MEHMET ORUÇ · YILLIK KÜLLİYAT

MEHMET ORUÇ

1995

YILLIK KÜLLİYATI

KİTAP EDİSYONU · MİNION PRO
365 yazı · 159,047 kelime
17 × 24 cm · 11,5 punto

KİTAP EDİSYONU · 1995

Bir yılın bütün yazıları

Mehmet Oruç'un 1995 yılında yayımlanan 365 yazısı, tarih ve başlık sırası korunarak tek bir kitap cildinde bir araya getirildi.

Metinler doğrulanmış dijital arşiv kayıtlarından alınmış; imla ve ifade özellikleri korunmuştur. Yalnızca sayfa düzenini bozan teknik boşluklar ve görünmez karakterler temizlenmiştir.

Bu kitap edisyonu, yazıları zorunlu olarak yeni sayfadan başlatmaz. Başlık ve ilk paragraf birlikte tutulur; uygun alan bulunduğunda sonraki yazı aynı sayfada devam eder. Böylece kitap ritmi korunurken gereksiz boş sayfalar azaltılır.

> **DİZGİ NOTU**
> Minion Pro 11,5 / 16 punto · 17 × 24 cm kitap boyu · tek sütun · aynalı baskı marjları için hazırlanmış iç blok.

1995 DİZİNİ

İçindekiler

Ocak

Dini Yıkma Gayretleri 013
"Yok Olma Devri" 014
Farklı Takvimler 016
"Ne Olur Beni Affet!" 018
"O Kulumu Affettim" 020
Tarifi Mümkün Olmayan Güzellikler 022
"Merhaba Ey Allah Dostu" 024
"Kim Daha Cömert?" 026
"Nasıl Bir İyilik Yaptın?" 028
Akıl İle Gerçeğe Varılabilir mi? 030
Aklımızın Kapasitesi 032
Saâdete Kavuşmanın Yolu 033
Hazret-i Hasan ve Hüseyin 035
Cömerdin Mezardaki İhsânı 037
Günâhların Affedildiği Gece 039
Peygamberlere Îmânın Esasları 041
Resûlullahın Güzel Ahlâkı 043
"Bu Ne Cür'et!" 044
Abdullah bin Mubârek 046
Herkese Karşı Âdil Ol! 048
En Şerefli İnsan 050
İlk Yaratılan 052
"Sabahı Bekliyemedin mi?" 054
"Bilâl'e Dokunmayın!" 056
Herkes Ağladı 058
Rüşvet Her Dinde Haram İdi 060
Rüşvet Çeşitleri 061
İnsanı İnsan Yapan İslâm Ahlâkıdır 063
Koyunu Kurt Değil Çoban Yerse 065
Din Düşmanlarının Yeni Taktikleri 067
Yarın Ramazan 069

Şubat

Terâvîh Namazı 072
En Kıymetli Ay 073
Ramazân-ı Şerîfe Hürmet 075
Oruç Tutmamakta Özür 077
Her Geceyi Kadir Bilmek 079
Orucu Bozan Şeyler 081
Orucu Bozmayan Şeyler 083

Farklı Ramazan İmsâkiyeleri 085
"Oruç Tutun Sıhhat Bulun!" 087
Oruç Tutmanın Sevâbı 089
Oruç Bütün Semâvi Dinlerde Vardı 091
Oruç Tutmanın Sağlığa Zararı var mı? 093
Zekât Vermenin Önemi 094
Zekât Vermiyenlerin Hâli 096
Topraktan Kalkan Mahsûlün Zekâtı 098
Zekâtın Hesap Günü 100
Hayır Kurumlarına Zekât 102
Sadaka Vermenin Sevâbı 104
Zekât ve Sadaka 106
Fert ve Toplum Hayatında Oruç 108
Oruç Keffâreti 110
Kur'ân-ı Kerîm ve Ramazan Ayı 112
Sadaka-i Fıtr 113
Vedâ Haccı 115
"Sözümü İyi Dinleyiniz" 117
Dünya ve Âhıret 119
Resûlullahın Duâsı 121
Kur'ân-ı Kerîme Hürmet 123

Mart

Dinimizi Muhafaza Edebilmek İçin 127
Magfiret Ayı 128
Bayram Günleri 130
Bayramları Vesile Bilmelidir 132
Şevval Ayında Oruç Tutmak 134
"Dünya Malı İçin Çocuklar Gibi Ağlardık" 136
Hayal ve Gerçek 138
Önce Fıkıh Bilgisi 139
Müslümanın Üç Gayesi 141
Akıllı İnsanın Hâli 143
Ni'mete Şükretmeyince.. 145
"Ev Alma Komşu Al!" 146
"Vallahi Îmân Etmemiştir!" 148
"Bana Niçin Haber Vermedin?" 150
Câmide yapılması yasak lan şeyler 152
Başarının Sırrı 154
Sonsuz Cennet veya Cehennem 156
Dünya hayatı çok kısadır 158
Dostların En Hayırlısı 160
"Acaba komşumuz hasta mıdır?" 161
"Vallahi bu peygamberdir" 163
"Sana bir ihsanda bulunayım mı?" 165
Erkeğin ve kadının hayırlısı 167
Evlilikte, hangi meziyyetler aramalıdır? 169
Bütün bunlara kim tesadüf diyebilir? 171
Kibir ve Gururun Böylesi 172

"Hiç böyle şey olur mu?" 174
İnsan, hayvan gibi başıboş bırakılmamıştır 176
Sabır Nedir? 178
Sabır Çeşitleri 180
Sabretmenin Mükafatı 182

Nisan

"Sen O'nun Vezîri Olacaksın!" 185
"O'na Bir Şey Oldu mu?" 186
Karı- Koca Geçimsizliği 188
Evlilikte Asâletin Önemi 190
Tarih boyunca kadının toplumdaki yeri 192
"Evine ne bıraktın?" 193
"Ey insanlar uyanın!" 195
Haccın fazîleti 197
Haccın edâ şartları 199
Hacda ihrâm ve hükümleri 200
Haccın Vâcibleri 202
Haccın Sünnetleri 204
Kabr-i saâdeti ziyâret 206
Cenâb-ı Hakkın kudreti 208
Dünyamız ve hardal tohumu! 210
Allah İçin Yapılmayan İbâdetler 211
Aslühu neslühu.. 213
"Boynumuz Kıldan İncedir" 215
"Yol Verin İçeri Girsin" 217
Çocuğa kötü örnek olmamalı 219
Çocuk terbiyesinde orta yol 221
Dinimizi doğru şekilde öğrenmek için 223
İyi evlât yetiştirmek! 224
Ümmetin En Hayâlısı 226
Rehbersiz İnsanın Hâli 228
Hayır kurumu ve kurban 230
Sıkıntıdan Kurtuldular 231
"Şâhid Olun ki Ben Şehîdim" 233
Çocuk sevgisi 235
Dört halîfe ve lakâbları 237

Mayıs

"Yüz canım olsa..." 240
Okçuların Pîri 241
En büyük günâh! 243
Fuhuşun sebepleri 245
Kurban Kesmek 247
Kurban kesme günleri 248
Kurbanlık hayvanın vasıfları 250
Bugün terviye günüdür 252

Yarın Bayram 254
"Cenâb-ı Hak oğlunu kurban etmeni istiyor." 255
"Tek arzûm Cenâb-ı Hakkın rızâsıdır!" 257
"Babacığım, Emri Geciktirme!" 259
"Adağını Yerine Getir!" 261
Siz iffetli olursanız.. 263
Seni ağlatan nedir? 265
"Mekke'den Gelen Var mı?" 267
"Resûlullah nasıldır?" 269
Beşikte konuşan çocuklar 270
"Ey anneciğim, sabret!" 272
"Zâlimler aslâ felâh bulmazlar!" 274
"Kimseyi Boş Çevirmedim" 276
"Ağlamanın sebebi nedir?" 277
Kurtuluşun üç ilâcı! 279
Dine felsefe karışırsa!.. 281
Gerçek huzurun reçetesi 283
"Sen İbnî Selam Değil misin?" 284
"İyi tut, bırakma!" 286
Gerçeği görememek 288
Özü sözü, doğru olmak 289
O zaman vay hâlimize! 291
Hicri Yılbaşı 293

Haziran

"Zemzem şifâdır" 296
"İçecek sütün var mı?" 297
Ma'zeret kabûl edilmiyecek! 299
"Yâ Ebâ Hüreyre, benimle gel!" 301
Aşûre Günü 303
Öncelik sırası!.. 305
Vahşetin adı medeniyet olamaz! 306
Kurtuluşun tek çâresi! 308
Allahtan gelene râzıyım" 310
Medeniyetlerin esas kaynağı 312
Câhilliğin âlâmetleri 314
İnsan ihtiyaçsız olunca.. 316
Misâfirsiz yemek yemezdi 318
Din ve medeniyet 320
İnsanlığa hizmet için.. 322
"Artık O'ndan Kurtulduk!" 323
"O'nu sahibi korur!" 325
Her taş sahibini buluyordu 327
Bütün iyiliklerin kaynağı 328
Sevgili kul olmanın alâmeti! 330
"O altınları niçin söylemiyorsun?" 332
Abdülmuttalib'in rüyâsı 334
Kurtuluş yolunu göremiyenler 335
Burada nice kimselerin ayağı kaydı 337

Nihâyet sır çözülüyor.. 339
Artık dünyam kararmıştı! 340
"Evet" dersen sana yüz deve! 342
İblis, ümitsizliğe düştü! 344
"Öfkelendiğin zaman beni hatırla!.." 346
Mert ve azimli kimselerin işi! 347

Temmuz

İnsanların en kötüsü 351
Cenâb-ı Hakkın râzı olduğu kul! 352
Deli Olan Kimdir? 354
Anneden gelinlik kızına mektup! 356
Yapılabilecek en büyük kötülük.. 358
Bid'at felâketi! 360
"Murâdım Şefâ'at Etmektir" 362
Kim bu sudan içerse!.. 363
"Ondan kolay ne var padişahım?" 365
"O'na kavuşamıyacağım!" 367
Doğruca Cennete gidecek olanlar 369
Hatâların en büyüğü 371
"Dargın olan sohbetimde bulunmasın!" 372
Sadece bir selâm ile de olsa!.. 374
Akrabâ ziyâretinde sekiz fayda! 376
"Derviş Yûnüs hürmetine..." 378
Her kitap O'nu müjdeliyordu 379
Nihâyet gemi yüzdürüldü 381
İnsan öfkelenince belli olur! 383
Üç huy vardır ki.. 384
Aklından kötü bir şey mi geçti? 386
Bin yıllık emânet 388
Mü'min kimsenin özellikleri 389
En hayırlı üç şey! 391
"Zahmetsiz sevap kazanma yolları!" 393
"Nizamlara uymak mecbûriyetindesiniz" 395
"İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râci'ûn!" 396
Onsekizbin âlemin sultanı 398
Sana müjdeler olsun! 400
"Alacağını bahçeden al!" 402
Orhan Gâzî 404

Ağustos

Aman gâfil olmayasın! 407
Ya hayır söyle, ya sus! 409
Yedi bin faydalık yedi cümle 410
En iyi ve en kötü iki şey 412
Rü'yâdaki Müjde 414
Osman Gâzî'nin Vasiyeti 416

Çok konuşan çok yanılır 418
Mevlid Kandili 419
Mevlid merâsimleri 421
Bütün alâmetler tutuyordu 423
Müjdeler olsun sana ey halime! 425
Üzüntü sonsuz sevince dönüştü 426
Akîka, Adak ve Sadaka 428
Ne kuraklık ne de sıkıntı kaldı 430
Beşikteyken konuştu 432
Böyle güzel yüz görmemiştim 434
Dünya aydınlığa kavuştu 436
"Beni Kime Şikâyet Edeceksin?!" 437
Rahatlık Cennet-i a'lâdadır 439
Medenî insan 441
Her varlık yok olmaya mahkûmdur 443
İnanma ihtiyacı 445
İslâmiyet ve diğer dinler 446
Niçin izinsiz iş yaparsın?" 448
"Şükret ki, kafanı kırmamış!" 450
Bırakın! Ben cezâmı çekiyorum" 451
'Mü'min kardeşlerime vasiyetim' 453
Rahmetim her şeyi kuşatmıştır " 455
"Kolaylaştırın, nefret ettirici olmayın!" 456
Resûlullahı ağlatan haber 458
Mü'minin firâseti 459

Eylül

Eden bulur!.. 463
Sen de sıraya girdin! 465
Şerefi başka yerde aramayalım! 467
İbâdetlerin dünyadaki faydaları 469
Kur'ân-ı kerîm bilgileri 470
"Vereceğin cezâya râzıyız" 472
"Keşke Dilim Tutulsaydı" 474
Müthiş karar 475
Kâr- zarar hesabı! 477
Vâsıta olmak yaratmak değildir 479
İlim ve âlimin kıymeti 480
Hattâ hayvandan daha aşağıdırlar.. 482
"Dördüncüsünden olma! " 484
İmânın altı şartı 485
Meleklere îmân 487
Kıyâmet gününe îmân 489
İmânı muhafaza için 490
Dinin emrini hafife almak 492
Dinde ibâdetin yeri 494
İbâdetlerde niyyetin önemi 495
İbâdetlerin faydaları 497
Aklın anlıyamadıkları 499

Otuziki farz 500
Sünnete uygun gusletmek 502
Abdestli ölen, ölüm acısı çekmez 504
Abdestin sağlık açısından önemi 505
Namaz her devirde vardı 507
Namaz, kötülüklerden uzaklaştırır 509
Temizlik ve örtünmenin önemi 510
Yabancı kadına bakmanın günâhı 512

Ekim

Vakit, Namazın Şartıdır 515
Namazın İçindeki Farzlar 516
Dinde kolaylık ne demektir? 518
Namazdaki hükümler 520
Seher vakti kılınan namaz 521
Namaz kılmayanın hâli 523
Namaz kötülüklerden korur 525
Ef'âl-i mükellefîn nelerdir? 527
Küfre düşüren sözler ve hâller 528
Îmânın geçerli olması için 530
Önem sırası 532
Dini yıkmada sinsi faaliyetler 533
Dinimizi nereden öğreneceğiz? 535
Muhammed aleyhisselâm — Yaratılmışların en üstünü 537
Resûlullahı sevmek 538
Sevginin gerçek kaynağı 540
Ehl-i beyti sevmek îmândandır 542
Eshâb-ı kirâmın üstünlüğü 543
Gençlere sahip çıkıyor muyuz? 545
Cenâb-ı Hakkın affetmediği kimse 547
Mûsâ aleyhisselâmın komşusu 548
Evlâdın hiç hakkı yok mu? 550
"Bırakın! Ben cezâmı çekiyorum" 551
Komşu hakkı çok önemlidir 553
"İyi insan nasıl olur?" 554
Neler abdesti bozar? 556
Namazı bozan şeyler 558
Namazın sevâbını gideren şeyler (1) 559
Namazın sevâbını gideren şeyler (2) 561
Îmân ve ahlâk 563
Ahlâk değişir mi? 564

Kasım

Başkasına faydalı olabilmek için 568
iyiliğe teşekkür 569
Kötü huy nedir? 571
Kötü huydan kurtulmak için 572

Mal ve makam hırsı 574
Ayıplanma korkusu 576
Övülmeyi sevmek 577
Bozuk inancın zararı 579
Her istediği kendi zararınadır 580
"Zararlı olan nefs niçin yaratıldı?" 582
O, seni görmektedir 584
İnsanların en kötüsü 585
Kalbe gelen kötü düşünceler 587
Şeytânın hileleri! 589
Şeytânın hîleleri! (2) 590
Kendini üstün görenin hâli 592
Şerefi başka yerde arayan rezil olur! 594
İlim sahibi olmanın faydası ve zararı 595
Nereden geldik, nereye gidiyoruz? 597
Tevâzunun aşırısı harâmdır 598
Yaptığını kendinden bilmek 600
Yarın Regâib kandilidir 602
Mübârek Üç Aylar 603
Receb ayına hürmetin karşılığı 605
"İyilikleri yok eden huy!" 607
Boş yere üzülmek! 608
"Dînin temeli nasîhattır!" 610
La'net etmek için gönderilmedim! 611
Kötülük yapana iyilik et! 613
Orta yolda bulunmak! 614

Aralık

Dini anlatmada, metodumuz nasıl olmalı? 618
Sertlik her zaman zarar getirir! 619
Müslüman sözünün eri olur! 621
Yanlış kararların sebebi! 622
"Paranın kölesi olana la'net olsun!" 624
Her işimiz âhırete yönelik olmalıdır! 625
Yarın yaparım diyen zarardadır 627
İbâdet etmek için yaratıldık 629
"Benim için ne yaptın?" 630
Kişi sevdiği ile beraber olur! 632
Fitne çıkarmak 633
Kötülüklerin zararı herkesedir 635
Dinde gevşeklik 636
Anlaşılamıyacağını anlamak! 638
Bedduâ etmemelidir 640
Cehenneme en önce girecek kimse 641
Gıybete sürükliyen sebepler 643
Dünyaya yeni gelmiş gibi olur 644
Mi'râc kandili 646
Mi'râc Bedenen Olmuştur 648
En büyük günâh! 650

İbâdet, Cenâb-ı Hakkın emri olduğu için yapılır 651
Yolculukta hazırlık şarttır! 653
Tohum ekmeden mahsûl beklemek 655
Sanki omuzumda iki dağ var! 656
Ölüme hazır olanlara müjdeler 658
Beyaz bulut sıcaktan koruyordu 660
Gökten inen üç beyaz elbiseli 661
Ya, O'na bir zarar gelirse! 663
İslâm büyüklerinin yolu 665
Yılbaşı ve Noel 666

1995 YILLIK KÜLLİYATI

01

Ocak

31 yazı · Bugünkü Sohbet: 31

BUGÜNKÜ SOHBET · 1 OCAK 1995 · KAYIT 10365

Dini Yıkma Gayretleri

İslâm düşmanları, geçmişte kaba kuvvetle, sinsi plânlarla islâmiyeti ortadan kaldırmak için çok çalıştılar. Bunda tam bir başarı sağlayamayınca bu defa açıkça dine saldırmaya başladılar. İslâmiyetin gerçek temsilcileri olan, Hakîkî Ehl-i sünnet âlimlerini öldürdüler. İslâm kitapları hattâ, Kur'ân-ı kerîmler bile yasak edildi. Bu İslâm âlimlerinin yerine, kendileri tarafından yetiştirilen din câhili kimseleri getirdiler.

İslâm düşmanları, asırlardır islâmı yayan, sevdiren, feyz kaynağı olan tekkeleri ve tasavvuf yollarını ifsâd etmek, bozmak için çok çalıştılar. Osmanlıların son zamanlarında, dinin üçüncü kısmı olan ilim, amelden sonra gelen ihlâsı yâni Allah rızası için iş yapmayı yok etmeğe uğraştılar.

Tasavvuf büyükleri aslâ dünyalık, makam, mevki ile uğraşmaz, kimseden bir menfaat beklemezlerdi. Tasavvuf büyüklerinin çoğu, derin âlim ve müctehid idi. Çünkü tasavvuf, Muhammed aleyhisselâmın yolunda, izinde yürümek demektir. Yâni her sözünde, her işinde, her şeyde dine yapışmaktır.

Fakat, uzun zamandan beri, islâm düşmanlarının yetiştirdikleri, birçok dünyalık etiketler ile donattıkları câhiller, fâsıklar, hattâ birçok ajanlar, alçak maksatlarına kavuşmak için, tasavvuf büyüklerinin isimlerini âlet ederek, çeşitli ocaklar kurmuş, dînin bozulmasına, yıkılmasına sebep olmuşlardır.

Zikir, Allahü teâlâyı hâtırlamak demektir. Bu da kalb ile olur. Zikredince, kalb temizlenir. Yâni, kalbden dünya sevgisi, mahlûkât sevgisi çıkar. Allah sevgisi yerleşir. Birçok kimselerin kadın, erkek, biraraya toplanarak bağırıp çağırmaları zikir değildir. Haram işlenerek ibâdet yapılmaz.

Din büyüklerinin, Eshâb-ı kirâmın yolu unutuldu. İbâdet ismi altında günâh işlenir hale gelindi. Osmanlıların son zamanlarında harâm girmeyen, kızılbaşlık, mezhebsizlik karışmayan bir tekke hemen hemen kalmamıştı. Tasavvuf, dini yıkmak için en te'sîrli bir âlet hâlini almıştı.

İslâm düşmanları, tekkelere müzik soktu. Çalgı çalarak, tegannî ederek, dans ederek, erkek kadın berâber saç baş açık, el ele yapışarak yapılan taşkınlıklara

ibâdet denildi. Dînî Türk mûsikîsi, tasavvuf mûsikîsi diye bid'atler, haramlar uyduruldu.

Bugün Anadolu'da ve Mısır, Irâk, İrân, Sûriye ve Hicâz'da yâni hiçbir İslâm memleketinde gerçek ma'nâda tasavvuf âlimi istisnalar hariç kalmamıştır. Fakat sahte mürşidler, müslümanları sömüren tarîkatçılar çoktur.

Meselâ bugün, islâmı hakkıyla yaşamaktan uzak ba'zı kimselerin, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin anma merâsimlerinde, fes ve cübbe giyerek ilâhîler söylediği ve ba'zılarının döndüğü görülmektedir. Bunları gören din câhili kimseler, islâmiyyetin, bunları yapmak olduğunu zanetmektedir.

İşte, hıristiyan misyonerler, câsûsları ile, ilim, irfân ve edep yuvası olan bu mübârek yerleri bozdular. İngilizler tarafından te'sîs edilen vehhâbîlik, mezhebsizlik, reformculuk, selefiyyecilik, mealcilik, tenasuhçuluk gibi bozuk yolların, bozuk düşüncelerin hepsinde gizli islâm düşmanlığı vardır.

İslâm düşmanları, her türlü vâsıtalar kullanarak müslümanları ilimde ve fende geri bıraktılar. Müslümanların ticâret ve san'atlarına mâni' olundu. İslâm ülkelerindeki güzel ahlâkı yıkmak, İslâm medeniyyetini ortadan kaldırmak için içki, fuhuş, eğlence, kumar gibi illetler yaygınlaştırıldı.

Ahlâkı bozmak için, Rûm, Ermeni ve diğer gayrı müslim kadınlar birer ajan gibi çalıştırıldı. Bir debdebe içerisinde, moda evi, dans kursu, manken ve artist yetiştirmek gibi hîlelerle, genç kızları tuzağa düşürerek, kötü yollara sürüklediler. Bu husûsta müslüman anne ve babalara çok büyük vazîfeler düşmektedir. Yavrularını, bu kâfirlerin ellerine düşürmemek için çok uyanık olmalıdırlar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 2 OCAK 1995 · KAYIT 10366

"Yok Olma Devri"

Osmanlı devleti, son zamanlarında, Avrupa'ya öğrenim için talebeler ve bilgilerini, görgülerini artırmaları için de devlet adamları gönderiyordu. Bu talebeler ve devlet adamlarından ba'zıları misyonerler tarafından aldatıldı, mason yapıldı.

Fen ve teknik öğrenecek olanlara, bu maksatla Avrupa'ya gidenlere İslâmiyyeti ve Osmanlı imparatorluğunu yıkma teknikleri öğretildi. Bunlardan imparatorluğa

ve müslümanlara en büyük zararı dokunan kimse, Mustafâ Reşîd Paşa oldu. Londra'da bulunduğu zaman azılı ve sinsi bir İslâm düşmanı olarak yetiştirildi. İskoç masonları ile el ele verdi.

Sultan Mahmûd Hân, Reşîd Paşa'nın ihânetlerini görerek cezalandırılmasını istedi ise de, ömrü vefâ etmedi. Abdülmecîd Hân, henüz on sekiz yaşındaydı. Genç ve tecrübesizdi. Etrâfındaki âlimlerden, kendisini îkaz eden de olmadı. Bu hâl, Osmanlı tarihinde korkunç bir dönüm noktası olmuş, koca İslâm devletinde "Yok olma devri" başladı.

Saf, temiz kalbli padişah, azılı ve sinsi İslâm düşmanı olan İngilizlerin tatlı dillerine aldanarak, Batının yetiştirdikleri câhilleri işbaşına getirdi. Bunların devleti içerden yıkma siyâsetlerini hemen anlıyamadı. Lord Rading İstanbul'a, İngiliz sefîri olarak gönderildi. Mustafâ Reşîd Pâşa'nın sadr-ı a'zam yapılması için, Lord Rading sultana çok dil döktü. "Bu aydın, kültürlü ve başarılı vezîri sadr-ı a'zam yaparsanız, İngiltere imparatorluğu ile Devlet-i aliyye arasındaki bütün anlaşmazlıklar kalkar. Devlet-i aliyye ekonomik, sosyal ve askerî sâhalarda ilerler" diyerek sultanı aldattı.

Londra'dan alınan plânlarla, bir yandan idârî, zirâî, askerî değişiklikler yaptılar. Bunlarla gözleri boyadılar. Öte yandan da, İslâm ahlâkını, ecdat sevgisini, millî birliği parçalamağa başladılar. Bu senelerde Avrupa'da, fizik, kimya üzerinde dev adımlar atılıyor, yeni buluşlar, ilerlemeler oluyor, büyük fabrikalar, teknik üniversiteler kuruluyordu. Osmanlılarda bunların hiçbiri yaptırılmadı.

Hattâ, Fâtih devrinden beri medreselerde okutulmakta olan fen, hesap, geometri, astronomi derslerini büsbütün kaldırdılar. Din adamlarına fen bilgisi lâzım değildir, diyerek, bilgili kimselerin yetişmelerine mâni oldular.

Sonradan gelen İslâm düşmanları da, din adamları fen bilmez, din adamları câhildir, gericidir diyerek müslüman yavrularını İslâmiyyetten uzaklaştırmağa çalıştılar. İslâmiyyete ve müslümanlara zararlı olan şeylere asrîlik, ilericilik dediler. Çıkardıkları her kânûn müslümanların, devletin aleyhine idi. Vatanın asıl sâhibi olan müslüman Türkler, ikinci sınıf vatandaş hâline getirildi. Vatanın ve milletin hayrına olan her işe karşı çıkıldı.

Bu vatan hâinleri ile en büyük mücâdeleyi yapan Cennet mekân Sultân Abdülhamîd Hân oldu. Bunun için, "Kızıl Sultan" ilân edildi. Sultan Abdülhamîd, Avrupalı profesörler ve fen adamlarını, çok yüksek maaş vererek İstanbul'a getirtti.

Vatanına, milletine, dînine bağlı ilim ve fen adamları yetiştirdi. Kıymetli subaylar yetiştirdi.

Fakat, Balkan, Çanakkale, Rus ve Filistin cephelerinde, sinsice hâzırlanmış İngiliz plânları ile, Abdülhamîd Hânın yetiştirmiş olduğu, dünyanın birinci kara ordusu yok edildi. Yüzbinlerce vatan evlâdı şehîd edildi. Osmanlıları arkadan vuranlar, hiç râhat yüzü görmediler. Bugün ortadoğunun hali meydanda...

Bir islâm büyüğü, İngilizleri şöyle anlatır:

"İslâmın en büyük düşmanı İngilizlerdir. İslâmiyyeti bir ağaca benzetirsek, başka kâfirler, fırsat bulunca, bu ağacı dibinden keser. Müslümanlar da, bunları bilir ve bunlara düşman olur. Fakat, bu ağaç bir gün filiz verebilir. İngiliz ise ağacı kesmez, bilâkis bu ağaca hizmet eder, besler. Müslümanlar da, onu ağaca saygı gösterdiği için sever. Fakat, gece kimse anlamadan köküne zehir sıkar. Ağaç öyle kurur ki, bir dahâ süremez. İngiliz vah vah çok üzüldüm, diyerek müslümanları aldatır."

BUGÜNKÜ SOHBET · 3 OCAK 1995 · KAYIT 10367

Farklı Takvimler

Birçok okuyucumuz soruyor:

"Piyasadaki takvimlerdeki namaz vakitleri az çok birbirinden farklıdır. Bunların hangisi daha doğrudur? Biz hangisine uyalım?" Bugün Türkiye'de iki çeşit takvim kullanılmaktadır. Bir kısmı yüz senedir kullanılmakta olup, doğruluğunda en ufak bir şüphe, tereddüt hasıl olmamış namaz vakitleri cetvelini aynen muhafaza eden takvimler, bir kısmı da 1983'ten sonraki yeni hesaplara göre hazırlanmış takvimlerdir.

1983 yılından önceki bütün takvimler aynı idi. Fakat 1983'ten i'tibâren Diyânet İşleri, temkin vakitlerini kaldırdığından böyle farklı iki durum ortaya çıkmıştır. Diyânet İşleri Başkanlığı'nın 30 Mart 1988 tarih ve 234-497 sayılı müftülüklere gönderdiği tamimde deniyor ki:

(1983 öncesi takvim ile yeni uygulama arasında sadece temkin farkı bulunmaktadır. Buna göre 1983 öncesindeki uygulama yanlış değildi.)

Türkiye Takvimi ile diğer ba'zı takvimler, 1983 öncesine göre hazırlanmaktadır. Diyânetin tamiminde bildirdiği gibi, 1983 yılından önceki uygulamaya göre hazırlanan takvimler yanlış değil, sadece temkinlidir.

Âlimler, bu temkini niçin koymuştur, faydası nedir?

Bilindiği gibi, namazları vaktinde kılmak şarttır. Birkaç dakika önce kılınsa namaz sahih olmaz. Oruç da böyledir. Güneş batmadan yenilip içilirse oruç sahih olmaz. Namazları, vakit girdikten üç beş dakika sonra kılmakta hiç mahzur yoktur.

Oruç için de durum aynıdır. Güneş battıktan 5-10 dakika sonra orucu açmakta da mahzur yoktur. Hattâ yıldızlar görülünceye kadar geciktirmek câizdir. (Nûrül izâh) şerhinde:

"Bulutlu gecelerde, orucun bozulmasından korunmak için, ihtiyatlı davranarak oruç açmayı biraz geciktirmelidir. Yıldızlar görülmeden önce iftar eden, acele etmiş olur." buyuruluyor. Tahtâvî'de de:

"İftarda acele etmek, yıldızlar görülmeden önce iftar etmek demektir." buyuruluyor. İbni Âbidin' de de böye yazmaktadır.

İmsâk vaktinde de 10-15 dakika öne yiyip içmeyi kesmekte hiçbir mahzur yoktur. Tedbirli ve temkinli hareket edilmiş olur. Tedbirsizlik ve temkinsizlik sebebiyle namaz ve oruçlarımızı, ifsat etmemek lâzımdır.

Türkiye Gazetesi'nin takvimi, ehil kimseler tarafından çok hassas şekilde hazırlanmıştır. Bu hususta takvimimizin her ay (MÜHİM TENBİH) başlığı altında deniyor ki:

"Bu takvimdeki namaz vakitlerini, İstanbul Üniversitesi Kandilli Rasathanesi'nin 1958 tarih ve 14 sayılı (Türkiye'ye mahsûs evkât-i şer'iyye) kitâbından aldık. Yüz seneden ziyâde bir zamandaki takvimlerin hepsi, namaz vakitlerini böyle yazmışlardır.

Bunlardan 1926 senesindeki (Takvim-i Ziyâ)da deniyor ki: (İş bu takvim, Diyânet İşleri riyâseti heyeti müşâveresi tarafından tedkik edilip, riyâset-i celilenin tasdiki ile tabedilmiştir.)

Gazetemizdeki, sayın müftülerin ve hesap uzmanlarının da bulunduğu ilim heyetinin, en yeni elektronik makinalarla yaptığı hesaplarla da, hep bu vakitler bulunmuştur. Yüz seneden fazla zaman içinde, bütün âlimler, velîler, devlet ve din makamlarında bulunanlar, bütün müslümanlar, her yerde, hep bu takvimlere

uymuşlar, ibâdetlerini bu vakitlerde yapmışlardır. Şimdi de, her müslümanın bu (İcmâ-ı müslimîn)den ayrılmaması lâzımdır." Bu tenbihten de anlaşılacağı gibi, mevcut takvimler içinde, "Türkiye Gazetesi'nin hazırladığı Türkiye Takvimi temkinli olup, en uygun olanıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 4 OCAK 1995 · KAYIT 10368

"Ne Olur Beni Affet!"

Peygamber efendimiz, müslümanları birbiri ile kardeş yapıyordu. Said bin Abdurrahman ile Sa'lebe Ensarî'yi de bu şekilde kardeş yapmıştı.

Tebük seferine çıkılacağı zaman, Said bin Abdurrahman, Salebe'den şöyle bir ricada bulundu:

- Ben sefere çıkıyorum. Dönünceye kadar, bizim evin ihtiyaçlarını görür müsün?

Sa'lebe Ensarî, din kardeşinin bu teklifini memnuniyetle kabûl etti. Zaman zaman arkadaşının evine uğrar, ihtiyaçlarını görüverirdi.

Birgün eve yine yiyecek şeylerle su getirmişti. Bunları bırakıp giderken farkında olmadan içeri bakmış bulundu. Arkadaşının hanımı ev kıyafetiyle oturduğu için, tam tesettürlü değildi. Kadın hemen Sa'lebeye çıkıştı:

- Allah yolunda gazâya çıkmış bir din kardeşinin namusunu böyle mi koruyacaktın?

Bu sözler Sa'lebeye çok te'sir etti. Kendinden geçip:

- Eyvah mahvoldum, diye bağırdı.

Evini çoluk-çocuğunu bırakıp, dağa doğru koşmaya başladı. Koştu, koştu, nihayet bir tepenin başına çıkıp var gücüyle bağırmaya başladı.

- Allahım sen her şeyin yaratıcısısın, merhametin sınırsızdır. Ben ise aciz bir kulunum. Ne olur beni affet. Ben bu günâhım ile senin huzûruna nasıl gelirim.

Bir müddet sonra, İslâm ordusu seferden döndü. Said bin Abdurrahman can ciğer arkadaşını aradı. Fakat ortalıklarda yoktu. Hanımına sorduğunda:

- O yaptığı bir hatadan dolayı dağa çıktı, dedi.

Said bin Abdurrahman, arkadaşını aramak üzere o da dağa çıktı. Dağ-bayır dolaşıp aradı. Nihayet yüz üstü sürünür bir vaziyette O'nu buldu. Kendi kendine şöyle sesleniyordu:

- Ben ne zelil kimseyim. Rabbine isyân etmiş biriyim, diyordu.

Said bin Abdurrahman, arkadaşının yanına yaklaşıp:

- Kalk ey kardeşim, nedir bu hâlin, seni götürmeğe geldim, diye seslendi.

Arkadaşının sesi ile irkilen Sa'lebe, yerden başını kaldırıp:

- Hayır kardeşim, ben seninle gelemem. Seninle ancak şu şartla gelebilirim. Benim ellerimi boynuma bağlıyacaksın. Adi ve zelil bir kölenin efendisinden kaçıp sonra yakalanarak efendisine götürüldüğü gibi.

Arkadaşı bütün ısrarına rağmen bu şartından vaz geçiremedi. İstediği gibi bağlayıp, şehire götürdü. Kızı Hamsane'ye teslim etti.

Hamsane, bu şekilde iken, babasını alıp Hazret-i Ömer'in huzûruna götürdü. Sa'lebe, Hazret-i Ömer'e durumu anlattı. Affının mümkün olup olmadığını sorunca, hazret-i Ömer:

- Çabuk buradan çık. Yoksa saçlarından tuttuğum gibi dışarı atarım, dedi.

Kızı bundan sonra, hazret-i Ebû Bekir'in evine götürdü. Hazret-i Ebû Bekir de kendisini tersleyip, içeri almadı. Daha sonra Hazret-i Ali'nin evine gittiler, o da kendisini kabûl etmedi.

Sa'lebe çaresiz kalıp kızına dedi ki:

- Kızım ne olur bir de beni Resûlullahın huzûruna götür. Belki bir kurtuluş çaresi bildirir, dedi.

Kızı babasını yine elleri boynuna bağlı olarak, Resûlullahın huzûruna götürdü. Sa'lebe durumu anlattı. Peygamber efendimiz:

- Bana Cehennem zincirlerini hatırlattın, yâ Sa'lebe! buyurdu.

Böylece son kapı da kendisine kapanınca ne yapacağını şaşırmış bir hâlde iken kızı:

- Ey babacığım, Allah ve Resûlü senden râzı oluncaya kadar, benim senin gibi bir babam yoktur, demez mi?

Sa'lebe'nin artık dayanacak hâli kalmamıştı. Tekrar dağlara çıktı. Deli gibi bir tepeden diğer tepeye koşuyordu. Bir taraftan da cenâb-ı Hakka şöyle niyâz

ediyordu:

- Yâ Rabbî, Ömer'e, Ebû Bekir'e, Ali'ye vardım, beni kabûl etmediler. Nihayet, Resûlullaha gittim, o da kabûl etmedi. Benim hâlim ne olacak? Son sığınağım sensin. Ne olur beni affeyle. Artık dayanacak hâlim kalmadı. Devamı var

BUGÜNKÜ SOHBET · 5 OCAK 1995 · KAYIT 10369

"O Kulumu Affettim"

Sa'lebe deli gibi dağlarda dolaşırken, Resûlullaha vahiy meleği gelip dedi ki:

- Yâ Resûlallah, şanı mübârek ve yüce olan cenâb-ı Hak sana selâm ediyor. Ve diyor ki: "O kuluma haber ver müjdele ki, kendisini affettim." Gelen bu haber üzerine, Peygamber efendimiz Eshâbını toplayıp:

- Sa'lebeyi kim bulup bana getirir? diye sordu.

Hazret-i Ebû Bekir ile hazret-i Ömer kalkıp:

- Biz getiririz, yâ Resûlallah, dediler.

Sonra bunlara hazret-i Selman ve hazret-i Ali de katılıp beraber dağa çıktılar. Her tarafı arıyorlar fakat hiçbir yerde izine rastlıyamıyorlardı. Nihayet bir çobana rast gelip sordular:

- Buralarda, Resûlullahın Eshâbından birisini gördün mü?

- Galiba siz Cehennemden kaçmış birisini arıyorsunuz.

- Evet onu arıyoruz, onun yerini bize söyler misin?

- Aradığınız kimse, filan vadideki ağacın altında sabahlar, buraya gelince sesi çıkabildiği kadar bağırarak:

- Rabbinin emrine asi olanın hâli işte budur, der.

Çobanın ta'rif ettiği yere gittiler. Karanlık basınca, Sa'lebe geldi, secdeye kapanıp, ağlamaya başladı. Ağlaması o kadar acıklı ve uzun oldu ki, tahammül edemiyerek yanına varıp:

- Ey Sa'lebe, kalk Rabbin seni affetti, dediler.

Sa'lebe yerinden doğruldu ve:

- Muhammed aleyhisselâm ne hâldedir, diye sordu. Onlar:

- Bizi buraya O gönderdi, seni bekliyor, dediler.

Sonra alıp şehre doğru yola çıktılar. Şehre vardıklarında, sabah namazı vakti olmuştu.

Doğru mescide gittiler, hazret-i Bilâl kamet getirmeğe hazırlanıyordu. Bunlar da hemen abdest alıp mescide girdiler.

Sa'lebenin tuhaf bir hâli vardı. En son safa zorla durdurabildiler. Namaza başladılar. Resûlullah imamdı. Tekâsür sûresini okumaya başladı. Birinci âyeti okur okumaz, Sa'lebe bir çığlık attı. İkinci âyeti okuyunca birincisinden daha büyük bir çığlık atıp, yere yıkıldı.

Peygamber efendimiz namazı bitirdikten sonra yanına geldi. Selman-ı Farisi hazretlerine:

- O'nun üzerine biraz su serp, buyurdu.

Sonra baktılar ki, çoktan bu dünyadan ayrılmış.

Babasının öldüğünü işiten kızı, mescide geldi.

- Benim hâlim ne olacak? Babacığım sen gittikten sonra bana kimler bakacak, diye ağlamaya başladı.

Oradakiler, kızının bu hâline çok üzüldüler. Peygamber efendimiz kızcağıza buyurdu ki:

- Ey Hamsane! İster misin ben baban olayım, Fatıma da senin kardeşin olsun.

- İsterim yâ Resûlallah, diye cevap verdi. Bu büyük müjde ile ancak kendine gelebildi.

Sonra Sa'lebe, yıkanıp, kefenlendi, namazı kılınarak mezarlığa götürüldü. Peygamber efendimiz bizzat cenazesine katıldı. Mezarlığa vardıklarında, ayaklarının ucuna basarak yürüdüğü görüldü.

Cenaze dönüşünde, hazret-i Ömer sordu:

- Yâ Resûlallah, mezarlıkta, ayaklarınızın ucuna basıyordunuz, bunun sebebi nedir?

Hazret-i Ömer'e şöyle cevap verdi:

- Yâ Ömer, Sa'lebenin cenazesine katılan meleklerin çokluğundan ayaklarımı basacak yer bulamadım.

Daha sonra da şu meâldeki, âyet-i kerîme nâzil oldu:

(Ve onlar, bir günâh işledikleri, yahut kendi kendilerine zulmettikleri vakit, Allahı hatırlayarak hemen günâhlarının bağışlanmasını isteyenlerdir. Günâhları Allahtan başka kim bağışlar. Bir de onlar, işledikleri günâh üzerinde bile bile ısrar etmiyenlerdir. İşte, onların mükâfâtı Rablerinden bir bağışlama ve altından ırmaklar akan Cennettir ki, orada ebedi kalacaklardır. Böylelerinin mükâfâtı ne güzeldir.) [Âli imrân-135,136]

BUGÜNKÜ SOHBET · 6 OCAK 1995 · KAYIT 10370

Tarifi Mümkün Olmayan Güzellikler

Abdülvahid bin Zeyd hazretleri anlatır:

Birgün arkadaşlarımla yeni çıkacağımız savaş hazırlıklarını konuşuyorduk. Arkadaşımın birisi Tevbe sûresindeki, "Hiç şüphe yok ki, cenâb-ı Hak, yolunda savaşarak düşmanlarını öldürmekte, kendileri de öldürülmekte olan mü'minlerin canları ile mallarını Cennet karşılığında satın almışlardır" meâlindeki âyet-i kerîmeyi okudu.

Bu âyet-i kerîmenin okunması üzerine, onbeş-onaltı yaşlarındaki bir genç ayağa kalktı. Bu gencin babası vefât etmiş ve babasından da kendisine hayli mirâs kalmıştı. Bana dönerek dedi ki:

- Sen bana şâhit ol ki, ben malımı ve canımı Cennet karşılığında cenâb-ı Hakka satıyorum. Ben de dedim ki:

- Delikanlı kılıçların keskinliği, senin sözlerinin keskinliğinden çok fazladır. Korkarım ki, sabredemez bu satıştan vazgeçersin.

Genç sözünde ısrar etti:

- Tekrar ediyorum. Şu anda malımı da, canımı da Allaha sattım.

Gerçekten de yanımızdan ayrıldıktan sonra, malının tamamını Allah yolunda dağıttı. Yanına sadece, savaş için lâzım olacak bir at ile silahlarını bıraktı. Savaş hazırlıkları bitip yola çıktığımızda, en önlerde yürüyordu. Yolculuk esnasında gündüzleri oruç tutarak, geceleri de nafile namaz kılarak geçiriyordu. Genç olduğu

için bu arada hepimizin birçok hizmetlerini görüyordu. Atlarımızı otlatıyor, nöbetleri tutuyordu.

Nihayet Bizans sınırına geldik. Ben onu daha küçük diye savaşta ön cephede değil de geri hizmetlerde kullanmak istiyordum. Fakat o bu hizmetlerle kifâyet etmeyip, en önde savaşmak için can atıyordu. Son zamanlarda ağzından hiç düşürmediği bir kelime vardı. Bu kelime hiç duymadığımız bir sözdü. Devamlı sayıkladığı söz şuydu:

- Ah Aynâimerdıyye, ah Aynâimerdıyye. Arkadaşlarım bana: "Herhalde korkudan bu genç aklını oynattı" dediler.

Ben aklını kaybettiğine pek inanmıyordum. Fakat, merak ediyordum, bu söz neyin nesi diye. Bir fırsatını bulup kendisine sormaya karar verdim. Bu esnada genç yanıma gelerek dedi ki:

- Ey Abdülvahid, artık tahammülüm kalmadı. Ah! Aynâimerdıyye'ye bir kavuşabilsem.

Tam sormanın zamanıydı. Kendisini bir kenara çekip, sordum:

- Yavrum, senin son zamanlarda ağzından düşürmediğin bu söz nedir? Herkes çok merak etmeye başladı, bu söz sebebiyle senin aklını oynattığını zannedenler bile var.

Genç zaten halini kimseye anlatamadığı için patlamak üzereymiş. Anlatmaya başladı:

"Bir gece rü'yâmda birisi bana gelip dedi ki:

- Seni, Aynâimerdıyye'ye götüreceğim, gel benimle!..

- Kimdir bu?

- Sana kelimelerle tarif edemem ki... Ancak görmen gerekir? Şu kadarını bil ki, bir Cennet hurisi.

Sonra elimden tutup, bir bahçeye götürdü. Allah Allah, böyle güzellik mi olurdu? Ağzım açık kaldı... Şeffaf, pırıl pırıl, gayet tatlı suyu olan bir ırmağın kenarındaydık... Dünyadaki en güzel yerler bile oranın yanında çöplük gibiydi sanki... Irmağın kenarında dolaşırken gördüklerime inanamadım... Birbirinden güzel kadınlar, beni görür görmez el pençe divan durmuşlardı. Yanımdaki kimseden öğrendim ki, bunlar Cennet hurileri... Güzelliklerini anlatacak kelime bulamıyordum... Beni birbirlerine göstererek sevinçle konuşuyorlardı:

- İşte Aynâimerdıyye'nin kocası geldi...

O anda, hangisinin Aynâimerdıyye olduğunu merak ederek sordum:

- İçinizden hanginiz, Aynâimerdıyye?

Verdikleri cevapla hem şaşırmış, hem de hayal kırıklığına uğramıştım...

- Estagfirullah biz onun gibi olabilir miyiz, biz onun hizmetçileriyiz. Onu görmek istersen biraz daha ilerlemen lâzımdır, dediler. Devamı yarın

BUGÜNKÜ SOHBET · 7 OCAK 1995 · KAYIT 10371

"Merhaba Ey Allah Dostu"

- Dünden Devam- Hurilerin, "Aradığını bulman için biraz ilerlemen lâzım" demeleri üzerine yoluma devam ettim. Ama, bunlardan daha güzeli olamazdı ki? Ben öyle güzel görmemiştim hayatımda... Merakım daha da artarak ilerledim... Nasıl anlatsam bilmem ki? Öyle güzel bir yer ki, az önce gördüğüm ırmak ve çevresini unuttum bile... Irmaktan berrak bir süt akıyor... Anlatacak kelime olmadığı için süt diyorum... Aslında sadece isim benzerliği var. Öyle güzel bir yer...

Yine karşımda birbirinden güzel huriler... Aman Allahım, ben daha öncekileri güzel zannediyormuşum. Demek ki güzellik bunlardaymış... Şaşkınlığım geçmeden, yine beni göstererek fısıldaştıklarını duydum: "İşte Aynâimerdıyye'nin kocası geldi." Yoksa bunlardan biri miydi Aynâimerdıyye... Çekinerek sordum:

- İçinizden hangisi Aynâimerdıyye...

Yine aynı hayal kırıklığına uğradığım cevap:

- Özür dileriz... Biz onun ancak hizmetçisi olabiliriz... Onu görmek isterseniz, biraz daha ilerlemeniz lazım...

Biraz daha yürüdüm. Yine bir nehir ki, bu defa, bal renginde, şeffaf mı şeffaf insanın yüreğine ferahlık verecek derecede hoş bir ırmak ve çevresinde, bütün gördüklerimden daha güzel bir çevre vardı... Ben çevrenin güzelliğine dalmışken, karşımda el pençe divan duran hurileri görünce, kendi kendime, "Yoksa güzellik denilen şey bu muydu?" dedim.

Bu huriler de aralarında aynı sözü mırıldanıyor, birbirlerine beni göstererek müjde veriyorlardı:

- İşte Aynâimerdıyye'nin kocası geldi...

Sevinçten nutkum durmuş, gördüğüm güzellik karşısında bayılacak derecede heyecanlanmış olarak sordum:

- Hanginiz Aynâimerdıyye? Cevap yine aynı:

- Estağfirullah!.. Biz O'nun ancak hizmetçisi olabiliriz... Onu görmek isterseniz, biraz daha ilerlemeniz lazım!...

Artık kendimde değildim. Dayanamaz hale gelmiştim ki, karşımda bir köşk belirdi... Bir ikram bir iltifat ki, hiçbir sultan böyle iltifat görmemiştir...

Beni içeri kabûl ettiler... İnci ve yakuttan yapılmış, ama asla anlatamıyacağım güzellikte bir taht vardı... Gözlerim kamaşmıştı etrafımı göremiyordum... Biraz sonra kendime geldiğimde baktım ki, tahtta bir sultan oturuyor. Bunu görünce, o zaman hakiki güzelliğin ne olduğunu anladım... Ama anlatmam mümkün değil. Çünkü hiçbir lisan o güzelliği bu dünya lisanıyla anlatamaz. Akıl mantık, hayal durur!... Ben kendimden geçmiş ve konuşamaz haldeyken, şu inci misali sözler yayıldı etrafa:

- Merhaba ey Allah dostu. Bize gelme zamanın yaklaştı. Yakında şehid olup buraya geleceksin. Ben de senin hizmetinle şerefleneceğim.

Kendimi toparlayıp yanına biraz daha yaklaşmak istediğimde:

- Hele biraz daha sabret! Acele etme! Daha dünyadan ilgini kesmedin. Sen halen dünya ehlisin. Ben ise âhıret ehliyim. İnşaallah bugün, dünya ile ilgin kalmayacak iftarı bizimle beraber yaparsın." Bundan sonrasını Abdullah bin Zeyd hazretleri şöyle anlatır: Bu rü'yâyı anlatan genç daha sonra bana: "İşte sayıkladığım isim budur" dedi.

Gencin sözleri yeni bitmişti ki, bize doğru gelmekte olan Bizans askerlerini gördük. Hemen askerleri toparlayıp hücuma geçtik. Bu genç en önde kılıç sallıyordu. Kısa bir mücadeleden sonra, Bizans askerlerini temizledik.

Sonra gördük ki, bu genç tam dokuz Bizans askerini öldürmüş onuncusu ile savaşırken şehid düşmüş. Yanına vardım. Kanlar içerisinde yatıyordu. Biraz önce anlattıklarını hatırlayıp, kendisine gıpta ile baktım. O da bana bakıp gülümsedi. Yüzünde emsalsiz bir güzellik vardı. Hâl ile bana:

- Evet, anlattığım Cennet ni'metlerine kavuştum, diyordu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 8 OCAK 1995 · KAYIT 10372

"Kim Daha Cömert?"

Bir zaman Medîne'de kıtlık başgöstermişti. Hazret-i Ömer, devesinin kesilip fakîrlere dağıtılmasını emretti. Deve kesilip dağıtıldı. Güzel bir yeri de ayırılıp pişirilerek önüne konuldu. Hazret-i Ömer, yemekte, et görünce sordu:

- Bu et yemeği nereden geldi?

- Kesilmesini emir buyurduğunuz deveden efendim.

Hazret-i Ömer'in birden rengi değişti. Tüyleri diken diken oldu. Hiddetli bir şekilde bağırdı:

- Ben size demedim mi, deveyi kesip fakîrlere dağıtın! Üstelik en iyi yerini önüme koyuyorsunuz. Derhâl bu yemeği önümden kaldırın! Fakîr, muhtâç kimselere verin!

Az sonra her zaman yediği "Kuru arpa ekmeği ile zeytin yağını" besmele çekerek gönül rahatlığı içinde yedi.

İşte bu hâlleri sebebiyle hazret-i Ömer deyince, "Adâlet" hatıra gelmektedir. Fakîr, fukarâ aç iken boğazından yemek geçmezdi.

Cömertliği ile dillere destan olan, Hâtim-i Tâî'ye dediler ki:

- Cömertlikte çok ileri gidiyorsun, bu yaptığın isrâf olmuyor mu?

Onlara şöyle cevap verdi:

- Ne kadar çok olursa olsun, Allah için verilen isrâf olmaz.

Sonra kendisine sordular:

- Senden daha çok cömertlik yapan birisini gördün mü?

- Evet gördüm.

- Nerede gördün, kimmiş o?

- Anlatayım: Birgün, yetim bir gence misâfir olmuştum. Bana bir koyun kesip ikrâm etti. Koyunun karaciğeri çok hoşuma gitti. Yemîn ederek, "Bu hayvanın

karaciğeri çok hoşuma gitti, teşekkür ederim." dedim.

Birara genç yanımdan ayrıldı. Sonra geri geldi. Baktım elinde, on tane karaciğer var. Onları da pişirip bana ikrâm etti. Ben bunları bir yerden satın aldı zannetmiştim. Daha sonra, evinden ayrılmak için dışarı çıktığımda, on tane koyunun kesilip ciğerlerinin alındığını görünce işin aslını öğrendim. Hemen kendisine çıkıştım:

- On koyunun onu da kesilir mi?

Şöyle cevap verdi:

- Niçin kesilmesin? Benim on koyunum vardı. Ancak bunları kesebildim. Bir şey misâfirimin hoşuna gitmiş. Bunu yapmak da benim gücüm dâhilinde, misâfirden hiç bu esirgenir mi?

Dinliyenler şaşkınlık içinde tekrar sordular:

- Peki daha sonra sen bu gencin ikrâmına karşılık ne verdin?

- Ben fazla bir şey vermedim.

- Meselâ ne kadar verdiniz.

- Verdiğim mühim bir yekün teşkîl etmez. Üçyüz deve ile beşyüz koyun.

- O hâlde sen ondan daha cömertsin.

- Hayır, o genç benden daha cömerttir. Çünkü o koyunlarının tamamını verdi. Ben ise malımın çok az bir kısmını verdim. Bir fakîrin yarım ekmeğinin tamamını misâfirine vermesi mi mühimdir? Yoksa zenginin bir sürüden bir deveyi misâfirine ikrâm etmesi mi? Tabiî ki, elinde olanın tamamını vermek daha büyük cömertliktir.

Sultan Mahmûd zamanında, ihtiyar biri hastalanmıştı. Doktora gitti. Doktor kendisine 500 dirhem (yaklaşık 1750 gr.) bal yemesini tavsiye etti.

İhtiyarın bal alacak parası yoktu. Ne yapayım diye düşünürken, oradan sultanın geçmekte olduğunu gördü. Yanına varıp hâlini arz etti. Sultan Mahmud vezîrine:

- Derhâl bu ihtiyara yirmibeş kilo bal veriniz, diye emir verdi.

Veziri hemen atılıp:

- Efendim, yanlış anlaşılmasın, ihtiyar binyediyüz elli gr. istemişti, deyince vezîrine:

- Ben ne istediğini iyi duydum. O kendine göre en azını istedi. Ben de bana göre en azını veriyorum. Aramızda bu kadar fark olsun, dedi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 9 OCAK 1995 · KAYIT 10373

"Nasıl Bir İyilik Yaptın?"

Evliyânın büyüklerinden biri hacca gitmişti. Hacda başından geçen bir hâdiseyi şöyle anlattı:

Haccı bitirip, dönmek üzere olduğumuz bir zamanda, birara Mescid-i Haram'da uykum ağır bastı, kendimden geçtim. Rü'yâmda Cihân sultanı Muhammed aleyhisselâmı gördüm. Bana buyurdu ki:

- Şam şehrine git! Filân mahallede, filân evde bizim bir dostumuz vardır. Bizim selâmımızı ona ulaştır!

Uyanınca arkadaşlarıma:

- Benim Şam'da bir işim var, sizden ayrılmak zorundayım, diyerek kafileden ayrıldım.

Hemen Şam'a gitmek üzere yola çıktım. Meşakkatli bir yolculuktan sonra, Şam'a vardım. Ta'rîf edilen evi bulup kapısını çaldım. İhtiyar bir kadın çıktı.

- Birisini mi arıyorsunuz evlâdım, diye sordu, ben de:

- Mekke'den geliyorum. Resûlullahın size selâmını getirdim, deyip sonra gördüğüm rü'yâyı anlattım.

Adam, bu sevinçli habere epey ağladı.

Bu arada ben dayanamayıp sordum:

- Sen nasıl hayırlı bir iş yaptın ki, Peygamber efendimiz sana selâm gönderdi.

Adam önce anlatmak istemedi. Isrâr edince dayanamayıp anlatmaya başladı.

- Ben önceleri müslüman değildim. Zerdüşt dininden idim. Bizim inancımıza göre, erkek ve kız kardeş birbirleri ile evlendirilir. Benim bir kız ile bir erkek çocuğum vardı. İnancımız gereği bunları evlendirecektik. Düğün için hazırlıklar yapıldı. Birçok hayvan kesildi. Çeşit çeşit yemekler hazırlandı.

Nikâh hazırlığı içindeyken, kapımız çalındı. Açtığımda, üç tane yetim çocuğu olan komşumuz olduğunu gördüm. Bu dul kadın, kimsesiz fakîr bir müslümandı. Bana:

- Komşu bir ateş verir misin? dedi. Ben de verip gönderdim.

Aradan kısa bir zaman geçti aynı kadın tekrar gelip yine:

- Komşu ateş verir misin? dedi. Yine verdim.

Bir müddet sonra tekrar gelmez mi? Kovacak oldum. Misâfirlerin yanında ayıp olacak diye yine verip gönderdim. Fakat içime bir şüphe düştü. Acaba bir isteği bir sıkıntısı mı vardı. Bana birşey mi söylemek istiyordu?

Misâfirlerden özür dileyip, dışarı çıktım. Evinin penceresinin altına gizlenip içerdeki konuşmaları dinlemeye başladım. Yetimlerden birinin sesini duydum:

- Anneciğim, ne olur bir defa daha git, belki bu sefer yemeklerden bir parça verirler. Üç gündür yemek yemedik. Artık dayanamıyoruz, diyordu. Anneleri ise:

- Yavrularım. Üç defa gittim. Çeşit çeşit yemekler ortada gözümün önünde durduğu hâlde, "Şundan al da çocuklarına verirsin" demediler. Tekrar nasıl gideyim? Kapıdan kovulacak duruma geldim.

Bu hâli görünce içim sızladı. Hemen eve dönüp, her çeşit yemekten bol bol koyarak bir sofra hazırladım, yanına bir miktar para koydum. Sofrayı gönderdikten sonra pencerenin altına varıp yine dinlemeye başladım. Ne diyeceklerini merak ediyordum. Neş'e ve sevinç içinde yemekleri yediler. Sonra en küçüklerinin sesini duydum:

- Ablalarım, ağabeylerim. Bizim komşumuz bize büyük bir ikrâmda bulundu. Yemeğini yiyip de ona iyilik etmemek mürüvvetsizlik olur.

Diğeri sordu:

- Peki ona nasıl bir iyilik yapabiliriz ki?

- Nasıl olacak ona yapılacak en büyük iyilik, müslüman olmakla şereflenmesi için duâ etmektir.

Sonra hep beraber el kaldırıp:

- Yâ Rabbî, komşumuz bize çeşit çeşit yemekler ikrâm etti. Sen de ona müslüman olma ni'metini ikrâm eyle!

Daha duâları bitmeden, benim kalbim açıldı. Kelime-i şehâdet getirip müslüman oldum.

Bilemiyorum belki de bunun için Resûlullah bana selâm gönderdi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 10 OCAK 1995 · KAYIT 10374

Akıl İle Gerçeğe Varılabilir mi?

Allahü teâlâ, insanı yaratınca, ona hakkı bâtıldan, iyiyi kötüden, faydalıyı zararlıdan ayırabilmesi için akıl gibi anlayıcı bir kuvvet vermiştir. Akıl bir ölçü âletidir. Allahü teâlâya ait bilgilerde ölçü olmaz. Mahlûklara ait bilgilerde ölçü olur. Akıl, insandan insana değiştiği için, ba'zı insanlar mahlûklara ait bilgilerde isâbet ettiği halde, ba'zıları yanılabilir.

Acaba insan, bir yol gösterici, bir kılavuz olmadan aklı ile Allahü teâlânın bildirdiği doğru yolu bulabilir miydi? Tarihi inceliyecek olursak, insanların kendi başlarına ve önlerinde Allahü teâlânın gönderdiği bir rehber olmadan gittiklerinde, hep yanlış yollara saptıklarını görürüz.

İnsan, kendisini yaratan büyük kudret sahibinin var olduğunu, aklı sayesinde düşündü. Fakat, ona giden yolu bulamadı. Bunu önce etrafında aradı. Kendisine en büyük faydası olan Güneş'i, yaratıcı sandı ve ona tapmağa başladı. Sonra büyük tabiat güçlerini, fırtınayı, ateşi, kabaran denizi, yanardağları ve benzerlerini gördükçe, bunları yaratıcının yardımcıları sandı. Her biri için bir sûret, simge yapmağa kalktı.

Bundan da putlar doğdu. İnsanlar, bunların gazabından korktu ve onlara kurbanlar kesti. Hattâ, insanları bile bu putlara kurban ettiler. Her yeni olayla, o olayı simgeleyen putların miktarı da arttı. İslâmiyet başladığı zaman, Kâ'be'de 360 put vardı.

Bugün bile Güneş'e ve ateşe tapanlar vardır. Bunlara şaşmamalıdır. Çünkü, Peygamber olmadan yâni rehbersiz karanlıkta doğru yol bulunamaz. Peygamberler olmadan insanın yaratanını tanıması, ona nasıl ibâdet edeceğini aklı ile bulması mümkün değildir.

O zaman aklın fonksiyonu nedir? Yâni akıl ne işe yarar? Aklın yaratılış maksadı nedir? diye sorulacak olursa:

Akıl, göz gibidir, din bilgileri de ışık gibidir. Yâni insanın aklı, gözü gibi zayıf yaratılmıştır. Gözümüz, maddeleri, cisimleri karanlıkta göremiyor. Allahü teâlâ, görme âletimizden faydalanabilmemiz için, Güneş'i, ışığı yaratmıştır. Güneş'in ve çeşitli ışık kaynaklarının ışığı olmasaydı, gözümüz işe yaramazdı. Tehlikeli cisimlerden, zararlı yerlerden kaçamaz, faydalı şeyleri bulamazdık. Evet, gözünü açmıyan veya gözü bozuk olan, Güneş'ten faydalanamaz. Fakat, bunların Güneş'e kabahat bulmağa hakları olmaz.

Demek ki akıl cenâb-ı Hakkın insanlara verdiğini ni'metlerin en kıymetlilerinden. Fakat, akıl da yanlız başına bir işe yaramıyor. Akıldan gerektiği şekilde istifade edebilmek için, onu yaradılış maksadına uygun olarak kullanmak lazımdır.

Aklımız da, yalnız başına ma'neviyâtı, faydalı, zararlı şeyleri anlıyamıyor. Allahü teâlâ, aklımızdan faydalanmamız için, Peygamberleri, dînin ışığını yarattı. Peygamberler, dünyada ve âhırette rahat etmek yolunu bildirmeseydi, aklımızla bulamazdık. Tehlikelerden, zararlardan kurtulamazdık.

Evet, İslâmiyete uymıyan veya aklı az olan kimseler ve milletler, Peygamberlerden faydalanamaz. Dünyada ve âhırette tehlikelerden, zararlardan kurtulamaz. Fen vasıtaları, mevki, rütbe, para ne kadar bol olursa olsun, peygamberlerin gösterdiği yoldan gitmedikçe, hiçbir fert, hiçbir toplum mes'ûd olamaz.

Ne kadar neş'eli, sevinçli görünseler de içleri kan ağlamaktadır. Dünyada da, âhırette de rahat ve mes'ûd yaşıyanlar, ancak, peygamberlere uyanlardır. Şunu da bilmelidir ki, rahata ve saâdete kavuşmak için, müslüman olduğunu söylemek, müslüman görünmek yetişmez. Müslümanlığı iyi öğrenmek ve emirlere, yasaklara uymak lâzımdır Akıl ile anlaşılan şeyler, his uzuvları ile anlaşılanların üstünde olduğu ve bunların yanlışını çıkardığı gibi, yâni his uzuvlarımız, akıl ile anlaşılan şeyleri anlıyamıyacağı gibi, akıl da, peygamberlik makâmında anlaşılan şeyleri kavramaktan âcizdir. İnanmaktan başka çaresi yoktur. Akıl, anlıyamadığı şeyleri nasıl ölçebilir? Bunların doğru ve yanlış olduğuna nasıl karar verebilir?

BUGÜNKÜ SOHBET · 11 OCAK 1995 · KAYIT 10375

Aklımızın Kapasitesi

Herşeyin bir kapasitesi olduğu gibi, aklın da bir kapasitesi vardır. Aklın kapasitesi zorlanırsa, insanı şaşırtır, yanlış yola götürür. Meselâ, peygamberlerin söyledikleri ahıret bilgilerini, akıl ile araştırmağa uğraşmak, düz yolda güç giden, yüklü bir arabayı, yokuşa çıkarmak için zorlamağa benzer. At yokuşa doğru kamçılanırsa, çabalaya çabalaya, ya yıkılıp canı çıkar, yahut alışmış olduğu düz yola kavuşmak için sağa sola ve geriye kıvrılarak arabayı yıkar ve eşyalar harap olur.

Akıl da yürüyemediği, anlıyamadığı âhıret bilgilerini çözmeğe zorlanırsa, ya yıkılıp, insan, aklını kaçırır veya bunları alışmış olduğu, dünya işlerine benzetmeğe kalkışarak yanılır, aldanır ve herkesi aldatır. Akıl, his kuvvetleri ile anlaşılabilen veya hissedilenlere benzeyen ve onlara bağlılıkları bulunan şeyleri birbirleri ile ölçerek, iyilerini kötülerinden ayırmağa yarıyan, bir ölçü âletidir. Böyle şeylere bağlılıkları olmıyan varlıklara eremiyeceğinden, şaşırıp kalır. Bilinmiyen şeyi bilinen şeye benzeterek neticeye varmak istiyen yanılır.

Aklın peygamberlik bilgileri yanında, hiç kıymeti yoktur. Mukayese bile kabul etmez. Çünkü peygamberler, Allahın, yaratanın bildirdiklerini söylemektedirler. Yâni bilginin kaynağı Allahü teâlâdır. Akıl ise, Allahın yarattığı bir varlıktır. Yaratan ile yaratılan hiç mukayese edilebilir mi?

Bütün bunlardan şu netice çıkıyor: Peygamberlerin bildirdikleri şeylere, akla danışmaksızın inanmaktan başka çâre yoktur.

Zaten, peygamberlere tâbi olmak, akla uygun, aklın istediği ve beğendiği bir yoldur. Peygamberlerin, aklın dışında ve üstünde bulunan sözlerini, akla danışmağa kalkışmak, akla aykırı bir iş olur. Gecenin koyu karanlığında bilinmiyen yerlerde, pervâsızca yürümeğe ve engin denizde, acemi kaptanın, pusulasız yol almasına benzer ki, her an uçuruma, girdâba düşebilirler.

Niketim, felsefeciler ve tecrübeleri hayalleri ile izâha kalkışan maddeciler, akılları dışında bulunan sözlerinin çoğunda yanılmış, bir yandan birçok hakîkatleri meydana çıkarırlarken, bir taraftan da, insanların saâdet-i ebediyyeye kavuşmalarına mâni olmuşlardır.

Aklına, zekâsına güvenenler, aklının, zekâsının yanılmadığını zannedenler, kendilerini ve kendilerine inananları dünya ve ahıret saâdetinden mahrum bırakmışlardır. Sonsuz, Cehennem ateşine sürüklemişlerdir.

Meselâ, Eflâtun, yaptığı çalışmalar sonucunda nefsinde meydana gelen safâyı, bazı halleri görünce, peygamberlere uymak lâzım olmadığını sandı. "Biz temizlenmiş insanlarız. Temizleyicilere ihtiyacımız kalmamıştır." dedi. Böylece peygamberlere inanmadı. Başkalarının da inanmasına mani oldu.

Diğer felsefeciler ve buların yolunda gidenler de böyledir. Bunlar, peygamberlere uymadan, yalnız riyâzet çekmekle hâsıl olan hallerin, altın yaldızla örtülen bakır gibi veya şekerle kaplanan zehir gibi olduğunu anlıyamadılar. Bakırla karışık altını saf hâlde ayırmak için ve nefsi zararlı halden kurtarıp faydalı hale getirmek için, peygamberlere uymak lâzımdır.

Hakîkî hakîm ve tabîb olan Allahü teâlâ, Peygamberleri ve bunların dinlerini, nefs-i emmâreyi, nefsin kötülüklerini yıkmak, azgınlıktan kurtarmak için gönderdi. Onu yıkmak, ıslah etmek, kurtarmak için bu büyüklere uymaktan başka çaresi olmadığını bildirdi. Peygamberlere uymadıkça, binlerle riyâzetler ve mücâhedeler yapılsa, bunların hiçbir faydası olmaz. Tersine, azgınlığı artar, onun hastalığını giderecek yegâne ilâç, peygamberlerin getirdikleri dinlerdir. Bundan başka hiçbir şey, insanı felâketten kurtaramaz!

Dînimizde aklın ermediği şeyler çoktur. Fakat, akla uymayan birşey yoktur. Âhıret bilgileri ve Allahü teâlânın beğenip beğenmediği şeyler ve Ona ibâdet şekilleri, eğer aklın çerçevesi içinde olsalardı ve akıl ile doğru olarak, bilinebilselerdi, binlerce peygamberin gönderilmesine lüzûm kalmazdı. İnsanlar, dünya ve âhıret saâdetini kendileri görebilir, bulabilirdi ve Allahü teâlâ, hâşâ peygamberleri boş yere ve lüzûmsuz göndermiş olurdu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 12 OCAK 1995 · KAYIT 10376

Saâdete Kavuşmanın Yolu

Hiçbir akıl, âhıret bilgilerini doğru olarak bulamaz, çözemez. Allahü teâlâ, kullarına çok acımakta, onların dünyada rahat ve huzûr içinde yaşamalarını istemektedir. Bunun için, her asırda insanlar arasından seçtiği en üstün, en iyi

kimseleri peygamber yapmış, bunlara kitaplar göndererek huzûr, saâdet yolunu göstermiştir.

Kör olanın yol gösterenlere teslim olması gibi ve çâresizlikten şaşırmış olan hastanın merhametli doktorlara kendini teslim etmesi gibi, insanların da, aklın ermiyeceği faydalara kavuşabilmeleri ve felâketlerden kurtulabilmeleri için, gönderdiği peygamberlere teslim olmalarını diledi.

Saâdete kavuşmak için, önce kendisine ve peygamberlerine inanmak lâzım olduğunu bildirmiş, sonra kitaplarındaki emirlere uymayı emretmiştir. En son ve Kıyâmete kadar değiştirmemek üzere ve bütün dünyaya peygamber olarak, Muhammed aleyhisselâmı göndermiştir.

Bütün peygamberler, akıl ile bulunacak dünya işlerine fen bilgilerine, tecrübeye dayanan teknik buluşlara dokunmayıp, yalnız bunları araştırmak, bulup fâidelenmek için çalışmağı emir ve teşvik buyurmuş, kendileri dünya işlerinden her birinin, insanları ebedî saâdete ve felâkete nasıl sürükliyebileceklerini anlatmış ve Allahü teâlânın beğendiği ve beğenmediği şeyleri açık olarak bildirmişlerdir.

Böylece ahırette, kimse ben aklım ile bu kadar bulabildim, seni aklım ile bu kadar tanıyabildim, ibâdet edebildim diyemiyecek, mazeret gösteremiyecektir.

Peygamberlerin, Allahü teâlâdan bildirdikleri haberlerin hepsi doğrudur. Hepsine îmân etmek lâzımdır. Akıl, doğruyu, iyiyi bulan bir âlet ise de, yalnız başına bulamaz, noksandır. Peygamberlerin gelmesi ile tamamlanmıştır. Kullara özür, bahâne kalmamıştır.

Peygamberlerin birincisi hazret-i Âdem'dir. Sonuncusu ise, hazret-i Muhammed aleyhisselâmdır. Peygamberlerin hepsine îmân etmek lâzımdır. Hepsi ma'sûm, yâni günâhsız ve doğru sözlüdür. Bunlardan birine inanmamak, hepsine inanmamak demektir. Çünkü, hepsi aynı îmânı bildirmiştir. Yâni, hepsinin dinlerinin aslı, temeli (yâni îmân edilecek şeyleri) birdir.

Peygamberlik makâmı aklın ve düşüncenin dışında ve üstündedir. Aklın eremeyeceği, anlıyamıyacağı çok şeyler vardır ki, bunlar peygamberlik makâmında anlaşılır. Herşey akıl ile anlaşılabilseydi, peygamberler gönderilmezdi. Âhıret azabları, peygamberler göndererek bildirilmezdi. Allahü teâlâ, İsrâ sûresinin onbeşinci âyetinde, (Biz, peygamber göndermedikçe azâb yapıcı değiliz) buyurdu.

Bu âyet-i kerîmeden anlaşılıyor ki, Allahü teâlânın var olduğunu, bir olduğunu anlamak için, tabiattaki nizâmı, düzeni incelemek, peygamberlerin haber

vermelerinden ve bu haberleri işiterek, okuyarak öğrenmek farzdır.

Peygamberlerin bildirdiklerini aklına, mantığına vurup ondan sonra inansa, kabûl etse, böyle inanmak da geçerli olmaz.

Çünkü, o zaman, peygambere değil aklına inanmış olur. Halbuki, îmân gaybadır. Akıl çok şeyi anlar. Fakat herşeyi anlıyamaz. Anlaması da kusursuz, tam değildir. Çok şeyleri, peygamberler bildirdikten sonra anlamaktadır. Peygamberlerin gelmesi ile, insanların özür ve bahâne yapmaları önlenmiştir. Nisâ sûresinin 164. âyetinde, (Peygamberleri, müjde vermek için ve korkutmak için gönderdim. Böylece, insanların Allahü teâlâya özür, bahâne yapmaları önlendi) buyuruldu.

Akıl, dünya işlerinde bile çok defa yanılmaktadır. Böyle olduğunu bilmiyen yoktur. Din bilgilerini, böyle bir akıl ile tartmaya kalkışmak doğru olamaz. Din bilgilerini akıl ile inceleyip, akla uygun olup olmamasına kalkışmak, aklın hiç yanılmaz olduğuna güvenmek olur ve peygamberlik makâmına inanmamak olur. Dînin temeli, peygambere inanmaktır. Akıl, bu temel bilgiyi kabûl edince, Peygamberin bildirdiklerinin hepsini kabûl etmiş olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 13 OCAK 1995 · KAYIT 10377

Hazret-i Hasan ve Hüseyin

Hazret-i Hasan, Hüseyin ve Abdullah bin Ca'fer bir sene beraber hacca gitmek üzere yola çıktılar. Yolda yiyecekleri tükendi. Aç ve susuz kaldılar.

Yiyecek bulmak ümidiyle, develerini bırakıp etrafı dolaşmaya başladılar. Bir müddet dolaştıktan sonra, yaşlı bir kadın gördüler. Kadına:

- Teyze içecek birşeyin var mı? diye sorunca, kadın:

- Şurada bir keçim var, onun sütünü sağıp vereyim, dedi.

Zaten varı yoğu tek keçisiydi. Sağıp sütü verdikten sonra:

- Peki yiyecek birşeyin de var mı? diye sorduklarında, kadıncağız:

- İşte gördüğünüz bu keçim vardır. Onu kesip yiyebilirsiniz. Biz gelen misâfiri boş çevirmeyiz, dedi.

Kadının keçisini kesip yediler. Giderken de teşekkür edip:

- Biz Kureyşteniz, ismimiz Hasan ve Hüseyin'dir, Medîne'ye geldiğinizde bize muhakkak uğrayınız! Size iyilik yapmak isteriz, dediler.

Yaşlı kadın, akşam kocası eve gelince olanları anlattı. Kocası kızdı:

- Kim olduğunu bilmediğin rastgele kimselere vermişsin, dedi.

Kadın:

- Onlar bildiğin insanlardan değildi. Onları görmüş olsaydın düşünmeden sen de verirdin. İlk def'a böyle kimseler gördüm, dedi.

Aradan seneler geçti. Bu karı-koca çok muhtâç hâle düştüler. Yiyecek birşeyler bulmak ümidiyle Medîne'ye geldiler. Seneler önceki hâdiseyi çoktan unutmuşlardı.

Yaşlı kadın bir gün sokakta yürürken, hazret-i Hasan kendisini tanıdı. Hemen yanına sokulup sordu:

- Ey nine, beni tanıdın mı?

- Hayır evlâdım nereden tanıyayım, biz buranın yabancısıyız.

- Hatırlar mısın, bir zaman üç kişi senin evine misâfir gelmiştik. Aç ve susuz olduğumuz için size sığınmıştık. Sen de bize keçinin sütünü verip sonra da keçiyi kesip yedirmiştin?

Kadın hemen seneler önceki hâdiseyi hatırladı. Hazret-i Hasan kendisine, bin koyun ve bin altın verilmesini emretti. Sonra da "Kardeşim Hüseyin filân yerdedir, onun yanına da uğra seni boş çevirmez" dedi.

Hazret-i Hüseyin'in yanına vardığında kadına sordu:

- Kardeşim Hasan sana ne verdi?

- Bin koyun ve bin altın, diye cevap verince:

- Bir o kadar da benden, dedi.

Sonra, Abdullah bin Ca'ferin yanına gönderdi. O da sordu:

- Hazret-i Hasan ve Hüseyin ne verdiler.

- İkibin koyun ve ikibin altın.

- Bir o kadar da benden, dedi. Sonra şöyle devam etti:

- Eğer doğruca bize gelseydin, onlara sıkıntı vermeden bu mal ve paranın hepsini ben verirdim, dedi.

İhtiyar, karı-koca sevinçle oradan ayrıldılar. Yaptıkları az bir iyiliğin, cömertliğin karşılığını çok çok fazlasıyla aldılar.

Savaşın birinde birçok esir alınmıştı. Esirler Peygamber efendimizin huzûruna getirilince, Peygamber efendimiz içlerinden birisini işâret buyurarak:

- Bunu serbest bırakın, buyurdu.

Hemen serbest bırakıldı. Hazret-i Ali bunun hikmetini merak etti. Peygamber efendimize sordu:

- Yâ Resûlallah! Bunların suçu aynıydı. Bunu niçin diğerlerinden ayırdettiniz. Bunun hikmeti nedir?

- Yâ Ali, Cebrâil aleyhisselâm bana geldi. Bunun cömertliğinden dolayı serbest bırakılmasını Allahü teâlânın emrettiğini bildirdi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 14 OCAK 1995 · KAYIT 10378

Cömerdin Mezardaki İhsânı

Arabistan'da cömertliği ile meşhûr bir adam vefât etmişti. Bu kimse sağlığında, muhtâç kimselere, yolculara çok yardım ederdi. Vefâtından haberleri olmıyan yoldan gelen birkaç kişi karnımızı doyurur ümidiyle, bu zâtın kapısını çaldılar. Vefât ettiğini öğrenince çok üzüldüler. Kabrinin başına gittiler. Aç olarak orada uyudular. Yolculardan birinin bir devesi vardı. O kimse rü'yâsında, vefât eden meşhûr cömerdi gördü. Kendisine dedi ki:

- Senin bu devenle benim en iyi devemi değişmek ister misin?

- Evet değişirim, cevabını verdi.

Sonra yine rü'yâsında develeri değiştiler. Cömert kimse, aldığı deveyi kesti.

Bir müddet sonra, yolcular uyandıklarında, o kimsenin devesini kesilmiş hâlde buldular. Hemen ateş yakıp orada yediler, daha sonra da rahat bir şekilde yollarına devam ettiler.

Yolda giderken bir kervana rastladılar. Kervandan birisi o devenin sâhibine ismiyle hitâp ederek dedi ki:

- Filân kimseden iyi bir deve satın aldın mı?

Adam şaşırmış bir hâlde:

- Evet aldım, fakat o rü'yâda olmuştu, dedi.

O kimse sonra şöyle devam etti:

- O kimse benim babamdır. Ben de rü'yâ gördüm. Bana, "Eğer benim oğlum isen, benim bu devemi yolda karşılaşacağın filân isimli şahısa ver" dedi. Buyurun devenizi alın!

Cömert kimselere, Allahü teâlânın izniyle, böyle şeyler hasıl olmaktadır.

Cömertliği ile meşhûr olan birine sordular:

- Muhtâçlara çok ihsânda bulunuyorsun. Onlardan bir teşekkür, karşılık bekliyor musun?

Cömert kimse şöyle cevap verdi:

- Zâten ben onlara ihsânda bulunurken onları minnet altında bırakmam. Bir şey verirken kendimi aşçının elindeki kepçe gibi kabûl ederim. Kepçenin öğünmeye, minnete sebep olma iddiâsına ne hakkı vardır. Ben arada sâdece emânetçiyim, bir vâsıtayım.

Muhtâç olduğu hâlinden belli olan fakir biri, hazret-i Ali'nin huzûruna gelip oturdu. Hazret-i Ali kendisine sordu:

- Benden bir isteğin mi var?

Adam utancından, söz ile cevap veremeyip işâret ile muhtâç olduğunu bildirdi. Hazreti Ali yanında bulunan, giyecek ve yiyecekleri verdi.

Muhtâç kimse çok sevindi, sonra da çok güzel bir beyit okudu. Okuduğu beyitten hoşlanan hazret-i Ali, çocukları için ayırdığı üç altını da verdi.

Fakir, sevincinden ne yapacağını şaşırdı. Hazret-i Ali, Peygamber efendimizden işittiği şu hadîs-i şerîfi ona nakletti:

- Herkesin değeri, söylediği güzel sözlere, yaptığı iyi işlere göre ölçülür.

Kays bin Sa'd, herkese çok ihsânlarda bulunur, istiyenlere ayrıca istedikleri kadar borç para da verirdi. Birgün hastalandı. Tanıdıkları ziyâretine gelmeyince sordu:

- Dostlarım beni niçin ziyârete gelmediler.

Yakınları şöyle cevap verdi:

- Çok kimsede alacağınız olduğu için utançlarından gelemiyorlar.

Bu habere çok üzüldü ve:

- Beni arkadaşlarımdan, dostlarımdan ayıran malı Allah yoketsin, dedi.

Sonra, tellallar çıkartıp:

- Kays bin Sa'd kimde ne alacağı varsa hepsini helâl etti, diye sokaklarda bağırttı.

Bunu duyan tanıdıkları, hemen evine koştular. O kadar çok gelen oldu ki, kalabalıktan evinin merdiveni çöktü.

BUGÜNKÜ SOHBET · 15 OCAK 1995 · KAYIT 10379

Günâhların Affedildiği Gece

Berât gecesi, Şa'bân ayının onbeşincİ gecesidir. Yâni ondördüncü günü ile onbeşinci günü arasındaki gecedir.

Allahü teâlâ, ezelde, hiçbir şey yaratmadan önce, herşeyi takdîr etti, diledi. Bunlardan, bir yıl içinde olacak her şeyi, bu gece meleklere bildirir.

Kur'ân-ı kerîm, levhilmahfûza bu gece indi. Resûlullah sallallahü aleyhi ve selem bu gece çok ibâdet, çok dua ederdi.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Şa'bân-ı şerîfin onbeşinci gecesi olunca, o geceyi ihyâ ediniz ve gününde oruç tutunuz! Muhakkak ki, Allahü teâlâ, "Magfiret olunmak isteyen yok mudur, magfiret edeyim? Rızık isteyen yok mudur, rızık vereyim. Kim ne isterse vereyim!" buyurur. Bu hâl sabaha kadar devam eder.)

(Rahmet kapıları dört gece açılır. O gecelerde yapılan duâ, tevbe, red olunmaz. Fıtır bayramının ve Kurban bayramının birinci geceleri, Şa'bânın onbeşinci (Berât) gecesi ve arefe gecesi.)

(Berât gecesini ganîmet, fırsat biliniz. Şa'bânın onbeşinci gecesidir. Kadir gecesi çok büyük ise de hangi gece olduğu belli değildir. Bu gece (Berât gecesinde) çok

ibâdet ediniz. Yoksa Kıyâmet gününde pişmân olursunuz.)

(Şa'bânın onbeşinci gecesinde Allahü teâlânın kulları üzerine rahmeti zuhûr edip, mü'minleri magfiret eder, bağışlar. Kâfirlere ise mühlet verir. Kin ve hased sahibi olanları bu sıfatları terkedinceye kadar kendi hallerinde bırakır.)

(Şa'bân ayının onbeşi gelince, gecesini namazla, gündüzünü oruçla geçiriniz.)

(Şa'bân ayının onbeşinci gecesi, rahmet-i ilâhi dünyayı kaplar, herkes affolur. Ancak haksız yere müslümanlara düşmanlık besleyen ve Allahü teâlâya ortak koşan magfiret olunmaz.)

Âişe vâlidemiz, Peygamber efendimizin Berât gecesinde, sabaha kadar ibâdet ettiğini görünce sordu:

- Yâ Resûlallah, Allahü teâlânın en sevgili kulusun! Buna rağmen niçin bu kadar kendini yoruyorsun?

Peygamber efendimiz şöyle cevap verdi:

- Ey Âişe, ben şükredici kul olmıyayım mı? Ey Âişe, sen bu gecede, ne olduğunu bilir misin?

Âişe vâlidemiz tekrar sordu:

- Bu gecenin diğer gecelerden üstünlüğü nedir yâ Resûlallah?

Peygamber efendimiz şöyle cevap verdi:

- Bu sene içinde doğacak her çocuk, bu gece deftere geçirilir. Bu sene içinde öleceklerin isimleri bu gece özel deftere yazılır. Bu gece herkesin rızkı tertip edilir. Bu gece herkesin ameli ve işleri Allahü teâlâya arz olunur.

Bir kimse, evinden ayrılıp yolculuğa çıkar. Hâlbuki, onun adı yaşıyanlar defterinden, ölüler defterine geçirilmiştir.

Gâfil olmamalı, bu geceyi mutlaka ihyâ etmelidir. Kazâ namazı kılmalı, Kur'ân-ı kerîm okumalı, dua, tevbe etmeli, sadaka vermeli, müslümanları sevindirmelidir. Bunların sevabını ölülere de göndermelidir.

Bu gecelere saygı göstermek, günâh işlememekle olur.

Bu gece, Allahü teâlânın ihsân ettiği bütün ni'metlere şükretmeli, yapılan hatâlar, günâhlar için de tevbe istigfâr etmeli, Cehennem ateşinden kurtulmayı istemelidir.

"Yâ Rabbî, bize dünya ve âhıret saâdeti ihsân eyle, bize hidâyet verdikten sonra, kalblerimizi kaydırma." diye duâ etmelidir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 16 OCAK 1995 · KAYIT 10380

Peygamberlere Îmânın Esasları

Îmânın şartlarından biri de, Allahü teâlânın peygamberlerine inanmaktır. Allahü teâlânın beğendiği yola kavuşturmak, doğru yolu göstermek için gönderilmişlerdir. Peygamberlerde yedi sıfat bulunduğuna inanmak lazımdır:

1- İsmet: Günâh işlememek. Peygamberler, herhangi bir hak dinde harâm olmuş ve olacak küçük ve büyük hiçbir günâh işlemezler.

2- Emanet: Peygamberler her bakımdan güvenilir kimselerdir. Asla emanete hıyanet yapmazlar.

3 - Sıdk: Peygamberler sözlerinde, işlerinde ve her türlü davranışlarında doğru ve dürüst insanlardır. Asla yalan söylemezler.

4 - Fetanet: Peygamberler çok akıllı ve çok anlayışlı kimselerdir. Körlük, sağırlık gibi kusurları bulunan kimselerden ve kadınlardan peygamber gelmemiştir.

5 - Tebliğ: Peygamberler, insanlara bildirip açıkladıklarının hepsini Allahü teâlâdan gelen vahy ile öğrenmişlerdir. Bildirdikleri emir ve yasakların hiçbiri kendi düşünceleri değildir. Emrolunan şeylerin hepsini bildirmişlerdir.

6 - Adalet: Peygamberler hiç zulüm ve haksızlık yapmazlar. Kimsenin hatırı için adaletten ayrılmazlar.

7 - Emnü'l-azl: Peygamberlikten azledilmezler. Dünyada ve âhırette hep peygamberdirler.

Yeni din getiren peygamberlere Resûl denir. Yeni bir din getirmeyip insanları, önceki dîne davet eden Peygamberlere Nebî denir. Peygamberlere îmân etmek, aralarında hiçbir fark görmiyerek hepsinin Allahü teâlâ tarafından seçilmiş sâdık, doğru sözlü olduklarına inanmak demektir. Onlardan birine inanmıyan kimse, hiçbirine inanmamış olur.

Bir müslüman çalışarak evliyâ, Allahın sevgili kulu olabilir fakat, peygamberlik, çalışmakla, çok ibâdet yapmakla, açlık ve sıkıntı çekmekle ele geçmez. Yalnız Allahü teâlânın ihsânı, seçmesi ile olur.

Peygamberlerin sayıları belli değildir. Yüzyirmidört binden çok oldukları meşhûrdur. Bunlardan üçyüzonüçü Resûldür. İçlerinden altısı daha yüksektir. Bunlara Ülül'azm Peygamberler denir. Bunlar: Âdem, Nûh, İbrâhim, Mûsâ, Îsâ ve Muhammed Mustafa aleyhimüsselâmdır.

Evliyânın büyüklerinden Seyyid Abdülhakîm Arvasî hazretleri buyurdu ki:

Her peygamber, kendi zamanında, kendi kavminin hepsinden, her bakımdan üstündür. Muhammed "aleyhisselâm" ise, her zamanda, her memlekette, ya'nî dünyanın yaratıldığı günden, Kıyâmet kopuncaya kadar, gelmiş ve gelecek, bütün varlıkların, her bakımdan en üstünüdür. Hiç kimse, hiçbir bakımdan O'nun üstünde değildir. Hiçbir insanın O'nu medhedecek gücü yoktur. Hiçbir insanın, O'nu tenkîd edecek iktidârı yoktur. Allahü teâlâ, (Sen olmasaydın, gökleri yaratmazdım!) buyurdu.

Allahü teâlâ, bir insanda bulunabilecek, görünür görünmez bütün iyilikleri, bütün üstünlükleri, bütün güzellikleri, sevgilisinde toplamıştır. Meselâ, insanların en güzel yüzlüsü ve gâyet nûrânî benizlisi idi. Mübârek yüzü, kırmızı ile karışık beyâz olup, ay gibi nûrlanırdı. Sözleri gâyet tatlı olup, gönülleri alır, rûhları cezbederdi.

Bugün hür dünyada İslâmiyeti duymayan kimse yoktur. Dağda, çölde kalıp peygamberden haberi olmamak, duymamak mümkün değildir. Allahü teâlâ, aklımızdan istifâde edebilmemiz için peygamberler ve kitaplar gönderdiğine göre, artık bunlara inanmamak için bir mazeret ileri sürülemez.

Allahü teâlâyı kabûl edip de, bütün peygamberlerini, son din olan islâmiyeti kabûl etmemek akla uygun değildir. Güneşe inanıp da, ışık ve ısısına inanmamak, doğuma inanıp da ölüme inanmamak gibi çok abestir. Bunun için, Muhammed aleyhisselâmı son peygamber, islâmiyeti son din kabûl etmiyen sonsuz olarak Cehennemde kalacaktır. GayrI müslimlerin de Cennete gireceğine inanmak küfürdür. Böyle inanan da onlarla birlikte Cehenneme atılacaktır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 17 OCAK 1995 · KAYIT 10381

Resûlullahın Güzel Ahlâkı

Muhammed aleyhisselâm, gelmiş gelecek bütün insanların en akıllısı idi. Aklı o kadar çoktu ki, Arabistan yarım adasında, sert, inatçı insanlar arasında gelip, çok güzel idâre ederek ve cefâlarına sabrederek, onları yumuşaklığa ve itâ'ate getirdi. Çoğu dinlerini bırakıp müslüman oldu ve dîn-i islâm yolunda babalarına ve oğullarına karşı mücadele ettiler. Onun uğrunda mallarını, yurtlarını fedâ edip, kanlarını akıttılar.

Hâlbuki, böyle şeylere alışık değildiler. Güzel huyu, yumuşaklığı, affı, sabrı, ihsânı, ikrâmı, o kadar çoktu ki, herkesi hayrân bırakırdı. Görenler ve işitenler seve seve müslüman olurdu. Hiçbir hareketinde, hiçbir işinde, hiçbir sözünde, hiçbir zaman, hiçbir çirkinlik, hiçbir kusûr görülmemiştir. Kendisi için kimseye gücenmediği hâlde, din düşmanlarına, dîne dil ve el uzatanlara karşı sert ve şiddetli idi. Herkese karşı yumuşak olmasaydı, peygamberlik heybetinden, büyüklük hâllerinden, kimse yanında oturmağa ve sözünü dinlemeğe tâkat getiremezdi. Dünya ve ahıret saadetine kavuşmak istiyen, Muhammed aleyhisselâma tabi olması, onun bildirdikleri ile amel etmesi lazımdır.

Peygambere sünnete nasıl uyulacağını da, bizlere âlimler evliyâlar bildirmişlerdir. Bunun için bizim işimiz kolaylaşmıştır. Bugüne kadar bütün müslümanlar, beden bilgilerini yâni ibâdetlerin nasıl yapılacağını fıkıh kitaplarından aldılar. İnsan her şeyi ile dinimizin emirlerine uygun yaşarsa sünnet üzere yaşamış olur. Bunu da ancak fıkıh kitaplarından öğrenebilir. (Ben, beden bilgilerini, doğruca Resûlullahın sözlerinden, yâni hadîs-i şerîflerden öğreneceğim) diyenler, hadîs-i şerîfleri yanlış anlıyarak, nefsin ve şeytanın tuzaklarına düşmüşlerdir. Bunun için beden bilgilerinin, Ehl-i sünnet âlimlerinin sözlerinden veya kitaplarından alınması lâzımdır. Sünneti en güzel bu âlimler yaşamışlardır.

Âlimlerin önemini, büyüklüğünü şu hadîs-i şerîfler açık şekilde bildirmektedir:

(Talebesi arasında âlim, Eshâbı arasındaki Peygamber gibidir.)

(Âlimin talebesinden üstünlüğü, Peygamberin ümmetinden üstünlüğü gibidir.)

(Fıkıh dersinde bulunmak, bir sene ibâdet yapmaktan daha iyidir.)

Ehl-i sünnet âlimleri, herkesin bünyesine ve hastalığına ve zamanının zulmetine ve fesâdına uygun rûh ilaçlarını, hadîs-i şerîflerden seçerek söylemişler ve yazmışlardır. Resûlullahın dünya eczanesine yüzbinlerce ilaç hâzırlayan baş tabip olup, Evliyâ da, bu hâzır ilaçları, hastaların dertlerine göre dağıtan, emrindeki yardımcı tabipler gibidir.

Hastalığımızı bilemediğimizden, teşhiste yanılırız, ilaçları doğru olarak tanımadığımız için, yüzbinlerce hadîs içinden, kendimize ilaç aramağa kalkarsak, "Alerji" yapar, câhilliğimizin cezâsını çeker, fayda yerine zarar görürüz. İşte bunun için, hadîs-i şerîfte, (Kur'ân-ı kerîmi kendi anladığına göre tefsîr eden kâfir olur) buyuruldu.

Mezhebsizler, âlimlerin büyüklüğünü idrak edemiyenler, bu inceliği anlıyamadıkları için, "Herkes Kur'ân ve hadîs okumalı, dînini bunlardan kendi anlamalı, mezheb kitaplarını okumamalıdır" diyerek, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarının okunmasını yasak ediyorlar. Bütün müslümanları felâkete sürüklüyorlar.

İslâm düşmanları, dini yıkmada en büyük engelin, mezhepler, âlimler olduğunu bildikleri için, bütün güçleri ile, şeytani hîleleri ile, hep bunlara saldırmışlardır. Maalesef son zamanlarda bu yolda hayli de yol almışlardır. Birçok kimsede, mezheplere lüzumu hakkında şüphe, tereddüt meydana gelmiş, zihinler karıştırılmıştır. Çok kimse, bunların sinsi oyunlarına âlet olup, mezhepsizliği savunma cehaletine düşmüştür. Halbuki, hak bir mezhebe tabi olmayanın, dinin emrini tam olarak yerine getirmesi mümkün değildir. Mezhepler ana yoldur. Bu ana yoldan ayrılan, her an kendini uçurumun dibinde bulabilir. Ehl-i sünnetten ayrılmak, Kur'ân-ı kerîmin ve hadîs-i şerîflerin doğru yolundan ayrılmak olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 18 OCAK 1995 · KAYIT 10382

"Bu Ne Cür'et!"

Birgün islâm âlimlerinin büyüklerinden Ali Dekkak hazretlerine sordular:

- Efendim, namazda iken sinek kovalamak uygun mudur? Böyle yapan bir kimseye ne denir?

Ali Dekkak hazretleri buyurdu ki:

- Allahü teâlânın huzûrundaki edep, Ayaz adındaki bir kimsenin Sultan Mahmud-i Gaznevî'nin huzûrunda gösterdiği edepten az olmamalıdır.

- Ayaz'ın Sultana karşı edebi nasıldır, anlatır mısınız?

- Bu genç Sultanın hizmetinde bulunurken, âniden ayakkabısının ucunu kımıldattı. Sultan, Ayaz'ın bu hâline şaştı. Çünkü bugüne kadar huzûrunda, gayet ciddî durur, hiçbir tarafını oynatmazdı. Ayaz'ın bir ma'zereti olduğunu tahmîn ederek, huzûrundan çıktıktan sonra, birisini takip için arkasından gönderdi.

Kendisini takip eden kimse, Ayaz'ın bir kenara çekilip ayakkabısını çıkardığını gördü. Sonra ayakkabısını ters çevirdi. İçinden bir akrep çıkmaz mı? Ayaz öfkeli bir şekilde kendi kendine:

- Bugün, bana Sultanın huzûrunda edebimi bozdurdun. Bugüne kadar böyle bir edepsizlik yapmamıştım, diyordu.

Takip eden kimse hemen Sultana çıkıp, durumu bildirdi. Sultan, Ayaz'ı yanına çağırıp sordu:

- Ey Ayaz, bugün niçin huzûrumda edepsizlik yaptın? Neden ayağını oynattın, diye sorunca:

- Efendim elimde olmadan oldu. Özür dilerim. Kabahat işlemek hizmetçilerin işindendir. Affetmek ise, sultanların şânındandır, diye cevap verdi. Sultan:

- Akrep hikâyeniz bize ulaştı, deyince:

- Madem ki size ulaştı, hâdiseyi baştan anlatayım. Efendim ben sizin sayısız ni'metinize kavuşmuş biriyim. Sizin bunca ni'metiniz karşısında nasıl edepsizlik yapabilirim? Huzûrunuzda iken, akrep yedi defa ayağımı soktu, dayandım. Ayağımı oynatmadım. Sekizincide artık tâkatım kalmamıştı.. Bunun için ayağımın ucunu, belki acım biraz hafifler diye oynattım, dedi.

Bu menkıbeyii anlattıktan sonra, Ali Dekkak hazretleri sözlerine şöyle devam etti:

- Ey kardeşim, dikkat et! Bir sultanın yanında kölenin, hizmetçinin gösterdiği edebe bak. Bir de makamların en yükseği, her şeyin yaratıcısı cenâb-ı Hakkın huzûrunda yapılan edepsizliklere bak. Bu ne cürettir?

* * * Harbin birinde hazret-i Ali'nin ayağına bir ok saplandı. Ok, kemiğe girdiği için çıkarılamadı. Sonra doktor çağırdılar. Doktor:

- Bu oku çıkartabilirim. Fakat, çok ağrı yaptığı için tahammül edilemez. Onun için bayıltmam lâzım, dediğinde hazret-i Ali şöyle cevap verdi:

- Bayıltmana lüzûm yok. Biraz bekleyin, namaz vakti girince ben namaza duracağım. O zaman ayağımdaki oku çıkartırsınız.

Dediği gibi yaptılar. Namaza durunca ayağını yarıp oku çıkardılar, Hiçbir şeyi hissetmedi.

İşte büyüklerimiz böyle namaz kılarlardı.

* * * Bursa fethedilmeden önce, gizlice müslüman olmuş birisi vardı. Rum olan eski bir dostu buna sordu:

- Sen niçin ecdâdının dînini bırakıp da, müslüman oldun?

- Bir aralık yanımda müslüman bir esir vardı. Birgün baktım ki kapatıldığı yerde ba'zı hareketler yapıyor. Sonra yaptığı hareketlerin namaz olduğunu öğrendim. Bu esir bana dedi ki: "Namaz kılmama mâni olmazsan her vakit için sana bir altın vereceğim." Her namaz için bir altın alıyordum. Daha sonra altını artırdım, yine veriyordu. Namaz için hiçbir fedâkârlıktan kaçınmıyordu. Bu hâlini, bu gayretini görünce, hayran kalıp kendisini serbest bıraktım. O da ellerini kaldırıp, "Yâ Rabbî bunu müslüman olmakla şereflendir!" diye duâ etti. O anda bana bir hâl oldu kelime-i şehâdet getirip müslüman oldum.

BUGÜNKÜ SOHBET · 19 OCAK 1995 · KAYIT 10383

Abdullah bin Mubârek

İslâm âlimlerinin büyüklerinden Abdullah bin Mubârek hazretleri, bir yolculuğu esnâsında çobanlık yapan bir çocuk gördü. Yanına gidip bir-iki mes'ele öğreteyim dedi. Çocukla aralarında şöyle bir konuşma geçti:

- Evlâdım, Allahü teâlâyı bilir misin?

- Kul nasıl sâhibini bilmez?

- Allahü teâlâyı ne ile biliyorsun?

- Bu koyunlar ile.

- Bu koyunlar ile nasıl biliyorsun?

- Siz, kendi başına yaşıyan koyun sürüsü gördünüz mü? Bunlara koruyucu birisi lâzımdır. O, bunlara su ve ot versin! Kurttan ve diğer tehlikelerden korusun! Bundan anladım ki, insanların da bir sâhibi, koruyucusu olmalı. Bu da Allahü teâlâdan başkası olmaz.

- Peki, Allahü teâlâyı nasıl bilirsin?

- O hiçbir şeye benzemez.

- Böyle olduğunu nereden anladın?

- Yine bu koyunlardan.

- Nasıl?

- Ben çobanım. Benimle bu koyunların bir benzerliği yoktur. Koyunlara beni sorsanız, beni anlatamazlar. Bir çobanla koyunları birbirine benzemezse, Allahü teâlâ kullarına, yarattıklarına hiç benzer mi?

- Peki evlâdım, ilim öğrendin mi?

- Fazla bir ilmim yoktur. Sahralarda nasıl ilim öğrenilir? Sadece üç ilim bilirim. Bunlar, Gönül, dil ilmi ve beden ilmi.

- Nedir bunlar?

- Gönül ilmi şudur ki, bana cenâb-ı Hak kalb verdi. Kalbi, kendisini tanımak ve sevmek yeri yaptı. Bu kalb ile O'nu bileyim. O'nun sevdiklerini seveyim. Sevmediklerini sevmiyeyim. Dil ilmi şudur ki, bana dil verdi. O'nu zikredeyim, anayım, O'nun istemediği şeyleri ağzıma almıyayım. Beden ilmi şudur ki, bedenimi O'nun yolunda, O'nun emrettiği gibi kullanayım. O'nun istemediği şeyleri yapmıyayım.

- Çok güzel söylüyorsun evlat. Biraz bana nasîhat verir misin?

Kalb gözü açık olan çoban sözünü şöyle tamamladı:

- Ey efendi! ^Alim bir zât olduğun yüzünden belli oluyor. Eğer ilmini Allah rızâsı için öğrendiysen, insanlardan bir karşılık bekleme! Yok, dünya için öğrendim dersen, Cennet arzûsu ve isteğini kalbinden çıkar. Bu ikisi birarada bulunmaz.

Abdullah bin Mubârek hazretleri, ağlıyarak O'nun yanından ayrıldı.

Eskiden yaşamış zengin birisi vardı. Çok güzel, çeşit çeşit renklerde çiçeklerle donatılmış büyük bir bahçesi ve bunun ortasında da eşsiz bir sarayı vardı.

Sarayın hizmetinde bulunan bir karı-koca vardı. Kadın çok güzeldi. Zengin kimse bir gün iş bahânesiyle, kocasını dışarı gönderdi. Sonra kadına:

- Bahçenin bütün kapılarını kapat, açık bir kapı kalmasın, dedi.

Kadın, akıllı ve nâmûslu biri idi. Zengin kimsenin, kendisine karşı kötü bir niyet beslediğini anladı. Kapıları kapattıktan sonra bir ağacın arkasına gizlenip dedi ki:

- Efendim, bütün kapıları kapattım. Yalnız bir kapı kaldı. Bunu kapatmaya gücüm yetmedi.

- Nasıl olur, hangi kapı ise göster ben kapatayım.

- Efendim, siz de kapatamazsınız. Siz değil hiçbir kimsenin bu kapıyı kapatmaya gücü yetmez.

İyice şaşıran adam hiddetlenerek:

- Söyle, hangi kapı? diye bağırdı.

Kadın, sakin sakin şöyle cevap verdi:

- Bu kapı Allahü teâlânın Basar sıfatıyla bizi gördüğü kapıdır. Unutmayın ki, yaptığınız her şeyi O görmektedir.

Zengin kimse hiç beklemediği bu cevap karşısında şaşkına döndü. Hemen tevbe edip, bir daha böyle şeyler hatırına getirmedi. Sonra da cenâb-ı Hakkın sevgili kullarından birini bulup, O'na talebe oldu. Daha sonra O da Allahü teâlânın sevgili kullarından oldu. Samîmi bir tevbesi, onu evliyâlık makamına kavuşturdu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 20 OCAK 1995 · KAYIT 10384

Herkese Karşı Âdil Ol!

Abdullah bin Tahir, Abbâsîler zamanında yaşamış, insanları güzel idare etmekte mahir bir vâli idi. Oğlu, Rakka vâliliğine ta'yîn edilince buna uzun bir nasîhat mektubu yazdı. Daha sonra bu nasîhat mektubu Halîfenin eline geçti. Halife, bu nasihatları çok beğenerek çoğaltıp bütün vâlilere gönderdi. Bu nasîhat özetle şöyle:

Her zaman Allahtan kork! O'nun emirlerinin hilâfına bir iş yapma! Allahü teâlânın sana ihsân ettiği ni'metleri âhırete hazırlanmakta kullan!

Üzerinde önemle duracağın şey namazdır. Güzel abdest alarak, erkânına dikkat ederek beş vakit namazını mutlaka zamanında kıl! Namaz insanı kötülüklerden uzaklaştırır. Çünkü (Ankebut) sûresinde meâlen, (Doğru kılınan namaz, insanı fahşadan ve münkerden mutlaka uzaklaştırır) buyuruluyor.

İdâren altında bulunan kimselere şefkât ve merhametle davran! Onların hak ve hukûklarını koru! Herkese karşı âdil ol!

Âlimlerin kıymetini bil! Her zaman onlara danış. Onlara danışmadan bir iş yapma! Sen âlimlere saygı gösterirsen, idâren altında olan kimseler de sana saygı ve hürmet gösterirler.

Bütün işlerde orta yolda bulunmak, çok takdir edilmiş, beğenilmiş bir yoldur. Bu yol insanı, hidâyete sevkeder. Orta yolda olmak kişinin izzet ve şerefini artırır.

İdâren altında bulunanlar hakkında, kesin olarak ispat edilmeden ithamda bulunma! Çünkü, temiz kimselere ithamda bulunmak büyük günâhtır.

İşlerinde hüsn-i zan sahibi ol! Böyle yaptığın müddetçe rahat bulursun. Hüsn-i zan sahibi olursan insanlar seni sever, verdiğin her işi dürüstlükle yaparlar.

Allahın sevgili kullarını, evliyâsını arayıp bul, duâlarını al! İşlerinde yardımcı ol!

Verdiğin herhangi bir sözü mutlaka yerine getir! Herkese iyilik yapmağa çalış! İdâren altında bulunanların kusûrlarını, ayıplarını görmemezlikten gel!

Dedikoducudan uzak dur! Böyle kimseleri yanında bulundurma! Bunlar insanları selâmete erdirmez. Bunların sözlerine göre iş yapan, pişman olur. İşleri rast gelmez.

Doğruluk ve iyilik sahibi kimseleri çok sev! Doğruluk üzere iş yapanlara her zaman yardımcı ol! Zayıflara yardım eyle! Akrabânı ziyâret et!

Kötü arzûlardan ve zulümden çok kaçın! Hattâ bunları hatırına bile getirme! Kızdığın zaman kendine hâkim ol! "Ben başta bulunuyorum. İstediğimi yaparım!" düşüncesine sakın kapılma! Böyle düşünmek Allahü teâlâya uzak olmanın alâmetidir.

Şunu iyi bil ki, mallar çoğaltılmakla ve hazîneler de biriktirilmekle, üzerine kilit vurulmakla, artış göstermez, meyve vermez. Ancak bu mallar, mâhiyetinde

bulunanların ıslâhı, geçim sıkıntılarının giderilmesi gibi faydalı hususlarda kullanıldığı vakit kıymetli olur.

Hasenâtını, iyiliklerini çok eyle! Maldan bâki kalacak, âhırete yarayacak olandır. Ni'mete şükredenleri iyi tanı, onları mükâfatlandır! Ni'mete nankörlük edenlere iyilikte bulunma! Hâini emin kabûl etme! Kendini beğenme. Şımararak, gururlanarak yürüme!..

Şunu iyi bil ki, seni, emrin altındakilere iyilik yapmaktan uzak tutan en önemli şey, hasislik, cimriliktir. Dünyalık mala gönül bağlayan, başkalarına faydalı hizmetler yapamaz. Bunun için cimrilikten çok sakın!

Kendini cömertliğe alıştır! Cömertliğin en fazîletli ibâdetlerden olduğunu unutma!

İdâren altındaki kimselerin, ihtiyaçlarını gözet! Maaşlarını artır! İnsanlara iyilikte bulunmak, onların ihtiyâçlarını görmek büyük ni'mettir. Bunu elden kaçırma!

Hasmına karşı da insaflı ol! Şüpheli hâllerde dikkatli, yavaş hareket eyle!

Bugünkü işini yarına bırakma! Yaptıklarını başa kakma!

Ta'yînlerde, tecrübeli, işinin ehli olanları tercîh et! Halkın erzakı üzerinde çok dur! Bu husûs çok önemlidir. Meşgûliyetin, seni bundan alıkoymasın.

Geçmişten ders al! Geçmiş hükümdarların hâllerinden kendine hisse çıkar!

BUGÜNKÜ SOHBET · 21 OCAK 1995 · KAYIT 10385

En Şerefli İnsan

Allahü teâlâya sayısız hamd ve senalar olsun ki, bizi müslüman ve hazret-i Muhammed aleyhisselâma ümmet olarak yaratmıştır. Hazret-i Muhammed aleyhisselâm ezele doğru geçmişte ve ebede doğru gelecekte en yüce insan, en üstün şahsiyet ve en faziletli simadır.

Allahın en sevgili kulu ve şanlı peygamberidir. Mübârek ismiyle, muazzez cismiyle mukaddes vasfıyla, mübeccel nefsiyle ve şerefli nesliyle varlığın en

mükemmeli olan, Efendimizi bütün cepheleri ile öğrenmek ve temiz hayatını örnek olarak kabûl etmemiz gerekmektedir.

O büyük Peygamber ki:

Mübârek ismi, Allahın yüce ismiyle beraber anılan, ezanlarda ve kametlerde Mevlâmızın adı ile birlikte ahenk ahenk göklere doğru yükselen ve şevkle dinlenen, göklerde Ahmed ve dünyada Muhammed olarak sevgi ve saygı ile yâdedilen en şanlı insan ve en faziletli peygamberdir.

Allahü teâlâ, "Senin ismini şarkta, garbda, yerküresinin her yerinde yükseltirim" buyurdu. Ekvatorda batıya doğru, bir meridyen derecesi gidilince, namaz vakitleri dört dakîka gecikiyor. Her yirmi sekiz kilometre gidişte, aynı vaktin ezânı birer dakîka sonra tekrâr okunuyor.

Böylece, yeryüzünün her yerinde, her an ezân okunmakta, Muhammed aleyhisselâmın ismi, her an, her yerde işitilmektedir.

Muazzez cismiyle, şehirlerin en keremlisi Mekke'de dünyaya gelen ve âlemleri nura garkeden, mü'min gönülleri aydınlatan, melekler âleminde bayram sevinci meydana getiren en mükemmel şahsiyettir.

Mukaddes vasfıyla, Hira dağında en derin bir tefekkür halindeyken, Cebrail aleyhisselâmla karşılaşan ve ilâhi vahye mazhar olan, topyekün insanlığa ebedi bir rahmet ve peygamber olarak gönderilen en şerefli kul ve en üstün resûldür.

Allahü teâlâ, sevgili Peygamberine verdiği iyilikleri, ihsânları sayarak, Onun mübârek kalbini okşarken, kendine güzel huylar verdiğini, "Sen güzel huylu olarak yaratıldın" meâlindeki âyet-i kerîme ile bildirmektedir.

Hazret-i Akreme buyuruyor ki, bu âyet-i kerîmedeki (Huluk-ı azîm), yâni güzel huylar, Kur'ân-ı kerîmin bildirdiği ahlâktır. Âyet-i kerîmede, "Sen huluk-ı azîm üzeresin" buyuruldu.

Huluk-ı azîm demek, Allahü teâlâ ile sır, gizli şeyleri bulunmak, insanlar ile de güzel huylu olmak demektir. Çok kimselerin islâm dînine girmesine, Resûlullahın güzel ahlâkı sebep oldu.

Muhammed aleyhisselâmın bin mu'cizesi göründü, dost düşman herkes de bunu söyledi. Bu kadar mu'cizelerin en kıymetlisi, edepli olması ve güzel huyları idi.

Muhammed aleyhisselâm Allahü teâlâ tarafından terbiye edilen, övülen ve sevilen güzel huyların, iyi hallerin insanî meziyetlerin, meleki sıfatların, ulu

hasletlerin, nebevi özelliklerin ve güzelliklerin hepsine birden malik olan en seçkin zat ve en mükerrem nebidir.

Temiz aslıyla, cahiliyet ve küfür devrinin bütün çirkinlik ve pisliklerinden korunmuş olarak dünyaya gelmiş en nezih ve en emin simadır.

Pak nesliyle bir nur ırmağı halinde Kıyâmete kadar devam edeceği müjdelenen ve bu ilâhi müjde bir mucize olarak tahakkuk eden, dünyanın her tarafında bir edep ve ahlâk timsali halinde müslümanlara örnek olacak şekilde yaşayan (şerif ve seyyid) namı ile anılan şerefli mü'minlerin ceddi âlâsı olan en ulu insan ve en büyük peygamberdir.

Rabbim cümlemizi O'nun şefâ'atına nâil eylesin.

O hilkat cevheri ki, Allahın Habibidir.

O himmet kevseri ki, varlığın sebebidir.

O rahmet eseri ki, şefâ'at sahibidir.

O ümmet önderi ki, âlemlere rahmettir.

O Cennet rehberi ki, hazret-i Muhammeddir.

Ahmet Cesur Emekli Din Görevlisi

BUGÜNKÜ SOHBET · 22 OCAK 1995 · KAYIT 10386

İlk Yaratılan

Eshâb-ı kirâmın büyüklerinden olan, şanlı Sahabi hazret-i Cabir tazim, hürmet içinde sordu, Allahın Resûlüne:

- Ey Allahın Resûlü! Anam babam sana fedâ olsun. Bana haber ver. Allahü teâlânın ilk yarattığı şey nedir?

Cihanın efendisi olan Peygamberimiz şöyle cevap verdi:

- Ey Câbir! Muhakkak ki, hazret-i Allah her şeyden önce ilk olarak kendi nurundan benim nurunu yarattı. O zaman ne levh ne kalem, ne Cennet ne Cehennem, ne yer ne gök, ne ay ne güneş, ne insan ve ne de cin vardı. Allahü teâlâ âlemi yaratmağı dileyince O nuru dörde böldü.

Birinci bölümünden kalemi, ikinci bölümünden levhi, üçüncü bölümünden Arş'ı yarattı.

Dördüncü bölümü de dört parçaya ayırdı. İlk parçadan Hamele-i Arşı, ikinci parçadan kürsiyi, üçüncü parçadan diğer melekleri halk etti.

Dördüncü parçayı da dört kısıma ayırdı. Birinci kısımdan gökleri, ikinci kısımdan dünyayı, üçüncü kısımdan Cennet ile Cehennemi yarattı.

Dördüncü kısmı tekrar dört cüze ayırdı. Birinci cüzden kalblerin nurunu, ikinci cüzden tevhid nurunu, üçüncü cüzden mü'minlerin göz nurunu ve son cüz'den muhabbet nurunu yarattı.

Hazret-i Allah celle celâlüh, ilk insan ve ilk peygamber hazret-i Âdem'e "Ebû Muhammed" künyesini verdi. Bunun üzerine hazret-i ^Adem sordu:

- Yâ Rabbî, niçin bana bu künyeyi verdin?

Cenâb-ı Hak, şöyle cevap verdi:

- Ey Âdem! Başını kaldır ve yukarı bak...

Hazret-i Âdem başını kaldırıp baktı ve Arş'ın üstünde hazret-i Muhammed'in nurunu gördü ve:

- Allahım bu nur nedir? diye sordu.

Allahü teâlâdan hitap geldi.

- Ey Âdem!.. Bu nur benim en sevgili kulum ve Peygamberimin nurudur ki, O senin zürriyetinden gelecek son peygamberdir ve şanlı ismi göklerde Ahmed ve yeryüzünde Muhammed olarak anılacaktır. Eğer o olmasaydı şu kâinatı ve seni yaratmazdım.

Hazret-i Ömer-ül Fârûk'un bildirdiği bir hadîs-i şerîfte de Peygamber efendimiz şöyle buyurmaktadır:

- Âdem aleyhisselâm, yanıldığı zaman, "Yâ Rabbî! Muhammed aleyhisselâm hakkı için beni affet" dedi. Allahü teâlâ da, "Muhammed'i dahâ yaratmadım. Onu nasıl tanıdın" dedi. "Yâ Rabbî! Beni yarattığın zaman, başımı kaldırdım. Arşın eteklerinde, Lâ ilâhe illallah Muhammedün resûlullah yazılmış olduğunu gördüm. Sen isminin yanına, en çok sevdiğinin ismini yazarsın. Bunu düşünerek O'nu çok sevdiğini anladım" dedi. Allahü teâlâ da buna karşılık, "Ey Âdem, doğru söyledin. Mahlûklarımın içinde, ençok sevdiğim O'dur. Onun için, seni affeyledim. Muhammed olmasaydı, seni yaratmazdım" dedi.

Allahü teâlâ kudret ile ilk insan hazret-i ^Adem'i yaratıp Muhammedî nuru O'nun alnına nakşetti. Bu nur en şerefli babadan, en şerefli oğula ilâhi bir emânet olarak intikal etti ve hazret-i Abdullah'a ulaştı.

Oradan da Âmine Hatuna ve oradan da aslî sahibi olan peygamberimiz Muhammed Mustafa sallallahü aleyhi ve sellem efendimize geçerek onda karar kıldı.

Geldi çün ol rahmeten lilâlemin Vardır nur anda karar etti hemîn.

Tut kulak evsafına ey yâr-i din.

Bilesin kimdir O fahrül mürselin

Ahmet Cesur Emekli Din Görevlisi

BUGÜNKÜ SOHBET · 23 OCAK 1995 · KAYIT 10387

"Sabahı Bekliyemedin mi?"

Bilâl-i Habeşî hazretleri, ilk îmân edenlerden olup, müşriklere karşı müslüman olduğunu bildiren yedi kişiden biridir. Müslüman olmadan önce, Mekke müşriklerinin ileri gelenlerinden Ümeyye'nin kölesi idi.

O zamanlar, her yerde olduğu gibi, Arabistan'da da korkunç bir câhiliyet vardı. İçki, kumar, zinâ, hırsızlık, zayıfları ezme, zulüm ve ahlâksızlık nâmına ne varsa hepsi yapılıyordu.

Güçlü kimseler, zayıf kimseleri köle olarak kullanıyorlardı. İşte bunlardan birisi de, Bilâl-i Habeşî idi. Fakat bunun diğerlerinden farklı bir hâli vardı. Son derece mert ve dürüst idi. Bunun için Ümeyye bunu kervanının başını koyar, mallarını bunun vâsıtasıyla uzak yerlere gönderirdi.

Bilâl-i Habeşî hazretlerinin diğer bir özelliği de, sesinin çok güzel olmasıydı. Bunun için düğün ve şenliklerde aranan bir kimseydi.

Ticâret için uzun yol giden kervan yorgunluktan yürüyemez hâle gelince, bunun nâmeleri ile canlanır, develer bile bunun güzel sesini işitince, coşup çatlarcasına yol alırlardı. Onun bu özelliklerini bilen sâhibi Ümeyye, ona diğer kölelerden ayrı muâmele yapardı. Sanki köle değil hür bir insan gibi yaşardı.

Bilâl-i Habeşî yine birgün, bir kervanla Şam'a gitmişti. Bu kervanda, Hazret-i Ebû Bekir'de vardı. İkisi arasındaki dostluk bu yolculukta meydana gelmişti. Bu sırada Mekkelilerin tek gelir kaynağı ticâretti.

Ticâret yolu ile kazandıkları paraları zevk ve safâda kullanıyorlar, fakir kimseleri inim inim inletiyorlardı. Vahşetin her çeşidini tüyleri bile ürpermeden rahatlıkla yapabiliyorlardı. Kız çocuklarını büyük bir yüz karası sayıyorlar, bundan kurtulmak için de ma'sûm çocukları diri diri toprağa gömüyorlardı.

İslâm güneşinin doğmasına ve âlemi aydınlatmasına çok az bir zaman varken, işte bu yolculuk yapılmıştı. Hazret-i Ebû Bekir bu yolculukta gördüğü bir rü'yâ sebebiyle sefer dönüşü îmân nûru ile şereflenmişti.

Bir gece yarısı Bilâl-i Habeşî hazretlerinin kapısı çalındı. Uyandığında, kapıdan:

- Bilâl! Bilâl! diye fısıldayan bir ses duydu.

"Gecenin bu saatinde bu ses nedir?" diye düşünürken, aynı ses tekrar:

- Bilâl! Bilâl! diye seslenince karanlıkta korkuyla sesin geldiği tarafa yöneldi. Sesin geldiği tarafa yaklaşıp sordu:

- Sen kimsin?

- Ben Ebû Bekir!..

- Gecenin bu saatinde ne istiyorsun? Söyliyeceklerini sabah söyliyemez miydin? Acelen nedir?

- Sabahı beklemeden, sâhibin duymadan söylemem lâzımdı, onun için geldim?

- Beni meraklandırdın! Söyliyeceğini hemen söyle!

- Yâ Bilâl Bu ümmetin peygamberi geldi.

- Kimdir?

- Ebul Kasım.

- Peki peygamber olduğunu nasıl anladın?..

- Şam yolculuğunda gördüğüm rüyâyı anlattıktan sonra kendisine, "Yâ Ebel Kasım, sen Allahın Resûlü olduğunu söylüyor, îmâna da'vet ediyormuşsun?" diye sordum. O da (Evet yâ Ebâ Bekir! Rabbim insanlara müjdeleyici ve korkutucu olarak, hazret-i İbrâhim'i gönderdiği gibi beni de bütün insanlara peygamber olarak gönderdi) dedi.

Ben de:

- Sen bugüne kadar yalan söylemedin, inanıyorum ki sen Allahın Resûlüsün, deyip huzûrunda müslüman oldum. Senin de müslüman olmanı ebedî saâdete kavuşmanı istiyorum, dedi.

Hazret-i Ebû Bekir'i yakînen tanıyan, samîmiyetinden hiç şüphesi olmıyan, Bilâl-i Habeşî hazretleri, kelime-i şehâdeti getirip müslüman oldu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 24 OCAK 1995 · KAYIT 10388

"Bilâl'e Dokunmayın!"

Bilâl-i Habeşî hazretlerinin sesi çok gür, çok güzel ve te'sîrli idi. O ezân okumaya başladığı vakit, herkes büyük bir aşkla huşû içinde dinler, kendinden geçerdi.

Bilâl-i Habeşî hazretleri, birgün Mescid-i Nebî'de iken büyük bir neş'e içinde coşuyor, yerinde duramıyordu. Hazret-i Ömer bu hâlini görünce sordu:

- Yâ Bilâl bu hâlin nedir? Burasının mescid olduğunu unuttun mu?

- Benim hâlimde ne var ki? İstersen gidip hâlimi Resûlullaha arz edelim, yanlışım varsa tevbe ederim ve bir daha yapmam.

Beraberce Resûlullahın huzûruna gittiler. Hazret-i Ömer, Peygamber efendimize durumu arz etti:

- Yâ Resûlallah, Bilâl, mescidin huşû'unu bozuyor. Burada neş'elenip coşuyor, oynuyor.

Peygamber efendimiz hazret-i Bilâl'e sordu:

- Yâ Bilâl böyle neş'eli olmanın sebebi nedir?

- Yâ Resûlallah, cenâb-ı Hak bana hidâyet nasip etti. Ben bir köleydim. Mekke'nin ileri gelenlerinden nice kimseler bu saâdete eremediler. Ebedî saâdetten mahrûm kaldılar. Onlara hidâyet nasip olmadı. Ben neş'elenmiyeyim de kim neş'elensin?.. Ben oynamıyayım da kim oynasın?..

Peygamber efendimiz:

- Bilâl'e dokunmayın! Sevinip neş'elensin, buyurdu.

Hazret-i Bilâl'in okuduğu ezânı işiten müslümanlar, ne kadar aşka şevke geliyorlarsa, Medîne'deki yahûdiler de o kadar kahroluyorlardı. Ezânı dinlememek için kendilerini zorluyorlar fakat buna muvaffak olamıyorlardı. İster istemez, durup dinliyorlardı. Dinledikçe de kahroluyorlardı. Bunu engellemek için çâreler aramaya başladılar.

Yahûdinin biri birgün hazret-i Bilâl'i sıkıntı içinde görünce:

- Yâ Bilâl ben sana istediğin kadar para vereyim, yeter ki sen sıkıntı çekme, dedi. Maksadı başkaydı. Hazret-i Bilâl de sakıntıda olduğu için ondan çokça bir borç aldı. Yahûdi parayı verirken:

- Eğer bu parayı ödeyemezsen, seni köle olarak alırım dedi.

Aradan bir zaman geçtikten sonra, yahûdi gelip parasını istedi. Bilâl-i Habeşî hazretleri, özür beyân ederek başka zaman ödeyeceğini bildirdi. Yahûdi bu işe sevinmişti. Yavaş yavaş maksadına yaklaşıyordu.

Başka bir zaman yine parasını almak için geldi. Hazret-i Bilâl:

- Bana bir ay daha müsaade et, yine ödeyemezsem, beni köle olarak alıp götürürsün, dedi.

Ödeme günü geldiği hâlde borcunu ödemediğini gören yahûdi sevincinden yerinde duramıyordu. Son gün gelip:

- Bugün son günün, ödeyemezsen benim kölem olacaksın, dedi.

Hazret-i Bilâl çâresiz kalıp, Resûlullahın huzûruna gidip durumu arz etti. Peygamber efendimiz birşey buyurmadı. Ümitsiz bir şekilde evine dönen hazret-i Bilâl o gece uyuyamadı.

Kendi kendine düşünüyor, "Artık bundan sonra ezân okuyamıyacağım" diye derin derin düşünüyordu. Bu düşünceler içinde kendinden geçmiş hâldeyken kapı çalındı. Gelen kimse:

- Resûlullah seni çağırıyor, acele gel! dedi. Hemen kendini toparlayıp, huzûra koştu. Peygamber efendimiz:

- Yâ Bilâl ticaretten dönen bir kervan var. Kervana git, onların arasında üzerindeki yükleriyle beraber bana hediye edilmiş olan üç deve var, onları al senin olsun! Borcunu öde! buyurdu.

Hazret-i Bilâl emredileni hemen yaptı. Rahat ve huzûr içinde, gidip sabah ezânını okudu. Namazdan sonra, mescidin kenarında onu köle olarak alıp

götürmek için bekliyen yahûdiyi gördü. Namazdan çıkınca, yüksek sesle:

- Bende alacağı olan kimseler gelsin borcumu ödeyeceğim, deyince, yahûdinin bütün hayâlleri yıkıldı. Perişan oldu. Parasını aldığı gibi oradan uzaklaştı.

BUGÜNKÜ SOHBET · 25 OCAK 1995 · KAYIT 10389

Herkes Ağladı

Bilâl-i Habeşî hazretleri, Peygamber efendimizin vefâtından sonra, ayrılık acısına dayanamaz hâle geldi. Resûlullaha olan muhabbetiyle, yanıp tutuşuyor, devamlı gözyaşı döküyordu.

Medîne'de kaldığı müddetçe bu acının daha da artacağını biliyordu. Çünkü, gördüğü birçok şeyden Resûlullahı hatırlıyor, kendini tutamayıp ağlıyordu. Bunun için Şam'a gitmeye karar verdi. Medîne'den ayrılma işini Halîfe hazreti- Ebû Bekir'e açtığında:

- Ben senin burada kalmanı istiyorum. Sen bize Resûlullahtan yâdigârsın, dedi.

Bunun üzerine hazret-i Ebû Bekir'e:

- Yâ Ebâ Bekir! Sen beni azâd etmemiş miydin? Eğer beni azâd etmemişsen kölen olarak burada kalayım. Yok beni azâd etmişsen müsâade et de gideyim. Artık dayanacak hâlim kalmadı, dedi.

Bunun üzerine hazret-i Ebû Bekir:

- Ben seni o zaman azâd etmiştim. İstediğin yere gidebilirsin, buyurdu.

Bu izin üzerine, Medîne'den, ayrılıp Şam'a yerleşti. Savaşlara Şam'dan katıldı. Hazreti Ömer'in hilâfetine kadar orada kaldı. Hazret-i Ömer ordusuyla Şam'a gelince onlara katılıp orduyla beraber Kudüs'e gitti.

Bilâl-i Habeşî hazretlerinin, ezân sesine yıllardır hasret kalan, hazret-i Ömer ve diğer Eshâb-ı kirâm çok ricâ ederek bir kere olsun ezân okumasını istediler. Isrârlara dayanamıyan, hazret-i Bilâl yanık sesiyle ezân okumaya başladı. Başta hazret-i Ömer olmak üzere bütün Eshâb-ı kirâm, Peygamber efendimizin zamanını hatırlayıp, gözyaşı döktüler.

Bilâl-i Habeşî hazretleri, Şam'da kalmaya devam ederken bir gece, Peygamber efendimizi rü'yâsında gördü. Kendisine:

- Yâ Bilâl, beni ziyâret etmiyecek misin? buyurdu.

Bu rü'yâ üzerine hemen yola çıktı. Medîne'ye gelince doğruca, Resûlullahın kabr-i şerîfine gidip, Ravda-i mutahharaya yüzünü gözünü sürdü. Peygamber efendimizle geçirdiği eski günleri hatırladı. Muhabbet gözyaşları ile kendinden geçti.

Bu hâldeyken, karşısında hazret-i Hasen ve Hüseyin'i görünce kendini toparladı. Hazret-i Hasen ve Hüseyin boynuna sarılıp, hep beraber uzun müddet ağladılar.

Kendisini gören diğer Eshâb-ı kirâm da gelip hasretle kendisine sarıldılar. Kendisinden ezân okuması için ricâda bulundular. Fakat kendisinde ezân okuyacak gücü göremiyordu. Ancak, Resûlullahın mübârek torunları da araya girip ezân okumasını ısrâr edince; - Yâ Rabbî bana güç kuvvet ver, diye duâ edip ezân okumaya râzı oldu.

Bir sabah vakti, Medîne-i münevvere Bilâl-i Habeşî hazretlerinin ezân sesiyle inlemeye başladı. Yıllardır, bu sese hasret olan, Medîne halkı çoluk çocuk sokaklara döküldü. Herkes Resûlullah ile beraber geçirdikleri eski günleri hatırlayıp hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Bilâl-i Habeşî hazretleri:

- Eşhedü enne Muhammeden Resûlullah, lafzına kadar kendisini zor tuttu. O da bütün halk gibi hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Kendini zorlıyarak ezânı tamamlayabildi.

O gün Medîne'de bir bayram havası vardı. Herkes hazret-i Bilâl'in yanına gelip, eski günleri yâd ettiler. Bu, Bilâl-i Habeşî hazretlerinin okuduğu son ezân oldu. Birkaç gün Medîne'de kaldıktan sonra, Şam'a döndü. Yolda çok ağır hastalandı. Kendini evine zor atabildi. Artık ömrünün son günlerini yaşıyordu. Kısa bir müddet sonra da bu dünyaya vedâ edip, yıllardır hasretini çektiği Resûlullaha kavuştu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 26 OCAK 1995 · KAYIT 10390

Rüşvet Her Dinde Haram İdi

Rüşvet, haksız bir menfaat sağlamak için yetkili kişilere çıkar sağlamak, iş gördürmek gâyesiyle yetkili bir kimseye gayrımeşru olarak verilen para, mal vesâir menfaat ve faydalardır.

Rüşvet ile, ya hak edilmeyen bir menfaat ele geçirilmekte veya başkasının hakkına tecâvüz edilmektedir. Rüşvet, devlete, kişinin çalıştığı şirkete karşı işlenen suçlardan biridir. Yüz kızartıcı bir fiildir. Görevlinin kendisine verilen vazîfeyi kötüye kullanmasıdır. Rüşvetle elde edilen kazanç, insanların yüz karasıdır.

Rüşvet, haksız kazanç yollarından biri olduğu için bütün dinlerde günâh idi. Çünkü dinlerin gayesi, insanların dünyada ve âhırette, rahat ve huzur içinde yaşama kaidelerini vermektir. Bu kaidelere uyan insanlar, toplumlar her zaman rahat ve huzur içinde yaşamışlardır.

Fertlerin ve toplumun zararına olan, rüşvet ve benzeri zararlı işleri yapanlar ise dünyada rahat edemedikleri gibi âhırette de rahat edemiyeceklerdir. Hak etmeden haksız olarak alınan para, mal sebebiyle kişi bir müddet için rahat eder gibi görünürse de bu maldan hayır görmesi mümkün değildir. Bu mal çok fazlasıyla sıkıntılı bir şekilde daha dünyada iken kendisinden çıkar. Âhırette çekeceği sıkıntılar ise, dünyadaki sıkıntılar ile mukayese edilemeyecek derecede büyüktür.

Bunun için rüşvet almak da, vermek de dînimizde büyük günâhtır. Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem bir hadîs-i şerîfinde, "Rüşvet alan da, rüşvet veren de Cehennemdedir" buyurdu. Rüşveti almak da, vermek de suçtur. Alan da, veren de suç işlemiş olur.

Devletin, kamu hizmeti görmeleri ve kendisinin himâyesine sığınmış vatandaşlarına yardımcı olmaları için tâyin ettiği ve bir takım kânûnî yetkiler verdiği memurların ve diğer idârecilerin rüşvet almaları, vatandaşların devlete olan güvenini sarsmakta ve adâlet mercii olan mahkemelerde verilen kararlara şüpheyle bakılmasına sebep olmaktadır.

Rüşvet, sosyal bir hastalıktır. Toplumda rüşvetin yayılması, devleti zaafa düşürmekte ve vatandaşların kendisine olan îtimâdını yok etmektedir. Bu ise,

devlet otoritesinin yıkılmasına, idârede başıboşluğun alıp yürümesine, anarşinin baş göstermesine sebep olmaktadır. Rüşvet, devletin, vatandaşları üzerindeki hükümranlık hakkını zedelemekte, âdil kararların verilmemesine yol açmaktadır.

Türk Cezâ Kânununda rüşvet devlet idâresi aleyhinde işlenmiş suçlar arasında sayılmıştır. Rüşvet aldığı sabit görülenler, fiilin durumuna göre 3 yıl ila 10 arasında hapis cezası ile cezalandırılmaktadırlar.

Kötü olan bir şeye her ne şekilde olursa olsun, yardımcı olan o suça ortak olmuş olur. Rüşvetle kazanç temin etmek, alana verene de hattâ aracılık yapana da haram edilmiştir. Gasp edilmiş malı ve zulüm, hırsızlıkla alınan ve rüşvet, fâiz, kumar ücretleri ve diğer hiyânet yollarından birisiyle ele geçen kazancın yenilmesini ve başkalarına yedirilmesini yasak etmiştir. Rüşvet de dâhil haksız kazancın her çeşidi dinimizde yasaklanmıştır.

Allahü teâlâ, Bekara sûresi 188. âyetinde meâlen; "İnsanların mallarından bir kısmını bile bile, günâh işleyerek ele geçirmek için, iş başındakilere yedirerek mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin!" buyurmuştur. Mahkemelerde, rüşvet verilerek haksız hükümlerin çıkarılmasına sebep olanı, Peygamberimiz lânetlemiş bedduâ etmiştir. Hadîs-i şerîfte; "Hüküm vermede, rüşvet verene ve alana, Allah lâ'net etsin!" buyuruldu.

Bir görevlinin hak sâhibinin bir hakkını araştırması ve bir işini yapması karşılığında hediye, ücret alması, dînimizde de yasaktır. Çünkü bu bir rüşvettir. Peygamberimizin zekât toplamak için gönderdiği bir memurun, dönüşünde; "Bu beytülmâlındır (hazînenindir), şu da bana verilen hediyedir" demesine karşılık, Resûlullah efendimiz; "Eğer doğru söylüyorsan, git, anne-babanın evinde otur ve bu hediyeler sana gelsin, görelim!" buyurdu ve böylece memura ancak rüşvet düşüncesiyle hediye verilebileceğini anlatmak istedi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 27 OCAK 1995 · KAYIT 10391

Rüşvet Çeşitleri

Rüşvet, zulmün, haksızlıkların çoğalmasına sebep olur. Bundan dolayı insanlar arasındaki karşılıklı sevgi ve saygı ortadan kalkar. Bu da, devletteki birlik ve beraberliğin bozulmasına ve nihâyet devletin yıkılmasına sebep olur.

Rüşvet alan memur, devletine ihânet etmekte ve nâmus, haysiyet sâhibi vatandaşlara zulüm yapmaktadır. Zulüm ise, büyük suçtur ve günâhtır. Rüşvet teklifi dahi suç sayılmıştır. Yalnız görevlinin aldığı rüşvet olmuyor. Başka rüşvet çeşitleri de var. Meselâ, kızın babasının veya akrabasının, kızı vermeye râzı olmaları için damattan istedikleri para veya mal da rüşvet olur.

Kızın babası, parayı, malı kendisi için değil de kızına, zinet eşyası alsa veya kuracakları eve ev eşyası olarak alsa bu rüşvet olmaz, haram olmaz. Fakat, damat ekonomik yönden durumu iyi değilse, şunu bunu alacaksın diyerek zora sokmamalıdır. Zorda kalıp borçlanarak istenilen eşyaları alan damat ilerde çok zor durumda kalıyor. Ödemede zorlanıyor. Aile huzuru bozuluyor. Geçimsizlik, huzursuzluk başlıyor. Birçok genç düğün masrafından korktuğu için evlenememektedir. Kız tarafının çok masraf şartı koyup, evliliklere mani olmanın büyük vebali vardır. Bazı bölgelerimizde, kız bir köyden başka köye gelin gidince, damattan toprak bastı parası istenir. Ayak bastı parası almak da rüşvettir, harâmdır.

Hacca gidenlerden de toprak bastı parası alınıyor. Bu da rüşvettir, haramdır. Müslümanın, dinini, malını, canını, namusunu, hakkını kurtarmak için istemiyerek rüşvet vermesi câizdir. Rüşvet istemek aslâ câiz değil, harâmdır.

Lâyık olmayan kişileri işe almak için para istemek de rüşvettir. Memleket idaresini ehliyetsiz ellere terketmek demektir. Bu da bir milletin yıkılmasına sebep olur. Bir öğretmenin, kabiliyetsiz bir talebeyi rüşvetle geçirmesi de lâyık olmayan kimselerin iş başına geçmesine vesîle olur.

Alt sırada olan bir evrağı rüşvetle üste çıkarıp hemen muamelesini yapmak, diğer sırası gelen insanların haklarına tecavüzdür, zulümdür. Doktorun rüşvet alarak sağlam memura rapor vermesi, düzenin bozulmasının, memleketin yıkılmasının sebeplerindendir.

Bir iş yerinde özel şirkette çalışan, kimselere adlarına bayramlarda ba'zı özel günlerde çeşitli hediyeler geliyor. Gelen bu tür hediyeler, şirkete ya'ni şirketin sahibine gelmiş demektir. Dolayısıyla onun izni olmadan, şirkette çalışan kimseler kullanamazlar. Şirketin sahibi veya yetkili kıldığı bir kimse, gelen bu hediyeyi o kimsenin kullanmasına müsaade ederse kullanabilir. Aksi takdirde, başkasının malını ondan habersiz kullanmış durumuna düşer.

Oradaki işinden dolayı tanıştığı değil de meselâ, okul arkadaşı, akrabası ziyaretine gelmiş olsa gelirken de hediye getirmiş ise bu hediye kendisinindir.

Çünkü, yaptığı işten dolayı tanıştığı kimselerden gelmemiştir.

Alınan rüşvet geri verilmelidir. Dînimiz, gasp edilmiş malı ve zulüm, hırsızlık ile alınan ve rüşvet, faiz, kumar ücretleri ve diğer hıyanet yollarından birisi ile ele geçen kazancın yenilmesini ve başkalarına yedirilmesini yasak etmiştir. Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmde meâlen buyuruyor ki:

(Birbirinizin mallarını aranızda [Kumar, hırsızlık, gasp, rüşvet gibi] bâtıl sebeplerle yemeyin!)

(Onlar yalan söylerken, rüşvet alırken, fâiz yerken, âlimleri ve zâhidleri, onlara niçin mâni' olmuyor? Onları yaparken görüp de, menetmemek, elbette çok kötü ve çok çirkindir.)

Neticede, rüşvet bir milleti ma'nen ve maddeten çökerten bir illettir. İlgililere yardımcı olmak, her ferdin vazifesidir. Rüşvetin çoğalması, yaygınlaşması aynı zamanda Kıyâmet alâmetlerindendir. Peygamber efendimiz, Kıyâmet alâmetlerini sayarken buyurdu ki:

(Hâkimler rüşvet alarak haksız karar verir. Adam öldürmek çoğalır. Gençler ana-babasını, hısım akrabasını aramaz, saymaz olur. Kur'ân-ı kerîm mizmârdan, yâni çalgı âletlerinden okunur. Tecvîd ile, güzel okuyanları, dîne uyan hafızları dinlemeyip, mûsikî ile şarkı gibi okuyanları dinlerler.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 28 OCAK 1995 · KAYIT 10392

İnsanı İnsan Yapan İslâm Ahlâkıdır

Rüşvet, dînen büyük günâhtır. Milletin felaketine sebep olan hastalıktan kurtulmak ancak islâm ahlâkına sahip olmakla mümkündür. Çünkü ahlâklı bir müslüman haksızlık etmediği gibi, haksızlığa da râzı olmaz. Çünkü onda Allah korkusu bulunduğu için rüşvete vâsıta bile olmaktan arslandan, yılandan kaçar gibi kaçar. Bu bakımdan çocuklarımızı, gençlerimizi ahlâklı yetiştirmek, millet olarak başta gelen vazifelerimizden biridir. İnsanı insan yapan İslâm ahlâkıdır Kanun gücü ile rüşveti, tamamen ortadan kaldırmak mümkün değildir. Çünkü, rüşvet iki kişi arasında olmaktadır. Bunun tespiti her zaman mümkün değildir. Rüşvet verenin ihbarı, suçüstü yapması ile ancak mümkün olur. Menfaati olan

kimse de böyle bir işe tevessül etmez. İnanmayan kimse, yaptığı bu işin ileride hesabını vermiyeceğine inandığı için, bunu imkan eline geçince yeniden tekrarlıyacaktır.

Bu yaptığı işin, dinimizce haram olduğunu ve haramın da ne demek olduğunu bilen kimse, bu haramı işleyemez. Dünyada, bu işi gizli olarak yapsa bile, âhırette bunun mutlaka hesabını vereceğini bilen bu kötü fiili ve diğer kötü işleri işleyemez. Ayrıca, dünyada da bu haksız kazançtan fayda göremiyeceğinin, fazlasıyla kendisinden bu malın çıkacağının idrakindedir. Ağlayanın malının, gülene fayda vermiyeceğini bilir.

Herkesin başına yirmi dört saat polis dikmek mümkün değildir. Dikilmiş olsa bile neticede o da insandır, onu kandırmak, yanıltmak da mümkündür.

Bunun için, insanın başına polis dikip zapturapt altına almaktan ziyade, kişinin vicdanını zapturapt altına almak lazımdır. Bu da ancak îmânla, din ile olur. Kişinin îmânı ne kadar kuvvetli ise, dinin emirlerine uyması da o oranda fazla olur.

Kısacası, dini bilen, islâm ahlâkı ile ahlâklanan kimse, rüşvet değil hiçbir kötü fiili yapmaz, yapamaz. İnançsız kimseye, rüşvet olarak onbin lira da verseniz alır, işinizi görür. Fakat, inançlı kimselere milyarlar verseniz yine almaz. İslâm büyükleri, rüşvete yol açacak hediyeleri bile red ederlerdi.

Meselâ, hazret-i Ömer, devlet başkanı iken, hanımı ile bir köye gider. Köylü kadınlar hâlifenin hanımına çeşitli hediyeler verirler. Eve geldikleri zaman, hazret-i Ömer, hanımına bunları nereden aldığını suâl eder. Hanımı da:

- Gittiğimiz yerde bana hediye ettiler, diye cevap verir.

Hazret-i Ömer de:

- Ben hâlife olmasaydım, sana bu hediyeler verilir miydi? Eskiden sana niçin hediye vermiyorlardı? diyerek verilen hediyeleri beytül mala verir.

Başka bir zaman da hazret-i Ömer, çocuklarının evde, beytül mala verilmek üzere bırakılan miskleri, kokladığını gördü. Hemen buna mani oldu.

- Biz misklerden almadan sadece kokluyoruz dediklerinde:

- Zaten ondan kokusu yoluyla istifade edilir, buyurdu. Bu miskleri hemen beytül mal eminine gönderdi.

Sultan Vahideddin Han, yurt dışına çıkarken, yakınları:

- Efendim, gittiğimiz yerde, sıkıntıya düşebiliriz. Topkapı sarayındaki, kıymetli taşlardan, elmaslardan, mücevherlerden birkaç tanesini yanımıza alsak? Malumunuz, bunlar sizin öz malınız. Dedelerinizden kalmadır. Bunları harcamada kimseden izin almanız gerekmez, dediler.

Sultan Vahideddin Han bunlara şöyle cevap verdi:

- Evet bunları götürmem için kimseden izin almam gerekmez. Ancak bunlar, milletimin malıdır. Dedelerim, eğer bu milletin sultanı olmasaydı, bu hediyeler gelir miydi? Ben millet malına hainlik edemem!

BUGÜNKÜ SOHBET · 29 OCAK 1995 · KAYIT 10393

Koyunu Kurt Değil Çoban Yerse

Devletlerin, milletlerin yıkılıp yok olmasının önemli bir sebebi de, rüşvetin, haksızlığın, adam kayırmanın yaygınlaşmış olmasıdır. Nitekim, asırlarca sarsılmadan yaşamış Osmanlı Devleti'nin yıkılış sebeplerinden birisi de son asırlarda rüşvetin, adam kayırmanın baş göstermesidir. Çünkü eskiden îmân kuvvetli olduğundan devlet, herşeyin üzerinde tutuluyordu.

İnsanlar, devletini korumak için canlarını feda edebiliyorlardı. Daha sonra, dış güçlerin tesiri ile îmân zayıflayıp, islâm ahlâkından uzaklaşılınca, kişinin menfaati devletin, toplumun menfaatinden öne çıktı. Böylece devlet sarsılıp, kısa zamanda parçalanıp, yıkıldı.

Kanûni Sultan Süleyman Han, evliyânın büyüklerindan Yahya Efendi hazretlerine sordu:

- Osmanlı devleti böyle devam edecek mi, yoksa yıkılacak mı? Yıkılacaksa sebebi ne olacak?

Yahya Efendi şöyle cevap verdi:

- Zulüm haksızlık, rüşvet, adam kayırma, her tarafa yayılır; duyanlar işitenler buna mani olmaya çalışmazsa, neme gerek derse, sürüdeki koyunu, kurt değil çoban yerse, fakirlerin, muhtaçların feryadı göklere yükselirken kimse bunlara kulak vermezse, kişinin menfaati, devletin menfaatinin üstüne çıkarsa iş o zaman felaket

başlar. Devlete itaat kalmaz, asayiş bozulur, devletin yıkılması, yok olması mukadder olur.

Yahya efendinin sözleri aynen yerini buldu. Neticede, altı asırlık devlet yıkıldı. Yok oldu.

Rüşvet alan görevli, devletine ihânet etmiş, namus ve haysiyet sahibi vatandaşlara zulüm yapmış olur. Zulüm ise büyük suç ve günâhtır.

Fertlerin ve cemiyetlerin selâmetine muhalif olan şeyler, harâmdır. Böyle günâh olan şeyleri yapmak harâm olduğu gibi, bunlara râzı olmak veya yardım etmek de câiz değildir.

Dînine, malına, canına zarâr gelmesinden korkan kimsenin rüşvet vermesi câizdir. Dînini, malını ve canını, zâlimlerin zulmünden korumak için ve hakkını kurtarmak için birşey vermek rüşvet olmaz. Fakat alana yine günâh olur.

Farzları yapabilmek ve harâmlardan kurtulabilmek için verilen mal da rüşvet olmaz. Bunları almak günâh olur. Bu işleri yaptıktan sonra, istemeden verilen hediye, rüşvet olmaz. İdarecilerin zulmünden kurtulmak veya hakkını almak, malını, canını, dînini, ırzını korumak için görevliye veya aracıya vermek câizdir. Kötülük, zulüm yapılması için vermek ve almak harâmdır.

Ba'zan da şöyle oluyor, görevli hiçbir şey istemeden, elinden gelen bütün gayretini gösteriyor. Hatta yapması gerekenden fazlasını yapıyor. İnsan ister istemez böyle gayretli kimseler için memnun oluyor. Böyle kimseler için, iş bittikten sonra onlara hediye vermenin dinen mahzuru yoktur.

Çünkü, bir kimse, helâl mülkü olan malından hediye verse, istenmeden verilen bu hediyeyi kabûl etmek sünnettir. Hadîs-i şerîfte, (Hediyeleşiniz, birbirinizi seviniz!) buyuruldu. Hediye muhabbeti, sevgiyi artırır. Rüşvet olacak korkusuyla dinimizin güzel bir hali olan hediyeleşmeyi de ihmal etmemelidir. Hediye kabûl etmenin tevekküle de mâni' olmadığı, kıymetli kitaplarda yazılıdır.

Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem, hazret-i Ömer'e hediyye gönderdi. Kabûl etmedi. Peygamber efendimiz geri göndermesinin sebebini sordu. Hazret-i Ömer:

- İnsan için hayırlı olan, kimseden birşey almamaktır, buyurdunuz deyince, Peygamber efendimiz:

- İsteyip de almak için demiştim. İstemeden verilen şey, Allahü teâlânın gönderdiği rızıktır. Onu alınız! buyurdu.

Hazret-i Ömer de bunun üzerine:

- Allahü teâlâya yemîn ederim ki, kimseden birşey istemiyeceğim ve istemeden verileni alacağım, dedi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 30 OCAK 1995 · KAYIT 10394

Din Düşmanlarının Yeni Taktikleri

Dinimiz âlime çok önem vermiştir. Âlimin kıymeti ile ilgili birçok âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf vardır. İslâmiyeti ayakta tutan âlimlerdir.

Âyet-i kerimelerde (Hiç bilenle bilmiyen bir olur mu) (Âlimlerden sorun) buyuruldu.

Hadîs-i şerîfte de, (Âlimler, kurtuluş yolunu gösteren birer kılavuzdur) buyuruldu.

Bilindiği gibi, dinimizde kaynak dörttür: Kur'ân-ı kerîm, hadîs-i şerîfler, icma ve kıyas. Dördüncü kaynak, olan kıyastan mezhebler çıkmıştır. Müctehid âlimler, ömürlerini bu uğurda harcayarak, dinin açık olmayan emirlerini açıklamışlar, müslümanları bu ağır yükten kurtarmışlardır.

Dinde müctehid olmayanın, Kur'ân-ı kerîmden, hadîs-i şerîflerden hüküm çıkarması mümkün değildir. Bugün ictihad yapabilecek derecede âlim de kalmamıştır. ^Alimler, hicri 4. asından itibaren ictihad edebilecek kimsenin olmadığında ittifak etmişlerdir. Ya'ni bugün dinimizi tam, eksiksiz olarak öğrenmek, yaşamak istiyen mutlaka dört mezhebten birine tabi olmak mecburiyetindedir.

İslâmiyetin 14 asırdır, bozulmadan, değiştirilmeden bize ulaşmasını sağlayan mezhepler ve âlimlerdir. Bundan sonra da din, bozulmadan ancak bu yol ile devam ettirilebilir. Bu ana caddeden ayrılanların îmânlarını muhafaza etmeleri çok zordur. Çünkü, mezhebsizlik, dinsizliğe köprüdür.

Bu inceliği asırlar sonra da olsa din düşmanları keşfettiler. Kaba kuvvet ile bir yere varamıyacaklarını idrak ettiler. Önce, islâmiyeti kalblere nakşeden, islâmiyeti sevdirerek yayan tasavvufu, tarikatları el altından bozdular. Buralara müslüman kılığındaki kendi adamlarını yerleştirdiler. Sonra da, islâmiyeti yıkmada en büyük

engel gördükleri mezhebleri ve âlimleri hedef seçtiler. Bu kaleyi yıkmadıkça neticeye varamıyacaklarını çok iyi anladılar. Bunun için de, bütün güçleri ile âlimlere, mezheblere hücum ettiler.

Çünkü, onlar da biliyorlar ki, bu kale yıkılınca kaynak olarak arkasından hadîs-i şerîfler gelecektir. Artık bu sahada daha rahat hareket etme imkanı elde etmiş olacaklar. Şöyle ki; dini içeriden yıkma çalışmalarına, engel olan bir hadîs-i şerîf gördüklerinde, hemen mevdu, uydurma hadîs, karalamasına girmektedirler. Böylece, bu uydurma, bunun aslı yok derken hadîs-i şerîflerin dörtte üçününü bertaraf etmektedirler.

Eğer bir hadîs-i şerîf, bütün hadîs kitaplarında varsa, ya'ni buna mevdu, uydurma diyemiyorlarsa, o zaman hemen taktik değiştiriyorlar. Kendilerine göre, bir kaide ortaya çıkartıyorlar. Diyorlar ki, hadîs, Kur'âna ters olamaz. Sonra da, Kur'ân-ı kerîme istedikleri şekilde ma'nâ verip, hadîs-i şerîfin âyete ters düştüğünü dolayısıyla bununla amel edilemeyeceğini söylüyorlar.

Bu şekilde, kendi sapık düşüncelerine ters olan bütün hadîs-i şerîfleri bertaraf etmiş oluyorlar. Sadece Kur'ân-ı kerîm kalıyor geriye. Zaten Kur'ân-ı kerîme de istedikleri gibi ma'nâ vermektedirler. Hatta daha da ileri gidip, Kur'ân-ı kerîmde, eksiklik, fazlalık olduğunu çekinmeden söyleyebilmektedirler. Böylece bunların esas gayelerinin dini ortadan kaldırmak olduğu açık şekilde anlaşılmış olmaktadır.

Bugünkü hıristiyanların, Cennete gideceği, kadınların örtünmesinin farz olmadığı, reenkarnasyon vs. gibi safsatalar hep bu çalışmanın ürünüdür. Maalesef, din düşmanları bu çalışmalarında hayli yol almışlardır. Surdan bir çok delik açmışlardır. Bugün herkes, eline geçirdiği bir meâlden dinini öğrenmeye çalışıyor. Camilerimizde bile devamlı meâl okunması tavsiye edilmekte, kitabımızda ne yazıyor bunu öğrenmeden müslümanlık olur mu? gibi cahilce suçlayıcı ifadelerle müslümanlar, zoraki olarak meâl okumaya zorlanmaktadır. Böylece farkında olmadan din düşmanlarının tuzağına düşülmektedir.

Zamanımızda o hale gelindi ki, dini bir mes'elede, İmam-ı a'zam hazretleri, İbni Âbidin hazretleri şöyle buyurdu demek ayıplanır hale geldi. Bilmiyorlar ki, fıkıh kitapları Kur'ân-ı kerîmin emirleri dışında bir şey bildirmez. Fıkıh kitaplarına, ilmihâle göre hareket eden, Kur'ân-ı kerîmin hadîs-i şerîflerin emrine uymuş olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 31 OCAK 1995 · KAYIT 10395

Yarın Ramazan

Oruç tutmak bize, yâni ümmet-i Muhammede hicretten yâni Peygamber efendimizin Mekke'den Medine'ye hicretinden onsekiz ay sonra, Şa'bân ayının onuncu günü, Bedir gazâsından bir ay önce farz oldu.

Ramazan, yanmak demektir. Çünkü bu ayda oruç tutan ve tevbe edenlerin günâhları yanar, yok olur. İslâmın beş şartından dördüncüsü, mübârek Ramazan ayında, hergün oruç tutmaktır. Takvime göre yarın Ramazan. Resûl aleyhisselâm:

(Ramazan ayı gelince, Cennet kapıları açılır. Cehennem kapıları kapanır ve şeytanlar bağlanır) buyurdu.

Peygamber efendimiz, Şa'bân ayının son günü bir hutbesinde şöyle buyurdu:

- Ey müslümanlar! Üzerinize öyle büyük bir ay gölge vermek üzeredir ki, bu aydaki bir gece ki bu Kadir gecesidir, bin aydan daha faydalıdır. Allahü teâlâ, bu ayda, hergün oruç tutulmasını emretti. Bu ayda, geceleri terâvîh namazı kılmak da sünnettir.

Bu ayda, Allah için ufak bir iyilik yapmak, başka aylarda, farz yapmış gibidir. Bu ayda, bir farz yapmak, başka ayda yetmiş farz yapmak gibidir.

Bu ay, sabır ayıdır. Sabredenin gideceği yer Cennettir. Bu ay, iyi geçinmek ayıdır.

Bu ayda mü'minlerin rızkı artar. Bir kimse, bu ayda, bir oruçluya iftâr verirse, günâhları affolur. Hak teâlâ, onu Cehennem ateşinden âzâd eder. O oruçlunun sevabı kadar, ona sevap verilir.

Resûlullahın bu hutbesini dinliyen Eshâb-ı kirâm dediler ki:

- Yâ Resûlallah! Her birimiz, bir oruçluya iftâr edecek, onu doyuracak kadar zengin değiliz. Bu büyük sevaptan mahrum mu kalacağız?

Resûl aleyhisselâm Eshâbına şöyle cevap verdi:

- Bir hurma ile iftâr verene de, yalnız su ile oruç açtırana da, biraz süt ikrâm edene de, bu sevap verilecektir. Bu ay, öyle bir aydır ki, ilk günleri rahmet, ortası af ve mağfiret ve sonu Cehennemden âzâd olmaktır. Bu ayda, emri altında olanların

yâni işçinin, me'mûrun, askerin ve talebenin vazîfesini hafîfletenleri [patronları, âmirleri, kumandanları ve müdürleri] Allahü teâlâ affedip, Cehennem ateşinden kurtarır.

Peygamber efendimiz devamla şöyle buyurdu:

- Bu ayda dört şeyi çok yapınız! Bunun ikisini Allahü teâlâ çok sever. Bunlar, Kelîme-i şehâdet söylemek ve istiğfâr etmektir. İkisini de, zaten her zaman yapmanız lâzımdır. Bunlar da Allahü teâlâdan Cenneti istemek ve Cehennem ateşinden O'na sığınmaktır. Bu ayda, bir oruçluya su veren bir kimse, Kıyâmet günü susuz kalmıyacaktır.

(Sahîh-i Buhârî)deki bir hadîs-i şerîfte de Peygamber efendimiz şöyle buyurdu:

- Bir kimse, Ramazan ayında oruç tutmayı farz bilir, vazîfe bilir ve orucun sevabını, Allahü teâlâdan beklerse, geçmiş günâhları affolur.

Bu hadîs-i şerîften anlaşılıyor ki, orucun Allahın emri olduğuna inanmak ve sevap beklemek lâzımdır. Günün uzun olmasından ve oruç tutmanın güç olmasından şikâyet etmemek şarttır. Günün uzun olmasını, oruç tutmayanlar arasında güçlükle oruç tutmayı, fırsat ve ganîmet bilmelidir.

Câbir bin Abdullah hazretlerinin haber verdiği bir hadîs-i şerîfte, Peygamber efendimiz şöyle buyurdu:

Allahü teâlâ benim ümmetime, Ramazan-ı şerîfte beş şey ihsân eder ki, bunları hiçbir peygambere vermemiştir:

1- Ramazanın birinci gecesi, Allahü teâlâ mü'minlere rahmet eder. Rahmet ile baktığı kuluna hiç azap etmez.

2- İftâr zamanında, oruçlunun ağız kokusu, Allahü teâlâya, her kokudan daha güzel gelir.

3- Melekler, Ramazanın her gece ve gündüzünde, oruç tutanların affolması için duâ eder.

4- Allahü teâlâ, oruç tutanlara, âhırette vermek için, Ramazan-ı şerîfte Cennette yer ta'yîn eder.

5- Ramazan-ı şerîfin son günü, oruç tutan mü'minlerin hepsini affeder. Yâni Ramazan ayının tamamını oruçlu geçirenleri affeder.

1995 YILLIK KÜLLİYATI

02

Şubat

28 yazı · Bugünkü Sohbet: 28

BUGÜNKÜ SOHBET · 1 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10396

Terâvîh Namazı

Terâvîh namazı, erkek ve kadınlar için sünnettir. Ramazan-ı şerîfin her gecesinde kılınır. Cemâ'atle kılınması sünnet-i kifâyedir. Terâvih namazının vakti, yatsı namazından sonradır.

Vitir namazı, yalnız Ramazan ayında cemâ'atle kılınır. Terâvîh namazı, vitirden önce ve yatsının son sünnetinden sonra kılınır. Terâvîh namazını, iki rek'atte bir selâm vermek suretiyle kılmak dahi iyidir. Dört rek'atte bir selâm vermek de olur.

Terâvîh namazı, câmide cemâ'atle kılınınca, başkaları evde yalnız olarak kılabilir, günâh olmaz. Fakat câmideki cemâ'at sevabından mahrûm kalınır. Evde, birkaç kişi ile cemâ'atle kılınırsa, yalnız kılmaktan yirmi yedi kat fazla sevap kazanılır.

Allahü teâlâ mübârek Ramazan ayını gönderip ona husûsî bir kıymet verince Hazret-i Ömer, bu büyük ni'metin şükrünü edâ etmek için, yirmi rek'at namaz kılmayı kendisine vazife bildi. Eshâb-ı kirâm da bunu beğendiler. Durumu Peygamber efendimize bildirdiler. O da beğendi. Cebrâil aleyhisselâm gelip Peygamber efendimize bildirdi ki:

- Allahü teâlâ, Ömer'in ve Eshâbının yaptığı bu ibâdeti kabûl eyledi. Onda hatim okuyanları Cennete koyacağına, onlardan râzı olacağına söz verdi.

Peygamber efendimiz, terâvîhi hiç kılmasa bile hulefâ-i râşidînin kılması, sünnet olması için kâfidir. Hadîs-i şerîfte (Benim sünnetime ve benden sonra hulefâ-i râşidinin sünnetine sımsıkı sarılın) buyuruldu. Terâvîhin cemâ'atle kılınması (Sünnet-i kifâye)dir. Yâni bir mahallede cemâ'atle kılınınca, diğerleri evde kılsa, sünnet ifâ edilmiş olur.

Müekked sünnet olan terâvîhi ihmâl etmemelidir! Hadîs-i şerîfte, (Ramazanda inanarak ve sevâbını umarak terâvîh namazı kılanın geçmiş günâhları affolur) buyuruldu.

Terâvîh namazı mühim sünnetlerdendir. Ramazanda gündüz oruç tutmak farz, gecelerini ihyâ etmek de sünnettir. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ, size Ramazan orucunu farz, gecelerini ihyâ etmeyi de sünnet eyledi.)

Terâvîh namazına başlamadan, namaz aralarında ve terâvîh sonunda okunan tesbîhler, duâlar şunlardır:

1- Terâvîhe başlamadan önce okunan duâ:

Sübhâne zil-mülki vel-melekût.

Sübhâne zi'l-ızzeti vel-azameti vel cemâli vel-celâli vel-ceberût.

Sübhân-el melikil mevcûd. Sübhânel melik-il ma'bûd.

Sübhân-el melikil hayy-illezî lâ yenâmü ve lâ yemût.

Sübbûhun, kuddûsün, Rabbünâ ve Rabb-ül melâiketi ver-rûh.

Merhabâ, merhabâ, merhâba, yâ şehre Ramazân.

Merhabâ, merhabâ, merhabâ yâ şehr-el bereketi vel-gufrân.

Merhabâ, merhabâ, merhabâ yâ şehr-et tesbîhi vet-tehlîli vez-zikri ve tilâvet-il Kur'ân. Evvelühü, âhıruhû, zâhiruhû, bâtınühû yâ men lâ ilâle illâ hû. Salli alâ Muhammed.

Ramazan-ı şerîf'in onbeşinden sonra, (Merhabâ) yazılı olan yerler (Elvedâ) diye okunur.

2- Terâvîh aralarında, her dört rek'atin sonunda okunacak duâ:

(Allahümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âli seyyidinâ Muhammedin biadedi külli dâin ve devâin ve bârik ve sellim aleyhi ve aleyhim kesîrâ.)

3- Terâvîh namazı tamamlandıktan sonra okunacak duâ:

Yâ hannân, yâ mennân, yâ deyyân, yâ bürhân, Yâ zel-fadli vel-ihsân, nerc-ûl afve vel-gufrân, Vec'al-nâ min utekâi şehr-i ramazân bi-hürmet-il Kur'ân.

BUGÜNKÜ SOHBET · 2 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10397

En Kıymetli Ay

İslâm âlimlerinin büyüklerinden, İmâm-ı Rabbânî hazretleri buyuruyor ki:

Ramazan-ı şerîf ayında yapılan nâfile namaz, zikir, sadaka ve bütün nâfile ibâdetlere verilen sevâb, başka aylarda yapılan farzlar gibidir. Bu ayda yapılan bir farz, başka aylarda yapılan yetmiş farz gibidir. Bu ayda, bir oruçluya iftâr verenin günâhları affolur. Cehennemden âzâd olur. O oruçlunun sevâbı kadar, ayrıca buna da sevâb verilir. O oruçlunun sevâbı hiç azalmaz.

Bu ayda, emri altında bulunanların işlerini hafîfleten, onların ibâdet etmelerine kolaylık gösteren âmirler de affolur. Cehennemden âzâd olur. Resûlullah, bu ayda, esîrleri âzâd eder, her istenilen şeyi verirdi. Bu ayda ibâdet ve iyi iş yapabilenlere, bütün sene, bu işleri yapmak nasip olur.

Bu aya saygısızlık edenin, günâh işleyenin bütün senesi, günâh işlemekle geçer. Bu ayı fırsat bilmelidir. Elden geldiği kadar ibâdet etmelidir. Allahü teâlânın râzı olduğu işleri yapmalıdır.

Bu ayı, âhıreti kazanmak için fırsat bilmelidir. Kur'ân-ı kerîm Ramazanda indi. Kadir gecesi, bu aydadır.

Ramazân-ı şerîfte, hurma ile iftâr etmek sünnettir. Güneşin battığı iyi anlaşılınca, önce E'ûzü ve Besmele okuyup "Allahümme yâ vâsi'al - magfireh igfirli ve li- vâlideyye ve li-üstâziyye ve lil mü'minîne vel mü'minât yevme yekûmülhisâb" denir. Bir iki lokma iftârlık yiyip, (Zehebezzama' vebtelletil urûk ve sebe-tel-ecr inşâallahü teâlâ.) duâsını okumak sünnettir.

Duânın başındaki "Z" peltek olan "Zel" harfidir. Zama'daki ise "Zı" harfidir. Sebe'deki "S" ise peltek "Se" dir. Bundan sonra yemeğe başlanır.

Oruca, akşam ezânından, ertesi gün, dahve vaktine yâni öğleye bir saat kalana kadar niyet edilebilir.

İmsâk vaktinden evvel niyet ederken, (Niyet ettim, yarın oruç tutmaya) denir. İmsaktan sonra niyet ederken, (Bugün oruç tutmaya) denir.

Ramazan-ı şerîf orucu, her müslümana farz olduğu gibi, tutamıyanların kazâ etmeleri de farzdır. Kazâ ve keffâret orucuna ve mu'ayyen olmayan adak oruçlarına fecirden sonra niyet edilemez.

Hadîs-i şerîfte, (Ay'ı görünce oruç tutunuz! Tekrâr görünce, orucu bırakınız!) buyuruldu. Bu emre göre, Ramazan ayı, hilâlin yâni yeni ayın görülmesi ile başlar. Hilâli görmeden önce yapılan hesap ile, takvîm ile başlamanın câiz olmadığı, (İbni Âbidin)de ve başka birçok kıymetli fıkıh kitabında bildirilmiştir.

Ramazana başlamak için Şa'bânın yirmidokuzuncu günü, güneş battıktan sonra, hilâli, yâni gökte yeni Ay'ı aramak ve Ay'ı görmek, eğer görülmezse, Şa'bân ayını otuz güne tamamlamak lâzımdır.

Hilâli görmekte Ramazanın başlaması, hesapla anlaşılandan bir gün sonra olabilir. Fakat bir gün önce olamaz. Eskiden, Ramazan hilâli gözlenir, âdil şâhitlerin şehâdeti ile kadı, Ramazanın başlangıcını veya bayram günlerini ilân ederdi. Bugün bunu yapmak mümkün değil. Bugünkü şartlarda müslümanların nasıl hareket etmesi lazım?

Bugünün şartlarında, ne Türkiye'de, ne başka islâm ülkelerinde bunu sıhhatli şekilde yapacak, güvenilecek bir merci yok. Bunun için, yapılacak iş şu: Ramazana takvimlerdeki bildirilen güne göre başlamak, daha sonra bayramdan sonra, iki gün kazâ orucu tutmaktır.

Çünkü, her asırda, her yerde, Ramazan ayı, hilâli görmekle başlardı. İki gün kazâ orucuna lüzûm yoktu. Şimdi, Ramazan ayı, hilâlin doğma zamanını hesap etmekle başlatılıyor. Ramazanın başlaması dine uygun olmuyor. Bu hatâyı düzeltmek için, iki gün kazâ orucu lâzım olmaktadır. Ramazanın girişinde ve çıkışında birer günden iki gün hata olabilir ihtimaline karşılık olarak iki gün kazâ orucu tutulur.

İftârı acele etmek ve sahûru, geciktirmek sünnettir. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", bu iki sünneti yapmağa çok dikkat ederdi. Sahûru geciktirmek ve iftârı çabuk yapmak, belki insanın aczini gösterdiği için sünnet olmuştur. Zaten ibâdet, aczi ve ihtiyâcı göstermek demektir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 3 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10398

Ramazân-ı Şerîfe Hürmet

Ramazan ayına hürmet, şartlarına uygun olarak oruç tutmakla, namaz kılmakla ve dinin diğer emir ve yasaklarına uymakla olur. Herhangi bir özür ile oruç tutamıyanların, bu aya hürmet için, oruç tutamadıkları günler, gizli yemeleri lâzımdır.

Bu aya hürmetsizlik çok tehlikelidir. Ramazân-ı şerîfte umûmî yerlerde, müslümanların karşısında, oruç yiyenlerin ve oruç tutanları aldatarak, oruç tutturmıyanların îmânı gider.

Ramazan günlerinde lokanta, gazino, büfe gibi yiyip içme yerlerini işletmek günâhtır. Bunların, oruç yiyenlerden kazandıkları, helâl ise de, habîstir, zararlıdır. Buralarını iftârdan sonra açmalıdır.

Oruca hürmet çok önemlidir. Eskiden bugünkü gibi değildi. Bırakın müslümanları, gayri müslimler bile müslümanların orucuna hürmet ederdi. Açıkta yemezlerdi.

Yine böyle bir Ramazanda, gayr-i müslim bir kimse, evine geldiğinde, çocuğunu evin önünde açıktan yemek yediğini gördü. Hemen oğlunu azarlayıp, - Evladım bilmiyor musun, bugün müslümanların oruç tutma günü. Nasıl böyle onların gözü önünde açıktan karnını doyuruyorsun. Çabuk gir içeri. Bir daha böyle açıktan yediğini görmiyeyim, dedi.

Aradan bir zaman geçtikten sonra, bu kimse vefat etti. Bu kimseyi, müslüman komşusu rü'yada gördü. Kendisini çok güzel yerlerde, rahat bir şekilde görünce merak edip kendisine sordu:

- Senin bu bulunduğun yer neresidir?

- Cennettir.

- Peki dünyada iken, İslâm dinine sen inanmazdın, nasıl oldu da Cennete girdin?

- Doğru, son zamanlarıma kadar müslüman değildim. Fakat, vefatıma yakın, îmân edip, müslüman oldum.

- Bu nasıl oldu?

- Bu büyük ni'mete kavuşmama sebep şu: Birgün Ramazanda çocuğumu açıkta yemek yediği için azarlayıp, oruca hürmet etmesini istemiştim. Cenab-ı Hakkın, beni bu hürmet sebebiyle ahir ömrümde, îmân ile şereflendirdiği bildirildi. Gördüğün gibi Cennette rahat içindeyim.

Bu ayı, âhıreti kazanmak için fırsat bilip, elden geldiği kadar ibâdet etmeli, Allahü teâlânın râzı olduğu işleri yapmalıdır.

Allahü teâlânın gadabına sebep olabilecek bütün kötülüklerden, haramlardan sakınmak, îmân, ibâdet bilgilerini, haramları öğrenmek, kul haklarından sakınmak, varsa helâlleşmek, günahlardan tevbe etmek lâzımdır.

Herşeyden önce, i'tikâdı düzeltmelidir. Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdiği i'tikâdı öğrenmek ve buna göre inanmak lâzımdır. İ'tikâd düzgün olmazsa, tutulan oruçların, yapılan diğer ibâdetlerin, bir fâidesi olmaz.

Çünkü, i'tikâdı bozuk olanların, muhakkak Cehenneme gidecekleri hadîs-i şerîfte bildirilmiştir. Bunun için, Ehl-i sünnet âlimlerinin yazdığı ilmihâl kitaplarını alıp okumalı, doğru îmânı öğrenmeli ibâdetleri yapmalı, haramlardan sakınmalıdır.

Allahü teâlâ, şartlarına uygun yapılan tevbeleri kabûl edeceğini va'detmiştir. Böyle mübârek günleri, ayları fırsat bilip, çok çok tevbe istigfar etmeli, affedilmek için, cenâb-ı Hakka yalvarmalıdır.

Sonra ibâdetleri, haram ve helâl olanları öğrenmeli ve bunlara göre ibâdet yapmaya çalışmalıdır. Kıymetli zamanlarda bu bilgileri okumak, öğrenmek, nâfile namazdan ve diğer bütün nâfile ibâdetlerden çok kıymetlidir.

Herhangi bir özür ile Ramazanda oruç tutamıyanlar, Ramazandan hemen sonra, kazâsını tutmalıdır. Kazâ namazı borcu olanların, kazâ orucu olanların nâfile ibâdetlerle meşgûl olması, boşuna zahmet çekmektir. Önce farz borçları yerine getirmeli, ödemelidir.Ancak farz borçlardan kurtulduktan sonra, nâfile olarak yapılan ibâdetlerin bir fâidesi olur. Bu, oruçta olduğu gibi namazda ve diğer ibadetlerde de böyledir. Önce farz borçları ödemeli sonra nafile ile meşgul olmalıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 4 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10399

Oruç Tutmamakta Özür

Dinimiz, insana yapamıyacağı işleri yüklememiştir. İbadetlerde her türlü kolaylığı göstermiştir. Meselâ, hasta, hastalığı artacak ise, hâmile kadın, süt veren kadın, harbeden asker zayıf olursa, oruç tutmaz. İyi olunca kazâ eder.

Sefere çıkan, yâni üç günlük yola, 104 kilometreye gitmek için niyyet ederek yola çıkan, seferi olur. Böyle misâfir, orucunu ertesi gün bozabilir ve Ramazandan sonra kazâ eder ise de, zarâr etmezse, tutması efdaldir.

Yolda ve onbeş günden az kalacağı yerde tuttuğu orucu bozarsa, keffâret lâzım olmaz. Misâfirliği bitip evine gelince veya gittiği yerde onbeş gün kalmaya niyyet edince, tutmadığı günleri kazâ eder.

Dinimizde herşeyin bir ölçüsü, sınırı vardır. Herkes kendi kafasına göre hüküm veremez. Dinin bildirdiği kaideye uyulur.

Hasta, hastalığının artmasından veya iyi olmasının gecikmesinden yâhud şiddetli ağrı gelmesinden korkar ise, oruç tutmayıp sonra kazâ eder. Bu, Tabîb-i müslim-i hâzık'ın söylemesi ile anlaşılır. Hâzık, mütehassıs, uzman olmak demektir. Kâfir ve fâsık, yâni büyük günâh işlediği bilinen tabîbe muâyene ve tedâvî, zaruri hallerde câizdir. Fakat bunların sözleri ile ibâdet bozulmaz. Orucunu bozarsa, keffâret lâzım olur.

Bazı ağır hastalar hariç hemen hemen her hasta oruç tutabilir. Yıllarca oruç tutturulmayan birçok hastaya, yakinen tanıdığımız dahiliye mütehassısı bir doktor, oruç tutturdu. İlaçların dozlarını oruç vaktine, yâni sahura ve imsaka göre ayarladı. Hastaların en ufak bir sıkıntısı olmadı. Yeter ki doktor, hastasının oruç tutmasını istesin. Peşin hükümlü olmasın. Tedaviyi ona göre ayarlar. Bu olmıyacak bir iş değildir. Bunun için dinimiz, her doktorun değil, o branşta mütehassıs olma şartını ve müslüman olması şartını getirmiştir. Mütehassısı olmazsa yanlış karar verebilir. Salih müslüman değilse, dinin emir ve yasaklarına önem vermiyeceği için, bunun sözünü de ölçü kabûl etmemiştir.

İhtiyâr olup, ölünceye kadar Ramazan orucunu veya kazâya kalmış oruçlarını tutamıyacak kimse ve iyi olmasından ümit kesilen hasta, oruç tutmaz, fakat gizli yer. Böyle kimse zengin ise, hergün için bir fıtra, yâni binyediyüzelli gram buğday veya un veya kıymeti kadar altın veya gümüş para, bir veya birkaç fakîre verir. Ramazanın başında veya sonunda toptan hepsi bir fakîre de verilebilir. Fidye verdikten sonra hasta iyileşirse, Ramazan oruçlarını ve kazâ oruçlarını tutar.

Şimdi bir de farklı imsakiyeler meselesi çıktı. Yıllardır, hatta asırlardır kullanılan, İslâm âlimlerinin, tespit ettiği ve zamanımıza, gelene kadar, âlimlerimizin evliyânın kullandıkları bir namaz vakitleri cetveli vardı. Bir de şimdi, gerçek mânâda, inandırıcı ilmi bir dayanağı olmadan, değiştirilmiş namaz vakitleri cetveli var.

Yeni cetvelde mesela, imsâk vakti 15-20 dakika uzatıldı. Bu değişikliği mahzurlu gören, bazı takvimler, orucun ve namazın tehlikeye girmemesi için, yapılan bu yeni değişikliğe uymadılar. Eskiden beri kullanıla gelen, cetveli aynen devam

ettirdiler. Bir kısım takvimlerde hiçbir ilmi araştırma yapmaksızın, diyanete körü körüne uyarak yeni cetvele göre hareket ediyorlar. Böylece namaz vakitlerinde, oruca başlanmada, ikilik, ihtilaf çıkmış oldu. Türkiye Gazetesi Takvimi eski takvimi aynen devam ettiriyor.

Bir asırdan fazla zamandır kullanılan, İslâm büyüklerinin tatbik ettikleri cetveli bir kenara bırakıp, ilmi bir dayanağı olmıyan yeni cetvele uymak akıl işi değildir.

Güneşin battığı yâni akşamın girdiği iyi anlaşılınca, önce hurma veya su, zeytin yâhud tuz ile iftâr edilir. Yâni, oruç bozulur. Sonra, câmi'de veya evde, cemâ'at ile akşam namazı kılınır. Bundan sonra, akşam yemeği yenir. Sofrada yemekleri yemek, bilhâssa Ramazanda uzun süreceğinden, akşam namazının erken kılınması ve yemeğin, acele etmiyerek, rahat yenmesi için, az bir şeyle iftâr edip, yemeği namazdan sonra yemelidir. Böylece, oruç vaktinde bozulmuş, namaz da geciktirmeden kılınmış olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 5 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10400

Her Geceyi Kadir Bilmek

Mübârek geceler, islâm dininin kıymet verdiği gecelerdir. Allahü teâlâ, kullarına çok acıdığı için, ba'zı gecelere kıymet vermiş, bu gecelerdeki, duâ ve tevbeleri kabûl edeceğini bildirmiştir. Kullarının çok ibâdet yapması, duâ ve tevbe etmeleri için bu geceleri sebep kılmıştır.

Kıymetli geceye, kendinden sonra gelen günün ismi verilir. Önceki günü öğle namazı vaktinden, o gecenin fecrine kadar olan zamandır. Yalnız, Arefe ve üç kurban günlerinin geceleri böyle değildir. Bu dört gece, bu günleri takip eden gecelerdir. Bu geceleri ihyâ etmeli, yâni kazâ namazları kılmalı, Kur'ân-ı kerîm okumalı, duâ, tevbe etmeli, sadaka vermeli, müslümanları sevindirmeli, bunların sevaplarını ölülere de göndermelidir.

Bu gecelere saygı göstermelidir. Saygı göstermek, günâh işlememek ve ibâdet etmekle olur.

Ayların içinde, Receb, Şa'ban ve Ramazan ayları diğerlerinden daha fazîletlidir. Bu ayların içinde de, ba'zı geceler ve günler, diğerlerine göre daha fazîletlidir.

Receb ve Şa'bân ayındaki günler, geceler bellidir. Ramazan-ı şerîfin içinde gizlenmiş olan Kadir Gecesi ise, kesin olarak bildirilmemiştir. Ramazan-ı şerîfin başından sonuna kadar, herhangi bir gecede olabileceği, hadîs-i şerîflerle bildirilmiştir.

Âlimlerimiz buyurdu ki:

(Allahü teâlâ, beş şeyi beş şey içinde gizlemiştir. Rızâsını tâ'atta, gazâbını günâhlarda, kıymetli olan orta namazı beş vakit namaz içinde, evliyâsını insanlar içinde, Kadir Gecesini de Ramazan ayında gizlemiştir.)

Bir kimse, Peygamber efendimize gelerek, Kadir Gecesi'nin ne zaman olduğunu suâl etti. Resûlullah efendimiz, cevaben buyurdu ki:

- Ramazanın birinci gecesi idi, geçti.

Bir seferinde de hazret-i Âişe vâlidemiz Peygamber efendimize sordu:

- Ya Resûlallah! Kadir Gecesi ne zaman?

Resûlullah efendimiz Âişe validemize buyurdu ki:

- On üçüncü gece idi geçti.

Değişik zamanlarda Kadir Gecesinin vakti ile alâkalı sorulan suâllere, Peygamber efendimiz, değişik cevaplar vermiştir. İslâm âlimlerinden ba'zısı, hadîs-i şerîflerdeki bildirilen değişik zamanlar sebebi ile, Kadir Gecesini, Ramazan-ı şerîfin başından i'tibâren aramak lâzım olduğunu bildirmişler ve bunun için de mümkün olduğu kadar her geceyi ihyâ etmeye çalışmalıdır, buyurmuşlardır.

Kadir Gecesinin fazileti hakkında hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Kabirde aydınlık istersen, Kadir Gecesinin karanlığında ibâdet eyle!)

(Kadir Gecesini ihyâ edene, bir saatlik sevap olarak, yüz senelik ibâdet sevâbı verilir.)

(Allahü teâlâ: "İzzet ve Celâlime yemin ederim ki, Kadir Gecesini ihyâ edenin günâhlarını bağışlarım. Kıyâmette suâl sormam. Onu Cehennem ateşinde yakmam" buyurdu.)

Mübârek ayların, gecelerin, günlerin kıymetini bilmeli, böyle zamanlarda, çok tevbe istigfâr etmeli, ağlamalı, affolunmak için yalvarmalıdır. Herkes kendi hâline göre bir miktar ibâdet etse, o geceyi ihyâ etmiş sayılır.

Abdülkâdir-i Geylânî hazretleri (Fütûhulgayb) kitabında, hazret-i Ali'den naklettiği hadîs-i şerîfte buyurdu ki:

(Farz namazı kılmamış olanın nâfile namazları kılması, vakti tamam olmuş hâmile kadına benzer. Çocuğu olacağı günlerde, çocuğu düşürür, aldırır. Çocuğu yok olduğu için, bu kadına, hâmile denemez. Ana da denemez. Bu kimse de böyledir. Farz namazlarını ödemedikçe, Allahü teâlâ, nâfile namazlarını kabûl etmez.)

Büyük âlim, hadîs-i şerîf mütehassısı Abdülhak Dehlevî hazretleri "Bu hadîs-i şerîf, farz borçlarını kazâ etmeyip de, sünnetleri ve nâfileleri kılanların, boş yere uğraştıklarını bildirmektedir. Çünkü, farz ve vâcib olmıyan namazlara nâfile namaz denir." buyurmuştur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 6 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10401

Orucu Bozan Şeyler

İlmihâl kitaplarında orucu bozan ve keffâret gerektiren hâller için genel kaide bildirilmiştir. Gıda veya devâ yâni ilâç olarak, faydalı birşey yemek, içmek, zevk, keyif veren birşeyi ağızdan almak ve cima', orucu bozar. Orucu bozan bu şeyler, bilerek yapılınca hem kazâ hem keffâret gerekir. Orucu bozup kazâ ve keffâret gerektiren şeylerden ba'zıları şunlardır.

1- Oruçlu iken, bilerek yiyip içmek.

2- Kan aldırmak, gıybet etmek gibi orucu bozmadığı iyi bilinen şeylerden sonra, orucun bozulduğunu sanarak bile bile yemek.

3- Boğaza kaçan yağmuru, karı istiyerek yutmak. İstemeden boğazına kaçarsa, sadece kazâ gerekir.

4- Sigara içmek.

Orucu bozup sadece kazâ gerektiren hâller:

1- Hata ile meselâ, abdest alırken boğaza su kaçması.

2- Kulağa yağ, ilaç damlatmak, derideki yaradan içeri girecek ilaç koymak.

3- Vücuda, iğne ile ilâç ve aşı şırınga etmek.

4- Kağıt, pamuk, ot, pişmemiş pirinç, darı, mercimek tanesi gibi ilaç ve gıda olmıyan birşeyi yutmak.

5- Zorlıyarak ağız dolusu kusmak.

6- Dişlerin kanamasında, yalnız kanı veya tükürükle aynı miktardaki karışık kanı yutmak.

7- İmsâk vaktinden sonra, daha gece zannederek yiyip içmeğe devam etmek.

8- Güneş battı, ezân okundu zannederek, iftâr vakti gelmeden yemek.

9- Oruçlu olduğunu unutup, yiyip içtikten sonra, orucum bozuldu diyerek, yiyip içmeğe devam etmek.

10- İstimna, (Mastürbasyon) yapmak.

Uykuda iken ihtilâm olmak orucu bozmaz.

11- Tahâretlenirken içeri su kaçırmak.

12- Lavman yaptırmak, orucu bozar. Kadınların, kadın hastalıklarından muayenelerinde ba'zı hallerde de oruç bozulur.

13- Zorla orucu bozdurulmuş olmak.

14- Burna sıvı ilaç damlatmak.

15- Burna kolonya çekmek. Burna çekmeyip sadece koklarsa bir zararı olmaz.

16- Başkalarının içtiği sigara dumanını istiyerek çekmek.

17- Diş çektirmek için uyuşturucu iğne vurdurmak.

18- Astım hastalarının, kriz hâlinde ilaçlı sprey kullanmaları orucu bozar. İlaçsız oksijen gazı bozmaz. Hasta olmadan ilaçlı sprey kullanılırsa kazâ ve keffâret gerekir.

19- Hastaların, dil altından, yutmasa da ilaç alması orucu bozar.

Kalb rahatsızlığı için sağlam deri üzerine konan ve derinin gözeneklerinden emilerek kalbe fayda veren ilaç, sağlam deri üzerine konulduğu için orucu bozmaz.

20- Kadınların ve erkeklerin ilaç olarak fitil kullanmaları orucu bozar. Fakat gusül gerektirmez.

Oruç üç çeşittir:

1- Câhillerin orucu.

2- Âlimlerin orucu.

3- Peygamberlerin orucu.

Câhiller oruç tutar, sadece yemezler içmezler fakat kötülüklerden, günâhlardan uzak durmazlar. Âlimler ise, kötülüklerden, günâhlardan uzak dururlar. Enbiya ise, şüpheli şeylerden de kaçar.

Oruç tutanların bayramı da üç çeşittir:

Câhiller, oruç tutup iftâr edince yerler, içerler bizim bayramımız budur, derler. Âlimler ise, akşam olup iftar edince, cenâb-ı Hak eğer bizim orucumuzu kabûl etmiş ise, bu bizim bayramımızdır, derler. Evliyâ ve peygamberlerin bayramı ise, oruçlarının kabûl olmasıyla beraber, cenâb-ı Hak râzı olduysa bayram ederler.

BUGÜNKÜ SOHBET · 7 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10402

Orucu Bozmayan Şeyler

Bir ibâdeti yaparken, o ibâdetin farzlarını, vâciblerini, sünnetlerini, mekrûhlarını ve müfsitlerini yâni bozan şeyleri de bilmek lâzımdır. Bunlar bilinmezse, yapılan ibâdet sıhhatli olmaz. Hattâ öyle olur ki, ibâdet yaptığımızı zannettiğimiz hâlde, o ibâdet bozulmuş, ibâdet olmaktan çıkmış olabilir.

Meselâ, orucun farzlarından birisi, orucun başlayış vaktinden bitiş zamanına kadar, orucu bozan şeylerden sakınmaktır. Başlayış vaktinden sonra ve bitiş vaktinden önce birşey yenir ve içilirse oruç bozulur. Bunun için orucun farzlarını, mekrûhlarını ve müfsitlerini, yâni orucu bozan hâlleri ve bozmayan şeyleri iyi bilmek lâzımdır.

Orucu bozmıyan şeylerden ba'zıları:

1- Oruçlu olduğunu unutarak yiyip içmek.

2- İhtilâm olmak.

3- Tentürdiyot ve yağ sürünmek ve sürme çekmek. (Bunların rengi, kokusu tükürükte, idrarda belli olsa bile orucu bozmaz.)

4- Gıybet etmek. (Gıybet orucu bozmaz ise de, haramdır orucun sevâbını azaltır.)

5- İstemiyerek ağız dolusu kusmak.

6- İsteyerek, zorlayarak, biraz kusmak.

7- Kulağına su kaçmak.

8- Ağzına, burnuna, boğazına toz, duman ve sinek kaçmak.

9- Oksijen gazı tüpü ile sun'î hava verilmek. (Gazın içine ilaç konmuş ise bozar.)

10- Başkalarının içtiği sigaranın dumanı sakındığı hâlde ağzına burnuna girmek.

11- Ağzını yıkadıktan sonra, ağzında kalan yaşlığı tükürük ile yutmak.

12- Gözüne ilâç koymak.

13- Diş çukuruna ilâç koymak. (Tadı boğazda duyulsa bile bozmaz.)

14- Yutmadan yemeğin tadına bakmak.

15- Çiçek, kolonya koklamak.Kolanyayı koklamayıp burnuna çekerse bozulur.

16- Dişleri arasında sahur vaktinden kalan, nohuttan küçük şeyi yutmak.

17- Gelen kusuntunun geri gitmesi.

18- Orucu bozmağa niyyet edip de bozmamak.

19- Diş çektirmek. [Diş çekmek için morfin vurulması orucu bozar.] 20- Diş çektirince gelen kanı tükürmek, yâhut tükürükten az ise yutmak da orucu bozmaz.

21- Arının kendiliğinden sokması.

Orucu bozmıyan, fakat sevâbını azaltan şeylerden de kaçınmak lâzımdır. Oruç tutanlara va'dedilen büyük sevâba kavuşmak için hadîs-i şerîflerde bildirilen şu hususlara da dikkat etmek lâzımdır:

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Beş şey orucun sevâbını giderir: Yalan, nemime yâni söz taşımak, gıybet, [yabancı kadına] şehvetle bakmak ve yalan yere yemin.)

(Gıybetle meşgul olan kimselerin orucu hakîkatte oruç değildir.) [Yâni sadece oruç borcundan kurtulur, va'dedilen sevâba kavuşamaz.] Peygamber efendimiz:

"Yâ Rabbî, dilimi yalandan, kalbimi nifaktan, amelimi riyâdan, gözümü hıyanetten temizle ve koru! Gönülden geçenler senden gizli değildir." şeklinde duâ etmemizi tavsiye ederlerdi.

Bunun için oruçlu olanın, riyâdan, gösterişten uzak durması sadece Allah rızasını düşünmesi lâzımdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 8 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10403

Farklı Ramazan İmsâkiyeleri

Bugün, imsâkiyelere esas olan Türkiye'de iki çeşit takvim kullanılmaktadır: Bir kısmı, yüz senedir kullanılmakta olup, doğruluğunda en ufak bir şüphe, tereddüt hasıl olmamış namaz vakitleri cetvelini aynen muhafaza eden takvimler, bir kısmı da, 1983'den sonraki yeni hesaplara göre hazırlanmış takvimlerdir.

1983 yılından önceki bütün takvimler aynı idi. Fakat 1983'ten i'tibâren Diyânet İşleri temkin vakitlerini kaldırdığından böyle farklı iki durum ortaya çıkmıştır. Diyânet İşleri Başkanlığı'nın 30 Mart 1988 tarih ve 234-497 sayılı müftülüklere gönderdiği tamimde deniyor ki:

(1983 öncesi takvim ile yeni uygulama arasında sadece temkin farkı bulunmaktadır. Buna göre 1983 öncesindeki uygulama yanlış değildir.)

Türkiye Takvimi ile diğer ba'zı takvimler, 1983 öncesine göre hazırlanmaktadır. Diyânetin tamiminde bildirdiği gibi, 1983 yılından önceki uygulamaya göre hazırlanan takvimler ve bu takvimlere dayanılarak hazırlanan "Ramazan imsâkiyeleri" yanlış değil, sadece temkinlidir. Temkin nedir, âlimler, bu temkini niçin koymuştur?

Bir namaz vakti hesaplanırken hesabı yapılan şehrin arazisinin yükseklik ve alçaklık, doğu-batı, kuzey-güney, genişlik durumları göz önüne alınması gereklidir.

Ayrıca vakte tesir edecek atmosfer şartlarının da en anormal hali düşünülerek bütün bu şartların hepsini karşılayarak, vakti emniyet altında tutacak zamana vaktin temkini denir. Bu vakit, ibâdet vaktinin emniyeti bakımından zaruri olarak konulması şart olan bir zamandır. Temkinsiz yapılan ibâdetin vaktin dışında yapılacağı muhakkaktır.

Bilindiği gibi, namazları vaktinde kılmak şarttır. Birkaç dakika önce kılınsa namaz sahih olmaz. Oruç da böyledir. Güneş batmadan yenilip içilirce oruç sahih

olmaz. Namazları vakit girdikten üç beş dakika sonra kılmakta hiç mahzur yoktur. Güneş battıktan 5-10 dakika sonra orucu açmakta da mahzur yoktur. Hattâ yıldızlar görülünceye kadar geciktirmek câizdir. (Nûr-ül izâh) şerhinde: "Bulutlu gecelerde, orucun bozulmasından korunmak için, ihtiyatlı davranarak oruç açmayı biraz geciktirmelidir. Yıldızlar görülmeden önce iftar eden acele etmiş olur" buyuruluyor.

İmsâk vaktinde de 10-15 dakika önce yiyip içmeyi kesmekte hiç mahzur yoktur. Tedbirli ve temkinli hareket edilmiş olur. Tedbirsizlik ve temkinsizlik sebebiyle namaz ve oruçlarımızı ifsat etmemek lâzımdır.

Türkiye Gazetesi'nin takvimi, ehil kimseler tarafından çok hassas şekilde hazırlanmıştır. Bu hususta takvimimizin her ay (Mühim Tenbih) başlığı altında deniyor ki:

"Bu takvimdeki namaz vakitlerini, İstanbul Üniversitesi Kandilli Rasathanesi'nin 1958 tarih ve 14 sayılı (Türkiye'ye mahsûs evkât-i şer'iyye) kitabından aldık. Yüz seneden ziyâde bir zamandaki takvimlerin hepsi, namaz vakitlerini böyle yazmışlardır.

Bunlardan 1926 senesindeki (Takvim-i Ziyâ)da deniyor ki: (İşbu takvim, Diyânet İşleri riyâseti heyeti müşâveresi tarafından tedkik edilip, riyâset-i celilenin tasdiki ile tabedilmiştir.)

Gazetemizdeki, muhterem müftü efendilerin, hesâp uzmanlarının da bulunduğu ilim heyetinin, en yeni elektronik makinalarla yaptığı hesâplarla da, hep bu vakitler bulunmuştur.

Yüz seneden fazla zaman içinde, bütün âlimler, velîler, devlet ve din makamlarında bulunanlar, bütün müslümanlar, her yerde, hep bu takvimlere uymuşlardır. İbâdetlerini bu vakitlerde yapmışlardır. Şimdi de, her müslümanın bu (İcmâ'ı müslimin)den ayrılmaması lâzımdır."

Bu tenbihten de anlaşılacağı gibi, mevcut takvimler içinde, Türkiye Gazetesi'nin hazırladığı Türkiye Takvimi ve bu takvim esas alınarak hazırlanan "Ramazan imsâkiyeleri" temkinli olup, en uygun olanıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 9 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10404

"Oruç Tutun Sıhhat Bulun!"

Allahü teâlâ, kullarına faydalı şeyleri emreder. Zararlı şeyleri emretmez. Cenâb-ı Hakkın her emrinde, bizim bilemediğimiz nice faydalar mevcuttur. Fakat mü'min, emirleri yaparken, fâideli sebebi için değil, Allahü teâlânın emri olduğu için yapar. Haram ve mekrûhlardan da aynı şekilde sakınır. Bunun için mü'min, gayrı müslimlerin sözlerine aldanmaz.

Oruç tutarken de, islâm âlimlerinin bildirdiklerine tâbi olur. Dînini, îmânını çalmak için uğraşanların düşüncelerine, sözlerine i'tibâr etmez. Çünkü ibâdetlerde, gayrı müslimlerin sözleri delil, senet olmaz. Onların sözleri ile ibâdetler terkedilmez. Oruç da, namaz kılmak, zekât vermek gibi, Allahü teâlânın emirlerindendir.

Mü'min, ibâdetlerini cenâb-ı Hak emrettiği için yerine getirir. Fakat bu emirlerin fâidelerinden, hikmetlerinden ba'zısını araştırmanın, bilmenin de bir zararı yoktur. Hattâ ibâdetlerin fâidelerini, hikmetlerini öğrenmenin fâidesi bile olmaktadır. Ancak bu ibâdetin hikmeti budur demek, uygun değildir. Bilmediğimiz daha birçok hikmet olabilir.

Allahü teâlâ, insanı ve bütün varlıkları âciz, muhtaç olarak yaratmıştır. Bedenin çeşitli şeylere ihtiyâcı vardır. Hastalandığı zaman, tedâvi olmaya muhtaçtır. Hastalıkların çeşitli sebepleri mevcuttur. Bunların ekserîsi ise, çok yemekten ileri gelmektedir. Az yiyenin vücûdu sıhhatli olur. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

- Oruç tutun, sıhhat bulun!

Orucun insan sağlığına te'sîri, sayılamıyacak kadar çoktur. Bunların içinden en önemlileri, karaciğer ve damarlar üzerindeki te'sîrleridir.

Karaciğer, vücûdun, muazzam kompüterlerle çalışan kimya laboratuarı gibidir. Karaciğer, bir taraftan sindirim için çok büyük mes'ele olan yağları sindirir, eritir, diğer taraftan da besinleri depo eder, ihtiyaca göre onları çözer. Ayrıca karaciğer, vücûda giren mikroplara karşı, fâideli zehirler üretir. Kemik iliğinde kan yapan hücreler için, temel maddeler hazırlar.

Vitamin ve hormonlar ile kandaki iyot dengesinin bütün faaliyetinden karaciğer sorumludur. Bunun için karaciğer hücreleri, yirmi dört saat durmadan çalışmak mecburiyetindedir. Çok yemek ve içmek, karaciğer hücreleri için çok zararlıdır. Aşırı derecede çalışan karaciğer hücreleri, Ramazan-ı şerîfte, oruç tutmak suretiyle dinlenmektedir. Böylece karaciğer, bir sene müddetle daha kuvvetli çalışma imkânı bulmaktadır.

Bugün yapılan tıbbî araştırmalarda, gençliğinden i'tibâren oruç tutan kimselerin karaciğer bozukluğu ile ilgili rahatsızlık çekmediği tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalarda, zayıf, güçsüz kimselerin oruç tuttukları zaman, daha kanlı canlı hâle geldikleri görülmüştür.

Orucun, karaciğer üzerindeki bu etkisinin yanı sıra damarlar üzerindeki etkisi de insanı hayretler içinde bırakmaktadır. Damarların en büyük düşmanı, kandaki aşırı besin maddeleri ve bilhassa bu maddelerin yakılamıyan artıklarıdır. Bu artıklar, ihtiyarlığın, yıpranmanın sebebi olarak gösterilmektedir.

Oruç, damarlardaki besin artıklarının birikmesine mâni olmaktadır. Yapılan araştırmalarda, kandaki besin maddelerinin, iftâr vaktine doğru, belli sınırları koruyarak, sonuna kadar yandığı tespit edilmiştir.

Oruçlu iken, hücre arası su azaldığından, küçük tansiyon azalarak damarların üzerindeki baskı kalkar. Bunun için oruç tutanların damarları ve küçük tansiyonları daima sağlıklı olmaktadır.

Oruç, bir sene boyunca durmadan çalışan mi'de ile berâber bütün sindirim organlarının dinlenmesi ve insan vücûdunun bir tasfiyeye tâbi' tutulmasıdır. İnsanlarda en çok görülen râhatsızlık, sindirim bozukluğudur. Şişmanlık, kalb ve damar hastalıklarına, şeker hastalığına ve tansiyon yüksekliğine sebep olmaktadır. Oruç, bütün bu hastalıklara karşı koruyuculuk vazîfesi yaptığı gibi, bir de tedâvî vâsıtasıdır. Bugün, doktorlar birçok hastalıktan kurtulmak için, perhîz lâzım olduğunu bildirmektedir.

Oruç ile, insanın güçlü bir irâde kuvveti kazanacağı şüphesizdir. Bu sebep ile alkol, uyuşturucu gibi, kötü alışkanlıklardan oruç vesîlesi ile kurtulanlar çok görülmektedir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 10 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10405

Oruç Tutmanın Sevâbı

Allahü teâlâ, yapılan amellerin karşılığını, o amelin durumuna göre, değişik olarak vermektedir. İbâdetlerde, iyiliklerde bire karşı ondan, yedi yüze kadar ihsan etmektedir. Orucun sevâbını ise, (Karşılığını ben veririm) buyurmuştur.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Ameller, Allahü teâlâ katında yedidir. İkisi vâcibi gerektirir. İkisi misli iledir. Birisi on kattır. Birisi yedi yüz mislidir. Birisinin sevâbını ise Allahü teâlâdan başka kimse bilmez. Vâcibi gerekli kılan amellerden birincisi şudur ki, Allahü teâlâya ortak koşmadan ihlâsla kulluk yapana Cennet vâcib olur. Ortak koşarak ölene ise Cehennem vâcib olur.

Misli ile olan amelden birincisi, günâh işleyene misli ile karşılık verilir. Diğeri ise, iyi amel için niyyet ettiği şeyi yapamıyana yapmış gibi sevâb verilir. Bire on verilen amel, iyiliklerin sevâbıdır. Kötülüklerin günâhının aksine iyiliklere bire on sevâb verilir.

Bire yediyüz sevâb verilen amel, helâl malından Allah yolunda vermektir. Sevâbını yalnız Allahü teâlânın bildiği amel, Allah için tutulan oruçtur. Onun karşılığını Allahü teâlâdan başka kimse bilmez.)

Allahü teâlânın:

(Âdemoğlunun her ameli kendisi için, yalnız orucu benim içindir.) buyurması, Kıyâmet günü olunca, Allahü teâlâ kuluna hesap sorar. Öyle ki hiç sevâbı kalmaz. Yalnız orucu kalır. Bunun üzerine Allahü teâlâ, kulun ihtiyâcı olan sevâb kadar kendi fazlından ihsân edip, kulunu orucu sebebiyle Cennete sokar. Herkesin sevâba ihtiyacı aynı değildir. Cenâb-ı Hak da orucu sebebiyle kuluna bol bol ihsanda bulunur.

Cenâb-ı Hakkın, (Orucun karşılığını ben veririm) buyurmasının hikmetlerinden biri şudur: Allahü teâlâ, kula mahsûs olan yemek ve içmek gibi şeylerden münezzehtir. Oruç tutmakla cenâb-ı Hakkın ahlâkından birine yapışılmış olur. Bununla çok sevâba kavuşulur.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Bir kimsede Allahü teâlânın ahlâkından bir ahlâk bulunursa, o kimse Cennetliktir.)

Yine bir hadîs-i şerîfte (Allahü teâlânın ahlâkı ile ahlâklanınız) buyuruldu.

Meselâ Allahü teâlânın sıfatlarından birisi (Settâr)'dır. Yâni günâhları örtücüdür. Müslümanın da ayıpları, kusûrları örtmesi lâzımdır. Allahü teâlâ affedicidir. Müslüman da affedici olmalıdır. Allahü teâlânın ahlâkından birisiyle olsun ahlâklanmalıdır. Oruç tutmakla da Allahü teâlânın ahlâkına benzemiş olacağı için sevâbı büyüktür.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Lâ ilâhe illallah deyip, bu kelime-i tayyibe üzere vefât eden Cennete girer. Allah için bir gün oruç tutup, bu minvâl üzere vefât eden Cennete girer. Allah için sadaka verip bu şekilde hayatı sona eren Cennete girer.)

(Oruçlunun, akşam iftâr zamanındaki duâsı reddolmaz.)

(Üç sınıf kimsenin duâsı reddolmaz: Oruçlunun iftar zamanındaki duâsı, âdil devlet reisinin duâsı ve mazlûmun duâsı.)

(Üç sınıf kimse vardır ki, Allahü teâlâ onların duâsını geri çevirmez: İftâr edinceye kadar oruçlunun duâsı, yardım olununcaya kadar mazlûmun duâsı ve evine dönünceye kadar misâfirin duâsı.)

(Her şeyin zekâtı vardır, bedenin zekâtı da oruçtur.)

Zekât veren, çok sevâba kavuştuğu gibi, malının kirinden de kurtulmuş olur. Oruç tutanın da bedeninde bulunan ba'zı hastalıklar yok olur. Nitekim hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Oruç tutun, sıhhat bulun!)

Oruç tutmanın sayısız fazîleti vardır. Orucu şartlarına uygun olarak tutmaya çalışmalıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 11 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10406

Oruç Bütün Semâvi Dinlerde Vardı

Oruç tutmak her dinde farz idi. Mûsâ aleyhisselâmın dîninde vardı. Îsâ aleyhisselâmın dîninde de vardı.

Meselâ, Matta İncîlinin dördüncü bâbının başında (Îsâ aleyhisselâmın şeytân ile çölde imtihân olurken, kırk gün oruç tutup, sonradan acıktığı) ve altıncı bâbta da (Oruç tuttuğunuz zaman, ikiyüzlüler gibi yüzünüzü ekşitmeyin) diye yazılıdır.

Bunlardan, hem Îsâ aleyhisselâmın kendisinin oruç tuttuğu, hem de ihlâs ile yalnız Allah rızâsı için oruç tutmağı emretmiş olduğu açıkça anlaşılmaktadır.

Ba'zı hıristiyanlar, (Oruç tutmak gibi ağır bir yükü insanlara yüklemek yerine, insanın yalnız bozuk, kötü niyyetlerden ve bâtıl düşüncelerden kendini uzaklaştırmasını herkese tavsiye ederiz) demektedirler. Bunlar kendi dinlerini de bilmiyorlar.

Bunların iddia ettiği gibi oruç ağır bir yük değildir. Allah insanlara ağır yük yüklemez. Oruç, yalnız aç ve susuz durmaktan ibâret değildir. Orucun, maddi manevi birçok faydaları vardır.

Oruç şeklî ve lüzûmsuz amel değildir. İlim, irfân sâhibi olanların maÆlûmu olduğu üzere, beden rûhun mekânı ve nefsin arzûlarının dönüp durduğu yerdir. Nefsin cismânî arzûları ne kadar galip olursa, rûhânî gelişme o kadar az olur. Hattâ hiç olmaz. Bütün semavî dinlerde, nefsin arzûlarını yapmamak Allahü teâlâya yaklaşmağa vesîle olur. Açlık nefsin şehvetini kırar. Bunun için her dinde riyâzet, açlık kıymetli tutulmuştur.

İslâmiyette orucun üç derecesi vardır:

1- Avâm orucu: İslâmiyetin ta'yîn ettiği zaman içerisinde, Ramazan ayında, gündüzleri yemek ve içmek ve cimâ'dan ya'ni bilinen orucu bozan şeylerden kendini uzak tutanların orucudur.

2- Havâs orucu: Umûmî oruçta şart olan şeyleri yapmakla berâber, göz, kulak, dil, el, ayak ve bütün a'zâsı da Allahü teâlânın emirlerini yerine getirip, harâm ve mekrûh kıldığı şeylerden uzaklaşanların orucudur.

3- Evliyânın orucu: Yukarıda avâm ve havâs oruçlarında zikrettiğimiz şeyleri yapmakla berâber, kalbleri, dünya düşüncelerinden ve Allahü teâlâya yaklaşmaya mâni' olacak düşüncelerden ve mâ-sivâdan, ya'ni Allahü teâlâdan gayrı her şeyden yüz çevirip sakınanların orucudur.

Oruç tutan kimse, yalanı, gıybeti ve diğer günâhları terketmezse, o kimsenin tuttuğu orucun sevâbı az olur.

Bunun için oruç tutarken günâh işleyenler, benim orucumun kıymeti yok diyerek orucu terketmemelidir. İslâm büyükleri, bir şeyin bütünü ele geçmezse tamamını da terketmemelidir, oruca devâm etmeli, Allahü teâlâya yalvararak af dilemeli ve işledikleri günâhlardan yüz çevirmelidirler. Zâten oruca devâm etmek, insanı günâh işlemekten men eder.

İslâm dîninde ibâdetlerin dereceleri vardır:

Birinci derece: İbâdetlerin en kıymetlisi ve en efdali, harâmlardan sakınmaktır. Harâmı gördüğü zaman, yüzünü çevirenin kalbini, Allahü teâlâ îmân ile doldurur.

İkinci derece: Farzları yapmaktır. Farzların terki büyük günâhtır. Allahü teâlânın yapınız diye emrettiği şeylere farz denir. Farzları yapmak, çok kıymetlidir. Hele farzların unutulduğu, harâmların yayıldığı bir zamanda, farzları yapmak, dahâ çok kıymetlidir. Farzları yapanlara büyük ecir ve mükâfâtlar vardır.

Üçüncü derece: Tahrîmî mekrûhlardan, ya'ni harâma yakın mekrûhlardan sakınmaktır. Tahrîmî mekrûhlardan sakınmak, vâcibleri yapmaktan daha kıymetlidir.

Dördüncü derece: Vâcibleri yapmaktır. Vâcibleri yapmak da, farz kadar olmasa bile, çok sevâbdır. Vâcibler de Allahü teâlânın emridir.

Beşinci derece: Tenzîhî mekrûhlardan sakınmaktır. Tenzîhî mekrûh demek, halâla yakın olan mekrûhlar demektir.

Altıncı derece: Müekked sünnetleri yapmaktır. Sünnetleri terketmek, günâh değildir. Özürsüz devâmlı terketmek ise, küçük günâhtır. Sünneti beğenmemek ise küfürdür.

Yedinci derece: Nâfileler ve müstehablardır. Nâfileleri yapıp yapmamakta müslümanlar serbesttir. Yapmıyana, terkedene cezâ olmadığı hâlde, iyi niyyet ile yapana ecir ve mükâfât vardır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 12 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10407

Oruç Tutmanın Sağlığa Zararı var mı?

Hiçbir ibâdetin insana zararı olmaz. Zaten ibâdetler insanın faydasınadır. İslâmın beş şartından biri olan oruç da mide rahatsızlığına ve diğer rahatsızlıklara sebep olmaz. Bil'akis mîdeye diğer organlarımıza sağlık açısından çok faydalıdır. Bu husûs, bugünkü modern tıp mütehassısları tarafından, açık ve kesin bir şekilde isbât edilmiştir. İlmin yeni bulduğu bu tespiti, Peygamber efendimiz, (Oruç tutunuz, sıhhat bulunuz) hadîs-i şerîfi ile bindörtyüz sene önce bildirmişti.

Mîdesinden râhatsız olan kimse, hâmile kadın, süt veren kadın ve hastalığının artacağından korkan kimse, harp eden asker ve seferî, yaÆni yolculuğa çıkan yolcular oruç tutmayabilirler.

Orucun sağlığa zararlı değil, bilÆakis çok faydalı olduğuna birkaç misal verelim:

Oruç, bir sene boyunca durmadan çalışan mîde ile berâber bütün sindirim sisteminin istirâhate sevkedilmesi ve insan vücûdunun dinlenmeye tâbiÆ tutulmasıdır. Böylece, sindirim sistemi dinlendirilmiş olur.

İnsanlarda en çok görülen râhatsızlık, hazım, sindirim bozukluğudur. Sindirim bozukluğu şişmanlık, kalb ve damar hastalıklarına, şeker hastalığına ve tansiyon yüksekliği vs. gibi birçok hastalıklara sebep olmaktadır. Oruç, bütün bu hastalıklara karşı koruyuculuk vazîfesi yaptığı gibi, bir de tedâvî vâsıtasıdır. Bugün birçok hastalıktan kurtulmak için, perhîz lâzım olduğu herkesçe bilinmektedir.

Ayrıca, oruç ile, insanın güçlü bir irâde kuvveti kazanacağı şüphesizdir. Bu sebeple alkol, uyuşturucu gibi, kötü alışkanlıklardan oruç vesîlesi ile kurtulanlar çok görülmektedir.

Oruç, vücuttaki karbonhidrat, protein ve bilhassa yağ depolarının harekete geçirilmesini sağlar. Oruç sâyesinde zararlı maddeleri süzmekten kurtulan böbrekler, bir revizyona, tamîre girerek, dinlenme ve yenilenme imkânı bulurlar.

Oruç, senede bir ay, ya'ni Ramazan ayında, yalnız gündüzleri orucu bozan şeylerden uzaklaşmak demektir. Orucun, dünyadaki faydalarından biri insanlara açlığın ve susuzluğun ne demek olduğunu öğretmektir. Tok, hiçbir zaman acın

hâlinden anlamaz ve ona merhamet etmez. Oruç, bundan başka, nefsi zapturapt altına almaya sebep olur.

Oruç tutamayacak olan çok ihtiyâr, hasta kimseler, (Fidye), ya'ni fakîrlere sadaka vererek bu borçlarını edâ ederler. Bunu da vermiyenleri Allahü teâlâ mes'ûl tutmaz.

İslâm dîninde, zorluk, işkence yoktur. Sağlığını fedâ ederek, hastalanarak ibâdet etmeği Allahü teâlâ hiçbir zaman istememiştir. Allahü teâlâ, çok kerîm, gafûr ve rahîmdir. Tevbe edenleri affedici ve merhamet edicidir.

Ba'zılarının (Bir ay müddet ile, bilhâssa yaz günlerinde gündüzleri yemeyip içmeyerek, âdet olanın zıddına geceleri yiyip içmek, sıhhate zararlı olup, çeşitli hastalıkların meydâna gelmesine sebep olduğu) sözü doğru değildir. Açıkça bir iftirâdır. Çünkü, orucun edeplerinden birisi de, iftâr zamanında mîdeyi çok doldurmayıp, henüz iştahı varken yemekten el çekmektir. Bu edebe riâyet edenlerin, hasta olmak değil, bilÆakis sıhhat bulacakları bütün doktorlar tarafından ittifak ile bildirilmiştir. Böyle oruç tutmanın sağlık açısından faydalı olduğu muhakkaktır.

Eğer, din cahillerinin, bu sözü doğru olsa, islâm memleketlerinde Ramazan ayında her müslümanın hasta olması ve çok kimsenin vefât etmesi toplu ölümlerin olması icap ederdi.

Aklen de düşünülse, zaten birçok insan sabah ve akşam olmak üzere günde iki kere yemek yerler. Mu'tâd olan iki yemek vaktinin birinde, birkaç saat değişiklik yapmakla, vücutta ne gibi değişiklik meydâna gelebilir? Belki oruç ayının başında beden yeni düzene alışana kadar bir iki gün biraz değişiklik hissedilebilir. Bu da oruçtan dolayı sağlık açısından bir değişiklik, bir zarar olmaz.

BUGÜNKÜ SOHBET · 13 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10408

Zekât Vermenin Önemi

Ramazan ayında nâfile ibâdetlere verilen sevâb başka aylarda yapılan farzlar gibi ve bu ayda yapılan bir farz başka aylarda yapılan yetmiş farz gibi olduğu için, zekâtı Ramazan ayında vermek bir âdet hâlini almıştır.

Zekât, fakirlerin hayatını, ihtiyâçlarını, cemiyetin kabûl edip yüklenmesi, garanti etmesi demektir. Şehrin bir köşesinde, bir müslüman, açlıktan perişan duruma düşüp ölse, şehirdeki zenginlerden birinin, az bir zekât borcu kalsa, onun katili olur. Zekât, müslümanlar için bir nevi sigortadır.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ, zekâtı, malınızın geri kalanının güzelleşmesi ve temizlenmesi için farz kıldı.)

(Bir millet zekât vermezse, rahmetten mahrûm kalır. Hayvanlar da olmasa, hiç rahmet görmezler.)

(Zenginlerin zekâtı, fakirlere kâfi gelmeseydi, Allahü teâlâ, onlara nafaka gönderirdi. Eğer fakirler, aç kalıyorsa, zenginlerin zekât vermeyişindendir.)

(Malının zekâtını veren, o malın şerrinden, kendisini korumuş olur.)

Peygamber efendimiz, Eshâb-ı kirâma:

- Hastalıklarınızı sadaka ile tedâvi edin! Mallarınızı zekât ile koruyun! Çünkü bunlar sizdeki kötülükleri ve hastalıkları defeder, buyurdu.

Bu esnada oradan bir nasranî geçiyordu. Peygamber efendimizin bu sözünü duyunca gidip malının kırkta birini ayırıp verdi.

Kendi kendine de:

- Eğer doğru söylüyorsa ortağımdaki malıma bir zarar gelmez. Ben de o zaman ona îmân eder, müslüman olurum. Eğer dediği gibi çıkmazsa kılıcımla onu öldürürüm, dedi.

O sırada, Mısır'a ticaret için gitmiş olan ortağının bulunduğu kafileden bir mektup aldı. Mektupta:

"Hırsızlar, yolumuzu kesti, mallarımızı, develerimizi ve yanımızda bulunan her şeyi aldılar" diye yazılı idi.

Nasranî, "Mallarınızı zekât ile koruyun" sözünün doğru olmadığını zannederek Peygamber efendimizi öldürmek niyyetiyle kılıcını kuşandı.

Tam bu sırada ortağından bir mektup daha aldı. Mektupta:

"Ben kafilenin önündeydim. Devemizin ayağı incindiği için geride kalmış. Böylece soyulmaktan kurtulmuşlar. Ben bütün malımla emniyet içindeyim. Bizim için üzülecek bir durum yoktur" diye yazılı idi.

Nasranî mektubu okuyunca, "Demek, O hak peygambermiş, sözü doğru çıktı" diyerek, Peygamber efendimizin huzûruna giderek müslüman oldu.

Kur'ân-ı kerîmin çeşitli yerlerinde namaz ile zekât birlikte zikredilmektedir. Cenâb-ı Hak, (Namazı kılın, zekâtı verin) buyuruyor.

Hadîs-i şerîfte de (Zekâtını vermiyenin namazı kabûl olmaz) buyuruldu.

Kur'ân-ı kerîmde namazla zekâtın sık sık tekrar edilmesi, bunların çok önemli bir ibâdet olduğunu bildirmektedir. Zekat vermiyen, haram işlemiş olur. Haram işliyenin de namazları kabûl olmaz. Yâni namaz borcundan kurtulursa da, namazlarının sevâbını alamaz. Haramların hepsinden kaçmak lâzımdır. Zekât vermek çok sevâb olduğu gibi, farz olduğu halde vermemek de büyük günâhtır.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Malınızın zekâtını vermekle, müslümanlığınız tam ve mükemmel olur.)

(Kim Allaha ve Resûlüne inanıyorsa malının zekâtını versin!)

(Zekât, islâmın köprüsüdür.)

(Zekât vererek, malınızı zarardan koruyunuz!)

(Ey Âdemoğlu! Benim malım, benim malım dersin. O maldan senin olan, yiyerek yok ettiğin, giyerek eskittiğin ve Allah için vererek, sonsuz yaşattığındır.)

Tevbe sûresinde meâlen:

(Zekâtı verilmeyen mallar, paralar, Cehennem ateşinde kızdırılıp, sahiplerinin alınlarına, böğürlerine, sırtlarına mühür basar gibi bastırılacaktır) buyurulmuştur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 14 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10409

Zekât Vermiyenlerin Hâli

Zekât vermek, Peygamber efendimizin Mekke'den Medîne'ye hicretinin ikinci yılında, Ramazan ayında farz oldu. Her müslümanın nisâb miktarındaki zekât malının zekâtını vermesi şarttır.

Resûlullah efendimiz Veda Haccında buyurdu ki:

- Malınızın zekâtını veriniz! Biliniz ki, zekâtını vermiyenlerin namazı, orucu, haccı ve cihâdı ve îmânı yoktur.

Yâni zekât vermeği vazife bilmez, farz olduğuna inanmaz, vermediği için üzülmez, günâha girdiğini bilmezse kâfir olur.

Senelerce zekât vermiyenlerin zekât borçları birikerek bütün malını kaplar. Malı kendinin sanıp müslümanların o malda hakkı olduğunu, hatırına bile getirmez. Kalbi hiç sızlamaz. Bu mala sımsıkı sarılmıştır.

Böyle kimseler, müslüman olarak tanınır. Fakat bunlardan, îmânını kurtaran pek nadir bulunur.

Zekât vermek, Kur'ân-ı kerîmin otuziki yerinde namazla birlikte emredilmektedir. Tevbe sûresi, otuzdördüncü âyet-i kerîmesinde meâlen, (Malı, parayı biriktirip zekâtını, müslüman fakirlere vermiyenlere acı azabı müjdele!) buyuruldu.

Bir islâm büyüğü zenginlere nasihâtında buyurdu ki:

"Ey mağrur zengin! Dünyanın çabuk geçip, gidici malı, parası seni aldatmasın. Bunlar senden önce, başkalarının idi. Senden sonra da başkalarının olacaktır. Cehennemin şiddetli azabını düşün! Zekâtını ayırıp vermediğin o mal, uşrunu vermediğin o buğday, hakikatte zehirdir.

Kur'ân-ı kerîmde, üç şey üç şeyle beraber bildirildi. Bunlardan biri yapılmazsa ikincisi kabûl olmaz:

1- Resûlullaha itaat edilmedikçe, Allahü teâlâya itaat edilmiş sayılmaz.

2- Anaya babaya şükredilmedikçe, cenâb-ı Hakka şükredilmiş olmaz.

3- Malın zekâtı verilmedikçe, namazlar kabûl olmaz. Yâni namaz kılanlara va'dedilen büyük sevaptan mahrum kalınır. Sadece namaz borcundan kurtulmuş olunur.

Ey gaflet içinde yüzen zengin! Dünyanın zevk ve safa peşinde daha ne kadar koşacaksın. Bu kıymetli ömrü, haram mal yığmakla ne zamana kadar ziyan edeceksin? Dostlarının; - Vah vah öldü, siz sağ olun, diye evlâdına ta'ziyede bulunacakları vakti düşün. Âhirette:

- Bize yarıyan bir iş yapmadın. Hep beğenmediklerimizi yaptın, denildiğinde ne cevap vereceksin?

Düşün! Kabir ve âhıret suâllerine ne cevap hazırladın? Kendine acı! Suâle çekileceksin. Halbuki verecek cevabın yok! Cehenneme girersen, ateşine dayanamazsın. Kendine ve başkasına öyle iyilik yap ki, başkası iyilik yapınca sen yaptı sansınlar. Kendine başkasına kötülük etme ki, başkası bir fenalık yapınca, sen yaptın sanmasınlar.

Eğer malını seviyorsan niçin bırakıp da gidiyorsun. Beraberinde götür! Allah için ver ki malın âhırette seninle beraber olsun. Bunu yapamıyorsan hiç olmazsa, zekâtını ver de âhırette azabdan kurtul!

İmrân sûresinde, yüzsekseninci âyet-i kerîmede meâlen:

(Allahü teâlânın ihsân ettiği malın zekâtını vermeyenler, iyi ettiklerini, zengin kalacaklarını sanıyor. Hâlbuki, kendilerine kötülük yapmış oluyorlar. O malları, Cehennemde azâb âleti olacak, yılan şeklinde boyunlarına sarılıp, baştan ayağa kadar onları sokacaktır) buyurulmuştur.

Hadîs-i şerîfte, (Ey Âdemoğlu! Benim malım, benim malım dersin. O maldan senin olan, yiyerek yok ettiğin, giyerek eskittiğin ve Allah için vererek, sonsuz yaşattığındır) buyuruldu.

Hace Abdullah-i Ensari hazretleri buyurdu ki:

"Malı seviyorsan, yerine sarfet de, sana sonsuz arkadaş olsun! Eğer sevmiyorsan, ye de yok olsun!"

BUGÜNKÜ SOHBET · 15 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10410

Topraktan Kalkan Mahsûlün Zekâtı

Yağmur veya nehir, dere suyu ile sulanan topraklardan kalkan, mahsulün öşrünü (uşrunu) vermek farzdır. Öşür vermek, Kur'ân-ı kerîmin En'âm sûresinin yüzkırkbirinci (141.) âyetinde emredilmiş, onda bir olarak verilmesi de hadîs-i şerîfle bildirilmiştir. Borcu olan da, borcunu düşmeden öşrünü verir.

Her sebze ve meyve az olsun, çok olsun, mahsül topraktan alındığında, onda birinin veya kıymeti kadar altının müslüman fakire verilmesi farzdır.

Toprak, hayvan gücü ile veya motor gücü ile sulanıyorsa mahsulünün yirmide biri verilir. İster onda bir, ister yirmide bir olsun verirken, hayvan, tohum, âlet, gübre, ilâç ve işçi masrafları düşülmeden verilir. Toprağın sahibi çocuk da olsa, deli de olsa, vâsîsi bunların öşrünü verir. Sadece, ne kadar büyük olursa olsun, ev bahçesindeki meyve ve sebzelerin, odun, ot ve samanın öşrü verilmez.

Balın, pamuğun, çayın, tütünün, zeytinin, üzümün de onda bir öşrü verilir. Bunlardan da ilâç, işçilik vb. masraflar düşülmez.

Tarladaki mahsulün ve ağaçtaki meyvenin, meydana geldikleri ve çürümesinden emin olunduğu zaman öşrünü vermek farz olur. Toplanacak hâle gelmese de faydalanacak, yenecek hâle gelince de uşrunu vermek farzdır. Bir kavle göre, olgunlaştıktan sonra toplamadan üzerinden yenen meyveler de alınırken ölçülür daha sonra bunların da öşrü verilir. Diğer bir kavle göre ise, bu şekilde yenen meyvelerin öşrü verilmez. Fakir olanlar, ikinci kavle, zengin olanlar ise birinci kavle göre vermelidir.

Bir kimse toprağını kirâya verse, bir kavle göre öşrünü mal sahibi, diğer bir kavle göre ise, kirâcı verir. Kirânın az olduğu yerlerde, ikinci kavle göre, kirânın yüksek olduğu yerlerde ise, birinci kavle göre hareket edilir. Öşür toprak mahsulünün zekâtı olduğu için, fakirin hakkıdır. Ticâret eşyaları, altın, para vb. şeylerin zekâtlarının verildiği gibi, öşrü de müslüman fakirlere vermek lâzımdır.

Topraktan kalkan mahsulün [meyvenin, sebzenin] onda birini fakir müslümana vermeden önce yemek haramdır. Eğer ölçü ile alıp, ölçü ile yedikten sonra yediğinin öşrünü de hesap ederse, önce yemiş olduğu helâl olur.

On kile buğday kaldıran kimse, bir kilesini öşür olarak müslüman bir fakire vermezse, yalnız o bir kilesi değil, on kilenin tamamı haram olur.

Öşrünü vermediği bilinen toprak sahibinden gelen hediyenin onda birini ayırıp, fakire verdikten sonra yemek iyi olur.

Eskiden Anadolu topraklarının çoğu devlete ait idi. Çok az kısmı şahıslara aitti. Devlete ait olan yerlerin öşrü olmadığı için zekâtı verilmiyordu. Daha sonra devlet bu toprakları şahıslara sattığı için, hepsi uşurlu olmuştur.

Kur'ân-ı kerîmde, açıkça verilmesi emredilen bu farzı, muhakkak yapmalı, aksi takdirde, kişinin kaldırdığı mahsulün tamamı haram olmaktadır. Haram yenilerek, yapılan ibâdetlere sevâb verilmemektedir. Ayrıca islâmın beş şartından biri olan zekât vermek terkedildiği için büyük günâha girilmektedir.

Zekat, öşür ile ölenin borcu ödenmez. Câmi, cihâd, hac yapılmaz. Gayrı müslim vatandaşa, öşür zekât verilmez. Fakat fıtra, adak, sadaka, hediyye verilebilir.

Küçük çocuk akıllı ise, yâni parayı başka şeyden ayırabiliyor ve aldatılarak elinden alınamıyor ise, buna zekat verilir. Böyle akıllı değilse, babasına veya vasîsine yâhud akrabasından veya yabancıdan çocuğa bakan kimseye vermek lâzım olur.

Peygamberimizin ve amcalarının evlâdlarından, Kıyâmete kadar geleceklere zekât verilmiyordu. Çünkü, her muhârebede, düşmandan alınan ganîmetin beşte biri bunların hakkıdır. İmâm-ı a'zam hazretleri, bunlara ganîmet hakları verilmediği için, zekât ve sadaka vermek câizdir, buyurdu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 16 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10411

Zekâtın Hesap Günü

Her ibâdeti yaparken, o ibâdetin farzlarına, şartlarına dikkat etmek, bu şartları, farzları öğrenmek lâzımdır. Meselâ namazın farzlarından birisi, vaktin girmiş olmasıdır. Vakit girmeden kılınan namaz sahîh olmaz.

Haccın farzlarından birisi, Arefe günü, yâni Zilhiccenin dokuzuncu günü Arafat'ta vakfeye durmaktır. Arefe günü Arafat'ta vakfeye durulmazsa, farzlardan birisi noksan olduğu için, hac sahîh olmaz.

Bunun gibi, zekâtın da farzı ve ba'zı şartları vardır. Zekât verebilmek için, herşeyden önce, dînen zengin olmak, yâni nisâbâ mâlik olmak lâzımdır. Nisâb, aslî ihtiyaçların dışında 96 gram altın veya bunun karşılığı paraya, ticâret malına mâlik olmaktır. Bu miktara ulaşmıyan kimse, dînen zengin sayılmaz.

Zekâtın farzı ise, zekât malını ayırırken niyyet etmektir. Malı ayırırken niyyet ettikten sonra, fakire sadaka, hediyye diye vermesi de câizdir.

Nisâba mâlik olduğu hicri tarihi, zamanı, günü ile beraber iyi bilmek ve bu tarihi bir yere kaydetmek lâzımdır.

Meselâ, bir kimse Ramazan-ı şerîfin beşinde nisâba mâlik olup, zengin olsa, hemen bu tarihi kaydetmesi lâzımdır. Ertesi sene, elindeki mevcût mala, paraya bakar, bunları sayar. Nisâb miktarı ise, mevcut olanların zekâtını verir. Bu tarihten

sonra ele geçenlerin zekâtı bu seneye dahil edilmez. Fakat, Ramazan-ı şerîfin dördünde eline geçenlerin zekâtını ise, o seneki zekâta dahil eder.

Nisâba mâlik olan bu kimse, zengin olduğu tarih olan Ramazan-ı şerîfin beşinde zekâtını ayırmayıp, altısında veya daha sonra elindeki paranın, malın hepsi helâk olsa, ayın beşinde zekât vermek kendisine farz olduğu için, helâk olan paranın, malın hepsinin zekâtını vermek mecbûriyetindedir. Çünkü kendisine zekât vermek farz olmuştur. Fakat bu para, mal, ayın altısında değil de, zengin olduğu tarih olan beşinden önce, meselâ üçünde elinden çıkmış olsa, zekât vermek farz olmaz.

Bunun için her müslüman, zekât malının nisâb miktarı olduğu günü, bir yere yazmalıdır. Bu günden sonra, bir yıl tamam olmadan önce, nisâb helâk olursa yâni elinde ihtiyaçtan fazla hiçbir mal kalmazsa, başlangıç olarak yazdığı günün kıymeti kalmaz.

Bir yıl tamam olmadan önce eline yine nisâb miktarı mal geçerse, bu günü yeniden yazması ve bundan bir sene sonra, nisâb helâk olmadan elinde kalırsa, o zaman zekât vermesi farz olur. Nisâb, bir yıl sonra yâni farz olduktan sonra helâk olursa, yine zekât vermek farz olur.

Nisâb yıl ortasında helâk olmaz fakat azalırsa, yıl sorunda tekrar nisâb miktarı olursa, zekât farz olur ve yıl sonunda, sahip olduğu miktarın kırkta birini verir. Sene arasında azalan nisâb, sene sonunda hisâb miktarına yükselmezse, zekât farz olmaz. Zekât malı, bundan sonra nisâb miktarı olursa, o günden sonra tekrar bir yıl beklemek lâzımdır.

Bugüne kadar böyle bir tespit yapmamış nisâba mâlik kimseler, bir tarih tespit edip, bundan sonra her sene bu tarihte, vereceği zekâtı hesap etmelidir. Meselâ, Ramazanın 27'sini kabûl edip bu tarihte zekâtını hesap ederek verir, bundan sonra da her sene Ramazanın 27'sinde, zekât hesabını yaparak, vereceği zekâtı ayırır.

Harâm yoldan gelmiş olan zekât malı, kendi helâl zekât malı ile karıştırmamış ise, bu nisâba katılmaz. Çünkü, kendi mülkü değildir. Sâhiplerine geri verilmesi, sâhipleri bilinmiyorsa, fakîrlere sadaka verilmesi farzdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 17 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10412

Hayır Kurumlarına Zekât

Zekât, dört mezhebde de doğrudan hayır kurumlarına verilmez. Bu husûsta Zâhid-ül Kevserî'nin (Makâlât) isimli kitabındaki uzun yazısının özeti aşağıdadır:

Zekâtın, hayır kurumlarına verilmiyeceği husûsunda âlimlerin ittifakı vardır. Çünkü Eshâb-ı kirâm, tâbiîn ve ictihâd sahibi âlimlerin hiçbiri, (Zekât hayır kurumlarına verilir) buyurmamış ve buna cevaz vermemiştir. Çünkü kurumlar, hükmü değil tüzel kişiliğe haizdir. İbni Hübeyre el-Hanbelî, (İfsâh) kitabının 107. sahîfesinde diyor ki:

(Zekâtın câmi yapımı ve meyyitin kefenlenmesi için verilmesinin câiz olmadığında ittifak vardır.)

İbni Hübeyre'nin buradaki ittifaktan maksadı, İmâm-ı a'zam, İmâm-ı Şâfiî, İmâm-ı Ahmed, İmâm-ı Mâlik ve talebelerinin, zekâtın hayır kurumlarına verilmesinin câiz olmadığı husûsundaki ittifakıdır. Bu ittifak, bunlardan önce, Eshâb-ı kirâmın, tâbiînin ittifakıdır. (Mudevvene) isimli Maliki kitabının 2. cilt 59. sahifesinde diyor ki:

(Meyyitin kefenlenmesi için, zekât malından verilmesi uygun değildir. Çünkü zekât, yalnız fakirler, miskinler ve Allahü teâlânın Kur'ân-ı kerîmde bildirdiği kimseler içindir. Yoksa meyyitler ve câmi yapmak için değildir.)

Zekâtın doğrudan hayır kurumlarına verilmiyeceği hususunda, Hanefî ve Şâfiî mezhebindeki deliller sayılamayacak kadar çoktur.

Bedreddin Aynî, (Umdetül kâri) 4. cilt 392. sahifesinde diyor ki: (İbni Münzir, (İşrâf) isimli eserinde yazdığı gibi, Ebû Hanîfe, Ebû Yûsuf ve İmâm-ı Muhammed, Kur'ân-ı kerîmde geçen sebîlullah lafzının zengin olmıyan gâzi olduğunu bildirmektedir.)

İmâm-ı Şâfiî hazretleri (Kitâbül Ümm) isimli eserinin 6. cilt 62. sahifesinde, (Sebîlullah, Allah yolunda gazâya giden fakir olsun, zengin olsun zekât alabilir) buyurmuştur.

Fahreddin Râzi'nin Kaffâl-ı Şâşî'den yaptığı rivâyette ise, sebîlullah lafzının bütün iyilikleri, hayır kurumlarını içine aldığı sözü, âlimlerin bildirdiği hükme

terstir. Hem de Şaşî, o tefsirini yazdığı zaman mu'tezile idi. Bid'at sahiplerinin görüşlerini nakletmekten sakınmayan kişinin bu husûstaki sözüne i'tibâr edilmez.

Sebîlullahın, Allah yolunda cihâd eden gâzi olduğu, bütün bu nakillerden kesin olarak anlaşılmaktadır.

Âyet-i kerîmede geçen sebîlullah lafzının, hadîs-i şerîfte bildirildiği ve açıklandığı gibi, (Allah yolunda cihâd eden gâzi) olduğu ve zekâtın bunlara da verilebileceği açık ve kesin olup, âlimler bu husûsta ittifak etmişlerdir. Âlimlerin bu ittifakına karşı çıkmak yersizdir.

Zâhid-ül Kevseri'nin özetle naklettiğimiz bu yazısından da anlaşılacağı gibi zekât, sadece Kur'ân-ı kerîmde bildirilen kimselere verilir.

Câmi yaptırma derneklerine ve diğer hayır kurumlarına doğrudan verilmez. Ancak zekât, fakirin eline geçtikten sonra, fakir bunları, isterse hayır kurumlarına bağışlayabilir.

Hayır kurumlarına zekât vermek isteyen kimse, kurumda kalan, meselâ, Kur'ân-ı kerîm kursunda okuyan talebenin, yurtta kalan talebenin bizzat kendisine verir. Veya o hayır kurumda vazîfeli fakir vekili olan birine verir. Vekil de zekâtı hayır kurumuna bağışlar. Doğrudan hayır kurumuna verilmez.

Anaya, babaya ve dedelerin, ninelerin hiçbirine ve kendi çocuklarına ve torunlara da zekât verilmez. Bunlara, sadaka-i fıtr, adak ve keffâret gibi vâcib olan sadakalar da verilmez. Fakîr iseler, nâfile sadaka verilebilir.

Hanıma da zekât verilmez. İmâmeyne göre, çok fakîr ise kadın, kocasına zekât verebilir. Fakîr olan geline, dâmâda, kayın vâlideye, kayın pedere ve üvey çocuğuna zekât verilir. Gayrı müslime zekat verilmez fakat sadaka ve hediyye verilir.

Zekât verilecek kimseyi soruşturup araştırarak, zekâtını verdikten sonra, bunun zengin veya kâfir veyâ ana, baba, evlâd veyâ kendi zevcesi olduğu yanıldığı anlaşılsa, zararı olmaz. Ya'nî zekat kabûl olur. Zekât verilecek olan kimse, fakîrler arasında bulunuyor ve onlar gibi ise yâhud fakîr olduğunu söyleyip, zekât istemiş ise, bu kimsenin zekât almaya hakkı olup olmadığını araştırmaya lüzum yoktur. Buna zekât verince, soruşturarak, araştırarak verilmiş sayılır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 18 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10413

Sadaka Vermenin Sevâbı

Ramazan ayında nâfile ibâdetlere verilen sevâb, başka aylarda yapılan farzlar gibi olduğu için, bilhassa bu ayda çok sadaka vermelidir.

Allahü teâlânın rızâsına kavuşmak niyyetiyle, muhtaçlara, fakirlere, mal, para bağışlamaya ve her türlü iyilikte bulunmaya sadaka denir.

Mal, insanın sevdiği şeylerden birisidir. Cenâb-ı Hak, mal ile insanı imtihan ederek buyuruyor ki:

(Eğer ebeveyniniz, çocuklarınız, kardeşleriniz, hanımlarınız, kabileniz, elinize geçirdiğiniz mallar, durgunluğa uğramasından korktuğunuz alış veriş, hoşlandığınız evler, size Allahtan ve Resûlünden, Allah yolundaki cihâddan daha sevgili ise Rabbin azâbını bekleyiniz!)

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Sadaka sahibi, Mahşer günü hesâbı bitinceye kadar sadakasının gölgesi altındadır.)

(İnsanlar, sadaka olarak verdiği şeyi, Allah rızâsı için verirse, Hak teâlâya verilmiş sayılır ki, karşılığında çok sevâb alır.)

(Kendi kabından, din kardeşinin kabına bir miktar su boşaltmak sadakadır. Emr-i ma'rûf ve nehy-i münker yapmak, din kardeşine güler yüz göstermek, yoldaki taşı kaldırmak ve yol göstermek de sadakadır.)

(Allahü teâlâ, ba'zı kullarına çok ni'met vermiştir. Bunları, kullarına faydalı olması için yaratmıştır. Bu ni'metleri Allahın kullarına dağıtırlarsa, ni'metleri azalmaz. Eğer bu ni'metler onlara ulaştırılmazsa, Allahü teâlâ, o ni'metleri bunlardan alır, başkalarına verir.)

İnsanlara faydalı olmak, onlarla iyi geçinmek de sadakadır. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(İki kişinin arasını bulmak sadakadır.)

(İnsanların en hayırlısı, iyisi, insanlara fâidesi dokunandır.)

Akrabâya sadaka vermek, iki misli sevâbdır. Hadîs-i şerîfte, (Beni, hak peygamber olarak gönderen Allaha yemin ederim ki, muhtaç akrabası dururken, başkasına sadaka veren kimsenin, sadakasını Allahü teâlâ kabûl etmez.) buyuruldu.

Bir kadın yanında küçük çocuğuyla ormana oduna gidiyordu. Karşılarına bir ihtiyar kimse çıkıp

- Çok fakirim, açım bana ne olur bir lokma yiyecek ver! dedi.

Kadın da yanında bulunan bir parça ekmeği ona verdi.

İhtiyar, duâ ederek oradan ayrıldı. Bir müddet sonra bir vahşi hayvan gelip kadının çocuğunu kaçırdı. Odun toplamakla meşgûl olan kadın, çocuğun feryâdını duyunca hemen koştu. Fakat, elinden birşey gelmiyordu.

Bir müddet sonra çocuk ağlayarak kan ter için geri geldi. Kadın sevinçle çocuğuna sarıldı. Bu esnada şöyle bir ses duydu:

"Kendi ihtiyacın olduğu halde ihtiyâra verdiğin o bir lokma ekmek sebebiyle çocuğun kurtuldu." Sadaka nâfile ibâdettir. Zekât ise farzdır. Zekât borcu olanın sadakası makbûl değildir. İmâm-ı Rabbânî hazretleri (Farz ibâdetlerin yanında nâfile ibâdetlerin hiç kıymeti yoktur. Deniz yanında damla kadar bile değildir.) buyuruyor.

Bunun için, zekat, öşür borcu olduğu halde, bir kimse, sadaka verse, hayır kurumlarına yardım yapsa, bunların bir faydası olmaz. Boşa gitmiş olur. Bugün maalesef, birçok zengin sağa sola milyonlarca, yardım ediyor fakat farz olan zekatını tam vermiyor. Dolayısıyla bu yaptıklarının hiç faydası, sevâbı olmuyor. Çünkü, bunun önce Allahın emri olan farz zekatı vermesi lâzımdır.

Şeytan insana, zekat verdirmek istemez. Hayır hasenat da yaptırmak istemez. Ancak, kişide mutlaka birşey verme eğilimi görmüşse, onu sadaka vermeye yönlendirir. Bu şekilde yapılanı faydasız hale getirir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 19 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10414

Zekât ve Sadaka

Zekât niyyeti ile fakire bir altın vermek, yüzbin altın sadaka vermekten daha sevâbtır. Çünkü, zekât vermek, farzı yapmaktır. Mel'un şeytan, mü'minleri aldatarak, farzları küçük gösteriyor, kazâları tehir ettirip, nâfilelere yol gösteriyor. Zekât verdirmeyip, nâfileleri, göze güzel gösteriyor.

Sünnetlerin ve nâfilelerin, söz verilen büyük sevâbları, farz borcu olmıyanlar, kazâlarını ödeyenler içindir. Kazâsı olanların, farzlardan başka ibâdetlerine, hiçbir sevâb verilmez.

Bir kimsenin elindeki mevcut parası ile alacakları, borçlardan fazla olup, nisâb miktarını aşıyorsa, zekât verir ve kurban keser.

Üç türlü alacak vardır:

1- Ödünç verilen ve zekâta dahil edilebilen malların satışı karşılığı olan alacaklar nisâba katılır. Alınacak paranın veya bunun ile eldeki mevcut malın toplamının nisâbı üzerinden bir sene geçince, isterse fakirin lehine olarak alacak rakamının hepsinin isterse eline geçen her miktarın zekâtı verilir.

İki sene sonra eline geçen iki yıllık, üç sene sonra geçenin üç yıllık zekâtı verilir. Meselâ kırk milyon lira alacağı olan, üç sene sonra, yirmi milyon lirasını alırsa, her yıl için kırkta bir (500.000) lira olmak üzere 1.500.000 lira karşılığı altın zekât verir. Diğer yirmi milyon lirasını almadan önce, zekâtını vermesi lâzım olmaz.

2- Ticâret eşyası olmayan malların ve ihtiyaç maddelerinin satış karşılığı ve bina kirâsı olan alacaklar da hesap gününde elde mevcut ise nisâba dahil edilir.Harcanmış iseler hesaba katılmaz.

3- Mîras sebebiyle olan alacaklar da nisâba dahil edilir. Bu alacakları nisâbı buluyorsa, ele geçtikten bir yıl sonra yalnız o yılın zekâtını verir. Geçmiş senelerinkini vermez.

Eğer elinde nisâb miktarı mal da var ise, bu eldekinin bir yılı tamam olunca, mirastan aldığı ile birlikte zekâtını verir. Bunun için ayrıca bir yıl beklemez.

Birinci ve ikinci maddedeki alacakları bir sene geçmeden önce alınca, elindeki nisâba dahil ederek zekâtlarını birlikte verir.

İmâmeyn ise, (Her alacak nisâb miktarı ise, alınan miktar az olsa da, bir yıl geçmişse zekâtı verilir.) buyurmuştur.

İnkâr olunan alacaklar ve kaybedilmiş mallar tam mülk olmadıkları için, nisâba katılmaz ve ele geçerlerse önceki senelerin zekâtları verilmez.

Senetli alacaklar, iflâs edende ve fakirde olsa, nisâba katılır. Ele geçince, geçmiş yılların zekâtı da verilir.

Dünya geçicidir. Bu geçici dünyanın malı, parası insanı aldatmamalıdır. Bu mallar, daha önce başkalarının idi. İnsan öldükten sonra yine başkalarının olacaktır. Bunun için müslüman, Cehennemin şiddetli azâbını düşünüp, zekâtını vermelidir. Zekâtı verilmiyen mal, uşru verilmeyen mahsûl gerçekte zehirdir. Bütün malların hakîkî sahibi Allahü teâlâdır. Zenginler bu malların sadece, vekilleri, bekçileridir.

Zerre kadar iyilik eden iyiliğini bulacaktır. Hadîs-i şerîfte, (Allahü teâlâ, iyilik edenlere karşılığını elbette verecektir.) buyuruldu. Haşr sûresinde (Zekâtını veren, elbette kurtulacaktır.) diye müjdelendi.

Âli İmrân sûresinde, yüzsekseninci âyet-i kerîmesinde meâlen, (Allahü teâlânın ihsân ettiği malın zekâtını vermeyenler, iyi ettiklerini, zengin kalacaklarını sanıyor. Hâlbuki, kendilerine kötülük yapmış oluyorlar. O malları, Cehennemde azâb âleti olacak, yılan şeklinde boyunlarına sarılıp, baştan ayağa kadar onları sokacaktır.) buyurulmuştur.

Kıyâmete ve Cehennem azâbına inanan zenginlerin, mallarının zekâtını, tarla mahsûllerinin, meyvelerinin uşrunu vererek, bu azâblardan kurtulmaları lâzımdır. Hadîs-i şerîfte, (Zekât vererek, malınızı zarardan koruyunuz!) buyuruluyor.

Geçmişte nice meşhur kimseler, zekat vermedikleri ve zekatı önemsemedikleri için helâk olmuşlardır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 20 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10415

Fert ve Toplum Hayatında Oruç

Konya Yalıhüyük Müftüsü Sn. Muhammed Hamdi Güner'in yazısını aynen yayınlıyoruz:

İbâdet konusunda araştırmaları ilerlettikçe açık olarak görülecek olan gerçek, ibâdetlerin insanlığın saadet ve emniyeti için konulduğudur. Oruç bu hedefe ulaşmak için konulmuş, namazdan sonra İslâmın ikinci sırada emrettiği mutluluk, selâmet, huzur ve emniyet vasıtalarından olup terkedilmesi büyük kayıplara sebep olabilecek bir ibâdettir.

İnsanlar yaşadıkları müddetçe tevazu, sabır, tahammül ve sağlık gibi kendilerini alakadar eden hususlara; sevgi, saygı ve anlayış gibi hasletlere muhtaçtır. İşte bütün bunların sağlanması için orucun son derece büyük rolü vardır.

Tevazu göstermeyen, alçak gönüllü olmayan kimse insanların sevgisine, sempatisine mazhar olamaz. Otuz gün gündüzleri aç duran bir kimse ni'metin kıymetini daha iyi bir şekilde takdir edecek, şükür ya Rabbî diyecektir. Hem dil ve hem de bedenî ve mâlî ibâdetlerle yerine getirilmesi gerek şükür de kişinin malının bereketlenmesini ve böylece zengin olmasını sağlayacaktır. İbrahim sûresinin yedinci âyetinde "Şükrederseniz elbette artırırım" buyurulmaktadır. İşte oruç bu va'd-i İlâhîden pay almamızı da sağlıyacaktır.

İnsanlar hergün hem de üç öğün yemeğe devam ederlerken herhangi bir olay sebebiyle bir gün aç kalmaları dahî onların moralini yıkacak, hadiseyi kolaylıkla göğüslemeleri mümkün olamayacaktır. Oysaki senede bir ay oruç tutan bir insan anormal durumlar dolayısıyle, değil bir gün, günlerce aç kalsa bile daha önce buna alıştığı için maneviyatından bir şey kaybetmiyecek dertleri kolaylıkla göğüsleyebilecektir.

Bir Amerikalı Profesörün de tespit ettiği gibi tümürleşmeyi önleyen salgı bezeleri ancak oruçla yani bir ay aç kalmakla harekete geçirilebilmektedir.

Bu açıkladığımız hususlar ferdin emniyetinde orucun son derece müsbet sonuçlar verdiğini gösterir.

Toplumun huzur ve emniyetini sağlamakta da orucun önemli fonksiyonları vardır. Bir kere oruçlu kimse orucun sevabının tam olması için dedikodu yapmaktan sakınacaktır ki gıybet kelimesiyle de ifade ettiğimiz bu kötü huyun frenlenmesi toplumun fertleri arasındaki çatışmanın önlenmesinde ne kadar önemli olduğu herkesin malumudur. Toplumdaki kavga ve cinayetlerin bir çoğunun sebebinin gıybet olduğu bir gerçektir.

İkinci olarak oruç tutan insanlar açlığın ne demek olduğunu yaşayarak öğrendiklerinden yoksul kişileri daha iyi hatırlayıp gözetecek ve böylece zengin fakir kaynaşması sağlanmak sûretiyle toplumun emniyet ve huzuru için önemli bir adım daha atılmış olacaktır. Hatta patronların işçilerin daha çok hak tanımalarında bir merhale alınması sağlanacaktır.

Üçüncü olarak, oruçlunun kalb kırmasıyle de sevâbının azalacağı bilindiği için oruçlu olan müslümanlar birbirlerine karşı tutum ve davranışlarında daha dikkatli olacaklar ki bu da insanların bütün ilişkilerinin tatlılık içinde sürdürülmesini sağlayacaktır. Şu halde bu yönüyle oruç toplumun huzurunu sağlamada büyük etkiler yapan bir ibâdet olarak ortaya çıkmaktadır.

Dördüncü olarak, oruçta sahur yemeğinin çok sevap olarak tavsiye edilmesi bir ay seher vaktinde tatlı uykusunu keserek kalkmaya alışan müslümanların harplerde olduğu gibi deprem, yangın, sel ve kasırga felaketlerinde de yatağından fırlayıp uyku sarhoşluğu göstermeden kurtarma faaliyetine geçecek bir dinamiklik kazanacakları muhakkaktır.

Yazımızı Bekara sûresinin 183'üncü âyetiyle bitirmek istiyorum:

"Ey îmân edenler! Oruç sizden önce gelip geçmiş ümmetlere farz kılındığı gibi size de farz kılındı." Gelişiyle sevinç duyduğumuz Ramazan ayının bütün müslümanlar için rahmet, bereket ve saadet getirmesini yüce Rabbimizden niyaz ederim.

BUGÜNKÜ SOHBET · 21 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10416

Oruç Keffâreti

Keffâret, Ramazan ayının hürmet perdesini yırtmanın, yâni Ramazan orucunu bile bile bozmanın cezâsıdır. Oruç keffâreti için ard arda altmış gün oruç tutmak lâzımdır. Ramazan günü özürsüz, bir orucu bozmanın cezâsı, altmış gün, bir gün kazâsı ile 61 gün oruç tutmaktır.

Bunun için keffârete halk arasında "61" denmektedir. Keffaret sadece Ramazanda kasten bozulan orucun cezasıdır. Başka oruçlar bozulduğunda keffaret gerekmez.

Birkaç Ramazanda keffâretleri olan veya bir Ramazanda iki gün keffâreti olan kimse, birinci keffâreti yapmamış ise, ikisi için yalnız bir keffâret yapar. Birinci keffâreti yapmış ise, ikinci keffâreti de ayrıca yapması lâzımdır.

Keffâret orucu, hastalık, yolculuk gibi bir özür ile veya bayram günlerine rastlamak sebebi ile bozulursa veya Ramazana rastlarsa, yeniden altmış gün tutmak lâzım olur. Kadınlar özür sebebiyle bozunca, yeniden başlamaz. Özrü bitince geri kalan günleri tutarak, altmışı tamamlar.

Devamlı hasta veya yaşlı olup altmış gün oruç tutamıyan kimse, bir fakiri, bir günde iki defa doyurmak üzere altmış gün yedirir. Altmış fakirin her birine 1750 gram buğday veya un, yahut bunların kıymeti kadar ekmek, başka mal veya altın, gümüş vermek veya bunları bir fakire altmış gün vermek de câiz olur.

Doyurmak için kâğıt para da verilir. Oruç tutabilen kimsenin fakirleri doyurmak sûretiyle keffâretten kurtulmağa çalışması câiz değildir.

Orucu bozup hem kazâyı, hem de keffâreti gerektiren husûslardan ba'zıları şunlardır:

1- Ramazan ayında oruçlu olduğunu bildiği hâlde ve imsâktan önce niyetli iken, gündüz fâideli birşey yiyip içmek.

2- Sigara içmek.

3- Kan aldırmak ve gıybet etmek gibi orucu bozmadığı iyi bilinen bir şeyden sonra, orucu bozuldu sanarak bile bile yemek.

4- Ramazanın bir gününde, kazâ lâzım olan birşeyi yaparak orucunu bozan kimse, başka gününde de bu şeyi kasten yine yaparsa keffâret de lâzım olur.

5- Ağzına giren kar, yağmur ve doluyu yutmak.

6- Toprak yeme alışkanlığı olan kimsenin, yenmesi âdet olan toprak ve kil yemesi.

7- Az tuz yemek.

8- Oruçlu olduğunu unutarak yiyen kimse, oruçlu olduğunu hatırladıktan sonra orucu bozulmadığını bildiği hâlde, yine yiyip içerse orucu bozulur. Hem kazâ hem de keffâret lâzım olur.

Sekiz çeşit oruç vardır. Bunlardan sadece Ramazan orucu kasten bozulduğu zaman keffâret gerektirir.

Sekiz çeşit oruç şunlardır:

1- Farz oruçlar: İki kısımdır. Birincisi, belli bir zamanda tutulan Ramazan-ı şerîf orucu.

2- İkincisi, belli bir zamanda olmıyan kazâ ve keffâret oruçları.

3- Vâcib oruçlar: Bunlar da, mu'ayyen olur. Belli gün veya günler oruç tutmayı adamak gibi.

4- Gayrı mu'ayyen oruçlar: Herhangi bir gün veya birkaç gün oruç adamak gibi.

5- Sünnet olan oruçlar: Muharremin dokuzuncu ve onuncu günleri oruç tutmak gibi.

6- Müstehab oruçlar: Her Arabî ayın 13, 14 ve 15. günleri oruç tutmak gibi.

7- Haram olan oruçlar: Ramazan bayramının birinci günü ve kurban bayramının her dört günü oruç tutmak.

8- Mekrûh olan oruçlar: Muharremin yalnız onuncu günü, yalnız cumartesi günleri, Nevruz ve Mihrican günleri ve bütün sene, her gün oruç tutmak ve konuşmamak şartıyla oruç tutmak mekrûhtur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 22 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10417

Kur'ân-ı Kerîm ve Ramazan Ayı

İslâm âlimlerinin ve evliyânın en büyüklerinden olan İmâm-ı Rabbânî hazretleri, (Mektûbât) isimli kitabının 162. mektûbunda, Ramazanın ve hurmanın üstünlüğü, fazîleti ile ilgili olarak buyuruyor ki:

"Mübârek Ramazan ayında, bütün iyilikler, bütün bereketler bulunur. Her iyilik, her bereket, Allahü teâlânın zâtından gelmektedir. Her kusûr, her kötülük de, mahlûkların zâtlarından ve sıfatlarından hâsıl olmaktadır. Nisâ sûresinin yetmişsekizinci âyetinde:

(Sana gelen her güzel şey, Allahü teâlâdan gelmektedir. Sana gelen her kötülük de, kendindendir) buyuruldu.

Bu üstünlüklerin hepsi de, kelâm şânında bulunmaktadır. Kur'ân-ı kerîm, bu kelâm şânının hakîkatinin hepsinden hâsıl olmuştur. Bundan dolayı, bu mübârek ayın, Kur'ân-ı kerîm ile tam bağlılığı vardır. Çünkü, Kur'ân-ı kerîmde bütün üstünlükler bulunmaktadır.

Bu ayda da, o üstünlüklerden hâsıl olan bütün iyilikler bulunmaktadır. Bu bağlılıktan dolayı, Kur'ân-ı kerîm bu ayda nâzil oldu.

Bekara sûresinin yüzseksenbeşinci âyetinde Kur'ân-ı kerîmin, Ramazan ayında indirildiği bildirilmektedir. Kadir gecesi bu aydadır. Bu ayın özüdür. Kadir gecesi, çekirdeğin içi gibidir. Ramazan ayı da, kabuğu gibidir. Bunun için bir kimse, bu ayı saygılı, iyi geçirerek bu ayın iyiliklerine, bereketlerine kavuşursa, bu senesi iyi geçerek, hayırlı ve bereketli olur.

Peygamber efendimiz buyurdu ki:

(Oruçlu olan kimse, hurma ile iftâr etsin! Çünkü hurma bereketlidir.)

Resûl "aleyhisselâm", hurma ile iftâr ederdi. Hurmanın bereketli olması, şöyledir ki; onun ağacına (Nahle) denir. Bu ağacın yaratılışında, topluluk ve adâlet vardır. İnsanın yaratılışı da böyledir.

Bunun içindir ki, Peygamber aleyhisselâm, Nahle ağacına, "Âdem oğullarının halasıdır," dedi. Bir hadîs-i şerîfte de (Halanız olan nahleye saygı gösteriniz!

Çünkü bu ağaç, Âdem aleyhisselâmın çamurundan kalan artıktan yaratılmıştır) buyuruldu.

Görülüyor ki, nahle, Âdem aleyhisselâmın çamurundan yaratılmıştır. Nahleye bereket buyurması, bunda herşeyin bulunduğu için olsa gerektir. Bunun için, nahlenin meyvesi olan hurma yenince, insanın parçası, dokusu olur. Böylece, hurmada bulunan herşey, insana da aktarılmış olur.

Hurmada bulunan sayısız üstünlükler, bunu yiyende de bulunur. Hurmayı yiyen herkes böyle olur ise de, oruçlu kimse, iftâr zamanında, şehvetlerden ve dünyanın geçici zevklerinden temiz olduğu için, hurmadan pekçok istifâde eder. Anlattığımız faydaları daha tam ve daha olgun olur.

Resûl aleyhisselâm, (Mü'minin sahurunun hurma ile olması, ne güzeldir) buyurdu. Bu da, belki, hurma insanın dokularına karışınca, insanın hakîkatini tamamladığı içindir.

Oruçlu iken, böyle şey olmadığı için, bunun karşılığı olarak sahûrda hurma yemenin güzel olduğunu bildirmiştir. Hurma yemek, çeşitli yemekleri yemek gibi faydalı olmaktadır. Hurmanın bu bereketi, kendisinde herşey bulunduğu için, iftâr zamanına kadar insanda kalır.

Hurmanın bu faydası ancak islâmiyete uygun olarak yenildiği, islâmiyetten kıl ucu kadar ayrılık bulunmadığı zamandır. Tam faydasına kavuşmak için, bir ağacın bir meyvesi olarak değil, bereketini düşünerek yemek lâzımdır. Yalnız bir meyve olarak yenirse, yalnız madde, kalori faydası elde edilir. İşin iç yüzü bilinerek yenirse, bereketine kavuşulup, rûhu da besler.

BUGÜNKÜ SOHBET · 23 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10418

Sadaka-i Fıtr

Dînimiz, cemiyet düzeninin sağlanması, insanların birbirini sevebilmesi ve yardımlaşmaları için zekât, sadaka vermeyi ve hediyeleşmeyi emretmektedir.

Farz olan zekâtı verdikten sonra, bedenin sıhhat ve âfiyete, mal ve evlâdın da berekete, âhırette büyük sevâblara kavuşabilmesi için sadaka da vermelidir. Bilhassa mübârek günlerde ve Ramazan ayında verilmesi daha iyi olur.

Bir kimse, bütün insanların işlediği kadar ibâdet etse, bir kimseye fayda temin etmek gibi olamaz. Demek ki insanlara yardım etmek büyük sevâbdır.

Sadaka-i fıtr, yâni fıtra, ba'zı âlimlere göre vâcib, ba'zılarına göre de farzdır.

Fıtra vermek her ne kadar belli bir nisâba mâlik olanlara vâcib ise de, durumu müsâit olan fakirlerin de vermesi iyi olur. Çünkü fıtra, oruç tutan kimsenin boş ve fuhuş sözlerini temizler. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Fıtra, sizin zenginlerinize, Allahü teâlânın tezkiyesidir. Ama fakir olanlarınız verirse, Allahü teâlâ ona daha çoğunu verir.)

(Ramazan-ı şerîf orucu, gökle yer arasında asılıdır. Ancak fıtra ile yukarıya çıkarılır.)

İhtiyâcı olan eşyâdan ve borçlarından fazla olarak, zekât nisâbı kadar malı, parası bulunan her hür müslümanın, Ramazan bayramının birinci günü sabahı fıtra vermesi vâcibdir. Ramazan içinde, hattâ Ramazandan önce vermesinde de mahzûr yoktur. Bir kişinin fıtrası, bir fakire veya bir kaç fakire verilebildiği gibi, bir fakire birkaç kişinin fıtrası da verilebilir.

Fıtra nisâbına mâlik olana zengin denir. Bunun fıtra vermesi vâcib, zekât alması ise haram olur. Çalışamıyan fakîr akrabâsına yardım etmesi vâcib olur.

Fıtra olarak 1750 gram buğday veya buğday unu veya 3500 gram arpa veya bu miktar hurma veya kuru üzüm verilir. Bunların kendisi verilebildiği gibi, kıymeti altın ve gümüş olarak da verilebilir. Bir özrü sebebiyle oruç tutamıyan kimsenin de fıtra vermesi lâzımdır.

Sadaka verirken şu husûslara dikkat etmelidir.

1- Helâl maldan verilmelidir.

2- Malı az olsa da sadaka vermelidir!

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(En faziletli sadaka, kendisi muhtaç olduğu hâlde fakirin verdiği sadakadır.)

3- Ölüm gelip malın elden çıkmasından önce, sadakayı çabuk vermelidir.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(İnsanın sıhhatli iken verdiği bir dirhem sadaka, ölürken köle azâd etmesinden hayırlıdır.)

(İnsan öldüğü zaman ameli kesilir. Ancak üç şeyden kesilmez. 1- Sadaka-i câriye, 2- Faydalanılan ilim, 3- Kendisine duâ edecek sâlih bir evlât.)

Sadaka-i câriye, vakıf çeşme, köprü, câmi gibi devam eden sadaka demektir. Faydalı ilimden maksat da faydalı bir kitaptır. İnsanlar bu faydalı kitaplardan istifâde ederek dünya ve âhıret saâdetine kavuşurlar. Sâlih evlâdın iyi amellerinin sevâbından babası da istifâde eder.

4- En güzel maldan sadaka vermelidir.

5- Riyâ karışmaması için, sadakayı gizli vermelidir.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(En fazîletli sadaka, gizli verilen sadakadır.)

6- Ecrinin gitmemesi için, fakiri minnet altında bırakmamalıdır.

Bekara sûresinde meâlen:

(Sadakalarınızı minnet ve eziyet ile heder etmeyiniz!) buyuruldu.

7- Sadakayı gerçekten muhtaç olanlara ve sâlih kimselere vermelidir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 24 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10419

Vedâ Haccı

Hicretin yâni Peygamber efendimizin Mekke'den Medîne'ye hicretinin dokuzuncu yılında, hac farz oldu. O sene Peygamber efendimiz, hazret-i Ebû Bekir emrinde üçyüz kişilik bir hac kafilesini Mekke'ye gönderdi.

Bir yıl sonra da, miladi 632, hicri 10 yılında, Peygamber efendimiz, Zilkade ayında hac için hazırlık yapmalarını emir buyurdu. Kırkbini aşkın, Eshabıyla o sene hacca gitti.

Arefe günü, Arafatta, devesi Kusva üzerinde, hutbe irad etti. Bu hutbeye Veda Hutbesi denildi. Çünkü bu seneden sonra, bir daha hac etmek nasip olmadı. Resûlullah efendimizin, bu hutbesi şöyle:

Ey Eshâbım!

Hamd Allahü teâlâya mahsustur. O'na hamdeder, O'ndan af diler ve O'na tevbe ederiz. Nefislerimizin şerrinden ve günâhlarımızdan Allahü teâlâya sığınırız. Allahın doğru yola ilettiğini saptıracak, saptırdığını da doğru yola getirecek yoktur.

Şehadet ederim ki, Allahü teâlâdan başka ilah yoktur. O birdir O'nun eşi, ortağı yoktur. Ve yine şehadet ederim ki, Muhammed O'nun kulu ve Resûlüdür.

Ey Allahü teâlânın kulları!

Ben size, Allahü teâlâya itaat etmenizi tavsiye ederim. Size hayır olan şeylerden söz açmak ister ve bundan sonra derim ki:

Ey nâs, ey insanlar!

Sözümü iyi dinleyiniz. Bilmiyorum, belki bu seneden sonra sizinle burada bir daha buluşamayacağım.

Ey nâs!

Bu günleriniz nasıl mukaddes bir gün ise, bu aylarınız nasıl mukaddes bir ay ise, bu beldeniz -Mekke- nasıl mukaddes bir belde ise, Rabbinize kavuşuncaya kadar kanlarınız, mallarınız, ırzlarınız da öyle mukaddestir, birbirinize haramdır.

Ey Eshâbım!

Yarın Rabbinize kavuşacaksınız. Ve bugünkü her hal ve hareketinizden muhakkak sorulacaksınız. Sakın benden sonra eski dalâletlere dönüp de birbirinizin boynunu vurmayınız.

Ey Eshâbım!

Kimin yanında bir emanet varsa, onu sahibine versin. Borç mutlaka yerine verilecektir. Kiralanan şey sahibine iade edilecektir. Hediyeler hediye ile karşılanır. Başkalarına kefil olanlar, kefaletin mes'uliyetini de üzerine almış olur. Ne zulmediniz, ne de zulme uğrayınız.

Allahın kesin emriyle faizcilik artık haramdır. Cahiliyetten kalma çirkin âdetlerin her türlüsü ayağımın altındadır. İlk kaldırdığım faiz, Abdulmuttalib'in oğlu amcam Abbas'ın faizidir.

Ey Eshabım!

Cahiliyet devrinde güdülen kan davaları da kaldırılmıştır. Kaldırdığım ilk kan davası, Abdulmuttalib'in torunu Rebîa'nın kan davasıdır. Cahiliyetten kalan örf ve âdetler de kaldırılmıştır. Ancak Kâbe'ye dair sidânet (hizmetçilik) ve hacca

gelenlere sâkilik yapmak âdetleri bâkidir. Zulmetmeyiniz! Zulmetmeyiniz! Zulmetmeyiniz!

Ey nâs!

Artık şeytan sizin şu topraklarınızda, kendisine tapılmaktan ümidini kesmiştir. Fakat tapınmanın dışında basit gördüğünüz amellerinizde de şeytana uymanız onu memnun edecektir.

Ey nâs!

Harp edebilmek için haram ayların yerlerini değiştirmek, şüphesiz ki, küfürde çok ileri gitmektir. Bu kâfirlerin kendisiyle dalâlete düşürüldükleri bir şeydir.

Bir sene helal olarak kabûl ettikleri bir ayı, öbür sene haram olarak ilân ederler. Cenâb-ı Hakkın helal ve haram kıldıklarını sayısına uydurmak için bunu yaparlar. Onlar, Allahü teâlânın haram kıldığını helal, helal kıldığını haram ederler.

Hiç şüphesiz ki, zaman Allahın gökleri ve yeri yarattığı gündeki şekil ve nizama dönmüştür.

Ey insanlar!

Kadınlara hayırla muamele etmenizi ve Allahü teâlâdan korkmanızı tavsiye ederim. Çünkü onlar emriniz altındadır. Siz kadınları Allahın emaneti olarak aldınız ve onların namuslarını ve iffetlerini Allah adına söz vererek helâl edindiniz. (Devamı yarın)

BUGÜNKÜ SOHBET · 25 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10420

"Sözümü İyi Dinleyiniz"

(Dünden devam)

Ey İnsanlar!

Şunu biliniz ki, sizin kadınlar üzerinde haklarınız olduğu gibi, kadınların da sizin üzerinizde hakları vardır. Kadınlarınız, yatağınızı yabancılardan korumaları gerekir ve müsaadeniz olmadıkça istemediğiniz bir kimsenin evinize girip oturmasına izin vermemelidir. Hiçbir kadın, erkeğinin izni olmaksızın evinden birşey harcayamaz.

Şayet kadınlarınız bu yasaklardan birini yaparlarsa, onlardan ayrı yatın. Eğer size itaat ederlerse, onların aleyhine başka yol aramayın, daha ilerisine geçmeyin.

Kadınlarınızın da sizin üzerinizdeki hakları, meşru bir şekilde her türlü yiyecek ve giyeceklerini temin etmenizdir. Kölelerinize gelince: Onlara yediğinizden yedirmeye, giydiğinizden giydirmeye dikkat ediniz. Affedemeyeceğiniz bir hata yaparlarsa asla eziyet etmeyiniz! Çünkü onlar da Allahın kullarıdır.

Ey mü'minler!

Sözümü iyi dinleyiniz, iyi anlayınız ve iyi muhafaza ediniz. Muhakkak ki, Rabbiniz birdir. Babalarınız da birdir. Hepiniz Âdem'in çocuklarısınız. Âdem de topraktandır.

Müslüman müslümanın kardeşidir. Böylece bütün müslümanlar da kardeştir. Allah katında en hayırlınız, Allahtan en çok korkanınızdır. Arab'ın Acem'e, Acem'in Arab'a, sarı ırkın siyah ırka, siyah ırkın da sarı ırka üstünlüğü yoktur. "Üstünlük ancak takvâ ile"dir.

Din kardeşinize ait olan herhangi bir hakka tecavüz etmek, gönül rızâsı olmadıkça bir başkası için helâl değildir. Haksızlık da yapmayın! Haksızlığa boyun da eğmeyin!

Ey Eshâbım!

Nefislerinize de zulmetmeyiniz. Nefislerinizin de üzerinizde hakkı vardır.

Ey Eshâbım!

Allahtan korkun. Emir olarak başınıza burnu, kulağı kesik bir köle dahi seçilmiş olsa, Allahın kitabı ile hükmettiği müddetçe onu dinleyiniz ve ona itaat ediniz!

Ey Eshâbım!

Allah, her hak sahibine hakkını vermiştir. Babasından başkasına neseb iddia eden soysuz veya efendisinden başkasına intisaba kalkan nankör, Allahın gazabına, meleklerin ve bütün insanların lânetine uğrasın! Cenâb-ı Hak bu gibi insanların ne tevbelerini, ne de adalet ve şehadetlerini kabûl eder.

Ey nâs!

Her suçlu kendi suçundan bizzat kendisi mes'uldür. Hiçbir babanın işlediği suçun cezasını evlâdı çekemez. Hiçbir evlâdın suçundan da babası mes'ul edilemez.

Ey nâs!

Size bir emanet bırakıyorum ki, ona sıkı sarıldıkça yolunuzu şaşırmazsınız! O emanet Allahın kitabı Kur'ân-ı kerîmdir.

Ey mü'minler!

Allahtan korkun! Beş vakit namazınızı kılın! Ramazan ayındaki oruçlarınızı tutun! Mallarınızın zekâtını verin! Sizden olan âmirlerinize itaat edin ki, Rabbinizin Cennetine giresiniz.

Ey nâs!

Aşırı gitmekten sakının. Geçmiş ümmetlerin mahvolmalarının sebebi, aşırı gitmeleriydi. Hac usullerini benden öğrenin! Bilemiyorum, belki bu seneden sonra bir daha sizinle burada buluşamayacağım.

Dikkat ediniz! Şu dört şeyi kesinlikle yapmayacaksınız. Allaha hiçbir şeyi ortak koşmayacaksınız. Allahın haram ve dokunulmaz kıldığı canı, haksız yere öldürmeyeceksiniz. Zinâ etmeyeceksiniz. Hırsızlık yapmayacaksınız. İnsanlar Lâ ilâhe illâllah deyinceye kadar onlarla cihad etmek üzere emrolundum. Onlar bunu söyledikleri zaman kanlarını ve mallarını korumuş olurlar. Hesapları ise Allaha aittir.

Ey nâs!

Yarın beni sizden soracaklar. Ne diyeceksiniz? Risaletimi tebliğ ettim mi? Vazifemi yaptım mı? Bütün Eshâb-ı kirâm:

Evet, yemin ederiz, Allahın risaletini tebliğ ettin, vazifeni yaptın. Bize vasiyet ve nasihatte bulundun. Böylece şehâdette bulunuruz, dediler. Bunun üzerine Resûl-i ekrem efendimiz mübârek şehâdet parmağını aldırarak:

- Şahid ol yâ Rab! Şahid ol yâ Rab! Şahid ol yâ Rab! dedi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 26 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10421

Dünya ve Âhıret

Ölümden önce olan herşeye dünya denir. Bunlardan, ölümden sonra faydası olanlar, dünyadan sayılmaz. Âhıretten sayılırlar. Çünkü dünya, âhıret için tarladır.

Âhırete yaramıyan dünyalıklar, zararlıdır. Harâmlar, günâhlar ve mubâhların fazlası böyledir.

Dünyada olanlar dîne uygun kullanılırsa, âhırette faydalı olurlar. Hem dünya lezzetine, hem de âhıret ni'metlerine kavuşulur. İyilik, kötülük, malda değildir. Malı kullanandadır. O halde, mel'un olan, kötü olan dünya, Allahü teâlânın râzı olmadığı, âhıreti yıkıcı yerlerde kullanılan şeyler demektir. Kendini ve Rabbini unutup, lezzetlerine, şehvetlerine düşkün olanlar, helâk olur.

İnsan da ne için yaratılmış olduğunu unutup, dünyanın geçici ziynetlerine aldanır, âhıret hazırlığı yapmazsa, ebedî felâkete sürüklenir. Üç günlük dünyaya düşkün olmak âhırete hazırlanmağa mâni olur. Çünkü, kalb onu düşünmekle, Allahı unutur. Hadîsşerîflerde buyuruldu ki:

(Dünya sizin için yaratıldı. Siz de âhıret için yaratıldınız! ^Ahırette ise, Cennetten ve Cehennem ateşinden başka yer yoktur.)

(Sizlerin fakir olacağınızı düşünmüyor, bunun için üzülmüyorum. Sizden önce gelmiş olanlara olduğu gibi, dünyanın elinize bol bol geçerek, Allahü teâlâya âsî ve birbirinize düşman olmanızdan korkuyorum.)

Beden, onu elde etmeğe uğraşarak ibâdet yapamaz olur. Dünya ile âhıret, doğu ile batı gibidir ki, birine yaklaşan, ötekinden uzak olur. Bir kimse ibâdetini yapmaz ve geçiminde, kazancında Allahü teâlânın emir ve yasaklarını gözetmezse, dünyaya düşkün olmuş olur. Allahü teâlâ herkesin kalbini bu kimseden soğutur. Bunu kimse sevmez.

Kendini sözde tamamen Allaha vermiş papazlar var. Bunlar da gerçekten dünyayı sevmiyorlar, bunların durumu nasıl olacak? diye sorulacak olursa:

İnsanların âhırette Cehennemden kurtulması, yalnız kendi zamanlarındaki peygamberlere tâbi olmalarına bağlıdır. Dünyada yapılan bütün iyilikler, bütün keşifler, bütün hâller ve bütün ilimler peygamberlerin yolunda bulunmak şartı ile, âhırette işe yarar.

Yoksa, Allahü teâlânın peygamberlerine tâbi olmayanların yaptığı her iyilik, dünyada kalır ve âhıretin harap olmasına sebep olur. Bir kimse, senelerce ibâdet etse, ömrünü, nefsini temizlemekle geçirse ve güzel huyları ile yanındakilere, keşfettiği âletler ile, bütün insanlara faydalı olsa, Muhammed aleyhisselâma tâbi olmadıkça ebedi saâdete kavuşamaz.

Bu dünya, âhıretin tarlasıdır. Burada tohumlarını ekmeyip yiyenler, böylece bir tohumdan kat kat meyve kazanmaktan mahrum kalanlar, ne kadar zavallıdır. Kardeşin kardeşten, ananın evlâdından kaçacağı o gün için, hazırlanmıyanlar, dünyada da, âhırette de aldanıyorlar ve sonunda pişman olacaklardır.

Aklı başında olan, bu dünyayı fırsat bilir. Bu kısa zamanda, tohum ekerek, yâni Allahü teâlânın beğendiği işi yaparak, âyet-i kerîmede bildirilen kat kat fazla meyveleri toplar. Cenâb-ı Hak, bu kısa zamanda yapılacak, hayırlı işlere ve ibâdetlere sonsuz ni'metler ihsân edecektir. Dünya hayatının, ebedî âhıret hayatına vesile olduğunu unutan helâk olur.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Bu dünya bir köprüdür ki, bundan hemen geçesiniz! Yalnız bunun tâmiri ile uğraşmayıp, yolunuza devam edesiniz!)

(Arzusu âhıret olup, âhıret niyyeti ile çalışana, Allahü teâlâ dünyayı hizmetçi yapar.)

(Yalnız dünya için çalışana, yalnız kaderinde olan kadar gelir, işleri karışık, üzüntüsü çok olur.)

(Âhıretin sonsuz olduğuna inanan kimsenin, yalnız bu dünyaya sarılması, çok şaşılacak şeydir.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 27 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10422

Resûlullahın Duâsı

Resûlullah efendimiz, Veda haccında, "Vedâ hutbesini" bitirdikten sonra Bilâl-i Habeşî hazretleri, ezan-ı şerîfi okudu. Bütün Eshâb-ı kirâm, huzûr ve huşû içinde dinlediler.

Peygamber efendimiz, namazı kıldırdıktan sonra devesine bindi. Cebel-i Rahme'nin dibine varıp kayaları önüne alıp, kıbleye dönerek vakfeye durdu. Herkesin vakfeye durmasını emretti.

Daha sonra:

"Hayır, ancak ahiret hayırdır." buyurdu.

Mübârek ellerini göğüs hizâsında kaldırarak, bütün peygamberlerin yaptığı pek fazîletli olan şu duâya başladı. Bizlere, bu şekilde duâ etmemiz için işaret buyurmuş oldu:

"Allahü teâlâdan başka ilâh yoktur. O birdir. Eşi ortağı yoktur. Mülk, O'na âittir. Hamd, O'na mahsustur...

Ey Allahım! Kabir azâbından, kalbin vesvesesinden, işlerin dağınıklığından sana sığınırım!

Ey Allahım! Rüzgârların getirdiği âfetin şerrinden sana sığınırım! Ey Allahım, gözümde bir nûr, kulağımda bir nûr, kalbimde bir nûr yarat! Ey Allahım, göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır!

Ey Allahım! Kalbe vesvese veren şeytandan, işlerin karışıklığından, kabir fitnesinin şerrinden, gecenin getirdiği şeylerin şerrinden, gündüzün getirdiği şeylerin şerrinden, korkunç rüzgârların getirdiği âfetlerin şerrinden, zamanın nöbet nöbet gelen mihnet ve belâlarının şerrinden sana sığınırım!

Ey Allahım, sağlığın hastalığa çevrilmesinden, birden bire gelip çatacak azâbından ve bütün gazâbından sana sığınırım!

Ey Allahım! Beni hidâyetine ulaştır. Geçmişimi, geleceğimi bağışla! Ey baş vurulacakların en hayırlısı! Kendisinden istenilenlerin en keremlisi, en çok vereni!

Ey Allahım! Sen, sözümü işitiyor, yerimi görüyor, gizli, açık neyim var ise biliyorsun. İşlerimden hiç biri sana gizli değildir. Ben çâresizim, yoksulum. Senden yardım ve eman diliyorum.

Korkuyorum. Kusurlarımı îtirâf ediyorum. Bir çâresiz, senden nasıl isterse, ben de öyle istiyorum. Zelîl bir günahkar, sana nasıl yalvarırsa, ben de öyle yalvarıyorum.

Yüce huzûrunda boynunu bükmüş, senin için gözlerinden yaşlar boşanan, senin uğrunda bütün varlığını zelîl eden, senin için burnunu topraklara sürten bir kulun sana nasıl duâ ederse, ben de öyle duâ ediyorum!

Ey Rabbim! Duâmı kabûl buyurmaktan beni mahrûm eyleme. Bana Raûf ve Rahîm ol! Ey istenilenlerin en hayırlısı ve verenlerin en keremlisi!..

Ben, sana her an muhtâcım. Senin ise, bana hiç ihtiyâcın yok. Sen, ancak yaratanım olarak beni bağışlar, affedersin.

Ey duâcıların duâlarını kabûl eden! Ey ümit bağlananların en üstünü! İslâmiyet ve Muhammed (aleyhisselâm) üzerindeki himâyen hürmetine sana yöneliyorum. Benim bütün suçlarımı bağışla! Beni şu durduğum yerden bütün hâcetlerimi yerine getirmiş, dileklerimi ihsân buyurmuş, temennilerimi gerçekleştirmiş olarak döndür!..

Bizler, topluca senin Beyt-i Harâm'ına geldik. Şu büyük Meşâir'de vakfeye durduk. Şu mübârek yerlerde hazır bulunduk. Ümîdimiz, yüce katındaki sevab ve mükâfâta nâil olmaktır. Ümîdimizi boşa çıkarma Allahım!" Resûlullah efendimiz, bu duâdan sonra vakfe yaptı. Akşam üzeri:

"Bugün, dîninizi sizin için ikmâl eyledim. Üzerinize olan nîmetimi tamamladım ve size din olarak İslâmiyet'i vermekle râzı oldum " (Mâide sûresi: 3) meâlindeki âyet-i kerîme nâzil oldu.

Böylece, İslâm dini ikmal bulmuş oldu. Bildirilmemiş, açıklanmamış hiçbir emir, yasak kalmadı. Peygamber efendimiz de vazifesini tamamlamış oldu. Kısa bir müddet sonra da bu fâni dünyadan ayrıldı.

BUGÜNKÜ SOHBET · 28 ŞUBAT 1995 · KAYIT 10423

Kur'ân-ı Kerîme Hürmet

Kur'ân-ı kerîme hürmet etmek, saygılı olmak için, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarında yazdıklarını bilmek, öğrenmek lâzımdır. Bunlar bilinmezse, hürmet, saygı diye yapılan şeyler, saygısızlık, hürmetsizlik olur.

Kur'ân-ı kerîme nasıl hürmet edileceğini, saygı gösterileceğini Ehl-i sünnet âlimleri kitaplarına yazmıştır. Herşeyden önce, Mushafı tutabilmek için abdestli olmak lâzımdır. Yalnız abdestsiz iken, ezberinde olan sûreleri okumak câizdir. Mümkün olduğu kadar kıbleye karşı oturup ve belden yukarıda tutmalı, e'ûzü besmele ile başlayarak okumalıdır.

Mushafı her kitabın üstünde bulundurmalıdır. Üzerine başka hiçbir şey koymamalıdır. Kur'ân-ı kerîm okunurken, sessizce ve saygı ile dinlemelidir. Çalgı, oyun arasında, eğlence yerlerinde okumamalıdır. Uygunsuz okunurken, susturmak mümkün değilse, oradan uzaklaşmalıdır. Mushaf yapraklarını,

satırlarını, kelimelerini ve bütün mübârek isim ve yazıları, hakîr ve aşağı yerlerde görünce hemen kaldırmalıdır.

Mushafa ve din kitaplarına karşı uyak uzatmak mekrûhtur. Yalnız yüksekte iseler, mekrûh olmaz. Mushafı, okumasını bilmeyenin hayır ve bereket için evinde bulundurması sevaptır.

Kur'ân-ı kerîmi okumak sünnet, okunanı dinlemek ise, farz-ı kifâyedir. Bunun için Kur'ân-ı kerîm okunurken özrü, işi olmıyanların sessizce dinlemesi lâzımdır. İş görenlerin arasında ve câmide namaz kılanların yanında yüksek sesle Kur'ân-ı kerîm okumağa başlamak günah olur.

İbni Âbidin hazretleri buyurdu ki:

(Özrü olmıyanların Kur'ân-ı kerîmi dinlemeleri farz-ı kifâyedir. İş görenler, uyuyanlar ve câmide namaz kılan, va'z veren yanında yüksek sesle Kur'ân-ı kerîm okumağa başlamak günahtır.)

Radyoyu, televizyonu, teybi açarak, okunan Kur'ân-ı kerîmi, dinlemeyenlere, iş görenlere duyurmak saygısızlık ve günah olur. Radyodaki, Televizyondaki benzeri de olsa, yine hürmet etmeli dinlemiyorsa kapatmalıdır.

Cenâb-ı Hakkın ismi zikredilirken yalnızca Allah dememeli, yanında ta'zîm, hürmet ifâde eden, "teâlâ" "azze ve celle" gibi kelimeleri söylemelidir. Aynı şekilde, yalnızca Kur'ân dememeli, "kerîm" gibi ta'zîm, saygı, hürmet bildiren kelimelerle beraber söylemelidir.

Teyp bandına Kur'ân-ı kerîm almak, kâğıt üzerine yazı yazmak gibidir. Kasetten dinlemekle hatim olmaz. Ancak Kur'ân-ı kerîmi öğrenmek, ezberlemek niyyeti ile kasete alınabilir. Bunlara da hürmet etmek lâzımdır. Bunları da yükseğe koymak, abdestsiz tutmamak, başka şeyler bulunan bandlar arasına koymamak, oyun, eğlence yerlerinde çalmamak lâzımdır.

Kur'ân-ı kerîm dinlemek için kullanılan teyp, hiçbir zaman fısk, yâni günah işlenen yerlere götürülmemeli ve bunlarda hiçbir zaman çirkin olan şeyler çalınmamalıdır. Radyoda veya teypte Kur'ân-ı kerîm dinleyen, radyoyu ve teybi yükseğe koymalı, bir iş yapmamalı, konuşmamalı, kıbleye karşı edeple oturmalıdır.

Kur'ân-ı kerîmi dinledikten sonra, haram olan şeyleri, aynı radyo ve teypten dinlemek, Kurân-ı kerîme karşı edepsizlik olur.

Mushafı abdestli olarak ele almalı ve okumalı, sağ el ile tutmalı, dizden aşağı koymamalı, bitirince açık bırakmamalı, başka birşey yaparken kapayıp, yüksek bir yere koymalı, okurken konuşmamalı, konuşulursa tekrar E'ûzü okuyarak başlamalıdır. Mushafı ve Kur'ân-ı içinde kerîm bulunan bandı, teybi ayağa kalkarak almalıdır.

1995 YILLIK KÜLLİYATI

03

Mart

31 yazı · Bugünkü Sohbet: 31

BUGÜNKÜ SOHBET · 1 MART 1995 · KAYIT 10424

Dinimizi Muhafaza Edebilmek İçin

Canlı cansız bütün varlıkların bir düzen içinde olduklarını görüyoruz. Her maddenin yapısında, her olayda, her reaksiyonda, hiç değişmiyen nizâm, matematik bağlantılar olduğunu öğreniyoruz. Bu düzenleri, bağlantıları, fizik, kimya, astronomi ve biyoloji kanûnları diye isimlendiriyoruz.

Bu değişmez düzenden faydalanarak, sanâyi, fabrikalar kuruluyor, ilaçlar yapılıyor, Ay'a gidiliyor, yıldızlarla, atomlarla bağlantılar kuruluyor. Uzaya uydular gönderiliyor. Radyolar, televizyonlar, elektronik beyinler yapılıyor.

Varlıkların düzenli, bağlantılı, kanûnuna dayalı olmaları, bunların kendiliklerinden, rastgele var olmadıklarını, herşeyin bilgili, kudretli, gören, işiten, dilediğini yapan bir varlık tarafından var edildiklerini göstermektedir.

O, varlığını bu düzen ile belli ettiği gibi, bununla da kalmayıp, kullarına çok acıdığı için var olduğunu ayrıca da bildirmiştir. Âdem aleyhisselâmdan başlıyarak, her asırda, dünyanın her yerindeki insanlar arasından en iyi, en üstün olarak yarattığı birisine melek ile haber göndererek, kendini ve kendi isimlerini bildirmiş ve insanların dünyada ve âhırette râhat etmeleri, iyi yaşamaları için, ne yapmaları ve nelerden sakınmaları lâzım olduğunu açıklamıştır.

İşte bu üstün insanlara "Peygamber" denir. Bildirdikleri şeylere "Din" denir. İnsanlar eski şeyleri unuttukları için ve her zaman bulunan kötü kimseler, peygamberlerin kitaplarını ve sözlerini değiştirdiklerinden, eski dinler unutulmuş, bozulmuştur. Kötü insanlar, uydurma dinler de meydana getirmişlerdir.

Herşeyi yaratan yüce Allah, insanlara çok acıdığı için, kullarına son bir Peygamber ve yeni bir din göndermiştir. Bu dîni, Kıyâmete kadar koruyacağını, kötü insanlar saldıracaklar, değiştirmeğe, bozmağa kalkışacaklar ise de, kendisi bunu, bozulmamış olarak her yere yayacağını, az veya çok Kıyâmete kadar yeryüzünde hakiki müslümanların olacağını müjdelemiştir.

Müslüman bir ülkede bulunmamız, müslüman bir ana-babadan olmamız sebebiyle, Allahü teâlâya şükürler olsun ki, daha küçük iken, bir olan Yaratıcıya inanmış bulunuyoruz. Bu yaratıcının isminin "Allah" olduğunu ve son

peygamberinin "Muhammed" aleyhisselâm olduğunu ve bunun bildirdiği dînin "İslâmiyet" olduğunu öğrenmek saâdetine kavuştuk.

Bu zamanda, islâmiyeti doğru olarak öğrenmek çok zorlaştı. Çünkü, zamanımızda doğrular, eğriler birbirine karışmış haldedir. Sinsi din düşmanları, bozuk inançlı kimseler ve mezhebsizler her tarafı sarmış haldedir. Dinlerini, dünyaya satmış olan bu kimseler, öyle kurnaz çalışıyorlar ki, doğru yolu seçip ayırabilmek hemen hemen imkânsız hale gelmiştir.

Ehl-i sünnet âlimlerinin asırlar önce yazdıkları kitapları, bunların doğru tercümelerini okuyup dini bunlardan öğrenmekten başka çare kalmadı. Dîni dünya çıkarlarına âlet eden "Din yobazları"nın Kur'ân tercemesi, Kur'ân-ı kerîm tefsiri adı altında aşılamış oldukları bozuk fikirler, her tarafa yayıldı.

Ondört asırdır, dinin öğrenildiği, fıkıh, ilmihal kitapları bir kenara atılıp, "Dini bu asıl kaynaktan öğrenin" diğerek piyasaya sürülen yalan yanlış tefsirler, meâller, müslümanların kafalarını allak bullak etti. Müslümanların kafalarında, şüpheler, tereddütler başgösterdi. Kafalara yerleştirilmiş olan bu yanlış bilgilerin te'sîri ile kalbler karardı. Böyle yayınlar sebebiyle birçok kimse dinden uzaklaşıp mürdet, dinsiz oldu. Böylece, din düşmanları sinsice hazırladıkları plânlarına, âdi arzularına kavuşmuş oldular.

Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarını okuyanlar, dostu düşmandan ayırabilenler, nefislerinin ve din düşmanlarının hîlelerine, yalanlarına aldanmadılar. Dinsizliği, ahlâksızlığı ilericilik olarak tanıtan, sinsi düşmanların tuzaklarından kurtuldular. Fakat, maalesef büyük bir çoğunluk bu tuzağa düşmekten kendini kurtaramadı.

BUGÜNKÜ SOHBET · 2 MART 1995 · KAYIT 10425

Magfiret Ayı

Peygamber efendimiz, Ramazan-ı şerîf ayının üstünlüğünü, fazîletini bildirdiği bir hadîs-i şerîfinde buyurdu ki:

Cennet her sene, Ramazan-ı şerîfin gelmesiyle süslenir. Ramazanın ilk gecesinde, Arş'ın altında Mesire adlı bir rüzgar esip, Cennet ağaçlarının dallarını,

budaklarını, kapılarının halkalarını sallar. Dinliyenlerin hiç duymadıkları güzel sesler onlardan duyulur.

Cennet meleklerinin büyüğü olan Rıdvan'a, bu gece hangi gecedir, diye sorulduğunda, bu gece Şehr-i Ramazanın ilk gecesidir. Muhammed aleyhisselâmın ümmetinden oruç tutanlara bu gece Cennet kapıları açılır, diye cevap verir. Bunun üzerine Allahü teâlâ buyurur ki:

- Ey Rıdvan! Cennet kapılarını aç! Ey Mâlik Cehennem kapılarını kapa! Ey Cebrâil, yeryüzüne in şeytanları bağla, hapset ki, Habibimin ümmetinin orucunu bozmasınlar.

Allahü teâlâ Ramazan-ı şerîfin her gecesinde üç defa buyurur ki:

- Benden birşey istiyen var mıdır? İstediğini vereyim. Tevbe eden var mıdır? Tevbesini kabûl edeyim. İstigfar eden var mıdır? Magfiretime kavuşturayım.

Allahü teâlâ Ramazan-ı şerîfin her gününde, iftâr vaktinde, kendilerine azap edilmesi gereken milyonlarca kişiyi Cehennemden azâd eder. Cum'a günü ve gecesi olunca, her saatte azap edilmesi gereken bin kerre bin kişiyi Cehennemden azâd eder.

Ramazan-ı şerîfin son günü olunca, o gün Ramazan-ı şerîfin ilk gününden son gününe kadar Cehennemden azâd ettiklerinin toplamı kadar kimseleri Cehennemden azâd eder.

Kadir gecesi olunca, Allahü teâlânın emriyle, Cebrâil aleyhisselâm yeşil bir sancakla büyük bir melek kalabalığı içinde yeryüzüne inip sancağını Kâ'beye diker.

Cebrâil aleyhisselâmın altıyüz kanadı vardır. Bu kanatlarını ancak Kadir gecesinde açar. Kanatları açılınca doğuyu batıyı kaplar. Cebrâil aleyhisselâm meleklere:

- Muhammed aleyhisselâmın ümmetinin arasına girin, der.

Melekler de, aralarına girip, ibâdet eden, namaz kılan, zikreden kimselere selâm verip, onlarla musâfeha ederler. Duâlarının kabûl olunduğunu bildirirler. Tan yeri ağarıncaya kadar böyle devam eder.

Daha sonra, Cebrâil aleyhisselâm meleklere "Herkes yerli yerine gitsin." der. Melekler, Cebrâil aleyhisselâma sorar:

Ey Cebrâil! Allahü teâlâ Muhammed aleyhisselâmın ümmetinin isteklerini verdi mi?

Cebrâil aleyhisselâm şöyle cevap verir:

- Allahü teâlâ onlara nazar etti. Dört sınıf insan hariç diğerlerini affeyledi. Bunlar: İçki içmeğe devam edenler, ana-babasına âsî olanlar, yakın akrabâya ziyâreti terkedenler ve Ehl-i sünnet vel-cemâ'atten ayrılanlar...

Bayram sabahı olduğunda, Allahü teâlâ meleklerini her tarafa dağıtır. Melekler yeryüzüne inerler. Sokak başlarına dururlar. Cin ve insanlardan başka her canlının duyabileceği bir sesle seslenirler:

- Ey Muhammed aleyhisselâmın ümmeti, çok büyük sevâblar veren, büyük günâhları affeden Rabbinize dönün!

Câmiye gitmek üzere evlerinden çıktıklarında, Allahü teâlâ meleklerine şöyle buyurur:

- Ey benim meleklerim, siz şâhit olunuz ki, Ramazan-ı şerîfte oruç tutanlardan râzı oldum ve onları affettim.

Daha sonra Allahü teâlâ şöyle buyurur:

- Ey kullarım, bugün benden dilediğinizi isteyiniz! Bugün âhıretiniz için istediğiniz her şeyi veririm. Dünyanız için istediğiniz şeye de sizin için nazar ederim. Benim emirlerime uyduğunuz müddetçe, ben sizin hatalarınızı, kusurlarınızı örterim. Sizi rezil ve rüsvâ etmem. Sizler evlerinize magfiret olunmuş olarak dönünüz. Zira beni râzı ettiniz, sizden râzı oldum.

Ümmet-i Muhammed, Ramazan-ı şerîfte, iftâr ettiklerinde, melekler sevinir. Allahü teâlânın, ihsân buyurduğu büyük sevâbları birbirlerine müjdelerler.

BUGÜNKÜ SOHBET · 3 MART 1995 · KAYIT 10426

Bayram Günleri

Şevval ayının birinci günü fıtır yâni Ramazan bayramının birinci günüdür. Iyd, bayram demektir. Her yıl, müslümanların sevinci, sürûru avdet ettiği, tekrar geldiği için, bu sevinçli günlere Iyd denildi.

Bayram günü, karşılaşılan mü'minlere güler yüzle selâm vermek, fakirlere çok sadaka vermek, İslâmiyete doğru olarak hizmet edenlere yardım etmek, dargınları

barıştırmak, akrabâyı, din kardeşlerini ziyâret etmek, onlara hediye götürmek sünnettir.

Ramazan-ı şerîf ayının son günü ile bayramın birinci günü arası bayram gecesidir. Bu geceyi ihyâ edenlerin büyük saâdete kavuşacağı bildirilmiştir. Hadîs-i şerîfte rahmet kapılarının dört gece açıldığı, bu gecelerde yapılan duâ ve tevbelerin reddedilmediği bildirilmiştir.

Bayram günü, akrabayı, dostları ziyaret etmeli, bayramlarını tebrik etmelidir. Çocuklar sevindirilmelidir. Bilhassa, yetim, kimsesiz çocuklar, aranıp bulunmalı, bayram sevincinden mahrum bırakılmamalıdır.

Bir bayram günü Peygamber efendimiz evinden çıkmış, mescide gidiyordu. Yolda bayram sevinci içinde oynayan çocuklara rastladı.

Hepsi bayramlık yeni elbiseler giymiş, sevinç içinde sağa sola koşuyorlardı. İçlerinde zayıf ve çelimsiz bir çocuk vardı. Eski ve yırtık elbiseleri içinde melûl ve mahzûn bir kenara çekilmiş, neş'e ve sevinç içinde oynayan çocuklara bakıyordu.

Peygamber efendimiz bu çocuğa buyurdu ki:

- Yavrum, niye arkadaşlarınla gülüp oynamıyorsun da bir kenara çekilmiş böyle duruyorsun?

Çocuk, Peygamber efendimizi tanıyamamıştı. Dedi ki:

- Ben hem öksüzüm, hem de yetimim. Babam, şehîd oldu. Annem başka biriyle evlendi.

Peygamber efendimiz çocuğun şefkatle elinden tuttu. Sevgiyle saçlarını okşadı.

- Yavrum, Muhammed'in (aleyhisselâm) baban Âişe'nin annen, torunları Hasan ile Hüseyin'in de kadeşin olmasını ister misin?

Yetim yavru, karşısındaki şefkat dolu, nûr yüzlü insanın Peygamber efendimiz olduğunu anlayınca sevinçle dedi ki:

- Yâ Resûlallah, nasıl istemem?

Efendimiz çocuğun elinden tutarak evine götürdü. Yedirip, içirip, yeni elbiseler giydirdi. Çocuklar onu tanıyıp etrafına toplandılar. Durumundaki değişikliği görüp sordular:

- Nedir sendeki bu hâl?

Yetim çocuk başından geçenleri anlattı. Diğer çocuklar, bu yetim yavrunun hazret-i Peygamber tarafından evlâtlığa alındığını duyunca:

"Keşke bizim babalarımız da, o savaşta şehîd düşselerdi de bizi de Peygamber efendimiz evlâtlığa alsaydı." dediler.

Bayram Namazı

Bayram namazı iki rek'attir. Cemâ'atle kılınır, yalnız kılınmaz. Birinci rek'atte Sübhânekeden sonra eller üç defa kulaklara kaldırılıp her defasında tekbir getirilir ve iki yana uzatılır. Üçüncüsünde, göbek altına bağlanır. Sonra Fâtiha ve zamm-ı sûre okunup rükü' ve secdeler yapılır.

Ayağa kalkılarak, ikinci rek'atte Fâtiha ve zamm-ı sûre okunduktan sonra, iki el yine üç kere kulaklara götürülür ve her defasında tekbîr getirilir.

Üçüncüde de, eller yana salınır. Dördüncü tekbîrde, eller kaldırılmayıp, rükü'a eğilinir. Secdeler yapılır ve oturulup Ettehiyyâtü ve salevât duâlarından sonra selam verilir.

Ramazan bayramında, erken kalkmak, namazdan önce tatlı, hurma veya şeker yemek, gusul abdesti almak, misvak kullanmak, yeni ve temiz elbise giymek, fıtrayı namazdan önce vermek, câmiye giderken yolda, yavaş yavaş tekbîr okumak, güzel koku sürünmek, sevindiğini belli etmek müstehaptır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 4 MART 1995 · KAYIT 10427

Bayramları Vesile Bilmelidir

Allahü teâlânın rızâsı, dinine bağlı olan ana-babanın rızâsına bağlıdır. Allahü teâlânın gazabı, dinine bağlı olan ana-babanın gazabındadır. Peygamber efendimiz:

- Cennet ana-babanın ayağı altındadır, buyurmuştur...

Yâni, sana dinini îmânını öğreten ananın-babanın rızâsındadır. Ana-babasını râzı eden kimse için, Cennette iki kapı açılır. Bir kimsenin ana-babası zâlim olsalar dahi onlara karşı gelmek, onlara sert konuşmak câiz değildir. Çeşitli vesilelerle, onların elleri öpülüp, duâları alınmalı, haklarını helâl ettirmelidir.

Bu vesilelerden biri de bayramlardır. Bayramlarda, ana-babaya çeşitli hediyeler alıp, bayramları tebrik edilerek, hakları helâl ettirilmeli duâlarını almalıdır. Arada kırgınlıklar varsa bu vesile ile giderilmelidir. Allahü teâlâ buyurdu ki:

- Yâ Mûsâ, günâhlar içinde bir günâh vardır ki benim indimde çok ağır ve büyüktür. O da, ana-baba evlâdını çağırdığı zaman emrini dinlememesidir.

Ana-baba, kızıp birşey söylediği zaman onlara karşılık vermemelidir. Emrettikleri şeyleri bir an önce yapıp onların duâsını almalıdır. Onların üzülüp bedduâ etmelerinden korkmalıdır. Yanlış bir iş yapıp onları üzünce hemen ellerine sarılıp özür dilemelidir. İnsanın saâdeti ve felâketi onların kalblerinden gelen ve ağızlarından çıkacak olan sözdedir. Atılan ok tekrar geri gelmez. Onlar hayatta iken kıymetini bilip, hayır duâlarını almak lâzımdır. Vefâtlarından sonraki pişmanlık fayda vermez. Onlar hayatta iken ne yapıp yapıp onları memnun etmelidir.

Îmânlı olup, Cehennemden en son çıkacaklar Allah yolunda olan ana-babasının islâmiyete uygun olan emirlerine âsî olanlardır. Allahü teâlâ buyurdu ki:

- Yâ Mûsâ, ana-babasını râzı eden beni râzı etmiş olur. Ana babasını râzı edip bana âsî olan kimseyi dahi iyilerden sayarım. Ana-babasına âsî olan, bana mûtî olsa bile, onu fenâlar tarafına ilhâk ederim.

Hasen-i Basrî hazretleri, Kâ'beyi ziyâret ve tavâf ederken bir zât gördü ki, arkasında bir zembil vardı. Bununla tavâf ediyordu. O zâta dönüp dedi ki:

- Arkandaki yükü koyup öylece tavâf etsen daha iyi olmaz mı?

O zât şöyle cevap verdi:

- Bu arkamdaki yük değil, babamdır. Bunu Şam'dan yedi kere buraya getirip tavâf ettirdim. Çünkü bana dinimi, îmânımı bu öğretti. Beni islâm ahlâkı ile yetiştirdi.

Hasen-i Basrî hazretleri bu kimsenin yaptığını çok beğendi. Sonra o zâta buyurdu ki:

- Babanı Kıyâmet gününe kadar böylece arkanda getirip tavâf ettirsen, fakat bir defa kalbini kırsan yaptığın hizmet boşa gider. Yine bir defa gönlünü yapsan, bu kadar hizmete mukabil olur.

Eshâb-ı kirâmdan biri gelip Peygamber efendimize sordu:

- Yâ Resûlallah! Anam-babam çok şefkatsizdir, onlara nasıl itâ'at edeyim?

Peygamber efendimiz şöyle cevap verdi:

- Annen seni dokuz ay karnında gezdirdi. İki sene emzirdi. Seni büyütünceye kadar koynunda besledi, kucağında gezdirdi. Baban da seni büyütünceye kadar birçok zahmetlere katlanarak, seni besledi... İdâre ve mâişetini te'min eyledi. Sana dinini îmânını öğrettiler. Seni islâm terbiyesi ile büyüttüler. Şimdi nasıl olur da şefkatsiz olurlar? Bundan daha büyük ve kıymetli şefkat olur mu?

Ana-babanın ve hocanın günâha sokacak emirlerine itâ'at lâzım değildir. Meselâ, hırsızlık için, birini öldürmek için verilen emirleri yerine getirilmez. Ana-babanın ancak mubâh olan emirlerine uymak farzdır.

Ana-babanın, itâ'at lâzım olmıyan emirlerini de bir özür, bahâne bularak yapmamalı, sert muâmele yapmayıp, tatlı yumuşak söylemelidir.

Ana-baba vefat etmiş iseler, onların arkasından çok çok hayır hasenat yapmalıdır. Onların akrabalarını, yakın dostlarını, ahbaplarını bayram vesilesi ile ziyaret edip, hâlhatır sorup onların gönüllerini almalıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 5 MART 1995 · KAYIT 10428

Şevval Ayında Oruç Tutmak

Ramazan-ı şerîf orucunu tutup, Şevval ayında da altı gün oruç tutanlar senenin tamamını oruç tutmuş gibi olur. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Ramazan orucunu tutup, Şevval ayında da altı gün oruç tutan, bir yıl oruç tutmuş gibi olur.)

Kur'ân-ı kerîmde, (Bir sevâb işleyene en az on sevâb verilir) buyurulmaktadır.

Bunun için Ramazan-ı şerîfteki otuz gün tutulan oruca karşılık üçyüz, Şevval ayındaki altı gün oruca da, altmış gün sevâb yazılacağından üçyüzaltmış gün oruç tutulmuş gibi olur. Böylece bütün sene oruçlu geçmiş sayılır. [Hicrî sene 354 gündür.] Ramazan-ı şerîften sonra, Şevval ayında tutulan oruçlar sayesinde insan günâh kirlerinden temizlenir.

Şevval ayında oruç tutmak isteyenin, pazartesi ve perşembe günlerinde tutması da münâsip olur. Çünkü pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmak sünnettir. Oruç kazâsı olanların da bu günlerde tutmaları iyi olur.

Aliyyü'l-Havâs hazretleri buyurdu ki:

"Şevval ayında tutulan bu altı günlük oruca da, Ramazan-ı şerîfteki saygıyı göstermelidir. Çünkü, Şevval ayında tutulan oruçlar, Ramazan ayındaki oruçların eksiklerini tamir durumundadır." Şevval ayında olsun, diğer mübârek gün ve aylarda olsun tutulan oruçlar hep nâfiledir. Yâni farz oruç gibi değildir. Sevâbı ne kadar çok olursa olsun, nâfile oruçların hiçbiri, farz ile kıyaslanamaz. Farz borcu olanın nâfilelerine sevâb verilmeyeceği bildirilmiştir. Ramazan orucunun eksikliklerini tamamlar.

Bunun için üzerinde oruç kazâsı olanlar, Şevval ayında ve diğer mübârek günlerde tuttukları oruçlara niyyet ederken, kazâya kalan oruca niyyet etmelidir. Böylece hem kazâsı ödenmiş, hem de o mübârek günlerde oruç tutup, va'dedilen sevâba kavuşmuş olur.

Şunu unutmamalıdır ki, farz olan bir ibâdet, bir özürden dolayı vaktinde yapılamamış ise, bunu sonra, ilk fırsatta kazâ etmelidir.

Farz ibâdetler için, âhırette "Niçin yapmadın?" diye sorulacaktır. Fakat nâfileler için suâl yoktur. Yâni niçin kılmadın, tutmadın diye hesaba çekilmeyecektir. Bunun için üzerinde oruç borcu olanlar, ilk fırsatta bunları ödemek için çalışmalıdır. Şevval ayında tutulacak olan oruçlarda, oruç borcu olanlar, kazâya kalan bu oruçlarına niyyet etmeli ve bir an önce borçtan kurtulmalıdır.

Ramazandan sonra tutulması gereken iki günlük kazâ orucu da Şevval ayı orucuna dahil edilebilir. Tutulan altı günün ikisi, bu iki kazâ orucuna ayrılabilir.

Bu iki günlük kazâ önemlidir. Çünkü, Ramazanın ve bayramın, semâda hilâli görmekle değil de, takvîme göre başlatıldığı yerlerde, oruca ve bayrama hakîkî zamanlarından bir gün önce veya bir gün sonra başlanılmış olabilir.

Oruç tutulan birinci ve sonuncu günleri hakîkî Ramazana rastlamış olsalar bile, Ramazan olup olmadıkları şüpheli olur. Ramazanın takvîmlere uyarak başlatıldığı yerlerde, bayramdan sonra, iki gün kazâ orucu tutmak lâzımdır.

Ba'zıları (Ramazandan sonra, iki gün kazâ orucu tutmak da nerden çıktı? Hiçbir kitapta böyle bir şey yoktur) diyebilirler.

Evet, hiçbir kitapta yazılı değildir. Çünkü, her asırda, her yerde, Ramazan ayı, hilâli görmekle başlardı. İki gün kazâ orucuna lüzûm yoktu.

Şimdi, Ramazan ayı, hilâlin doğma zamanını hesap etmekle başlatılıyor. Ramazanın başlaması, dinin emrine uygun olmuyor. Bu hatâyı düzeltmek için, iki

gün kazâ orucu lâzım olmaktadır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 6 MART 1995 · KAYIT 10429

"Dünya Malı İçin Çocuklar Gibi Ağlardık"

Îsâ aleyhisselâm, havârileri ile seyahat ederken bir köye uğradı. Köy halkının kimisini kapı önünde, kimsini sokak ortasında ölü buldu. Bu manzarayı görünce, Îsâ aleyhisselâm havarilerine buyurdu ki:

- Bunlar Allahü teâlânın gazâbına uğramış kimselerdir.

Havâriler:

- Bunların günâhlarının ne olduğunu öğrenmek isteriz, dediler.

Bunun üzerine, Îsâ aleyhisselâm Allahü teâlâdan ölüm sebebini bildirmesini niyâz etti. Allahü teâlâ şöyle bildirdi:

"Gece olunca sen kendilerine sor! Cevabını alırsın." Gece olunca ^Isâ aleyhisselâm buyurdu ki:

- Ey köy halkı başınıza gelen nedir?

İçlerinden birisi dedi ki:

- Ey Allahın peygamberi, dünya sevgisine dalmamız sebebiyle bu hâle geldik.

- Dünyayı nasıl sevdiniz?

- Dünyayı âhıreti kazanmada bir vasıta, bir gaye bilmedik. Bir annenin çocuğunu kaybettiği vakit ağladığı, bulduğu vakit sevindiği gibi, biz de dünya malını kaybettiğimiz zaman çocuklar gibi ağlar, bulduğumuz zaman da çok sevinirdik.

- Peki niçin hep sen konuşuyorsun, başkaları konuşmuyor?

- Ben onların yanında bulunuyordum. Onlardan değilim. Onlar şimdi çok feci bir şekilde azâb gördüklerinden cevap verecek hâlleri yoktur. Ben Cehennemin bir kenarında bekliyorum. Sonum ne olacak bilmiyorum.

Dünyanın ne olduğunu Peygamber efendimiz şu hadîs-i şerîfleri ile çok güzel ifade buyurmaktadır:

(Dünya için, dünyada kalacağın kadar çalış! Âhıret için, orada sonsuz kalacağına göre çalış! Allahü teâlâya, muhtaç olduğun kadar itâ'at et! Cehennem ateşine dayanabileceğin kadar günâh işle!)

(Dünya malından, sarıldığınız, sakladığınız her şey, yanınızda kalmayacak, sizden ayrılacaktır. Ancak Allah rızâsı için yaptığınız iyilikler ve ibâdetler sizinle beraber kalacaktır.)

Îsâ aleyhisselâm buyurdu ki:

- Dünyayı kendinize efendi edinirseniz, o da sizi kendisine köle eder. "Ey havârilerim, sizin için ben dünyayı sırt üstü yere vurdum. Sakın benden sonra onu ayağa kaldırmayın. Çünkü o habistir. Onu seven Allaha isyân eder. Âhıret ancak onu terketmekle elde edilir." Fudayl bin Iyad hazretleri buyurur:

"Dünya altından olsa, elbet geçicidir. ^Ahıret topraktan bir çömlek olsa, akıllı olanlara, devamlı olan çömleği geçici olan altından çok sevmek lâzım olurdu. Nerede kaldı ki, çabuk kırılan çömlek dünya ve devamlı olan altın âhırettir!" İbni Mes'ud radıyallahü anh buyurur:

"Dünyada herkes misâfirdir. Yanındaki şeyler emânettir. Misâfirin gitmekten, emânetin ise geri alınmaktan başka çâresi yoktur." Hasta, hastalığı sebebiyle, yemeğin tadını alamadığı gibi, dünya sevgisi olan bir kimse de, ibâdetlerin tadını alamaz. Peygamber efendimiz, Dahhak hazretlerine sordu:

- Tuzlu ve baharatlı yemekleri yiyip üzerine süt içen sen misin?

- Evet öyledir, yâ Resûlallah, dedi.

- Bu yemekler nereye gidiyor, ne oluyor?

- Sonu ma'lum yâ Resûlallah.

- İşte Allahü teâlâ dünyanın sonunu Âdemoğlunun yediği yemeğin sonuna benzetmiştir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 7 MART 1995 · KAYIT 10430

Hayal ve Gerçek

Dünya hâlleri rü'ya, hayal ve gölgeye benzer. Dünya geçicidir, gidicidir. Dünya sıkıntı ve zorluk yeridir. Harâmları terk, büyük bir devlet ve büyük bir saâdettir. Günâhlara rağbet, Allahü teâlânın azâbını gerektirir. Dünyanın sonu fenâ, dînin gâyesi rızâsıdır. Bu dünya, harâmları terkeden için ni'met, ibâdet eden için ganimet, ibretle bakan için hikmet, ma'nâsını anlayan için selâmet yeridir.

Birgün Mûsâ aleyhisselâm yolda giderken, ağlıyan bir kimse gördü. Dönüşte, aynı kişinin yine ağladığını görünce:

- Yâ Rabbî! Bu kimse senin korkundan durmadan ağlıyor, senden af diliyor, dedi.

Allahü teâlâ buyurdu ki:

- Yâ Mûsâ! Onun göz yaşları ile beyni de aksa yine affetmem. Çünkü onun kalbinde dünya sevgisi var.

Muhammed aleyhisselâm Peygamber olarak gönderildiği zaman şeytanlar İblisin başında toplanarak, üzüntülerini bildirdiler. Bunun üzerine İblis onlara sordu:

- Bunlar dünyayı severler mi?

- Evet, dünyayı severler.

- Öyleyse üzülecek birşey yok. Onlara birçok haksız kazanç sağlatırım. Lüzumsuz masraf yaptırırım ve lüzumlu yere para harcatmam. Zaten her kötülük bu üç şeyden meydana gelir.

Hazret-i Ali'ye dünyayı sorduklarında, buyurdu ki:

- Dünya helâline hesap, haramına azâb olan bir yerdir.

Bişr-i Hafî hazretlerine:

- Falan zengin öldü, dediler.

- Dünyayı topladı. Fakat kendini dağıtarak âhırete gitti.

- Fakat, birçok iyilik yaptı, hayır hasenatta bulundu, dediler.

Buyurdu ki:

- Hayır onlar fayda vermez. Çünkü o dünyanın peşinde koşuyordu. Kalbinde dünya sevgisi vardı. Yaptıkları dünyalık menfaat içindir.

Hazret-i Îsâ buyurdu ki:

Dünyalık peşinde koşan, durmadan tuzlu su içen gibidir. İçtikçe harareti artar.

İslâm büyüklerinin dünya ile ilgili sözleri:

Dünyalık için ne kadar üzülürsen o nisbette âhıret sevgisi kalbinden çıkar. Âhıret için ne kadar üzülürsen, o nisbette dünya sıkıntısı kalbinden çıkar.

Mâlik bin Dinar Dünya ile âhıret birer kuma gibidir. Birisini memnun eden, diğerini gücendirir.

Hazret-i Ali Eğer bütün varlığı ile helâlinden dünya bana yönelse, üzerime bulaşacak bir pislikten kaçar gibi ondan kaçarım.

Fudayl bin İyâd Dünyayı sevene, dünyaya düşkün olana her ne verilse doymaz, daha fazlasını ister.

Süleyman Dârânî Dünya bir binektir. Binebilirsen seni taşır, binemezsen o sana yüklenir ve seni öldürür.

Hasan-ı Basrî Dünyada herkes misâfirdir. Yanındaki şeyler emânettir. Misâfirin gitmekten, emânetin ise geri alınmaktan başka çâresi yoktur.

İbni Mes'ud

BUGÜNKÜ SOHBET · 8 MART 1995 · KAYIT 10431

Önce Fıkıh Bilgisi

Öğrenilmesi farz veya vâcib olan fıkıh bilgilerini öğrenmemek büyük günâhtır. Bunun için bu bilgileri bilmiyenin, bilip de yapmıyanın islâmiyette şâhidliği kabûl edilmezdi. Eskiden, kadı mahkemede şâhidlere i'tirâz olunduğu zaman, fıkıhtan sorardı. Bilemezse şahidliğini kabûl etmezdi.

Dinimizde bilinmesi gereken din bilgilerini bilmek, öğrendikten sonra bildiği ile amel etmek çok önemlidir. Bunun için her müslümanın bilmesi gereken hususları öğrenmesi şarttır.

Kur'ân-ı kerîmden namaz kılacak kadar ezberlemek farzdır. Bunu öğrendikten sonra, fıkıh bilgilerinden farz-ı ayn olanları öğrenmek, Kur'ân-ı kerîmin fazlasını ezberlemekten daha iyidir. Çünkü, Kur'ân-ı kerîmi ezberlemek, hâfız olmak farz-ı kifâyedir.

İbâdetler ve alış veriş için lâzım olan fıkıh bilgilerini öğrenmek ise farz-ı ayndır. Helâlden, harâmdan ikiyüzbin mes'eleyi ezberlemek lâzımdır. İlmihâllerdeki bilgilerin tamamını öğrenen kimse bu kadar mes'eleyi öğrenmiş olur. Bunların bir kısmı farz-ı ayndır. Bir kısmı da farz-ı kifâyedir. Herkese, işine göre, lüzûmlu olanlar farz-ı ayn olur. Fakat hepsini öğrenmek, Kur'ân-ı kerîmi ezberlemekten daha iyidir.

Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmde fıkıh ilmini övmektedir. Bir fıkıh âlimi, bin zâhidden daha kıymetlidir.

Fıkıh bilgileri, ancak dört mezhebin âlimlerinden öğrenilir. Dört mezhebden birinde bulunmıyan fıkıh bilgisi ile amel etmek câiz değildir. Tefsîr ilminin kâ'ideleri kurulmamış, kollara ayrılmamış, sonuna varılmamıştır. Her âyetin çok tefsîri vardır. Hepsini Allahü teâlâdan başka kimse bilmez.

Önce, îmânı Ehl-i sünnet i'tikâdına uygun hale getirmelidir. Sonra farzları, harâmları öğrenmek farzdır. Bunları öğretmek ve kendine lâzım olandan başka fıkıh bilgilerini öğrenmek farz-ı kifâyedir.

Fıkıh bilgileri, Kur'ân-ı kerîmden ve hadîs-i şerîflerden öğrenilmesi farz olan bilgilerdir. Fıkıh kitabı okuyanlar, müctehidlerin ömürlerini feda ederek çıkardıkları hazır hükümleri öğrenirler. Âyetten ve hadîsten hüküm çıkarmak ihtiyacından kurtulurlar. Zaten hicrî dördüncü asırdan sonra, Kur'ân-ı kerîmden, hadîs-i şerîflerden hüküm çıkarabilen âlim kalmadı.

Farz-ı kifâye olanları bilen, yapan var iken, bunları öğrenmek müstehab olur. Bunları yapmak nâfile ibâdet olur. Namaz kılacak kadar Kur'ân-ı kerîm ezberliyen kimsenin, boş zamanlarında daha çok ezberlemesi, nâfile namaz kılmasından daha çok sevâb olur.

İbâdetlerinde ve günlük işlerinde lâzım olan fıkıh bilgilerini öğrenmesi ise, bundan daha çok sevâb olur. Lüzûmundan fazla fıkıh bilgilerini öğrenmek de, nâfile ibâdetlerden daha sevâbdır. Lüzûmundan fazla fıkıh bilgisi öğrenirken, tasavvuf bilgilerini ve âriflerin sözlerini ve hâl tercümelerini öğrenmesi de müstehab olur. Bunları okumak, kalbde ihlâsı artırır. Fıkıh bilgilerini, derin

âlimler, âyet-i kerîmelerden ve hadîs-i şerîflerden çıkarmışlardır. Bunlar, ancak fıkıh kitaplarından ve fıkıh âlimlerinden öğrenilir.

Farz-ı ayn olan fıkıh kitaplarını okumayı bırakıp, nâfile olan tefsîr okumak, câiz değildir. Zâten, müctehid olmayanların, tefsîrden fıkıh bilgisi öğrenmesi imkânsızdır. Cehenneme gidecekleri bildirilen yetmişiki fırkanın âlimleri, tefsîrlerden yanlış ma'nâ anladıkları için, sapıttılar. Âlimler sapıtınca, diğerlerinin tefsîrden ne anlıyabileceğini düşünmeliyiz!

Doğru yazılmış tefsîrleri okuyanlar, böyle felâkete düşerse, Mehmed Abduh, Ömer Rızâ vb. dinde reformcuların, mezhepsizlerin tefsîr adındaki kitaplarını okuyan acabâ ne olur?

Felsefecilerin, din adamı kılığına giren sosyalistlerin islâm dînini değiştirmeye, kendi hulyâ ve sapık görüşlerini din bilgisi olarak yazmağa kalkışmaları, bunların birer mezhebsiz, birer dinde reformcu oldukları yazdıkları kitaplarında, tefsirlerde açıkça görülmektedir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 9 MART 1995 · KAYIT 10432

Müslümanın Üç Gayesi

Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde meâlen: "Ben insanları ve cinleri ancak bana ibâdet etsinler diye yarattım." buyurmaktadır. Canlı cansız bütün mahlûkat, insan için yaratılmıştır. İnsanın istifadesi için yaratılmıştır. Cenâb-ı Hak, canlı cansız bütün varlıkları insan için, insanı da kendisi için yaratmıştır. Bunun için insanın yükü, mes'uliyeti çok fazladır. Allahü teâlâ, insanların ibâdetlerine muhtaç değildir, fakat insan bu ibâdetlere muhtaçtır.

Bunun için insan, diğer canlı varlıklar gibi meselâ, hayvan gibi, gayesiz, maksatsız başıboş olamaz. İnsanın yaratılış gayesine uygun olarak yaşayabilmesi için üç gayesi olması lâzımdır.

Birinci gayesi, rıza-i İlâhi olmalıdır. Müslümanın bütün çalışmalarında bu maksat olmalıdır. Eğer kişinin yaptığında Allahü teâlânın rızası yoksa, o işten hayır gelmez.

Rıza-i İlâhiye kavuşabilmenin en kestirme yolu, insanlara Allahü teâlânın dinini yaymaktır. Bunun için de zamanın imkânlarını, teknik vasıtalarını iyi kullanmak lâzımdır. Çünkü, Peygamber efendimiz, düşmanın silahı ile silahlanmamızı emretmektedir. Zamanımızda, dini yaymada veya yıkmada en tesirli vasıta televizyondur. Bundan sonra, gazete, dergi, kitap gelir. Fakat muteber kitabın yeri başkadır. Televizyon kalıcı değildir. Yayınlanıp geçiyor. Kitap böyle değildir. Kitap vesikadır. Kıymetli kitap hiçbir zaman, değerini önemini kaybetmez, kalıcıdır.

Müslümanın ikincisi gayesi, Allahü teâlânın kullarına hizmet etmektir. Bu da rıza-i İlâhi içindir. İnsanlara hizmet etmek zaten rıza-i İlâhinin yüzde doksanıdır. Hadîs-i şerîfte, (İnsanların iyisi, insanlara fâidesi olandır) buyuruldu.

Üçüncüsü para kazanmaktır. Para kazanmak da ilk ikisini yapabilmek içindir.

Bu zamanda, dine hizmet edebilmek için, para, mal şarttır. Peygamber efendimiz, bir hadîs-i şerîfinde, (Eshâbım için fakîrlik sa'âdettir. Âhır zamandaki ümmetim için, zengin olmak sa'âdettir) buyurdu. Ba'zıları da, para kazanmak için dini kendine âlet eder. Bu çok tehlikelidir. Böyle kimselerden uzak durmalıdır!

Bunun için malın kıymetini bilmelidir. Malın nasıl kazanıldığını bilmeyen malın kıymetini bilmez. Harâmlara, lüzûmsuz yerlere dağıtır. Aklın ve islâmiyetin beğenmediği kötü yerlere saçar. Mal kazanmak, dağa yük çıkarmak gibidir. Mal dağıtmak, yuvarlak taşı, dağdan aşağı bırakmaya benzer. Fakîrlik, çok kimsenin iyi adam olmasına mâni' olur. Çok kimse, fakîrlik sıkıntısı ile îmânını elden kaçırmış, mürted olmuştur.

İyi anladım, uzun tecrübe ile:

Adam ilimle ölçülür, ilim de mâl ile!

Malı helâlden kazanmak güçtür. Helâl yoldan, dine uyarak kazanan az olur. Bunun için de sevabı çoktur. Helâl mal damla damla, harâm mal ise, sel gibi akarak gelir. Helâlden kazanılmış zenginlik kusûr değildir. (Âhır zamanda zengin olmak sa'âdettir) hadîs-i şerîfi kıymetli kitaplarda yazılıdır. İbrâhîm, Dâvüd ve Süleymân "aleyhimüsselâm" çok zengindiler. Eshâb-ı kirâmın fakîrlerinden çoğu, zenginler bizim gibi ibâdet ettikten başka, malları ile hayırlı işler yaparak çok sevâb kazanıyorlar diyerek, Agniyâ-yı Şâkirîne imrenirlerdi.

Allah dostlarını sevmek, dine hizmette, insanın ihlâsını, gayretini artırır. Çünkü, din büyükleri, "Cennetin kapısı büyüklerin kalbidir" buyurmuştur.

Her yere bir kapıdan girilir. Cennete girmek için de büyüklerin kalbine girmek lâzımdır. İşin esası da budur. Akıl bu büyükleri tanıyıncaya kadar lâzımdır. Ondan sonra aklı bir kenara koymak lâzımdır. Kalbe girdikten sonra akla uymak felâkettir.

Bunun için, dine uymada, dini yaşamada, kendi kafamıza göre değil, Allah dostlarının kitaplarında bildirdiklerine uymamız lazımdır. Daha önce yaşamış, Allah dostu bir kimsenin kitabını okumak, ona karşı sevgi beslemek, sağlığında sevmek gibidir. Bu sevgi sebebiyle O'ndan feyz gelir. Kötülüklerden uzaklaşır, dinin emirlerini yapmakta zorluk çekmez.

BUGÜNKÜ SOHBET · 10 MART 1995 · KAYIT 10433

Akıllı İnsanın Hâli

Yûsüf Nebhânî hazretleri, (Hülâsat-ül-kelâm) kitabında buyuruyor ki:

Aklı olan, insâflı bir kimsenin, inâdı bırakıp, insanı sonsuz saâdete götürecek, hak din olan islâmı kabûl ederek, bu dinin bildirdiği emir ve yasaklara uyması şarttır.

Dünya hayâtı çok kısadır. Her geçen gün hayal olmaktadır. Her insanın sonu ölümdür. Bundan sonrası da ya sonsuz azâb veya sonsuz ni'mettir. Herkes bu iki sonsuzdan birine her gün biraz daha yaklaşmaktadır.

Ey insan! Kendine merhamet et! Aklından gaflet perdesini kaldır! Bâtılın bâtıl olduğunu görerek, ondan kurtulmaya çalış! Hakkın hak olduğunu da görerek, ona tâbi ol, sarıl!

Vereceğin karar, çok büyük ve mühimdir. Vakit ise çok azdır. Muhakkak öleceksin! Öldüğün vakti düşün! Başına geleceklere hazırlan! Hakka tâbi olmadıkça, sonsuz azâbdan kurtulamazsın! Son pişmanlık fayda vermez. Öldükten, gerçeği gördükten sonra tevbe kabûl olmaz. O gün Allahü teâlâ, (Kulum, sana akıl nûrunu vermiştim. Bunun ile beni anlamanı, bana ve Peygamberin Muhammed aleyhisselâma ve O'nun getirdiği islâm dinine îmân etmeni, emirlerimi yerine getirmeni emretmiştim. Bu peygamberlerin geleceğini, Tevrat'ta, İncil'de haber vermiştim. İsmini ve dinini her memlekete yaydım.

işitmedim, diyemezsin. Gece gündüz, dünya kazancı için, dünya zevkleri için çalıştın. Âhırette başına gelecekleri hiç düşünmedin! Gaflet içinde iken, ölümün pençesine düştün!) derse ne cevap vereceksin?

Ey insan! Başına gelecekleri düşün! Ömrün tükenmeden aklını başına topla! Etrafında gördüklerin, konuştukların sevdiklerin, korktukların, birer birer öldüler. Yok oldular. Birer hayâl gibi, gelip gittiler. İyi düşün! Sonsuz ateşte yanmak, ne demektir? Sonsuz ni'metler içinde yaşamak ne büyük nimettir. Bunlardan birini seçmek, şimdi senin elindedir. Herkesin sonu bu ikisinden biri olacaktır. Bundan kurtulmak imkânsızdır. Bunu düşünmemek ve tedbîr almamak, büyük câhillik ve cinnettir.

Akıl, iyiyi kötüden ayıran bir kuvvettir. Kötüyü terketmek, iyiyi tedkik etmek lâzımdır. Tedkik etmek için de, Peygamber efendimizin, Eshâbının ve âlimlerin, din büyüklerinin yaşayışlarına bakmak lâzımdır.

Ey insan! Aklın gösterdiği doğru yola uyup, nefsin kötü arzularını terket!

Îmân edip, dinin emir ve yasaklarına uymak nefse çok zor gelir. Çünkü, nefis hak olan dîne her zaman karşıdır. Ona düşmandır. Nefis, şeytan, kötü arkadaş insanı dinden uzaklaştırır. Bunun için, daha küçükken çocukları kötü kimselerden uzak tutup, kötü ahlâk edinmelerine mâni olmalıdır. İslâm büyükleri, (Çocuğa öğretmek, taşa yazmak gibidir) demişlerdir. Çok uyanık olup, bu üç düşmanın şerrinden insan kendini korumalıdır. Bu üç düşmandan en tehlikelisinin de kötü arkadaş olduğu unutulmamalıdır.

İnsana alışık olduğu şeyleri terketmesi, bırakması zor gelir. Doğunca süt emmeğe alışır, büyüyünce de bundan ayrılmak zor gelir. Sonra, gördüğü dine, evine, mahallesine, şehrine alışır. Daha sonra, san'atına, işine alışır. Bunlardan ayrılmak çok zor gelir. Çocuk daha küçükken, temiz kalbine iyi, güzel şeyleri yerleştirmelidir.

İnsan, kendisini kurtardığı gibi, çoluk çocuğunu da ateşten korumalıdır. Hadîs-i şerîfte, (Evlerinizde ve emirleriniz altında olanları, Cehennemden korumalısınız! Onlara müslümanlığı öğretmelisiniz!) buyuruldu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 11 MART 1995 · KAYIT 10434

Ni'mete Şükretmeyince..

Sebe' Yemen'de San'a şehrine üç günlük mesafede Mağrib bölgesinde kurulmuş bir şehirdi. Mağrib bölgesi çok ma'mûr edilmiş bir beldeydi.

Mağrib seddi yapılarak bölgenin su ihtiyacı karşılanmış hem de selden korunmuştu. Baştan başa birbirlerine bitişik köyler ve bahçelerle kaplıydı.

Sebe beldesinde, eziyet verici canlılar, hayvanlar, sivri sinek ve diğer sinekler, pire, akrep, yılan gibi haşerat yoktu. Bunlar başka bölgeden gelseler de burada yaşayamayıp ölüyorlardı. Bu beldeye gelen hastalar iyileşirdi.

Allahü teâlâ, bu beldenin halkına bunlar gibi daha birçok ni'metler vermişti. Halk, refâh ve huzûr içinde yaşıyordu. Âyet-i kerîmede bu bölge için (Hoş bir belde) buyurulmuştur.

Allahü teâlâ bu kadar ni'met verdiği bu kavme birçok peygamber göndererek onları dine da'vet etti. Peygamberler onlara Allahü teâlânın ni'metlerini hatırlattılar. Allahü teâlânın emirlerine uymazlarsa, azâba uğrayacaklarını anlatıp, korkuttular. Fakat, Sebe' halkı, peygamberlere inanmadılar. Üstelik, "Allahın bize ni'met verdiğine filan biz inanmayız" dediler.

Sebe' sûresinde, Sebe' halkı için, (Fakat onlar, bu kadar ni'metin şükründen yüz çevirdiler) buyuruldu.

Daha sonra, bir sel gelip, bunların evlerini bahçelerini su altında bıraktı. O güzelim bahçeler harap oldu. Allahü teâlâ kendilerine köstebeği musallat etti. Köstebekler, Mağrib seddini alttan deldi, seddeki su aktı, bütün bahçeler, bağlar harap hâle geldi. Sebe halkının gururlanıp, kibirleneceği bir şey kalmadı. Bütün ni'metler ellerinden alındı. Sebe' sûresinde meâlen, (İşte biz onları, ni'mete nankörlükleri sebebiyle böyle cezâlandırdık. Biz ancak ni'mete nankörlük edenleri cezâlandırırız) buyuruldu.

Sebe' halkı, refah ve bolluğa şükretmedikleri gibi, bu rahat ve huzûrdan da şikâyet etmeğe başlamışlardı. Rahatlık kendilerini rahatsız etti. Rızık kazanmak için, sıkıntı ve meşakkat ister oldular.

Nitekim, İsrailoğulları da çölde yedikleri bıldırcın ve helvadan bıktıklarını bildirerek, soğan, sarımsak, bakla gibi yiyecekler istemişlerdi.

Sebe' halkı da, çok güzel, yemyeşil, sıra sıra olan bahçelerden usanıp bunların aralarında çöl bulunmasını istediler. Ellerindeki ni'metlerin birgün ellerinden çıkacağını hiç düşünmediler.

Başlarına çeşitli musîbetler gelen halkın sağ kalanları, çevre beldelere dağıldılar. Hepsi çok perişan oldular. Bunların bu hâli, çevrede yaşıyan kavimlere birer ibret oldu. Bu hâdiseler darb-ı mesel hâlinde anlatılmaya başlandı. Bu husûsta, Sebe' sûresinde, (Şüphesiz ki bunda, çok sabır, çok şükreden için, elbette ibret vardır) buyurulmuştur.

İyilik yapana teşekkür edileceğini, herkes bilir. Bu, insanlık îcâbıdır. İyilik edenlere hürmet edilir. O hâlde, her ni'metin hakîkî sâhibi olan Allahü teâlâya şükretmek, insanlık îcâbıdır. Aklın lüzûm gösterdiği bir vazîfe, bir borçtur. Fakat, O'na nasıl şükredeceklerini insanlar anlıyamazlar. O'na karşı söylenmesini güzel sandıkları şeyler, O'na çirkin gelebilir. O'nu büyültmek, hürmet etmek sandıkları, hakâret ve küçültmek olabilir. O'na hürmet ve şükür şekilleri, yine O'ndan bildirilmedikçe, O'na lâyık olacağına güvenilemez ve O'nun kabûl edeceği bir ibâdet olamaz. Çünkü, insanların hamdetmeleri, O'na belki hakâret olur. İşte, O'nun tarafından bildirilen, ta'zîm, hürmet ve şükür şekli, Peygamberlerin bildirdikleri dinlerdir. Ona kalb ile yapılacak hürmetler, dinde bildirilmiş, dil ile yapılacak şükürler, orada gösterilmiştir. Her uzvun yapacağı işleri, açık ve geniş olarak, beyân buyurmuşlardır. O hâlde, Allahü teâlâya inanmak ile ve kalbin ve bedenin yapması ile şükür etmek, ancak dîne uymakla olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 12 MART 1995 · KAYIT 10435

"Ev Alma Komşu Al!"

Dînimizin üzerinde durduğu en önemli konulardan biri de, komşu haklarıdır. Komşuya iyilik yapılması Kur'ân-ı kerîmde emredilmektedir. Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde meâlen buyuruyor ki:

"Yakın komşuya, uzak komşuya, yanındaki arkadaşa, yolda kalmışa ve eliniz altında bulunan kimselere iyilik edin! " Âile ve akrabâlarımızdan sonra bize en

yakın olanlar komşularımızdır. Komşu hakkını son derece gözetmek, el ile ve dil ile komşulara ezâ edecek, sıkıntı verecek bir harekette bulunmamak dînimizin emrettiği önemli bir vazîfedir.

Komşuya iyilik yapmada da bir öncelik sırası vardır.

Birgün Hazret-i Âişe vâlidemiz, Peygamber efendimize sordu:

- Ey Allahın Resûlü, iki komşum var. Önce hangisine yardım edeyim?

- Hangisinin kapısı sana daha yakınsa ondan başla!

Komşuluk, insanları ve âileleri birbirine bağlayan ma'nevî bir bağdır. Ba'zan komşular arasındaki bu ma'nevî bağlara, akrabâlar arasındakinden bile fazla ihtiyaç duyulur. Zîrâ, asrımızda ev ve işlerimizde, hemen hemen her gün, hatta her saat yüz yüze bakarız. Bu sebepledir ki, atalarımız, "Ev alma, komşu al" diyerek iyi komşular edinmemizi tavsiye etmişlerdir.

Aradaki bu güzel bağları koparmak ise, dînimizde hoş olmayan şeylerdir. İnsan, kendi malını, canını ve nâmusunu nasıl korursa, komşusunun malını, canını, iffet ve nâmusunu da öylece koruması, onların haklarına riâyet etmesi lâzımdır.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Komşuya hürmet etmek, anaya hürmet etmek gibi lâzımdır.)

(Cebrâil aleyhisselâm, komşu hakkı üzerinde o kadar çok durdu ki, komşu ölünce, diğer komşunun mîrâsından pay hakkı alacağını zannettim.)

Komşunun komşusu üzerinde on hakkı olduğu hadîs-i şerîfle bildirilmiştir. Bunlar:

1- Borç istediği zaman borç vermek.

2- Misâfirliğe çağırınca, da'vetine icâbet etmek, gitmek.

3- Hastalanınca ziyâretine gidip, hâl ve hâtırını sormak.

4- Yardım isterse yardım etmek.

5- Başına bir belâ gelirse teselli etmek, üzüntüsünü paylaşmak.

6- Sevinçli görürse sevincine ortak olmak.

7- Ölünce cenâzesine gitmek, defin işleriyle meşgûl olmak.

8- Yolculuğa çıktığı zaman, evini kollayıp gözetmek.

9- Ondan gelecek bütün sıkıntılara katlanmak.

10- Onunla kavga ve münâkaşa etmemek, iyi geçinmek.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Komşuluk hakkını gözeten tam müslüman olur.)

(Çok namaz kılan, oruç tutan, sadaka veren, fakat dili ile komşularını incitenin gideceği yer Cehennemdir.)

Kâfir olan komşuyu da incitmemek, ona da iyilik yapmak, ihsân etmek lâzımdır. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Kâfir olan komşunun bir hakkı, müslüman olan komşunun iki hakkı, akrabâ olan komşunun üç hakkı vardır.)

(Komşusu aç iken, evinde tok yatan bizden değildir.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 13 MART 1995 · KAYIT 10436

"Vallahi Îmân Etmemiştir!"

Komşuları ile iyi geçinmiyen, ma'nâsız ve sudan bahanelerle komşusuna darılıp, aralarına kin ve nefret tohumu saçarak, komşuluk bağlarını koparan, iyi bir müslüman sayılmaz.

Komşuya, hürmet saygı göstermelidir. Komşuya hürmet, onunla iyi geçinmektir. Allahü teâlânın kendisine ihsân ettiği rızıklardan ona da vermektir. Onu incitecek söz ve harekette bulunmamaktır.

Bir defasında, Peygamber aleyhisselâm:

- Vallahi îmân etmemiştir, vallahi îmân etmemiştir, vallahi îmân etmemiştir, buyurdu.

Orada bulunan Eshâb-ı kirâm korkarak sordular:

- Yâ Resûlallah, bu îmân etmeyen kimdir?

Peygamber efendimiz şöyle cevap verdi:

- Kötülüğünden komşusunun emin olmadığı insan!

Fakîr komşular, kendileriyle görüşmeye yardım etmeyen zengin komşularını, Kıyâmet günü şikâyet edecekler, haklarını istiyeceklerdir. Komşunun çocuklarını

eliyle okşamalı, tatlı dil ile, muhtaç olduğunu vermekle gönüllerini almalıdır. Komşusunun gönderdiği hediyeyi az ve hakîr görmemeli, sevinçle karşılamalıdır.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Evinizde pişen yemekten, komşunuzun hakkını veriniz!)

Komşunun malına göz dikmemeli, fakat kendi malı varsa, komşuya ondan ikrâm etmelidir. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Allaha ve âhıret gününe inanan, komşusuna ikrâmda bulunsun!)

Komşunun yaptığı eziyyetlere ve câhilce hareketlere de sabretmeli, karşılık vermemeli, güler yüz ve tatlı dil ile karşılamalıdır. Hattâ, ona karşı iyiliklerini artırmalıdır!

Peygamber aleyhisselâma:

- Filân kadın, gündüzleri oruç tutar, geceleri namaz kılar; fakat komşularına eziyet eder, dediklerinde:

- Onun yeri Cehennemdir, buyurdu.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Allaha ve Kıyâmet gününe inanan, komşusuna iyilikte bulunsun!)

Hasan-ı Basrî hazretleri buyurdu ki:

"İyi geçinmek, sadece komşuya eziyet etmemek değil, ondan gelen eziyetlere de sabretmektir." Komşunun ödünç olarak istediğini hemen vermelidir. Komşu hasta olunca, ziyâretine gitmeli, sıkıntıya düşünce, imdâdına yetişmelidir. Sevinçli zamanlarında tebrik etmelidir.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Sıkıntıya düşen komşusuna yardım eden, sıkıntısını gideren kimseye, Allahü teâlâ Kıyâmet günü kıymetli elbise giydirecektir.)

Cenâze olunca, "Ta'ziye" etmeli, yâni sabretmesini söylemeli ve cenâzesinin hizmetine koşmalıdır. Komşusu sefere, uzak vazîfeye gidince, geride kalan âilesini, çocuklarını, hırsızların, ahlâksızların şerlerinden, zararlarından muhafaza etmelidir. O yok iken, onun çoluk çocuklarına karşı davranışlarında ona hıyânet etmekten çok sakınmalıdır.

Dünyada en kıymetli şey, müslüman, sâlih, Allahü teâlânın ve mahlûkların haklarını bilen ve gözeten komşudur. İyi komşular varsa, Allah onun hürmetine

diğerlerine de umumi bela gördermez. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ, bir sâlih müslümanın hürmetine, komşularından binlerce belâyı, felâketi uzaklaştırır.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 14 MART 1995 · KAYIT 10437

"Bana Niçin Haber Vermedin?"

Evliyânın büyüklerinden Mâlik bin Dinâr hazretlerinin yahudi bir komşusu vardı. İslâmiyyete oldukça düşman olan bu yahûdi, evinin kanalizasyon çukurunu düşmanlık olsun diye komşusu Mâlik bin Dinâr hazretlerinin odasının arkasına yaptı. Odadan içeri sızıntı oluyor, pis koku çok rahatsız ediyordu. Hergün sızıntıları temizler, pis kokuyu yok etmeye çalışırdı.

Yahûdi, onun rahatsız olduğunu anlıyor; fakat şikâyete gelmemesine hayret ediyordu. Mâlik bin Dinâr hazretlerinin yerine, yahûdinin sabrı taştı.

Yahûdi, Mâlik bin Dinar hazretlerinin evine geldi. Ağır bir pis koku ile karşılaşınca sordu:

- Yâ Mâlik, bu koku ne?

- Burada kokulu şeyler yakıyorum.

- Hayır, bu koku o yaktığın şeylerin kokusuna benzemiyor. Bu kanalizasyon kokusudur. Bak duvardan sızıyor. Benim bahçenin duvarından. Ne diye bana söylemiyorsun?

- Eğer söyleseydim, sen üzülebilirdin. Bizim dînimizde, komşuyu üzmemek ve ondan gelen eziyetlere katlanmak vardır. Komşuyla kavga ve niza etmek yoktur.

Yahûdi bu sözler karşısında sarsıldı ve dedi ki:

- Bugüne kadar İslâm dînine düşman idim. Şimdi İslâmiyyete hayran kaldım. Böyle güzel hükümler, ancak hak olan bir dinde bulunur. Ey Mâlik, müslüman olmak için ne lâzımsa derhal yapmaya hazırım.

- Müslüman olmak için sadece dil ile kelime-i şehâdet getirip, kalb ile tasdik etmek kâfidir.

Bunun için, ev kiralarken, ev satın alırken, evin durumundan önce komşuların, mahallenin durumana bakmak lazımdır. Çok kimse, komşularını araştırmadığından, ev alıp bir- iki ay sonra satmak zorunda kalmıştır. İyi komşular, insanın kendisini tanımasına da yardımcı olur.

Hadîs-i şerîfte:

(Kendisinin iyi mi, kötü mü olduğunu anlamak isteyen kimse, sâlih, hâlis olan komşularının kendisi hakkında ne dediklerini öğrensin! İyi kimsedir diyorlarsa, ind-i İlâhîde iyi olduğunu anlasın!)

Herhangi bir kimseye yapılması harâm olan bir fenâlık, komşuya yapılırsa günâhı kat kat fazla olur. Herhangi bir kimseye yapılması sevâb olan bir iyilik, komşuya yapılırsa, sevâbı kat kat daha fazla olur.

Komşumuz hakkında kesin olarak bilmedikçe su-i zanda bulunmamalıdır. Komşumuzda gördüğümüz uygun olmayan halleri iyiye yormalıdır. Peşin hükümle hareket etmemelidir. Onun gizli, bilinmeyen yönlerini araştırmamalıdır.

Komşuluk münasebetlerinde çok sabırlı olmalıdır. Sabır çok şeyi halleder. Sabretmeye devam edildiğinde bir müddet sonra o da yaptıklarına pişman olur.

Birisi Peygamber efendimize gelerek komşusunu şikâyet ederek:

- Komşum bana çok sıkıntı veriyor, dedi.

Peygamber efendimiz buna:

- Git, sabret! buyurdu.

Birkaç gün sonra tekrar gelip şikayetini tekrarlayınca:

Yine sabır tavsiye edildi. Fakat adam üçüncü sefer yine şikâyet edince:

- Git eşyânı sokağa çıkar, bekle! buyurdu.

O da gidip eşyâsını sokağa koydu. Gelip geçenler ona neden öyle yaptığını soruyorlar, o da o komşusunun kendisine kötü muamele ettiğini söylüyordu. Bu duruma vâkıf olan kötü komşu da, yaptıklarına üzüldü, pişman oldu. Ezâ, cefâ ettiği komşusuna gelerek:

- Evine dön, benden bir daha hoşlanmıyacağın birşey görmiyeceksin, diyerek özür diledi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 15 MART 1995 · KAYIT 10438

Câmide yapılması yasak lan şeyler

Câmiye, mescide, müslümanın evine, sağ ayakla girilir ve önce sol ayakkabı çıkarılır. Câmiden sol ayakla çıkılıp, önce sağ ayakkabı giyilir. Câmiye girerken i'tikâfa niyyet edilir. İ'tikâf, ibâdet niyyetiyle câmide bir müddet bulunmaktır.

Mescide girince, iki rek'at nâfile namaz kılmak sünnettir. Buna (Tehıyyet-ül-mescid) namazı denir. Mescide girince, farz veya başka namaz kılınınca, tehıyyet-ül-mescid namazı da kılınmış olur. Hadîs-i şerîfte, (Câmiye girince, iki rek'at amaz kılmadan oturmayın) buyuruldu.

Kur'ân-ı kerîm okunuyorsa, bu namaz kılınmaz. Çünkü, Kur'ân-ı kerîmi dinlemek farzdır. Farz-ı kifâye sevâbı, farz sevâbıdır, sünnet sevâbı, farzın yanında denizde damla bile değildir.

Câmide dikkat edilecek hususlar vardır. Bunlara dikkat edilmezse günâh işlenmiş olur. En azından mekruh olur, namazın sevâbı gider:

1- İş elbisesi ile ve büyüklerin yanına çıkılamıyacak elbise ile ve fena kokulu elbise ve çorap ile namaz kılmak mekrûhtur. Evde pijama ile namaz kılmak câizdir. Fakat, câmiye pijama ile gelmemelidir.

Soğan, sarmısak yiyen de, kokusu gitmeden câmiye gelmemelidir.

2- Câmiye abdestsiz girmek mekrûhtur.

3- Ön safta yer varken, arka safta durmak mekrûhtur. İmâm, önce safları düzeltip, sonra namaza başlar. Peygamber efendimiz, safları düzeltir, sonra tekbir getirirdi. İmâm için sünnet olan da böyle yapmaktır.

4- Câmide farzı yalnız kılmış olan, öğle ve yatsı namazlarında, yanında cemâ'atle namaz kılınmaya başlanırsa, ya cemâ'ate uyup nâfile olarak kılar veya câmiden çıkar. Diğer üç namazı yalnız kılmış olanın, cemâ'at ile kılınırken bile, cemâ'ate uyup nâfile olarak kılmayacağı için, câmiden çıkması vâcib olur. Çünkü, cemâ'ate uymamak büyük günâhtır.

5- İmâmın, son sünneti, farzı kıldığı yerde kılması mekrûhtur. Biraz sağ veya solda kılar.

Cemâ'atin aynı yerde kılması ise câizdir. Bu bakımdan yer değiştirmek için birini çekerek ona eziyet vermemelidir!

6- Ön saflara geçmek için başkalarına eziyet vermek câiz değildir.

7- Saflar yandan sıklaştırılmalı, omuzlar birbirine iyice değmelidir. Eshâb-ı kirâm saflara çok sık durduğundan elbiselerinin omuzları eksirdi. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Namazda düz ve omuz omuza sık durunuz! Aranızdaki açıklık ve aralıkları kapatınız ki, aranıza şeytan girmesin!)

8- Cum'a günü imam minbere çıkınca ve cemâ'atle namaz kılınırken, sünnete başlamak mekrûhtur.

Sabah sünnetini kılmamış olan, sünneti kıldığı takdirde cemâ'ati kaçıracağını anlarsa, sünneti kılmaz, hemen imâma uyar. Cemâ'at ile ikinci rek'atta oturabileceğini anlarsa, sünneti sofada, çabuk kılar veya içerde direk arkasında kılar. Böyle boş yer yoksa sünneti kılmaz. Çünkü, cemâ'at ile kılınırken, sünnete başlamak mekrûhtur. Mekrûh işlememek için sünnet terkedilir.

9- Sünnet ile farz arasında konuşmamalıdır. Konuşmak, bir şey okumak, sünnetin sevâbını azaltır. Ba'zı âlimler, sünnetin kabûl olmayıp tekrar kılmak lâzım olacağını bildirdi.

10- Kırda ve büyük câmide ayaklar ile secde arasından, küçük mescidde ve odada ise, ayaklar ile kıble duvarı arasından geçen günâha girer. [Eni, boyu 20 metreden az olan mescide, küçük mescid denir.] 11- Bulaşıcı hastalığı olan câmiye gelmemelidir!

12- Câmide bir şey yiyip içmek ve uyumak mekrûhtur.

13- Câmide, alış veriş yapmak mekrûhtur.

14- Câmide dünya kelâmı ile meşgûl olmak tahrîmen mekruhtur. Ateş, odunu yiyip bitirdiği gibi, câmide dünya kelâmı konuşmak da, insanın sevâblarını giderir.

15- Câmide yüksek sesle konuşmak, nutuk söylemek, kavga etmek tahrîmen mekrûhtur. Nutuk verir gibi hutbe okumak da haramdır.

16- Küçük çocuğu câmiye sokmak mekrûhtur. Câmiyi kirletecek yaşta ise haramdır.

17- Cemâ'ate yetişebilmek için koşa koşa gitmek mekrûhtur.

18- Cemâ'ate sonradan yetişen, imâm yüksek sesle okuyorsa sübhâneke okuması mekrûhtur. Mekrûh işlememek için sübhâneke okuma sünneti terkedilir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 16 MART 1995 · KAYIT 10439

Başarının Sırrı

İlme müslümanlar kadar bağlı, saygılı hiçbir millet gelmemiştir. Muhammed aleyhisselâm birçok hadîs-i şerîflerinde, ilmi medhederek, teşvik etmiştir. İslâmiyet ile, maldan daha çok önem vermiştir.

Bugünkü fennin ve medeniyetin kurucuları, Emevîler, Abbasîler, Gaznevîler, Selçuklular ve Osmanlılar zamanındaki müslümanlar olmuşlardır.

Bu devletler, adâlet, iyilik, saygı gibi güzel ahlâklar üzerine kurulduğu için, bünyelerinde, birbirini seven, yardımlaşan, çeşitli ırklardan insan topluluklarını birleştirmiştir.

Osmanlıları Sakarya kenarından, kısa zamanda, Viyana kapılarına götüren kuvvet, Sultan Osman'ın ihlâslı bir şekilde, bütün insanların kurtulması, onlara dinimizin emrettiği güzel ahlâkı öğretmeleri için, oğullarına yaptığı vasiyetidir.

İslâm devletleri, fethettikleri yerlerde, adâlet ile hükmedip, İslâmiyetin emrettiği güzel ahlâka tam uydukları devirlerde her zaman büyük başarılar elde etmişler, bunlarda gevşeme olduğu zamanlarda ise, bu başarıları gösterememişlerdir. Başarıları hep İslâmiyetin emrettiği güzel ahlâka uymaları ile orantılı olmuştur.

Endülüs Emevî Devleti Sultanı Üçüncü Abdurrahman, âlimlere ve ilme çok kıymet verirdi. Bunun için Endülüs'te ilmî çalışmalar çok ilerledi. Mükemmel bir tıp fakültesi kuruldu. Avrupa kralları ve delvet adamları, tedâvi için Kurtuba'ya gelirlerdi. Gördükleri medeniyete, güzel ahlâka, misâfirperverliğe hayran kalırlardı.

Fakat daha sonraları, İslâm ahlâkını, Allahü teâlânın emirlerini bırakıp, felsefeci İbni Rüşd ve İbni Hazm'ın bozuk fikirleri hâkim olunca, kısa zamanda devlet çöktü. İspanyollar 1492 senesinde, Gırnata şehrini alıp, bütün müslümanları kılıçtan geçirdiler.

Aynı durum Osmanlılarda da vuku bulmuştur. Önceleri medreselerde, fen dersleri de okutulurdu. Din düşmanları çeşitli entrikalarla, medreselerden fen derslerini kaldırttılar. Din adamları, fen bilgilerinden mahrum, bilgisiz yetiştirilerek, İslâmiyeti içeriden yıkmaya başladılar. Bir taraftan, ilim yok edildi. Bir taraftan da, ahlâk, edep, hayâ ve din bozuldu. Bunun neticesi olarak da, imparatorluk çöktü. Hâlbuki İslâmiyet, tecrübî ilimleri, fenni, sanatı, endüstriyi önemle emretmektedir.

Türkler, İslâmiyete ve onun emrettiği güzel ahlâka bağlılıkları nisbetinde, birçok ülkelere hâkim olmuşlardır. İslâmiyete girmiyen Türk boyları ise kısa zamanda yok olup gitmişlerdir.

Türkler üç büyük dalga hâlinde dünyaya dağıldılar:

Bunlardan birincisi, Gaznevî hükümdârları emrindeki, kalaç ve diğer Türk boylarıdır. Bunlar müslüman olup, gittikleri her yere İslâm dinini, onun güzel ahlâkını götürdüler. Bugün Hindistan'da yüz milyonu aşan bir müslüman topluluğunun bulunması, bunların hareketinin bir neticesidir.

İkincisi, İran'dan geçerek, Malazgirt zaferinden sonra Anadolu'yu fetheden Oğuz Türkleri'dir. Bunlar da İslâm dini ile müşerref oldukları için, asırlardır, hayatiyetlerini devam ettirmektedirler. Güzel vatanımız bunların vesîlesi ile müslüman diyârı olmuştur.

Üçüncü Türk dalgası ise, Karadeniz'in kuzeyinden, Balkanlara inmişlerdir. Bunlar, Peçenek ve Koman gibi Türk boylarıdır. Bunlar, İslâm dini ile şereflenemedikleri için, kısa zamanda eriyip yok oldular.

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki, Türk devletlerini ve milletlerini ayakta tutan, yaşatan esas güç, kuvvet îmândır ve İslâm dininin emrettiği güzel ahlâk, adâlet, iyilik, doğruluk ve fedakârlık gibi esaslardır. Dinimizin emrettiği şekilde ilme, önem verilip, güzel ahlâk ile adâletle muâmele edildiği takdirde, müslüman milletlerin eskiden olduğu gibi, medeniyetin, ilerlemenin temsilcisi olmaları için hiçbir engel yoktur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 17 MART 1995 · KAYIT 10440

Sonsuz Cennet veya Cehennem

Hepimiz misafiriz dünyada. Sadece misafir kalma müddeti farklı. 60 - 70 yıl, haydi olsun 100 yıl. Neticede gelen gidiyor. Kalan yok.

Kimse bu dünyada daimi kalmaz. Dünyaya milyarlarca insan gelmiş. Bir müddet yaşamışlar. Sonra, ölüp gitmişler. Bunların ba'zıları zengin imiş, ba'zıları fakir. Kimi güzel imiş, kimi çirkin. Kimi zâlim imiş, kimi mazlum. O hâllerinin de hepsi geçti, unutuldu.

Hazret-i Ali buyurdu ki:

"Müslümanlar, âhırete inanıyor. Kitapsız kâfirler, inkâr ediyor. Tekrâr dirilmek olmasaydı, inanmıyanlar birşey kazanmaz, müslümanlar da, zarar etmezdi. Fakat, kâfirlerin dediği olmayınca, sonsuz azap çekeceklerdir." İslâm âlimleri, sözlerini ispat etmekte, inanmıyanların hücûmlarına akıl, ilim ve fen ile cevap vermektedir. Müslümanlar, sözlerini ispat etmeseydi dahî, Kıyâmet inkâr olunabilir mi idi?

Sonsuz azapta kalmak, bir ihtimâl bile olsa, bunu hangi akıl kabûl eder? Hâlbuki, âhıret azapları, bir ihtimâl değil, meydânda olan hakîkattir. O hâlde, inanmamak, akılsızlık oluyor.

Görülüyor ki, inanmış olanlar, şimdi tam rahat ve huzûr içindeler. Îmânsız olanlar ise, sonsuz olarak ateşte yanmak ihtimâli, korkusu içindeler.

Ey insan! İyi düşün! Şimdi, geçmiş senelerin nasıl bir hayâl oldu ise, öleceğin zaman da ve bütün ömrün, bütün hayatın, çalışmaların, didinmelerin hep hayâl, bir rü'yâ gibi olacak. O zaman, sen bu iki kısmın hangisinden olmak istersin?

Hiçbirinden olmak istemem diyemezsin. Buna imkân yok! Çâresiz, onların arasına gideceksin! Sonsuz ateşte yanmayı, zayıf bir ihtimâl bile olsa ister misin? Allahın var olduğuna, Cennete, Cehenneme inanmayı, akıl da, ilim de, fen de reddedemiyor. Böyle şey olamaz diyemiyor. İnanmıyanlar, inkâr etmelerine akıl ile, fen ile bir vesika gösteremiyorlar.

Hâlbuki inanmak lâzım olduğunu gösteren vesikalar sayılamıyacak kadar çoktur. Dünya kütüphaneleri bu vesikaları bildiren kitaplarla doludur. Ba'zıları nefslerine, zevklerine aldanarak inkâr ediyorlar. Zevklerinden başka birşey

düşünmüyorlar. Hâlbuki İslâmiyet hiçbir zevki yasak etmemiştir. Zevklenmenin zararlı olmasını yasaklamıştır.

O halde, aklı olan kimse, zevklerini, Allahü teâlânın gösterdiği yoldan temin eder. İslâmın güzel ahlâkı ile süslenir. Herkese iyilik eder. Kendisine kötülük edenlere iyilikle karşılık verir. İyilik edemezse hiç olmazsa sabreder. Bölücü olmaz. Yapıcı olur. Böylece kendisi de hem zevklerine, hem de rahata, huzûra kavuşur.

Dünyanın tatlı şeyleri ve geçici ni'metleri ancak, dînimize uymaya yardımcı oldukları zaman, faydalı ve helâl olurlar. Dünya kazancı, âhıret kazancı ile birlikte olduğu zaman işe yarar. Âhıreti kazanmaya yardımcı olmayan dünya zevkleri, şekerle kaplanmış zehir gibidirler.

Dünya zevkleri, bedene, nefse tatlı gelen şeylerdir. Hâlbuki insan yalnız bunun için yaratılmadı. Âhıret ise rûha mahsus olan hakîkî zevk ve lezzetlerin de yeridir. Dünya ile âhıret, birbirinin zıddı, tersidir. Birini sevindirmek, ötekinin gücenmesine sebep olur. Yâni birinde zevk aramak, ötekinde elem çekmeğe sebep olur.

O halde, dünyada ni'metleri, lezzetleri çok olanlar, bunlara lâzım olan şükrü yapmazlarsa, âhırette çok korkacak, çok acı çekecektir. Bunun gibi, dünyada tehlikelerden sakındığı, çalıştığı halde çok acı çeken mü'min, âhırette çok lezzete kavuşacaktır.

Dünyanın ömrü, âhıretin sonsuzluğu yanında, denize nisbetle bir damla kadar bile değildir. Daha doğrusu, sonu olan, sonsuz olan ile ölçülebilir mi? Bunun için Allahü teâlâ dostlarına merhamet ederek, sonsuz ni'metlere kavuşmaları için, dünyada birkaç gün sıkıntı çektiriyor.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Dünyaya düşkün olmak, insanın âhıretine zarar verir. Âhıretini seven dünyada harâmlardan sakınır. Bu böyle olunca, siz bâkîyi fâni üzerine tercih ediniz!)

BUGÜNKÜ SOHBET · 18 MART 1995 · KAYIT 10441

Dünya hayatı çok kısadır

Eski ümmetlerden, zengin bir kimse öldüğünde, geriye bir köşk ile iki oğlu kaldı. Çocukları, köşkü taksimde anlaşamadılar. Duvardan bir ses geldi:

"Benim için birbirinize düşman olmayınız. Ben bir padişah idim. Çok yaşadım. Mezarda yüz otuz sene kaldım. Sonra toprağımla çanak çömlek yaptılar. Kırk sene evlerde kullandılar. Kırıldım. Sokağa atıldım. Sonra benimle kerpiç yaptılar. Bu duvarın inşâsında kullandılar. Birbirinizle dövüşmeyiniz. Yarın siz de benim gibi olacaksınız"

Rabbini unutup, nefis yemeklere, latif, güzel elbiselere, köşklere, saraylara meyledip onlara benzer dünya nimetlerine aldanan kimsenin durumu eski kitaplarda hayvan ile hac yolculuğuna çıkan kimseye benzetilerek şöyle anlatılmaktadır:

Dünyaya aldananların durumu; Kâ'be yolculuğunda ba'zı yerlerde eğlenip, arkadaşlarından ayrılarak bindiği hayvana yem verip, çok hizmetler ve bakım ile onu süsleyip, renkli, çeşitli palanlarla bezeyen, çeşit çeşit otlarla besliyen ve temiz su arayıp, sulayan hacı adayına benzer.

Bu işlerle uğraşırken hac kâfilesi onu bırakıp gider. O ise haccı ve kâfilenin uzaklaşıp gittiğini bile düşünmez. Sahrada yalnız başına kaldığından, hayvanı ile beraber, yırtıcı hayvanlara av olacağından gâfildir.

İşte âhıret yolcusu da, yalnız yemek ve içmesini iyi yapmakla zaman harcar, elbise ve ev süslemekle meşgûl olursa, ne için yaratıldığını unutup, ibâdet ve ma'rifetten uzaklaşırsa, o huzûr Kâ'besinden uzak ve korkulu dünyada kafileyi kaçırmış olup, tabiat karanlığında aldanmış nefs ve şeytan elinde yenik ve ezik olur.

İşte akıllı ve uyanık olan kimse; kendi işinde ve dünyasında hiç üzülmeyen, emellerini kısa tutup, sabaha bile çıkamayacağını düşünen, ibâdetine kuvvet verecek ve irfan yolunda yürüyecek miktardan fazla geçim derdi olmayandır. Kur'ân-ı kerîmde dünya ile ilgili dünya malı ile ilgili pek çok âyet-i kerîme var.

En'âm sûresi otuzikinci âyetinde (Dünya hayatı, ancak oyun ve boş şeyle meşgûl olmaktır. Âhıret ve ni'metleri dâimî olduğundan daha hayırlıdır. Bunların farkını anlamaz mısınız?)

Râ'd sûresi yirmialtıncı âyetinde (Mekkeliler dünya hayatı ve geniş rızık ile ferahlanırlar. Hâlbuki dünya hayatı âhırete göre, çok çabuk geçicidir.)

Nahl sûresi doksanaltıncı âyetinde (Dünyalıklardan sizin yanınızda olanlar fâni, lâkin Allahü teâlâ katında olan hazine ve rahmetler dâimidir.)

Kasas sûresi altmışıncı âyetinde (Dünyalık olarak size verilen şey, dünya hayatının meta' ve süsüdür. Onunla geçinir ve övünürsünüz. Âhırette Allah katında verilecek ni'metler ebedî olup, ondan hayırlı ve bâkidir. Yoksa onu anlamıyor musunuz?)

A'lâ sûresi onaltı ve onyedinci âyetlerinde (Belki siz dünyayı âhırete tercih edersiniz, hâlbuki âhıret hayırlı olup ni'metleri dâimidir) buyurulmaktadır.

Peygamber efendimiz de ümmetine çok acıyıp, âhıretin sonsuz, dünyanın aldatıcı ve gaddar olduğunu bildirmiştir.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Ey benim ümmetim ve Eshâbım! En güzel hayata kavuşan, dünya kendisini terketmeden önce, kendisi dünyayı terkedendir.)

(Dünya iki gündür: Biri sevinç, biri de üzüntü günüdür. Bunların her ikisi de geçicidir. Öyle ise geçici olan dünyayı bırakın da geçici olmayan âhıret ni'metlerine kavuşmak için çalışın.)

(Ey insanlar, günler geçiyor. Ömürler tükeniyor. Bedenler eskiyip çürüyor. Gece ile gündüz hayvanların koşuşturdukları gibi koşuyorlar, uzakları yaklaştırıyorlar ve yenileri eskitiyorlar. Ey Allahın kulları, şu sözlerimde yasak arzulardan uzaklaştıracak ve ebedî olan sâlih amelleri teşvik edecek şeyler çoktur.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 19 MART 1995 · KAYIT 10442

Dostların En Hayırlısı

Komşularımıza elden geldiği kadar yardımcı olmalı, onlara karşı vazîfelerimizi eksiksiz yerine getirmeye gayret etmeliyiz. Komşu bazan akrabadan daha önemli olur. Başımıza bir iş geldiğinde, hasta olduğumuzda bize yardım edecek olan en yakın komşumuzdur. Komşuyu memnun etmek, ona faydalı olmak hayırlı insan olma alâmetidir. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Allahü teâlânın yanında dostlarının en hayırlısı, dostlarına hayırlı olan, komşuların en hayırlısı da komşularına hayrı dokunandır.)

En güzel hayır, kişiye dinini öğretmektir. Onu sonsuz âhıret azabından kurtarmaktır. Komşusuna, dinini öğrenmesinde yardımcı olmayana kul hakkı geçer.

Kul hakkının en mühimi ve azâbı en şiddetli olanı, akrabâsına, âile efrâdına, mâiyetinde olanlara emr-i ma'rûf yapmamaktır. Komşuya da emr-i ma'rûf yapmamak en mühim bir kul hakkıdır. Meselâ, alkollü içkilerin, tesettürsüz gezmenin haram olduğunu, güler yüz ve tatlı dil ile komşularına anlatmalıdır!

Komşularının günâh işlediklerini görüp de, "Bana ne?" diyerek evine çekilen, uygun bir şekilde onlara nasîhat etmiyen ve kendileri ile görüşmiyen, onların Cehennemden kurtulması için yardım etmiyen mes'ûl olacaktır.

Komşuları böyle bir kimseyi, Kıyâmet günü Allahü teâlâya şikâyet edeceklerdir. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Nice kimse, Kıyâmette komşusunun yakasına yapışıp, "Yâ Rabbî, buna sor ki niçin kapısını bana kapadı. Niçin elindeki ni'metlerden bana da vermedi?")

Bu söylediklerîniz her komşu için geçerli olmuyor bazan. Bugün komşuluklar da zorlaştı. Kimse kimsenin nasihatını dinleyecek durumda değildir, denilecek olursa:

Böyle komşulara kıymetli kitap hediye etmelidir. Bir vesile ile güzel bir dini kitap verilirse, emr-i maruf vasifesi yapılmış olur. Âhırette bana dinimi öğrenmem için yardımcı olmadı, diyemez. Böyle yapmakla en azından, biz vebalden kurtulmuş oluruz Tabiî ki bununla da kalmayıp hal ile örnek olmalıdır. Komşu

kötü biri bile olsa, her karşılaşmada, onunla merhabalaşmalı, hal hatır sormalıdır. Daima ona güler yüz göstermelidir. Neticede o da insandır. Birgün gelip kendi kendine düşünecektir.

"Benim bu kadar kötü davranışıma rağmen, devamlı bana güler yüz gösteriyor, hal hatır soruyor. Acaba bu iyi huyun kaynağı denir?" diye merak eder. Bu kaynağın da islâmiyet olduğunu öğrenir. Böylece dine karşı sevgisi artar. Asırlardır, dinin yayılması hep böyle olmuştur. Zaten, Emr-i ma'rûf iki sûret ile yapılır:

Birincisi, söz, yazı ve her çeşit yayın organı iledir. Bunu yaparken, bilgi az ise ve şahsa, âdetlere, kanûnlara dikkat ve ri'âyet edilmezse, fitneye, anarşiye sebep olabilir. Birçok kimse, bunlara dikkat etmediği için, kaş yapayım derken göz çıkarmıştır. Fayda yerine zarar vermiştir. İslâmiyetin hızla yayılması, iyilikle, güzel ahlâk ile olmuştur.

İkinci yol, hâl ile, islâmın güzel ahlâkına uyarak, nümûne, örnek olmaktır. Herkese tatlı dil, güler yüz göstermek, kimseyi incitmemek, kimsenin malına, ırzına göz dikmemek, borçlarını ödemek, en te'sîrli, en fâideli nasîhat yapmak olur. Bunun içindir ki, (lisân-ı hâl, lisân-ı kalden entaktır) demişlerdir. Ya'ni hal ile yaşayış ile örnek olup, dini yaymak söz ile, yapılan nasihattan daha kıymetlidir.

Kişi nasihat ettiği şeye kendisi uymuyorsa, bunun tesiri olmaz. Olsa bile az olur. Cahil kimse, hocanın yanlış bir işini görse, demek ki bunun bir cevaz, ruhsat, kurtarır şekli var diyerek o da aynı şeyi yapmaya kalkar.

Kısacası, islâmın güzel ahlâkına uygun yaşamak, emr-i ma'rûf ve nehy-i münker yapmanın en güzel yoludur. Mühim bir farzı yapmaktır. İbâdet etmektir. Tasavvuf, insanı, Rabbine yaptığı ibâdetlerde lâzım olan ihlâsa ve insanlara karşı lâzım olan güzel ahlâka kavuşturan yoldur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 20 MART 1995 · KAYIT 10443

"Acaba komşumuz hasta mıdır?"

İmam-ı a'zam hazretlerinin bir komşusu vardı. Evleri birbirine bitişikti. Komşusu, devamlı surette sarhoş olup meyhaneden çıkmaz, akşamları eve gelince de sabaha

kadar saz çalar ve şarkı söylerdi. Hazret-i İmam hiçbir şey demez, komşusunun bu hallerine sabrederdi.

Bir akşam, adamdan hiçbir ses gelmeyince, sabah erkenden evinin kapısına gitti ve kapıyı çaldı. Adamın hanımı çıktı ve:

- Buyurun efendim bir emriniz mi vardı, dedi.

İmâm-ı a'zam hazretleri:

- Efendinizden bu akşam hiç ses gelmeyince merak ettik. Acaba komşumuz hasta mıdır, başına bir iş mi geldi? diye sordu.

Adamın hanımı, üzülerek ve utanarak dedi ki:

- Efendim, dün akşam geç saatlerde çarşıdan gelirken bekçiler, sarhoştur, diye götürüp hapse atmışlar.

Bunun üzerine İmam-ı a'zam hazretleri hemen şehrin valisinin konağının yolunu tuttu. Vali, İmam-ı a'zam hazretlerini kapıda görünce şaşırdı:

- Buyurun efendim, hayrola! Bugün buraya teşrif etmenizin sebebi nedir? Bir arzunuz mu vardı? diye sordu.

İmam- a'zam hazretleri buyurdu ki:

- Vali Bey, bizim şöyle şöyle bir komşumuz vardı. Akşam bekçiler sarhoş diye hapse atmışlar. Ben kefil oluyorum, inşaallah bir daha bu kötü işi yapmayacak. Mümkün ise bunu hapisten çıkarmanız için ricaya geldim.

Vali, hazret-i İmamın ricasını kabûl etti. Hemen adamı hapisten çıkarttı ve İmam-ı a'zama teslim etti. Yolda komşusuna dedi ki:

- Kusura bakmayın, akşamdan haberimiz olmadı ve çocuklarınıza nafaka veremedik. Şu paraları al da, onlara nafaka temin et!

Adam çok üzüldü ve mahcup oldu. Bunun üzerine adamcağız halis bir kalble tevbe etti. Ölünceye kadar İmam-ı a'zamdan ayrılmadı, O'nun sadık talebeleri arasına girdi ve nice manevi ihsanlara kavuştu.

Müslümanın, komşusunun vereceği sıkıntıya sabretmesi, kendisi ona sıkıntı etmemesi ve komşusunun, kendisinden emîn olacak bir hâl-hareket içinde bulunması gerekir. Kişi, komşusuna karşı üç şeyle eminlik sağlayabilir.

Komşusunun, onun dilinden yana emîn olması lâzımdır. Bu da komşusunun arkasından konuşmaması, dedikodusunu yapmaması, başkaları konuşursa buna

mani olmasıdır. Kısacası, kişi hiçbir zaman, komşusu hakkında, duyduğu takdirde hoşlanmıyacağı sözler sarfetmemelidir.

Komşusunun, kişinin eli yönünden emîn olması lazımdır. Evinin eşyâ vesâiresi için komşusundan yana bir endişesinin olmaması gerekir. Öyle ki komşu, nasıl olsa komşusunun nazarında benim evimle onun evi arasında fark yok, diyecek şekilde rahat olmalıdır.

Âilevî yönden eminlik ise, herhangi bir sebeple komşusu evden ayrılınca, uzaklara gidince, namus yönünden komşularından bir endişesinin olmamasıdır. Hanımına, kızına çoluk çocuğuna zarar verirler korkusu içersinde olmamasıdır. Aksine başkalarından böyle bir tehlike geldiğinde komşusunun elinden gelen her türlü gayreti göstereceğinden emin olmasıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 21 MART 1995 · KAYIT 10444

"Vallahi bu peygamberdir"

Eshâb-ı kirâm efendilerimiz, Peygamber efendimizin emriyle zaman zaman Medîne dışındaki kabîlelere seferler düzenler, buralardaki halkı islâma da'vet ederlerdi. Da'veti kabûl etmiyenlerle savaş yapılır, ganîmet ve esir alınırdı.

Tay kabilesi üzerine yapılan seferde, reisleri, Adî bin Hatem kaçtı. Kardeşi Sefane esir alındı. Kendisine çok iyi muâmele yapıldı. Çünkü babası meşhûr cömertlerdendi. Onun cömertliğine hürmeten, kızına iyi muâmele yapıldı.

Peygamber efendimiz, Sefane'yi kardeşini bulup getirmesi için serbest bıraktı. O da kardeşini bulup başından geçenleri anlattı. Kardeşi Adî bin Hatem, kardeşinin anlattıklarından cesâret alarak, Medîne'ye gitti. Bundan sonrasını kendisi şöyle anlatır:

Medîne'ye vardığımda, Resûlullah Mesciddeydi. Huzûruna varıp, selâm verdim. Bana:

- Kimsiniz, buyurdu. Ben de:

- Adî bin Hatem'im, dedim.

Beni alıp evine götürdü. Yolda giderken, yaşlı bir kadın, ihtiyaçlarını arz etti. Onunla ilgilenip, ihtiyaçlarını giderdi. Bu hâli görünce "Bu, melik değildir" dedim.

Eve varınca, içi lifle dolu bir minder gösterip:

- Buraya oturun! buyurdu. Ben oturmak istemedim. Israr edince mecbûren oturdum. Kendisi de yere oturdu. Kendi kendime "Vallahi bu melik olamaz, melik olan kimse bu kadar tevâzu ehli olamaz!" dedim Bana:

- Yâ Adî bin Hatem, müslüman ol ki, selâmette olasın, buyurdu.

Ben de:

- Benim dinim vardır, dedim. Bunun üzerine:

- Senin dinini senden daha iyi bilirim. Sen Rakusiyye dininden değil misin? Kavminin dörtte bir ganîmetini yemiyor musun? Bu senin dininde sana helâl değildir, buyurdu. Ben içimden:

- Vallahi doğru söylüyor. Bilinmiyen şeyleri biliyor. Bu peygamberdir, dedim. Sonra buyurdu ki:

- Yâ Adî bin Hatem, seni islâma girmekten alıkoyan nedir? Seni "Lâ ilâhe illallah" demekten uzaklaştıran nedir? Allahtan başka ilâh var mı? Neden çekiniyorsun? Seni, Allah büyüktür demekten alıkoyan nedir?

Bu sözleri büyük bir huşû içinde dinledim. Bu kadar güzel yüzlü, tatlı sözlü bir kimse yalancı olamazdı. Hemen Kelime-i şehâdet getirip müslüman oldum.

Resûlullah sonra beni, kabîleme islâmiyeti anlatmak ve onların zekâtlarını toplamak için geri gönderdi. İlk zekât toplıyan ben oldum. Kabîlemin müslüman olmasına vesîle oldum.

Birgün kabîlemden birkaç kişi ile beraber, hazret-i Ömer'in huzûruna gitmiştik. Kendisine sordum!

- Beni tanıdın mı?

- Evet tanıdım! Sevgili Peygamberimize kavmin inanmadığı bir zamanda sen inandın, vefâkâr oldun! Kavmin sana zulmettikleri zaman onlara sabreden sensin! Muhakkak ki, kabîlesinde ilk zekâtı toplayıp, Peygamber efendimizi sevindiren de sensin, buyurdu.

Adî bin Hatem hazretleri, dünyaya hiç kıymet vermez. Kazandığını fakîrlere dağıtırdı. Peygamber efendimizin huzuruna gittiğinde ona yanında yer verirdi. Kendisine iltifatlarda bulunurdu. Adî bin Hatem hazretleri, daha vakit girmeden

namaza hazırlanır, her vakit için abdest alırdı. Onun şevkle namaza koşması, zevkle namaz kılması herkesin dikkatini çeker, herkes ona imrenirdi.

Allahü teâlâ ona uzun bir ömür verdi. Hazret-i Ali'nin vefâtından çok sonra 120 yaşında Kûfe'de vefât etti. Ölünceye kadar, islâmiyeti yaymak için çırpındı. Vaktini hiç boşa geçirmezdi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 22 MART 1995 · KAYIT 10445

"Sana bir ihsanda bulunayım mı?"

Peygamber efendimizin amcası olan hazret-i Abbâs çok zengin idi. Medîne'ye hicretten sonraki bütün muhârebelerde bulundu. Çok cömert olup, ikrâm ve ihsânları çok meşhûr idi. Fakîr, fukarâyı sevindirmeyi çok severdi. Özellikle köle satın alıp azâd etmekten çok memnun olurdu. Yetmiş kadar köle azâd etmiştir.

Yakın akrabâyı ziyâret etmeğe, onların haklarına riâyete çok dikkat ederdi. Peygamber efendimiz, kendisini çok severdi. Bir defasında buyurdu ki:

(Ey Allahım, Abbâs'ı ve oğullarını mağfiret eyle ve bağışla! Öyle ki hiç günâhları kalmasın! Yâ Rabbî onu, oğullarını meydana gelecek âfet ve belâlardan koru!)

Peygamber efendimiz birgün, hazret-i Abbâs'a sordu:

- Ey Abbâs, sana bir ihsânda bulunayım mı? Sana, akrabâlık hakkını ödeyip faydalı olayım mı?

- Evet yâ Resûlallah!

- Ben sana birşey öğreteyim ki, onu işlediğin vakit Allahü teâlâ, senin günâhının evvelini ve âhirini, yenisi ve eskisini, kasıtlısını ve kasıtsızını, küçüğünü büyüğünü, gizlisi ve açığını bağışlasın!

- Yâ Resûlallah öğreteceğin bu şey nedir?

- Dört rek'atli namaz kıl! Her rek'atte, sübhanekeden sonra on defa,(Sübhânallahi velhamdülillâhi velâ ilâhe illâllahü vallahü ekber) dersin. Fâtiha'dan sonra bir zammı sûre okuyup ayakta iken onbeş defa, (Sübhânallahi velhamdülillâhi velâ ilâhe illâllahü vallahü ekber) dersin! Rüku'a eğilince bunu on defa söylersin! Rüku'dan kalktığında ayakta olduğun hâlde, bunu on defa söylersin! Sonra

secdeye varır, orada on defa söylersin! Secdeden kalkıp oturduğunda on defa söylersin! Tekrar secdeye vardığında on defa söylersin! Sonra ikinci rek'ata kalkarsın! Birinci rek'attaki gibi dört rek'atı da kılarsın! Bu her rek'atta yetmişbeş, dört rek'atta üçyüz eder. Artık senin günâhların Alic'in (yürümekle dört gecede katedilen kumluk bir yer) kumlarının sayısı kadar da olsa, Allahü teâlâ seni bağışlar. Bunu hergün bir defa kılmaya gücün yeterse kıl!

- Yâ Resûlallah, bunu hergün yapmağa kimin gücü yeter.

- Hergün kılmaya gücün yetmezse, her Cum'a bir defa kıl! Her Cum'a kılamazsan, ayda bir defa kıl! Ayda bir defa kılamazsan senede bir defa kıl! Senede bir defa kılamazsan ömründe bir defa olsun kıl!

[Kazâ borcu olan, nâfie namaz yerine kazâ namazı kılarak, önce borcunu ödemelidir. Kazâ kılmak, nâfile namazdan çok sevâbdır, çok kıymetlidir.] Hazret-i Abbâs, Resûlullahın yakını olması sebebiyle, Eshâb-ı kirâm arasında ayrı bir yeri vardı. Sözü dinlenirdi.

Peygamber efendimiz vefât edince, Eshâb-ı kirâmın aklı başından gitti. Mescidde ağlaşmaya başladılar. Hiç kimsenin inanası gelmiyordu.

Hele hazret-i Ömer tamamen kendinden geçmiş bir hâlde idi. Peygamber efendimizin mübârek yüzüne bakıp, "Resûlullah bayılmış fakat baygınlığı çok ağır" diyordu. Ölüm sözünü ağzına almadığı gibi kimsenin de söylemesini istemiyordu. Dışarı çıkıp:

- Kim "Resûlullah öldü" derse, kılıcımla boynunu vururum, dedi.

Hazret-i Ebû Bekir ile hazret-i Abbâs'ın Eshâb-ı kirâm arasında bir ağırlığı vardı. Eshâb-ı kirâmı ancak bunlar teskin edebilirdi. Bunun için berâber mescide gittiler. Hazret-i Abbâs buyurdu ki:

- Ey insanlar! Resûlullahın "Ben vefât etmiyeceğim" dediğini içinizde duyan var mı?

- Hayır böyle bir söz duymadık.

Sonra hazret-i Ömer'e dönüp sordu:

- Yâ Ömer, bu husûsta sen birşey duydun mu?

- Hayır duymadım.

Sonra Eshâb-ı kirâma dönüp buyurdu ki:

- Hiç kimse Resûlullahın vefât etmiyeceğini söyliyemez. Cenâb-ı Hakka yemîn ederim ki, Resûlullah ölümü tatmış bulunmaktadır. Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmde, "Muhakkak, sen de öleceksin, onlar da ölecektir" buyurmaktadır. Resûlullah, islâmiyetin bütün hükümlerini tamamladıktan sonra aramızdan ayrıldı. Artık kendimize gelip, defin işlerini tamamlayalım.

Sonra, hazret-i Ebû Bekir de buna benzer konuşmalar yaptı. Böylece Eshâb-ı kirâmın aklı başlarına geldi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 23 MART 1995 · KAYIT 10446

Erkeğin ve kadının hayırlısı

Peygamber efendimiz, erkeğin hayırlısını şu hadîs-i şerîflerle bildirmiştir:

(Müslümanların en iyisi, en faydalısı, hanımına karşı iyi ve faydalı olandır.)

(Sizin hayırlınız, âile efradına hayırlı olanınızdır.)

(Mü'minlerin îmânca en kâmili, ahlâk itibariyle en güzel olanıdır.)

Damat seçerken, bu özellikleri aramalıdır. Ahlâkına bakmalıdır. Kendisine ve çevresine faydası var mı yok mu buna bakmalıdır. Kendisine faydalı olması demek, dinin emirlerine uygun hareket etmesi demektir. Güzel ahlâk sahibi olup, âile efradına karşı iyilik yaparsa, o kimse hayırlı bir erkektir.

Damadın zengin olup olmadığına değil, bu özelliklerin olup olmadığına bakmalıdır. Mal, mülk sonra da kazanılır. Fakat, güzel ahlâkı sonradan kazanabilmek çok zordur. Çoğu zaman da mümkün olmamaktadır.

Kadının hayırlısını da Peygamber efendimiz şöyle bildirmiştir:

Resûlullah efendimize sordular:

- Ey Allahın Resûlü, kadının hayırlı olanı hangisidir?

Peygamber efendimiz şöyle cevap verdi:

- Kocasını memnun eden, bir şey emretse itâat eden, nefsinde ve malında, hoşlanmıyacağı bir işle, kocasına muhalefet etmiyendir.

Evliyânın büyüklerinden Süleyman Dârânî hazretleri buyurdu ki:

- İyi bir kadın, saliha bir kadın dünya nimeti değil, âhıret saâdetidir, Cennet nimetidir.

Kadının Cennete gitmesi erkeğe göre daha kolaydır. Çünkü, erkeğin mes'uliyeti kadına göre çok ağırdır. Nitekim hadîs-i şerîfte şöyle buyuruldu:

- Beş şeyi yapan kadın Cehennemden kurtulur: Beş vakit namazını kılan, Ramazan ayında orucunu tutan, kocasını, anasını, babasını üzmeyen, yüzünü ve saçlarını yabancı erkeklere göstermeyen, dünya sıkıntılarına sabreden.

Hayırlı kadın, ibâdetini bırakmayan, eksiksiz yerine getiren, kocasına itaatte kusûr etmeyen kazancını saçıp savurmayan, çocuklarını islâmi terbiye üzerine yetiştiren, iffet ve hayâ sahibi, güler yüzlü olandır. Asık suratlı, geçimsiz ve her zaman münakaşaya yol açan bir kadın, hayırlı kadın değildir. Peygamber efendimiz:

(Dünya nimetlerinin hayırlısı iyi huylu kadındır) buyurmuştur.

Hazret-i Lokman oğluna nasihatında:

"Oğlum! Kötü kadından sakın. O, seni vaktinden evvel kocatır" demiştir.

İnsanın en çok takdir edilen yönü, göze hoş görünen dış görünüşü değil, insanın kalbine rahatlık veren güzel ahlâkıdır. İnsan ilk önce, dış görünüşüne bakarsa aldanır. Güzelliğin altında ne çirkinlikler olduğu perde aralanınca ortaya çıkıyor.

Bunun içindir ki, dış görünüşe bakıp birbirlerine sözde aşık olanların iki-üç ay sonra ayılınca, ayrıldıkları görülmektedir. Kısacası, dış görünüş evliliğin devamını sağlayamıyor. Bunun için bir kadında en fazla aranan meziyyet dindarlık, iffet, hayâ ve güzel huydur.

Nitekim hadîs-i şerîfte şöyle buyurulmuştur:

(Kadın, ya malı için veya güzelliği için, yâhud dîni için alınır. Siz dîni olanı alınız! Malı için alan, malına kavuşamaz. Yalnız cemâl için alan, güzelliğinden mahrûm kalır.)

Kötü huy ve iffetsizlik ile adı çıkıp, kendini dillere düşüren kadından kaçınmalıdır. (Gübrelikte biten gülleri koklamayınız) hadîs-i şerîfi, südü bozuk, ahlâksızlarla evlenmeği yasak etmektedir.

Evlenmek istiyen, birkaç def'a istihâre etmeli, Hak teâlâya sığınmalı, nefsin ve kötü kimselerin araya girmesinden korunmak için, yalvarmalıdır.

Evlendikten sonra da, hanıma karşı iyi huylu, güler yüzlü olmalıdır. Onun yanlış hareketlerine, akla uymıyan sözlerine ve işlerine sabretmelidir. Onunla tatlı konuşmalı, onun seviyesine ve aklına uygun hareket etmelidir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 24 MART 1995 · KAYIT 10447

Evlilikte, hangi meziyyetler aramalıdır?

Evlenilecek kadında ilk önce aranılacak özellik, dindar olmasıdır. Salihâ bir kadın olmasıdır. Çünkü, Peygamber efendimiz:

(Kadın, malı için, soyu için, güzelliği için veya dindârlığı için alınır. Sen dindâr olanı tercih et) buyurmuştur.

Kadın, salihâ değilse, islâm ahlâkı ile ahlâklanmamış ise, görünüşü güzel olsa da, zengin de olsa, kültürlü, tahsilli de olsa ondan hayır gelmez. Allahtan korkmayan, dinin emir ve yasaklarına uymayan bir kadın, güzelliğini, malını, bilgisini kendi kabrisleri için kullanır. İnsanın dünyasını zehir eder.

Mal, mülk; huzurun tek şartı olsaydı, birbiriyle evlenen zengin çocukları mutlaka mes'ûd olurlardı. Evlendikten kısa bir müddet sonra soluğu mahkemede almazlardı. Para, ancak refah vasıtası olabilir. Gönül huzûru, para ile değil, îmân ile Allaha tam tevekkül iledir.

Parası bol, fakat kalbi boş insanlar; ayakta zor duran, her an düşecek bir cisim gibi dayanaksız, evhâm ve korkular içindedirler. Çünkü konfor, rahatlık insanın bedenine hizmet etmektedir. Halbuki huzûr ruhla ilgilidir. Huzurlu olan ruhen rahat olur.

Evleneceği kadında dindarlık yerine, dünyalık mal arayan kimse için Süfyân-ı Sevrî hazretleri diyor ki: "Alacağı kadının, mal ve mülk nesi var, nesi yok diye araştıran kimse soysuzdur." Bir kadında fizikî güzellik ahlâk ile beraber bulunursa, o zaman en iyi, en hayırlı bir kadın olur.

Kötü huylu bir kadının yüz güzelliği, çirkin insana güzel bir elbise giydirmeye benzer. Elbisenin güzelliği o şahsa hiçbir şey kazandıramadığı gibi; kötü bir huyun yerleştiği vücûdun güzelliği de ona hiçbir asâlet kazandıramaz.

Kadında aranan bir özellik de güler yüzlü, itaatkâr olmasıdır. Kocasına güler yüz gösterip itaat eden bir kadın, bu hareketiyle yuvanın huzurunu te'mîn eder. Hazret-i Ali, "Güler yüzlü olmak, kalbleri birbirine bağlayan bir bağdır" buyurmuştur.

Hükümdarın biri, pek çok cariyesi, hizmetçisi olmasına rağmen, içlerinde pek güzeller de bulunmasına rağmen, siyah bir câriyeye daha fazla ilgi gösterirdi. Diğerlerinin bunu çekemediğini farkeden hükümdar, birgün kendilerine, üzeri mücevheratla süslü birer kristal bardak verdi. Mânevî değeri yanında maddî kıymeti de pek yüksek olan bu bardakları ellerinde tutan câriyeler, hayranlıkla bakarlarken hükümdür:

- Herkes elindeki bardağı yere vurup kırsın! emrini verdi.

Güzel câriyeler, hediyelerini bağırlarına bastırarak:

- Efendimizin bu kadar değerli bir hediyesini nasıl kırabiliriz! dediler.

Siyahi câriye ise hükündarın emrini, hiç tereddüt etmeden ve vakit kaybetmeden yerine getirdi. Bardak yere çarpılmış ve param parça olmuştu.

Hükündar siyah câriyeye sordu:

- Diğer câriyelerim bu kadar kıymetli bardağı kırmadıkları halde sen neden kırdın?

Siyah câriyenin verdiği cevap ise şöyleydi:

- Bana efendimin kalbi lâzım, bardağın ne kıymeti olabilir. Yeter ki onun kalbi kırılmasın!

Hükümdar, bu cevabın içerisinde diğerlerine gereken dersi vermiş bulunuyordu.

Yüzü güzel fakat özü çirkin bir kadın, kocasının kalbini kırmaya devam ettikçe, kocasının kalbinde açtığı yaraya güzelliği merhem olamaz.

Mecbur kalmadıkça, gayrı müslim kadın ile evlenmemelidir. Hele dinsiz kadın ile evlenmek çok tehlikelidir. Dinsiz kadın ile evlenen erkek, dinden çıkar kafir olur. Müslüman kızın da kâfir erkekle evlenmesi asla câiz değildir. Kadın, kâfir erkekle evlenmeğe niyet edince mürted olur, dinden çıkar. İki kâfir birbiri ile evlenmiş olurlar. Dinin emirlerini beğenmiyen, hafife alan meselâ, bu zamanda kadının başını örtmesi gericiliktir, yobazlıktır, diyen müslüman olduğunu söylese bile dinden çıkmış olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 25 MART 1995 · KAYIT 10448

Bütün bunlara kim tesadüf diyebilir?

Dünyamız kâinat içinde ufacık bir varlıktır. Güneş etrafında dönen gezegenlerden meydana gelen ve içinde dünyamızın da bulunduğu Güneş sistemi, kâinat içinde bulunan ve sayısı bilinmiyen pek çok sistemlerden sadece biridir.

Dev bir atomik fırın gibi yüksek enerji deposu olan Güneş'in ışınlarının, 150 milyon kilometre uzağındaki dünyamıza ancak milyarda biri gelmektedir. Sadece bu kadarı bile atmosfer makinesini çalıştırmaya yetmektedir. Yâni dünya üzerindeki bütün canlıların hayatiyetlerini devam ettirebilmeleri mümkün olabilmektedir. Güneş'in sıcaklığı, yüzeyinde 5500, merkezinde ise 20.000.000°C dereceyi bulmaktadır.

Dünya'nın Güneş'e olan mesafesi, bizim ihtiyacımız olan sıcaklığı alacak kadardır. Eğer Dünyamızın Güneş'e olan uzaklığı daha fazla olsaydı, şimdi gelen ışıklardan daha azı dünyamıza gelirdi. Soğuktan hiçbir canlı vücuda gelmezdi. Dünyamız Güneş'e 150 milyon km'den daha yakın olsaydı, şimdikinden daha fazla ışık gelirdi ve sıcaklıktan hiçbir canlı vücuda gelemezdi.

Dünyamızda bulunan suyun durumu da başlıbaşına bir harika. Su, yalnızca canlı varlıkların beslenmeleri için gerekli bir kaynak değildir. Ayrıca çeşitli vazifeleri vardır. Meselâ atmosferde, su buharı bulunduğu için, yeryüzünün radyasyon kaybından ötürü geceleri aşırı soğumasını da önler. Böylece yeryüzü üzerine örtülmüş bir "yorgan" gibi, toprağı da soğuktan korur. Toprak üstündeki taptaze fidelerle sebze ve meyvelerin donmasını önler. Böylece, gece ile gündüz arasında çok aşırı sıcaklık farkı görülmez, iklim farkının en aşağı seviyede gerçekleşmesi sağlanır. Suyu, atmosfer sistemi içinde havada, denizde, toprak altında ve toprak üstünde görürüz. Suyun en kararsız bulunduğu yer, tahmin edileceği gibi, toprak üstüdür.

Toprak üstündeki su, ya buharlaşarak havaya geçer, yahut toprak altına sızarak, yer altı sularını meydana getirir. Suyun en önemli kaynağı okyanuslardır. Bilindiği gibi, Dünya'nın dörtte üçü su ile kaplıdır. Suyun bu kadar geniş alana yayılmasının bir hikmeti de kâfi buharlaşmayı sağlamak yağış rejimini düzenlemektir.

Eğer, dünya üzerinde okyanusların dağılımı şimdiki gibi yaygın olmasaydı, yağmurda önemli ölçüde bir azalma görülecek, bunun neticesinde, şiddetli bir kuraklık hüküm sürecekti. Okyanuslardan buharlaşan suyun tekrar yalnız okyanuslar üzerine düşmeyeceği de bir gerçektir. Zaten, aksi olsaydı, nerede bir su birikintisi mevcutsa, orada yağış olacaktı.

"Atmosferin genel sirkülâsyonu" olarak ifade edilen hava dolaşımı sayesinde, devamlı yağışlı ve devamlı kurak bölgeler ortadan kalkmış, çok düzgün, fakat karmaşık bir usulle her bölge suya ve "rahmete" kavuşmuştur.

Suyun enteresan özellikleri de vardır. Biliyorsunuz genel kaide olarak basit veya bileşik, her maddenin, ısınınca hacmi büyür, soğuyunca hacmi küçülür. Fakat tabiatta bir madde vardır ki, bu fizik kanunu da bu maddede farklıdır. Bu, "su"dur. Su +4°C'den itibaren soğutulursa her madde gibi hacmi küçüleceği yerde yine genleşir. Yâni suyun özgül ağırlığının en fazla olduğu hâli, +4°C deki hâlidir.

Suda bu özellik olmasaydı, akarsularda, denizlerde ve göllerde buz haline gelen su tabakası dibe çökecek ve bu olay 0°C ve daha düşük sıcaklıkta tekrarlanarak neticede suların buz tabakaları yığını haline gelmesine sebep olacaktı. Böylece burada yaşayan bütün canlılar ölecekti. Basit veya bileşik her maddeden farklı olarak su, niçin böyle bir özelliğe sahiptir?

Bu bir tesadüf müdür? Bunun tesadüf olmasına ilmen imkân olmadığı gibi, suyun bu özelliğinin canlılar üzerindeki önemi gözönüne alınınca bu sebebin bir gaye için olduğu görülür. Bir gayeye hizmet eden sebep ise tesadüf olamaz. Çünkü gaye, bilerek yapılanlardan elde edilecek belli neticedir. Bilerek yapmak ise şuurlu olur. Şuursuz madde ve şuursuz tabiat böyle bir şeyi yapamaz.

BUGÜNKÜ SOHBET · 26 MART 1995 · KAYIT 10449

Kibir ve Gururun Böylesi

Abdullah bin Mes'ûd hazretleri, Resûlullahın hizmetinde bulunmak için hiçbir fedakârlıktan çekinmezdi. Hâne-i saâdete o kadar girip çıkardı ki, onu tanımıyanlar, Resûlullahın âilesinden bir fert zannederlerdi.

İbni Mes'ûd hazretleri, cüssesinden umulmayan kahramanlıklar göstermiştir. Savaşlarda, Resûlullahın yanından ayrılmayıp, canfedâ bir şekilde savaşırdı. Bedir savaşında, küfrü ve îmânsızlığı meşhûr Ebû Cehil'in başını o kesmiştir.

Savaşta, Eshâb-ı kirâmdan iki kişi, kılıç darbeleri ile Ebû Cehil'i kımıldayamıyacak şekilde yaralayıp, yıktılar. Öldüğünü zannedip oradan ayrıldılar. Peygamber efendimiz Ebû Cehil'i merak edip:

- Acaba Ebû Cehil ne yaptı, ne oldu? Kim bakar? buyurarak, araştırılmasını emretti. Aradılar bulamadılar. Gelip durumu bildirince Peygamber efendimiz:

- Aramaya devam ediniz! Eğer onu tanıyamazsanız, dizindeki yara izine bakınız. Birgün ben ve o, Abdullah bin Cûda'nın ziyâfetine gittik. İkimiz de gençtik. Ben ondan biraz büyükçe idim. Orada onu itince düştü, dizlerinden birisi yaralandı. Bu iz onun dizinden kaybolmadı, buyurarak Eshâbına kolay tanımaları için işâret verdi.

Bunun üzerine, İbni Mes'ûd hazretleri yerinden fırlayıp aramaya gitti. Epey bir aramadan sonra, ölüler arasında ta'rife uygun yaralı birisini gördü. Yanına yaklaşıp sordu:

- Sen Ebû Cehil misin?

- Evet, Ebû Cehil'im.

- Ey Resûlullah düşmanı! Nihâyet Allahü teâlâ seni hakîr ve zelîl etti?

Aldığı yaralardan, acılar içinde kıvranan islâm düşmanı Ebû Cehil, hâlâ inadına, düşmanlığına devam ediyordu. En ufak bir pişmanlık eseri yoktu. Ebedî olarak, Cehennemde kalmak üzere dünyadan ayrılmakta iken bile mel'ûn hâlâ ağzından kin kusuyordu:

- Ne diye beni zelîl ve hakîr edecek ey koyun çobanı! Hakîr olan sizler olacaksınız! Sen bana zaferden bahset! Kim kazandı kim kaybetti?

- Zafer Allah ve Resûlünün tarafındadır, ey mel'ûn. Artık sonun geldi. Zehir kusan başını, şu iğrenç vücûdundan ayıracağım.

- Doğrusu beni, senin gibi birisinin öldürmesi bana çok ağır gelecek.

- İşte Allah ve Resûlüne karşı gelen, onlara düşmanlık besliyenin sonu böyle zelîl olmaktır. Sen ve senin gibi olanların sonları böyle olacak. Burada zelîl olduğunuz gibi, âhırette daha zelîl olacaksınız! Ebedî olarak, Cehennem ateşi ile yanacaksınız. Cehennemde, şimdiki bu hâlinizi çok arayacaksınız. Fakat bulamıyacaksınız.

İbni Mes'ûd hazretleri, başını kesmek için Ebû Cehil'in miğferini çıkartırken:

- Ne olur hiç olmazsa, boynumu gövdeme yakın kes ki, başım heybetli görünsün, diyerek küfrünün, gurur ve kibrinin ne dereceye çıkmış olduğunu gösterdi.

İbni Mes'ûd, Ebû Cehil'in başını kılıcıyla kopardı. Kılıcını, miğferini aldı. Başına bir ip bağlayıp, sürükliyerek Resûlullahın huzûruna götürdü. Sevinç içinde:

- Yâ Resûlallah! Bu, Allahü teâlânın düşmanı Ebû Cehil'in başıdır, dedi.
Peygamber efendimiz de:

- O Allah ki, O'ndan başka ilâh yoktur, buyurdu.

Sonra İbni Mes'ûd hazretleri ile beraber, Ebû Cehil'in cesedinin yanına gitti. Ona hitap ile:

- Allahü teâlâya hamd olsun ki seni zelîl ve hakîr kıldı. Ey Allah düşmanı! Sen bu ümmetin firavunu idin! buyurdu.

İbni Mes'ûd hazretlerinin vücûdu zayıf, bacakları ince idi. Peygamber efendimiz birgün Eshâbına, (Siz İbni Mes'ûd'un vücutça zayıf olduğuna bakmayın, mîzanda hepinizden ağırdır) buyurdu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 27 MART 1995 · KAYIT 10450

"Hiç böyle şey olur mu?"

Allahü teâlânın, sayamıyacağımız kadar çok, nizâm ve âhenk içinde yarattığı varlıklar için tesâdüfen olmuştur, demek mümkün değildir. Böyle söyleyenlerin sözleri câhilcedir ve aynı zamanda fen bilimlerine de aykırıdır. Çünkü, fen bunların tesadüfen meydana gelemiyeceğini bildirmektedir.

O halde bu muazzam kâinatın tesâdüfen olmadığı anlaşılınca, bir gaye için yaratıldığı meydana çıkar. Allahü teâlâ, kainattaki bütün ni'metleri insanın hizmetine sunmuştur. Ya'ni bunları insan için yaratmıştır. İnsanı da, kendisini, yaratanını tanıması ve O'na ibâdet etmesi için yaratmıştır.

İnsan, varlıkların yaradılışındaki, hikmetleri iyi anlarsa, cenâb-ı Hakkın büyüklüğünü daha iyi anlar. Onun emirlerine daha sıkı sarılır.

Meselâ, insan için ipek imal eden, ipek böceğinin ipeği, en büyük sun'i iplik fabrikalarının, çeşitli modern makinalarla yaptığı ipeğin randımanından çok çok üstündür. Mukayese bile edilemez.

Yine, eğer mini mini ağustos böceğinin boyu, bizim ses çıkarmak için kullandığımız araçlar kadar büyütülmüş olsa, yapılan ince hesaplara göre çıkaracağı sesle camlar kırılır, duvarlar yıkılırdı.

Bunun gibi, eğer bir ateş böceği, büyük bir sokak lâmbası kadar büyütülmüş olsa, bütün bir mahalleyi gündüz gibi aydınlatabilirdi. Bunlar hep kendiliğinden olacak işler midir?

Böyle akıl almaz derecede mükemmel ve muazzam eserler karşısında hayran olmamak kabil midir? Bunlar yaratıcının ne kadar büyük, ne kadar kudretli olduğunu göstermeğe kâfidir.

Netice olarak şunu söyleyebiliriz. Pek ufak bir parçasını gördüğümüz bu kâinatın bir yaratıcısı, bunu kurabilen ve tam olarak anlamaya aklımızın yeterli olmadığı pek muazzam bir kudret sahibi vardır. Bu yaratıcının hiç değişmemesi ve sonsuz var olması gerekir. İşte bu yaratıcı ALLAH'tır. Her neticede insanı buraya çıkartır.

Bizler okyanusun dibinde yaşayan canlılar gibi bir hava deryasının dibinde yaşamaktayız. Hava ortalama yüz kilometre yükseklikte olup, yukarısında daha hafif gaz tabakaları ile örtülüdür. Okyanusların sekizyüz metreden daha fazla olan derinliklerinde yaşıyan balıklar, havaya çıkarılınca parçalandığı gibi, insanlar da, hava basıncı altından çıkarılınca yaşayamaz. Hava, deniz kenarında, bir santimetre kare satha, bir kilogram tayzîk, basınç yapmaktadır.

İnsan derisinin yüz ölçümü, ortalama birbuçuk metre kare olduğuna göre, hava hepimizi onbeş ton kuvvetle ezmektedir. Bu büyük kuvvet altında, pestil hâline gelmeyişimiz, teneffüs sayesindedir.

Çünkü, teneffüs yolları, akciğer keseleri, kapiller ve kan damarları ile, vucûdumuzun bütün hücrelerine hava gittiğinden, içimizde de, hâriçteki basınca eşit bir basınç mevcûttur.

Bütün bunlara rağmen hâlâ ba'zı, Allaha inanmıyanlar, ateistler (Bunları tabi'at yapıyor. Herşeyi tabî'at kuvvetleri yaratıyor) diye biliyorlar. Aklın anlaması mümkün değil. Sanki bunlar da inanıyor Allaha, fakat inatlarından böyle

söylüyorlar. Birçok defa görülmüş ki, bunlar da sıkışınca, çaresiz kalınca, Allaha sığınıyorlar. Allahtan yardım istiyorlar.

Kainatın rastgele, kendiliğinden yaratıldığını iddia edenlere şöyle bir misal verilebilir:

Bir otomobilin parçaları, tabî'at kuvvetleri ile mi bir araya gelmiştir? Suyun akıntısına kapılan, sağdan soldan çarpan dalgaların te'sîri ile bir araya yığılan çöp kümesi gibi mi bir araya yığılmışlardır? Otomobil tabî'at kuvvetlerinin çarpmaları ile mi hareket etmektedir? desek, bize; "Hiç böyle şey olur mu? Otomobil, akıl ile, hesâb ile, plân ile, birçok kimsenin titizlikle çalışarak yaptıkları bir san'at eseridir. Otomobil, dikkat ederek, akıl, fikir yorarak, hem de trafik kâidelerine uyarak şoför tarafından yürütülmektedir" demezler mi?

Tabî'attaki her varlık da, böyle bir san'at eseridir. Bir otomobilin tabî'at kuvvetleri ile, kendiliğinden, tesâdüfen meydana geleceğini kabûl etmiyen kimse, baştan başa bir san'at eseri olan bu âlemi tabî'at yaratmış diyebilir mi? Elbette diyemez. Hesaplı, plânlı, ilimli, sonsuz kuvvetli bir yaratıcının yaptığına inanmaz mı? "Tabî'at yaratmıştır. Tesâdüfen var olmuştur" demek, câhillik, ahmaklık olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 28 MART 1995 · KAYIT 10451

İnsan, hayvan gibi başıboş bırakılmamıştır

Aklı başında bir insan, fazla teferruata girmeden etrafına şöyle bir baktığında, hiçbir şeyin kendiliğinden meydana gelmediğini herşeyin mutlaka bir yaratıcısının bulunduğunu hemen anlar. Bunu anlayabilmek için fazla zeki olmaya bile lüzum yoktur. Çünkü, kâinata bakıldığı zaman, herşeyin muazzam bir nizam, intizam içinde olduğunu, hiçbir şeyin başıboş, rastgele olmadığını, birileri izah etmeden, göstermeden görülür.

Meselâ, insanların, uzayda saatte 1600 km. hızla dönmekte olan, içi ateş dolu bir gezengen olan bu dünyanın üzerinde, yalnız yer çekimi kuvveti ile kalarak yaşaması ne büyük bir harikadır.

Ya etrafımızdaki dağlar, taşlar, denizler, canlı varlıklar, bitkiler nasıl bir büyük kudret sayesinde meydana gelebilmekte, gelişmekte ve türlü türlü özellikler göstermektedir. Her canlı rızkını öyle veya böyle temin edip neslini devam ettirmektedir.

Her canlı kendi bünyesine uygun gıdasını temin eder. Yaşaması için lâzım olan maddeyi rahat temin eder. Önem sırasına, aciliyetine göre yaşaması için lazım olan maddeleri cenâb-ı Hak o canlının yakınında veya rahat temin edebileceği şekilde yaratmıştır.

Meselâ, canlıların yaşamaları için, ençok lâzım olanı havadır. Havasızlığa birkaç dakîkadan fazla dayanamazlar. Hemen ölürler. Hava, aramakla, bulmakla, zahmet çekmekle ele geçecek birşey olsaydı, bunu arayacak kadar zaman bile yaşıyamazlardı.

Bu derece acele lâzım olan, bu çok lüzumlu maddeyi, Allahü teâlâ, her yerde bulunacak ve mahlûklarının ciğerlerine kadar, kendiliğinden, kolayca girecek şekilde yaratmıştır.

İkinci olarak yaşıyabilmek için lazım olan su, bu kadar acele lâzım değildir. İnsan ve hayvanlar, suyu arayıp bulacak zaman kadar yaşıyabilirler. Bunun için, suyu bulmak îcap etmektedir.

Üçüncü olarak, lazım olan şey yiyecek maddeleridir. Bu acil lazım olan birşey olmadığı için insanar çalışıp çabalayarak temin ederler. İnsanlar yiyeceklerini hazırlarlar, meselâ pişirirler belli bir işlemden geçtikten sonra yerler. Bünyeleri böyle yaratılmıştır.

Hayvanlarda ise, akıl bulunmadığı ve birbirlerine yardımcı olmadıkları için, yiyeceklerini ve giyeceklerini hazırlıyamazlar. Bundan dolayı, yiyeceklerini pişirmeleri, hazırlamaları lâzım değildir.

Ot, leş yerler. Tüy, yün, kıl ile ısınırlar. Korunma âletleri, kendilerinde yaratılmıştır. Birbirlerine muhtaç değildirler. İnsanlar gibi beraber, yardımlaşarak yaşamak zorunda değildirler. Bütün bunlar rastgele olacak bir iş değildir. Ayrıca cenâb-ı Hak insanları diğer mahluklarına nazaran ayrı bir durumda yaratmıştır.

İnsanlar ise, bütün bunları hazırlamaya, düşünmeye mecbûrdur. Ekip biçmedikçe, ekmek yapmadıkça doyamazlar. İplik ve dokuma ve dikicilik yapmadıkça giyinemezler. Korunmaları için de, akıllarını, zekâlarını işletmeleri, fen bilgisi öğrenmeleri, sanâyi kurmaları lâzımdır.

Her hayvanda bulunan bir çeşit üstünlük, insanda bir araya getirilmiştir. İnsanın, kendisinde yaratılan bu üstünlükleri meydâna çıkarması için, aklını kullanması, fikrini yorması, çalışması lâzımdır.

Cenâb-ı Hak insana ayrı bir değer verince, bunun karşılığı olarak da onlardan ba'zı şeyleri yapmalarını istemiş, emretmiş. İnsanı hayvan gibi başıboş bırakmamıştır. Saâdet ve felâket kapılarının anahtarı, insânın eline verilmiştir. Yükselmesi veya alçalması, kuvvetini sarfetmesine ve çalışmasına bırakılmıştır.

Aklını, fikrini işleterek, saâdet yolunu görüp, bu yolda yürümeye çalışırsa, içinde yaratılmış olan yükseklikler, kıymetler eline geçer. Ufuktan ufka yükselerek, meleklerin derecesine yükselir. Allahü teâlânın rızâsına, sevgisine kavuşur.

Yok eğer, nefsin zararlı arzûlarına uyarak, yaratıldığı gibi, hayvanlık derecesinde kalırsa, işi tersine dönerek, alçala alçala, esfel-üs-sâfilîne düşer. Cehennemin en şiddetli çukurana sürüklenir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 29 MART 1995 · KAYIT 10452

Sabır Nedir?

İslâm büyükleri sabrı çeşitli şekilde tarif etmişlerdir:

"Sabır, acı şeyi yüzünü ekşitmeden içmektir. Yâni, şikâyet ve feryatta bulunmadan, hoşnutsuzluk göstermeden, gelen belâya katlanmaktır." "Sabır, muhalefetten sakınmak, belâların acılığını yudum yudum tadarken, sâkin olmak, geçimde fakirlik başgösterince zengin görünmektir." "Sabır, belâ gelince güzel edeple durmak, şikâyetsiz olmak, belâda fâni, yok olmaktır." "Sabır, âfiyet gibi belâ ile de arkadaş ve ahbap olmak, onunla bulunmaktır." Belâlara sabretmek, kurtuluşa sebep olan güzel huylardandır. Sabır, peygamberlerin hasletlerindendir. Allahü teâlâ, Habîbine sabrı buyuruyor ve Ahkâf sûresi onbeşinci âyetinde, (O halde "Ey Resûlüm, kâfirlerin eziyetlerine karşı," ulûl'azm peygamberlerin sabrettikleri gibi sabret ve onlar hakkında azâb için acele etme!) buyuruyor.

Bir farzı yapmak veya bir günâhtan kaçınmak sabırsız ele geçmez. Çünkü, Peygamber aleyhisselâma:

- Îmân nedir, diye sorulduğunda - Sabırdır, buyurdu.

Sabrın büyüklüğü ve fazîleti sebebiyle Kur'ân-ı kerîmde yetmişten fazla yerde sabır ve sabredenlerin sevâblarının hesapsız verileceği bildiriliyor. Allahü teâlâ buyuruyor ki:

(Elbette sabredenlerle beraberim.)

(Ey mü'minler sabır ve namazla, Allahü teâlâdan yardım isteyin. Muhakkak ki, Allahü teâlâ sabır edicilerle beraberdir.)

(Ey mü'minler, itâ'at ediciyi âsiden ayırmak için sizi gazâda düşmandan korkmakla, yahut oruç, kıtlık ve açlıkla, zekât ve bir zarar neticesinde malın azalmasıyla, hastalık ve zayıflık gibi beden noksanlarıyla, gök ve yer âfetlerinden meyvelerinizin veya meyve yerinde olan evlâtlarınızın mahv ve noksanlığıyla imtihan ederim. Ey Habîbim, sen sabredicilere ikrâmımı müjdele!)

Hadîs-i şerîflerde, Peygamber efendimiz sabrı şöyle ifade buyurmaktadır:

(Sabır, Cennet hazinelerinden bir hazinedir.)

(Mü'mine gelen her dert, üzüntü, hastalık, eziyyet, sıkıntı, günâhlarına keffârettir.)

(Hoşlanmadığın şeye sabretmende büyük hayır vardır.)

Peygamber efendimiz, büyük taşları kaldırıp kuvvet denemesi yapan bir topluluğa rastladı. Onlara sordu:

- Bu taşı kaldırmaktan daha zorunu bilir misiniz? Bundan daha zorunu size bildireyim mi?

- Bildir yâ Resûlallah, dediler.

- Öfkeli bir kimse, öfkesini yener, sonra sabır yolunu tutarsa, sizin en ağır taş kaldırmanızdan daha zor bir işi yapmış olur.

Hazret-i Ali buyurdu ki:

"Sabrın îmândaki yeri, başın bedendeki yeri gibidir. Başsız beden olmıyacağı gibi, sabırsız da îmân olmaz." Şakîk-i Belhî hazretleri buyurdu:

"Musîbete sabretmeyip feryat eden, Allahü teâlâya isyân etmiş olur. Ağlamak, sızlamak, belâ ve musîbeti geri çevirmez." Kul, her anda nefsinin hoşuna giden veya gitmiyen bir işten ayrı değildir. Her iki halde de sabra muhtaçtır. Mal, ni'met, makam, sıhhat ve buna benzer şeylerde kendini tutmayıp, bu ni'metlere dalar ve kalbini bunlara bağlarsa ve bu halde durursa, onda ni'metlere aşırı derecede dalmak ve haddi aşmak meydana gelir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 30 MART 1995 · KAYIT 10453

Sabır Çeşitleri

Dünya mihnet ve sıkıntı üzerine kurulmuştur. Sıkıntının ise, sabretmekten başka çâresi, katlanmaktan başka kurtuluş yolu yoktur. Üç sabır çok kıymetlidir: Tâ'ate sabır, günâh işlememeğe sabır, belâ ve mihnete sabır.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Sabır üçtür: Musîbete sabır, tâ'ate sabır ve günâh işlememeğe sabır. Musîbete sabredene, Allahü teâlâ üçyüz derece ikrâm eder. Her derece arası yerden göğe kadar mesâfedir. Tâ'ate sabredene, Allahü teâlâ, altıyüz derece ihsân eder. Her derece arası, yerin dibinden, Arşa kadardır. Günâh işlememeğe sabredene, Allahü teâlâ, dokuzyüz derece verir. Her derece arası, yerin dibinden Arşın üstüne kadardır.)

Çocuğun ölmesi, malının elden çıkması ve göz, kulak gibi uzuvların görmemesi ve işitmemesi gibi insanın isteği ile ilgisi olmıyan musîbetlere sabretmekten fazîletli sabır yoktur. Belâlara sabır, sıddıkların derecesidir. Bunun için Peygamber aleyhisselâm duâ ederken:

"Yâ Rabbî! Bana o kadar yakîn ver ki, musîbetler bana kolay ve hafif gelsin!" buyurdu.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ buyurdu ki: Belâ gönderdiğim kimseler sabredip insanlara şikâyet etmezse, onlara îmânla ölmeyi nasip ederim.)

(Allahü teâlâ buyurdu ki: Ben kullarımdan herhangi birine, bedeninde, malında veya evlâdında bir musîbet verdiğim vakit onu güzel bir sabırla karşılarsa, Kıyâmet günü onun için mîzân ve hesap kurmaktan hayâ ederim.)

(Her hangi bir mü'mine bir felâket geldiği vakit, Allahü teâlânın buyurduğu gibi "Allahtan geldik, Allaha gideceğiz" dedikten sonra, Allahım, bu felâketten dolayı beni mükâfatlandır ve bundan hayırlısını bana ver, derse, mutlak sûrette Allahü teâlâ dileğini yerine getirir.)

Bir kimse Resûlullah efendimizin huzûruna gelip:

- Ey Allahın Resûlü, malım gitti, param gitti, vücûdum hasta oldu, bunun mükafatı nedir? diyordu. Peygamber efendimiz buna şöyle cevap verdi:

- Malı gitmeyen, parası bitmeyen ve hasta olmayan kimsede hayır yoktur. Zîrâ Allahü teâlâ bir kulunu severse, onu belâya mübtelâ kılar. Ona belâ verdiğinde, ona sabır ihsân eder.

Abdullah bin Mübârek hazretleri buyurdu ki:

"Musîbet birdir, kişi, feryat eder, ağlar, sızlarsa, iki olur. Biri musîbet, diğeri sevâbın gitmesi. Bu musîbet öncekinden daha büyüktür. Sabredenlerin karşılığı ise hesapsızdır. Yâni sabredenlere verilen sevâbın miktarını Allahü teâlâdan başkası bilmez." Nitekim Allahü teâlâ Zümer sûresi onuncu âyetinde buyurdu ki:

(Sabredenlere mükâfatları hesapsız verilecektir.)

İyi ameller işlemek gibi kendi isteği ile olan şeylerde de sabra ihtiyâç vardır. Çünkü ibâdetlerin namaz gibi bir kısmı tembellikten, zekât gibi ba'zısı cimrilikten, hac gibi ba'zısı da her ikisinden dolayı zor gelir ve sabırsız yapılamaz.

Her iyi amelin başında, ortasında ve sonunda sabra ihtiyâç vardır. Başında olan, niyyeti ihlâsla yapmak, riyâyı kalbinden çıkarmaktır. Bunlar ise zordur. Tâ'at esnâsında sabretmek ise, şart ve edeplerini hiçbir şeyle karıştırmamaktır. Meselâ namazda ise, hiçbir tarafına bakmamalı, hiçbir şey düşünmemelidir. İbâdetten sonraki sabır da, yaptığını izhâr etmekten, söylemekten kaçınmak ve bununla ucubdan sabreylemektir.

Günâhlara gelince, sabretmeksizin el çekmek imkânsızdır. Şehvet ne kadar kuvvetli ve günâh işlemek ne kadar kolay olursa, o günâhı işlememeye sabretmek o kadar zor olur. Bunun için dil ile işlenen günâhlara sabretmek daha zordur. Çünkü dilin hareketi kolaydır. Hele çok konuşursa, âdet hâline gelir. Dil ucuna gelip, kendisini başkalarına beğendirecek bir kelimeye sabretmek büyük eziyyet olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 31 MART 1995 · KAYIT 10454

Sabretmenin Mükafatı

Bu dünya zahmet ve belâ yeridir. Bu dünyaya gelen, bu musîbetlere mâruz kalacaktır. Bir kimsenin ana-baba, kardeş, evlât veya dostlarından biri ölebilir. Kişi, çeşitli hastalıklara mâruz kalabilir, iftiraya uğrayabilir, malını mülkünü kaybedip iflâs edebilir. Bu felâketlere sabretmezse devamlı huzursuz olur, doğru dürüst ibâdet edemez.

Dünya ve âhıret hayatını kazanmak istiyenin açlığa, insanların kötülemesine ve çeşitli musîbetlere sabretmesi lâzımdır. Kim Allahtan korkarak sabrederse sıkıntılardan kurtulur. Sabreden murâdına erer.

Eyyüb aleyhisselâmın sabrı, dillere destan olmuş ve Allahü teâlâ onu sabrından dolayı övmüştür. Allahü teâlâ sabredenleri sevdiğini ve ecirlerinin hesapsız ödeneceğini bildirmiştir. Sabır, erişmek istenen şeylerin anahtarıdır. Her hayra sabırla ulaşılır. Ne mutlu sabredenlere...

Mukadder olan şey başa gelir, eğer sabredilirse ecri görülür. Sabredilmez, bağırılırsa, günâha girilir ve huzursuz olunur.

İmam-ı Rabbânî hazretleri buyurdu ki:

Hergün insanın karşılaştığı her şey Allahü teâlânın dilemesi ve yaratması ile varolmaktadır. Bunun için, irâdelerimizi O'nun irâdesine uydurmalıyız! Karşılaştığımız herşeyi aradığımız şeyler olarak görmeliyiz ve bunlara kavuştuğumuz için sevinmeliyiz! Kulluk böyle olur. Kul isek, böyle olmalıyız! Böyle olmamak kulluğu kabûl etmemek ve sâhibine karşı gelmek olur. Allahü teâlâ, hadîs-i kudsîde buyuruyor ki:

(Kazâ ve kaderime râzı olmıyan, beğenmiyen ve gönderdiğim belâlara sabretmiyen, benden başka Rab arasın. Yeryüzünde kulum olarak bulunmasın!)

Allahü teâlâ, sevdiklerini sıkıntılara mâruz bırakır. Nitekim hadîs-i şerîfte:

(Dünyada en çok musîbete mâruz kalanlar Peygamberler, âlimler, velîler, şehidlerdir.) buyuruldu.

Allahü teâlânın gönderdiği belâ ve sıkıntılara sabrederek göğüs germek büyük ni'mettir. Sabredemiyen felâkete düçâr olur.

Mâruz kalınan felâketler insanın ibâdet etmesini engelliyebilir. Bir hastalık, bir belâ gelince bağırıp çağırmak fayda vermez. Aksine zararlı olur. Bunun tek çâresi Allahın takdirine râzı olmaktır. Mâruz kalınan musîbetlerin ve çekilen zahmetlerin getireceği perişanlıktan kurtulmanın tek çâresi sabretmektir. Sabırlı olmayan muvaffak olamaz.

Hazret-i Ali buyurdu ki:

- Hükümdar, kimi haksız yere hapseder de hapiste ölürse o şehittir. Eğer haksız yere döver ve bundan ölürse o şehittir.

Resûlullah efendimiz buyurdu ki:

- Kişinin Allah indinde öyle derecesi bulunur ki, ona ameliyle ulaşamaz. Fakat vücudu bir musîbete mâruz kalır. Bununla o dereceye ulaşır.

Yüce olan Allahın, "Kim bir kötülük yaparsa onunla cezâlanır ve o, kendisine Allahtan başka ne bir dost, ne de bir yardımcı bulamaz" meâlindeki kelâmı nâzil olduğu zaman, hazret-i Ebû Bekir, Peygamberimize sordu:

- Yâ Resûlallah, bu âyetten sonra nasıl ferahlanılır?

Resûl aleyhisselâm ona cevaben buyurdular ki:

- Yâ Ebâ Bekir. Sen hiç hasta olmuyor musun? Senin başına hiç musîbet gelmiyor mu? Sen hiç ezâlara, cefâlara mâruz kalmıyor musun? Hiç kederlenmiyor musun? İşte bütün bunlar senin kusûrların, senin hatâların için birer keffâret olur, kusûrlarının bağışlanmasını sağlar.

Habbâb bin Eret anlatır:

- Bir defasında biz, Resûlullah efendimize gitmiştik. O, Kâbe'nin gölgesinde oturmaktaydı. Kendisine:

- Yâ Resûlallah, bizim için Allaha duâ edip, yardım talebinde bulunuyor musunuz?" diye sorduk.

Bizim bu sözümüz üzerine oturdu. Sonra şöyle buyurdu:

- Sizden önceki kavimlerde, ba'zan bir adam getirilir, bir çukur kazılarak oraya konur, sonra da testere başına konarak iki şak edilirdi. Fakat bu azâp bile onu dîninden döndüremezdi.

1995 YILLIK KÜLLİYATI

04

Nisan

30 yazı · Bugünkü Sohbet: 30

BUGÜNKÜ SOHBET · 1 NİSAN 1995 · KAYIT 10455

"Sen O'nun Vezîri Olacaksın!"

Hazret-i Ebû Bekir, daha müslüman olmamıştı. Çok te'sîrinde kaldığı bir rü'yâ gördü. Gökten dolunay inip, Kâ'be-i muazzamaya gelmiş ve sonra parça parça olmuş, parçalar Mekke'deki her evin üzerine düşmüş, sonra da tekrar bir araya gelip göğe yükselmişti. Fakat, kendi evine düşen ay parçası evde kalmış tekrar göğe yükselmemişti. Hazret-i Ebû Bekir, evin kapısını kapayarak, ay parçasının çıkmasına mâni olmuştu.

Sabahleyin heyecanla uyanan hazret-i Ebû Bekir, hemen bir yahûdi âlimine gidip, rü'yâsını anlattı. O da:

- Bu rü'yâ karışık rü'yâlardan biridir. Bunun ta'bîri yapılamaz, dedi.

Fakat bu söz O'nu tatmîn etmemişti. Devamlı bu rü'yânın ta'bîrini düşünüyordu.

Bir zaman sonra ticâret maksadıyla gittiği yerde, râhip Bahira'ya rü'yâsını anlattı. Rü'yâ Bahira'nın çok dikkatini çekti. Bunun için Hazret-i Ebû Bekir'e sordu:

- Sen nerelisin?

- Kureyş'tenim.

- Tamam. Şimdi rü'yânı ta'bîr edeyim. Mekke'de, bu kavimden bir peygamber gelecek, O'nun hidâyet nûru her yere yayılacak. Sen, O hayatta iken O'nun vezîri, vefâtından sonra da Halîfesi olacaksın!..

Hazret-i Ebû Bekir ne yapacağını şaşırmış hâldeyken, râhip Bahira sözlerine şöyle devam etti:

- Şimdi sen hemen memleketine dön! O'na ulaş! O'na vahiy gelmeye başladığında, git herkesten önce O'na îmân et!

Hazret-i Ebû Bekir bu ta'bîri kimseye anlatmadı. Peygamber efendimiz, peygamberliğini teblîğe başlayınca:

- Peygamberlerin, peygamber olduklarına dâir delîlleri vardır. Senin delîlin nedir? diye sordu. Peygamber efendimiz:

- Peygamberliğime delîl, o rü'yâdır ki, bir yahûdi âliminden ta'bîrini istedin. O âlim, "Karışık bir rü'yâdır, i'tibâr edilmez" dedi. Sonra râhib Bahira, doğru ta'bîr etti, buyurdu.

Daha sonra da:

- Ey Ebû Bekir, seni Allahü teâlâya ve Resûlüne îmân etmeğe da'vet ederim, buyurdu.

Bunun üzerine, hazret-i Ebû Bekir:

- Şehâdet ederim ki, sen Allahü teâlânın resûlüsün ve senin Peygamberliğin haktır ve cihanı aydınlatan bir nûrdur, diyerek îmân etti.

Zaten bir gece öncesinde, Peygamber efendimiz, "Peygamberliğimi önce kime açıklayabilirim" diye düşünmüştü. Hazret-i Ebû Bekir hatırına geldi. Sırrını O'na açmak istedi. Çünkü, O'nunla yakın arkadaşlığı, dostluğu vardı. Kendisini çok severdi. Ayrıca, hazret-i Ebû Bekir, çok akıllı ve doğruyu görüp seçebilen bir kimseydi.

Aynı gece Hazret-i Ebû Bekir de şöyle düşündü.

"Baba ve dedelerimizin seçtiği din, hiç aklıma yatmıyor. Zîrâ hiçbir zarar ve fayda vermeğe kadir olmıyan bir heykele, tapınmak, ibâdet etmek akıllıca bir iş değildir. Bu kadar muazzam bir kâinâtın bir yaratıcısı olması lâzımdır. Fakat bunu kendi aklım ile bulmam mümkün değildir. Yarın gidip durumu Muhammed "aleyhisselam"a anlatayım. Bu durumu ancak O'na arz edebilirim. Zîrâ, olgun ve akıllı, doğru görüşlü, hiç yalan söylemiyen bir kimsedir. Herkes O'ndan "Muhammed-ül emîn" diye bahsetmektedir. Gidip durumu O'na söyliyeyim. O, ne yapmamı isterse ona göre hareket ederim." Sabah olunca her ikisi de aynı düşünce ile birbirlerinin evine gitmek üzere evlerinden çıktılar. Yolda karşılaştıklarında, "Sözleşmeden birleştik" dediler.

BUGÜNKÜ SOHBET · 2 NİSAN 1995 · KAYIT 10456

"O'na Bir Şey Oldu mu?"

Hazret-i Ebû Bekir, müslüman olur olmaz, hemen yakın arkadaşları hatırına geldi:

- Yâ Resûlallah, müsâade ederseniz, yakın arkadaşlarımı da huzûrunuza getirip, onların da müslüman olmalarını arzû ediyorum. Onların da ebedî saâdete kavuşmalarını istiyorum, diyerek arkadaşlarına koştu.

Arkadaşlarım dediği, hazret-i Osman, hazret-i Talhâ bin Ubeydullah, hazret-i Zübeyr, hazret-i Abdurrahmân bin Avf, hazret-i Sa'd bin Ebî Vakkâs, ve hazret-i Ebû Ubeyde bin Cerrâh gibi ileride Eshâb-ı kirâmın ileri gelenlerinden ve Cennetle müjdelenenlerden olacak kimselerdi.

Hazret-i Ebû Bekir ve Eshâb-ı kirâmdan ba'zıları, peygamber efendimize, büyük bir arzû ile:

- Yâ Resûlallah. Müsâade ederseniz, biz îmânımızı açığa vurup, müşrikleri îmâna çağırmak istiyoruz, dediler.

Peygamber efendimiz de bunu çok arzû ediyorlardı. Fakat durum buna müsâit değildi. Bunun için:

- Yâ Ebâ Bekir, bizim sayımız henüz az. Bu işe yetmeyiz, buyurdu.

Hazret-i Ebû Bekir, yeni müslüman olmasının aşk ve şevkiyle, Mescid-i Harama vardığında, dayanamayıp müşrikler tarafına dönerek:

Bütün kâinâtın yaratıcısı olan Allahü teâlâyı bırakıp, niçin gidip bu âciz putlara tapıyor, onlara yüz sürüyorsunuz. Gelin, Allaha ve O'nun resûlü Muhammed aleyhisselâma îmân edin, diya bağırınca, müşrikler hep birlikte, üzerine yürüdüler. Kendisini çok feci şekilde dövdüler. Kabîlesinden gelen ba'zı kimseler kendisini baygın bir hâlde evine götürdüler.

Hazret-i Ebû Bekir, uzun bir süre kendisine gelemedi. Ayılması için yapılan bütün gayretlerden bir netice alınamıyordu. Artık, ümitsiz bir şekilde başında beklemeğe başladılar. Nihâyet akşam üstü biraz kendine gelir gibi oldu. Gözünü açar açmaz, ağzından çıkan ilk kelâm:

- Resûlullah, ne yapıyor, O ne hâldedir? O'na birşey oldu mu, sözü oldu.

Annesi Ümmül Hayr sevinç içinde dedi ki:

- Yavrum birşey arzû eder misin, yiyip içmek ister misin?

- Anneciğim, ben Resûlullaha birşey oldu mu diye soruyorum. O'nun hakkında bana bilgi getirmediğin takdîrde, ne bir lokma yerim ne de birşey içerim.

- Evlâdım vallahi, O'nun hakkında bir bilgim yok. Onun için sana cevap veremiyorum. Sen biraz ye kendine gel. Sonra O'nun durumunu öğrenirsin.

- Hayır anne!.. Sen Ümm-i Cemil'e git ve de ki: "Oğlum, Ebû Bekir senden Resûlullahı soruyor. Acaba ne hâldedir?" Annesi hemen gidip, Ümm-i Cemil'e durumu anlattı.

Daha sonra, Annesi ve Ümm-i Cemil'in yardımıyla, yavaş yavaş hazret-i Erkam'ın evine vardı. Peygamber efendimizi sağ sâlim görünce çok sevindi, Resûlullaha sarıldı. Artık bütün ağrılarını unutmuştu.

Peygamber efendimize dedi ki:

- Yâ Resûlallah! Bu benim annem Selma'dır. Ona duâ etmenizi istiyorum. O da hidâyete kavuşsun!

Peygamber efendimiz duâ buyurdu. Böylece annesi de, îman ile şereflendi, ilk müslümanlardan oldu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 3 NİSAN 1995 · KAYIT 10457

Karı- Koca Geçimsizliği

Hatasız, kusursuz insan olmaz. Kusursuz eş arayan, eşsiz kalır. Bunun için karı - koca birbirlerine karşı müsâmaha, anlayış göstermelidir.

Kusurları bağışlamak affedici olmak Allahü teâlânın emri ve dînî bir vazifedir. Cenâbı Hak, kendisine karşı isyan edenleri tevbeye çağırıp neticede onları affederken, müslüman bir kimsenin bundan ayrı bir yol takip etmesi, affedici olmaması, kin gütmesi nefsin arzularından kurtulamadığının alâmetidir.

Evin yemek, temizlik işleri; çocukların bakımı, gibi işlerde görülen ufak tefek hataları büyütmemelidir. Birçok iyi huyu varken, kötü bir huyuna takılıp, diğer huyları düşünmemek insafsızlık olur. Nitekim, Peygamber efendimiz, (Mü'min bir erkek, karısından nefret etmesin, ona düşmanlık beslemesin. Şâyet bir huyundan hoşlanmazsa diğer huyundan râzı olur.)

Peygamber aleyhisselâm, birgün kızı Hazret-i Fâtıma'nın evine teşrif etmişti. Hazret-i Ali'yi evde bulamayınca sordu:

- Amcanın oğlu nerededir? Hazret-i Fâtıma şöyle cevap verdi:

- Babacığım, aramızda küçük birşey olmuştu da, bana öfkelenerek evden çıktı gitti.

Resûl-i ekrem efendimiz, hazret-i Ali'yi aramaya çıktı. Yolda rastladağı Hazret-i Sehl'e:

- Ali nerededir, gördün mü? diye sordu. Hazret-i Sehl arayıp,mescidde olduğunu haber verdi.

Resûlullah hazret-i Ali'nin yanına geldi. Hazret-i Ali; toprağın üzerine yatmış, hırkası omuzundan düşmüş, vücudu toz-toprak içinde kalmıştı... Resûl-i ekrem bir taraftan toprakları silkiyor, bir taraftan da:

- Kum, ya ebe't-türâb! Ya'ni kalk, ey toprak babası, diyordu.

Fahr-i kâinat efendimiz, küçük bir kırgınlığa bile râzı olamazdı. Hazret-i Ali'yi alıp evine götürdü. Hemen aralarını düzelterek yuvanın saâdetini sağladı. Hazret-i Ali kendisine "Ebe't-türâb" denilmesinden çok hoşlanırdı. Çünkü bu lakab ona Allah Resûlünün verdiği mânevî bir taltif idi.

Âişe vâlidemizin, Peygamber efendimizle bir geçimsizliği olmuştu. Hazret-i Ebû Bekr'i aralarında hakem ta'yin ettiler. Peygamber efendimiz, Hazret-i Âişe'ye hitaben:

- Sen mi önce konuşacaksın, yoksa ben mi konuşayım? dedi.

Hazret-i Âişe validemiz, boş bulunup, Resulullahın peygamber olduğunu o an düşünemeden; - Sen konuş, fakat doğru söyle, dedi.

Hazret-i Ebû Bekr de, kızının bu şekilde konuşmasına çok öfkelendi ve kızının aynı zamanda Resûlullahın hanımı olduğunu o an unutup ona şiddetli bir tokat attı. Sonra da, kızına hitaben:

- Resûl-i ekrem hakikatten başka ne söyler? Bu nasıl söz öyle, dedi.

Tokattan canı yanan Hazret-i Âişe vâlidemiz korkusundan Peygamber efendimizin arkasına sığındı. Bu defa da Resûlullah efendimiz üzüldü. Hazret-i Ebû Bekr'e hitaben:

- Biz seni bunun için da'vet etmedik ve senden bunu istemedik, buyurdular.

Cenâb-ı Hak bu hususu şöyle emretmektedir:

"Eğer karı ile kocanın aralarının açılmasından endişeye düşerseniz, o vakit kendilerine erkeğin âilesinden bir hakem, kadının âilesinden bir hakem gönderin. Bunlar, barıştırmak isterlerse Allah aralarında onları uyuşmaya muvaffak kılar." Hazret-i Ömer bir şahsı, geçimsiz bir âilenin arasını düzeltmeye hakem ta'yin etti. Adam geri gelerek onların aralarını düzeltmediğini söyledi. Hazret-i Ömer, adamı

azarlayarak geri gönderdi: "Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmde (Eğer hâkemler barıştırmak isterlerse, Allah aralarında onları barıştırmaya muvaffak kılar.) buyurduğu halde sen "Aralarını bulamadım," diyorsun. Derhal onların aralarını düzelt gel, dedi. Bu defa işe daha ciddi ve samîmî bir şekilde başlayıp aralarını buldu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 4 NİSAN 1995 · KAYIT 10458

Evlilikte Asâletin Önemi

Evlilikte aranılacak özelliklerin başında, dindar olup olmadığı, dinimizin emirlerine uyup uymadığı gelir. Bundan sonra da diğer özellikler gelir. Bu özelliklerin biri de kadının soyudur. Güzel ahlâk, neseb yolu ile devam eder. Bu sebeple iyi bir âileden kız almalıdır. Güzel ahlak sahibi kadın, her türlü şartlarda kocasına sâdık kalır. Dinine bağlı olur.

Dinine bağlı kimse ise, bütün iyi huyları kendinde toplamış kimse demektir. Nitekim hadis-i şerîfte, (Kadını güzelliği için alma, güzelliği onu helâke sürükleyebilir. Malı için de alma, malı onu azdırabilir. Dindar olanla evlen!) buyuruldu.

Kötü huy ve iffetsizlik ile adı çıkıp, kendini ve kocasını dillere düşüren kadından kaçınmalıdır. (Gübrelikde biten gülleri koklamayınız!) hadîs-i şerîfi, sütü bozuk, ahlâksızlarla evlenmeği yasak etmektedir.

İyi soydan gelmenin, hayvanlar da bile önemi büyüktür.Yük beygiri ile yarış atının arasındaki fark, ırk asâleti bakımındandır. Hâl böyle olunca kurulacak yuvaya asil olmayan kadın huzur getiremez. Çocuklarına İslâm terbiyesi veremez. Çocuklarına ne biliyorsa onu öğretecektir. Bir Kabın içinde ne varsa dışına o sızar. Asil olmayan kadın, yılışık gülüşleriyle namusuna zarar verir, kocasını sinir hastası eder ve yuvaya geçimsizlik getirir.

Asâlet olmayınca verilen terbiyenin de fazla te'siri olmaz. Bakırı ne kadar silip parlatsanız üç gün sonra gene kararmaya başlar. Sun'î parlaklık kısa bir zaman devam edebilir. Altın hiçbir zaman pas tutmaz. Silmezseniz bile parlaklığını yine muhafaza eder. Şu hadise, asaletin ne kadar önemli olduğunu açık bir şekilde göstermektedir:

Firavun'un kâhinleri, saltanatını yıkacak çocuğun dünyaya geldiğini kendisine haber verdiler. Firavun, ölmemek, saltanatını koruyabilmek için öldürmek sevdasına kapıldı. O sene dünyaya gelen erkek çocukları, kılıçtan geçirtmeye başladı. Cellâtlar; sokak sokak, ev ev dolaşıp yeni doğmuş çocuk var mı yok mu bunu araştırıyorlardı. Bulduklarını da hemen orada öldürüyorlardı.

İşte böyle bir ortamda, kadının biri, doğum sancıları başlayınca, dağa çıkıp mağarada çocuğunu dünyaya getirdi. Çocuğunu orada bırakarak evine döndü.

Bu çocuğu, Cenâb-ı Hakkın emriyle Cebrâil aleyhisselam besleyip büyüttü.

Bu kadın, asil bir aileye mensup değildi. Soysuz bir aileye mensup idi.

Bu çocuğun adı, Mûsâ idi. Sâmira kabîlesine mensup bulunduğu için, kendisine Samirî lâkabı verilmiştir. Asâlet olmayınca, Cebrâil aleyhisselâmın verdiği gıdaya ihânet etti. Mûsâ aleyhiselamın kavmini, altından buzağıya taptıran kimse, bu çocuk oldu.

Cebrail aleyhisselamın elinde büyüdüğü halde, Mûsâ aleyhisselama karşı gelerek, Allaha isyan etti.

Soylu, asil bir âileye, mensup bir çocuk daha doğmuştu, Firavun'un bu vahşeti zamanında. Bunun adı da Mûsâ idi. Cenâb-ı Hak, onu Firavun'un sarayında ve kucağında büyüttürdü. Hazret-i Mûsâ'nın annesi, kalbine gelen bir ilhamla, oğlunu bir sandık içine koyarak Nil'in akıntısına bıraktı. Nil'in kıyısında yapılmış sarayının balkonunda, karısı Âsiye ile birlikte oturmakta bulunan Firavun, nehirden gelmekte olan sandığı yakalatıp açtırdı.

İçinden çıkan küçücük çocuğu öldürtmek için emir verdiyse de Âsiye buna mâni olarak "Benim için Onu öldürme!.. Olur ki, bize faydası dokunur, yahut onu evlât ediniriz." dedi.

Netice itibariyle Firavun'un büyüttüğü Mûsâ, Peygamber oldu ve Firavun'un saltanatını yıktı. Bir şâir, asâlet olmayınca terbiyenin te'sir etmiyeceğini dile getirirken:

Fe Mûsâ'llezi rabbâhü Cibrilü kâfiru Ve Mûsâ'llezi rabbâhü Fir'avnü mürselu, demiştir.

Ya'ni: "Asalet olmadığı için, Cebrâi aleyhisselâmın büyüttüğü Mûsâ kâfir oldu ve asîl bir soya sahip olduğu için Firavun'un beslediği Mûsâ ise Peygamber oldu."

BUGÜNKÜ SOHBET · 5 NİSAN 1995 · KAYIT 10459

Tarih boyunca kadının toplumdaki yeri

Yunanlılarda kadın, çok hakaret görür hatta "Pislik" diye anılırdı. Bütün hürriyetlerden mahrum olarak herhangi birşey gibi alınıp satılırdı. Miras hakkı yoktu. Kendi malını kullanma hakkına bile sahip değildi. Evlilikte hiçbir söz hakkına sahip değildi.

Romalılarda kadın, mülkiyet hakkına mâlik değildi. Kazandığı herşey, âile reisinin sayılırdı. Roma kanununda köle olarak kabûl edilirdi. Vatandaşlık hakkından mahrumdu, ona, herhangi bir ev eşyası gibi bakılırdı. Ev eşyası gibi alınıp satılırdı.

Hamûrâbi kanununda ise kadın, hayvanlar sınıfından sayılırdı.

Hindlilerde kadın, çok vahim bir durumdaydı. Şöyle ki, kocası öldüğü zaman, kendisi de hemen öldürülür ve onunla aynı yerde yakılırdı.

Yahudilerin ba'zılarına göre kadın, hizmetçi sayılırdı. Babası tarafından satılırdı. Ayrıca bunlara göre kadın "la'net" idi.

Hıristiyanlardaki durumu da diğerlerinden farksızdı. Kadının statüsünü belirlemek için 15. asırda yapılan bir toplantıda alınan karar aynen şöyleydi: "Kadın sadece bir cisimdir. Ateşten kurtulabilecek bir rûha sahip değildir. Kadınlardan sadece hazret-i İsâ'nın annesi hazret-i Meryem ateşten kurtulacaktır." İslâmiyetten önce Arapların kadına bakışı da şöyle idi: Kadının fikir beyan etme hakkı yoktu. Mirastan mahrumdu. Zorla evlendirilirdi. Bir adam ölüp, geriye birkaç kadın bıraktığı zaman onun en büyük oğlu, öz annesi hâriç, babasının öbür hanımlarıyla evlenebilirdi. Ba'zı kabileler kızlarını diri diri gömerlerdi. Ba'zıları da câriyelerine, hizmetçilerine para kazanmak için zorla zina yaptırırlardı.

İslâm güneşi yeryüzünü aydınlatınca, kadına eksiksiz bir şekilde bütün hakları verildi. İslâm dîni, kadını en yüksek dereceye çıkarmıştır. İslâmiyetin kadına verdiği kıymeti hiçbir din, hiçbir düşünce vermemiştir.

Dinimize göre kadın, çalışmaya bile mecbur değildir. Çünkü, erkek akrabasından, zengin olanlardan, en yakın bulunanı, kadına bakmağa mecbûrdur. Yakın akrabâsı yoksa veya fakîr iseler, (Beyt-ül-mâl) yâni devlet her dürlü

ihtiyâçlarını vermeğe mecburdur. O, çalışarak, didinerek para kazanmağa bile mecbûr değildir.

Bütün bunlara karşılık kadının, sadece islâmiyeti, dînini, îmânını, farzları, ibâdetleri, harâmları öğrenmesi ve yerine getirmesi istenmiştir. Dünyada rahat ve mes'ûd olduğu gibi, onun Cennete gitmesi de çok kolaydır.

Nitekim, hadîs-i şerîfte, (Dört şeyi yapan, yâni kocasına hıyânet etmiyen, beş vakit namaz kılan, Ramazan-ı şerîfte oruç tutan ve yabancı erkeklere başı, saçı, kolları, bacakları açık olarak görünmiyen kadın Cennete gidecektir) buyuruldu.

Peygamber efendimiz, kadını aşağılayıcı durumdan kurtarıp, kadına yumuşak davranıp, ona iyilik etmeyi emir buyurmuştur.

Resûl-i ekrem efendimizin hicretin onuncu yılı, son haccının hutbesindeki sözlerinden, son nasîhatlerinden biri, (Kadınlarınıza eziyet etmeyiniz! Onlar, Allahü teâlânın sizlere emânetidir. Onlara yumuşak olunuz, iyilik ediniz) olmuştur.

Peygamberimiz en iyi insan olmak için de, hanıma karşı faydalı olmayı şart koşmuştur. Hadîs-i şerîfte, (Müslümanların en iyisi, en fâidelisi, zevcesine karşı iyi ve fâideli olandır) buyurulmuştur.

Bir hadîs-i şerîfte bizzat kadınların savunucusu olduğunu beyan buyurmuştur, Peygamber efendimiz. (Bir erkek, hanımını döverse, Kıyâmette ben onun da'vâcısı olurum) buyurmuştur. Dinimiz, dünya işlerindeki kusûru için, döğmek şöyle dursun, acı, sert bile söylemeyi yasaklamıştır.

Bütün bunlar göz önüne alınırsa, kadına kimin değer verdiği, kimin vermediği açık bir şekilde görülür.

BUGÜNKÜ SOHBET · 6 NİSAN 1995 · KAYIT 10460

"Evine ne bıraktın?"

Hazret-i Ebû Bekir'in, fazîletleri, üstünlükleri sayılamıyacak kadar çoktur. Fazîletleri, Kur'ân-ı kerîmde ve hadîs-i şerîflerde bildirilmiştir. Ayrıca, bunları, Eshâb-ı kirâm ve diğer din âlimleri bildirmişlerdir.

Peygamber efendimizin ilk halîfesi ve peygamberlerden sonra insanların en üstünü olma fazîleti, üstünlüğü sadece hazret-i Ebû Bekir'e nasip olmuştur. O, dini kuvvetlendirmek, Peygamber efendimizi memnûn etmek için malını vermekte, düşmana karşı cihâd etmekte hep önde olmuştur.

Hadid sûresinde meâlen:

(Mekke-i mükerremenin fethinden önce malını veren ve cihâd eden kimseye, fetihten sonra malını dağıtan ve cihâd edenden daha büyük derece vardır. Allahü teâlâ hepsine Cenneti va'detti) buyuruldu.

Tevbe sûresinde de, önce îmâna gelenlerden, her fazîlette öne geçenlerden, Allahü teâlânın râzı olduğu bildirilmiştir.

Bedir savaşında birara islâm askeri zorlanmaya başladı. Bunun üzerine, Peygamber efendimiz, Sa'd ve Saîd hazretlerini gönderdi. Sonra hazret-i Ebû Zer'i gönderdi. Daha sonra da hazret-i Ömer'i gönderdi. Bir saat geçtiği hâlde, zorlanma devam ediyordu. Bunu gören, hazret-i Ebû Bekir, kılıcını çekip atına binmek isteyince, Peygamber efendimiz elinden tutup:

(Yanımdan ayrılma yâ Ebâ Bekir! Bedenime ve kalbime gelen her sıkıntı, senin mübârek yüzünü görmekle hafifliyor. Seninle kalbim kuvvetleniyor) buyurdu.

Hazret-i Ebû Bekir, hazerde seferde Resûlullahtan hiç ayrılmadı. O'na her zaman arkadaşlık etti. Her zaman, malını, canını, fedâ etmeğe hazır hâlde yanında beklerdi.

Peygamber efendimiz, hazret-i Ebû Bekir'i ağlarken görünce buyurdu ki:

(Yâ Ebâ Bekir, ağlama! Arkadaşlığı ve malı bana senden daha bereketli olanı yoktur)

Hazret-i Ebû Bekir, diline hâkim olmak, lüzûmsuz hiçbir şey konuşmamak için mübârek ağzına taş koyardı. Mecbûr kalmadıkça asla dünya kelâmı konuşmazdı. Hadîs-i şerîfte (Ebû Bekr'in îmânı, bütün mü'minlerin îmânı ile tartılsa, Ebû Bekr'in îmânı ağır gelir.) buyuruldu.

Tebük gazâsında, Resûlullah, herkesin yardım yapmasını emir buyurunca, herkes malının bir kısmını getirip verdi. Hazret-i Ömer, her zaman en çok yardımı yapan hazret-i Ebû Bekir'i bu defa geçeyim diye malının yarısını alıp getirdi. Sonra hazret-i Ebû Bekir de malını getirip teslîm etti. Peygamber efendimiz sordu:

- Yâ Ömer evine ne kadar mal bıraktın?

- Yâ Resûlallah, bu kadar da eve bıraktım.

Sonra hazret-i Ebû Bekir'e dönüp sordu:

- Yâ Ebâ Bekir, sen evine ne bıraktın?

- Yâ Resûlallah, evime birşey bırakmadım. Tamamını buraya getirdim.

Sonra, hazret-i Ömer'e dönerek buyurdu ki:

- İkinizin arasındaki fark, cevaplarınız arasındaki fark kadardır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 7 NİSAN 1995 · KAYIT 10461

"Ey insanlar uyanın!"

Hazret-i Osman, müslüman olmadan önce ticâretle uğraşırdı. Zengin bir tüccardı. Cemiyette, sevilen sayılan bir kimseydi. İ'tibârı yüksek idi. Hazret-i Ebû Bekir'in de arkadaşı, yakın dostu idi. Önemli işlerinde ona danışır, onun fikrini alırdı. Câhiliye devrinin pisliklerine bulaşmadı. Müslüman olmasını şöyle anlatır.

Benim firaset sahibi olan bir teyzem vardı. Birgün onun evine gitmiştim. Bana dedi ki:

- Yâ Osman! Sen öyle bir kadın ile evleneceksin ki, ne o senden önce bir erkek görmüş olacak ne de sen ondan önce bir kadın görmüş olacaksın. Bu kız çok güzel olup, sâliha biridir. Ayrıca bu kız Peygamber kızı olsa gerek.

Ben teyzemin bu sözüne çok hayret ettim. Çünkü, peygamber olarak bildiğim kimse yoktu. Hiç ortada böyle bir şey yok iken, teyzem bunları nereden çıkartmıştı. Şunu da biliyordum ki, teyzem pek çok lâf etmezdi. Benim hayretler içinde kendisine baktığımı görünce konuşmasına şöyle devam etti:

- Merak etme, O kimseye cenâb-ı Haktan vahiy gelmeğe başladı. Sen O'nu bulmakta güçlük çekmiyeceksin!

- Ey teyzem, hep sır olan şeyler söylüyorsun. Beni meraktan çatlatacaksın. Sözlerini biraz açarak beni meraktan kurtar.

- Muhammed bin Abdullah'a peygamberliği bildirildi. Artık halkı hak dine da'vete başladı. Çok zaman geçmez ki, sen O'nun dinine girer kurtulursun. O'nun dini bütün âlemi aydınlatacaktır.

Bu mes'ele benim zihnimi çok meşgûl etmeye başladı. Her önemli mes'elede fikrini aldığım, hazret-i Ebû Bekir'e koştum. Teyzemin söylediklerini kendisine aynen bildirdim. Bana dedi ki:

- Teyzen doğru söylemiş. Yâ Osman, sen akıllı adamsın. Hiç görmiyen, işitmiyen, fayda veya zarar veremiyen şeye nasıl tapınılır? O nasıl ilâh olarak kabûl edilir?

- Yâ Ebâ Bekir doğru söylüyorsun. Ben de bu mantıksızlığın farkındayım. Fakat çâre bulamamıştım.

- Merak etme, artık bize hak yolu gösteren zât geldi. Ben kendisinin peygamber olduğuna inandım, îmân ettim. Gel seni de huzûruna götüreyim, sen de îmân et!

Beraberce Resûlullahın huzûruna vardık. Bana buyurdu ki:

- Yâ Osman, Hak teâlâ seni Cennete misâfirliğe da'vet eder. Sen de bu da'veti kabûl et! Ben bütün insanlara hidâyet rehberi olarak gönderildim.

Resûlullahın, güler yüzle gayet samîmî bir şekilde yaptığı bu da'vet üzerine, hemen büyük bir şevkle kelime-i şehâdet getirip, müslüman oldum.

Daha sonra Resûlullaha Şam'a gittiğimde gördüğüm rü'yâyı anlattım. Rü'yâm şöyle idi:

Bir gece uykuda iken, "Ey insanlar, uyanın! Ahmed Mekke'de zuhûr etti" diye nidâ eden bir ses işittim.

Mekke'ye gelince de, teyzem bana Resûlullah efendimizden haber verdi.

Hazret-i Osman da, müslüman olunca çok eziyet gördü. Daha sonra, Resûlullahın kızı hazret-i Rukayye ile evlenerek, Resûlullaha dâmât olmakla şereflendi. Bedir savaşından sonra, hazret-i Rukayye vefât edince, Peygamber efendimiz diğer kızları, Ümm-i Gülsüm'ü de hazret-i Osman'a verdi. Böylece Resûlullahın iki kızı ile nikâhlanmak şerefine kavuştu. Bunun için kendisine "İki nûr sahibi" demek olan, "Zinnûreyn" denilmiştir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 8 NİSAN 1995 · KAYIT 10462

Haccın fazîleti

Farz olan hacca gitmeye çalışmalıdır! Bir kere farz olan haccı yapmak, yirmi kere Allah yolunda savaşmaktan daha sevâbdır. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: (Hac, suyun kirleri temizlediği gibi, günâhları yok eder.)

Kabûl olan hac, kılınmamış namazların, tutulmamamış oruçların, verilmemiş zekâtların günâhlarının affına sebep olmaz. Bunları geciktirme günâhlarının affına sebep olur. Kul borçları da verilmedikçe veya helâllaşılmadıkça ödenmiş olmaz. Kul ve hak borçlarından başka günâhlar affedilir. Hadîs-i şerîfte, (Arafat'ta vakfeye durup da günâhlarının affedilmediğini zanneden, büyük günâha girmiş olur) buyuruldu.

Haccın kabûl olması için, haccın farzlarını, vâciblerini ve sünnetlerini eksiksiz yapmaya çalışmalı, niyeti düzeltmeli, riyâ karıştırmamalı, ihlâsla hareket etmeli ve helâl para ile gitmelidir!

Ticâreti, dünyalık işleri hac işine karıştırmamalıdır. Borçları varsa ödemeli, hak sâhipleri ile helâllaşmalı, günâhlarına tevbe etmelidir. Bunlara riâyet edilerek yapılan hac makbûl olur. Hadîs-i şerîfte, (Hac edin ki muhtaç olmayasınız. Yolculuk edin ki sıhhate kavuşasınız) ve (Hac zenginliğe, zinâ fakirliğe sebep olur) buyuruldu.

Hacca giderken orada ölmekten korkmamalıdır! Hattâ hac yolunda ölmeyi ganîmet bilmelidir. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: (Hacca giderken veya gelirken ölenin geçmiş günâhları affolur. O kimse, hesâba çekilmeden ve azâb görmeden Cennete girer.)

Hacca giden, başkalarına sıkıntı vermediği gibi, onlardan gelecek sıkıntılara da katlanmalı, yumuşak davranmalıdır. Hadîs-i şerîfte, (Yumuşak davranmıyan hayır yapmamış olur) buyuruldu. Sert, kırıcı olmaktan da kaçmalıdır! Hadîs-i şerîfte, (Sertlikten ve çirkin şeyden sakının. Yumuşaklık insanı süsler, çirkinliği giderir) buyuruldu.

Hac çeşitleri Üç türlü hac vardır:

1- İfrâd hac: Bu haccı yapana müfrid hâcı denir. İhrâma girerken, yalnız hac yapmağa niyyet eden kimsedir. Mekke'de oturanlar, yalnız müfrid hâcı olur.

2- Kırân hac: Bu haccı yapana kârin hâcı denir. Hac ile umreye birlikte niyet eden kimsedir. Önce umre için tavâf ve sa'y edip, sonra ihrâmını çıkarmadan ve tıraş olmadan, hac günlerinde hac için, tekrar tavâf ve sa'y yapar.

3- Temettü' hac: Bu haccı yapana mütemetti' hâcı denir. Hac aylarında [yâni Şevvâl, Zil-ka'de ile, Zil-hiccenin ilk on gününde] umre yapmak için ihrâma girip ve umre için tavâf ve sa'y yapıp ve tıraş olup ihrâmdan çıkar. Memleketine gitmiyerek, o sene, Terviye gününde veya daha önce, hac için ihrâma girerek, müfrid hâcı gibi hac yapandır. Yalnız, tavâf-ı ziyâretten sonra da sa'y yapar.

Kârin ve mütemetti' hâcıların şükür kurbanı kesmesi vâcibdir. Kesmeyecek ise, Zilhiccenin yedi, sekiz ve dokuzuncu günlerinde ve bayramdan sonra, memleketinde de olsa, yedi gün daha oruç tutması lâzım olur. Hepsi on gün olur.

Haccın şartları vücûb şartları ve edâ şartları olmak üzere iki kısımdır:

Vücûb şartları:

1- Müslüman olmak.

2- Kâfir memleketinde olanın, haccın farz olduğunu işitmesi.

3- Akıllı olmak.

4- Bâlig olmak.

5- Hür olmak.

6- Geçim ihtiyâcından fazla olarak hacca götürüp getirecek ve geride kalanlara yetecek kadar, helâl parası olmak.

7- Hac vakti gelmiş olmak. [Hac vakti, arefe ve bayram günleri olmak üzere, beş gündür. Vücûb şartları, bulunan kimsenin ömründe bir kere hacca gitmesi farz olur.] 8- Hacca gidemiyecek kadar, kör, hasta, çok ihtiyâr ve sakat olmamak.

BUGÜNKÜ SOHBET · 9 NİSAN 1995 · KAYIT 10463

Haccın edâ şartları

Haccın eda şartları dörttür.

1- Hapsedilmiş veya yasaklanmış olmamak.

2- Hac için gideceği yolda ve hac yerinde selâmet ve emniyyet olmak.

3- Kadının hacca gidebilmesi için, üç mezhebde, zevcinin veya nikâhı düşmeyen ebedî mahrem akrabâsından fâsık ve mürted olmıyan âkıl ve bâlig veya mürâhık bir erkeğin berâber gitmesi lâzımdır. Bunun yol parasını verecek kadar, kadının zengin olması da lâzımdır. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Kadın, yanında bir mahremi olmadan hacca gidemez!) [Bezzâr] 4- Kadın, iddet hâlinde olmamak. Yâni kocasından yeni ayrılmış olmamak. [Vücûb şartları bulunmakla berâber, edâ şartları da kendisinde bulunan kimsenin, o sene hacca gitmesi farz olur. O sene, hac yolunda ölürse hac sâkıt olur. Vekîl gönderilmesi için vasiyet etmesi lâzım olmaz. O sene gitmez ise, günâh olur. Sonraki senelerde, hac yolunda veya evinde hasta veya hapis, sakat olursa yerine başkasını, kendi memleketinden bedel göndermesi veya bunun için vasiyet etmesi lâzımdır. Bedel gönderdikten sonra iyi olursa, kendinin gitmesi de lâzım olur. Sonraki senelerde hacca giderse, tehîr günâhı affolur.]

Vekâleten Hac Vekîlin, ihrâma girerken, emreden kimse için, kalb ile niyyet etmesi şarttır. Hac borcu olan kimsenin, öldükten sonra kendi için hac yapacak vekîlin adını bildirerek vasî olan kimseye emir vermesi lâzımdır. Meyyit veya meyyitin vasî yaptığı yabancı kimse, vârislerden birini, diğer vârisler izin vermedikçe, vekîl yapamaz. Bir kimse izin vermeden, başkasının, bunun yerine hacca gönderilmesi câiz değildir. Yalnız vâris, ölen akrabâsı, vasiyet etmemiş, yâni hac parası ayırmamış ise kendine mîras kalan para ile, onun yerine hacca gidebilir veya başkasını gönderebilir. Böylece anasını veya babasını hac borcundan kurtarmış olur. Kendine de, farz olmuş ise, kendi için, ayrıca gitmesi lâzımdır.

İstanbul'da bulunan bir kimsenin babası Erzurum'da sâkin iken vefât etse, babası vasiyet etmedi ise, babası için birini vekîl göndermek isterse, Erzurum'dan

göndermesi farzdır. Başka yerden göndermesi Hanefîde câiz değildir. Şâfi'î mezhebinde Mîkât dışındaki her yerden göndermesi câizdir.

Hattâ, hacca giden birine para vererek, Mekke-i mükerremede bir vekîl bulup, babası için, buna Mîkât'dan hac yaptırtması Şâfi'îde câizdir. Hanefî olanlar, paraları az ise, Şâfi'î mezhebini taklîd ederek, vasiyet etmemiş ana, baba ve yakınları için, Mekke'de vekîl tutabilirler. Fakat, parayı verirken, Şâfi'î mezhebini taklîd ediyorum diye niyyet etmesi lâzımdır.

Haccın Farzları:

Haccın farzları üçtür. Biri yapılmazsa hac sahîh olmaz.

1- Haccı, ihrâmlı yapmaktır.

2- Vakfeye durmak.

(Arefe günü Arafâtın, Vâdi-yi Urene denilen yerinden başka herhangi bir yerinde, öğle ve ikindi namazlarından sonra vakfeye durulur.)

3- Kâ'be-i mu'azzamayı (Tavâf-ı ziyâret) etmektir.

Tavâf, Mescid-i harâm içinde, Kâ'be-i mu'azzama etrâfında dönmek demektir. Dördü farz, üçü vâcib olmak üzere yedi kere dönülür. Zemzem kuyusunun ve makâm-ı İbrâhîmin dışından dolaşarak da tavâf etmek câizdir. Kadınların tavâfta, Kâ'beye yaklaşmamaları efdaldir. Kadına dokunmak ihtimâli çok ise, Şâfi'îlerin Hanefî veya Mâlikîyi taklîd etmesi lâzım olur. Tavâfı mescid dışından yapmak câiz değildir. Tavâfa niyyet etmek de, ayrıca farzdır. Tavâf-ı ziyâreti, Arafât'tan sonra yapmak da farzdır. Tavâf ederken ve sa'y ederken, ezân okunursa, bunlar bırakılıp, namazdan sonra tamamlanır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 10 NİSAN 1995 · KAYIT 10464

Hacda ihrâm ve hükümleri

Hac, umre, ticâret veya herhangi birşey için uzaktan gelenlerin, Mîkât denilen yerleri, ihrâmsız geçerek, Mekke-i mükerreme Haremi'ne girmeleri harâmdır. Geçenin, geri Mîkât'a gelip ihrâma girmesi lâzımdır. İhrâma girmezse, kurban kesmek lâzım olur. Mîkât denilen yerler ile, Harem-i Mekke arasına Hil denir.

Mîkât'tan geçerken, bir iş için Hil'de kalmaya niyyet edenlerin ve Hil'de oturanların, hacdan başka niyyet ile, ihrâmsız Harem'e girmeleri câizdir. Mîkât yerlerini geçerken, niyyet ederek ve telbiye yaparak, usûlü ile, ihrâma girilir. Mîkât yerinden önce, hattâ kendi memleketinde de giymek câiz ve daha iyidir.

İhrâm, iki parçalı bez olup, iple bağlanmaz, düğümlenmez. Tavâfa başlarken, ihrâmın ortasını sağ koltuk altından geçirip, iki ucunu sol omuz üstüne getirmek sünnettir.

İhrâm giyene yasak olanlar:

1- Karadaki av hayvanlarını öldürmek.

2- Dikilmiş elbise giymek.

3- Bir yerini tıraş etmek.

4- Cimâ' etmek.

5- Kavga ve münâkaşa etmek.

6- Koku sürünmek.

7- Tırnak kesmek.

8- Mest, ayakkabı giymek ve başını örtmek. [Erkek için] 9- Hatmi ile başını yıkamak.

10- Eldiven, çorap giymek.

11- Hamâma girmek, 12- Kendiliğinden çıkan ot ve ağaçları koparmak.

13- Kendi üzerinde bulunan biti öldürmek veya öldürmek için göstermek.

Bunları bilerek veya bilmiyerek, unutarak yapanlara, kurban, sadaka cezâları lâzım olur. Cezâ olarak kesilen kurban etinden sahibi yiyemez. İfrâd hacda bir kurban îcap ettiren suçu, kârin hâcı işlerse, biri umre için, iki kesmesi lâzımdır.

İhrâmlıya yasak olmayanlar:

1- Pire, her türlü sinek, başkasının üzerinde bulunan biti, fâre, yılan, akrep, kurt, çaylak gibi zararlı ve insana saldıran hayvanları öldürmek.

2- Başını sabun ile yıkamak.

3- Terlik gibi üstü açık ayakkabı giymek.

4- Diş çektirmek.

5- Bit ölmemek ve saç dökülmemek üzere hafîf kaşınmak.

6- Renkli ihrâm giymek.

7- Gusletmek.

8- Başını dokundurmamak şartı ile, tavan, çadır, şemsiye altında gölgelenmek.

9- Başı âdet olmayan şey ile [tas, tepsi] örtmek, paket gibi şeyler koymak.

10- Beline kuşak, kemer, para kesesi, silah bağlamak.

11- Yüzük takmak.

12- İnsanların dikip yetiştirdiği sebze ve ağaçları koparmak.

13- Düşman ile döğüşmek.

14- Kadınların, deriye değmemek üzere yüzlerini örtmeleri ve dikilmiş elbise, mest, çorap giymeleri, örtü altına zînet eşyâsı takmaları câizdir.

Bir hâcı, Arefe günü, öğle ezânından bayramın birinci günü, sabah namazı vaktine kadar olan zaman içinde, Arafât'ta biraz dursa veya ihrâmlı olarak Arafât'tan geçse veya ihrâmlandıktan sonra hasta olup uykuda iken, baygın iken sedye içinde veya başka birşeyle taşınarak nüsükler yaptırılırsa veyahut ihrâma girmeden önce, hasta olan, bayılan yerine başkası ihrâma girip, bu uyanmadan, ayılmadan önce, o bunun yerine de nüsükleri ayrıca yaparsa veya Arefe günü olduğunu bilmiyerek, Arafât'ta dursa, haccı sahîh ve tavâf-ı kudûm sâkıt olur.

O yerin Arafât olduğunu bilmek ve niyyet etmek lâzım değildir. O gün veya gece, Arafât'ta bulunmıyan veya Arafât'tan geçmiyen hâcı olmaz.

BUGÜNKÜ SOHBET · 11 NİSAN 1995 · KAYIT 10465

Haccın Vâcibleri

Haccın Vâcibleri yirmibirdir:

1- Tavâf-ı kudûmdan sonra ve hac ayları içinde olmak şartı ile, Safâ ile Merve tepeleri arasında, yedi kerre sa'y etmek, yâni, usûlü ile yürümek. Tavâfsız sa'y sahîh olmaz.

2- Arafât'tan dönüşte, Müzdelife'de, vakfeye durmak.

3- Minâ'da, şeytan taşlamak, yâni üç gün, temiz taş veya teyemmüm câiz olan şey atmak.

4- İhrâmdan çıkmadan önce, başın en az dörtte birini ustura ile tıraş ettirmek veya en az 3 cm, kendisi veya başkası kırkmak. Berber veya ustura bulamamak özür sayılmaz. Saçsız olan veya başı yara olan da, usturayı, değmeden baştan geçirir. Kadın, saçını tıraş etmez. Makasla biraz keser.

5- Âfâkî, yâni Mîkât denilen yerlerden daha uzak memleketlerin hâcıları, Mekke'den son ayrılacağı gün, tavâf-ı sadr, yâni tavâf-ı vedâ yapmak. Hayzlı kadına bu tavâf vâcib değildir.

6- Arafât'ta, güneş battıktan sonra da, biraz kalmak. Güneş batmadan önce, Arafât meydânından dışarı çıkanın kurban kesmesi lâzım olur.

7- Tavâf-I ziyârette, Kâ'be-i mu'azzama etrâfında dörtten sonra üç kerre daha dönmek.

8- Tavâfta abdestsiz ve cünüp olmamak.

9- Üzerindeki elbise temiz olmak.

10- Tavâf yaparken, Hatîm denilen yerin dışından dolaşmak.

11- Tavâfta, Kâ'be-i mu'azzama, sol tarafta kalmak.

12- Tavâf-ı ziyâreti, bayramın üçüncü gününün güneşi batıncaya kadar yapmak.

13- Tavâf ederken, avret yeri kapalı olmak. (Kadınlar için çok mühimdir.)

14- Safâ tepesi ile Merve tepesi arasında sa'y ederken, Safâ'dan başlamak.

(Safâ tepesine çıkınca, Kâ'beye dönüp, tekbîr, tehlîl ve salevât getirmek ve duâ etmek. Sonra Merve'ye doğru yürümek. Safâ'dan Merve'ye dört, Merve'den Safâ'ya üç kerre gidilir.)

15- Her tavâftan sonra, (Mescid-i harâm) içinde iki rek'at namaz kılmak.

16- Şeytan taşlamasını bayram günlerinde yapmak.

17- Tıraşı, bayramın birinci günü ve Harem hudûdu içinde yapmak.

18- Sa'yı yürüyerek yapmaktır. (İki yeşil direk arasında erkek hızlı, kadın yavaş gider.)

19- Kırân ve temettü' hac yapan, şükür kurbanı kesmek.

20- Kurbanı, bayramın birinci günü kesmek.

21- Cimâ' gibi yasak olan şeyler, Arafât'ta durmadan önce yapılırsa, haccı bozar. Bunları Arafât'tan önce yapmamak farzdır. Cimâ'dan başkalarını, ihrâmdan çıkıncaya, cimâ'ı, tavâf-ı ziyâreti yapıncaya kadar terketmek vâcibdir.

Bilerek veya bilmiyerek, bir vâcibi vaktinde ve yerinde yapmıyana cezâ lâzım olur. Hastalık, ihtiyârlık veya kalabalık gibi bir özürle terkedince, birşey lâzım gelmez. Bir vekîle yaptırması lâzım olmaz.

Hayzlı, nifâslı kadın Mescid-i harâma giremez. Tavâftan başka nüsükleri yapar. Tavâfı ziyâreti temizlenince yapar. Her günün nüsükü, sonraki gecesinde de yapılabilir.

Anası veya babası kendisine muhtaç olmıyan bir kimse, onlardan izinsiz farz olan hacca gidebilir, fakat nâfile olan hacca gidemez.

Câmi', Kur'ân-ı kerîm kursu ve benzeri, islâma fâidesi olan şeyleri yapmak, nâfile hacdan ve umreden daha sevâbdır. Nâfile hac ve umre yaparken sarf edilen paralar, müslüman muhtaçlara veriliyorsa, nâfile hac ve umre yapmak, kendi memleketinde sadaka vermekten daha efdal olur.

Yazı [kitap, gazete, mecmua] ile, radyo ve TV ile islâmiyete hizmet etmek, nâfile hacdan ve umreden daha sevâbdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 12 NİSAN 1995 · KAYIT 10466

Haccın Sünnetleri

1- Âfâkî olanlar, hemen Mescid-i harâma girerek (Tavâf-ı kudûm) yaparlar. Kâ'beyi görünce tekbîr, tehlîl ve duâ edilir. Erkekler, Hacer-i esvede el ve yüz sürer. Tavâf-ı kudûmdan ve iki rek'at namazdan sonra, Safâ ile Merve arasında sa'y yapılır. Bundan sonra, ihrâmdan çıkmadan, Mekke şehrinde oturup, Terviye gününe kadar, istenildiği miktâr, nâfile tavâf yapılır. Müfrid olan ve kârin olan hâcılar, taş atıp tıraş oluncaya kadar ihrâmdan çıkmıyacağı için, ihrâmın yasakladığı şeylerden, hergün, sakınmaları lâzım olur. Mescid-i harâm içinde namaz kılanların önünden geçmek günâh değildir.

2- Tavâfa Hacerül-esvedden başlamak ve burada bitirmek.

3- İmâmın üç yerde hutbe okumasıdır. Birisi, Zil-hicce ayının yedinci günü Mekke'de; ikincisi, dokuzuncu günü, öğle namazı olunca, öğle ve ikindi namazlarından önce, Arafât'ta; üçüncüsü, onbirinci günü, Minâ'da okunur.

4- Arafât'a gitmek için, Mekke'den, Terviye [zilhiccenin 8.] günü, sabah namazından sonra çıkmak. [Mekke'den Minâ'ya gidilir.] 5- Arefe gününden önceki ve bayramın birinci, ikinci ve üçüncü günlerinin geceleri, Minâ'da yatmak.

6- Arafât'a gitmek için, Minâ'dan, güneş doğduktan sonra yola çıkmak.

7- Arefe gecesi Müzdelife'de yatmak.

Arafât'tan Müzdelife'ye gelip, burada yatsı vakti olunca, akşam ve yatsının farzları birbiri ardınca, cemâ'at ile kılınır.

8- Müzdelife'de, vakfeye, fecr ağardıktan sonra durmak.

Gece Müzdelife'de yatıp, fecr açılırken, sabah namazını hemen kılıp, sonra, (Meş'arilharâm) denilen yerde, ortalık aydınlanıncaya kadar, vakfeye durulur. Güneş doğmadan önce, Minâ'ya hareket edilir. Yolda (Muhasser) denilen vâdîde durmamalıdır. Burası (Eshâb-ı fîl) durak yeridir. Minâ'ya gelince (Mescid-i Hîf)e en uzak olan ve (Cemre-i Akabe) denilen yerde, sağ elin baş ve şehâdet parmakları ile, iki buçuk metreden veya daha uzaktan, Cemre yerini gösteren duvarın dibine nohut kadar yedi taş atılır.

Sonra, hiç durmadan buradan gidilip, isterse kurban kesilir. Çünkü, seferî olana kurban kesmek vâcib değildir. Seferî olan hâcıların, müfrid oldukları zaman kurban kesmeleri vâcib değildir. Kurbandan sonra tıraş olur ve ihrâmdan çıkar. Bayramın birinci günü Minâ'da olanlar ve bütün hâcılar, bayram namazı kılmaz.

Sonra, o gün veya ertesi gün veya daha ertesi gün Mekke'ye gidip, Mescid içinde ve niyyet ederek (Tavâf-ı ziyâret) yapar. Buna (Tavâf-ül ifâda) da denir. Tavâf-ı ziyâreti ve tıraşı bayramın üçüncü günü güneş battıktan sonraya bırakmak mekrûhtur ve kurban kesmek lâzım olur. Yalnız baygın olanın yerine başkası tavâf yapabilir. Tavâf-ı ziyâretde (Reml) ve (Sa'y) yapılmaz. Tavâf namazından sonra Minâ'ya gelinir. Öğle namazını Mekke'de veya Minâ'da kılar. Bayramın ikinci günü, öğle namazından sonra Minâ'da hutbe okunur. Hutbeden sonra, üç ayrı yerde, yedişer taş atılır. (Mescid-i Hîf)e yakın olandan başlanır. Üçüncü günü de böyle yedişer taş atılır ki, hepsi kırkdokuz taş olur. Bunları öğleden önce atmak câiz değildir veya mekrûhtur. Üçüncü günü güneş batmadan önce, Minâ'dan ayrılır. Dördüncü gün de Minâ'da kalıp, fecrden güneşin gurûbuna kadar dilediği

zaman yirmibir taş daha atmak müstehabdır. Dördüncü günü fecre kadar Minâ'da kalıp da taş atmadan ayrılırsa, koyun kesmek lâzım olur. Birinci ve ikinci yerlerinde taş attıktan sonra, kollar omuz hizâsına kaldırılarak ve el ayaları semâya veya kıbleye çevrilerek duâ edilir.

(Tavâf-ı sadr)dan sonra, zemzem suyu içilir. Kâ'benin kapı eşiği öpülür. Göğüs ve sağ yanak (Mültezem) denilen yere sürülür. Sonra, Kâ'be perdesine yapışıp, bildiği duâları okur. Ağlıyarak Mescid kapısından dışarı çıkar.

9- Arafât'ta, vakfeden önce gusletmek.

10- Minâ'dan Mekke'ye son dönüşte, önce Ebtah denilen vâdiye gelip, burada bir miktâr durmaktır.

11- Hacca giderken, muhtaç olmıyan ana, babadan, alacaklılardan, kefîlinden izin almak sünnettir. Ana baba muhtaç ise, izinsiz gitmek harâmdır. Nafaka bırakmadı ise, hanımından izinsiz gitmesi de harâm olur.

Haccın sünnetini yapmıyana cezâ lâzım gelmez. Mekrûh olur. Sevâbı, azalır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 13 NİSAN 1995 · KAYIT 10467

Kabr-i saâdeti ziyâret

Medîne'ye girerken ihrâma girilmez. Mekke'de ihrâmlı iken olan yasaklar, Medîne'de yasak değildir. Medîne şehri uzaktan görülünce, salât ve selâm getirilir. Sonra, (Allahümme hâzâ haremü Nebiyyike ve mehbitü vahyike femnin aleyye biddühûli fîhi vec'alhü vikâyeten lî minennâr ve emânen minel azâb vec'alnî minelfâizîne bişefâatil Mustafâ yevmelmeâb) denir.

Hac yaptıktan sonra, büyük sevâba kavuşmak için Medîne-i münevvereye gidip, Resûlullahın mübârek kabrini ziyâret etmek lâzımdır. Medîne'ye girince, yalnız kabr-i Nebîyi ziyâreti niyyet etmelidir. Mescid-i Nebîde bir namaz, başka yerlerdeki bin namazdan daha üstündür. Oruç, sadaka, zikir ve Kur'ân-ı kerîm okumak gibi ibâdetler de böyledir.

Şehre veya mescide girmeden önce gusl abdesti alınır. Güzel ve alkolsüz koku sürünülür. Yeni, temiz elbise giyilir. Şehre yürüyerek girmek iyi olur. Eşyâlarını bir yere yerleştirdikten sonra, o yerlerin kıymetini ve yüksekliğini düşünerek,

boynu bükük, kalbi kırık olarak; (Bismillâh ve alâ milleti Resûlillah) denir ve hicret gecesi gelmiş olan (İsrâ) sûresinin sekseninci âyetini ve namazda okunan salevât-ı şerîfleri okuyarak ve (Vagfir lî zünûbî veftah lî ebvâbe rahmetike ve fadlike) diyerek mescide gelinir.

Bâb-ı selâmdan veya bâb-ı Cibrîlden mescide girip, minber yanında iki rek'at Tehıyyetül-mescid namazı kılınır. Minberin direği sağ omuz hizâsına gelmelidir. İki rek'at da şükür namazı kılınır. Mescidde iki rek'at namaz kıldıktan sonra, Hücre-i saâdete gelip, mübârek yüzüne karşı dönülür. Hayatta iken olduğu gibi huzûrunda edep ile durup, salât ve selâm verir ve dinimizin bildirdiği duâlar okunur.

Muvâcehe-i saâdet duvarına karşı, arkasını kıbleye dönerek, Resûlullahın mübârek yüzüne karşı, iki metre kadar uzakta, edeple durulur.

Resûlullahın kabr-i şerifinde diri olduğu, kendisini gördüğü, selâmını, duâlarını işittiği ve cevap verdiği, âmîn dediği düşünülür. (Esselâmü aleyke yâ seyyidî, yâ Resûlallah...) diye başlayan duâ okunur. Emânet olan selâmlar söylenir. Sonra salevât okunup, duâ edilir. Sonra yarım metre sağa gelinip, (Esselâmü aleyke yâ halîfete Resûlillah...) diye başlıyan duâ okunarak hazret-i Ebû Bekr'e selâm verir.

Sonra, yarım metre sağa gidilip, hazret-i Ömer'e de duâ okunarak selâm verir. Sonra kendine ve ana babasına ve duâ etmesini istemiş olanlara ve bütün müslümanlara duâ edilir. Sonra yine Resûlullahın mübârek yüzü karşısına gelinip, duâ okunur.

Sonra Ebû Lübâbe hazretlerinin kendini bağlayarak tevbe etmiş olduğu direğe gelinir. Burada ve Ravda-i mutahharada namaz kılınır. Tevbe ve duâ edilir. Dilediği zamanlarda (Mescid-i Kubâ) ve (Mescid-i kıbleteyn), Uhud şehîdleri ve Bakî'deki mezârları ve birçok meşhûr mübârek yerleri de ziyâret etmelidir. Kabr-i saâdeti ziyâret için uzaklardan gelmek de sünnettir.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Bir kimse beni ziyâret etmek için gelse ve başka birşey için niyyeti olmasa, Kıyâmet günü ona şefâ'at etmemi hak etmiş olur.)

(Hac edip kabrimi ziyâret eden, beni diri iken ziyâret etmiş gibi olur.)

(Hac edip de, beni ziyâret etmiyen, beni incitmiş olur.)

(Kabrimi ziyâret edene şefâ'atim vâcib oldu.)

(Bana selâm verene, ben de selâm veririm.)

(Kabrimin yanında, benim için okunan salevâtı işitirim. Uzak yerlerde okunanlar bana bildirilir.)

Hacda Zemzem içmek ve zemzem getirip müslüman kardeşlerine ikrâm etmek çok sevaptır. Zemzemin maddî ve manevî birçok faydası vardır.

Abdullah ibni Mübârek hazretleri, (Resûlullah "Zemzem, içildiği niyyete göre faydalı olur." buyurduğu için ben de Kıyâmet günü susuzluktan kurtulmak için zemzemi içiyorum) derdi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 14 NİSAN 1995 · KAYIT 10468

Cenâb-ı Hakkın kudreti

İmâm-ı Gazâlî hazretleri, astronomi ve anatomi bilmiyen, Allahü teâlânın varlığını ve kudretini anlıyamaz, buyurmuştur. Gerçekten de bu iki ilim dalı cenâb-ı Hakkın büyüklüğünü açık şekilde göstermektedir. Meselâ, kalbimizin çalışmasına bakalım. Bu bir harikadır. Vücut fabrikasının çalışma merkezi kalbdir.

Kalbin kasılması, yumruk sıkmak gibi, basît bir sıkışma olmayıp, kanın hareketi istikâmetinde giderek kalbin ucunda nihâyetlenen bir titreşim dalgası şeklindedir. Böyle bir kasılma dalgası, yarım saniye devâm edip, saniyenin altıda biri kadar süren bir aralıkla tekerrür eder.

Bu tekrarlar, kalb faaliyetinin nizâm ve âhengidir. Kalbimiz, günde yüzbin def'a çarpıyor. Her çarpmasının akabinde saniyenin altıda biri kadar zaman istirâhat ediyor. Ya'nî, günde beş saate yakın dinleniyor. Demek ki ortalama bir insan ömrü altmış sene kabûl edilirse, böyle bir insanın kalbi, oniki sene kadar istirâhatte kalıyor.

Kalbimiz, her çarpışında 100 cm^3 kan çekerek, günde damarlara 10.000 litre kan gönderiyor. Buna göre kalb, her darbesinde, bir kilo ağırlığı yarım metreye kaldıracak kadar iş yapmaktadır ki, bir insan, kendi kalbinin kuvveti ile işlemekte olan bir asansörle, bir saatte, yerden bir apartmanın beşinci katına çıkabilecektir. Ya'nî insan kalbi 1/375 beygir kuvvetinde bir motordur. Nabız atması, bize kalbin çarpmasını gösterir. Nabzın dakîkadaki adedi vücûdun kan ihtiyâcına tâbidir.

Kalb, bir otomobil gibi olmayıp, bir elektron motoru gibidir. Kanda erimiş tuzlardan biri olan potasyum atomu radyoaktiftir. Bir insanda otuz gram potasyum olup, hergün bir milyar elektron yayar. Kalbin giriş kapısında bir sinir makinesi vardır. Bu makine tıpkı bayram yerlerinde çocukların atış denemelerinde, mermi hedefe isâbet edince, hedef olan cisimde hareket meydâna geldiği gibi, bir elektron isâbeti ile, kalbi harekete getirir.

Kalbden çıkan kan, damarlarla, vücûdun her tarafına dağılır. Bu damarlar çok sağlamdır. Kalbe bağlı Aort damarı, yirmi atmosfer basınca mukavemet eder. Lokomotifler, 10-16 atmosferlik buhâr tazyîki ile işlediğinden, yanmaktan korunabildiği takdîrde bu damarlarla lokomotif boruları yapılabilecektir. Damarlar, kalbden uzaklaştıkça dallara ayrılır. Yânî incelir. En ince damarlara kapiller diyoruz. Kapiller bir kıldan elli def'a daha incedir.

İğne kalınlığındaki bir et parçasında bin kapiller vardır. Bir insanda elli kilo adele bulunduğuna göre, kapiller adedi kolay hesabolunabilir. Her kapiller, ortalama yarım milimetre uzunluğundadır. İnsandaki bütün kapiller, ucuca konursa, dünyayı dört def'a saracak bir boru elde edilir.

Kan, kalb içinden 1.5 saniyede geçmekte, 5-7 saniyede ciğerleri dolaşmakta, dimâğı 8 saniyede, elleri ayakları 18 saniyede dolaşmaktadır. Yâni bir kan hücresi, yirmidört saatte, üçbin def'a kalbden vücuda gönderilmektedir. İş esnasında veya ateşli hastalıklarda, kalbin çarpma kuvveti azalınca, kan sür'ati iki misline kadar artar. Bütün bunlardan sonra insan ister istemez, Müntazamdır cümle ef'âlin senin, Aklı ermez, hikmetine kimsenin!

demek zorunda kalıyor. Aklî dengesi yerinde olan O'nun büyüklüğünü, kudretini, varlığını hemen kabûl eder.

"Ben kâinatı inceledim. Tesâdüfi olamaz. Bunun elbette bir yaratıcısı vardır. Bu da Allahtır" demek insanı felâketten sonsuz Cehennem ateşinden kurtarmaz. Meselâ, yahudi ve hıristiyanlar da "Allah vardır" diyor. Fakat, Muhammed aleyhisselâma inanmıyorlar. Bunların inanmaları îmân olmaz, Allah, bunların bu inancını îmân olarak kabûl etmez.

Îmânın şartları vardır. İnanılacak şeylerin hepsine inanmak gerekir. Birine inanmıyan hepsine inanmamış olur. Îmânın şartlarından biri Allaha inanmaktır. Îmânın şartlarından biri de Muhammed aleyhisselâma inanmaktır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 15 NİSAN 1995 · KAYIT 10469

Dünyamız ve hardal tohumu!

Uzay hakkındaki bütün gelişmelere rağmen, uzayın tamamı hakkında tam bir bilgimiz yoktur. Zaten, bu mümkün de değildir. Çünkü, uzayın büyüklüğünü anlamaya aklın kapasitesi yetmemektedir. Dünya denilen yerküremizi kaplayan, sonsuz sandığımız boşlukta birinci gökte yıldızlar yüzmektedir. Bunlardan ba'zı uydular, katı ve karanlıktır.

Geri kalan yüzbinlerce yıldızın herbiri, parlak birer güneştir. Bu güneşlerin hepsi, bizim güneşimiz gibi, tâ merkezlerine kadar gaz hâlindedir. Hiçbirinde, su, taş, toprak, ağaç, hayvan ve insan gibi katı cisimler yoktur. Feza, uzay ise başlı başına bir muamma. Hâlâ çözülebilmiş değildir.

Bu yıldızların arasındaki mesâfe, pek fazla olup ışık yılı ile ölçülür. Bir ışık yılı, saniyede üçyüzbin kilometre giden ışığın, bir senede gittiği yoldur. Yıldızlar, birbirinden o kadar uzaktır ki, ışık bir yıldızdan, başka komşu bir yıldıza, yüzlerce ışık senesinde varabilir.

Meselâ Atlas okyanusunda Atlantik'te uçan bir uçak pilotunun, her üç saatte bir nohut tanesini attığını düşünürsek, yıldızların fezâ boşluğundaki büyüklük ve uzaklıkları, bu nohut tanelerinin, denizdeki hâli gibidir. Birbirlerinden bu kadar çok uzak olmakla berâber, fezâ dâhilinde, milyarlarca yıldız vardır.

Bir kerre, fezânın birinci semânın büyüklüğünü düşünelim. Sonra da, vatanımız olan, şu küçük demeye layık, dünyamıza bakalım. Dünyamızın çapı, Güneş'in çapından yüzdokuz def'a daha küçüktür. Bu yıldızların hepsi, boşlukta, saniyede ortalama yüz kilometre hızla gitmektedir.

Dünyamızın büyüklüğü, kâinât yanında hardal tohumu kadar da diyemiyeceğimiz, karanlık bir cisim olup, Güneş'e yüzellimilyon kilometre uzaktadır. Uzaya fırlatılan, uzay gemileri uzay hakkında ba'zı bilgiler vermiş ise de muamma, sır tam olarak çözülmüş değildir.

Uzay gemileri, dünya etrâfında bir yörüngeye oturmak, bunu ta'kîben Dünya ile Ay ve ondan sonra da, Dünyamız ile Güneş sistemindeki diğer gezegenler arasında seferler te'sîsi maksadı ile imâl edilmiş olan hava gemileridir.

Bu füzelerin ateşleme ânındaki ilk hızı, saatte 100 kilometre civârında olduğu hâlde, Dünya etrâfındaki bir yörüngeye girebilmek için hızlarının saatte 25.000 kilometreyi aşması şarttır. Yine dünya dışında yıldızlararası boşlukta, bir hedefe doğru yollanacak fezâ gemilerinin, yerçekiminden kurtulabilmeleri için hızlarının 40.000 kilometreye ulaşması lâzımdır.

Canlıların yapı taşı olan hücre, hayâtın ilk bağımsız parçasıdır. Gözle göremiyeceğimiz kadar küçük olan, hücre bir fabrikalar topluluğudur. İçinde yüzlece fabrika faaliyet göstermektedir. Bütün canlılar, hücrelerden yapılmıştır. Hücre hayâtından başka hayât göremiyoruz. Bir hücrenin genişliği, ortalama (0,02 mm)dir. Bir insan vücûdunda ortalama 30 trilyon hücre vardır.

Mısır ehrâmlarının biri yerine, bir insan heykeli yapılsa idi ve birisi, o günden i'tibâren, hergün, bu heykelden, el parmaklarından başlıyarak her saniyede birer hücre koparsa idi, bugün heykelin ancak bir elinin yarısı gitmiş bulunurdu.

Bu heykel, canlı olsa idi, her saniyede bir hücre kaybetmesine rağmen, bugün yaşar ve canlı bir târih olurdu. İnsan vücûdu otuztrilyon hücre motorundan yapılmış mu'azzam bir fabrikadır. Bütün bunların birer tesadüf olduğunu kim söyliyebilir?

BUGÜNKÜ SOHBET · 16 NİSAN 1995 · KAYIT 10470

Allah İçin Yapılmayan İbâdetler

İbâdetleri Allah rızâsı için yapmalıdır. İhlâsla, Allah rızâsı için yapılmıyan ibâdetlerin âhırette faydası olmaz. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Âhir zamanda birtakım insanlar meydana çıkar. Dünya menfaatleri için dinlerini terk ederler. Dilleri şekerden tatlıdır. Kalbleri canavar gibidir. Allahü teâlâ buyurdu ki: "Benim için değil de, dünya menfaatleri için ibâdet edenlere, öyle büyük belâlar, musîbetler göndereceğim ki, içlerinde bulunan akıllı ve hikmetli kişiler de şaşıracaklar.")

Biri gelerek Peygamber efendimize sordu:

- Yâ Resûlallah, ben amel işliyorum. Bunu gizliyorum. Fakat, ba'zıları gizlememe rağmen bunu öğreniyorlar. Acaba böyle amelde ecir, sevap var mıdır?

Peygamber efendimiz şöyle cevap verdi:

- Sana bir gizlilik sevâbı, bir de aleniyet sevâbı vardır.

İbâdetlerde niyet önemlidir. Gösteriş niyetiyle değil de, Allah rızâsı için yapılır, fakat başkaları bunu fark ederse, onlara iyi örnek olur. Onların da o ibâdeti yapmaları için teşvîk olur. Bunun için iki ecir, sevâb almış olur.

Başka bir hadîs-i şerîfte de buyuruldu ki:

- Kim güzel birşey meydana çıkarırsa, onun sevâbı Kıyâmete kadar devam eder. Bu güzel işi işliyenlerin sevâbına o kimse de ortak olur. Kim de, kötü bir âdet ortaya çıkartırsa, Kıyâmete kadar o ameli işleyenlerin günâhı ilk çıkarana da yazılır.

Melekler, insanların yaptığı bir ameli Allahü teâlâya arz ettiklerinde, Allahü teâlâ şöyle buyurur:

- Siz benim kulumun yaptığı amelin ancak görünüşüne bakarsınız. Onun içini, esas maksadını bilemezsiniz. Bu kimse, bu ameli benim rızâm için yapmadı. Onu Cehennemlik yazınız!

Melekler yine başka bir kulun amelini alıp götürürler. Amelin görünüşüne bakarak, ameli küçümserler. Allahü teâlâ bunlara bildirir ki:

- Siz yapılan amelin görünüşüne bakarsınız. Esas maksadı bilemezsiniz. Küçümsediğiniz bu amel, sırf benim rızâm için yapılmıştır. Onu Cennetlik yazınız!

Bunlardan anlaşılıyor ki, ihlâs ile yapılan az bir ibâdet, riyâ, gösteriş ile yapılan çok amelden faydalıdır. Allahü teâlâ, ihlâs ile yapılan ibâdeti kat kat çoğaltır.

Âyet-i kerîmede, (Bir iyilik olursa, onu kat kat artırır. Büyük ecir verir) buyurulmuştur.

Riyâ, gösteriş için ibâdet yapan kimsenin hâli, para kesesine çakıl taşı doldurup çarşıya çıkanın hâline benzer.

Onu görenler "Bu adamın kesesinde ne de çok para var" derler. Fakat, o kesenin onu görenlerin sarfettiği sözlerden başka, sahibine faydası yoktur. Çünkü, içindekiler ile birşeyler almak istese, kimse, ona birşey vermez. Onunla birşey alamaz. Riyâ için, gösteriş için amel yapanların hâli de buna benzer.

Bir kimse gelip Peygamber efendimize dedi ki:

- Yâ Resûlallah, ben sadaka veriyorum. Bununla Allahın rızâsını kazanmak istiyorum. Aynı zamanda, insanlar tarafından benim hakkımda "hayırlı insan" demelerinden de hoşlanıyorum.

Bunun üzerine şu âyet-i kerîme nâzil oldu:

- Kim ki, Rabbinin rızâsını, O'na kavuşmayı diliyorsa, sâlih, karşılıksız bir amel işlesin ve Rabbine yaptığı ibâdete hiçbir kimseyi ve hiçbir şeyi ortak etmesin!

Herkese üç şey çok lâzımdır önce, Biri, îmân edinmektir iyice, Biri, islâma uymaktır her yerde,

Fıkhı iyi öğrenmeli elbette.

Bir de ihlâstır, her işte dâimâ, Şöyle ki, hiç olmıya ucb-ü riyâ.

Bu üçü birden tehakkuk etmeli, Böyledir, İslâmiyyetin temeli.

BUGÜNKÜ SOHBET · 17 NİSAN 1995 · KAYIT 10471

Aslühu neslühu..

Her insanın, akıl danıştığı, istişare ettiği kimseler vardır. Dinimiz istişareye çok önem vermiştir. Danışılan kimselerin güvenilir, tecrübeli ve Allah rızâsı için yol gösteren, dünyalık menfaat gözetmeyen kimseler olması şarttır. Danışılacak kimsenin önemi, danışılacak kimsenin, makâmına, yaptığı işe göre daha da artar.

Bunun için her insanın, bilhassa mevk, makâm sahibi kimselerin, çevresindekilere, yardımcılarına, çok dikkat etmesi gerekir. İnsanın danışabileceği, sağlam, güvenilir bir kimsesinin olması büyük bir ni'mettir. Cenâb-ı Hakkın bir ihsânı, bir lütfudur. Nitekim, sevgili Peygamberimiz, bir hadîs-i şerîfinde, (Allahü teâlâ bir emir, hükümdar için hayır irâde ederse, ona sadakatli bir vezir, yardımcı ihsan eder) buyurmuştur. Bununla ilgili bir kıssa vardır:

Eski devirlerde, bir memlekette, hükümdarın biri, devleti idâre etmekte çok zorlanmış. Hayat pahalılığı, anarşi almış yürümüş. Hükümdar bütün gayretine, geceli gündüzlü çalışmasına rağmen, bunlara bir çâre bulamamış. Bu arada birisi gelip:

- Memleketi bu hâlden ancak hazret-i Hızır kurtarır. Hazret-i Hızır'ı bulup getirecek birini bulursak memleket kurtulur, dedi.

Bu teklifi beğenen hükümdar, memleketinin her tarafına tellallar gönderdi. Kırk günde Hızır aleyhisselâmı bulup saraya getiririm diyene elli bin altın verileceğini, fakat yalandan bulup getiririm deyip altınları alıp da getirmeyenin idâm edileceğini bildirdi.

Bu ilân üzerine birisi gelip, "Ben hazret-i Hızır'ı bulup getireceğim" dedi. Bu kimse çok fakir ve yaşlı biri idi. Dokuz çocuğu vardı. Fakir ve yaşlı olduğu için çoluk çocuğunun nafakasını temin edemiyordu. Bunun için çocukları perişan haldeydi.

Memleketine döner dönmez, başladı altınları harcamaya. Çocuklarının her birine birer ev satın aldı. Yine her birine de geçimlerini sağlıyabilecekleri kadar, bağ, bahçe, dükkan satın aldı. Artan altınları da, hepsine dağıttı. Kendisinde hiç altın bırakmadı.

Kırkıncı gün çocuklarıyla, yakınlarıyla helallaşan ihtiyar, kurbanlık koyun misâli sarayın yolunu tutup kapısından içeri girdi. Boynunu büküp padişahın karşısında durdu. Daha padişah bir şey söylemeden vezirlerden biri seslendi:

- Padişahım bunun önce başını gövdesinden ayırıp, sonra da bedenini parça parça yapıp, sokak başlarına asalım. Padişahımızla alay etmenin cezâsının ne olduğunu herkes bilsin, görsün.

Diğer vezir hemen söze karıştı:

- Bu işkence az gelir hükümdarım. Bedenini parçaladıktan sonra, büyük bir kazanda pişirelim.

Bu arada üçüncü vezir söz isteyip dedi ki:

- Hükümdarım. Büyüklere affetmek yakışır. Bu kimse bir cahillik yaptı. Yanlışa yanlış ile cevap vermek uygun olmaz. Bu vezirlerin dediklerini yapmayı doğrusu ben size yakıştıramam. Siz kendinize yakışanı yapınız lütfen!

Bu heyecanlı konuşmalar yapılırken, bir çocuk aralarında dolaşıyordu. Vezirler bunun ihtiyar adamla geldiğini zanettiler. Gelen adam ise saraydan birinin çocuğu zannetti. Bu çocuk vezirlerin konuşmalarını dikkatle dinleyip, son anda Aslühu neslühu, yâni insanın aslı, atası neyse, nesli de öyle olur, diyordu. Bu çocuk ve bu sözü hükümdarın dikkatini çekti. Merak edip sordu:

- Ey çocuk sen kimsin, o sözlerinle ne demek istiyorsun?

- Ey hükümdarım, ilk konuşan vezirin babası kasaptı. Bunun için aslına uygun olarak ihtiyarın parçalanmasını istedi. Diğerinin babası ise aşçı idi. Bunun için bu da, ayrıca pişirilmesini de istedi. Üçüncü vezirin babası ve dedesi ise, evliyâ bir zâttı. Ömrü boyunca kimseye zulmetmemişti, Herkese merhâmet ederek, kusurlarını affetmişti. Bu da aslına uygun olarak, affedilmesini istedi. İşte bunun için ben hepsinin sonunda, aslühu neslihu dedim. Sen aslı nesili temiz olanlarla çalış, bunları kendine yardımcı yap! Böyle yaparsan kısa zamanda, sen de memleketin de rahata, huzura kavuşur. "Aradığın vezir bu, aradığın Hızır da benim!" dedi. Ve birden kayboldu.

Sultan derhal bu iki vezirin işine son verdi. Memleketi üçüncü vezire teslim etti. Kısa zamanda memlekete huzur geldi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 18 NİSAN 1995 · KAYIT 10472

"Boynumuz Kıldan İncedir"

Hazret-i Ömer, haksızlık karşısında çok hiddetli olduğu gibi, adâletin yerine getirilmesinde de o kadar şefkâtli idi. Bu yüzden adâleti ile meşhûr olmuştur.

Bir gün at satın almak istedi. Atı tecrübe etmek niyyetiyle biniciye verdi. Ata binen kimse, koştururken, at tökezleyip kazâya uğradı. Hazret-i Ömer atı satıcısına geri vermek istediğinde, satıcı almadı. Sonunda durum, Kadı Şüreyh hazretlerine intikal etti. Kadı sordu:

- At, sahibinin izniyle mi koşturuldu?

Hazret-i Ömer:

- Hayır, ben denemek için koşturdum, dedi.

Bunun üzerine, kadı şu hükmü verdi:

- Şâyet at sahibinin rızâsı ile tecrübe edilseydi, sahibine iâde edilebilirdi. Fakat, siz sahibinden izin almadığınız için geri veremezsiniz, atı almak mecbûriyetindesiniz.

Hazret-i Ömer:

- Hak ve adâlet husûsunda boynumuz kıldan incedir, deyip atın bedelini verdi.

Hazret-i Ömer, zamanında birçok ülkelerin alınmasına, devlet hazînesinin çok zengin olmasına rağmen, yaşayışını değiştirmedi. Her zaman fakirler gibi yaşardı.

Beyt-ül Mal'a bakan hazret-i Esleme'ye:

"Hazret-i Ömer Beyt-ül Mal'dan birşeyler alıyor mu?" diye sorduklarında, "Evet ihtiyâcı olduğunda sıradan bir insan gibi gelir, borç alır. Eline geçince öder." dedi.

Hazret-i Ömer, her nereye asker gönderdiyse, zaferle döndüler. Ordusunun mağlûp olduğu hiç görülmedi. Çünkü ordusu her zaman hazır hâlde durur, adâletten ayrılmazdı.

Hazret-i Ömer, sonu pişmanlık olan iş yapmazdı.

Onun zamanında, Müslümanlar islâmiyeti İran içlerine kadar yaydılar. İranlı meşhûr kumandan Hürmüzan, teslîm olmamak için çok direndi, fakat hayatının tehlikeye girdiğini görünce teslîm oldu. Hazret-i Ömer'in huzûruna çıkartılınca, kendisine sordu:

- Bize söyliyeceğin bir şey var mıdır?

- Var! Fakat önce ölecek miyim, kalacak mıyım bunu bilmem lâzımdır?

- Konuş sana zarar gelmiyecektir.

- Ey büyük halîfe, önceleri biz İranlılar siz Arabları öldürüyor, zorla mallarınızı ellerinizden alıyorduk. Ne zaman ki, Allah size peygamber gönderdi. Ondan sonra bizim üstünlüğümüz sona erdi. Siz azîz, biz zelîl olduk.

Hazret-i Ömer, Enes bin Mâlik'e sordu:

- Ne yapalım bunu?

- Öldürmeyelim! Çünkü arkasında büyük bir kalabalık vardır. Belki onlar ileride müslüman olabilirler.

- Fakat o, Resûlullahın kıymetli arkadaşlarını şehîd etti. Onu sağ bırakmamız uygun olur mu?

- Yâ Ömer bunu öldürmememiz lâzımdır. Çünkü, "Konuş sana benden zarar gelmez" diye söz de vermiştin.

Hazret-i Ömer kim tarafından söylenirse söylensin, doğru sözü hemen kabûl ederdi. Enes bin Mâlik hazretlerinin bu sözleri üzerine, onu öldürmekten vazgeçti. Birçok sahâbenin şehîd olmasına sebep olan Hürmüzan'ın hayatını bağışladı.

Bir müddet sonra da, Hürmüzan müslüman oldu. Ayrıca bunun vesîlesi ile birçok kimse îmâna geldi. Hazret-i Ömer eski can düşmanını bile maaşa bağladı. Çünkü adâlet bunu gerektiriyordu. Adâlet, şahsî fikrin hissiyâtın üzerinde idi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 19 NİSAN 1995 · KAYIT 10473

"Yol Verin İçeri Girsin"

Hazret-i Ömer'in müslüman olması şöyle oldu:

Peygamber efendimiz birgün, hazret-i Ömer ile Ebû Cehil'in bir kenara oturmuş gizli gizli birşeyler konuştuklarını görünce:

- Yâ Rabbî, islâm dinini Ömer ile yâhut Ebû Cehil ile kuvvetlendir, diye duâ etti.

İşte bu duâ sebebiyle, Allahü teâlâ, hazret-i Ömer'i îmân ile şereflendirdi.

Müslümanlar gün geçtikçe çoğalıyorlardı. Peygamber efendimizin amcası hazret-i Hamza da îmâna gelince müslümanlar iyice kuvvetlendiler.

Bu durum, müşrikleri korkutmaya başladı. Buna bir çâre aramaya başladılar. Sonunda, Peygamber efendimizi öldürmeye karar verdiler. Ebû Cehil, bu işi yapana 100 deve ve sayısız altın vereceğini va'detti. Fakat kimse cesâret edemiyordu. Sonunda, "Bu işi senden başkası yapamaz Yâ Ömer" diyerek onu harekete geçirdiler. Hazret-i Ömer kılıcını kuşanıp atına atlıyarak, yola düştü. Yolda Nuaym bin Abdullah kendisine sordu:

- Yâ Ömer, bu şiddet ve hiddetle nereye gidiyorsun?

- Milletin arasına nifâk sokan, kardeşi kardeşe düşüren bir kimseyi öldürmeye gidiyorum.

- Yâ Ömer, güç bir işe gidiyorsun. O'nun eshâbı çevresinde pervane gibi dönmektedir. O'na birşey olmasın diye titremektedirler. O'nun yanına yaklaşıp, zarar veremezsin!

Bu söze çok hiddetlenen hazret-i Ömer:

- Yoksa sen de mi onlardansın. Önce senin işini bitireyim, diyerek kılıcına sarıldı.

Nuaym bin Abdullah:

- Sen benimle uğraşacağına kardeşin Fâtıma ile enişten Saîd'in yanına git! Onlar çoktan müslüman oldular. Sen önce kendi yakınların ile uğraş.

- Hayır onlar müslüman olamazlar.

- Bana inanmazsan, git evlerine, kendilerine sor!

Hazret-i Ömer, pür hiddet, atını mahmuzlayıp, eniştesinin evini boyladı. Kapıya vardığında, içeriden Kur'ân-ı kerîm sesleri işitti. Hiddetle içeri giren Hazret-i Ömer sordu:

- Ne okuyorsunuz?

- Bir şey okumuyoruz.

- Hayır okuyordunuz. Demek ki duyduklarım doğru imiş, deyip kardeşini dövmeye başladı. Kardeşi Fâtıma, Allahü teâlâya sığınarak:

- Yâ Ömer, niçin Allahtan utanmazsın? Âyetler ve mu'cizeler gönderdiği peygamberine niçin inanmazsın? Evet biz müslüman olduk. Bizi öldürsen de dinimizden ayıramazsın!

Kardeşi Fâtıma'nın bu âni çıkışı, kendisine meydan okuması Hazret-i Ömer'i şaşkına çevirdi. Biraz sakinleşmiş olarak:

- O okuduğunuz şeyi görebilir miyim, diye sordu.

Kardeşi okudukları Tâhâ sûresini getirdi. Hazret-i Ömer okudukça kendinden geçti. Müslümanlara karşı duyduğu kin kaybolup yerine onlara karşı sevgi duymaya başladı. Sonra eniştesine dönüp:

- Beni, Resûlullaha götürür müsün, dedi.

Beraberce, Resûlullahın bulunduğu eve geldiler. Silâhlı bir şekilde olduğundan, Eshâb-ı kirâm içeri almak istemediler. Fakat Peygamber efendimiz: (Yol verin içeri gelsin) buyurdu. Gayet mahcûb bir şekilde içeri girip, Resûlullahın önüne diz çöktü.

Peygamber efendimiz, kolundan tutup (Îmâna gel yâ Ömer!) buyurdu. Kelime-i şehâdet getirerek müslüman oldu. Eshâb-ı kirâm sevinçlerinden yüksek sesle tekbîr getirdiler.

- Hazret-i Ömer'in müslüman olmasından sonra, daha da kuvvetlenen müslümanlar artık İslâmiyeti açıktan teblîğ etmeye başladılar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 20 NİSAN 1995 · KAYIT 10474

Çocuğa kötü örnek olmamalı

Zamanımızda hemen hemen her aile, çocuklarının kendilerini dinlemediklerinden şikâyetçiler... Ana-babanın çocuğuna söylediği sözlerin nasihatlerin te'sirli olması için, önce kendilerinin uygun yaşamaları lâzımdır. Aksi halde sözün te'siri olmaz. Ana-baba, çocuğunun gözü önünde her türlü yalanı söyler, sonra da "Oğlum sakın yalan söyleme! Yalan çok zararlıdır" derse çocuk buna inanır mı hiç?

Meselâ anne-baba çocuğa namaz kılmasını, doğru sözlü ve iffetli olmasını tenbih edecekse, önce kendilerinin namazlarını muntazam kılması, doğru sözlü ve namûslu olması şarttır.

İmâm-ı a'zâm zamanında, bir ailenin çocuğu fazla bal yemekten hasta oldu. Babası, bu çocuğu alıp, İmam-ı a'zam hazretlerine getirdi. Kendisine durumu anlattı. Çocuğa bal yememesi için nasihat etmesini ricâ etti. İmâm-ı a'zâm hazretleri, çocuğun kırk gün sonra getirilmesini istedi.

Adam bir hikmeti vardır, diyerek dönüp evine geri gitti. Kırk günün bitiminde büyük bir sabırsızlıkla, İmâm-ı a'zâmın yolunu tuttu. İmam-ı a'zam hazretleri çocuğu karşısına alarak şöyle bir nasihatte bulundu:

- Evlâdım, sakın bir daha fazla miktarda bal yeme!

Şaşkın şaşkın bakan çocuğun babası şöyle konuştu:

- İş bu kadar kolaydı da, neden ilk geldiğimiz zaman bunu söylemediniz?

- O gün ben, kendim de bal yemiştim. Çocuğa "Bal yeme" desem, sözümün te'siri olmazdı. Vücudumda onun te'siri oldukça yapacağım nasihatin bir faydası olmayacağından, kırk gün sonra gelmeni bunun için istemiştim.

Bir baba, çocuğunun yalan söylememesini arzû ediyor ise, kendi şahsında aslâ bir yalancılık örneği vermemelidir! Kendi elimizle ve dilimizle çocuğa yalancılık tohumlarını ekmemeliyiz.

Çocuk bir suç işler. Babası onu terbiye etmeye teşebbüs ederken annesi atılır ve: "Babası! Onu benim çocuğum yapmadı, benim çocuğum öyle şey yapmaz!" der. Çocuğa, annesinin eliyle o andan itibaren yalancılık tohumu ekilmiş olur. Bu

tohumlar, her mevsimde dal ve kök salarak büyür, en kısa zamanda filizlenmeye başlar ve kısa bir zaman sonra meyvesini verir.

Bu davranış, ayrıca çocuğun gözünde babanın şahsiyetini de küçültmektedir. Çünkü o andan itibaren çocuk, babasının ahmak, anlayışsız ve idraksiz olduğuna; işlediği suçun kendi tarafından yapılıp yapılamıyacağını anlamıyacak kadar ahmak olduğuna hükmeder. Artık çocuğun gözünde babasının bostan korkuluğundan farkı kalmaz.

Ba'zı kimseler, birisi gelip, kapının zilini çaldığında, baba da gelenin kim olduğunu pencereden görerek onunla görüşmek istemediği için, çocuğunu kapıya gönderip "Babam evde yok" diye söyletmektedirler.

İşte böyle bir hareket o andan itibaren çocuğun kafasını karıştırır. "Babam hem evde, hem de bana yok dedirtti" diye düşümeye başlar ve bu girift bilmeceyi halledemez. Çocuğun ruhuna, o dakikadan itibaren, babasının eliyle yalancılık tohumu ekilmiş olur. Ruhunun derinliklerinde yeşeren, gelişip büyüyen yalancılık meyvesini de ilk defa babası tattırmış olur.

Çoğu zaman da, baba, çocukların istedikleri şeyleri bugün alırım, yarın alırım, bugün unuttum gibi sözlerle isteklerini unutturmak ister. Aslında çocuk isteğini unutmamıştır. Kendinin aldatıldığını hafızasına yerleştirmiştir.

Aradan yıllar geçer. Baba yaşlanır ve işi oğluna kalır. Artık oğlu çalışacak hem eve, hem de anne ve babasına bakacaktır. Artık baba bakıma muhtaçtır. Oğlundan bir istekte bulunur:

- Oğlum! Bir isteğim vardı.

- Buyur baba, isteğin nedir?

Baba isteğini bildirir. Oğlu:

- Hay hay, derhal baba yarın getireyim, cevabını verir.

Fakat içinden: "Yaşlıların her isteğine kulak asmamak lâzımdır. Yaşlandıkları için ne dediklerini bilmezler" der. Ertesi gün, baba sevinç içinde oğlunun getireceği şeyi bekler. Oğlu odaya girdiğinde babası sorar:

- Oğlum! Benim siparişi aldın mı?

- Eyvah! Unutmuşum baba.

Bu unuttumlar daha sonraki günlerde de devam eder. Düşünemez ki, yılan yumurtasından yılan, yalancılıktan da yalan doğmaktadır. Herkes ektiğini

biçmekte ve diktiği ağacın meyvesini toplamaktadır.Yıllarca o da yalanlarla oğlunu aldatmamış mıydı? Şimdi de oğlu kendisini aldatmaktadır!

BUGÜNKÜ SOHBET · 21 NİSAN 1995 · KAYIT 10475

Çocuk terbiyesinde orta yol

Çocuk terbiyesi en zor işlerden biridir. Zor olduğu kadar da faydalı bir iştir. Çünkü, dinimizi, öğretme işini bizden sonra onlar devam ettirecektir. Onlara öğrettiğimiz faydalı bir işten dolayı, bu faydalı bir işi yaptığı müddetçe bize de sevâb yazılacaktır. Çünkü hadîs-i şerîfte, (Bir müslümanın evlâdı ibâdet edince, kazandığı sevâb kadar, babasına da verilir. Bir kimse, çocuğuna fısk, günâh işler öğretirse, bu çocuk ne kadar günâh işlerse, babasına da, o kadar günâh yazılır) buyurulmuştur.

Bunun için çocuk terbiyesi üzerinde önemle durmalıyız. Terbiyede nefret ettirmemeliyiz. Çocuğu terbiyede, devamlı sertlikten kaçınmalı, gerçekleri yumuşaklıkla dile getirmelidir. Orta yolu elden kaçırmamalıdır. Ancak bu sayede insanların, kalblerinde taht kurup terbiyede başarı sağlanabilir.

Yavaş yağan rahmet, yeri kabartır ve toprağın derinliklerine kadar işler. Sağanak halindeki yağmurlar, hem ekinleri, hem de toprağın en verimli kısmını alır götürür. Atalarımız, bunun için "Söz var kestire başı, söz var kese savaşı" demişlerdir.

Bir doğruyu, çocuğun anlayabileceği metod ile ifâde etmek gerekir. Gerek bir vazifenin telkininde, gerekse bir kötülükten sakınmasını tenbihte metodumuz bu olmalıdır.

Terbiye usûlünde çocuğun seviyesine inmek değil, onun anlayacağı bir ifâde tarzı ile doğruları dile getirmeye ve çocuğu ahlâken yüksek bir seviyeye ulaştırmaya gayret etmek gerekir. Baba ve annelerden ba'zıları, çocuğun seviyesine ineyim derken çocuklaşmakta ve onlarla yüz göz olduğu için de sözünü dinletememektedirler.

Terbiyede sertlik, iyi netice vermemektedir. Mühim olan, etrafa korku salmak değil, çocuğa vazifeyi sevdirebilmektir. Resûlullahın her zaman hizmetinde

bulunan Enes bin Mâlik diyor ki, "Resûlullaha on sene hizmet ettim. Onun bana yaptığı hizmet, benim Ona yaptığımdan çok idi. Bana incindiğini, sert söylediğini hiç görmedim." Aşırı sertlik, herşeye müdahale, ölçüyü kaçırmak ve ileri gitmek olur. Hiç ses çıkarmamak ve hatâlarına göz yummak da eksikliktir. Dinimiz orta yolu ve itidâli tavsiye etmektedir. Kabahati yapan çocuğun küçüklüğüne değil, işlenen işin kötülüğüne bakarak gereken tedbiri almalı ve fenalığın önüne geçmeye çalışmalıdır!

Devamlı sertlik, çocuğun üzerinde menfî te'sir meydana getirir. Ara sıra lâtife ve şaka yapmak, onları tabiî bir hâle döndürür. Resûlullah efendimizin küçük çocuklarla lâtife yaptığı olmuştur.

Çocuk terbiyesinde başarılı olabilmek için, önce anne ve babaları eğitmek ve İslâmın terbiye sisteminden haberdar kılmak lâzımdır. Zîra terbiyeli çocuğu, ancak edepli anne ve baba yetiştirebilir.

Çocuk, ana baba elinde bir emânettir. Çocukların temiz kalbleri kıymetli bir cevher gibidir. Mum gibi, her şekli alabilir. Küçük iken, hiçbir şekle girmemiştir. Temiz bir toprak gibidir. Temiz toprağa hangi tohum ekilirse, onun meyvesi hâsıl olur.

Çocuklara îmân, Kur'ân ve Allahü teâlânın emirleri öğretilir ve yapmaya alıştırılırsa, din ve dünya saâdetine ererler. Bu saâdette anaları, babaları ve hocaları da ortak olur. Tahrîm sûresinin altıncı âyet-i kerîmesinin meâl-i şerîfi, (Kendinizi ve evlerinizde ve emirlerinizde olanları ateşten koruyunuz)dur.

Bir babanın, evlâdını Cehennem ateşinden koruması, dünya ateşinden korumasından daha mühimdir. Cehennem ateşinden korumak da, îmânı, farzları ve harâmları öğretmekle ve ibâdete alıştırmakla ve dinsiz, ahlâksız arkadaşlardan korumakla olur. Bütün fenâlıkların başı, fenâ arkadaştır. Kötü arkadaş da, sokaktan ve kontrolsüz yaşayıştan elde edilir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 22 NİSAN 1995 · KAYIT 10476

Dinimizi doğru şekilde öğrenmek için

Dinimizi doğru olarak öğrenebilmek için müctehid olmayanların, fıkh kitâblarına göre amel etmeleri lâzımdır. Âyet-i kerîmelerden ve hadîs-i şerîflerden hüküm çıkarmaları câiz değildir. Zaten bu mümkün de değildir. Alimler söz birliği ile, ta hicri 4. asırda, mutlak bir müctehidin olmadığını ve bundan sonra da olamayacağını bildirdiler.

Fıkh kitâblarına uymıyan bir âyet-i kerîme veya bir hadîs-i şerîf görülürse, fıkıh kitaplarının yanlış olduğu zannedilmemelidir. Bu âyetin veya hadîsin neshedilmiş veya te'vîlli olduğu anlaşılmalıdır. Bunun için, imâm-ı a'zam Ebû Hanîfe'nin veya diğer müctehidlerin bir sözü, bir hadîs-i şerîfe uygun olmazsa, bu hadîs-i şerîfi bilmiyormuş demek câiz değildir. Çünkü, bu hadîsi işitmiş, fakat sahîh olduğuna inanmamış veya te'vîl edilmesi lâzım olduğunu anlamıştır demelidir. Bunun için büyük âlim Hâdimî hazretleri (Berîka) kitabında, "Bize, tefsîr kitâblarına, hadîs-i şerîflere göre amel etmek emir olunmadı. Fıkıh kitâblarına tâbi olmamız emir edildi." buyurmaktadır.

Fıkıh kitaplarına göre amel edebilmek için de, her müslümanın dört mezhepten birine tâbi olması lâzımdır. Bağlı olduğu mezhebe sâdık olmak, her işini mezhebine uygun yapmak şarttır. Bir mezhebe göre amel etmek, taassub değildir. Taassub, diğer üç mezhebi haksız bilmek, onları incitmektir. Çünkü, dört mezhebin herbiri haktır, doğrudur.

Asırlardır, bir mezhebde bulunan, diğer üç mezhebdeki müslümanları kardeş bilmişlerdir. Onları incitmemişlerdir. Birbirlerini sevmişler, yardım etmişlerdir.

İnanışları birbirine uymayan ve Eshâb-ı kirâmın inanışlarına hiç benzemeyen kimselerin birleşmeleri, kardeş olmaları düşünülemez. Din cahilleri, müslümanları aldatmak için, kendi felâket yollarına sürüklemek için, kardeşlik maskesi altında bölücülük yapıyorlar.

Bütün müslümanların Ehl-i sünnet inanışında birleşerek, Allahü teâlânın emrine uymaları, bu ortak inanışın hâsıl edeceği rahmet-i ilâhiyyeye, kardeşliğe, karşılıklı sevgiye kavuşmaları lâzımdır. Ehl-i sünnetin amelde dört mezhebe

ayrılmalarını dînimiz rahmet ve merhamet olduğunu bildirmektedir. Amelde mezheblerin bir tane olmayıp, çok olmasının, lüzûmlu, faydalı olduğu, akıl ile de kolay anlaşılmaktadır. İnsanların yaratılışları birbirlerine benzemediği gibi, sıcak çölde yaşıyanlara, bir mezhebe uymak kolay olurken, kutublara yakın yerlerde yaşıyanlara, başka mezhebe uymak kolay geliyor. Dağda yaşıyanlara, bir mezheb kolay iken, denizcilere, bu mezheb güç oluyor. Bir hastaya bir mezheb kolay iken, başka hastalık için, başka mezheb kolay oluyor.

Tarlada çalışanlarla, fabrikada, askerlikte çalışanlar için de, bu ayrılış görülmektedir. Herkes, kendine daha kolay gelen mezhebi seçip, taklîd ediyor veya bu mezhebe tamamen intikal ediyor. Bu şekilde dinin emirlerine uymak daha kolay oluyor. Mezhebsizlerin, istedikleri gibi, tek bir mezheb olsaydı ve herkes tek bir mezhebe uymaya zorlansaydı, bu hâl çok güç, hattâ imkânsız olurdu.

Sinsi din düşmanları, din bilgilerini öğrenmede esas olan nakli ya'ni muteber bir kitaptan nakletmeyi, âlimleri bir tarafa bırakıp herkesin kendi kafasına göre, anlayışına göre ibâdet etmelerini teşvik ediyorlar. Bunun için de, her fırsatta âlimleri, fıkıh kitaplarını kötüleyip dinin sadece Hadîs-i şerîflerden, Kur'ân-ı kerîm meâllerinden, tefsîrlerden öğrenilebileceğini söylüyorlar. Herkesi kendi anladığı ile ibâdet etmeye teşvik etmek, dini ortadan kaldırmak demek olur. Kendi anladığını, kendi düşüncesini doğru kabûl edene felsefeci denir.

Fıkıh kitapları, âlimlerin şahsi görüşleri, fikirleri değildir, Hadîs-i şerîflerin, Kur'ân-ı kerîmin açıklamasıdır. Başka bir ifadeyle, Kur'ân-ı kerîme, hadîs-i şerîflere en uygun amel etmek istiyenin fıkıh kitaplarına göre ibâdet etmesi şarttır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 23 NİSAN 1995 · KAYIT 10477

İyi evlât yetiştirmek!

Her insan, evlât sahibi olmayı, kendisinden sonra kendi soyunun, adının, iyilikle, rahmetle anılmasını arzû eder. Bu insanî olduğu kadar, fıtrî bir arzûdur,istektir.

Peygamber efendimiz, hayırlı evlât bırakarak âhırete göçen anne ve babayı, öldükten sonra da amel defteri kapanmayan üç mü'minden biri saymıştır.

Bir kimse, çocuklarına, yakınlarına güzel muamele eder ve onları islâm terbiyesi ile yetiştirirse, bunlar, o kimseyi Cehennemden koruyan siper olurlar.

Hayırlı evlât yetiştiren bir baba, neslin devâmına hizmet ettiği için, Allahın emrine uygun hareket etmiş olur. Ayrıca Peygamber efendimizin "Evleniniz, çoğalınız." emrine riâyet etmiş, kendisini rahmetle andıracak hayırlı bir halef bırakmış olur. Peygamber efendimiz burada müslümanların çoğalmasını, kuvvetlenmesini emir buyurmuktadır.

Tabii ki bu durum, islâm terbiyesi ile evlât yetiştirmeye müsait ortam için geçerlidir. Kişi meydana gelen çocuklara hakim olamıyarsa, evlâdı yabancı terbiyesi ile yetişiyorsa, müslümanlara değil karşı tarafa eleman yetiştirilmiş olur. Bu önemli hususu unutmamak gerekir.

Ayrıca, kendisinden önce vefât eden evlât, anne ve babasına şefâ'atçi olacaktır. Peygamber efendimiz bir hadîs-i şerîflerinde:

(Bir müslümanın bülûğ çağına ulaşmamış üç çocuğu ölürse, Allah, o kimseyi, çocuklara olan rahmetinin fazlalığından dolayı Cennete koyar.)

Hayırlı evlât, arkaya kalsa da, anne ve babasından evvel vefât etse de, ana-babası için mutlaka hayır ve rahmet vesîlesidir. Tabii ki bu fazîletleri elde etmek, yine evlâdın hayırlı yetiştirilmesine bağlıdır. Yoksa ahlâksız olarak yetiştirilen çocuklar, ana ve baba için büyük mesûliyetlere yol açacaktır. O çocuk ebedî hayatta:

"Yâ Rabbi, beni îmân ve islâmdan mahrûm eden, beni Allahdan gafil ve ahlâksız bir şekilde yetiştiren, müslüman fıtratı üzere yarattığın halde, beni İslâmiyetten uzak bırakmış olan şu babam ile anamdır. Bunlardan dâvâcıyım." diyerek huzûru ilâhîde şikâyet edecektir.

Bir çocuk, dünyaya gelişte ve anasının kucağına tesliminde İslâm fıtratı üzerine yaratılmış bulunur. İslâmiyeti yapacak ve yaşayacak kabiliyette yaratıldığı hâlde, anne ve baba, o çocuğu kendi düşüncesine göre şekillendirmekte ve şayet Hıristiyan ise çocuğunu Hıristiyan, yahudî ise mûsevî, ateşperest, ise mecûsî olarak yetiştirmektedir.

Bundan dolayı dinimiz, anne ve babanın, çocuklarına dînî vazifeleri öğretmeleri hususuna çok önem vermiştir. Nitekim Peygamber efendimiz bir hadîs-i şerîfinde şöyle buyurmaktadır: "Bir baba, çocuğuna güzel terbiyeden daha üstün bir ihsânda bulunamaz." İnsanlar, emirleri altında bulunan kimselerden Allaha karşı

sorumludurlar. Anne ve baba da evlâdının yetişmesini, mes'ûliyetini yüklenmiş bulunmaktadır.

Bu mes'ûliyettir ki, enbiyâyı Allah korkusu ile titretmiş; bu mes'ûliyet endişesidir ki, insanları evlât terbiyesine sevk etmiştir. Bu mes'ûliyetten haberdar olmayan anne ve babalar, evlâdını dünya ve âhırette perişan bir hâle düşürmüştür. Bu mesûliyetin korkusundan dolayı birçok âlim, evliyâ, evlenmekten veya fazla çocuk sahibi olmaktan çok korkmuşlardır. İslâm terbiyesi ile yetiştirebileceği kadar evlât vermesi için Cenâb-ı Hakka yalvarmışlardır.

Hadis-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Çok müslüman evlâdı, babaları yüzünden Veyl ismindeki Cehenneme gideceklerdir. Ben böyle babalardan uzağım. Onlar da, benden uzaktır.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 24 NİSAN 1995 · KAYIT 10478

Ümmetin En Hayâlısı

Hazret-i Osman, çok cömert idi. İyilik yapmayı, muhtâç kimselerin ihtiyâçlarını görmeyi çok severdi. Güzel hâllerinden dolayı Resûlullah kendisini çok severdi.

Peygamber efendimiz, Eshâbının ileri gelenlerinden çoğunun bulunduğu bir toplantıda, sohbet buyururken:

- Herkes dostunun yanına varsın, buyurdu.

Herkes sevdiği arkadaşının yanına gitti. Peygamber efendimiz de, hazret-i Osman'ı yanına alıp:

- Sen dünyada ve âhırette benim sevdiğimsin, buyurdu.

Başka bir zaman da:

- Ben Allahü teâlânın huzûrunda, Osman'ın düşmanlarının hasmıyım, onlara karşıyım, buyurdu.

Bir başka zaman da:

- Osman ümmetimin en hayâlısı ve çok ikrâm edenidir, buyurdu.

Hazret-i Âişe anlatır:

Resûlullah efendimiz, bir gün istirahat ediyordu. Bu sırada hazret-i Ebû Bekir içeri girmek için izin istedi. İzin verilip içeri girdi. Resûlullah hiç hâlini değiştirmedi. Sonra hazret-i Ömer izin alıp içeri girdi. Yine hâlini değiştirmedi. Uzanmış vaziyette iken onlarla sohbet ettiler.

Daha sonra, hazret-i Osman kapıya gelip içeri girmek için izin istedi. Peygamber efendimiz toparlanıp, oturdu. Hazret-i Osman'ı bu şekilde kabûl etti.

Hepsi gittikten sonra sordum:

- Babam Ebû Bekir ve hazret-i Ömer içeri girdiklerinde hiç hâlinizi bozmadınız. Fakat hazret-i Osman içeri girince, toparlanıp oturdunuz. Bunun sebebi nedir?

- Meleklerin hayâ ettikleri bir kimseden ben nasıl hayâ etmem, buyurdu. Başka bir rivâyette de:

- Osman çok hayâ sahibi biridir. Eğer o hâlde içeri girmesine izin vermiş olsaydım, içeri girip söyliyeceğini anlatamazdı, buyurdu.

İbni Mes'ûd hazretleri anlatır:

Bir gün gazâda, Resûlullah ile beraberdim. Yiyecek bitti, asker sıkıntı içerisindeydi. Resûl-i ekrem bu hâle vâkıf olunca:

- Allahü teâlâ size, güneş batmadan rızık gönderecektir, buyurdu.

Hazret-i Osman bu sözü işitince, "Resûl-i ekremin her sözü muhakkak doğru çıkar." diye düşünüp yiyecek bulmaya çalıştı. Bu rızkın gelmesine sebep olmak ve Resûlullahı memnûn etmek istiyordu.

Bir yerde dört deve yükü yiyecek buldu. Bunu yüksek fiyatla satın alıp, Resûlullahın huzûruna getirdi.

- Yâ Osman! Bunlar, nedir? buyurduğunda:

- Osman'dan Allahü teâlânın Resûlüne hediyedir, buyurdu.

Hazret-i Osman her fırsatta, Peygamber efendimizi memnûn etmek, O'nun mübârek duâsına mazhar olmak için fırsat kollardı.

Bir gün hazret-i Osman, Resûlullah efendimizi evine da'vet etti. Resûlullah:

- Yalnız beni mi da'vet ediyorsun, buyurduğunda, - Eshâb-ı kirâm da da'vetlidir, dedi.

Peygamber efendimiz, Bilâl-i Habeşî hazretlerini, bütün eshâbına haber vermesi için yolladı. Kendisi de Hazret-i Ali ile, Hazret-i Osman'ın evine doğru yürümeye

başladı.

Hazret-i Osman geriden, Peygamber efendimizin adımlarını sayıyordu. Resûlullah bunu fark edip, sebebini sorduğunda:

- Yâ Resûlallah! Her adımınıza bir köle azâd edeceğim, dedi.

Da'vetten sonra da, saydığı adım kadar köle azâd etti.

Hazret-i Osman muhtâç olanlara bol bol yemek yedirirdi. Fakat kendisi evde sirke ve zeytin yağı yerdi. Yola giderken, devesinin arkasına kölesini de alırdı. Peygamber efendimiz:

- Yâ Rabbî! Osman'ın geçmiş ve gelecek gizli, âşikâr bütün günâhlarını affet, diye duâ etti.

BUGÜNKÜ SOHBET · 25 NİSAN 1995 · KAYIT 10479

Rehbersiz İnsanın Hâli

Saîd bin Zeyd hazretleri, Eshâb-ı kirâmın büyüklerinden olup, Cennetle müjdelenen on sahâbiden biridir. Babası, Zeyd bin Amr, Peygamber efendimizle, daha peygamberliğini ilân etmeden önce de görüşürdü. Allahü teâlânın kendisine verdiği ilhâm ile, putlara tapmaz, putlara tapan insanlara şaşardı. Putların önünde kesilen hayvanları yemezdi.

Kâinâtın mutlaka bir yaratıcısı olduğunu düşünüyor, fayda veya zararı dokunmayan putlara tapanlara acıyordu. Aklı ile bulduğu Yaratıcı'nın nasıl olduğunu, O'na nasıl ibâdet edileceğini bilemediğinden, bunu öğrenmek için çırpınıyordu.

Bu maksatla Suriye taraflarına gidip, İbrâhim aleyhisselâmın dini üzerinde bulunan Hanîfler ile görüştü, o da bu dine girdi. Onlar gibi ibâdet etmeye başladı. Dönüşünde, câhiliyye âdetleri ile çok mücâdele etti. Kız çocuklarının diri diri toprağa gömülmelerine çok üzülüyordu. Her türlü sıkıntıyı göze alarak, bu çirkin âdeti ortadan kaldırmak için çalıştı. Birçok kız çocuğunu kurtardı.

İnsanların, kendilerinden bir parça olan, mini mini yavrularını vahşice nasıl toprağa gömdüklerini, aklı, hafsalası almıyordu. Bunun için oğlu Saîd'e:

- İşte insanoğlunun hâlini görüyorsun. Bir yol gösterici, rehber olmadığı zaman yapamıyacağı cânîlik yoktur, derdi.

Oğlu Saîd'e ayrıca fırsat buldukça:

- Yaratıcı tektir. sayısız putlara değil, bir olan Allaha inan, derdi.

Babasının bu telkînlerinden dolayı, Peygamber efendimiz seneler sonra, Saîd bin Zeyd hazretlerine, müslüman olmasını teklîf ettiğinde, hanımı ile beraber hemen müslüman oldu. Böylece ilk müslümanlardan olma şerefine nâil oldu. Hanımı Fâtıma binti Hattâb, hazret-i Ömer'in kız kardeşi idi.

Hazret-i Ömer, ilk defa Kur'an-ı kerîmi, Saîd bin Zeyd hazretlerinin evinde işitti. Kur'ân-ı kerîmdeki, ifâdelere hayran kalıp, kalbi islâmiyete karşı yumuşadı. Sonra müslüman oldu.

Saîd bin Zeyd hazretleri, bütün muhârebelerde bulundu. Diğer müslümanlar gibi, ilk zamanlarda çok eziyet, işkence gördü. Bu yüzden, Peygamber efendimizin emri ile Habeşistan'a hicret etti. Daha sonra geri döndü.

Bir gün Peygamber efendimiz eshâbı ile sohbet ediyordu. Sohbet esnâsında:

- On kişi Cennettedir: Ebû Bekir Cennettedir. Ömer Cennettedir. Osman Cennettedir ve Ali, Zübeyr, Talha, Abdurrahmân bin Avf, Ebû Ubeyde bin Cerrâh, Sa'd bin Ebî Vakkâs Cennettedir, buyurdu.

Sonra sustu, Eshâb-ı kirâm:

- Yâ Resûlallah, onuncusu kimdir, diye sordular. Bunun üzerine Resûlullah efendimiz:

- Saîd bin Zeyd Cennettedir, buyurdu.

Saîd bin Zeyd hazretleri, muhârebelerde Resûlullahın önünde, diğer zamanlarda, namazda arkasındaydı. Zamanını devamlı ibâdetle geçirirdi. Dünya ve dünya ını'metleri hiç gözünde yoktu. Devamlı âhıreti düşünürdü.

Hiçbir zaman makâma, mevkiye tâlib olmamış, fakat böyle bir vazîfe verildiğinde de, en iyi şekilde yerine getirmiştir. Duâsı kabûl olan zâtlardandı. Bunun için, herkes onu üzmekten çekinir, devamlı duâsını almaya gayret ederlerdi.

671 senesinde Medîne'ye yakın, Akîk'te yetmiş yaşlarında vefât etti. Cenâzesini, Sa'd bin Ebî Vakkâs, hazretleri yıkadı, namazını da Abdullah bin Ömer hazretleri kıldırdı.

Birçok hadîs-i şerîf nakletmiştir. Bunlardan biri şöyle:

(Kim başkasına âit olan bir karış yeri haksız olarak kendi mülküne dâhil ederse, kıyâmet gününde arzın yedi katı halka gibi boynuna geçirilir.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 26 NİSAN 1995 · KAYIT 10480

Hayır kurumu ve kurban

Ba'zı hayır kurumlarının yaptığı gibi bankaya para yatıran şahıs sayısı kadar kurbanı kesip, (Her kurban birine olur) demek ve kesilen hayvanların her biri, para yatıranlardan birinin olsun demek çok yanlıştır. Çünkü kurban alırken niyyet önemlidir. Ya kurbanı satın alırken veya kesecek olana vekâlet verirken, niyyet şarttır. Niyyetsiz kesilen hayvanlar, kurban değil, et olur.

Kurbanını, bir hayır kurumuna hediye etmek isteyen kimse, kurban parasını, bu işle vazîfeli kimseye teslîm ederken, (Allah rızâsı için bayram kurbanımı almaya, kesmeye ve dilediğine kestirmeye ve etini ve derisini dilediğine vermeye seni umûmî vekîl ettim) demelidir. Vekâlet, mektupla, faksla veya telefonla da verilir.

Vazîfeli kimse, satın aldığı kurbana bir numara bağlar. Bu numarayı ve kurban sâhibinin ismini deftere yazar. Kesilirken sahiplerinin ismini söyliyerek kasapları vekîl eder. Ancak böyle kesilen kurbanlar sahih olur. Etleri de dilediği yerlere verir. Derileri ise vazîfelilerden fakîr olan birine verir. Fakîr de derileri dilediğine hediye edebileceği gibi, istediğine de satabilir. Çalıştığı hayır kurumuna da hediye edebilir.

1975'te kurulan İhlâs Vakfı senelerdir, vatandaşlarımızın kurbanlarını bildirdiğimiz usûlle kesmekte, kurbanın etini ve derisini en iyi şekilde değerlendirmektedir. İhlâs Vakfı'nın hizmetlerinden birkaçı şöyle sıralanabilir:

1- Türk Dünyasından Gelen Öğrencilere Yardım:

Anadoludan ve Türk dünyasından yüksek tahsil için yurdumuza gelen onbinlerce genç yavrumuzun, en güzel şekilde yetiştirilmesi için, yurt, burs, iskân ve iâşeleri temin edilmekte ve her gün üç öğün yemek verilmektedir.

2- Yurt Hizmetleri:

Bütün illerde yurt açılma çalışmaları vardır. Şimdilik açılan 16 yurdun bulunduğu iller şunlardır:

Adana, Adapazarı, Ankara, Bursa, Denizli, Isparta, İstanbul, İzmir, İzmit, Kastamonu, Kayseri, Konya, Samsun, Tekirdağ, Trabzon, Yozgat.

Yurdun bulunduğu herhangi bir ilde, yurda kurban kestirecek veya yardımda bulunacak kimse, İhlâs vakfı genel merkezi vasıtası ile irtibat kurabilir. İhlâs Vakfı genel merkezinin telefonu (0212) 511 66 73, faksı ise (0212) 513 68 57 dir.

3- Burs:

Türk dünyasından gelen 500 öğrenciye ayda yarım ilâ 1 milyon lira arasında karşılıksız burs verilmektedir. Sayıları 15 bin civârında olan bu fakir ve muhtaç öğrencilerin tamamına, her ay 1 milyon lira burs verilebilmesi için, ayda 15 milyar liraya ihtiyâç olmaktadır. Bu sebeble Vakıflar Bankası Nuruosmaniye Şubesinde 20007042 nolu "Türk Dünyası Öğrencilerine Yardım hesâbı" açılmıştır. Hayırseverlerin bu konuda yardımcı olması beklenmektedir.

4- Muhtaçlara Gıda Yardımı:

Her ay, bir ailenin temel ihtiyâcı olan gıda paketleri, yüzlerce muhtaç aileye dağıtılmaktadır.

5- Kitap Hizmetleri:

Mu'teber islâmî eserlerden alarak hazırladığımız Türkçe kitaplar, İngilizce, Fransızca, Almanca, Arnavutça, Rusça, Arapça, Farsça ve Urdu dillerine de tercüme edilerek, dünyanın her tarafındaki üniversitelere, kültür teşekküllerine, kütüphanelere, araştırmacılara ve islâmiyeti öğrenmek isteyen herkese, ücretsiz olarak gönderilmektedir. Bu eserleri okuyan yüzlerce kişinin islâmiyetle şereflendiği sevinçle müşâhede edilmektedir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 27 NİSAN 1995 · KAYIT 10481

Sıkıntıdan Kurtuldular

Müslümanlar, Medîne'ye hicret ettikleri zaman, su sıkıntısı vardı. Rume kuyusundan başka içilecek su yoktu. Bu kuyu da bir yahûdiye âit idi.

Yahûdi, müslümanları zor durumda bırakmak için, kuyudan her zaman su vermiyordu. Verdiği günlerde de çok yüksek fiyatla sattığı için herkes alamıyor, fakir müslümanlar çok sıkıntı çekiyorlardı.

Peygamber efendimiz, bu durumu gördükçe üzülüyordu. Kuyuyu satın alıp, müslümanlara sebil edecek kimsenin, Cennette karşılığını kat kat alacağını müjdeliyor, açıkça Cenneti va'dediyorlardı. Bu müjdeyi işiten hazret-i Osman, hemen yahûdinin yanına varıp, pazarlığa başladı.

Yahûdi, müslümanların mecbûren bu kuyuyu satın alacaklarını bildiği için, ödenmesi mümkün olmayan bir fiyat istedi. Bu duruma hazret-i Osman çok üzüldü. Fakat ne yapıp yapıp bu kuyuyu satın alarak Resûlullahı memnun etmek istiyordu. Yahûdiye dedi ki:

- Senin dediğin fiyatla bu kuyuyu ben satın alamam. Sana bir teklîfim var. Gel seninli beraber ortaklaşa bu kuyuyu işletelim. Böylece kuyu elinden çıkmamış olur. Kuyunun yarı hissesini bana sat. Birgün sen, birgün ben kuyuyu işletelim.

Yahûdi, işin neticesinin nereye varacağını anlayamadı. Teklîf çok hoşuna gitti. On iki bin dirheme kuyunun yarı hissesini verdi. Kuyunun başında bir gün yahûdi, diğer gün Hazret-i Osman durup su veriyorlardı. Yahûdi yine yüksek fiyatla suyu satıyor, hazret-i Osman ise bedâva olarak veriyordu. Müslümanlar, sıra hazret-i Osman'a geldiği vakit, o günün ihtiyaçlarını aldıkları gibi, ertesi günün ihtiyaçlarını da doldurup gidiyorlardı. Dolayısıyla ertesi gün yahûdiye gelen olmuyordu.

Yahûdi oyuna geldiğini anladı. Fakat iş işten geçmiş oldu. Sonra gelip, kuyunun diğer yarısını da aynı fiyatla hazret-i Osman'a satmak istedi. Fakat hazret-i Osman kabûl etmedi. Bir müddet sonra tekrar gelip, daha aşağı bir fiyat teklîf etti. Hazret-i Osman yine kabûl etmedi. Biliyordu ki, yahûdi mecbûren bu kuyuyu satacaktı. Çünkü başka çâresi yoktu. Daha sonra yahûdinin ısrârına dayanamıyarak, ucuz bir fiyatla diğer yarısını da satın aldı. Böylece kuyunun tamamı müslümanların ihtiyâçları için sebil edildi. Peygamber efendimiz, bu habere çok sevinip hazret-i Osman'a hayır duâ ettiler.

Hazret-i Osman, Peygamber Efendimizin vahiy kâtiplerinden idi. Güzel yazar, güzel konuşurdu. Hitâbeti kuvvetli idi. Dâima Kur'ân-ı kerîm okurdu. Ezberi çok ileri derecede idi. Namazda, bir rek'atte bütün Kur'ân-ı kerîmi okuyan dört kişiden biri de hazret-i Osman'dır. Çok okuduğu için elinde iki mushaf eskimiştir.

12 sene hilâfet makâmında kalan hazret-i Osman, çok cesûr idi. Hiçbir felâket karşısında sarsılmamıştı. Bunun için halîfeliği çok başarılı geçmiştir. Bilhassa halîfeliğinin ilk yılları, islâm târihinin altın yılları olmuştur. Devrinde birçok yerler fethedilmiştir. Horasan, Hindistan, Mâverâünnehir, Kafkasya, Kıbrıs adası ve Kuzey Afrika'nın birçok yerleri, O'nun devrinde islâm topraklarına katılmıştır.

Hazret-i Osman, herkese lâyık olduğu vazîfeyi verirdi. O'nun ta'yîn ettiği vâliler, askerlikte ve memleketleri fethetmekte, en seçme kimselerdi. İslâm memleketleri batıda İspanya'ya, doğuda, Kâbil ve Belh'e kadar genişledi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 28 NİSAN 1995 · KAYIT 10482

"Şâhid Olun ki Ben Şehîdim"

Hazret-i Osman zamanında islâm dünyası çok genişledi. Bütün Arabistan, Afrika'nın büyük bir kısmı, Irak, Hindistan, Çin, Buhara, Türkistan, İran İslâmın idâresi altına girdi. İslâm sancağı İstanbul surları önüne kadar götürüldü.

Fethedilen yerlerdeki halk seve seve müslüman oluyordu. Böylece müslümanların sayısı milyonları buldu. Müslümanların bu kadar çoğalması, her milletten insanın bulunması sebebiyle, karışıklıklar da baş göstermeye başladı. Münâfıklar, müslümanların arasına fitne tohumları ekmeğe başladılar.

Yahûdiler ve diğer islâm düşmanları, müslümanları birbirine düşürmek için el birliği ederek gece gündüz çalışıyordu. Bunların elebaşılığını da Yemenli bir yahûdi olan, Abdullah bin Sebe yapıyordu.

Mısır'da fitneci kimseleri başına topladı. Kurduğu bir teşkilâtla, câhil ve başıboş Mısır kıbfîlerini dünyalık şeylerle kandırarak, çapulcu alayı meydana getirdi.

Onüç bin kişilik bu çapulcu takımı, Medîne'ye kadar yürüyüp Halîfeyi indirmek istediler. Hazret-i Osman'ın evine kuşattılar. Hazret-i Hasan, hazret-i Hüseyn, hazret-i Talhâ, hazret-i Osman'ın kapısında nöbet tutuyorlardı.

Eshâb-ı kirâmın büyüklerinden Abdullah bin Selâm hazretleri anlatır:

Muhâsara esnâsında, hazret-i Osman'ın yanına gittim. Bana şunu anlattı:

Bu gece rü'yâmda, şu pencereden Resûl-i ekrem efendimizi gördüm. Bana: "Osman seni muhâsara ettiler öyle mi?" diye sordu. Ben de: "Evet yâ Resûlallah" dedim. Sonra: "Seni susuz bıraktılar öyle mi?" buyurdu. Ben de: "Evet yâ Resûlallah" dedim. Bunun üzerine bana bir bardak su verdi. Ve ben bu suyu içtim. Göğsümde soğukluğunu hâlâ duyuyorum. Bana: "İstersen seni onlara galip getirelim. İstersen iftârı bizim yanımızda yap!" buyurdu. Ben de: "Yâ Resûlallah, ben sizin yanınızda iftâr etmeği tercîh ederim" dedim.

Sonra, evini saran âsîlere seslenip dedi ki:

- Elebaşlarınızdan iki kişi benim yanıma gelsin!

İstediği iki kişi gelince onlara sordu:

- Resûl-i ekrem efendimiz, Medîne'ye teşrîf ettiği vakit, müslümanlar susuzluktan kırılıyordu. Peygamber efendimiz, Rume kuyusunu satın alıp, müslümanlara bedâva su veren kimseye Cenneti va'detti. Bu va'd üzerine kuyuyu satın alıp, müslümanlara vakfeden ben değil miyim?

- Evet sen idin?

- Darda kalan, İslâm ordusunun tamamını donatan, ben değil miyim?

- Evet sendin?

- Mescid dar geldiği vakit, Resûl-i ekrem efendimiz, "Cennette daha hayırlısını almak üzere, falancanın arsasını kim alıp mescide ilâve eder" buyurduğu vakit onu satın alıp, mescide katan ben değil miyim?

- Evet sensin.

- Resûl-i Ekrem, Ebû Bekir ve Ömer ve ben, Sebir dağında otururken, dağ sallanmaya başladığında, "Ey Sebir dağı dur! Zîrâ senin üzerinde bir Peygamber, bir sıddîk ve iki şehîdden başka kimse yoktur." buyurmadı mı?

- Vallahi doğru söylüyorsun. Aynen öyle oldu.

Hazret-i Osman, "Allahü ekber" diye tekbîr aldı. Sonra:

- Şâhid olun ki, ben şehîdim, buyurdu.

Bu sırada, âsîler duvarı atlayarak içeri girdiler. Hazret-i Osman Kur'ân-ı kerîm okurken, saldırıp şehîd ettiler. Son nefesini verirken şöyle duâ etti:

- Yâ Rabbî, Ümmet-i Muhammedi, tefrikadan, fitneden koru!

Bunu üç defa tekrarladı.

BUGÜNKÜ SOHBET · 29 NİSAN 1995 · KAYIT 10483

Çocuk sevgisi

Resûl aleyhisselâm sabah namazından çıkınca, Medîne çocukları su dolu kablarını önüne getirirler, mübârek parmağını içine sokmasını isterlerdi. Kış ve soğuk su olsa da, herbirine mübârek parmağını sokar, gönüllerini yapardı. Bir küçük kız, Resûl aleyhisselâmın elini tutup bir iş için götürseydi, birlikte gider, müşkülünü hâl ederdi Peygamber efendimiz çocuklarını, torunlarını ve diğer çocukları kucağına alır severdi.

Bir gün birisi Peygamber efendimizi, torunu hazret-i Hasan'ı severken görünce dedi ki:

- Benim on oğlum var, şimdiye kadar onlardan hiçbirini öpmedim!

Resûlullah aleyhisselâm onun yüzüne baktı ve şöyle buyurdu:

- Men, lâ yerham, lâ yurham! (ya'nî acımıyana acınmaz)

Çocuklarına, emri altında olanlara merhâmet etmeyenler, kıyâmet günü Allahü teâlânın merhâmetinden uzak kalacaklardır.

Peygamber efendimiz bir defasında, dizinin birine torunu Hazret-i Hasan'ı, diğer dizine de Üsâme bin Zeyd'i oturttu, sonra onları kucaklıyarak bağrına bastı ve şöyle buyurdu:

- Yâ Rabbî, bunlara rahmet et. Ben, bunlara acıyorum.

Kendi bedeninden bir parça olan evlâdı sevmek, bir kimse için bulunmaz bir saâdettir. Cennet kokularını andıran saçlarını kokladığı, onların cıvıltılarını dinleyerek geçirdiği dakikalar; insana edebî tasvirlere sığmayacak kadar, büyük bir haz verir.

Bir defasında da, Resûlullah efendimizin huzûruna bir arabî gelerek şöyle dedi:

- Siz çocuklarınızı öper misiniz?

Peygamber efendimiz:

- Evet, buyurdular.

Arabî:

- Biz, çocukları öpmeyiz, dedi.

Resûl-i ekrem buyurdular ki:

- Böyle nasıl söylüyorsun? Allah senin kalbinden merhâmeti kaldırmış.

Onları sevmek, okşamak ve acımak; Allahü teâlânın kalblere koymuş olduğu bir merhâmet duygusunun eseridir. Kim bu duygudan mahrûm değilse, evlâdına karşı kayıtsız kalamaz.

Resûl-i ekrem efendimiz, bir gün kızı Hazret-i Fâtıma'nın oğullarından biri yanında olduğu hâlde evden dışarı çıktı. Resûlullah şöyle buyurdu:

- Ey çocuklar, siz Allahın yarattığı, güzel kokularındansınız.

Anne ve baba çocuklarını sevmekte adâlet ölçüsünü elden bırakmamalı, kalbine hâkim olamasa bile, hislerini belli etmemelidir. Onlara karşı sevgide, hattâ onları sevip okşamada dengeli hareket etmelidir.

Çünkü, anne ve babanın ölçüsüz hareketi, çocuklar arasında kıskançlık hissini körükler ve onları birbirine düşman kılar. Kıskançlık sebebiyle çocuklar arasında cinâyet sayılabilecek birçok üzücü hâdiseler meydana gelmektedir.

Babanın, çocuklarına karşı sevgi dolu olması, güler yüz göstermesi lâzımdır. Baba, ne devamlı asık suratlı durmalı, ne de çocukla fazla yüz göz olmalıdır. Baba, konuşmasının heybetini korumalıdır.

Çocuğa, babasının malı ile övünmemesi tenbih edilmelidir. Tevâzu sâhibi ve kibâr olması öğretilmelidir. Başkalarından birşey almanın zillet olduğu, veren elin alan elden üstünlüğü bildirilmelidir. Hasisliğin çirkinliği öğretilmelidir. Başkalarının yanında edebli oturması, ayak ayak üstüne atmaması, lâubali hareketlerden uzak durması telkin edilmelidir.

Fazla konuşmaktan, çocuğu men etmelidir! Fazla konuşmanın hayâsızlığa yol açtığı, çenesi düşüklüğün kötülüğü belirtilmelidir. Çocuk nasıl olsa konuşmasını öğrenecektir. Maksat, ona yerine göre susmasını, büyüklerin sözünü dinlemesini öğretmektir.

Doğru da olsa, çok yemin etmesine müsaade etmemelidir! Herşeye yemin, kötü bir alışkanlıktır. Büyüklere hürmet etmeyi, yerini onlara vermeyi ve herkesle iyi geçinmenin önemi anlatılmalıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 30 NİSAN 1995 · KAYIT 10484

Dört halîfe ve lakâbları

Eshâb-ı kirâmın hepsi, evliyânın en üstününden daha üstündür. Bütün Sahâbenin içinde de Resûlullahın dört halîfesi, diğerlerinden üstündür. Eshâb-ı kirâmın hepsinin Cennete gidecekleri bildirildi. Hiç birine dil uzatmak câiz değildir.

Hazret-i Ebû Bekr-i Sıddîk'ın birinci halîfe olduğu, ümmetin icmâ'ı ile sâbittir. Resûlullahın kayın babasıdır. Cümle malını hak yoluna sarf etti. Beline, hurma lifinden örtü giydi. Cebrâîl aleyhisselâm da onun giydiği gibi giyerek, Resûlullaha geldi. Resûlullah, onu bu hâlde görünce, - Yâ karındaşım Cebrâîl! Ben seni, bu hâlde hiç görmemiştim. Bu hâl nicedir? diye sordu.

Cebrâîl aleyhisselâm şöyle cevap verdi:

- Yâ Resûlallah! Şimdi sen beni bu hâlde gördün, ne kadar melekler var ise, cümlesi bu hâldedir. Bunun sebebi odur ki, Allahü teâlâ, hitâb etti ki, "Ebû Bekir kulum cümle emlâkini, benim rızâm için, benim yoluma sarfeyledi. Şimdi hurma lifinden örtü giyindi. Ey benim meleklerim, sizler dahî, onun gibi giyininiz" diye emreyledi. Cümle melekler, şimdi bu hâldedirler.

Ve kendisine, onun için, Sıddîk denildi. Ayrıca Peygamber efendimizin mirâcını, hiç tereddüt göstermeden kabûl ettiği için de Sıddîk denildiği kitaplarda yazılıdır.

Hz.Ebû Bekr-i Sıddîk'tan sonra, üstünlükte Hz.Ömer gelir. Bunun hilâfeti de ümmetin icmâ'ı ile sâbittir.

Birgün, Resûlullah efendimize, bir kimse, bir yahûdîyi şikâyet etti. Resûlullah efendimiz, her iki tarafı dinledikten sonra yahudinin haklı olduğuna hükmetti. O kimse, bu bu hükme râzı olmayınca, Resûlullah efendimiz, - O halde Ömer'e gidin, sizin da'vânızı o görsün diye buyurdu.

Davacı, Hz.Ömer'in, din düşmanı olan yahudileri sevmediğini biliyordu. Bu davanın kendi lehine onuçlanacağına kesin olarak bakıyordu.

Hazret-i Ömer'e geldiler. Da'vacı olan kimse "Bu yahûdî ile, da'vâm vardır" dedi. Hz.Ömer buyurdu ki, - Allahın Resûlü var iken, ben bu da'vâya, nasıl bakarım?

Da'vacı dedi ki:

- Biz Resûlullaha vardık, bu kâfir yahudîyi haklı buldu. Ben râzı olmayınca size gönderdi.

Hazret-i Ömer, onlara:

- Siz az bekleyin, haklı ile haksızı hemen hallederim, dedi ve içeriye girdi.

Davacının bir münââfık olduğunu hemen anladı. Eteğinin altında, bir satırla geldi. Davacının kellesini uçurup "Resûlullahın hükmüne râzı olmayanın hâli budur" dedi. İşte bundan dolayı, kendisine Ömer-ül-Fârûk denildi. Resûlullah efendimiz, (Hak ile bâtılı ayırt edici, Ömer'dir) buyurdu.

Hz.Ömer'den sonra üstünlük sırası Hz.Osmân-ı Zinnûreyn'e gelir. Bunun hilâfeti de ümmetin icmâ'ı ile sâbittir. Resûlullah efendimiz ona birbiri ardınca, iki kızını vermiştir. İkinci kızı vefât edince, (Bir kızım dahâ olsaydı, verirdim) buyurmuştur.

İkinci kızını verdiğinde, hazret-i Osmân'ı gâyet medhetmişti. Düğünden sonra kızı: (Ey benim gözümün nûru babam! Hazret-i Osmân'ı gâyet medh eylediniz. Buyurduğunuz kadar değil) dediğinde, Resûlullah efendimiz kızına: (Ey benim kızım! Hazret-i Osmân'dan gökteki melekler hayâ ederler) buyurdu.

Resûlullah ona iki kızını verdiğinden ötürü, Osmân-ı Zinnûreyn denildi. Zinnûreyn, iki nûr sâhibi demektir.

Osmân-ı Zinnûreyn'den sonra üstünlük sırası Hazret-i Alî'dedir. Hilâfeti, ümmetin icmâ'ı ile sâbittir. Resûlullah kızı hazret-i Fâtıma'yı ona nikâh etmiştir. Daha önceleri de putlara saygı göstermediği için "kerremallahü vecheh" lakâbı verilmiştir. Allahın, kerîm, şerefli, mübârek kıldığı yüz, ma'nâsındadır.

Hazret-i Ali, güzel ahlâkın canlı timsâli idi. Allahın arslanı diye anılmıştı. Şeceati, metâneti, cesâreti eşsizdi. Hiçbir zaman haddi aşmazdı. Hayatının sonuna kadar hep Resûlullah ile beraber oldu, Ondan hiç ayrılmadı. Resûlullahın ilmen ve ahlâken vârisi olmuştur. Daha on yaşında iken, Peygamber efendimizi hanımı hazret-i Hadice ile namaz kılarken görünce, "Bu yaptğınız nedir?" diye sordu.Peygamber efendimiz, - İslâmiyyet Allahü teâlânın dinidir. Allah birdir, ortağı yoktur, buyurdu. Hz.Ali de, tasdik etti.

1995 YILLIK KÜLLİYATI

05

Mayıs

31 yazı · Bugünkü Sohbet: 31

BUGÜNKÜ SOHBET · 1 MAYIS 1995 · KAYIT 10485

"Yüz canım olsa..."

Sa'd bin Ebî Vakkâs hazretleri, hazret-i Ebû Bekir vâsıtasıyla müslüman olmuş, Eshâb-ı kirâmın büyüklerinden bir zâttır. İlk müslümanların yedincisidir. Müslüman olması şöyle oldu:

Onyedi yaşında idi. Bir gece değişik bir rü'yâ gördü: Rü'yâsında kendisini zifiri bir karanlıkta gördü. Çâresiz bir hâldeyken, birden ortalık aydınlanmaya başladı. Sonra nûr saçan bir ay doğdu.

Ayın doğduğu tarafa doğru ilerlemeye başladı. Bir müddet ilerledikten sonra, birkaç kişi gördü. Dikkatlice baktığında, önlerinde Hazret-i Ebû Bekir, onun arkasında Zeyd bin Hâris ve Hazret-i Ali vardı. Onlara:

- Siz buraya ne zaman geldiniz, diye sorduğunda, - Yeni geldik. İstersen seni de aramıza alalım. Aydınlığa beraber gidelim, dediler.

Sabahleyin bu rü'yâyı hatırlayınca, çok şaşırdı. Üç gün bunu ta'bîr etmeye çalıştı. Sonunda bir netice çıkartamayıp, hazret-i Ebû Bekir'in yanına gitti. Ona:

- Yâ Ebâ Bekir, ben üç gün önce şöyle bir rü'yâ gördüm. Bunun ta'bîri nasıldır, diye sordu.

Hazret-i Ebû Bekir de:

- Gel benimle, seni cihânı aydınlatan nûra götüreyim! Rü'yânın ta'bîri budur, dedi.

Sonra beraber, Peygamber efendimizin huzûruna gittiler. Peygamber efendimiz, kendisine kelime-i şehâdet getirmesini emir buyurdular, O da Resûlullahın huzûrunda, müslüman oldu.

Annesi, müslüman olduğunu duyunca çok kızdı. Fakat yine de annesine karşı, gereken saygıyı gösteriyordu. Onu üzmemek için elinden geleni yapıyordu. Kendisine bağlılığını bilen annesi:

- Senin dinin, hısım akrabâya iyi muâmele edilmesini, onları üzmemek lâzım geldiğini ve onların emirlerine uymak gerektiğini emretmiyor mu? diye sordu. Hazret-i Sa'd:

- Evet dinimiz, ana-babayı ve akrabâyı üzmemeyi emretmektedir, dedi. Bunun üzerine annesi esas maksâdını söyledi:

- Yâ Sa'd! Vallahi sen bu yeni dinden vazgeçip, atalarımızın dinine dönünceye kadar, yiyip içmiyeceğim. Ölmüş olsam bile bu ahdimden dönmiyeceğim. Anne katili olarak da herkes seni ayıplacak, dedi.

O güne kadar, annesini üzmeyen, bir dediğini iki etmiyen, hazret-i Sa'd, Allahü teâlâya ve O'nun Resûlüne olan muhabbeti ve îmânının kuvvetli olması sebebiyle, bu teklif karşısında tüyleri ürpererek annesine dedi ki:

- Ey anne, senin yüz canın olsa ve her birini islâmiyeti bırakmam için versen, ben yine dinimden vazgeçmem. Artık ister ye, ister yeme! Bu senin bileceğin bir iştir. Benim kararım kat'îdir. Geri dönüşüm mümkün değildir. Bunu böyle bil!

Annesi, oğlunun islâmiyete olan bu bağlılığını görünce, çâresiz kalıp yemeğe içmeye başladı.

Sa'd bin Ebî Vakkas hazretlerinin başından geçen bu hâdiseden sonra, Allahü teâlâ, evlâdın ana-babaya hangi hâllerde tâbi olacağı, onların hangi emirlerini yerine getireceği husûsunda, Ankebut sûresinin sekizinci âyet-i kerîmesini gönderdi:

Biz insana, ana-babasına iyilikte bulunmasını tavsiye ettik. Bununla beraber, hakkında bilgi sahibi olmadığın, ilâh tanımadığın bir şeyi bana ortak koşmak için sana emrederse, artık onlara bu husûsta itâ'at etme! Dönüşünüz ancak banadır. Ben de yaptığınız amellerin karşılığını size vereceğim.

BUGÜNKÜ SOHBET · 2 MAYIS 1995 · KAYIT 10486

Okçuların Pîri

Sa'd bin Ebî Vakkâs hazretleri, Eshâb-ı kirâmın en cesûr ve kahramanlarındandır. İslâmiyetin ilk yıllarında müslümanlar, müşrîklerden çok ezâ ve cefâ görüyorlardı. İbâdetlerini rahat bir şekilde yapamıyorlardı.

Bir gün hazret-i Sa'd ile, birkaç sahâbî bir vâdide namaz kılmakta idiler. Bu sırada, müşrîklerin azılılarından ba'zıları, kendileri ile alay etmeye ve hakâret etmeye başladılar. Sa'd bin Ebî Vakkâs hazretleri, bunların üzerine yürüdü. Eline

geçirdiği bir deve kemiği ile, müşrîklerin ele başısının kafasını yardı. Böylece, "Allah yolunda, ilk kâfir kanı döken Sahâbî" ünvânını kazandı.

Uhud savaşında çok kahramanlıklar gösterdi. Peygamber efendimizin yanından hiç ayrılmadı. Ok atmakta çok mahâretli idi. Attığı her ok isâbet ediyordu.

Sa'd bin Ebî Vakkâs hazretleri, ayrıca "Allah yolunda ilk ok atan sahâbî"dir. Okçuların ya'nî kemankeşlerin reisidir. Uhud harbinde, 1000'den fazla ok attı. Peygamber efendimizin büyük iltifatlarına mazhâr oldu. O ok atarken Peygamber efendimiz:

- At yâ Sa'd! Anam, babam sana fedâ olsun, buyururdu. Ayrıca:

- İlâhî, bu senin okundur. O'nun atışını doğrult, Allahım sana duâ ettiğinde, Sa'd'ın duâsını kabûl eyle, diye de duâ buyurmuştur.

Peygamber efendimiz hayatında, "Anam babam sana fedâ olsun" diye sadece, hazret-i Sa'd için buyurmuştur.

Sa'd bin Ebî Vakkâs, Vedâ haccından sonra, Mekke'de hastalandı. Peygamber efendimiz kendisini ziyârete geldiğinde dedi ki:

- Yâ Resûlallah, siz Medîne'ye döneceksiniz. Ben burada ölürsem dostlarımdan ayrı kalacağım.

Peygamber efendimiz beraber Medîne'ye döneceklerini işâret ederek:

- Hayır, sen bizden geri kalmazsın! Umarım sen uzun zaman yaşayacaksın. Öyle ki senden bir takım kavimler faydalanacak, bir takımı da mahrûm kalacaktır, buyurdu.

Peygamber efendimiz sonra da:

- Yâ Rabbî, Eshâbımın Mekke'den Medîne'ye dönüşünü tamamla! diye duâ etti. Bunun üzerine, hazret-i Sa'd şifâ bulup, Medîne'ye döndü.

Sa'd bin Ebî Vakkas hazretleri, Peygamber efendimizin vefâtından sonra da savaşlarda bulunmuş, büyük kahramanlık göstermiş, önemli fetihlerde bulunmuştur.

Hazret-i Ömer, O'nu İran'ı fethetmekle vazifelendirdi. Başkumandan olarak kendisini gönderirken, buyurdu ki:

- Yâ Sa'd, Resûlullahın dayısıyım diye sakın gururlanma! Allahü teâlâ kötülüğü ancak iyilik ile yok eder. Allahü teâlâya kulluktan başka bağ yoktur. İnsanların üstünlükleri son nefeslerinde belli olur. Düşmanın çokluğundan değil, Allahtan

kork. Namazınızı muntazam kılın! Ordunda, günâh işliyen asker bulunmasın! Günâh işliyenleri hemen uzaklaştır! Allahın Resûlü ne yaptıysa, nasıl hareket ettiyse sen de öyle yap! Sabrı elden bırakma!

Savaşta, İran'ın 30 bini tamamen zırhlı, 120 bin kişilik ordusunu, 34 bin kişilik ordusuyla perîşan etti. İran'ın meşhûr komutanı Rüstem ile askerinin hemen hemen tamamı öldürüldü.

Ömrünün sonlarına doğru gözleri görmez oldu.

675 yılında, vefât etti. "Aşere-i mübeşşere"den en son vefât edendir. Medîne-i münevvere'de medfûndur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 3 MAYIS 1995 · KAYIT 10487

En büyük günâh!

Zinâ, dinimizin yasak ettiği en büyük günâhlardandır. Çünkü, hadîs-i şerîfte, (Allah katında zinâdan büyük günâh yoktur) buyuruldu. Bu büyük günâh üzerinde çok durulmuştur. Özellikle de kadınların zinâdan ve zinâya sebep olan işlerden uzak durmaları üzerinde çok hassas davranılmıştır. Özellikle kadınların üzerinde durulması, bu günâhın hâsıl olması, çok def'a onların râzı olmalarına bağlı olduğu ve kendilerini gösterdikleri, teşhir ettikleri içindir.

Bunun için, bu yasaktan, kadınların daha şiddetli yasak edilmeleri îcâb etti. Bundan dolayı, Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde, bu günâhı işliyenlerin cezâlandırılmasında, kadını erkekten evvel söyledi.

Bu günâh insana, dünyada ve âhırette zarar verir ve bütün dinlerde yasak ve çirkin olmuştur. Peygamber efendimiz, zinânın dünyada ve âhırette, sebep olacağı kötülükleri şöyle bildirdi:

(Zinânın dünyada üç fenâlığı vardır: Biri, güzelliği ve parlaklığı giderir. İkincisi, fakîrliğe sebep olur. Üçüncüsü, ömrün kısalmasına sebep olur. Âhıretteki üç zararına gelince, Allahü teâlânın gadabına sebep olur. İkincisi, suâlin, hesâbın fenâ geçmesine sebep olur. Üçüncüsü, Cehennem ateşinde azâb çekmeye sebep olur.)

Bir hadîs-i şerîfte, (Yabancı kadınlara bakmak, gözlerin zinâsıdır. Onları tutmak, ellerin zinâsıdır. Onlara gitmek, ayakların zinâsıdır) buyuruldu.

Nûr sûresindeki âyet-i kerîmede meâlen, (Mü'minlere söyle, yabancı kadınlara bakmasınlar ve zinâ etmesinler! Ve mü'min kadınlara söyle! Onlar da, yabancı erkeklere bakmasınlar ve zinâ etmesinler!) buyuruldu.

Kalb, göze tâbidir. Gözler harâmdan sakınmazsa, kalbi korumak güç olur. Kalb, harâma dalarsa, zinâdan sakınmak güç olur. O hâlde, îmânı olanların, Allahü teâlâdan korkanların, harâma bakmaması lâzımdır. Ancak bu sûretle, kendini korumak, dünya ve âhırette zarardan kurtulmak mümkün olur.

Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde, kadınların, kızların, yabancı erkeklerle yumuşak sesle, cilveli konuşmalarını, böylece kötü adamların kalblerine fenâlık getirmelerini men etmekte, buna sebep olmıyacak şekilde söylemelerini istemektedir.

Dinimiz, kadınların, yabancı erkeklere süslenmelerini yasak etmektedir. Bileziklerinin sesini duyurmamak için, yavaş, sessiz yürümelerini emir etmektedir. Ya'nî fıska, günâha sebep olan herşey de günâhtır. O hâlde günâha, harâma sebep olan şeylerden kaçmak lâzımdır. Kur'ân-ı kerîmde meâlen, (Zinâya yaklaşmayın! Çünkü o, çirkin, aşağı bir iş, kötü bir yoldur) buyuruldu. (İsrâ 32)

"Zinâya yaklaşmayın" demek, zinâya götürecek sebeplerden, hareket ve işlerden sakının, yabancı kadınları düşünmeyin, onlarla konuşmayın, onların seslerini dinlemeyin, onlara bakmayın, demektir.

Açık saçık giyinmek, kötü işlere yol açabilir. Kur'ân-ı kerîmde meâlen, (Ey Resûlüm, mü'minlere söyle, harâma bakmasınlar ve avret yerlerini harâmdan korusunlar! Müslüman kadınlar da zînetlerini göstermesinler, başörtülerini yakalarına kadar örtsünler!) buyuruldu.

Yabancı kadınlara bakmak gözü zayıflatır, kalbi de karartır. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Yabancı kadını görüp, azâb-ı ilâhiden korkarak, başını ondan çevirene, Allahü teâlâ ibâdetin tadını duyurur.)

(Harâma bakmıyan gözler, Cehennem ateşi görmez.)

"Safizm" ya'nî kadınların, yabancı kadınlara şehvet ile bakması ve dokunması, kadınların, kocasından başkasına, erkek ve kadın, kim olursa olsun, yabancıya süslenmeleri câiz değildir. Erkeklerin homoseksüel olması, ya'nî oğlanlara şehvet ile bakmaları ve dokunmaları harâm olduğu gibi, kadının da homoseksüel olması, ya'nî kadına şehvet ile dokunması ve bakması harâmdır. Dünyada ve âhırette

felâketlerden kurtulmak için, bu incelikleri iyi gözetmek lâzımdır. Erkekle kadın, başka cinsten oldukları için, bir araya gelmeleri güçtür. Kadının kadına yaklaşması böyle olmayıp kolaydır. Bunun için kadının kadına bakmasını ve dokunmasını, erkeğin kadına ve kadının erkeğe bakmasından daha şiddetle men' etmelidir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 4 MAYIS 1995 · KAYIT 10488

Fuhuşun sebepleri

Bugün Hıristiyan memleketlerinde, zinâ, safizm, livâta gibi fuhuş çok yaygındır. Bunun en önemli sebebi de, kadın ve erkeklerin, birbirleri ile kontrolsüz, ölçüsüz şekilde görüşmeleridir. Bunun için, Batıda zinâ etmeden ömür geçirmiş bir erkek ve kadın, pek nadir bulunur.

Kadın erkek, hiçbir çekinme olmaksızın, beraber oturmaları, konuşmaları ve görüşmeleri ile, kadınlara hürmet ediyoruz ve haklarını yerine getiriyoruz dedikleri hâlde, onları bu tehlikelere kendileri düşürerek, gerçekte kadınları tahkîr etmekte, aşağılamakta ve ticâret metâ'ı olarak kullanmaktadırlar.

Müslümanların hanımları ise, ırz, nâmus ve hayâ sâhibi olarak, beyleri yanında ve her yerde muhterem, kıymetli olduğundan, beyleri onları böyle tehlikelere ve hakâretlere lâyık görmezler.

Herkes, en çok sevdiği ve kıymetli olan şeyleri, kendi nefsi için sakladığı gibi, müslümanlar da, kendilerine her şeyden kıymetli, azîz ve muhterem bildikleri beylerini, hanımlarını uçan kuştan esirgerler. Bu ise, muhabbetin, sevginin çokluğundandır.

Avrupalılar, bu husûsta ahlâk ve nâmus duygusundan uzaklaşmışlardır. Erkeğin, hanımını veya kadın kocasını kıskanması, çok gülünç ve alay konusu olan bir ahmaklık kabûl edilmektedir. Bir kimse hakkında, filan kıskanç imiş denilince, terbiyesiz ve ahmak sayılır.

Az da olsa, bazı Hıristiyanlar bu aşağılığın farkına vardılar. Tanıdığımız Hıristiyanlardan birisi, Almanya'da doğup büyümüş ve protestan olarak yetişmiş iken, balolara kız kardeşlerini götürüp, başkalarının eline terketmeye, nâmus

duygusu ile râzı olmadığından, vatanı olan Almanya'yı ve dîni olan Hıristiyanlığı terkederek, İstanbul'a gelmiş ve müslüman olmakla şereflenmiştir.

Avrupayı görmüş olanların bildiği gibi, birçok kibâr âilelerde, karı- koca arasında şeklî bir beraberlik vardır. Evlerine misâfir geldiği ve kendileri de misâfirliğe gittikleri zaman, dostlarına karşı, güyâ, birbirlerine çok bağlıymışlar gibi, güzel muâmele ederler.

Fakat bir müddet sonra, âileler birbirlerine yakınlaşıp karıştıkları zaman, karı-kocanın asıl düşünceleri anlaşılır. Ya'nî her biri, diğerini görmek istemiyecek kadar, birbirlerinden bıkmış, usanmıştır. Hattâ ba'zıları, ne sen bana karış, ne de ben sana karışayım diye, anlaşma yapmışlardır.

Böylece, erkeğin birkaç sevgilisi olduğu gibi, kadının da nice sevgilileri olup, ikisi de, kendi zevk ve safâlarında, ayrı ayrı vakit geçirmektedirler. Ayrıca, iki taraftan biri, hayatta olduğu müddetçe, bir başkası ile evlenemediklerinden, birbirlerinin ölmesini beklerler. Ba'zan, biri diğerinden kurtulmak için, öldürmeye dahî teşebbüs etmektedir.

Bu gayr-i insanî, yaşayışların sebebi, hep zinâ ve benzeri kötü ahlâktır. Bu kötülükleri, asrilik, medenilik gibi çeşitli isimler altında, yıllardır memleketimize sokmaya çalışmışlardır.

Erkeklerle kadınların bir arada toplanmaları, oturup kalkmaları ve balolarda kadınların boyunları, gerdanları, kolları açık olarak dans etmeleri ve süs eşyâlarını ve zînetlerini takarak gelip, kadın erkek karma karışık oturmaları serbest olunca, buralarda gözlerini birbirlerine bajmaktan muhâfaza edecek kaç erkek ve kaç kadın bulunabilir?

Müslüman bir hanımın kocası, ne kadar uygunsuz olsa da, kendisi başka bir erkekle konuşmadığı, oturup kalkmadığı için, ona tahammül eder ve geçinir gider. Felâkete sebep olacak, zararlı hâllerde bulunmazlar. Kıskançlık sâhibi ve ayıp bilen bir kimse için, islâm dîninden başka bir dinde, aslâ kalb huzûru ile yaşamak mümkün değildir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 5 MAYIS 1995 · KAYIT 10489

Kurban Kesmek

Mukîm olan, seferde olmıyan, âkıl-bâlig, hür, müslüman erkek ve kadının, ihtiyaç eşyâsından fazla nisâb miktarı malı veya parası varsa, kurban için niyet ederek, belli günlerde, belli bir hayvanı kesmeleri vâcibdir.

İhtiyaç eşyâsı demek, kıymetleri ne kadar çok olursa olsun, bir ev, bir aylık yiyecek, her yıl üç kat elbise, çamaşır, evde kullanılan eşyâ ve âletler, binecek vâsıtası, meslek kitapları ve ödeyeceği borçlarıdır. Bu eşyâların mevcut olması şart değildir. Eğer mevcut iseler, zekât ve kurban için nisâb hesâbına katılmazlar.

Ticâret için olmayan, ihtiyacından artan eşyâ, evindeki süs eşyâsı, yere serili olmayan halılar, kullanılmayan fazla ev eşyâsı, san'at ve ticâret âletleri, kurban için ihtiyaç eşyâsı sayılmaz. Bunlar, fıtra ve kurban için, nisâb hesâbına katılır. Tarlasından aldığı mahsûl veya tarlanın, evin, dükkânın, atelyenin, kamyonun bir senelik kirâsı, ne kadar çok olursa olsun, bir yıllık ev ihtiyacını veya aylık geliri, aylık ihtiyacını ve kul borcunu karşılamıyan kimse, İmâm-ı Muhammed hazretlerine göre, fakîrdir. Fetvâ da böyledir.

İmâm-ı a'zama göre ise zengin sayılır. Çünkü, mülkü olan tarlanın ve bu demirbaş malların değeri, ihtiyacını karşılar ve nisâb kadar da artar. Bunun, kirâyı her alışta, bir miktar ayırıp, biriktirerek kurban kesmesi lâzımdır. Yâni, büyük sevâba kavuşması lâzımdır. Fıtra vermez ve kurban kesmezse, imâm-ı Muhammed'e göre, günâhtan kurtulur.

Görülüyor ki, her iki ictihâd da müslümanlara rahmettir. Bu hâlde olan kimse, kurban kesmezse, imâm-ı Muhammed'in ictihâdı, bunu azâbdan kurtarır. Tarlasından hiç mahsûl almayan, kirâya da veremiyen kimse ve ihtiyacından fazla malı olup da, parası bulunmayan erkek veya kadın, imâm-ı Muhammed'in ictihâdına uyarak kurban kesmezse, günâha girmez.

Aldığı kirâ ile güç geçinen kimse, nisâba mâlik ise, para biriktirip, kurban kesmelidir. Etin hepsini kavurma yapıp, birkaç ay et parasından biriktirerek, gelecek yılın fıtra ve kurban parası olarak saklamalıdır. Böylece, kurban sevâbından mahrûm kalmamalıdır.

Kurban, koyun, keçi, sığır, deveden birini, kurban bayramının ilk üç gününde, kurban niyeti ile kesmek demektir. Bir sığırı veya deveyi, yedi kişiye kadar müslüman, bâlig kimse, ortak olarak da satın alıp kesebilirler. Bunlara, nâfile kurban, adak veya akîka da ortak edilebilir.

Zenginin satın aldığına, sonradan ortak olmak câiz ise de mekrûhtur. Hiçbirinin hissesi yedidebirden az olmamalıdır. Sekiz kişinin yedi sığırı veya iki kişinin iki koyunu ortak satın almaları câiz olmaz. Çünkü, herbirinin her hayvanda hissesi vardır.

Fâiz olmaması için, eti tartarak, eşit ağırlıkta olarak paylaşmaları lâzımdır. Tartmadan bölüşüp helâllaşmak câiz olmaz. Çünkü taksîmi mümkün olan birşeyde ortak olanların hisselerini ayırmadan önce, hiç kimseye hediye etmeleri câiz değildir.

Altı kişiye et ile birlikte deri veya bacak da verilirse tartmadan paylaşmaları câiz olur. Veya altı kişi yedinciyi, kesmeye, kestirmeye, etini istediği gibi dağıtmaya vekil tayin ederse, vekil kimse kurbanı kesip istediği şekilde, göz kararı dağıtabilir. Aile olarak kesenlerin böyle yapmaları iyi olur. Aynı aileden meselâ, dört kişi bir sığır kesecek ise, içlerinden birine, kurbanını, kesmek, kestirmek etini istediği gibi dağıtmak üzere vekâlet verir. Vekil, dağıtıp dağıtmamakta, istediği gibi dağıtmakta yetkili olduğu için, kurbanı paylaşmadan da evde kullandırabilir.

Zengin ve fakîr, nezir kurbanlarının etlerinden kendileri yemez ve zekât verilmesi câiz olmayan kimseler de yemez ve zenginlere yedirmez.

Bu günlerde kesmezlerse, bayramdan sonra canlı olarak kendini, eğer satın almamış ise, değerini sadaka verirler. Kesip etini sadaka vermeleri câiz olur. Bayramda kesilen nezrin etlerinin kıymeti, diri değerinden az olursa, farkını ayrıca sadaka vermeleri lâzım olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 6 MAYIS 1995 · KAYIT 10490

Kurban kesme günleri

Kurban kesen, kendini Cehennemden âzâd etmiş olur. Bir hadîs-i şerîfte (Hasîslerin en kötüsü, [kesmesi vâcib olduğu hâlde] kurban kesmiyendir)

buyuruldu.

Resûlullah efendimiz, iki kurban keserdi. Biri kendisi için, biri de ümmeti için idi. Resûlullah için de kurban kesmek müstehabdır ve çok sevâbdır.

Bayram kurbanından başka bir de nezir [adak] kurbanı vardır. Filan işim olursa, Allah rızâsı için bir kurban keseceğim diyen kimse, isteği yerine gelince bunu ilk kurban bayramında kesmesi vâcib olur. Adak yaparken kurban kelimesini söylemeyip de, filan işim olursa, Allah rızâsı için bir koç keseceğim diyen, dileği hasıl olunca, bayramı beklemeden kesebilir. Kurban kelimesi geçtiğinde mutlaka kurban bayramında kesmesi lâzımdır.

Bayramdan önce, Allah rızâsı için bir koyun veya şu koyunu kurban edeyim diyen zengin veya fakîr kimsenin, kurban bayramında bir koyun kesmesi nezir olacağından kesmesi vâcib olur.

Bayram günlerinden önce nezir yaparken fakîr iken, bayram günlerinde zengin olursa, ayrıca bir de bayram kurbanı kesmesi vâcib olur. Zengin, bunu bayram günlerinde söylerken, bayram kurbanını kesmeyi niyet ederse, bir koyun keser. Bunu bayramdan evvel söyledi ise, muhakkak iki koyun keser. Fakîr mutlaka bir keser. Nezir, adak kurbanını satamazlar.

Seferî olanın ve nezri olmayıp kurban niyeti ile almayan fakîrin bayramda kurban kesmeleri şart değildir. Keserlerse çok sevâb olur. Kurban hayvanını fakîrlere veya hayır, yardım cemiyetlerine diri olarak sadaka vermek kurban olmaz. Kesmek, kan akıtmak şarttır.

Bizzat başında bulunup kestirme imkânı bulamıyanlar, hayır kurumunda vazifeli birine, kesmek, kestirmek, etini istediği gibi dağıtmak üzere vekâlet verir. Vekâlet alan kimse de onun adına keser, etini kuruma meselâ, fakir çocukların kaldığı yurda verir.

Kurban bayramının üçüncü günü fakîr olacağını veya sefere çıkacağını bilen kimseye, birinci günü kurban kesmek vâcib olmaz. Üçüncü günü zengin olacağını bilenin, kurban kesmesi, zilhiccenin onuncu günü, yâni bayramın birinci günü fecir vaktinde vâcib olur. Seferî olan zengin veya durumu müsait olan fakîrin, kurban kesmesinde hiçbir mahzûr yoktur. Çok iyi olur, sevâb olur.

Kurban, bayramın birinci günü bayram namazı kılındıktan sonra, üçüncü günü güneş batıncaya kadar kesilebilir.

Kurban kesecek kimsenin, zilhicce ayının birinci gününden, kurban kesinceye kadar, saçını, sakalını, bıyığını ve tırnağını kesmemesi müstehabdır. Fakat vâcib değildir. Bunları kesmesi günâh olmaz ve kurban sevâbı azalmaz.

Diri kurbanı veya parasını sadaka vermek câiz değildir. Sadaka ederse, üçüncü günün akşamına kadar, ikincisini keser. Bayram kurbanını üçüncü günün akşamına kadar kesmiyen kimse, kurbanı satın almışsa, canlı olarak kendini veya kıymetini gümüş veya altın olarak fakîrlere verir. Bayramdan sonra keser ise, etinden kendi yiyemez. Hepsini fakîrlere dağıtır.

Bütün etinin kıymeti canlı kıymetinden az ise, değer farkını da sadaka verir. Satın almamış ise, orta derecede bir kurban değerini fakîrlere verir. Böylece, cezâdan kurtulur ise de, kurban kesmek sevâbını kazanamaz.

Satın alırken kusûrlu ise veya kesmeğe uygun olarak alınıp sonradan, kesmeye mâni' bir kusûr hâsıl olursa, zengin kimse bir başkasını alıp keser. Adak olan kurban kusûrlu olursa, zengin de, fakîr de onu keser. Adak ölürse, başka almaları îcâb etmez.

Kurban kesilmeden önce, yününden, sütünden istifâde câiz değildir. Vaktinden önce kesip, etinden yemek ve zenginlere yedirmek de helâl değildir. Bunlar fakîrlere verilir.

Bunun için, kurban, Arefe günü kesilmez. Bunun etinden kendi yemesi ve zenginlere yedirmesi helâl olmaz.olamaz. İki kimsenin kurbanı karışırsa, herbirinin kendinin sanarak kestiği, kendi kurbanı olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 7 MAYIS 1995 · KAYIT 10491

Kurbanlık hayvanın vasıfları

Bir gözü görmiyen, topal olup yürüyemiyen, dişlerinin yarısı yok olan, gözünün, kulağının veya kuyruğunun çoğu, ön veya arka bir ayağı kesilmiş olan, çok zayıf olan hayvan kurban olmaz. Boynuzu kırık veya boynuzsuz, uyuz, burulmuş olan kurban câizdir.

Dişi hayvan da, erkek de kurban edilebilir. Koyunun erkeği ve beyazı siyahından çok olanı, keçinin dişisi daha sevâbdır. Kıymetleri müsâvî ise, koyun

kesmek, sığır kesmekten daha sevâbdır. Koyunun, keçinin bir yaşını, sığırın iki, devenin beş yaşını geçmiş olması lâzımdır. Altı ayı geçmiş koyun, iri, semiz ise, câiz olur. Kesilen hayvandan çıkan yavru diri ise, yiyebilmek için, ayrıca kesmek lâzımdır. Ölü ise, yemesi câiz olmaz.

Kurbanı kesilecek yere sürükleyerek çekmek, bıçakları hayvanı yatırdıktan sonra bilemek ve birini, ötekinin gözü önünde kesmek mekrûhtur.

Önce diz boyu çukur kazılır. Kurbanın gözleri tülbent ile bağlanır. Kıbleye dönük olarak sol yanı üzerine yatırılır. Boğazı çukurun kenarına getirilir. İki ön ve bir arka ayakları, uçlarından bir araya bağlanır. Üç kerre bayram tekbîri okunur.

Sonra "Bismillahi Allahü ekber" diyerek, deveden başka hayvanın boğazının herhangi bir yerinden kesilir. "Bismillahi" derken, (h) yi belli etmek lâzımdır.

Bunun için, her zaman "Allah teâlâ" dememeli, "Allahü teâlâ" deyip (h) harfini belli etmeğe alışmalıdır. Hayvanın boğazında "Merî" denilen yemek borusu, "Hulkûm" denilen hava borusu ve "Evdâc" denilen iki yanda birer kan damarı vardır.

Bu dört borudan üçü bir anda kesilmelidir. Kesenin de kıbleye karşı dönmesi sünnettir. Hayvan soğumağa başlamadan, yâni çırpınması durmadan ensesini de kesmek mekrûhtur. Yalnız ensesinden kesmek harâmdır.

Hayvan tamamen ölüp, çırpınması durmadan, kafasını koparmak ve derisini yüzmeğe başlamak da mekrûhtur. Kesmesini bilenin kendi kesmesi müstehabdır. Bilmiyenin, vekîline kestirmesi ve kesilirken yanında bulunup, (En'âm) sûresinin yüzaltmışikinci "İnne salâtî" âyetini "lâ şerîke leh"e kadar okuması müstehabdır.

Kurban etini, kesen de yiyebilir. Fakîr olsun, zengin olsun, herkese ve zimmîye de verebilir. Etin üçte birini evine, üçte birini komşulara, gerisini fakîrlere vermek müstehabdır. Hepsini fakîrlere sadaka vermek veya kendi evine bırakmak da olur.

Derisi namaz kılan fakîre verilir. Ne olduğu bilinmiyen kimselere verilmez. Veya evde kullanılır. Yahut devâmlı kullanılacak birşey karşılığı verilir. Tükenen birşey veya para karşılığı satılmaz. Derisi, eti satılırsa, parası fakîre sadaka verilir. Kesene, ücreti olarak da deri ve et verilemez.

Kurbanın ve her hayvan etinin yedi yerini yemek harâmdır. Bunlar, akan kan, bevl âleti, hayâları [koç yumurtası], bezleri [guddeleri], safra kesesi, dişi hayvanın önü ve bevl kesesi [mesânesi]dir. Kurban satın alınırken (Bayram günü kesmesi

vâcib olan kurbanı almağa) niyet etmelidir. Bunu keserken, tekrar niyet etmesi şart değildir.

Bu aldığı hayvanı kurban etmesi şart değildir. Fakat, keseceğinin kıymeti bundan az olmamalıdır. Satın alırken, hiç niyet etmese de olur. Fakat, bunu keserken veya kesecek olanı vekîl ederken niyet etmelidir. Kurbanını bir hayır cem'iyyetine meselâ İhlas Vakfına vermek istiyen kimse, kurbanını veya parasını götürüp, bu işle vazîfeli memûra teslîm ederken, "Allah rızâsı için, bayram veya nezir kurbanımı kesmeğe ve dilediğine kestirmeye ve etini ve derisini dilediğine vermeğe seni vekîl ettim." demelidir.

Vazifeli kimse, gelen veya kendi satın alacağı kurbana bir numara bağlar. Bu numarayı ve kurban sâhibinin ismini deftere yazar. Kesilirken, sahiplerinin ismini söyliyerek kasapları vekîl eder. Etleri dilediği kimselere ve derileri bir fakîr vazîfeliye verir.

Bu fakîr, derilerin kıymeti ile, nisâb miktarına mâlik olmadan evvel, elindekileri toptan, dilediğine hediye eder. Bu da satar. Paraları arzû edilen yere verilir. Fakîrin, kendisine verilen derileri satması veya hediye etmesi câizdir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 8 MAYIS 1995 · KAYIT 10492

Bugün terviye günüdür

Zilhicce ayının ilk on gününü ibâdetle geçirmenin fazîleti hadîs-i şerîflerle haber verilmiştir. İlk dokuz gün oruç tutmanın sevâbı da yine hadîs-i şerîflerle bildirilmiştir. Zilhicce ayının sekiz ve dokuzuncu günlerinin, diğer günlerden ayrı bir değeri, kıymeti vardır. Zilhicce ayının sekizinci gününe Terviye günü denir. Arefe'den önceki gündür.

Terviye günü, hacılar Mekke'den Mina'ya çıkar. "Terviye" denmesinin sebebi, hacıların o gün Zemzem suyundan çok içip kanmalarından dolayıdır. Ba'zıları, o güne terviye denmesi, terviyenin düşünme, tefekkür ma'nâsına gelmesindendir, demişlerdir.

Çünkü, İbrâhim aleyhisselâm zilhicce ayının sekizinci gecesi, rü'yâsında oğlu İsmâil aleyhisselâmı kurban ederken görünce, bu rü'yâ şeytânî midir, rahmânî

midir diye o günü düşünceyle, tefekkürle geçirdi.

Terviye gününü oruçla geçirmenin; ibâdet yapmanın, günâhlardan sakınmanın sevâbı büyüktür. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ, ibâdetler içinde, Zilhiccenin ilk on gününde yapılanları daha çok sever. Gecelerinde kılınan namaz, Kadr gecesinde kılınan namaz gibidir. Bu günlerde çok tesbîh, tehlîl, tekbîr ediniz!)

(Bir müslüman, Terviye günü oruç tutar ve günâh olan söz söylemezse, Allahü teâlâ, onu elbette Cennete sokar.)

Arefe günü Arefe günü ise, Zilhicce ayının dokuzuncu günüdür. Arafe gününün de fazîletleri hadîs-i şerîflerle haber verilmiş, o günde yapılan ibâdetlere, tutulan oruçlara kat kat sevâb verileceği bildirilmiştir.

Arafe gününe hürmet etmek, saygı göstermek lâzımdır. Bu ise, harâm işlememek ve ibâdet yapmakla olur. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Arefe gününe hürmet ediniz! Çünkü Arefe, Allahü teâlânın kıymet verdiği bir gündür.)

(Arefe günü oruç tutanların iki senelik günâhları affolunur. Biri, geçmiş senenin, diğeri, gelecek senenin günâhıdır.)

(Arefe günü bin İhlâs okuyanın bütün günâhları affolur ve her duâsı kabûl olur. Hepsini Besmele ile okumalıdır.)

Arefe gününün gecesi de çok kıymetlidir. Arefe gecesi, Arefe günü ile Kurban Bayramının birinci günü arasındaki gecedir. Yâni Zilhicce ayının dokuzuncu ve onuncu günleri arasındaki gecedir.

Arefe gecesini ibâdetle geçirenlerin Cehennemden âzâd olduğu haber verilmiştir. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Arefe gecesi ibâdet edenler, Cehennemden âzâd olur.)

(Rahmet kapıları dört gece açılır. O gecelerde yapılan duâ, tevbe reddolunmaz. Fıtr bayramının ve Kurban bayramının birinci geceleri, Şa'bânın onbeşinci gecesi ve Arefe gecesi.)

Arefe günü ve gecesini, Kurban Bayramı gecelerini fırsat, ganîmet bilmelidir. Kurban Bayramı geceleri, Kurban bayramının birinci, ikinci ve üçüncü günlerinden sonraki gecelerdir. Bu üç güne "Eyyâm-ı nahr" denir.

Bugün ve gecelerde, kandil gecelerindeki gibi, kazâ namazı kılmalı, tevbe etmeli, Kur'ân-ı kerîm okumalı ve çok yalvarıp duâ etmelidir. Bu geceleri ihyâ etmeli, gâfil olmamalıdır. Gecenin bir saatini ihyâ etmek yâni ibâdetle geçirmek, bütün geceyi ihyâ etmek demektir.

Terviye ve Arefe günü oruç tutacak olanlar, kazâ borçları varsa, kazâ orucuna niyet etmelidir. Nâfile ibâdete verilen sevâb, farz ibâdete verilen sevâb yanında damla bile değildir. Borcu olmayan, nâfile olarak orucunu tutar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 9 MAYIS 1995 · KAYIT 10493

Yarın Bayram

Bayram günleri sevinmek, neşelenmek lâzımdır. Hazret-i Ebû Bekr, kızı hazret-i Âişe vâlidemizin evine gidince, iki hizmetçinin tef çalıp neşelendiklerini gördü. Ensâr-ı kirâmın kahramanlıklarını övüyor, destan söylüyorlardı. Hazret-i Ebû Bekr, Resûlullahın evinde böyle şey yapılmasının uygun olmıyacağını bildirerek, onların susmalarını söyledi. Peygamber efendimiz, (Yâ Ebâ Bekr, onlara mâni olma! Her kavmin bir bayramı vardır, bu da bizim bayramımızdır. Bayram sevinç günleridir) buyurdu.

Müslümanı sevindirmek çok sevaptır. Bayramlar, müslümanların birbirini sevindirmesine birer vesîledir. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Allahü teâlânın en çok sevdiği amellerden biri, mü'mini sevindirmek, üzüntüsünü gidermek, borcunu ödemek, yâhut aç iken onu doyurmaktır.)

(Bir mü'mini sevindireni, Allahü teâlâ da Kıyâmette sevindirir.)

Bayram günleri şunları yapmak sünnettir:

Erken kalkmak, gusl abdesti almak, misvâk ile dişleri temizlemek, güzel koku sürünmek, yeni ve temiz elbise giymek, sevindiğini belli etmek, kurban kesen, o gün ilk olarak kurban eti yemek. O gün yüzük takmak. Câmiye erken ve yürüyerek gitmek. Dönüşte, başka yoldan gelmek. Çünkü, ibâdet yapılan yerler ve ibâdet için gidip-gelinen yollar, kıyâmet günü şehâdet edeceklerdir.Bayram tekbîrlerini, Kurban bayramında cehren söylemek.

Mü'minleri güler yüzle ve "Selâmün aleyküm" diyerek karşılamak. Fakîrlere çok sadaka vermek, İslâmiyyeti doğru olarak yaymak için çalışanlara yardım etmek. Dargın olanları barıştırmak, akrabâyı ve din kardeşlerini ziyâret etmek. Onlara hediyye götürmek de sünnettir. Erkeklerin kabirleri ziyâret etmeleri de sünnettir.

Bayram Namazı Bayram namazı iki rek'attir. Cemâ'atle kılınır, yalnız kılınmaz. Birinci rek'atte Sübhâneke'den sonra eller üç defa kulaklara kaldırılıp, her defasında tekbir getirilir ve iki yana uzatılır, üçüncüsünde, göbek altına bağlanır. Sonra Fâtiha ve zamm-ı sûre okunup rükû' ve secdeler yapılır.

Ayağa kalkılarak, ikinci rek'atte Fâtiha ve zamm-ı sûre okunduktan sonra, iki el yine üç kere kulaklara götürülür ve her defasında tekbîr getirilir. Üçüncüde de, eller yana salınır. Dördüncü tekbîrde, eller kaldırılmayıp, rükû'a eğilinir. Secdeler yapılır ve oturulup Ettehiyyâtü ve salevât duâlarından sonra selâm verilir.

Teşrîk Tekbîrleri Arefe günü, yâni Kurban bayramından önceki gün sabah namazından, dördüncü günü ikindi namazına kadar, yirmiüç vakitte hâcıların ve hacca gitmiyenlerin, erkek kadın herkesin, cemâ'at ile kılsın, yalnız kılsın, farz namazda veya bu bayramdaki farzlardan birini, yine bu bayram günlerinden birinde kazâ edince, selâm verir vermez, "Allahümme entesselâm..." demeden evvel, bir kere "Tekbîr-i teşrîk" okuması vâcibdir.

Teşrîk tekbîri olarak, "Allahü ekber, Allahü ekber. Lâ ilâhe illallah. Vallahü ekber, Allahü ekber ve lillahil-hamd" denir. Cum'a namazlarından sonra da okunur. Bayram namazından sonra okumak müstehabdır. Cenâze namazından sonra okunmaz.

Câmiden çıktıktan veya konuştuktan sonra okumak lâzım değildir. İmâm, tekbîri unutursa, cemâ'at terk etmez. Erkekler yüksek sesle okuyabilir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 10 MAYIS 1995 · KAYIT 10494

"Cenâb-ı Hak oğlunu kurban etmeni istiyor."

İbrâhim aleyhisselâm, - Yâ Rabbî! Bana sâlihlerden bir çocuk ihsân buyur, diye duâ etti.

Allahü teâlâ ona hazret-i İsmâil'i müjdeledi. Âyet-i kerîmede meâlen:

- Biz de ona halîm bir oğul müjdeledik, buyuruldu.

İsmâil aleyhisselâmın doğumundan sonra, Allahü teâlânın emri ile, İsmâil aleyhisselâmı ve annesi Hâcer vâlidemizi Mekke'ye bırakıp Şam'a döndü. Zaman zaman gider, onları Mekke'de ziyâret ederdi.

Yüzünde, Muhammed aleyhisselâmın temiz babalardan temiz ve afîf analara geçip gelen nûru parlayan hazret-i İsmâil çok güzeldi. Bu sebepten İbrâhim aleyhisselâmın, oğlu İsmâil'e karşı muhabbeti fazla idi.

İsmâil aleyhisselâm yedi yaşında iken, birgün İbrâhim aleyhisselâm ibâdet ettiği mihrâbda, bu muhabbet içinde uyudu. Rü'yâsında oğlu İsmâil ile otururken, bir melek gelip:

- Ben, Allahü teâlânın elçisiyim. Allahü teâlâ, bu oğlunu kurban etmeni istiyor, dedi.

İbrâhim aleyhisselâm korku ile uyandı. "Rü'yâ Rahmânî midir, yoksa şeytânî midir?" diye tereddüt etti.

O gün hep bu rü'yâyı düşündü. Onun için bu güne Terviye denildi. İkinci gece aynı rü'yâyı gördü. Rahmânî olduğunu anladı. Bu güne Arefe denildi. Üçüncü gece yine aynı rü'yâyı gördü. Artık Hak teâlânın emri olduğunda şüphesi kalmadı. Hanımı Hâcer'in yanına geldi:

- Ey Hâcer, benim gözümün nûru oğlum İsmâil'i yıka, en iyi elbisesini giydir, saçını tara, onu dostuma götüreceğim, dedi.

Sonra; hazret-i İsmâil'e dedi ki:

- Yanına iple bıçak al!

- Bunları ne yapacağız baba?

- Allah rızâsı için kurban keseriz, cevâbını verdi.

Yolda giderken, hazret-i İsmâil, babasına sordu:

- Nereye gidiyoruz?

- Dostuma.

- Evi nerededir?

- O, evden ve mekândan münezzehtir. Yer ve gök O'nun mülküdür.

- Babacağım! O bizimle oturup yemek yer mi?

- O yemekten ve içmekten de münezzehtir.

O sırada şeytân, bir fırsatını bulup, yaşlı bir adam kıyâfetinde hazret-i İbrâhim'in hanımı Hâcer'in yanına geldi. Ona:

- İbrâhim, oğlunu nereye götürdü? deyince, hazret-i Hâcer:

- Bir dostunu ziyârete, diye cevap verdi.

Şeytan:

- Hayır, onu kesmeye götürdü, dedi.

Hâcer vâlidemiz:

- Baba, oğlunu boğazlamaz. Şefkat buna mânidir, karşılığını verdi.

Şeytan:

- Öyle zannederim ki, Allah emretmiştir, deyince, hazret-i Hâcer:

- Allahü teâlânın emrine uymak elbette lâzımdır. O'nun emrini, cân-ü gönülden kabûl ederiz, dedi.

Şeytan ondan yüz bulamayınca, yine aynı kıyâfette hazret-i İsmâil'in yanına geldi ve ona sordu:

- Baban seni nereye götürüyor, biliyor musun?

- Dostunun ziyâretine.

- Vallahi seni öldürmeğe götürüyor.

- Hiç babanın oğlunu öldürdüğünü gördün mü?

- Öyle zannederim, Allah emretmiştir.

- O emretti ise, cân-ü gönülden râzıyım. (Devâmı yarın)

BUGÜNKÜ SOHBET · 11 MAYIS 1995 · KAYIT 10495

"Tek arzûm Cenâb-ı Hakkın rızâsıdır!"

(Dünden Devâm)

Hazret-i İsmail, babası İbrahim aleyhisselâmın, kendisini kurban edeceği yere götürürken, ihtiyâr kılığındaki şeytanın konuşmalarından sıkılmıştı. Çünkü

ihtiyar, İsmâil aleyhisselâmı, babasına, dolayısıyla Cenâb-ı Hakka karşı isyâna teşvik ediyordu. Bunun için babasına; Bu ihtiyâr beni rahatsız ediyor, kalbime vesvese vermek istiyor, dedi.

İbrâhim aleyhisselâm, - Taş at! Yanından uzaklaşsın! buyurdu.

İsmâil aleyhisselâm taş atarak şeytanı yanından uzaklaştırdı. Bu sırada Minâ'da olduklarından hacıların "şeytan taşlaması" buradan kaldı.

Hazret-i İsmâil'den de yüz bulamayan şeytan, İbrâhim aleyhisselâmın yanına sokularak:

Ey İbrâhim, sen yanlış hareket ediyorsun. Şeytan sana vesvese verdi. Sakın oğlunu boğazlama, sonra pişmân olursun. Ama fayda etmez, dedi.

İbrâhim aleyhisselâm onun şeytan olduğunu anladı.

- Vallahi bu, Hak teâlânın emridir ve sen şeytansın. İbrâhim'e ve akrabâsına zarar yapamazsın! buyurdu.

Şeytan rezîl olup geri döndü. Nihâyet Buseyr dağına vardıklarında göğün yedi katındaki melekler; "Sübhânallah! Bir peygamber, bir peygamberi boğazlamaya götürüyor" diyerek üzüldüler. Hazret-i İbrâhim, oğluna dönüp:

Ey oğlum! Rü'yâmda seni kurban etmem emredildi. Buna ne dersin? dedi.

İsmâil aleyhisselâm sordu:

- Babacığım! Hak teâlâ, beni boğazlamanı emretti mi?

Evet evlâdım!

Hazret-i İsmâil babasının, "Evet" demesi üzerine, Rabbinin emriyle kurban edileceğini, buna sabrederse Hak teâlânın rızâsına kavuşacağını anlayıp çok sevindi. Babası da, onun bu sevincine sevindi:

Evlâdım! Seni kurban edeceğimi haber veriyorum, sen ise seviniyorsun!

- Babacığım nasıl sevinmiyeyim. Benim tek arzûm, Allahü teâlâya, O'nun rızâsı üzere kavuşmaktır. Böylece O'nun rahmet ve Cennetine de nâil olurum. Dünyanın ömrü müddetince eziyet çeksem, bu devlete kavuşmak çok zor. Şimdi ise bu devlete kolayca kavuşacağım. Babacığım, nasıl emir almışsan onu yap. Oğul fedâ eylemek senden, can fedâ eylemek de bendendir. İşini çabuk bitir. Zîrâ canım dosta kavuşmakta acele ediyor. Babacığım, Nemrûd seni ateşe atınca sabrettin ve Hak teâlâ senden râzı oldu. Ben de boğazlanmağa sabredeceğim. O zaman belki Hak teâlâ benden de râzı olur. Böylece Cennet ni'metlerine kavuşurum.

Babacığım, kesilmek acısı bir anlık olup, ona sabretmek kolaydır. Benim asıl tasam, senden dolayıdır. Çünkü kendi elinle oğlunu boğazlayacaksın. Ömrün boyunca unutamadığın gibi, evlât hasreti de ölünceye kadar senden gitmez. Keşke daha önce haber verseydin de anneme vedâ edip, birbirimizin boynuna sarılıp ağlasaydık.

Haber verince senden veya annenden bir gevşeklik olur da azarlanırız diye korktum.

- Babacığım, senin rızândan başka murâdım yoktur ve senin gibi babanın hakkını ödemek, saâdetimin sermâyesidir. Kaldı ki, bu işte, Allahü teâlânın rızâsı ve emri vardır. Eğer izin verirsen, size söyleyecek birkaç vasıyetim var.

- Söyle, ey saâdetli oğlum.

- Birincisi; bu ip ile elimi ve ayağımı kuvvetlice bağla ki, can acısı ile bir kusûr işlemeyeyim. İkincisi; mübârek eteğini topla ki, kanımdan sıçramasın. Üçüncüsü; bıçağı iyi bile ki, can vermek kolay olsun ve senin işin iyi görülsün. Dördüncüsü; bıçağı vururken yüzüme bakıp da babalık şefkatiyle emri geciktirme. Beşincisi; gömleğimi çıkarıp boğazla ki, kan bulaşmasın. Sonra o gömleği anneme götür ve benden selâm söyle. Benim kokumu bu gömlekten alsın, ağlamasın, teselli olsun. Benim için çok elem çekmesin. Ona; "Oğlun sana şefâ'atçi olarak Allahü teâlâya gitti. Kıyâmet gününde Cenâb-ı Haktan senden başka bir şey istemez" de! Ümit edilir ki, Hak teâlâ benim bu isteğimi red eylemez. Altıncı vasiyetim; her nerede benim yaşımda bir çocuk görürsen beni hatırla!

İbrâhim aleyhisselâm, oğlunun yürek parçalayan bu sözlerini dinleyince, mübârek gözlerinden yaşlar boşandı ve çok ağladı. (Devâmı yarın)

BUGÜNKÜ SOHBET · 12 MAYIS 1995 · KAYIT 10496

"Babacığım, Emri Geciktirme!"

(Dünden Devâm)

İbrâhim aleyhisselâm oğlu İsmâil aleyhisselâmı kurban etmek üzere son hazırlığını yaptı. Bu esnâda İsmâil aleyhisselâm ellerini kaldırıp; - Yâ Rabbî! Bana sabır ver! diye niyâzda bulunduktan sonra, babasına dönüp; - Babacığım! Görüyor

musun? Gök kapıları açılmış, bazı melekler bize bakıp hayretlerinden Cenâb-ı Hakka secde etmişler. Bazıları da Hak teâlâya münâcât edip; "Yâ Rabbî! Bir peygamber bir peygambere bıçak çekmiş, başı ucunda duruyor. Senin rızânı gözetmek için onu boğazlamak istiyor. Sen onlara merhâmet eyle." diyorlar, dedi.

Daha sonra İbrâhim aleyhisselâm oğlunu güzelce bağladı, yüzükoyun yatırıp, boğazını tuttu ve; - Yâ Rabbî! Bu benim oğlum, gözümün nûru, gönlümün sürûrudur. Kurban etmemi emrettin. Şu anda emrini yapmak için hâlis niyetle geldim. Kurban etmeğe hazırım. Sana hamd ve senâ ederim. Yâ Rabbî! Bu kıymetli yavrumu kurban etmekte bana sabır ver, dedi.

Sonra bıçağı oğlunun boynuna yaklaştırdı ve son olarak; - Ey yavrum! Kıyâmete kadar sana vedâ olsun. Tekrar görüşmek, kıyâmet günü olur, dedi.

Bu arada İsmâil aleyhisselâm; - Ey babacığım! Acele et. Rabbimizin emrini çabuk yerine getir. Emir yapmakta geciktiğimiz için Rabbimizin bizi azarlamasından korkuyorum. Babacığım, elimi, ayağımı çöz, melekler, kendi isteğimle kurban olduğumu görsünler ve Halîl'in oğlunun, Allahü teâlânın işinden râzı olduğunu bilsinler, dedi.

İbrâhim aleyhisselâm, bu söz üzerine ellerini çözüp, bıçağı boğazına dayayınca, İsmâil aleyhisselâm güldü.

- Ey oğlum, bu hâlde iken niçin güldün? diye sordu - Babacığım, bıçakta Bismillâhirrahmânirrahîm yazılı olduğunu görüyorum. Üzerinde Dostun ismi yazılı olan bıçak, nasıl keser? diye cevap verdi.

İbrâhim aleyhisselâm, Hak teâlânın ismini zikrederek bütün gücüyle bıcağı oğlunun boynuna çaldı. O anda Hak teâlâ, Cebrâil'e emrederek; "Yetiş! Bıçağı çevir!" buyurdu.

O da Sidret-ül-müntehâ'dan bir anda gelip, bıçağı ters çevirdi. Bıçak kesmedi. Bir daha çaldı, yine kesmedi ve ne kadar uğraştı ise kâr etmedi. İsmâil aleyhisselâm; - Babacığım! Ne kadar şefkatlisin, bıçağı kuvvetli vuramıyorsun. Yüzüme bakma, böylece hizmette kusûr etmezsin, dedi.

Hazret-i İbrâhim, bıçağı tekrar biledi ve oğlunun boğazına daha kuvvetli çaldı. Yine kesmedi. İsmâil aleyhisselâm; - Babacığım, bıçağın ucunu şah damarıma bastır! deyince, öyle yaptı ve diziyle de bastırdı. Bıçak iki kat olmasına rağmen boynuna izi bile çıkmadı. İbrâhim aleyhisselâm, üzülüp bıçağı taşa çalınca, taş ikiye bölündü. Bıçak dile gelip sordu:

- Ey İbrâhim! Nemrûd seni ateşe attığı vakit seni niçin yakmadı?

- Hak teâlâ, yakma diye emreylediği için, - Ey İbrâhim! Hak teâlâ ateşe bir kerre "Yakma" diye emreylediyse, bana yetmiş defa kesme diye emreyledi.

O anda Allahü teâlâdan vahiy geldi:

- Yâ İbrâhim, elbette sen rü'yânı tasdik ettin. Sana düşen vazifeni tam olarak yaptın. Şimdi sıra bende. Lütuf ve keremimi görmek için şu dağa bak!

İbrâhim aleyhisselâm, dağa bakınca, Cennetten gelmiş eşsiz güzellikte bir koç gördü. Allahü teâlâ buyurdu: "Bu senin oğluna fedâdır." Cebrâil aleyhisselâm koçu getirirken, "Allahü ekber", İbrahim aleyhisselâm da koçu yakalarken, "Lâ ilâhe illallâh. Vallâhü ekber," İsmail aleyhisselâm da, "Allahü ekber ve lillâhil hamd" dedi. Böylece, bayram tekbiri meydana geldi:

"Allahü ekber, Allahü ekber. Lâ ilâhe illallâh. Vallâhü ekber, Allahü ekber ve lillâhil hamd." Sonra, İsmâil aleyhisselâm yerine, bu koç kurban edildi. Bu koçun boynuzları, Abdullah bin Zübeyr zamanına kadar Kâ'be duvarında asılı idi. Sonra çıkan yangında yandı.

Bu koçun kurban edildiği yer, Mina olduğu için, hacılar kurbanlarını burada kesmektedirler.

BUGÜNKÜ SOHBET · 13 MAYIS 1995 · KAYIT 10497

"Adağını Yerine Getir!"

Peygamberimizin dedesi, Abdülmuttalib'e rü'yâsında:

- Kalk! Zemzem kuyusunu kaz! diye emredilince, oğlu Hâris ile beraber Kâ'benin yakınındaki, işâret edilen yeri kazmaya başladılar.

Önceleri pek ilgilenmiyen Kureyşliler, Zemzem kuyusunun açıldığını görünce, bunlar da hak talep ettiler. Dediler ki:

- Bu bizim dedelerimizin kuyusudur. Burada bizim de hakkımız var. Üstelik senin bir tek oğlun var. Eğer bizim teklifimizi kabûl etmezsen bizimle başa çıkamazsın!

Abdülmuttalib, tamamen kendi hakkı olan kuyuya, başkalarının da ortak olmak istemelerine üzüldü. Gerçekten de onlarla mücadele edecek, hakkını savunacak

durumda değildi. Bu duruma çok üzüldü, içi burkuldu. Cenâb-ı Hakka şöyle yalvardı:

- Yâ Rabbî! Bana on çocuk ihsân eyle! Eğer bu duâmı kabûl edersen, içlerinden birini Kâ'bede sana kurban edeceğim.

Allahü teâlâ duâsını kabûl etti. On oğlu oldu. Bu on oğlundan birinin adı Abdullah'tı.

Abdülmuttalib, Zemzem kuyusunu bulduktan ve on oğlu olduktan sonra, şânı, şöhreti iyice artmıştı. Oğullarından da en çok Abdullah'ı seviyordu. Onda diğerlerine göre çok farklılık vardı.

Bir gece Abdülmuttalib'e rü'yâsında şöyle bir ikâz yapıldı:

- Yâ Abdülmuttalib, adağını yerine getir!

Abdülmuttalib seneler önceki adağını unutmuştu. Adak diye ikâz edilince, sabahleyin hemen bir koç kesti.

Ertesi gece yine ikâz edildi:

- Ondan daha büyük kurban kes!

Bu defa da bir sığır kurban etti. Yine ikâz edildi.

- Daha büyüğünü kes!

Bu defa da bir deve kurban etti. Fakat yine ikâz devâm ediyordu. Bunun üzerine rü'yâda sordu:

- Bundan büyüğü ne olabilir, ne kesmeliyim?

O zaman kendisine şöyle cevap verildi:

- Hatırlarsın, seneler önce oğullarından birini kurban etmeyi adamıştın. Bu adağını yerine getir!

Adağını hatırlayan Abdülmuttalib, ertesi gün çocuklarını topladı. Kendilerine durumu anlattı.

Hiçbiri i'tiraz etmedi. Memnuniyetle:

- Hangimizi istersen kurban edebilirsin, dediler.

Abdülmuttalib kurban edeceği oğlunu kur'a ile tesbit etmek istedi. Kur'a en çok sevdiği oğlu, Abdullah'a isâbet etti. Fakat söz vermişti. Adağını yerine getirmeliydi. Keskin bir bıçak ile beraber oğlu Abdullah'ı alıp Kâ'be-i şerîfin yanına geldi.

Bu hâdiseyi duyan Kureyşliler hemen yanına koşup dediler ki:

- Biz bu işe aslâ râzı değiliz. Eğer sen bu işi yaparsan, bu âdet hâline gelir. Herkes, oğlunu kurban etmek zorunda kalır. Buna başka bir çâre bulalım.

Sonra şöyle bir çâre bulundu. O zaman Kureyş'te insan diyeti on deve idi. Develer ve oğulları arasında kur'a çekilecekti. Oğullarına isâbet ettiği müddetçe, her defasında on deve ilâve edilerek kur'a develere çıkana kadar, buna devâm edilecekti.

Kur'aya başlandı. Fakat çekilen her kur'a Abdullah'a isâbet ediyordu. Her defâsında on ilâve edilerek devâm ediliyordu. Onuncu kur'ada deve sayısı yüz olunca kur'a develere çıktı. Hemen yüz deve kurban edildi. Abdülmuttalib, oğullarından kimseye etini vermeden tamamını fakirlere dağıttı.

İsmâil aleyhisselâmın, kurban edilme hâdisesinden sonra ikinci evlâd kurban edilme hâdisesi de bu olmuş oldu. Peygamber efendimizin soyu İsmâil aleyhisselâma dayandığı için, (Ben, iki kurbanlığın oğluyum) buyururdu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 14 MAYIS 1995 · KAYIT 10498

Siz iffetli olursanız..

Allahü teâlâ, kullarının dünyada felâkete, âhirette de şiddetli azâblara yakalanmamaları için, kadınların, kızların örtünmelerini emir etti. Ne yazık ki, nefslerinin, şehvetlerinin esîri olan ba'zı kimseler, Allahü teâlânın emirlerine gericilik, kâfirlerin şaşkın, çılgın işlerine ilericilik diyor.

Fuhşun, kötü ahlâkın tek sebebi, tabii ki kadınlar değildir. Bu kötülükte, erkeklerin de rolü büyüktür.

Erkekler, iffetsiz ya'nî nâmussuz olursa, karıları, kızları da kötü yola düşebilir. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Siz iffetli olursanız, kadınlarınız da iffetli olur.)

(Ey gençler, nâmusunuzu koruyun, zinâ etmeyin! İyi bilin ki, nâmusunu koruyana Cennet vardır.)

(Onun bunun karısını, kızını ayartan bizden değildir.)

(Zinâ eden, aynı şeye ma'rûz kalır.)

Atalarımız da, "Çalma elin kapısını, çalarlar kapını", "Eden bulur" demişlerdir.

Zararın neresinden dönülürse kârdır. "Allah artık beni affetmez" diyerek günâhlara devâm etmemelidir! Kur'ân-ı kerîmde meâlen buyuruldu ki:

(Ey günâhı çok olan kullarım. Allahın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Allah günâhların hepsini affeder. O, sonsuz magfiret ve nihâyetsiz merhâmet sahibidir.)

Zinâdan sakınmada, dünyada ve âhırette pek çok faydalar vardır. Evlilikten, aileden beklenen faydalar, ancak zinâdan kaçmakla elde edilebilir. Zinâdan kaçmakla, doğan çocukların kime ait olduğu bilinir, birçok cinâyetlerin önü alınmış olur Zinâdan kaçmakla, karı ve kocanın birbirine itimâdı olur, âilelerin nâmusu, ayaklar altında çiğnenmemiş olur. Ebedî hayatın saâdet ve kurtuluşu, bu kötülükten kaçmakla elde edilir.

Kıyâmet günü, güneşle dünya arasındaki mesafe çok kısalacaktır.

Halk, muhasebeleri sırasında korku ve sıkışıklıktan o kadar terleyecekler ki, vücutlarından çıkan terler, yeri çamur hâline getirecektir. İnsanlar günâhı nisbetinde, ter içinde kalacaktır.

Böyle sıkıntılı bir günde, ba'zı kimseleri Cenâb-ı Hak, himâye edecektir. Sıcaklığı târife sığmayacak o gün, bir ağaç dalı bile insana hayat bahşedecek kadar kıymet taşırken, Arş'ın gölgesinde bulunmanın ne büyük bir devlet olduğunu tasavvur etmelidir.

Yûnus Emre hazretlerinin dörtlüğü ne hoş!

Mahşerde halk kala hayrân Çok yürekler ola püryân, Arşın gölgesinde seyrân Edenlerden eyle bizi!

Arşın gölgesinde, Cenâb-ı Hakkın himâyesinde olacak kimseleri, Sevgili peygamberimiz şöyle bildirmektedir:

(Yedi sınıf insan vardır. Allah onları, ilâhî himâyesinden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı bir günde himâyesine alacaktır. Onlar:

1- Âdil hükümdar, 2- Azîz ve Celîl olan Allahın kulluğundan ayrılmadan, yetişip gelişen genç, delikanlı, 3- Kalbi mescidlerde asılıp kalmışcasına cemâate devamlı olan erkek, 4- Allah yolunda birbiriyle dost olan, bu gâye üzerinde toplanıp, bu uğurda ayrılan iki kimse, 5 - Asîl bir soy şerefine ve güzelliğe sahip bir kadın zinâya çağırdığında, "Ben Allahtan korkarım" diyerek onun teklifini

reddeden erkek; 6- Verdiği bir sadakayı, sağının ne harcadığını solu bilmeyecek kadar, gizleyen kimse, 7- Kimsenin bulunmadığı tenha bir yerde, Allahı zikredip gözleri yaş döken kimse.)

Bunun için her müslümanın hedefi bu yedi sınıftan birine girmek olmalıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 15 MAYIS 1995 · KAYIT 10499

Seni ağlatan nedir?

İsrâil oğullarından bir kimse vardı. Kötülüklerin içinde gezer ve hiçbir günâhı işlemekten çekinmezdi.

Bir gün kendisine bir kadın gelmişti. Kendisinden yardım istiyordu. Bu kimse, eline fırsat geçtiğini düşünerek, muhtâç bulunduğu için yardım isteyen bu kadına, zinâ etmesine karşılık altmış altın vermeyi vadetti. Çâresiz kalan kadın, bu teklifi kabûl etti. Ona tecâvüz edeceği zaman, kadın titredi ve ağladı. Bunun üzerine adam kadına: sordu:

- Seni ağlatan sebep nedir ey kadın?

- Bu kötülük, daha önce benim hiç yapmadığım bir iştir. Böyle büyük bir günâhı işliyeceğimden dolayı korkudan ağlıyorum.

Erkek böyle bir sözle karşılaşınca, utandı neye uğradığını anlıyamadı. Hemen kendine gelip kadına dedi ki:

- Sen Allahın korkusundan böyle titriyorsun! Allahtan daha çok benim korkmam gerekir. Haydi sen evine git, verdiğim para da senin olsun. Allaha andolsun ki, bundan sonra ona ebediyyen âsî olmayacağım.

Samimi bir şekilde, bir daha harâm işlemiyeceğine dair Cenâb-ı Hakka söz verdi...

Bu kimse, o gece vefât etti. Sabah olduğu zaman kapısının üzerinde şöyle yazılmış bulunuyordu: "Hiç şüphesiz ki, Cenâb-ı Hak bu kimseyi mükâfatlandırdı."

Halk bu işe çok taaccüb ettiler.Şaşırdılar. Çünkü onun yaşayışını biliyorlardı. Fakat başına gelen bu son hâdiseyi bilmiyorlardı.

Allahın rızâsı ve Cennet, nefse güç gelen şeylerin arkasında gizlidir. Tahammülü zor olan ve insanı en fazla nefse mağlûb ettiren şey, şehvânî hislerdir. Bunlara karşı zafer kazanan, ebedî hayatın saâdetine erişir.

Resûlullah, Kureyş delikanlılarına şöyle hitâb etmişti:

"Ey Kureyş gençleri! Irzınızı zinâdan muhafaza ediniz, zinâ etmeyiniz. Haberdâr olun! Kim ırzını muhafaza ederse, ona Cennet vardır" Allahın Resûlü ebedî hayat teminatını bu şekilde ifâde buyurmuştur.

İnsanlar, muvakkat dünya hayatının servet ve malını korumak için, birçok çârelere baş vurmaktadırlar. Ne kadar uğraşsalar, dünya yine fânidir. Ebedî hayatın korunması, daha büyük ve ciddî bir dikkat ister.

Peygamber efendimiz, Mekke'yi fethettiği gün devesinin üzerinde şöyle duâ etmişti:

"Yâ Allah, hayat âhiret hayâtıdır." Bu ulvî hayâtı kazanmanın sebebi, Allahın rızâsına vesîle olan ibâdetlere koşmak ve günâhlardan kaçmaktır.

Bu sebeptendir ki, Cenâb-ı Hak: "Zinâya yaklaşmayınız. Çünkü o, şüphesiz bir hayâsızlıktır, kötü bir yoldur" buyurmaktadır.

Cenâb-ı Hak, âhiret hayâtında kurtulan ve umduğuna nâil olan mü'minleri sayarken "Irzlarını koruyanlar" buyurarak felâh yoluna işâret etmiş bulunmaktadır.

Peygamber efendimiz bir hadîs-i şerîfinde, (Kim dilini, ırzını, nâmusunu korursa, o kimse Cennete girer) buyurdu.

Yine hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Komşu kadına, arkadaş hanımına şehvet ile bakmak, yabancı kadına bakmaktan on kat daha günâhtır. Evli kadınlara bakmak, kızlara bakmaktan bin kat daha günâhtır. Zinâ günâhları da böyledir.)

(Avret yerini açana ve başkasının avret yerine bakana Allah la'net etsin!)

(Kadının yüzünden ve iki eli ayasından başka bütün bedeni avrettir.)

Zinânın cezâsı çok büyüktür. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Zinâ edenlerin yüzü Cehennemde ateşle yanar.)

(Zinâ fakirliğe yol açar.)

(Zinâ etmeyin, kadınlarınızın câzibesi, sevgisi gider, soğukluk başlar.)

(Zinâ fakirliğe yol açar.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 16 MAYIS 1995 · KAYIT 10500

"Mekke'den Gelen Var mı?"

Talhâ bin Ubeydullah hazretleri, ilk îmâna gelenlerdendir. Çok zengin idi. Müslüman olunca, malının tamamını Allah yolunda harcadı. Hazret-i Ebû Bekir vâsıtası ile îmâna gelenlerin beşincisidir.

Talhâ bin Ubeydullah hazretleri, müslüman olmadan önce ticâretle uğraştığı için, seyahatlerde bulunurdu. Seyahatinin birinde yolu Busra şehrine düştü. Çarşıda bir râhibin:

- İçinizde, Mekke'den gelen var mı? diye bağırdığını duydu.

Râhibin yanına yaklaşıp dedi ki:

- Ben Mekke'den geliyorum. Mekke'den gelenleri ne yapacaksın?

- Ahmed zuhûr etti mi onu öğrenmek istiyorum.

- Bahsettiğin Ahmed kimdir?

- Ben İncil'de okudum. O peygamberlerin sonuncusudur. Zuhûr edeceği şehir Mekke'dir. Kendisi Harem-i şerîften çıkartılacak. Hurmalık, taşlık ve çorak bir yere hicret edecektir. Bu söylediklerimi unutma! Böyle biri çıktığı zaman, vakit geçirmeden O'na îmân et!

Sonra Râhibin yanından ayrıldı. Fakat, onun sözleri kalbinde yer etti. Mekke'ye döndüğünde yakınlarına merâkla sordu:

- Ben ayrıldıktan sonra burada önemli bir şey oldu mu?

- Evet, Abdullah'ın oğlu Muhammed-ül emîn peygamber olduğunu ilân etti. Ebû Bekir de ona uydu.

Bu haber üzerine, hemen kalkıp hazret-i Ebû Bekir'in yanına gitti. Ona:

- Duydum ki, sen müslüman olmuşsun, dedi.

Onun "Evet" cevâbından sonra, Busra'daki râhibin söylediklerini anlattı. Sonra:

- Acaba râhibin bahsettiği zât bu mudur? diye sordu.

Hazret-i Ebû Bekir:

- Evet ta kendisidir, cevâbını verdi.

Sonra beraber, Resûlullahın huzûruna gittiler. Hazret-i Talhâ, Peygamber efendimize de râhibin sözlerini anlattı. Resûlullah tebessüm ederek kelime-i şehâdet getirmesini teklîf etti. O da hemen kelime-i şehâdet getirip, ilk müslümanlardan olma şerefine kavuştu.

Talhâ bin Ubeydullah hazretleri müslüman olunca kendisine çok eziyet ettiler. Hazreti Ebû Bekir ile beraber bağlayıp, dayanılmayacak işkenceler yaptılar. Bunun için bu ikisine, "Bitişikler" ma'nâsına gelen, "Karînân" denildi.

Hazret-i Talhâ'nın en yakın akrabâları, kendisini evine hapsedip, günlerce aç susuz bıraktılar. Hele namaz kılarken, yaptıkları işkenceler tahammül edilecek cinsten değildi. Fakat o bunların hiçbirine aldırmıyordu.

Mes'ûd bin Hıraş hazretleri anlatır:

- Bir gün Safâ ve Merve arasında dolaşırken, elleri boynuna bağlı bir genç ile arkasından yürüyen bir kalabalık gördüm. Devamlı kendisine eziyet ediyorlardı. Aralarında bir kadın da vardı. Kadın, ağza alınmıyacak çirkin sözlerle ona hakâret ediyordu. Yanlarına yaklaşıp sordum:

- Bu genç kimdir, suçu nedir?

Bunun adı, Talhâ bin Ubeydullah'tır. Atalarının yolundan dönüp yeni bir dine girdi.

- Peki arkasından hakâretler eden o kadın kimdir?

- O da, bu gencin annesidir.

Hazret-i Talhâ eziyet yapanların:

- Artık dininden dön! Teklîflerine:

- Benim vücûdumu parça parça etseniz de yine dinimden dönmem, diye cevap veriyordu.

Talhâ bin Ubeydullah hazretleri, Cennetle müjdelenen on kişiden biridir.

Peygamber efendimiz bir hadîs-i şerîfinde:

- Yeryüzünde Cennetlik görmek istiyen, Talhâ bin Ubeydullah'a baksın, buyurdu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 17 MAYIS 1995 · KAYIT 10501

"Resûlullah nasıldır?"

Talhâ bin Ubeydullah hazretleri, Uhud'da müşrikler Peygamber efendimizin etrafını kuşattıklarında, canfedâ bir şekilde Resûlullahın etrafında kılıç salladı. Kıyâsıya bir mücâdeleden sonra, müşrikleri dağıttı.

Müşriklerin çok keskin bir nişancısı vardı. Her attığını vururdu. Bu hâin, Peygamber efendimize bir ok fırlattı. Resûlullahın başına doğru gelmekte olan oku gören hazret-i Talhâ, ne yapacağını şaşırdı. Başka bir şekilde engel olamıyacağını anlayınca da, eli ile oku karşıladı. Ok, elini paramparça etti. Parmaklarının bütün sinirleri koptu.

Hazret-i Talhâ'nın bu hareketi, kemâle gelmiş bir îmânın, anlatılması mümkün olmıyan hakîkî bir sevginin işâretiydi. Bu hâlini gören Peygamber efendimiz:

- Eğer Talhâ beni korumak için oka elini tutarken "Bismillah" deseydi, insanların gözü önünde Cennete giderdi. Ayrıca, "Yâ Talhâ, eğer Bismillah deseydin insanlar, sana bakışırken, melekler seni göğe yükseltirlerdi" buyurdu.

Başka bir hadîs-i şerîfte de:

"Uhud günü yer yüzünde sağımda Cebrâil, solumda Talhâ bin Ubeydullah'tan başka bana yakın kimsenin bulanmadığını gördüm" buyuruldu.

Talhâ bin Ubeydullah hazretlerinin vücûdu, Uhud savaşında ok darbeleri ile delik deşik olmuştu. Vücûdunda, yaralanmıyan, kana bulaşmıyan yer kalmamıştı. Altmış altı büyük yara almıştı.

Bu hâliyle dahî cihâda devam ediyordu. Bu arada, başına şiddetli bir kılıç darbesi isâbet etti. Kan kaybı sebebiyle kendinden geçti. Peygamber efendimiz, hazret-i Ebû Bekir'i yardımına gönderdi. Hazret-i Ebû Bekir kanlarını temizledi, yaralarını sardı. Bir müddet sonra kendine gelen hazret-i Talhâ gözlerini açar açmaz:

- Resûlullaha bir şey oldu mu? diye sordu.

Hazret-i Ebû Bekir:

- Resûlullah iyidir. Beni sana yardım etmek için O gönderdi, deyince çok rahatladı. Ağrılarını unuttu:

- Allahü teâlâya şükürler olsun. O sağ olduktan sonra, benim başıma gelen bütün musîbetler hiçtir, dedi.

Bu sırada, Kâinatın Efendisi oraya teşrîf etti. Bedenini, mubârek elleri ile sıvazladı, sonra ellerini açarak:

- Allahım, ona şifâ ver, ona kuvvet ver, diye duâ etti.

Bu mübârek duâdan sonra, sapa sağlam ayağa kalkan hazret-i Talhâ, tekrar harp etmeğe başladı. Bu defa da, Peygamber efendimizi öldürmek için gelen, Ebû Zatülyed ile karşılaştı. Onunla kıyâsıya mücâdeleye girdi. Mızrağını bu azılı müşriğin gözbebeğine sokup, bağırta bağırta öldürdü. Bu mücâdeleden aldığı yaralarla vücûdundaki yara sayısı yetmişbeşi aştı. Uylukları kılıç ile parçalandı, parmakları çolak oldu. Artık şehîd olmayı bekler hâle geldi. Peygamber efendimiz:

- İşte bu, şehîd olmayı bekliyen kişilerdendir, buyurdu.

Hazret-i Talhâ çok zengin olmasına rağmen, gâyet az yer, son derece sâde giyinirdi. Allahü teâlânın ni'metini göstermek için ba'zan da çok güzel, kıymetli elbiseler giyerdi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 18 MAYIS 1995 · KAYIT 10502

Beşikte konuşan çocuklar

Ondan fazla mübârek zât, çocukluğunda beşikteyken konuşmuştur. Bunların ba'zıları şunlardır:

Muhammed aleyhisselâm, doğar doğmaz, "Allahü ekber kebîran vel-hamdü lillâhi kesîran." diyerek tekbir getirmiştir.

* * * Yâhya aleyhisselâm, küçücük yaşında iken hazret-i. İsâ'nın Peygamberliğini tasdîk ederek "Senin, Allahın kulu ve Resûlü olduğuna şehâdet ediyorum." dedi.

* * * İbrâhim aleyhisselâm, doğduğu zaman doğruldu ve:

"Lâ ilâhe illallah vahdehu lâ-şerîke-leh, lehül-mülkü ve lehül-hamdü." Bir olan ve ortağı bulunmayan Allahtan başka hiçbir ilâh yoktur. Hamd ona mahsûstur, dedi.

* * * Hazret-i Meryem'in annesi Hanne, "Cenâb-ı Hak bana bir çocuk ihsân ederse, beyt-i makdisin hizmetine vakfedeceğim" diye adakta bulunmuştu. Bu adaktan dolayı Meryem dünyaya geldiğinde, beyt-i makdise götürüp teslim etti ve "Alınız! Bu mescide adaktır" dedi.

Hazret-i Meryem, teyzesinin kocası bulunan Zekeriyyâ aleyhisselâm'ın himâyesinde büyüyordu. Mâbedin mihrâb adı verilen yüksek bir merdivenle çıkılan bir yerinde bulunuyordu. Orası kilitli durur ve hazret-i Zekeriyyâ'dan başka giren olmazdı.

Zekeriyyâ aleyhisselâm oraya her çıkışında yaz mevsiminde kış meyvesi, kış mevsiminde yaz meyvesi görürdü. Hazret-i Zekeriyyâ beşikteki Meryem'e sordu:

- Meryem! Bu sana nereden geliyor? O da:

- Bu, Allah tarafındandır. Şüphesiz ki Allahü teâlâ dilerse,dilediğine sayısız rızık verir, dedi.

* * * Cüreyc isminde bir âbid, devâmlı ibâdethânesinde ibâdetle meşgul olurdu. Bir gün annesi gelerek kendisine seslenmiş, o da ibâdet etmekte olduğundan annesine cevap vermekte gecikmişti. Kendisine cevap vermediği için, annesi onun zinâ iftirâsına uğraması için bedduâ etmişti. Anasının duâsı, ok gibi hedefini bulmuş, Cüreyc'e olan olmuştu.

Fâhişe, kötü bir kadın gelerek Cüreyc'i zinâya dâvet etti. Cüreyc, Allahtan korkarak, kadının arzûsunu hiç düşünmeden reddetti. Cüreyc'den yüz bulamıyan kötü kadın, varıp bir çobanla zinâ etti. Sonra da, çobandan hâmile kaldı. Neticede gayrimeşrû bir çocuk dünyaya getirdi.

Halk, bu kadına çocuğun kimden olduğunu sorunca, "Cüreyc" tendir, diyerek ona iftirâ etti. Bunun üzerine halk ayaklandı ve Cüreyc'in ibâdetgâhını yıkıp dağıttılar.

Kendisine olmadık hakâretler, yaptılar. Zinâyı yapan serbest, zinâdan kaçan mağdur vaziyete düşünce, geçirmekte bulunduğu bu acı ve o nisbette ağır imtihan karşısında, Cüreyc abdest aldı ve namaz kılarak Allahü teâlâya yalvardı, yakardı...

Sonra çocuğun yanına geldi ve kendini bu ağır töhmetten ve halkı da kötü zan taşımaktan kurtarmak için çocuğa sordu:

- Ey çocuk! Söyle, senin baban kimdir?

Çocuk, kucakta bir sabî olduğu hâlde konuştu:

- Babam, falan çobandır!

Halk yaptıklarına pişmân oldular, fakat olan olmuştu. Vicdân azâbından olsun kurtulmak için Cüreyc'den özür dilediler. İbâdethânesini tekrar yaptılar.

* * * Yemâme halkından bir şahıs, çocuğu ile birlikte Resûl-i ekrem'in huzûruna gelmişti.

Peygamber efendimiz ona:

- Ey oğul! Ben kimim? dedi. Çocuk:

- Sen Allahın Resûlüsün, cevâbını verdi. Resûlullah:

- Sende olan bu istidâdı Allah mübârek kılsın, buyurdu ve bu çocuğa "Mübârekü'l-Yemâme" adını verdi.

* * * Hazret-i Meryem'e iftirâ edildiğinde, beşikteki Îsâ aleyhisselâm iftirâcılara hitâben, "Ben, Allahın kuluyum. O, bana kitap verdi ve beni peygamber kıldı. Ben, her nerede bulunursam bulunayım mübârek kıldı. Bana, ben hayatta bulundukça namazı, zekâtı emretti. Beni anneme hürmetkâr kıldı. Beni bir zâlim, bir bedbaht olarak yaratmadı." dedi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 19 MAYIS 1995 · KAYIT 10503

"Ey anneciğim, sabret!"

Önceki ümmetler arasında bir pâdişah ve onun bir sihirbazı vardı. Sihirbaz, yaşlandığı için bu işi başkasına bırakmak istedi. Pâdişah, ona sihir öğreteceği bir genç yolladı. Gencin yolu üzerinde bir Âbîd vardı. Genç, sihirbaza giderken âbide uğrar, yanında oturur, nasihatlarını dinlerdi.

Bunun için sihirbazın yanına gitmesi gecikirdi. Sihirbaz da, "geç kaldın" diye kendisini döverdi. Âbid gence, sihirbazdan korktuğunda, "Evimizdekiler alıkoydu", âilenden çekindiğin vakit de, "Sihirbaz bırakmadı." dersin, dedi.

O, bu hâl üzerine gidip gelirken, bir gün, insanları yolundan alıkoyan büyük ve yırtıcı bir hayvana rastladı. Kendi kendine: "Sihirbaz mı daha üstün, âbid mi daha

fazîletli, bu gün öğrenmiş olacağım" dedi.

Bir taş aldı ve "Yâ Rabbi, şâyet âbidin işi, sana sihirbazın işinden daha sevimli ise şu hayvanı öldür, tâ ki halk yoluna devâm etsin" dedi ve taşı attı. Hayvan öldü. Delikanlı âbide geldi ve hâdiseyi anlattı. O, "Ey oğul, yakında bir iftirâya, belâya uğrarsan, benim aleyhimde yol gösterme" dedi.

Artık delikanlı körleri, alaca hastalığına tutulmuş kimseleri kurtarır ve halkı diğer hastalıklardan tedâvi eder hâle gelmişti. Pâdişahın kör olan bir arkadaşı bunu duydu. Birçok hediyelerle delikanlıya geldi. Kendisini iyileştirmesini istedi. Delikanlı, - Ben hiçbir kimseye şifâ veremem, şifâyı ancak Allah verir. Eğer Allaha îmân edersen, sana şifâ vermesi için Allaha duâ ederim, dedi.

Hasta derhâl îmân etti. Genç, duâ etti. Allahü teâlâ kendisine şifâ verdi, iyileşti. Pâdişaha gelerek durumu anlattı. Padişah arkadaşına, gözünün görmesini kimin sağladığını sordu. O da, "Rabbim" diye cevap verince, hükümdar genci yakalattı. Âbidin gence yardım ettiğini öğrenmişti. Âbidin yerini haber verinceye kadar gence, işkenceye devâm etti. Sonunda, Âbid hükümdara getirildi, ona: " Dîninden dön!" teklifinde bulundu. Âbid, bu teklifi reddetti. Bunun üzerine âbidin başını ikiye böldü. Genci de, kendi adamlarına teslim etti ve "Onu falan dağa götürün, dağın tepesine çıkarın. Dağın üzerine vardığınızda, dîninden dönerse kendisini salıverin, aksi hâlde dağdan aşağıya atın" dedi.

Delikanlıyı derhal götürdüler ve dağa çıkardılar. Genç: "Yâ Allah, beni onlara karşı sen koru!" diye duâ etti. Bunun üzerine dağ, sarsıldı, onlar da dağdan aşağı düştüler. Delikanlı da yürüyerek pâdişaha geldi. Hükümdar adamlarını sorunca, "Allah, beni onlara karşı muhafaza etti" dedi.

Padişah, onu adamlarından başka bir gürûha teslim etti ve:

- Bunu bir gemiye bindirip denizin ortasına götürün. Dîninden dönerse serbest bırakın, aksi hâlde denize atın, dedi.

Götürdüler, delikanlı duâ ederek: "Yâ Allah, onlara karşı beni koru" dedi. Bunun üzerine gemi onlarla birlikte altüst oldu, hepsi boğuldular. O, bu durumdan da, yine Allahü teâlânın yardımıyla kurtuldu. Bunu gören halk da, "Delikanlının Rabbine îmân ettik" dediler.

Pâdişahın adamları gelip:"Korktuğun başına geldi, halk tamamen îmân etti" dediler.

Bu duruma çok öfkelenen pâdişah sokak başlarına hendekler, büyük çukurlar açılmasını emretti. İçleri ateşlerle dolduruldu Dinden dönmiyenlerin ateşe atılmasını emretti.

Kucağında çocuğu ile birlikte bir kadın geldi, ateşe düşmemek için durdu, sendeledi. Hak yolda, hak dinde olanlara Cenâb-ı hakkın yardımcı olacağını bilen çocuk, annesine:

- Ey anneciğim, sabret! Çünkü hak dîn üzeresin, dedi.

Böylece bu çocuk da, beşikteyken konuşan çocuklara dahil olmuş oldu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 20 MAYIS 1995 · KAYIT 10504

"Zâlimler aslâ felâh bulmazlar!"

Yûsuf aleyhisselâm köle olarak satılıp, Mısır Azizinin evinde himâye görürken, yalnız kaldıkları bir anda nazırın hanımı, hazret-i Yûsuf'a kötü bir teklifte bulundu. Böyle bir teklif karşısında kapıya doğru hızla ilerlernek, oradan uzaklaşmak istedi. Nazırın hanımı uzaklaşmasına mâni olunca, ona:

- Aziz, benim efendimdir. O, bana güzel bir mevki vermiştir. Ona hıyânet etmekten Allaha sığınırım. Gerçek şudur ki, zâlimler aslâ felâh bulamazlar, dedi.

İkisi de kapıya koştular. Aziz'in hanımı Zelihâ, bunun gömleğini arkasından boylu boyunca yırttı. Kapının önünde Aziz'e rast geldiler. Kadın suçunu bastırmak için dedi ki:

- Hanımına kötülük etmek istiyenin cezâsı zindana atılmaktan, yâhut acıklı bir azâptan başka ne olabilir?

Yûsuf aleyhisselâm, Aziz'e; - O, benim nefsimden murâd almak istedi, dedi.

Aziz, acaba hangisi doğruyu söylüyor diye düşünürken, hiç beklenmedik bir şey oldu:

Zelîhâ'nın yakınlarından bir küçük çocuk, kucakta konuşmaya başladı:

- Eğer gömleği önünden yırtıldıysa kadın doğru söylemiştir. Yok eğer gömleği arkadan yırtıldıysa kadın yalan söylemiştir.

Bu kucaktaki çocuğun şahitliğini reddetmeğe kimsede mecâl kalmadı. Çünkü her şeyden önce, bu bir hârikulâde hâl hazret-i Yûsuf'un bir mûcizesi idi.

Baktıkları zaman elbisesinin arkadan yırtıldığını gördüler. Böylece Yûsuf aleyhisselâmın iffetteki kemâli ortaya çıkmış oldu.

* * * İsrâil oğullarından bir kadın, oğlunu emziriyordu. Bu sırada atlı, güzel ve heybetli bir adam da oradan geçiyordu. Kadın oğlunun da böyle olmasını arzuladığından:

- Yâ Rabbi, benim oğlumu da böyle yakışıklı ve heybetli kıl! dedi.

Çocuk emmeyi bıraktı ve o kimseye dönüp baktı da:

- Yâ Rabbi, beni onun gibi yapma! dedi. Sonra annesini emmeye devâm etti.

Daha sonra oradan bir hizmetçi kadın geçti. Halk onu dövüyor ve ona kötü lâflar söylüyorlardı. Kadın, o kadını kastederek:

- Yâ Rabbi, benim çocuğumu böyle yapma! dedi.

Çocuk bir an için emmeyi bırakarak:

- Yâ Rabbi, beni onun gibi yap! diye duâ etti.

Bu hayret verici konuşmaların sırrına akıl erdiremiyen anne, kucağındaki küçük yavruya:

- Neden böyle söyledin, dedi.

Çocuk, hakîkati şu ifâdelerle açıkladı:

- O atlı, zâlimlerden biridir. Bu kadın ise masûm olduğu hâlde,halk ona, hırsızlık yaptın, zinâ ettin, diyorlar, cevâbını verdi.

* * * Fir'avn'ın kızının baş tarayıcısı olan kadın, Allaha îmân etmişti.

Bir gün Fir'avn'ın kızının başını tararken elinden tarak düşmüştü. Onu alırken "Bismillâh" dedi. Böyle bir kelimeyi ilk defa işiten Fir'avn'ın kızı:

- Senin, babamdan başka Rabbin mi var? diye sordu. Kadın îmânın verdiği cesâretle:

- Benim ve sizin Rabbiniz Allahtır, cevâbını verdi. Fir'avn'ın kızı:

- Bunu babama haber vereyim mi? dedi. Kadın: "Evet," dedi.

Kız da babasına haber verdi. Fir'avn, kadının inancından dönmesini istedi. Kadın, bu teklifi reddetti. Sığır şeklinde, bakırdan yapılmış içi boş bir heykel vardı.

Fir'avn, onun ateşte iyice kızdırılmasını ve kadının bunun içine atılmasını emretti.

Bakırdan mamûl sığır heykeli, kızdırıldı ve kadını içine atmaya teşebbüs ettikleri zaman, kadın, geri çekildi. Kucağında bulunan çocuğu: "Anne, geri çekilme, korkma! Çünkü sen hak üzeresin!" dedi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 21 MAYIS 1995 · KAYIT 10505

"Kimseyi Boş Çevirmedim"

Abdurrahmân bin Avf hazretleri, Cennetle müjdelenen on kişiden biridir. Bütün muhârebelerde bulundu. Bedir savaşında büyük kahramanlıklar gösterdi. Bedir muhârebesinde şâhit olduğu bir hâdiseyi şöyle anlatır:

Savaş esnâsında yanımda ensardan iki genç belirdi. Gençlerin gayreti hoşuma gitti. Kendilerine muhabbetle baktım. Gençlerden birisi yanıma yaklaşarak dedi ki:

- Biz islâm düşmanı, Ebû Cehil'i öldürmeğe azmettik. Fakat kendisini tanımıyoruz. Onu bize gösterir misin?

- Peki siz bu işi başarabilecek misiniz?

- Resûlullaha ve islâm dinine hakâret eden kimse sağ olduğu müddetçe bizim sağ kalmamızın bir önemi yoktur. Allaha yemin ederiz ki, onu gördüğümüzde, kanımızın son damlasına kadar, onu öldürmek için çalışacağız.

Gençlerin bu kararlı hâline gıpta ettim. Bu arada Ebû Cehil karşıdan geçiyordu. Gençlere:

- İşte aradığınız, şu karşıdan geçmekte olan kimsedir, dedim.

Ebû Cehil'i gören gençler, Ebû Cehil'in askerlerinin çokluğuna bile bakmadan, kılıçlarını çektikleri gibi, üzerine atıldılar. Ebû Cehil'in askerleri hiç beklemedikleri böyle bir durum karşısında donakaldılar. Onların şaşkınlıkları geçmeden gençler, onun başını gövdesinden ayırdılar. Peygamber efendimiz çok memnûn olarak, gençlere sordu:

- Bunu hanginiz öldürdü?

İkisi de birden:

- Ben öldürdüm, dediler.

Bunun üzerine, gençlerin kılıçlarını muâyene etti.

- İkiniz öldürmüşsünüz, buyurdu.

Abdurrahmân bin Avf hazretleri, Uhud savaşında yirmi yerinden yaralandı. 12 dişi kırıldı. Peygamber efendimiz, Medîne'de kendisini Saîd bin Rebii hazretleri ile kardeş yaptı. Kardeşi, malına ve servetine onu da ortak yapmak istediğinde:

- Aziz kardeşim, Allah sana ve çoluk çocuğuna bereket ihsân etsin, malını çoğaltsın! Sen bana çarşının yolunu göster, ben orada ticâret yapar ihtiyâçlarımı karşılarım" dedi.

Bu sözü Peygamber efendimize bildirilince, çok sevindi. Kendisine hayır duâ etti. Bu duâdan sonra yaptığı ticâret sebebiyle kısa zamanda çok zengin oldu.

- Taşa uzansam, o taşın altında ya altına veya gümüşe rast gelirdim, buyururdu.

Abdurrahmân bin Avf hazretlerine sordular:

- Bu büyük serveti nasıl kazandın?

- Çok az kâra râzı oldum. Hiçbir müşteriyi boş çevirmedim.

Kazandığını Allah yolunda harcardı. Peygamber efendimizden, (Abdurrahmân bin Avf, Cennete diz üstü girer) müjdesini alınca, malının tamamını dağıttı.

Tebük harbi dönüşünde, Peygamber efendimiz gecikince, namaz geçmesin diye, Abdurrahmân bin Avf hazretleri imâm yapıldı. İkinci rek'atte iken Peygamber efendimiz yetişip kendisine uydu. Namazdan sonra:

Bir peygamber sâlih bir kimsenin arkasında namaz kılmadıkça rûhu kabzolmaz, buyurdu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 22 MAYIS 1995 · KAYIT 10506

"Ağlamanın sebebi nedir?"

Abdurrahmân bin Avf hazretleri, fazîlet ve kemâl sâhibi bir insandı. Kalbi sadece, Allah korkusu, Resûlüne muhabbet, doğruluk, iffet, merhamet ve şefkat ile doluydu. Allah yolunda malını dağıtmaktan zevk alırdı.

Eshâb-ı kirâmın en zenginlerinden olduğu hâlde, mala karşı en ufak bir sevgisi yoktu. Her zaman âhireti dünyaya tercîh ederdi. En büyük arzûsu, dinin emirlerine eksiksiz uyabilmekti.

Bir gün bir yerde yemek ikrâm edilmişti. O gün de kendisi oruçlu idi. Tam iftâr edeceği zaman, bir hâtırasını anlatması istendi. Hemen hâtırasını anlatmaya başladı:

Benden çok hayırlı olan Mus'ab bin Ümeyr şehîd olduğunda, onu bir kumaş parçası ile kefenledik. Başını örttüğümüz zaman, ayakları açık kalıyor, ayaklarını örttüğümüz zaman başı açık kalıyordu.

Sonra hazret-i Hamza şehîd oldu. O da benden çok üstündü. Onu da zor şartlar altında defnettik. Onlar benden çok hayırlı olduğu hâlde, dünyayı bırakıp gittiler. Sonra bize dünya kapısı açıldı. Türlü türlü ni'metlere kavuştuk. Bunların hesâbını nasıl vereceğiz, deyip ağlamaya başladı.

Oruçlu olduğunu unutup, iftâr yemeğini bile yemedi. Zaten o günleri hatırlayınca yemek yiyecek hâli de kalmamıştı.

Abdurrahmân bin Avf hazretleri nakleder:

Bir gün Peygamber efendimiz yalnız olarak, yola çıktı. Ben de geriden tâkip ediyordum.

Hurmalık bir yere vardı. Yere kapandı. Secde o kadar uzadı ki, kendi kendime "Aman yâ Rabbî, acaba Resûlullaha birşey mi oldu?" diyerek büyük bir korku ile yanına yaklaştım ve oturdum.

Resûlullah, secdeden başını kaldırıp sordu:

- Sen kimsin?

- Ben Abdurrahmân'ım.

- Bir şey mi oldu?

- Hayır yâ Resûlallah, secdeniz o kadar uzadı ki, size bir hâl olmasından endişe ettim.

- Yâ Abdurrahmân! Cebrâil aleyhisselâm şunu müjdeledi. "Yâ Resûlallah, kim ki, sana salât ve selâm getirirse, Cenâb-ı Hakkın mağfiret ve selâmına nâil olur." Ben de bu müjde sebebiyle şükür secdesinde bulundum.

Nevfel bin İyas hazretleri anlatır:

Abdurrahmân bin Avf hazretleri, bizi bir gün evine götürdü. Bize tepsi içinde leziz yemekler ikrâm etti. Yemeği önümüze koyunca ağlamaya başladı. O ağlayınca biz de ağlamaya başladık. Fakat niçin ağladığımızı bilmiyorduk. Sordum:

- Ey Abdurrahmân, seni bu kadar ağlatan nedir?

- Biz bu kadar ni'metler içersindeyiz. Resûlullah vefât etti. Fakat kendisi ve ehli arpa ekmeğinden bile bir defa olsun doyasıya yemedi. Biz bu yediklerimizin şükrünü nasıl yapacağız? Bunun için ağlarım.

Abdurrahmân bin Avf hazretleri, Resûlullahın âhırete teşrîfinden sonra, O'nunla geçirdiği günleri hatırlıyarak dâima ağlardı. O'nun sohbetlerinden mahrûm olduktan sonra, kendisi için dünyanın hiçbir kıymeti kalmadığını söylerdi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 23 MAYIS 1995 · KAYIT 10507

Kurtuluşun üç ilâcı!

Hakîkî var olan ancak Allahü teâlâdır. Allahü teâlâ, mutlak varlık, mutlak iyilik, mutlak güzellik sâhibidir. Allahü teâlâ insanın sıfatlarını kendi sıfatlarına benziyen bir sûrette yaratmıştır. Fakat, bu benzeyiş o kadar azdır ki, Onun sıfatlarını deniz sayarsak, insanın sıfatları ancak onun köpüğü olur.

Nitekim Sevgili Peygamberimiz, (Allahü teâlânın zâtını düşünmeyiniz. Onun ni'metlerini düşününüz!) buyurmuştur. Ya'nî, Onun kendisinin nasıl olduğunu değil, sıfatlarını ve insanlara verdiği ni'metleri düşünmelidir.

Bir kerre de, (Allahü teâlânın nasıl olduğunu düşündüğün zaman, hâtırına her ne gelirse, bu gelenlerin hiçbiri, Allah değildir) buyurdu.

İnsanın aklının kapasitesi, sahası sınırlıdır. Bu sınırın dışında olanları anlıyamaz. Bunları düşünürse, yanılır. Hakîkate kavuşamaz. Gerçeği bulamaz. İnsan aklı, insan düşüncesi, din bilgilerindeki incelikleri, hikmetleri anlıyamaz.

Bunun için, din bilgilerine felsefe karıştıranlar, kendi aklını devreye sokanlar, İslâm dîninin gösterdiği doğru yoldan ayrılmışlardır. Ehl-i sünnet âlimlerine göre, İslâm bilgilerinin ölçüsü, insan aklı, insanın düşüncesi değil, muhkem olan, ya'nî

ma'nâları açık olan âyet-i kerîmeler ve hadîs-i şerîflerdir. Bu âyetlerden, hadîslerden müctehidlerin anladığıdır.

Tasavvufun diğer bir gâyesi de, insana kendinin aczini, zavallılığını tanıtmaktır. Tasavvuf, sırf Allah sevgisi, yüce ülvî ilâhi aşk üzerine kurulmuştur. Buna da ancak, Muhammed aleyhisselâma uymakla, O'nun gösterdiği yolda ilerlemekle kavuşulabilir.

Tasavvufta, keder ve ümitsizlik yoktur. Yalnız sevgi ve tecellîler vardır. Hazret-i Mevlânâ, "Gel, gel, her kim olursan ol gel, Allaha ikilik koşanlardan, mecûsîlerden, puta tapanlardan da olsan gel! Bizim dergâhımız ümitsizlik dergâhı değildir. Tevbeni yüz def'a bozmuş olsan bile, gel! Kurtuluşa gel!" demiştir.

Allahü teâla kendi, görme, işitme, bilme gibi sıfatlarının sûretlerini, benzerlerini, insanlara vermiştir. Verdikleri onunkiler gibi değildir. Onun görmesi, ezelîdir, ebedîdir. Her zaman, her şeyi görür.

Vâsıtasız, âletsiz devâmlı görür. İnsanın görmesi böyle değildir. Bunun için, Onun görmesi hakîkî görmektir. İnsanın görmesi, o görmenin sûreti, zıllidir, gölgesidir diyoruz. Görmesinin zılli gözde, işitmesinin zılli kulakta tecellî ettiği gibi, sevmesi, bilmesi ve başka birçok sıfatlarının zılleri de, insanın kalbinde tecellî eder, hâsıl olur.

Gözün görebilmesi için, hasta, bozuk olmaması lâzım olduğu gibi, kalbin de, bu tecellîye kavuşabilmesi için, hasta olmaması lâzımdır.Kalb hasta ise, öncelikle bunun tedâvi edilmesi gerekir.

Kalbi hastalıktan kurtaran ilâç, üç şeyden yapılır. Bunlar:

Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdikleri gibi îmân etmek, ibâdetleri yapmak ve harâmlardan sakınmaktır.

İslâmiyyetten ve tasavvuftan haberi olmıyan kimseler, dîni, dünya kazançlarına âlet ediyorlar. Bu yobazlar, tasavvufa, hattâ ibâdetlere, mistik bir hareket olarak, müzik sokmuş, müzik âletlerinin nağmelerine göre vücut hareketleri yapmak gibi husûslara, âyin demişlerdir.

Başlarında mezâr taşına benzeyen beyaz uzun külâhları ile dönen mevlevîler, sağ ellerini semâya kaldırırlar ve sol ellerini semâdan aldıklarını dünya yüzüne göndermeyi belirtmek için, aşağı indirirler. İslâm dîni ile hiçbir alâkası olmıyan ve âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîflerde bulunmıyan böyle âyinleri, tarîkat olarak, mevlevilik olarak İslâmiyyet olarak tanıtıyorlar.

Peygamberimiz ve Eshâb-ı kirâmdan hiçbiri, böyle âyinler, merâsimler yapmadı. Onların zamanlarında tasavvuf vardı. Fakat böyle şeyler yoktu. Şimdi, bu merâsimleri görmek için dünyanın her tarafından birçok insan gelmektedir. Yabancı dillerde tasavvuf hakkında yazılan eserler çoktur ve hepsinde bu bid'at ve bozuk yollardan bahsolunmaktadır.

İslâm ilimlerine kendi akıllarını karıştırdıkları için, insanların sapıtacaklarını Peygamber efendimiz 1400 yıl önce haber vermiştir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 24 MAYIS 1995 · KAYIT 10508

Dine felsefe karışırsa!..

Asr-ı saâdetten uzaklaşıp, müslümanlar yetmiş üç fırkaya ayrıldı. "Ehl-i sünnet" âlimleri, İslâm bilgilerine felsefeyi karıştırarak, Eshâb-ı kirâmın yolundan ayrılan yetmişiki fırkanın felsefelerini ve akıllarını devreye sokarak yanıldıkları noktaları vesîkaları ile uzun uzun bildirdiler. Dinde felsefenin yeri yoktur. Dinin emir ve yasakları kaynak olarak felsefeye dayandırılırsa, o din olmaktan çıkar, felsefi bir ekol hâline gelir.

Bilhassa, İmâm-ı Muhammed Gazâlî hem tasavvufu, hem de metafiziği incelemiş, "El-münkız" ve "Et-tehâfütül-felâsife" kitaplarında, felsefecilerin yalnız akla dayandıklarını, çok yanıldıklarını, Ehl-i sünnet âlimlerinin, tasavvufcuların ise, yalnız âyet-i kerîmlere ve hadîs-i şerîflere tâbi' olarak hakîkî îmâna ve ebedî saâdete kavuştuklarını bildirmiştir.

Yetmişiki bozuk fırka mensuplarının felsefelerini, fikirlerini incelemiş, bunların Yunan filozoflarının te'sîrleri altında kaldıklarını görmüştür. "Bid'at ehli" denilen müslümanların akîdelerinin hakîkate, ya'nî Kur'ân-ı kerîme ve hadîs-i şerîflere uygun olmadığı açıkca görülür.

Çünkü, bu bilgileri akıl tam anlayamaz. Aklın kapasitesi bunları anlamaya yetmez. İslâmiyyetin aslında felsefe yoktur. Yetmişiki bid'at fırkası, felsefeyi İslâm dînine karıştırmışlar, bunun için de bozuk fırkalar ortaya çıkmıştır. Böylece İslâmiyyeti yaralamışlardır.

Bir taraftan, eski Yunan felsefesini din bilgilerine karıştırmışlar, bir yandan da, kendi görüşlerine, düşünüşlerine göre din bilgilerini değiştirmişlerdir. Muhammed aleyhisselâmın Cennete gideceklerini müjdelediği "Ehl-i sünnet vel cemâ'at" fırkası ise, din bilgilerini, Eshâb-ı kirâmdan işittikleri gibi almışlar, Yunan felsefesini ve kendi düşüncelerini bu bilgilere hiç karıştırmamışlardır. Bu bilgileri, başka dinlerin bilgilerinden ve felsefeden ve kendi akıllarından üstün tutmuşlardır. Çünkü islâmiyyet, akl-ı selîmin kabûl edeceği bilgilerdir. İslâm bilgilerinden birinin bile, doğru olduğunda şüphe eden bir aklın, selîm olmadığı, bozuk olduğu anlaşılır. İslâm dînini noksan sanıp, felsefe ile tamamlamaya kalkışan bir aklın noksan olduğu meydandadır.

O hâlde, İslâm dînini doğru olarak öğrenmek ve kelâm-ı ilâhîden murâd-ı ilâhîyi anlamak istiyenin, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarını okuması lâzımdır. Âyet-i kerîme meâllerini, hadîs-i şerîf tercümelerini okuyup, dini buradan öğrenmeye, hüküm çıkarmaya kalkmamalıdır. Bunları ancak, imâm-ı a'zam gibi müctehid âlimler anlıyabilir. Bunun için dinimizi öğrenmede bizim ilk müracaat yerimiz, mezheb imâmlarımızdır. Ya'nî fıkıh, ilmihâl kitaplarıdır. El imân vel islâm kitabında buyuruluyor ki:

İnsanlar, Cenâb-ı Hakkın râzı olduğu yolda bulunmak, bu yolda ilerlemek isterlerse, bu isteklerine mutlaka kavuşurlar. Nitekim, Ra'd sûresinde meâlen, (Bir millet, kendini bozmadıkça, Allah onların hâllerini değiştirmez) buyurulmuştur.

Yûnus sûresinde de meâlen, (Doğru yola giren, kendisi için girmiş, sapıtan kendi zararına sapıtmıştır) buyurulmuştur.

Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde, meâlen, şöyle buyurulmaktadır:

(Rahîm olan Allahü teâlânın kulları, yer yüzünde gönül alçaklığı ile vakar ve tevâzu' ile yürürler. Câhiller, onlara sataşacak olursa, bunlara, sağlık ve selâmet sizin üzerinize olsun gibi güzel sözler söylerler. Büyük bir yumuşaklık gösterirler. Onlar geceleri secde yapar ve kıyâmda dururlar, namaz kılarlar. Onlar, yâ Rabbî, Cehennem azâbını bizden uzaklaştır, Cehennem azâbı devâmlıdır ve çok şiddetlidir. Orası şübhesiz kötü bir yer ve kötü bir duraktır derler.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 25 MAYIS 1995 · KAYIT 10509

Gerçek huzurun reçetesi

Her insan, kalben ve rûhen, rahat, huzur içinde olmak ister. Milyarlarca kişi, buna kavuşmak için çalışmaktadır.Bunun için, milyarlarca dolar, mark harcanmaktadır. Hâlbuki dinimiz, bu huzura kavuşmanın yolunu, 1400 yıl önce bildirmiş, reçetesini vermiştir. Üstelik paraya, pula da ihtiyaç yoktur.

Dinimizin bildirdiği şekilde inananın, dinimizin bildirdiği şekilde yaşayanın kalbi de, rûhu da huzur içinde olur. Zaten, islâm dîninin esâsı, insanların kalbine büyük bir ferâhlık veren, rûhunu temizleyen ve herkes tarafından kolaylıkla anlaşılan, Allahü teâlânın bu yüksek emirlerini yerine getirmektir.

İslamiyetin dışındaki, bütün düşünceler, inanışlar, felsefeler tamamen insan düşüncesinin mahsûlüdür. Dolayısıyla, gerçek huzuru verememektedirler.

Bir makineyi imâl eden mi iyi bilir yoksa, bunu kullanan mı? Tabii ki, imâl eden bilir. Bunun için, imâl edilen her makinenin yanında bir de kullanma kılavuzu konulur. "Bu makineden istenilen verimi almak istiyorsanız, ömrünün uzun olmasını istiyorsanız, lütfen bu talimata göre hareket edin!" diye de ikâz edilir.

Yirminci yüzyılda fennin bu kadar ilerlemesine rağmen, keşfedilemiyen, anlaşılamıyan birçok yönleri bulunan, bu kadar muazzam bir makine olan, insan vücudunun bir kullanma kılavuzunun olmaması mümkün mü? Tabii ki mümkün değil.

Vücudumuzun en küçük yapı taşı olan, çıplak gözle bile göremediğimiz hücrede, birçok fabrika bulunmaktadır. Çalışmasını aklımızın almadığı böyle muazzam bir bedeni yaratan Cenab-ı hak, tabii ki, bunun en verimli şekilde nasıl kullanılacağını da bildirdi.

İşte insan vücudunun, insan rûhunun rahata, huzura kavuşmasının reçetesi İslâmiyyettir. Dinimizin emir ve yasaklarına uymaktır. Bunlara uyan, hem dünyada, hem de âhırette rahat eder. Sonsuz âhıret ni'metlerine kavuşur.

Bunun için, Kur'ân-ı kerîmde ve hadîs-i şerîflerde ve islâm âlimlerinin kitaplarında bildirilen Allahü teâlânın emirlerini kabûl edip, onları yerine getirmelidir. Hakîkî müslümanlık, hakîkî huzur budur.

Bunun için, dünya zevklerine kapılıp, doğru yoldan çıkacak yerde, dînimizin emirlerine dört elle sarılmalıyız. Îmânı ve din bilgilerini, doğru olarak yazan kitaplardan öğrenmeliyiz. Aksi taktirde hem dünyamız hem de âhıretimiz harâb olur.

Dinimize göre, bütün insanlar, müslüman olmağa elverişli olarak dünyaya gelirler. Saf ve temiz olarak doğarlar. Bundan sonra artık, kişinin her yaptığı kendinedir. Zümer ve Yûnus sûrelerinde meâlen, (Doğru yolda giden kendi lehinedir, sapıtan kendi zararına sapıtmış olur) buyurulmuştur.

Her insan, Allahü teâlânın doğru olan îmâna kavuşturması, râzı olduğu yolda bulundurması için duâ etmeli, yalvarmalıdır. Cenâb-ı Hakkın râzı olduğu yolunu, ya'nî, en son din olan islâmiyyeti, hiç değiştirmeden, hiç kendi fikirlerini karıştırmadan, tam ve eksiksiz olarak bildiren, sadece (Ehl-i sünnet) âlimleridir. Bu büyük ni'met sadece onlara nasip olmuştur.

Bunun için dünya ve âhıret saâdetine kavuşmak istiyen bu mübârek zâtların, nakli esas alan kıymetli kitaplarını okumalıdır. Dini, bu kitaplardan öğrenmelidir. Bu kıymetli kitapları bırakıp, dini öğrenmek için doğrudan, Kur'ân-ı kerîm meâllerine, hadîs-i şerif kitaplarına sarılmak, çok tehlikelidir. İnsan yolunu şaşırır. Çünkü, meâlden, tefsirden ve hadîs-i şerîflerden hüküm çıkarmak suretiyle dini öğrenmek bizim işimiz değildir. Müctehidlerin, mezheb imâmlarının işidir. Haddini bilmiyen cezâsını çeker. Hem bu cezâ başka cezâlara da benzemez.

BUGÜNKÜ SOHBET · 26 MAYIS 1995 · KAYIT 10510

"Sen İbnî Selam Değil misin?"

Abdullah bin Selâm hazretleri, Eshâb-ı kirâmdan olup, Ensar'ın büyüklerindendir. Medine'deki Yahûdî Benî Kaynuka kabîlesinden idi. Îmân etmeden önce, Yahûdî âlimlerinden idi. Müslüman olması çok ibretlidir. müslüman oluşunu kendisi şöyle anlatır:

Babam bana Tevrat'ı okutur, dindar yetişmem için elinden geleni yapardı. Bir gün âhir zaman peygamberinin alâmetlerini ve yapacağı işleri anlatarak dedi ki:

- Eğer âhir zaman peygamberi, kendi kavmimizden gelirse inanırım, başka kavimden gelirse inanmam! Sen de inanma!

Resûlullah efendimiz Medine'ye hicret etmeden önce babam vefât etti.

Resûlullahın Medîne'ye hicretinden sonra, Resûlullahın sıfatlarına ve yaptığı işlere baktım, tıpa tıp babamın anlattıklarına uyuyordu. Fakat, kavmimizin ileri gelenleri, sırf Arab kavminden geldi diye Resûlullaha karşı çıkıyorlardı. Tevrat'ta bildirilen alâmetler gâyet açıktı.

Bir gün Yahûdîlerin hurma bahçelerine gittim. Kendi aralarında, "Arabların adamı geldi!" diye konuşuyorlardı. Bu sözü duyunca beni bir titreme tuttu. Elimde olmadan "Allahü Ekber" diye bağırdım. Benim tekbîr getirdiğimi gören halam bana kızıp, "Bir daha böyle şey duymıyayım. O bizim peygamberimiz değildir" dedi.

Ben de:

- Ey hala! O, vallahi hazret-i Mûsâ'nın kardeşidir. O'nun gibi peygamberdir. Mûsâ aleyhisselâmın tevhîd dinindendir. Buna niçin karşı çıkıyorsunuz, dedim.

Dayanamayıp, Resûlullahı görmek için bulunduğu yere gittim. Daha ilk gördüğümde "Bu güzel yüzün sâhibi yalan söyliyemez!" dedim. Resûlullah insanlar arasına oturmuş, onlara nasîhat ediyordu. İlk işittiğim hadîs-i şerîf şuydu:

- Selâmı aranızda yayınız, aç kimseleri doyurunuz, sıla-i rahm yapınız, yakın akrabalarınızı ziyâret edeniz! İnsanlar uykuda iken namaz kılınız! Böylece Cennete selâmetle girersiniz.

Sonra bana dönüp sordu:

- Sen Medîne âlimi İbni Selâm değil misin?

- Evet - Ey Abdulah, Allah için söyle! Tevrat'ta benim vasıflarımı okuyup öğrenmedin mi?

- Evet, öğrendim. Yâ Resûlallah cenâb-ı Hakkın sıfatlarını söyler misin?

Bu sırada Cebrâil aleyhisselâm, İhlâs sûresini getirdi.

"De ki: O Allah birdir. Hiçbir şey O'nun dengi değildir!" meâlindeki âyet-i kerîmeyi işitince, - Şehâdet ederim ki, Allahtan başka ilâh yoktur. Sen O'nun kulu ve resûlüsün, diyerek îmân ettim.

Sonra Resûlullaha dedim ki:

- Yahûdîler kadar, yalancı, inatçı, zâlim kimse yoktur. Hiçbir iftirâdan çekinmezler. Şimde benim müslüman olduğumu öğrenirlerse olmadık iftirâ ederler, bunu açıklamadan önce onlara beni sorunuz!

Sonra ben bir perdenin arkasına saklandım. Resûlullah bir grup yahûdîyi çağırdı. Onlara sordu:

- Aranızdaki Husayn bin Selâm nasıl bir kimsedir?

- Çok büyük bir âlimimizdir. Onun gibi hayırlı birisi az bulunur.

- Eğer o müslüman olduysa siz ne dersiniz?

- Allah onu böyle birşeyden korusun!

Sonra saklandığım yerden çıkıp:

- Ey Yahûdi topluluğu, Allahtan korkunuz! Allaha yemîn ederim ki, siz Resûlullahın hak peygamber olduğunu biliyorsunuz. Çünkü alâmetleri Tevrat'ta açık olarak yazılıdır. Başka kavimden geldiği için inadınızdan îmân etmiyorsunuz, dedim.

Bunun üzerine Yahûdîler:

- Bizim en kötümüz budur. Aramızda bundan daha kötü biri yoktur, deyip olmadık iftirâlar etmeye başladılar. Peygamber efendimiz yahûdîlere dönüp:

- Birinci şehâdetiniz bize kâfidir, ikincisi ise lüzûmsuzdur, buyurdu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 27 MAYIS 1995 · KAYIT 10511

"İyi tut, bırakma!"

Abdullah bin Selâm hazretleri, yahûdî âlimi iken müslüman olup îmân ile şereflenince, kendini tamamen islâm dinine verdi. Yahûdilerin kendisi hakkında uydurdukları iftirâlara kulak asmadı. Kur'ân-ı kerîme dört elle sarılıp, Resûlullahı bir gölge gibi takip etmeye başladı. Peygamber efendimiz onun hakkında:

- Cennetlik birini görmek istiyen, Abdullah bin Selâm'a baksın, buyurdu.

Bir gün Resûlullahın huzûruna gelip dedi ki:

- Yâ Resûlallah, rü'yâmda kendimi bir bahçede gördüm. Bahçenin içinde demirden bir direk vardı. Direğin bir ucu yerde, bir ucu gökte idi. Yukarısında bir kulp, bir çember vardı. Bana "Haydi bu direğe çık!" denildi. Ben de "Gücüm yetmez" dedim. Bunun üzerine yanıma birisi gelerek, sırtımdaki elbiseyi çıkardı. Böylece rahatça direğin tepesine çıktım. kulpundan tuttum. "İyi tut, bırakma!" diye de tenbîh edildi. Böylece direğin kulpu elimde olduğu hâlde uyandım.

Peygamber efendimiz rü'yâsını şöyle ta'bîr etti:

- Gördüğün bahçe islâm dinidir. Direk de islâm dininin direği, tevhîdidir. O kulp da sağlam olan îmândır. Sen ölünceye kadar İslâm dini üzere yaşayacaksın!

Başka bir zamanda Peygamber efendimiz, Eshâbı ile sohbet ederken:

- Şu kapıdan ilk girecek olan, Cennet ehlinden biridir, buyurdu.

Eshâb-ı kirâm merakla kimin gireceğini beklerken, Abdullah bin Selâm'ın girdiğini gördüler. Daha sonra bu müjdeli haberi kendisine bildirerek sordular:

- Yâ Abdullah, bu dereceye hangi amel ile ulaştın?

- Ben zayıf bir kimseydim. En kuvvetli ümidim, kalb selâmeti ya'nî kimseye karşı içimde kötülük beslememem ve boş sözleri terk etmemdir. Bundan başka beni kurtaracağından ümitli olduğum bir amel bilmiyorum.

Abdullah bin Selâm hazretleri nefsini kötü huylardan ve isteklerden tamamen temizleyip terbiye etmişti. Kendisi zengin olduğu hâlde, ba'zan Medîne çarşısında sırtında yük taşıdığı görülürdü. Bir gün yine onu bu hâlde görenler dediler ki:

- Senin çocukların, hizmetçilerin var. Bu işleri niçin onlara gördürmüyorsun?

- Evet bu işleri görecek kimselerim vardır. Fakat ben nefsimi denemek istiyorum. Böyle işler nefsime ağır geliyor mu, gelmiyor mu? Maksadım bunu anlamaktır. Peygamber efendimiz bir hadîs-i şerîfinde, (Kalbinde hardal tanesi kadar kibir, büyüklenme bulunan kimse, Cennete girmiyecektir) buyurdu. Başka bir hadîs-i şerîfte de, (Meyve veya herhangi bir şeyi kendi eliyle evine götüren, kibirden uzaklaşmıştır) buyurulmuştur. İşte bunun için yükümü kendim taşıyorum.

Abdullah bin Selâm hazretleri, hazret-i Osman'ın şehâdeti esnâsında yanında bulunuyordu. İsyâncılara dedi ki:

- Tarihte öldürülen her peygamber için yetmiş bin asker öldürülmüştür. Öldürülen her halîfe için de onbeş bin kişi öldürülmüştür. Gelin bu işten vazgeçin!

Yoksa âhirette bunun cezâsını çok şiddetli olarak çekeceksiniz! Ayrıca hazret-i Osman'ın üzerinizde çok hakkı vardır.

Fakat âsîler sözünü dinlemediler, ayrıca kendisine hakâret ettiler.

BUGÜNKÜ SOHBET · 28 MAYIS 1995 · KAYIT 10512

Gerçeği görememek

Bir insanın îmânlı ölüp ölmiyeceği son nefeste belli olur. Bütün ömrü îmân ile geçip, son günlerinde îmânı gidip, îmânsız ölen kimse, kıyâmette sonsuz olarak îmânsızlar arasında olur. Fakat, ömrü boyunca îmânlı olup, dinin emirlerine uygun yaşayan kimsenin îmânsız gitmesi istisnadır. Çünkü, İnsan nasıl yaşarsa öyle ölür. Bunun tersi de istisna kabilindendir.

Îmân ile ölmek için, her gün duâ etmek lâzımdır. Bu çok önemlidir. Çünkü, bunun neticesi, ya sonsuz Cehennem azâbı, ya da sonsuz Cennet ni'metleridir.

Allahü teâlâ, merhamet ederek, insanların ebedi Cehennem azâbına düçar kalmamaları için, Peygamberler göndererek, var ve bir olduğunu ve inanılması lâzım olan şeyleri, kullarına bildirdi. Îmân, Peygamberin bildirdiklerini tasdîk etmek demektir. Peygamberi tasdîk etmiyen, inkâr eden, kâfir olur. Kâfirler, Cehennemde sonsuz yanacaktır.

Cehennemde sonsuz yanmak, Peygamberi işitip de, inkâr etmenin cezâsıdır. Aklı olan kimse, Peygamberi inkâr etmez. Hemen îmân eder. Aklına uymayıp, nefsine, şehvetlerine uyar, başkasına aldanır ise, inkâr eder.

Ananeye, modaya uymak hastalığı, nefslerimizin tuzaklarından biridir. Çok kimse, kendi nefslerinin bu tuzaklarına düşerek, büyük saâdetlerden, kazançlardan mahrûm kalmışlardır. Bunun içindir ki, bir hadîs-i kudsîde Allahü teâlâ, (Nefslerinizi, kendinize düşman biliniz! Çünkü, nefsleriniz, bana düşmandırlar!) buyurdu.

Hıristiyanlar arasında doğmuş, hıristiyan terbiyesi almış, daha doğrusu, beyni yıkanarak aldatılmış bir kimse, kolay kolay bu te'sîrden kurtulamaz. Ayıplanma korkusu, gerçeği görmeye mâni olur. Eğer dînini değiştirecek olursa,

arkadaşlarının kendisini, hor görmesi, ailesinin kendisinden uzaklaşması bahis konusu olabilir.

Fakat bütün bunlar birer sebep olmakla beraber, en büyük noksanlardan biri, müslümanların kendi temiz, mantıkî dinlerini bilmemeleridir. Ba'zı din câhillerinin ve yetmişiki bid'at fırkasından birine kaymış olan sapıkların, İslâmiyyet hakkında yanlış verdiği bilgiler, bozuk tefsîrler ve fen yobazlarının, fen perdesi altındaki, inkârcı yazıları ve iftirâları, müslüman olmıyanlar üzerinde çok fenâ te'sîr yapmakta, onları bu tertemiz, berrak, mantıkî ve insanî hak dinden soğutmaktadır.

İslâm dînini yanlış tanıtmak husûsunda, Ehl-i sünnet olmıyan islâm devletlerinin, büyük zararları olmaktadır. Dünyada bugün halkı müslüman olan, sayısı 40dan fazla devletlerin çoğunda, sapık din adamları, İslâm dîni hakkında yanlış bilgi ve kanaat meydana gelmesine sebep olmaktadırlar.

Ehl-i sünnet olmıyan memleketlerde, Kur'ân-ı kerîm yanlış tefsîr edilmekte, hattâ ba'zı Peygamberler meselâ Âdem aleyhisselâm inkâr edilmektedir. İslam âlimleri, fıkıh kitapları, mezhepler kötülenmektedir. Hâlbuki, İslâmiyetin 1400 senedir bize doğru olarak intikalini sağlayan bu âlimlerdir.Bundan sonra da doğru olarak, İslamiyetin devam etmesi için bu âlimlerin kitaplarına dört elle sarılmaktan başka çaremiz yoktur.

Îmânı olmayan kimsenin, sonsuz olarak Cehennem ateşinde yanacağını Peygamber efendimiz haber verdi. Buna inanmak, Allahü teâlânın var olduğuna, bir olduğuna inanmak gibi lâzımdır. Sonsuz olarak ateşte yanmak ne demektir? Herhangi bir insan, sonsuz olarak ateşte yanmak felâketini düşünürse, korkudan aklını kaçırması lâzım gelir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 29 MAYIS 1995 · KAYIT 10513

Özü sözü, doğru olmak

Rûh, his organlarından beyne gelen duyguları alan, bedendeki bütün kuvvetleri idâre eden, kullanan bir kuvvettir. Rûhun yaşayışımızda önemi çok büyüktür. Bunun için de, herşeyden evvel, rûhumuzu beslemeliyiz. Rûhu gıdasız bırakmamalıyız. Rûhun gıdâsı ise dindir.

Dinsiz insanlarda, sevgi, acıma, şefkat, anlayış ve merhamet kalmaz. Böyle olanları, en kötü maksatlar için kullanmak, çok kolaydır. Çünkü bunların, kendilerini kötü işlerden koruyacak, inandıkları, itâat ettikleri, teslîm oldukları inançları yoktur.

Bu gibi insanlar, korkunç bir canavar gibidirler. Nerede, kimlere, ne şekilde kötülük yapacakları belli olmaz. İnsanlık âlemini mahveden en fenâ işler, böyle kimselerden zuhûr eder.

Bu gibi insanları doğru yola sokmak güçtür. Fakat imkânsız değildir. Bunlara büyük bir sabır ve sebât ile İslâm dîninin esâslarını, onların anlayacağı bir tarzda, telkîn etmelidir.

Allahü teâlâ, din telkîni için Peygamberine emir vermiştir. Nahl sûresinin 125. ci âyetinde meâlen, (Ey Habibim! Rabbinin yoluna hikmet ile, güzel öğütlerle çağır! Onlarla en güzel şekilde tartış! Doğrusu Rabbin, yolundan sapanları daha iyi bilir) buyurulmuştur.

Zaten, doğru şeyleri bilmiyenlere en güzel tarzda öğretmek, farzdır. Allahü teâlânın kat'î emridir. Bu vazîfeye, (Emr-i ma'rûf) denir. Bu bir ibâdettir. İlmin zekâtı, bilmeyenlere ilmi öğretmekle ödenir. Bu, çok hayırlı bir iştir. Dînimiz, âlimin mürekkebini, şehîdin kanından efdâl tutmakta, hayırlı iş görmeyi nâfile ibâdetten üstün saymaktadır.

Bugün, müslüman memleketleri, ağır sanâyi'de geri kalmışlardır. Hıristiyanlar, bunun sebebini, İslâm dîninin ilerletici değil, uyuşturucu bir din olmasında göstermektedirler ve medeniyyetin ancak hıristiyan dîni sâyesinde elde edilebileceğini ileri sürmektedirler. Bunun ne kadar saçma bir iddia olduğunu söylemeğe lüzûm yoktur.

Hıristiyan olmıyan Japonlar, bugün en ileri Hıristiyan memleketlerini teknolojide geçmişlerdir. Yahûdî olan İsrâîlliler de, içinde çöl piresinden başka canlı bir varlık bulunmıyan yerleri, zengin ormanlara ve tarıma elverişli topraklara çevirmişler, Lût gölünden brom çıkarmayı ve normal hâlde iken sıvı olan bromu, Alman bilginlerinin "olamaz" demelerine rağmen, katı hâle sokmayı ve kolaylıkla yabancı memleketlere satmayı, brom ticâretinde Almanları geçmeyi başarmışlardır.

Demek oluyor ki, medeniyyetin hıristiyan dîni ile hiçbir alâkası yoktur. Tam tersine, medeniyyeti emir eden İslâm dînidir. Koyu hıristiyanlığın insanları nasıl

karanlığa götürdüğü, müslümanlığın ise, onları nasıl nûra kavuşturduğu, Orta çağda meydana çıkmıştır.

O zaman Avrupalılar ne helâ, ne banyo bilmezlerdi. Yine o zamanda İslâmiyyetin emirlerine uyan müslümanlar, ilimde, fende, ticârette, san'atta, ziraatta, edebiyatta ve tabâbette çok ileri gitmişler, dünyanın en büyük medeniyyetini kurmuşlardı.

Halîfe Hârûn Reşîd Fransa kralı Şarlman'a bir çalar saat hediye göndermişti. Saat çalınca, kral ve maiyyeti, içinde şeytan vardır diye kaçmışlardı.

Müslümanların bugün geri kalmalarının sebebi, dinlerinin emirlerine itâat etmemeleri, ona uymamalarıdır. Bir ingiliz masonu olan Reşîd Paşanın hazırladığı 1839 Tanzîmat Fermânı ile yüzümüzü batıya çevirdiğimizi i'lân ettik. Birçok şehirlerde mason locaları açıldı.

Fakat, bu taklîdcilik, zevk ve safâda oldu. İlimde, fende ve çocuklarımızı İslâmın güzel ahlâkı ile yetiştirmekte ecdâdımız gibi çalışmadık. Dînimizin gösterdiği yola ve Peygamberimizin üstün ahlâkına gericilik denildi.

Bizden tam 29 sene sonra, 1868 de batıya dönen Japonlar, bizden kat kat ilerlediler. Hem de bâtıl dinlerinden hiç ayrılmadan! Medeniyyet yarışında önde iken, Tanzîmattan sonra ilim ve irfân bırakılıp, nefse ve şeytana uyuldu. Bu ingiliz afyonu, devlet adamlarını uyuttu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 30 MAYIS 1995 · KAYIT 10514

O zaman vay hâlimize!

Ehli- sünnet âlimleri, söz birliği ile her müslümanın dört mezhebden birine tâbi olmasının, ibâdetlerini buna göre yapmasının şart olduğunu bildirmişlerdir. Zaten dört mezhebde îmân bilgileri aynı olup, ibâdete ait bilgilerde farklılıklar vardır. Kur'ân-ı kerîmde ve hadîs-i şerîflerde açıkça bildirilmiş olan emir ve yasaklara uymakta, hiç ayrılıklar yoktur.

Yalnız, açıkça bildirilmiyenleri anlamakta ayrılmışlardır. Bu kadarcık ayrılıklar da, Allahü teâlânın müslümanlara rahmetidir. Sıhhatleri, çalıştıkları ve yaşadıkları

yerler başka başka olan insanlara, hangi mezhebe uymak kolay gelirse, o mezhebin Fıkh kitaplarına, ilmihâl kitaplarına göre ibâdet ederler.

Tek bir mezheb olsaydı, herkes buna uymaya mecbûr olurdu. Bu da, çok kimseye güç gelirdi. Hattâ, o mezhebe uymak imkânsız olurdu. Dört mezhebin herhangi birine uyan müslümana, Ehl-i sünnet denir. Bunlar birbirlerini kardeş bilirler.

Târîh boyunca, mezheb mensuplarının birbirlerine düşmanlıkları hiç görülmemiştir. Ehli sünnet mensupları, mezhebcilik yapmaz. Kendi mezhebinden başka diğer üç mezhebi kötülemezler. Dördünün de Cennete götüren yol olduğuna inanırlar.

Mezheblere inanmayan bozuk fikirli ve sapık inanışlı kimselerin zararı, kâfirlerin zararından daha fazla olmaktadır. Bunlar, hakîkî islâm âlimlerinin bildirdiklerine uymayan inanışlarını ve tamamen keyfî olan hukuk anlayışlarını tatbîk etmeye kalkarak, dünyada İslâm dîni hakkında kötü kanâatler doğmasına sebep olmaktadırlar.

Hâlbuki dînimizde (Hükümlerden, nass ya'nî âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf ile ve icma' ile sâbit olmayanlar, zamanla değişir) hükmü vardır.

Allahü teâlâ, bunun için derin âlimlere, ya'nî müctehidlere ictihad yapma kuvveti vermiştir. Sonra gelen âlimler, 1000 sene önce yapılan ictihâdlar arasından, zamana uygun olanları seçip, kitaplara yazmışlardır.

Önce, Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdikleri doğru îmânın ne olduğunu öğrenmelidir. Sonra, bu öğrendiğimize uygun olarak inanmalıyız. Îmânı bozuk olan, Allahü teâlânın rızâsına, sevgisine kavuşamaz. Onun rahmetinden, yardımından mahrûm kalır.

Eğer böyle hakîkî müslüman olur ve faydalı işler yaparsak, Kur'ân-ı kerîmin (Tîn) sûresinde beyân buyurulduğu gibi, Allahü teâlâ bizden râzı olacak, bize yardım edecektir. Eğer îmânımızı düzeltmez ve dînimize uymaz ve hayırlı iş görmez, sapık, bozuk inanışlar uğruna döğüşür veya kendi şahsî menfaatlerimiz için gayr-ı meşrû' yollara saparsak, Allahü teâlâ bizi aşağıların aşağısı yapacaktır. O zaman, vay hâlimize!

Doğru itikat, doğru fıkıh bilgisi ancak ilmihâl kitaplarından öğrenilir. Halk için yazılmış olan ve herkesin bilmesi ve yapması gereken kelâm, ahlâk ve fıkıh bilgilerini kısaca ve açıkça anlatan kitaplara (İlmihâl) kitapları denir. Her

müslümanın, evinde mutlaka ilmihâl kitabı bulundurması, dinini ilmihâl kitâbından öğrenmesi lâzımdır.

İlmihâl kitabını alırken de rastgele almayıp, dînini bilen, seven ve kayıran mübârek insanların nakli esas alan ilmihâl kitaplarını tercih etmelidir. Böyle kitapları alıp, çoluğuna ve çocuğuna öğretmek, her müslümanın birinci vazîfesidir. Kendilerine din adamı ismini ve süsünü veren câhil ve sapık kimselerin sözlerinden ve yazılarından din öğrenmeğe kalkışmak, kendini Cehenneme atmaktır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 31 MAYIS 1995 · KAYIT 10515

Hicri Yılbaşı

Başlangıç zamanına göre, bu gün iki türlü takvim kullanılmaktadır: Milâdî takvim, Hicrî takvim.

Milâdî sene, İsâ aleyhisselâmın doğum günü zannedilen zamandan başlamaktadır. Hicrî sene ise, Peygamber efendimizin Medîne'ye hicret ettiği seneden başlamaktadır. Peygamber efendimizin, Medîne-i münevvereye hicreti şöyle olmuştur:

Peygamber efendimiz elli üç yaşında iken, Allahü teâlânın emriyle, Mekke-i mükerremeden Medine-i münevvereye hicret etti. Hicret için, Safer ayının yirmi yedinci Perşembe günü sabah erken evinden çıkarak, hazret-i Ebû Bekr-i Sıddîk'ın evine geldi. Daha sonra evden beraber çıkarak, Mekke-i mükerremenin beşbuçuk kilometre güneydoğu tarafında bulunan Sevr dağındaki mağaraya geldiler.

Denizden yediyüz elli dokuz metre yüksek olan bu dağın yolu çok bozuk idi. Resûlullah efendimizin mübârek ayakları kanadı. Mağarada üç gece kaldılar.

Mekkeli müşrikler, Resûlullah efendimizin hicret ettiğini öğrenince, takip etmeğe başladılar. İz sürerek, Sevr dağındaki mağaraya kadar geldiler.

Mağaranın ağzı bir örümcek tarafından örülmüş idi. İçeriye bir kimse girse, bu örümcek ağı yırtılırdı, diyerek mağaraya girmekten vazgeçtiler. Hâlbuki, müşriklerin konuşmalarını Resûlullah efendimiz, hazret-i Ebû Bekr ile beraber dinliyordu.

Resûlullah efendimiz, üç gece mağarada kaldıktan sonra, Pazartesi gecesi Medîne-i münevvereye doğru yola çıktılar. Sahil yolunu takip ettiler.

Mekkeli müşrikler, Resûlullah efendimizi yakalamak için, bütün yolları tuttular. Yakalayana büyük mükâfatlar va'dettiler. Bu mükâfata kavuşabilmek için çok kimse, Resûlullah efendimizin peşine düştü.

Bunlardan Süraka da, va'dedilenlere kavuşabilmek için, Peygamber efendimizi takip etti. Resûlullah efendimizi görüp yaklaştığı zaman, atının ayakları kumlara saplanıp kaldı. Kurtulmak için Resûlullah efendimizden yardım istedi. Peygamber efendimiz çok sakin idiler. Tebessüm ederek yardım isteğini kabûl edip, duâ buyurdular. İltifât ettiler.

Peygamber efendimizin bu hâlini görerek imân eden Hazret-i Süraka, hemen Resûlullah efendimize yardım etmek için geri dönüp, arkadan gelenleri geri çevirdi.

Resûlullah efendimiz hazret-i Ebû Bekr ile bir hafta yolculuktan sonra, Rebî'ül evvel ayının sekizinci Pazartesi günü, Medîne-i münevverenin yakınındaki Kubâ köyüne geldiler.

Rebî'ül evvel ayının on ikinci Cum'a günü ise, Medîne-i münevvereye vâsıl oldular. Hicretin vâki olduğu o senenin Muharrem ayının birinci günü, müslümanların Hicrî kamerî sene başlangıcı oldu. Bu başlangıç günü târihçilere göre, mîlâdî senenin altıyüz yirmi ikinci yılında idi.

Resûlullah efendimizin hicreti ile başlayan Hicrî kamerî takvimin sene başı, Muharrem ayının ilk günüdür. Bu günde müslümanlar, birbirinin yeni yılını tebrik ederler.

Böyle günler vesîle edilerek dargınlıklar, kırgınlıklar giderilir. Allahü teâlânın emirlerini yaparak ve yasaklarından sakınarak, Allahü teâlânın verdiği ni'metlere şükredilir. Günâhlardan tevbe edilir.

Müslümanlar, bu sene başı gecelerinde ve günlerinde, müsâfeha ederek, mektuplaşarak tebrîkleşirler. Birbirlerini ziyâret eder, hediyye verirler. Senebaşını mecmû'a ve gazetelerle kutlarlar. Yeni senenin, birbirlerine ve bütün müslümanlara hayırlı ve bereketli olması için duâ ederler. Büyükleri, akrabâyı, âlimleri ziyâret edip duâlarını alırlar. O gün, bayram gibi temiz giyinirler. Fakirlere sadaka verirler.

Okuyuculamızın hicrî 1416. yılını tebrîk ederiz.

1995 YILLIK KÜLLİYATI

06

Haziran

30 yazı · Bugünkü Sohbet: 30

BUGÜNKÜ SOHBET · 1 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10516

"Zemzem şifâdır"

Zemzem, Allahü teâlânın İsmâil aleyhisselâma bir ihsânıdır. Hazret-i Hacer, oğlu İsmâil aleyhisselâma içirmek için su bulamayınca, Allahü teâlânın bir ihsânı olarak, bulundukları yerden su çıkmağa başladı. Zemzemin ilk çıkışı böyle olmuştur.

O zaman, Mekke-i mükerremenin bulunduğu yer kurak, ıssız bir yer idi. Zemzemin çıkmasıyla, bu yer şenlenerek, kuşlar cıvıl cıvıl ötmeğe, etraf yeşermeğe başladı.

Kısa zamanda, zemzemin şifâlı bir su olduğu her tarafa yayıldı. Kâ'be-i şerîfi ziyârete gelip, zemzemden içen açlar doyuyor, susuzlar kanıyor, hastalar şifâ buluyordu.

Bir zaman sonra, Kâ'be-i şerîfe hâkim olan kabîleler arasında geçimsizlikler başladı. Bunun neticesinde de, Kâ'beden çıkartılan Cürhümîler, çıkarken zemzem kuyusunu doldurup, üzerini kapattılar. Yerini belirsiz hâle getirdiler.

Zamanla tamamen unutulan zemzem kuyusunun yerini, Peygamber efendimizin dedesi Abdülmuttalip bir rü'yâ üzerine keşfedip, kuyuyu temizleterek, eski hâline getirdi.

Zemzemin birçok ismi vardır. "Yavaş yavaş ak", ma'nâsında, "Zemzem" denilmiştir.

İnsanlara çok faydalı olduğu için "Nâfia" denilmiştir. İçenler, Cennetle müjdelendiği için, "Büşrâ", saf ve berrak olduğu için "Sâfiye", bozulmadığı için, "Sâlime", yemeğin yerini tutup, içeni doyurduğu için "Kâfiye", içenlere rahatlık, sağlık ve âfiyet verdiği için de, "Âfiye" denilmiştir. Bunun gibi daha birçok ismi vardır.

Bütün âlimler, zemzemin yeryüzünde bulunan suların en latîfi ve en üstünü olduğunu bildirmişlerdir.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Yer yüzünde bulunan kuyuların en hayırlısı, Zemzem suyunun bulunduğu kuyudur.)

(Zemzem suyu ne için içilirse, ona şifâdır.)

(Zemzem-i şerîfin suyu mübârektir.)

(Zemzem-i şerîf, içeni doyurur.)

Birgün İbn-i Abbâs hazretlerinin yanına biri gelerek, Zemzem kuyusundan geldiğini söyledi. İbn-i Abbâs hazretleri, kendisine sünnet üzere zemzem içip içmediğini sorunca, "sünnet üzere nasıl içilir" dedi. O da, "Zemzem içileceği vakit kıbleye dönülür, besmele ile doyuncaya kadar ayakta içilir. İçme esnasında üç kerre nefes alınır. Duâ edilir ve sonunda Allahü teâlâya hamd edilir" buyurdu.

Zemzem'in teberrüken başka ülkelere götürülmesi, abdest, gusl alınması câizdir. Yalnız tahâret yapmak uygun değildir.

Eshâb-ı kirâmdan Ebû Zer-i Gıfârî hazretleri, Mekke'de kaldığı müddetçe, yiyecek bir şey bulamayınca, Zemzem içer, açlık ve susuzluktan kurtulurdu.

Birçokları tecrübe etmiştir ki, zemzem, mideyi kuvvetlendirmekte, yemeğin hazmını kolaylaştırmakta, aç karnına içildiğinde barsakları temizlemekte, vücûdun hararetini gidermektedir.

Ayrıca zemzem, dünyaya karşı hırs ve tamahı yok etmekte, bütün hastalıklara iyi gelmekte, insanı ibâdete ve tâ'ate sevk etmekte, kalb gözünün nûrunu, anlayışı ve ilmi artırıp, kalbe yumuşaklık vermektedir. İnsanın sünnet-i seniyyeye uymasına ve îmânının kuvvetlenmesine sebep olmaktadır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 2 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10517

"İçecek sütün var mı?"

Abdullah bin Mes'ûd hazretleri, Eshâb-ı kirâmın meşhûrlarından olup, ilk îmâna gelenlerdendir.

Gençliğinde fakîr idi. Bundan dolayı çobanlık yapıyordu. Bir gün koyun güderken Peygamber efendimiz ve hazret-i Ebû Bekir ile karşılaştı. Resûlullah:

- Ey genç, içmemiz için sütün var mı? diye sordu. O da:

- Yok efendim, deyince, Peygamber efendimiz, hiç yavrulamamış bir koyunun memesini elleri ile sıvazlayıp, duâ etti. Koyunun memesi derhal süt ile doldu. Hazret-i Ebû Bekir, büyük bir kap getirip doldurdu. Bu sütten içtiler. Peygamber efendimiz sonra: "Çekil, büzül" buyurdu. Koyunun memeleri eski hâline geldi.

Abdullah bin Mes'ûd, olanları hayretler içinde seyretti. Dayanamayıp sordu:

- Bu nasıl oldu? Hiç sütü olmıyan koyundan bu kadar sütü nasıl sağdınız. Söylediğiniz duâyı lütfen bana da öğretin.

Peygamber efendimiz, başını sıvazlayıp buyurdu ki:

- Allahü teâlâ sana rahmet etsin! Sen Hakkı öğrenebilecek bir çocuksun, buyurdu.

Bu mu'cizeyi gören ve konuşmaları işiten genç:

- Siz sıradan bir kimse değilsiniz. Senin, Cenâb-ı Hakkın Peygamberi olduğuna inandım, deyip kelime-i şehâdet getirdi.

Böylece îmân edenlerin altıncısı oldu. "Sâbikûn-el evvelîn" ya'nî ilk müslümanlardan olma şerefine nâil oldu.

Abdullah bin Mes'ûd hazretleri ayrıca, Mekke'de ilk defa açıktan Kur'ân-ı kerîm okuyan kimsedir.

Bir gün Eshâb-ı kirâm, bir yerde oturup sohbet ediyorlardı. İçlerinden birisi:

- Resûlullahtan başka, hiç kimse çıkıp da Kur'ân-ı kerîmi müşriklere karşı açıktan okuyamadı. Bunu yapacak kimse yok mu, dedi.

İbni Mes'ûd hazretleri hemen atılıp:

- Ben okurum, dedi.

Eshâb-ı kirâm dediler ki:

- Biz, sana bir zarar vermelerinden korkarız. Müşriklerin, kabîlesinden korkacakları bir kimse okusun.

- Bırakın gideyim! Allahü teâlâ beni korur!

Ertesi gün, Makâm-ı İbrâhim'e gitti. Müşrikler orada toplanmış hâldeydiler. İbni Mes'ûd hazretleri Besmele-i şerîfe çekip, "Errahmânu allemel Kur'âne..." diyerek Rahmân sûresini okumaya başladı. Müşrikler hep birlikte üzerine yürüdüler. Tekme tokat vurmaya başladılar. Yüzü gözü her tarafı yara bere içersinde kaldı. Fakat o, sanki hiçbir şey yapılmıyormuş gibi sakin sakin Kur'ân-ı

kerîmi okumaya devam etti. Okuması bittikten sonra Eshâb-ı kirâmın yanına vardığında dediler ki:

- Korktuğumuz başımıza geldi. Bir daha gidip onların yanında okuma!

- Hayır yine gidip okuyacağım. Müşrikleri ilk defa böyle perişan hâlde gördüm. Onların âcizliği beni çok sevindiriyor. Bana yapılan işkencelerden acı duymuyorum.

O, ertesi günü yine gidip, tekrar okudu. Yine tartakladılar. Hattâ kızgın çöllere yatırıp işkence ettiler. O yine aldırmadan okumalarına devam etti. Sonunda müşrikler çâresiz kaldılar.

İbni Mes'ûd hazretleri, Kur'ân-ı kerîmi çok güzel okurdu. Hazret-i Ömer anlatır:

Bir gün Resûlullah, hazret-i Ebû Bekir ile müslümanların durumunu konuşuyordu. Ben de yanlarındaydım. Sonra beraber dışarı çıktık. Baktık, tanımadığımız birisi mescidde Kur'ân-ı kerîm okuyor. Resûlullah dinlemeğe başladı. Daha sonra da bize dönüp buyurdu ki:

- Kim Kur'ân-ı kerîmi indiği andaki tazeliği ile okumaktan hoşlanıyorsa, İbni Mes'ûd gibi okusun!

BUGÜNKÜ SOHBET · 3 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10518

Ma'zeret kabûl edilmiyecek!

Önceki peygamberlerden biri, Allahü teâlâya niyaz ederek dedi ki:

- Yâ Rabbi, mü'min kulların sana itâat ederler. Emirlerini yerine getirirler. Yasakladığın şeylerden sakınırlar. Böyle olmakla beraber bunlar, birçok dünyalık ni'metlerden mahrûm olurlar, hattâ belâlara ve musîbetlere mâruz kalırlar.

Buna karşılık îmânsızlar ise sana itâat etmezler. Yasaklarından kaçınmazlar. Senin emirlerini yerine getirmezler. Böyle olduğu hâlde bunlar, her türlü dünyalık ni'metlere sahip olurlar. Belâlardan, musîbetlerden, felâketlerden uzak kalırlar. Bunun hikmeti nedir?

Allahü teâlâ, bu peygamberine vahiy ile şu cevabı verir:

Mü'minler benim kullarımdır. Belâlar, felâketler, musîbetler ve ni'metler de benimdir. Herbiri beni anar, tesbih eder. Mü'minin günâhı bulunur. Ba'zan ben onu bir kısım dünya ni'metlerinden mahrûm eder, musîbetlere düçâr ederim. Bu hâl, onun günâhlarına keffâret olur, günâhları mağfirete uğrar. Böylece, günâhsız olarak bana gelir. Ben de kendisini iyi amelleri ile mükâfatlandırırım. Îmânsızlara da dünyalık ni'metlerini bol bol verir, musîbetlerden uzak ederim. Böylece bana gelirler. Ben de onları günâhları sebebiyle şiddetle cezâlandırırım.

Kıyâmet günü olunca, dünyada iken iyi ameller işlemiş, fakat hiç felâketlere, belâlara mâruz kalmamış olanlar getirilir. Namaz, oruç, sadaka, zekât, hac gibi nice ameller mîzâna konur. Böylece mükâfatları ödenir.

Yine, iyi ameller işlemiş olmakla beraber, aynı zamanda felâketlere de mâruz kalmış olanlar da getirilir. Fakat bunların amelleri için mîzânlar kurulmaz, amelleri tartılmaz, defterleri açılmaz. Bilâkis, dünyada üzerlerine musîbetlerin dökülmesi gibi, kendilerine mükâfatlar yağdırılır. Bu sırada, onların böyle büyük mükâfatlara gark olduklarını gören diğer zümre, "Keşke dünyada iken, biz de musîbetlere dûçâr olsaydık da, bugün büyük mükâfatlar alsaydık!" derler.

Yüce Allahın, "Ancak sabredenlere, ecirleri hesapsız ödenecektir," kelâmı bu husûsu açıklamaktadır.

Allahü teâlâ, kıyâmet günü ma'zeret beyan etmemeleri için, dört insanı, dört sınıf insana huccet olarak gösterir:

1- Zenginlere karşı, Süleyman aleyhisselâmı huccet olarak gösterir. Zenginler, "Yâ Rabbî, malımız, mülkümüz, servetimiz bizi meşgûl etti. Onun için sana kulluk edemedik" şeklinde ma'zeret beyan ettiklerinde, Allahü teâlâ onlara Süleyman aleyhisselâmı emsâl gösterir ve şöyle buyurur:

(Sen, Süleyman'dan daha zengin değildin. Onun zenginliği onu, bana ibâdetten alıkoymadı da, seni mi alıkoydu?)

2- Esîr ve kölelere karşı Yûsuf aleyhisselâmı huccet olarak gösterir. Esîr ve köleler, "Yâ Rabbî, biz esîr idik, köleydik. Onun için sana kulluk edemedik." şeklinde ma'zeret beyân ettiklerinde, Allahü teâlâ onlara, Yûsuf aleyhisselâmı emsâl gösterir ve şöyle buyurur:

(Bir zamanlar o da bir esîr ve bir köleydi. Onun esirliği ve köleliği, kendisinin bana ibâdet yapmasına mâni olmadı da, sizinki mi mâni oldu?)

3- Fakîrlere karşı Îsâ aleyhisselâmı huccet gösterir. Fakirler, "Yâ Rabbî, ihtiyâç içinde oluşumuz bizi sana kulluk etmekten alıkoydu." şeklinde mazeret beyân ettiklerinde, Allahü teâlâ, onlara şöyle buyurur:

(Siz mi daha fakir idiniz, yoksa Îsâ mı? Onun fakirliği, kendisinin bana kulluk etmesine mâni olmadı da, sizinki mi mâni oldu?

4- Hastalara karşı da Eyyüp aleyhisselâmı huccet gösterir. Hastalar, "Yâ Rabbî, hastalığımız sana kulluk etmemize mâni oldu" şeklinde ma'zeret beyân ettiklerinde, Allahü teâlâ, onlara şu cevabı verir:

(Sizin hastalığınız mı daha ağırdı, yoksa Eyyüb'ünkü mü? Bunca ağır olmasına rağmen onun hastalığı, kendisinin bana kulluk etmesine mâni olmadı da, sizinki mi mâni oldu?

Böylece kıyâmet günü, Allah indinde hiç bir kimsenin kendisini mâzur göstermesine meydan kalmaz. Âhırette kimse ma'zeret gösteremiyecektir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 4 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10519

"Yâ Ebâ Hüreyre, benimle gel!"

Bir defasında Resûlullahın huzûruna, eshâbdan bir kimse geldi. Resûl aleyhisselâm, bu sırada yatmaktaydı. Görünüş olarak da bitkin bir hâldeydi. Gelen sordu:

Neyiniz var, hasta mısınız, yâ Resûlallah?

Resûl aleyhisselâm cevap verdi:

Açım, açlıktan dolayı hâlsizlik içindeyim!

Allahın Resûlü böyle deyince, bu kimse çok üzüldü. Sonra hemen kalktı, gitti. Birinden birkaç tas buldu. Bu tasların kimisine su koydu, kimisine hurma. Doğruca Resûlullahın yanına geldi. Allah Resûlünden, hurmaları yiyip suyu içmesini ricâ etti. Bu sırada Resûl aleyhisselâm ona, Sen bunu mutlaka beni sevdiğin için yapıyorsun. Eğer beni çok sevmemiş olsaydın böyle bir harekette bulunmazdın, dedi.

Gelen kimse de, Allaha yemin ederim ki, seni çok seviyorum yâ Resûlallah, diye cevap verdi.

Bunun üzerine Resûl aleyhisselâm ona buyurdu ki:

Eğer bu sözünde sâdık isen, gelecek belâlar için bir örtü hazırla! Allaha yeminle söylerim ki, beni sevenlere gelecek belâlar, dağın tepesinden dibine doğru akmakta olan suların sâhip olduğu hızdan daha büyük bir sür'ate sahiptir.

Ebû Hüreyre hazretleri anlatır:

Allaha yeminle söylerim ki, ben ba'zan açlıktan karnıma taş bağlardım. Bir gün yine böyle bir hâldeyken, sahâbenin ve Resûlullahın geçeceği yere oturmuş beklerken, Ebû Bekir geçti. Ona, yüce Allahın kitabından bir âyet sordum. Bunu, sırf açlığımı anlasın da, beni evine götürsün diye sormuştum. Fakat o geçti, gitti. Biraz sonra Ömer geçti. Ona da bir âyet sordum. Bunu da aynı maksatla yapmıştım. Fakat o da geçip gitti.

Daha sonra Allah Resûlünün gelmekte olduğunu gördüm. Beni görünce gülümsedi ve maksadımı anladı: "Yâ Ebâ Hüreyre!" diye seslendi. Sonra, "Benimle gel!" buyurdu.

Ben de peşinden yürüdüm. Hâne-i saâdete girdik. Orada bir çanak sütle karşılaştık. Bu sırada Resûlullah bana, "Yâ Ebâ Hüreyre" diye hitâb etti. Sonra da, "Ehl-i Soffa'ya git ve onları buraya çağır!" buyurdu.

Peygamber efendimiz böyle buyurunca, çok acıktığım için bana az süt kalacak diye düşündüm. Fakat Allaha ve Resûlüne itâatten geri kalmamak için, hemen kalktım. Doğruca Ehl-i Soffa'nın bulunduğu mahalle giderek, onları Allah Resûlünün evine dâvet ettim. Onlar da hemen gelip, hep birden oturdular. Bu sırada Resûl aleyhisselâm bana dedi ki:

Yâ Ebâ Hüreyre, çanağı al, onlara ikrâm et!

Allah Resûlünün bu buyruğu üzerine ben süt çanağını aldım. Teker teker hepsine verdim. Hepsi de doyasıya içtikten sonra çanağı aldım. Allah Resûlüne verdim. Onunla benden başka aç olan kalmamıştı. Resûl aleyhisselâm, süt çanağını elimden aldı. Önüne koydu ve, Yâ Ebâ Hüreyre! diye bana seslendi. Ben de, Buyur, ey Allahın Resûlü, diye cevap verdim. O devamla, Bir ben kaldım, bir de sen, buyurdu. Sonra da:

Sen de Otur, iç! dedi.

Ben oturdum, içtim. Sonra yine, "İç!" buyurdu. Ben yine içtim. Allah Resûlü, bana hâlâ "İç, iç!" diyordu. Benim ise artık içecek tâkatım kalmamıştı. İyice doymuştum.

Nihâyet kendisine, "Allaha yeminle söylerim ki, içecek tâkatım kalmadı!" dedim. Süt çanağını Resûlullaha verdim. Resûl aleyhisselâm Allaha hamdetti ve çanakta kalanı içti.

İşte, Resûlullah ve Eshâbı, çoğu zamanlarını, gerek îmânsızların ezâları ve gerekse kıtlığın sebep olduğu açlık yüzünden, böyle çok sıkıntı ve meşakkat içinde geçirdiler.

Öyle olduğu hâlde, bütün bunlara sabrettiler, tahammül gösterdiler. Nihâyet Allahü teâlâ onlara rahatlık verdi. Allahü teâlâ, sıkıntılara, meşakkatlere, musîbetlere sabreden herkesi, bir gün mutlaka rahata erdirir. Şüphesiz ki, rahatlık, sabrın yanındadır. Yine şüphesiz ki, her güçlüğün yanında mutlaka bir kolaylık, bir bolluk vardır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 5 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10520

Aşûre Günü

Bu sene 9 Haziran cum'a günü aşûre günüdür. Muharrem ayının onuncu gününe Aşûre Günü, dokuzuncu günü ile onuncu günü arasındaki geceye de Aşûre gecesi denir.

Muharrem ayı, Kur'ân-ı kerîmde kıymet verilen dört aydan biridir. Aşûre gecesi, bu ayın en kıymetli gecesidir. Allahü teâlâ, birçok duâları Aşûre günü kabûl buyurdu.

Nûh aleyhisselâm gemide aşûre tatlısı pişirdiği için müslümanların, Muharremin onuncu günü aşûre pişirmesi ibâdet olmaz. Peygamber efendimiz ve Eshâb-ı kirâm böyle yapmadı. Bugün aşûre pişirmeyi ibâdet sanmak bid'attır, günâhtır.

Peygamber efendimizin yaptığı veya emrettiği şeyleri yapmak ibâdet olur. Din kitaplarının yazmadığı, Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirmediği şeyleri yapmak,

sevâb olmaz, günâh olur. Bugüne mahsûs ibâdet sanmadan herhangi bir tatlı yapmak, tanıdıklara ziyâfet, fakirlere sadaka vermek sünnettir, ibâdettir.

Aşûre gününün fâziletleri hakkında hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Aşûre gününün fazîletine kavuşmaya bakınız. Çünkü o gün, Allahü teâlânın günler arasında seçtiği mübârek bir gündür. Bu gün oruç tutan kimseye, Allahü teâlâ, meleklerin, peygamberlerin, şehîdlerin ve sâlihlerin ibâdetleri kadar sevâb verir.)

(Aşûre günü oruç tutun! Çoluk çocuğunuza iyilik yapın! Bir kimse, Aşûre günü çoluk çocuğuna iyilik yapıp, sevindirse, Allahü teâlâ, ona senenin diğer günlerini iyi eder.)

(Ramazan-ı şerîf ayındaki oruçlardan sonra, en fazîletli oruç, Muharrem ayının orucudur. Farz namazlardan sonra en fâziletli namaz gece namazıdır.)

(Aşûre gününün orucu, bir senelik geçmiş günâhlara keffârettir.)

Aşûre günü zerre kadar sadaka veren kimseye, Allahü teâlâ Uhud dağı kadar sevâb verir.)

(Aşûre günü gusleden, Allahü teâlâ katında annesinden yeni doğmuş gibi günâhlarından temizlenir.)

(Aşûre günü bir yetimin başını okşayan kimseyi, Allahü teâlâ, yetimin her kılı için Cennette bir derece yükseltir.)

(Allahü teâlâ, Aşûre gününü diğer günlerden üstün kılmıştır. Allahü teâlâ, gökleri, yeri, dağları, denizleri, yıldızları, Arşı ve melekleri, Âdem aleyhisselâmı, Aşûre günü yarattı. İbrâhim aleyhisselâmın dünyaya gelişi ve Nemrud'un ateşinden kurtuluşu Aşûre günü oldu. Oğlunun yerine kesmek için büyük koç ihsân edildi. Firavun'un boğuluşu, İsâ aleyhisselâmın göğe kaldırılışı, Eyyûb aleyhisselâmın belâdan kurtuluşu, Aşûre gününde olmuştur.)

(Muharrem ayında bir gün oruç tutana, bugüne karşılık otuz gün oruç sevâbı yazılır.)

(Aşûre gecesi bir mü'mine iftâr verene, Allahü teâlâ katında bütün Ümmet-i Muhammede iftâr vermiş, karınlarını doyurmuş gibi sevâb yazılır.)

(Aşûre gününde bir hastayı ziyâret eden, bütün insanları ziyâret etmiş gibi olur. Aşûre gününde bir kimseye su veren, hiç isyân etmemiş gibi olur.)

(Aşûre günü tutulan oruç, kırk yıllık günâha keffârettir. Aşûre gecesini ihyâ edip, sabahleyin de oruç tutan kimse, ölüm acısını duymayarak vefât eder.)

(Muharrem'in onunda tutulan oruç, bir senelik gelecek günâhlara keffâret olur.)

Aşûre günü, oruç tutmanın sevâbı çoktur. Yalnız Aşûre günü oruç tutmak câiz değildir. Mekrûhtur. Mekrûh olmaması için, Muharremin 9. 10. veya 10. 11. veya 9. 10. 11. günleri tutmak lâzımdır.

Abdullah bin Abbâs hazretleri buyurdu ki:

(Muharremin onuncu gününde oruç tutmak istiyorsanız, dokuzuncu ve onuncu günleri de tutunuz. Yahûdilere benzemeyiniz.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 6 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10521

Öncelik sırası!..

Her müslümana ilk önce lâzım olan, en önemli iş, i'tikâdı ya'ni inanılacak imân bilgilerini hakiki islâm âlimlerinin bildirdiklerine uygun olarak düzeltmektir. Bu âlimlerin, Kur'ân-ı kerîmden ve hadîs-i şerîflerden anladıklarına ve bildirdiklerine uygun olarak i'tikâd etmek şarttır.

Ölçümüz bu âlimlerin bildirdiği olmalıdır. Başkalarının anladıkları, Ehl-i sünnet âlimlerinin anladıklarına uymuyor ise, hiç mi hiç kıymeti olmaz. Çünkü her bid'at sâhibi, türedi reformcular ve doğru yoldan kayarak dalâlete düşenler, sapık bilgilerini ve bozuk işlerini, Kur'ân-ı kerîmden ve hadîs-i şerîflerden anladıklarını ve bu iki kaynaktan çıkardıklarını söylemektedirler.

Âhırette, önce imândan sorulacaktır. Eğer imânı yoksa kişinin, hiçbir iyiliğinin faydası olmayacaktır. Meselâ, insanları doyurmak, onlara ikrâmda bulunmak çok sevaptır. Muhammed aleyhisselâma inanmamış çok zengin bir kimse, yeryüzündeki bütün fakir ve muhtaç kimseleri doyursa, onların her türlü ihtiyaçlarını görse, âhırette bu yaptıklarının hiç faydasını görmiyecektir.

Çünkü Allahü teâlâ, bütün insanlardan, önce Muhammed aleyhisselâma imân etmelerini istiyor. Bundan sonra diğer emir ve yasaklarına uyulmasını istiyor. İmân olmadıkça, diğer yapılanlar değerlendirmeye alınmayacaktır.

Muhammed aleyhisselâma inanıp müslüman olduktan sonra da, bu inanmanın, i'tikâdın, Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdiği gibi olması lâzımdır. Ya'nî onların bildirdiği esaslar dahilinde olmalıdır. Rastgele bir imân da makbûl değildir.

Bir kimsenin imânı bozuk ise, islâm âlimlerinin bildirdiği esaslara uygun değilse, bu kimsenin yaptığı hiçbir ibâdete sevap verilmez. İmânın bozukluğu o kadar büyük bir günâh, o kadar büyük suç ki, ibâdetleri yapmamanın, harâm işlemenin günâhı ile mukayese bile edilemez. Deniz yanında damla bile değildir. Bunun için imânın düzgün olmasına çok önem vermeliyiz.

Düzgün bir imândan sonra, herkese lâzım olan şey, dinin emir ve yasaklarını öğrenmektir.

Bütün işlerimizi, öğrendiklerimize uygun yapmaktır. İlk önce öğrenilecek ve yapılacak ibâdet de namazdır. Âhırette imândan sonra, namazdan sorulacaktır. Namaz dinin direğidir. Direk olmaz ise bina ayakta kalamaz, eninde sonunda yıkılır. Namaz kılmıyanın diğer ibâdetleri kabûl olmaz, ya'nî va'dedilen o büyük sevâba kavuşamaz. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki, (Kıyâmet günü, îmândan sonra, ilk suâl namazdan olacaktır.)

(Allahü teâlâ buyuracak ki, Ey kulum, namaz hesâbının altından kalkarsan, kurtuluş senindir. Öteki hesapları kolaylaştırırım!)

(Namaz dînin direğidir. Namaz kılan, dînini doğrultmuş olur. Namaz kılmıyan, dînini yıkmış olur.)

İ'tikâdı düzeltmeden önce dinin emir ve yasaklarını öğrenmenin hiç faydası olmaz. Bu ikisi birlikte düzelmedikçe de, ibâdetlerin faydası olmaz. Bu üçü birlikte yapılmadıkça, kalb temizlenmez. Din, bu üç esas üzerine kurulmuştur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 7 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10522

Vahşetin adı medeniyet olamaz!

Medeniyet kelimesinin aslı Arabça olup, "Medine" kökünden gelmektedir. Medine, şehir demektir. Medeniyetin çok çeşitli tarif ve izâhları yapılmıştır.

İnsanlık tarihi boyunca yeryüzünde genel olarak iki çeşit medeniyet görülmüştür. Bunlardan biri ilâhi dinlere inanan cemiyetlerin ortaya koyduğu

medeniyetler, diğeri de inançsız insan topluluklarının, putperestlerin medeniyetleridir!

Günümüzde meşhur olarak bilinen, dinsizlerin dillerinden düşürmedikleri, sahiplendiği eski Hind, Asur, Mısır, Yunan ve Roma medeniyetleri, putperest toplumların dünya hayat anlayışlarının toplamıdır. Bu toplumlarda çok tanrı inancı yaygındır.

Bunlarda tanrı insan gibi düşünülür, heykelleri yapılır, tapınaklarda onlara tapınılır ve saçma sapan birçok şeye inanılır. Bunların bazı insanlara, bilhassa, Firavun, Nemrud, Promethe gibi krallara hulûl ettikleri, böylece bu kralların yarı tanrılaştıkları kabûl edilirdi.

Buna göre şekillenen günlük hayatta insanlar, asiller, aristokratlar, plepler, köylüler, köleler ve daha çeşitli isimler altında sınıflandırılır, hakim olan sınıflar diğerlerini, dînî, ekonomik ve beşerî bakımdan sömürürler ve zulmederlerdi. Onlar, insan yerine konulmazdı.

Atina'daki hipodromlarda, hayvan muamelesi yaptıkları insanları, çırılçıplak spor müsâbakalarına sokarlar, çeşitli adlar altında tertipledikleri eğlencelerde bol bol şarap içerek her türlü çılgınlığı yaparlardı. Bunları medeniyet adına yaptıklarını söylerlerdi.

Roma'daki hipodromlarda da, köle yaptıkları ve gladyatör dedikleri insanları, birbirleriyle ölümüne döğüştürmek ve günlerce aç bırakılmış arslanlara parçalattırmak vahşetini ve aynı cinsler arasında sapık münâsebetlerde bulunmak âdiliğini gösterirlerdi. Böyle olan cemiyetlere medenî denilemeyeceği apaçık meydandadır. Bazılarının medeniyet olarak göklere çıkardıkları medeniyet anlayışı işte budur.

Avrupa başta olmak üzere, zamanla dünyanın çeşitli yerlerine yayılan, hıristiyanlık dinine bağlı olanların ortaya koydukları medeniyet ise, hıristiyan olan milletlerin eski inanç, örf, âdet ve anlayışlarıyla karışarak yarı putperest bir medeniyet olmuştur. Bunlar, putperestlerin yaşayışına göre biraz mesafe katetmişlerse de, insanlığa huzur verecek gerçek medeniyeti yakalayamamışlardır. Kaynakları ilâhi değildi, kendi düşünceleriydi.

Bu hâliyle papalar, elindeki hıristiyanlık mensuplarını daima ilerletecek bir dinamizmden mahrûm, sosyal hayatı düzenleyici prensiplerden uzak, insanlığı kemâle getirici yol ve üsûllerden habersiz olarak, cihanşümûl bir medeniyeti doğurucu ve besleyici olamadı.

Her türlü fen bilgisinin, ziraî, sağlık, pedagojik ve diğer ilerlemelerin de en büyük mânisi oldu. Böylece Orta Çağ Avrupası, puthaneye döndürülmüş kiliseler ile zalim derebeyi ve kralların şatoları ve sarayların etrafı, binbir çeşit hurâfe ile doldurulmuş kafalar, adâlet, merhamet, sevgi, saygı, cömertlik ve yardım severlikten mahrûm katı kalbler ve cehâletin kararttığı daracık ufukları içinde kaba, görgüsüz, pis ve yarı vahşi insanlarla doldu.

İlim, fen, teknoloji ve teknik âletler asırlar boyunca olduğu yerde kaldı ve hattâ geriye gitti. Hastalıklar çâresiz, hastalar bakımsız, fakirler ve köylüler hor ve zelil, ilim adamları, düşünen insanlar tehlikeli ve büyülü, kadınlar her türlü hakâret ve zilletin hedefi idi.

Tarihteki bu rezâletleri okuyup öğrenen ve bugünkü din adına yapılan akla mantığa ters işler, hıristiyan gençliği, akın akın dinden uzaklaştırmaktadır. İslâmiyeti merâk edip öğrenen veya müslümanlarla teması olanlar islâmiyet ile şereflenmekte ise de, çoğunluğu ateist olmaktadır.

Bu durumu gören kilise, oluk gibi para akıtarak, dünyanın her tarafında misyonerlik faaliyeti göstermektedir. Afrika'daki fakir, aç insanlara hıristiyan olmaları şartıyla yardım yapmaktadırlar. Bunlar da göbek bağı ile hıristiyanlığa bağlanmaktadırlar. Menfaat kalkınca da bu bağ kopmaktadır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 8 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10523

Kurtuluşun tek çâresi!

Bütün dünyanın karardığı, insanlara her çeşit zulmün, işkencenin yapıldığı, hattâ diri diri toprağa gömüldüğü bir zamanda, dünyayı aydınlatacak olan bir güneş doğdu. Arabistan'da doğan bu islâm güneşi, kısa zamanda dünyaya yayılmaya başladı. Müslümanlar, Asya, Afrika derken, İspanya'dan Avrupa'ya da girdiler. Böylece, asırlardır kapkaranlık kalan Avrupa aydınlanmaya başladı.

Müslümanların İspanya'yı fethederek, burada bir İslâm medeniyeti kurmaları ve haçlı seferleri sonunda, Avrupalılar önce şaşkınlık ve hayranlık içinde bocalamışlar, sonra yavaş yavaş uyanarak, çocuklarına Endülüs Üniversitelerinde fen bilgileri, tahsil ettirmeye, İslâm âlimlerinin yazdığı fen bilgileri kitaplarını

kendi dillerine çevirmeye ve müslümanlarda gördükleri teknik âletleri yapmaya başladılar.

Bu arada İslâm âlimlerinin eski Yunan filozoflarının bozuk kitaplarına verdikleri ilmî, inandırıcı cevapları okuyarak içine düştükleri bataklıklardan kurtulmaya çalıştılar. Bu hâl, İslâmiyetin üstünlüğü karşısında ezilen ve papazların aforoz tehdidiyle suskunluk içinde olan Avrupalıları, bu defa eski Yunan mitolojisini incelemeye, öğrenmeye sevketti.

Bunlara rönesans, hıristiyanlık dininde yaptıkları yeni değişikliklere de reform adını verdiler. Böylece Avrupa'da gün geçtikçe kilisenin tesiri azalmaya ve bir süs unsuru hâline gelmeye başladı. Ruhî açlıklarını da sık sık değiştirdikleri sanat ve estetik anlayışları ile gidermeye çalışırken, maddi refâhı hedef alan bir ilim, teknoloji ve sanayileşme görülmeye başlandı.

Avrupalılar asırlardır pislik içinde yüzdüler. Fransızların dünyaya övündükleri Versay sarayında bir hamam yoktu. Su ve temizlik düşmanlığı, papazlardan başlayarak, krallarda, asillerde ve halkta yaygındı.

Müslüman milletlerden ve bilhassa Osmanlılardan görüp öğrendiklerini tatbik ederek, üzerinde asırlar boyu çalışıp geliştirerek bu günkü ilmî ve teknolojik seviyelerine ve ihtilâllerle yerleştirilen rejimlere ulaştılar.

Bir medeniyet, her türlü konforu sağlayıp, insanları yaratana götürmüyorsa, buna medeniyet denilemez. Bugün, insanlığın maddi olarak her isteklerine kavuşabilmelerine rağmen, bir türlü huzuru bulamamanın altında yatan gerçek budur.

Medeniyet, tasnifleri içinde her bakımdan mükemmel, yüksek ve bütün olgunlukları içinde bulunduran, hiç kusursuz olan, İslâm medeniyetidir. İslâmiyet, hem dünya hem de âhıret saâdeti sağlamaktadır. İnsana, 60-70 yıllık bir ömür için maddi refâh sağlayıp, sonsuz olarak Cehennem azâbından korumamak insana iyilik midir, kötülük müdür?

İslâm medeniyeti; İslâmiyetin vazettiği îmân, itikâd, amel ve ahlâk esasları, cemiyet hayatı ve idâre prensipleri ve dünya ni'metlerinden insanın yaratılış maksadına uygun olarak faydalanma erginliği ile bütün dünyaya hitap eden, her türlü görüş, düşünce ve fikirlerin doğru ve iyi taraflarını varlığında bulunduran ve zamanı, çağları peşinde sürükleyen ve insanlık tarihi boyunca yaşanmış en ileri ve parlak bir medeniyettir. Bunu iyi anlamak için islâmiyeti doğru bilgilerle, iyi öğrenmek ve tanımak şarttır.

İslâm âlimleri medeniyeti "tamir-i bilâd, terfih-i ibâd" şeklinde ta'rif etmişlerdir. Bu ta'rif kısaca, beldelerin imâr edilerek insanlığın ihtiyaçlarını karşılayacak, rahat ve huzur içinde yaşayacak şekle sokulması, insanların da rûhen, maddeten, fikren ve ahlâken yükselmesi demektir." İslâmiyet, medenî insanın ve medeniyet sahibi toplulukların îmân, ibâdet, iş, ahlâk ve cemiyet hayatında uyması gereken her şeyi bildirmiştir. Bunlar, Allahü teâlânın bildirdikleri, Resûlullahın öğrettikleri, Eshâb-ı kirâmın naklettikleri ve mezhep imâmlarının açıkladıklarıdır. İnsanlığın bunaldığı her şeyin çözüm ve çâresi islâmiyetin içinde mevcuttur.

Evliyânın büyüklerinden Seyyid Abdülhakîm Arvasi hazretleri buyurdu ki:

"Bütün üstünlükler, faydalı şeyler, islâmiyetin içindedir. İslâmiyetin içinde hiçbir zarar yoktur. İslâmiyetin dışında hiçbir menfaat, faydalı şey yoktur ve olamaz. İslâmiyetin hâricinde bir menfaat, fayda düşünmek, serâbdan su beklemek gibidir."

BUGÜNKÜ SOHBET · 9 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10524

Allahtan gelene râzıyım"

Hazret-i Zübeyr, Peygamber efendimizin halası olan hazret-i Safiyye'nin oğludur. İlk müslümanlardandır. Cennetle müjdelenen on kişiden biridir.

Îmân ettiği vakit, amcası çok kızmıştı. Dinden dönmesi için kendisini ateşe sokup çıkartıyordu. Onun:

- Daha fazla inat etme, atalarının dinine dön, teklifine karşı:

- Asla küfre dönmem. Allah birdir. Fayda veya zararı olmıyan putlara tapmam. "Lâ İlâhe İllâllah Muhammedün Resûlullah" der, yapılan bütün işkencelere büyük bir sabır ve metânet gösterirdi.

Zübeyr bin Avvâm hazretleri, Allah yolunda kılıç sıyıranların ilkidir. Bir gün, Peygamber efendimizin yaralandığını zannedip kılıcını sıyırdı. Doğruca, Mekke'nin yukarı kısmında bulunan Resûlullahın yanına koştu. Peygamber efendimiz, kendisini böyle yalın kılıç, pür hiddet görünce:

- Ey Zübeyr! Ne var, nedir bu hâlin? diye sordu. O da:

- Efendim, size bir zarar verdiler diye korktum, onun için kılıcımı sıyırdım, dedi.

Îmân edenler çoğaldıkça, müşrikler korkularından müslümanlara akla hayâle gelmedik işkenceler yapıyorlardı. Peygamber efendimiz, bu dayanılmayacak işkenceleri görünce:

- Siz bâri yeryüzüne dağılın! Yüce Allah, sizi yine toplar, buyurdu.

Eshâb-ı kirâm:

- Yâ Resûlallah nereye gidelim, diye sorduklarında:

- Habeş ülkesine gitseniz iyi olur. Habeş ülkesinde kimse zulme uğramaz. Orası doğruluk yurdudur. Allahü teâlâ sizi belki orada ferâhlığa kavuşturur, buyurdu.

Bunun üzerine içlerinde Zübeyr bin Avvâm hazretlerinin de bulunduğu 15 kişilik bir kâfile Habeşistan'a hicret etti. Hükümdar kendilerini çok iyi karşıladı. Orada rahat bir şekilde yaşadılar. Necâşi de daha sonra müslüman oldu.

Zübeyr bin Avvâm hazretleri, Uhud savaşında büyük kahramanlık gösterdi. Annesi Safiyye Hâtun, Peygamber efendimizin vefâtı şâyiâsını duyunca, o da savaş meydanına koşarak geldi. Oğlu hazret-i Zübeyr'e:

- Resûlullah ne hâldedir, diye sordu.

- Hamd olsun iyidir, cevabını alınca çok sevindi. Sonra:

- Onu bana göster! deyince, Resûlullahın yanına götürüldü. O'nu bizzat sağ olarak gördükten sonra, Cenâb-ı Hakka şükretti. Daha sonra kardeşi hazret-i Hamza'nın durumunu sordu. Peygamber efendimiz Zübeyr bin Avvâm'a:

- Anneni geri çevir, kardeşinin cesedini görmesin, buyurdu.

Hazret-i Zübeyr dedi ki:

- Anneciğim, Resûlullah geri dönmenizi emrediyor.

- Eğer ona yapılanı bana göstermemek için geri döneceksem zaten ben kardeşimin cesedinin kesilip biçildiğini öğrendim. O, bu musîbete Allah yolunda uğramış bulunuyor. Biz Allah yolunda bundan daha beterine de râzıyız. Sevâbını Allahü teâlâdan bekleyeceğiz. İnşâallah sabredip katlanacağız.

Hazret-i Zübeyr annesinin sözlerini bildirince, Peygamber efendimiz:

- Öyle ise bırak görsün, buyurdu.

Sonra, Hazret-i Hamza'nın başına varıp sessizce ağlamaya başladı. Peygamber efendimiz de onunla beraber ağladı.

Zübeyr bin Avvâm hazretleri, beyaz tenli kibar bir zâttı. Emânete çok riâyet ederdi.

Çok zengin olmasına rağmen, çok sâde bir yaşayışı vardı. Zinet eşyalarına hiç iltifat etmezdi. Sâdece silâhına çok önem verirdi. Kılıcı en iyisinden olurdu. Kılıcının kabzası gümüştendi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 10 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10525

Medeniyetlerin esas kaynağı

Müslümanların tarih boyunca kurdukları bütün medeniyetlerin kaynağı, mümtaz örneği ve rehberi, "Asr-ı saâdet" tir. O devirdeki islâm medeniyeti, sonra gelen müslüman milletlerin benzemek için çırpındıkları bir ideal olmuştur.

Araplar, Afrika kavimleri, Asya'da Gürganiye, Harzemşahlar gibi meşhur müslüman milletler ve müslüman Türkler, bu gün bile gıpta edilen, imrenilen medeniyetlerine bu yolla ulaşmışlardır. İslâmiyet, belli milletlere değil, bütün insanlığa, her devirde en yüksek medenî seviyeye ulaşmak için lâzım olan her şeyi bildirmiştir.

Bu bakımdan islâm medeniyeti cihanşümûl bir medeniyettir. Ancak milletlerin bu cihanşümûl medeniyete ulaşma dereceleri, islâmiyeti iyi öğrenme, doğru anlama ve O'na tam uyma derecelerine göre farklı farklı olmuştur.

Bu milletler içinde Osmanlı Türkleri'nin bazı dönemlerde yükseldikleri seviye, hepsinden ileri olmuştur. Bu sebeple altı asır boyunca bütün dünyaya her şeyiyle mükemmel bir medeniyet nümunesi göstermiştir. İstanbul, bu medeniyetin sembol şehri, İstanbul'da yaşayanlar da, sembol insan olmuştur.

Bugün, Ortadoğu'daki, Afrika'daki, Balkanlar'daki karışıklığın, huzursuzluğun, savaşların tek sebebi, Osmanlının yıkılmasıyla meydana gelen adâlet boşluğunun doldurulamamış olmasıdır. Az çok aklı başında olanlar, ahh Osmanlı!.. ahh Osmanlı!.. diye eski günleri mum ışığı ile aramaktadırlar..

Günümüzde bütün dünya milletleri, Osmanlının bu medeniyetini hayranlıkla dile getirmekte, dünyadaki pek çok ilim adamı, vakıf, yayınevi, araştırma teşkilâtları, insanlığın günlük hayatından en girift meselesine kadar içine düştüğü

buhranlara çâre bulmak için bu medeniyeti incelemektedir. Avrupa'dan, Amerika'dan ve Japonya' dan gelen araştırmacılar, tarihi kütüphanelerimizden eksik olmamaktadırlar.

Anlayabildiklerini, başta Amerika olmak üzere, tatbik ederek ilerlemekte, sıkıntılarını azaltmaktadır. Medeniyeti, ne sadece gelişmiş ve ileri bir teknoloji olarak ele almak, ne de sanat, edebiyat, estetik duygu ve düşüncede yükselmişlik olarak kabûl etmek doğru değildir. Geçmişte ve günümüzde de her iki vasfa sahip olan cemiyetler olmuştur.

İlim ve teknikte çok ileri olan memleketlere, bunları ne yönde kullandıklarına bakmadan medenî demek büyük bir yanlışlıktır. Bunlar medeniyeti göstermez. Bunları medeniyet sanmak her silâhlıyı gâzi, mücahid sanmak olur ki, bunlara sahip olan eşkıyâlık da yapabilir.

İnsanoğlu giderek dünyayı ve tabiatı daha çok kontrol altına almakta, ancak rahatı, refâhı ve huzuru sağlamak konusunda aynı başarıyı gösterememektedir. Yirminci asırda dünyanın içine düştüğü buhranın kaynağında da bu yatmaktadır.

Bugün de dinimizi iyi öğrenip, Onu doğru anlamaya, ona uymaya çalışırsak maddî ve manevî sahada en yüksek bir medeniyete ulaşmamız son derece kolay olacaktır.

Zaten, aklı başında olanlar, islâmiyeti, islâm medeniyetini reddetmez ve nefret etmez. Çünkü, islâmiyet, insanların birbirlerini sevmelerini, yardımlaşmalarını, kardeşçe yaşamalarını, memleketlerin i'mâr edilmesini, insanların huzurunun sağlanmasını emir etmekte, Allahü teâlânın emirlerine uymayı ve mahlûklara merhameti, toprağını, bayrağını sevmeyi, kanunlara itaat etmeyi istemektedir.

Her mahlûka karşı mes'ûliyyet taşımayı, kötü huyları terkedip, iyi huylu olmayı emretmektedir. Tenbelliği, boş vakit geçirmeyi reddeder. Ziraati, ticâreti ve san'atı, kat'î olarak emir eder. İlme, fenne, tekniğe, endüstriye, lâyık olduğu önemi verir.

slâmiyet, insanların yardımlaşmasını, birbirlerine hizmet etmesini önemle istemektedir. Fertlerin, evlâdın, âilenin ve milletlerin haklarını ve vazîfelerini öğretmekte, herkese karşı bir hak ve mes'ûliyyet gözetilmesini emretmektedir. İşte, gerçek medeniyet, gerçek adâlet, gerçek huzur budur!

BUGÜNKÜ SOHBET · 11 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10526

Câhilliğin âlâmetleri

Hikmet ehli bir zât buyurdu ki:

Şu altı özellik, cahilliğin alâmetidir. Câhiller bu alâmetler ile belli olur:

Birincisi: Cahiller, her şeye öfkelenirler, sinirlenirler. Her şeye, insana, hayvana, hoşlanmadıkları bir şeyle karşılaştıkları her şeye kızarlar, öfkelenirler. Hattâ cansız varlıklara bile kızarlar. Bu, câhillik alâmetlerindedir.

İkincisi: Faydalı, faydasız demeden akıllarına geldiği gibi konuşurlar. Akıllı olan bir kimse, müslümana yakışmayan, faydasız söz söylemez, bilâkis ya dünya ile alâkalı veya âhireti ile alâkalı sözler konuşur. Faydasız, lüzûmsuz ve fuzûlî, boş sözler konuşmak câhillik alâmetlerindendir.

Üçüncüsü: Mallarını, mülklerini faydasız işlerde sarfederler. Âhırette faydası olmayan, hattâ âhırete zarar verecek işler yapan yerlere yardım yapar. Müslümana yaraşan, malını, mülkünü, servetini faydalı yerlere harcamak, hiç bir sevâbı ve hiç bir faydası olmayan yerlere harcama yapmaktan sakınmaktır. Âhırette, malı nereden kazanıp nereye harcadığı sorulacaktır. Malını, servetini faydasız yerlerde harcamak, câhillik alâmetlerindendir.

Dördüncüsü: Herkesin yanında sırrını söylemektir. Müslüman nerede nasıl konuşacağını bilir. Her sözün her yerde söylenmiyeceğini bilir. Müslüman kendi sırrını rastgele söylemedği gibi, başkasının emânet ettiği sırrı da, başkasına söylemez. Sır saklamasını bilmemek de câhillik alâmetlerindendir.

Beşincisi: Her insana îtimât etmektir. Her insana güvenip malını emânet etmek de câhillik alâmetlerindendir. İtimat edilecek kimseyi iyi tanımak lâzımdır. Birkaç defa karşılaşıp konuşmakla kişi anlaşılamaz. Bunun için eskiden büyüklerimiz, kişiyi tanımak için, "Onunla yolculuğa çıktın mı, onunla alış- veriş yaptın mı?" diye sorarlardı.

Altıncısı: Dostunu, düşmanını bilmemektir. Müslümana yakışan, dostunu tanıyıp ona bağlanmak, düşmanını tanıyıp ondan da sakınmaktır. Kişinin baş düşmanı kötü arkadaştır, kötü çevredir. Bundan sonra nefs ve şeytan gelir. Bunun

için her müslümanın bu düşmanların oyununa gelmemek için çok uyanık olması gerekir.

İsâ aleyhisselâm buyurdu ki:

Allahü teâlâyı unutarak yapılan her söz boştur. Tefekkür ile geçmeyen her sükût hâli gaflettir. İbretli olmayan her bakış bir oyundur. Sözü Allahı zikir, sükûtu tefekkür, bakışı ibret olanlara ne mutlu!..

Rebî' bin Haysem hazretleri her sabah kalkışından bir kâğıt ile bir kalem alarak o gün konuştuğu her sözü yazar, akşam olunca da onlarla kendisini muhâsebeye çekerdi.

İşte zâhidlerin ameli böyleydi. Onlar, dillerini koruma husûsunda, her türlü külfete katlanırlar. Dünyada kendi kendini hesâba çekerlerdi. Herkesin kendisini hesâba çekmesi gerekir. Zîrâ Dünyada kendi kendini hesâba çekmek, âhırette hesâba çekilmekten çok daha kolaydır. Yine Dünyada diline sâhip olmak, âhirette nedâmet duymaktan daha kolaydır.

Rebî' bin Haysem ile yirmi sene arkadaşlık eden birisi, bu kadar uzun müddet zarfında ondan hiç fuzûlî söz işitmediğini bildirmiştir.

Evzâî hazretleri, "Mümin az konuşur, çok iş yapar. Münâfık ise çok konuşur, az iş yapar" buyurdu.

Resûlullah efendimiz buyurdu ki:

- Beş şey vardır ki münâfıkta bulunmaz. Bunlar; dinde bilgi sâhibi olmak, dilini fuzûliyattan, boş şeylerden korumak, güler yüzlü olmak, kalbinde nûr bulunmak ve müslümanlar arasında sevilmektir.

Lokman Hakîm, oğluna yaptığı öğütlerde buyurdu ki:

"Ey oğulcuğum, kötü arkadaşlarla düşüp kalkan selâmet bulamaz. Kötü yerlere girip çıkan itham altında kalır. Diline hâkim olmayan nâdim olur."

BUGÜNKÜ SOHBET · 12 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10527

İnsan ihtiyaçsız olunca..

Cenâb-ı Hak, insanları topluluklar, cemiyetler hâlinde yaşayacak şekilde yarattı. Topluluklar hâlinde yaşayabilmek için de belli kaideler koydu. Bunun için insanlar, hayvanlar gibi başı boş yaşayamazlar. Yaşamak isteseler bile bu mümkün olmaz. Çünkü, böyle yaşamak eşyanın tabiatına aykırı olur.

İnsan, medenî yaşamak için yaratılmıştır. Medenî yaşayabilmesi için, başkalarına muhtâctır. Nitekim, Allahü teâlâ, Enfâl sûresinin altmışdördüncü âyetinde meâlen, (Ey Peygamberim! Allahü teâlâ ve senin yolunda olan mü'minler, sana kâfîdirler!) buyurdu. Mü'minlerin, insanların en iyisinin, işlerine kifâyet edeceğini, yardımcı olacaklarını bildirdi. Başkalarına yardımcı olmak da lâzım olduğu buradan anlaşılmaktadır.

Zaten, insan demek, muhtaç demektir. Değil insanlar, her mahlûk yardıma muhtaçtır. Hattâ, insanın iyiliği, güzelliği, muhtaç olmasından ileri gelmektedir. İnsanın kulluk yapması, gönlü kırık olması, hep bu ihtiyacındandır.

İnsan, muhtaç olmasaydı, âsî, taşkın, azgın olurdu. İkrâ' sûresindeki âyet-i kerîmede meâlen, (İnsan, ihtiyâcsız olunca, elbette azar!) buyuruldu. Meselâ, İran'da ilk devlet kuran Cemşid ve Mısır Firavnlarının çoğu kendilerini ilâh olarak ilân etmişlerdir. Bunlar, 600- 700 yıl ömür sürdükleri halde, bir defa olsun hastalanmamışlar, başları bile ağrımamış, her ihtiyaçları görülmüş. İşte bu ihtiyaçsızlıkları bunları azdırdı, kendilerini ilâh ilân edecek hale getirdi.

Aslında her ihtiyacı gören, Cenâb-ı Haktır. Fakat, Allahü teâlâ, birçok düzenler ve faydalar olması için, herşeyi sebeple yaratmaktadır. İyiliğe sebep olanlara iyi, kötülüğe vâsıta olanlara kötü demiştir. Allahü teâlâ, herşeyi sebepsiz olarak yaratsaydı, âlemde nizâm, düzen kalmaz, karmakarışık olurdu.

Allahü teâlâ, insanları zayıf ve muhtaç yarattı. Giyecek, yiyecek, barınacak, düşmandan korunmak gibi ve daha nice şeylere muhtaçtırlar. Bir kimse, kendi ihtiyâclarını yalnızca hazırlıyamaz. Buna ömrü yetişmez. İnsanların ortaklaşa çalışmaları, birlikte yaşamaları lâzımdır.

Biri yaptığı âleti başkasına verir. Ondan, kendine lâzım olan başka birşey alır. Bu ortaklık ihtiyacına, (İnsan, medenî olarak yaratılmıştır) denir.

Medenî, ya'nî birlikte yaşayabilmek için, adâlet lâzımdır. Çünkü herkes muhtaç olduğuna kavuşmak ister. Arzû ettiğini başkası alırsa, alana kızar. Aralarında çekişme, zulüm, işkence başlar. Topluluk parçalanır. Toplulukta, alış-verişi düzenlemek, adâleti sağlamak için, Cenâb-ı Hakkın koyduğu ölçüyü bilmek lâzımdır.

Bu ölçü diniminizin bildirdiği emir ve yasaklardır. Kendi zevklerine, şehvetlerine düşkün olanlar ve kendilerini başkalarından üstün görenler, islâmiyetin ahkâmını beğenmezler. Bu ahkâma uymak istemezler.

Başkalarının haklarına saldırır, günâh işlerler. İslâmiyete uyana sevap, uymıyana azap olacağı bilinince, islâmiyetin düzeni kuvvetli olur. Bunun için, ahkâmı koyanın, cezâyı verecek olanın tanınması lâzımdır. Bunun için de, ibâdet yapılması emir olundu. Hergün ibâdet yaparak, O hâtırlanır. İbâdet, Onun varlığını ve Peygamberini ve âhiretteki ni'metleri ve azapları tasdîk etmekle, inanmakla başlar.

Peygamber efendimiz isteseydi, Cenâb-ı Hak her istediğini verirdi. Fakat, Cenâb-ı Hakkın âdet-i ilâhisi, sebeplere yapışıldığında vermek olduğundan, dini yaymak için ömrü savaşlarla geçti. Dini yıkmak, islâmiyeti ortadan kaldırmak istiyenlerle en zor şartlarda bile mücâdele etti.

Bugün de dini yıkmak faaliyetleri bütün şiddetiyle devam etmektedir. Meselâ, müslümanların îmânlarını yok etmek için, hayâlarını, utanma duygularını yok etmeye çalışıyorlar. Fuhuş, kötü sözlere seks bilgisi diyorlar. Bu açıklıklara ve seks bilgilerine ilericilik ve lüzûmlu, faydalı diyerek gençleri hayâsız yapmak istiyorlar.

Gençleri aldatmak için, medenî(!) milletlerin yapdıklarını biz de yapacağız. Çağımıza ayak uyduracağız. Gericilikten kurtulacağız, diyorlar. İnsanları, hayvanlar gibi ölçüsüz, sınırsız bir yaşayışa zorluyorlar. Bu şekilde müslüman gençleri hayasızlaştırmak, dinsizleştirmek istiyorlar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 13 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10528

Misâfirsiz yemek yemezdi

Abdullah bin Ömer hazretleri, eshâb-ı kirâmın büyüklerinden olup, dört büyük halîfeden Hazret-i Ömer'in oğludur. İlk îmâna gelenlerdendir. Babası îmân ile şereflenince, o da küçük yaşta müslüman oldu.

Küçük yaştan beri Peygamber efendimizle beraber bulundu. Bunun için eshâb-ı kirâm içinde en çok hadîs-i şerîf nakledenlerden oldu. Ayrıca, yaratılış olarak üstün hâllere sâhip olduğunden ve Resûlullahın hizmeti ile şereflenip, uzun zaman sohbetlerinde bulunduğundan, bütün ilimlerde mâhir oldu.

Harâm ve şüphelilerden sakınması, ilmi, dünyaya düşkün olmaması örnek durumdaydı. Her işte çok araştırıcı, inceliyici ve dikkatliydi. Çok cömert olup, ikrâm etmeyi çok severdi. Akşam yemeklerini, yalnız yediği hiç vâki değildi. Mutlaka misâfir arar bulurdu.

Bir gün devesi kayboldu. Çok aradı, bulamadı. "Alana helâl olsun!" deyip mescide girdi. Sonra birisi gelip, "Deven filân kimsede" dedi. Mescidden çıkıp giderken, hatırladı, "Ben onu alana hediye etmiştim" deyip tekrar mescide döndü.

Abdullah bin Ömer hazretlerine, bin dirhem para ile kıymetli bir kaftan hediye getirilmişti. Dostlarından birisi ertesi gün, onu çarşıda hayvanına veresiye yem alırken görünce şaşırdı. Evine gidip sordu:

- Dün Abdullah bin Ömer'e bin dirhem para ile kıymetli bir kaftan gelmemiş miydi?

- Evet gelmişti.

- Fakat bugün onu veresiye alış-veriş yaparken gördüm.

- Doğrudur. Hediyeleri aldığı gün, kaftanı omuzuna alıp, çarşıya çıktı. Dönüşünde ne kaftan ne de paralar vardı.

Gençliğinde bir rü'yâ gördü. Rü'yâsında ipek bir kumaş parçasının üzerine binerek uçuyor, Cennetteki istediği yerlere konuyordu. Derken birileri onu Cehenneme götürmek istediler. Hemen karşısına bir melek çıkıp, "Korkma!" dedi. Sonra alıp tekrar Cennete götürdü.

Hazret-i Hafsa, onun bu rü'yâsını Resûlullaha anlatınca, Peygamber efendimiz, (Abdullah ne iyi insandır. Keşke geceleri de namaz kılsa!) buyurdu. O zamandan sonra gece namazını hiç bırakmadı.

Allahtan başka kimseden korkmazdı. Bir gün yolculuğa çıktı. Yolda karşılarına bir aslan çıkınca, arkadaşları korkup ne yapacaklarını şaşırdılar. O korkusuzca aslanın yanına yaklaşıp, kulağına (Resûlullahtan işittim. "İnsan oğlu Allahtan başkasından korkmazsa, hiçbir şeyi ona musallat etmez" buyurdu. Yoldan çekil de yolumuza devam edelim.) dedi. Aslan sessizce oradan uzaklaştı.

Irak'tan gelen bir dostu, ziyâretine geldiğinde kendisine hediye olarak bir ilâç getirerek dedi ki:

- Bu iyi bir ilâçtır. Sana, ta Irak'tan getirdim.

- Bu ilâç neye yarar?

- Hazımsızlığa birebirdir.

- O zaman bu ilâcı sen başkasına ver!

- Niçin?

- Çünkü, ben ömrümde hiç karnım doyana kadar yemek yemedim. Bundan sonra da yemiyeceğim için bende hazımsızlık olmaz.

Acıkmayınca yemez, yediğinde de çok az yerdi.

Peygamber efendimiz bir nasîhatında, Abdullah bin Ömer'e buyurdu ki:

- Allah için sev, Allah için darıl, Allah ile anlaş! Velîlik mertebesine ancak böyle kavuşabilirsin! Namazı ve orucu çok olsa bile bu minval üzere olmıyan kişi îmânın tadını alamaz.

Yâ Abdullah, sabaha çıktığın zaman akşam için kendini kaygılandırma! Akşama çıktığın zaman sabah için kendini kaygılandırma! Sağlığında hastalığın ve hayatında ölüm için tedbîr al!

Abdullah bin Ömer hazretleri, harâmdan çok korkardı. Bunun için, sık sık "Kambur oluncaya kadar namaz kılsanız ve kıl gibi oluncaya kadar oruç tutsanız, harâmdan kaçmadıkça bunların va'dedilen mükâfâtına kavuşamazsınız!" buyurdu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 14 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10529

Din ve medeniyet

Bugün Avrupa, Amerika ve Uzakdoğuda fen çok ilerledi, dev sanâyiler kuruldu. Uzay yolculuğuna başlandı. Fakat, hiçbirinde huzûr sağlanamadı.

Patronların israfı ve sefâheti, işçilerin sefâleti giderilemedi. Komünistlerde devlet, milleti yıllarca sömürdü. Milyonlarca insan, boğaz tokluğuna, aç, çıplak çalıştı. Zâlim, kan dökücü bir azınlık, bunların sırtından geçindi. Saraylarda zevk ve safâ sürdüler, her kötülüğü yaptılar.

Fakat, her türlü teknik gelişmeye rağmen, islâm dinine uymadıkları için rahata, huzûra kavuşamadılar. İslam ülkeleri de, medeniyette, fende geri kaldıkları için, islâm ülkelerinde de, Osmanlıdan sonra huzûr sağlanamadı.

Medenî olmak için, dinimizin bildirdiği ibâdetler yapıldığı gibi, fende, teknikte çalışmak, başarmak lâzımdır. Çünkü Kur'ân-ı kerîm ve hadîs-i şerîfler, fende, san'atta ilerlemeyi emrediyor.

Meselâ, hadîs-i şerîfte, (Allahü teâlâ, fende ilerliyen, san'at sâhibi olan kulunu elbette sever) buyuruldu. Başka bir hadîs-i şerîfte de, (Allahü teâlâ, kulunun san'at sâhibi olduğunu görmeyi elbette sever) buyuruluyor. Dünya tarihlerinin sözbirliği ile överek yazdığı, gözleri kamaştıran islâm medeniyetini, islâm dinine uyanlar meydana getirdi.

Fakat, medenî olmak için, yalnız bunu başarmak yetişmez. Kazanılan ni'metlerin, adâletle paylaşılması, çalışanın emeğine, hakkına kavuşması lâzımdır. Bu adâlet de, ancak dine uymakla elde edilir. Bugün Avrupa, Amerika, çalışma prensipleri açısından islâmiyete uygun olarak çalıştıkları için işlerinde başarılı oluyorlar.

Fakat, kazançlarını Kur'ân-ı kerîmdeki adâlet esâslarına göre paylaşmadıklarından rahata, huzûra kavuşamıyorlar. Sınıf mücâdelesinden kurtulamıyorlar. Kur'ân-ı kerîme uymıyanlar, aslâ mes'ûd olamaz.

Uyanlar, müslüman olsa da, olmasa da, inansa da, inanmasa da, uydukları kadar, dünyada fâidesini görür. İnanarak uyanlar ise, hem dünyada, hem âhırette fâidesini görürler. Dünyada, rahat, huzûr içinde yaşarlar.

Fen bilgileri, rahat için, huzûr için, medeniyet için lâzım olan vâsıtaları, sebepleri hazırlar. Din bilgileri de, fennin hazırladığı âletlerin, rahat için, huzûr için ve medeniyet için kullanılabilmelerini sağlar.

Asırlardır, islâm devletleri, insanlığa gerçek medeniyeti gösterdiler. Bugün kökünü kazımak için her türlü işkenceyi revâ gören Avrupa'yı, Ortaçağ karanlığından kurtaranlar müslümanlar oldu. Müslümanlarla yakın münâsebetlerinin olmadığı hâllerini, kendileri anlatıyorlar.

Hissiyatına kapılmadan, gerçekleri dile getiren tarihçi John W. Draper bu gerçeği şöyle itiraf ediyor:

"O zamanki Avrupa tamamiyle barbardı. Hıristiyanlık, onları barbarlıktan kurtaramamıştı. Vahşî bir hayatları vardı. Pislik içinde yaşarlardı. Kafaları, hurâfelerle doluydu. Doğru dürüst düşünmek özelliğine bile mâlik değildiler. Âdî, basit kulübelerde yaşarlardı. Eğer kulübenin zemîninde veya duvarlarında bir hasır örtüsü varsa, bu büyük bir zenginlik işâreti sayılırdı. Yedikleri, yabânî fasülye, havuç gibi sebzeler, ba'zı otlar, hattâ ba'zan ağaç kabuklarıydı. Elbise olarak, uzun müddet dayandığı için dabağlanmamış hayvan postları kullanıyorlar ve bunun için çok pis kokuyorlardı.

Müslümanlar gelince, onlara her şeyden önce temizliği öğrettiler. Müslümanlar, günde beş defa yıkanıyorlardı. Onların da günde hiç olmazsa bir kerre yıkanmasını sağladılar. Sonra, onların üzerinden pis kokulu, parça parça olmuş, bitlerle dolmuş olan hayvan derilerini çıkarıp atarak, onlara güzel kumaşlardan, renkli ipliklerden örülerek yapılmış olan kendi elbiselerinden verdiler. Onlara yemek pişirmesini, yemek yimesini öğrettiler. İspanya'da evler, konaklar, saraylar inşâ ettiler. Mektepler, hastaneler kurdular. Üniversiteler tesîs ettiler. Bu üniversiteler, bütün dünyaya bir nûr kaynağı oldu. Her tarafta bahçeler yaptılar. Memleket, güllük gülistanlık oldu. Vahşî Avrupalılar, bütün bunları ağzı açık, şaşkınlık ve takdîrle gördüler ve yavaş yavaş medenî olmaya başladılar."

BUGÜNKÜ SOHBET · 15 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10530

İnsanlığa hizmet için..

İnsanlara hizmet, onları dünyada ve âhirette rahata, huzûra kavuşturmak demektir. Bunun da, tek yolu, insanları yaratan, merhameti ve ihsânı sonsuz bol olan Allahü teâlânın gösterdiği, saâdet yolu, ya'nî islâmiyettir.

İnsanlığa hizmet, ancak islâma hizmet ile olur. İslâma hizmet, insanlığa hizmettir. İnsanlığa düşman olanlar, islâmiyeti yok etmeye çalışmıştır. Saldırmalarının en tesîrlisi, müslümanları aldatmak, içerden yıkmaya çalışmak olmuştur. Onları bölmüşler, birbirine düşman etmişler, dinsizlerin pençesine düşmelerine sebep olmuşlardır.

Tarih gösteriyor ki, dinlerine önem vermeyen milletler, Allahın gazâbına uğramış, zâlimlerin pençelerine düşmüştür. Ahlâksız, dinsiz ve zâlim bir azınlığın işkencesi altında, boğaz tokluğuna, insafsızca, hayvan gibi çalıştırılmışlardır.

Allahü teâlâ, din yolunda çalışanlara ve din bilgilerini öğretenlere rahat, huzûr veriyor. Dünya bilgilerinde, fende çalışanlara da aradıklarını veriyor. Kâfir milletler, yalnız fen bilgileri üzerinde çalışıyorlar. Bunun için, fende ilerliyor, büyük endüstri kuruyorlar.

Fakat, küfür pisliğinden, harâm ve kötü işlerinin zararlarından kurtulamıyorlar. Rahata, huzûra ve saâdete kavuşamıyorlar. Fende ilerledikleri hâlde, râhat yaşıyamıyorlar. Çünkü, küfürden ve harâm işlemekten, hep zarar, hep ziyân, hep fenâlık hâsıl olur. Sonu hep felâket olur.

Îmândan, ibâdetlerden ve güzel ahlâktan ise, dâimâ iyilik, rahatlık hâsıl olur. Fende ilerlediklerini ileri sürerek, kâfirlerin küfürlerini, islâmiyete uymıyan işlerini övmek, câhillik ve şaşkınlıktır. Müslümanlar, onlar gibi, fen bilgilerinde de çalışmaya, onlar gibi büyük fabrikalar kurmaya özenmelidir.

Çünkü, islâmiyet bunu emretmektedir. İslâmiyet, hem fen bilgilerinde çalışmayı, hem de güzel ahlâklı olmayı, herkese iyilik yapmayı emretmektedir. Müslümanlar, kâfirlerin, münâfıkların ahlâksızlıklarını faydalı zannetmemelidir.

Bunları övmenin, müslümanların hayâlarını, îmânlarını çalmak için bir tuzak olduğunu bilmelidir. Bir işin, bir sözün faydalı veya zararlı olduğunu anlamak

için, kâfirlerin yapıp yapmadıklarına değil, dînimizin emir veya yasak ettiğine bakmalıdır.

Îmân edip ibâdetleri yapmakla, üç şey hâsıl olur:

Birincisi, insan, şehvetine uymaktan kurtulur. Kalbi, rûhu temizlenir. Şehvet ve diğer kötülükler yaratanı hatırlamaya mâni' olurlar.

İkincisi, insanda, maddeler üzerinde yapılan tecrübeler ile ve his organları ile hâsıl olan bilgilerle ilgisi olmayan başka bilgiler, zevkler hâsıl olur. Her zaman huzur içinde olur.

Üçüncüsü, iyilere ni'metler, kötülük yapanlara azap yapılacağına inanan insanlar arasında adâlet hâsıl olur. Kimse kimsenin hakkına tecavüz etmez. Herkes hakkına râzı olur. Zâten karışıklıkların, huzûrsuzlukların sebebi, kişilerin kendi haklarına râzı olmamalarıdır.

Mocheim diyor ki, "Mîlâdın onuncu asrında, Avrupa'yı kaplamış olan müthiş kara günlerden daha kötüsü düşünülemez. Bu devrin en ileride bulunan milletlerde bile, ilim ve fen adına, mantıktan ileri birşeyleri yoktu.

Mantık, bütün ilimlerin üstünüdür sanılıyordu. O zaman müslümanlar, İspanya'da ve İtalya'da mektepler kurdu. Avrupalı gençler, ilim öğrenmek için buralara toplandı. İslâm âlimlerinin okutma metodlarını öğrenerek, hıristiyan mektepleri açıldı.

Böyle vahşî insanları terbiyeye muvaffak olan, onlara medeniyet rûhunu aşılayan, onları karanlıktan, cehâletten, hurâfelerden kurtaran müslümanlar, bu akla sığmaz muazzam işi, ancak islâm dîni sayesinde yapabildiler. Çünkü islâm dîni, hak dindir. Allahü teâlâ islamiyet için çalışana elbette yardım eder. Hac sûresinde meâlen, (Allah, dinine yardım edene elbette yardım eder) buyurulmaktadır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 16 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10531

"Artık O'ndan Kurtulduk!"

Eshâb-ı kirâm efendilerimiz, Resûlullahı memnûn etmek, O'nun emrini yerine getirmek için, hiçbir şeyden çekinmezlerdi. Tarihte bunların örnekleri, pek çoktur.

Bunlardan birisi de Ebû Râfi'nin öldürülmesi hâdisesidir.

Hayber Yahûdilerinin reisi olan Ebû Râfi, azılı islâm düşmanı birisi idi. Sık sık Resûlullahı rahatsız ettiği gibi, Eshâbını da rahat bırakmıyor, fırsat buldukça onlara eziyet ediyordu. Müslüman olmıyanları, islâma karşı düşmanlıkta bir araya topluyor, devamlı onları kışkırtıyordu. Zengin olduğu için, Resûlullahın düşmanlarına dünyalık yardım da yapıyordu.

Eshâb-ı kirâm, kendilerine yapılan sıkıntıya katlanıyor, fakat Resûlullaha verilen rahatsızlığa bir türlü râzı olamıyorlardı. Bunun için kendi aralarında toplanıp, bunun bir çâresini aradılar. Sonunda onu öldürmeye karar verdiler. Beş kişi bu iş için izin almak üzere Resûlullaha gittiler.

Peygamber efendimiz izin vererek, başlarına hazret-i Abdullah bin Atik'i emir ta'yîn etti. Sâdece Ebû Râfi'nin öldürülmesini, kadınlara çocuklara dokunulmamasını emretti.

Ebû Râfi'nin kendisine âit muhkem bir kalesi vardı. Buradan dışarı çıkmazdı.

Kaleye yaklaştıklarında, Hazret-i abdullah arkadaşlarına dedi ki:

- Siz burada kalın, kaleye yaklaşmayın! Ben kalede kalan birisiymiş gibi, içeri girmeye çalışayım.

Kale kapısına iyice yaklaştığında, kapılar kapanmak üzere idi. Kapının yakınındakilerin arasına girip, onlardan biri gibi birşeylerle oyalanmaya başladı. O sırada, kapıcı seslenip:

- Herkes içeri girsin, kapıları kapatıyorum. Sonra dışarıda kalırsınız, dedi.

Bu fırsatı iyi değerlendiren, hazret-i Abdullah, hemen içeri girdi. Bundan sonrasını kendisi şöyle anlatır:

İçeri girince, ahıra girip saklandım. Saklandığım yerden kapıcıyı ta'kîb ettim. Kapıyı kilitledi, anahtarları direğe asıp gitti. Anahtarları alıp, her tarafı dolaştım. Baktım en üst katta, Ebû Râfi arkadaşları ile sohbet ediyor. Bekledim, sohbet dağılıp yattıktan sonra, odasına girdim. Odası karanlık olduğu için yatanlardan hangisinin olduğunu anlıyabilmek için, "Ey Ebû Râfi" diye seslendim. "Kim o?" diye yatağın birinden ses geldi. Hemen sesin geldiği tarafa fırlayıp, kılıcımı indirdim. Fakat kılıç tam isâbet etmedi. "Yetişin birisi beni öldürmek istiyor!" diye bağırdı. O arada hemen dışarı çıkıp, değişik bir sesle:

- Ey Râfi birşey mi istediniz, dedim. Bana:

- Canı Cehenneme. Sen seslenmeden önce birisi gelip, beni oda içinde kılıçla yaraladı, dedi.

Artık hedefimi tam tesbît etmiştim. İyi bir kılıç darbesi daha indirdim. Yine yıkılmadı. Bu defa kılıcımı karnına soktum. Yere yıkılınca, odadan çıkıp merdivenleri birer ikişer atlamağa başladım. Nihâyet merdivenlerin sonuna geldiğimi zannederek, kendimi yere attım. Hâlbuki daha yüksekteymişim. Yere düşünce, baldır kemiğim kırıldı. Bacağımı bir bezle sarıp, orada oturdum.

Büyük acılar içinde kıvrana kıvrana beklemeğe başladım. Bir zaman sonra, kalenin surlarına birisi çıkıp:

- Ey Hicaz halkı! Büyük tâcir Ebû Râfi, odasında öldürülmüş olarak bulundu. İlân ediyorum, dedi.

Artık maksat hâsıl olmuştu. Sevinçten bacağımın ağrısını çoktan unutmuştum. Hemen arkadaşlarımın yanına varıp:

- Artık kurtulduk! Ebû Râfi'nin işi tamam, dedim.

Hep berâber, Resûlullahın huzûruna varıp, müjdeyi verdik. Resûlullah çok sevindi. Kırık ayağımı eliyle sıvazladı. Ayağımda hiçbirşey kalmamıştı.

BUGÜNKÜ SOHBET · 17 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10532

"O'nu sahibi korur!"

O zaman Yemen, Habeşistan Krallığına bağlı bir vâlilikti. Peygamber efendimiz daha dünyayı şereflendirmemişti. Dünya kapkaranlık idi. Güçlü olan, gücünün yettiğine akıl almaz işkenceler yapıyordu. İnsanların, insanlıkla hemen hemen ilgileri kalmamıştı.

İşte böyle bir zamanda, Yemen'in Ebrehe adında, hilekâr ve ihtirâslı bir vâlisi vardı. Eyâletinde yaşayan arapların, her sene akın akın Kâbe'yi ziyâret için Mekke'ye gitmelerine sinirleniyordu. Bu sebeple, San'a şehrinde, devrin en namlı mimar ve ustalarına gâyet süslü, gösterişli, büyük bir kilise yaptırdı ve ismini "Kuleys" koydu.

Bunun ardından da Habeş Kralı'na bir mektup yazarak, arapların şimdiden sonra hac için ancak "Kuleys"i ziyâret edebileceklerini, Mekke'ye gitme maksadıyla hiç kimseye izin vermeyeceğini, zirâ bu yüzden ülkesinin büyük maddî zararlara uğradığını bildirdi. Böylece kralın da izin ve desteğini almıştı...

Ebrehe'nin kararı, az zamanda her tarafa yayıldı. Böyle bir engelleme niyeti, Yemenli Arapları fenâ hâlde öfkelendirdi. Nukayl isminde bir yerli, Kuleys kilisesine girerek orada ibâdet ediyormuş gibi, üç gün üç gece kaldıktan sonra, kimsenin olmadığı bir zamanda vurdu, kırdı, içeriyi harâbeye çevirdi ve ihtiyacını yaparak kirletip kayıplara karıştı. Ebrehe ağır bir hakârete uğramıştı. Bir grup Arabın kazâ sonucu çıkardığı yangınla, kilisenin tahta bölmeleri de yanınca vâli, iyice küplere bindi... Ebrehe'nin intikam kararı işitilmemiş cinstendi...

Kâbe'yi yıkıp yerle bir etmek, enkâzı fillerle Yemen'e taşımak ve Mekkelileri esir almak için dörtbin fil ve üçyüzbin Habeşliden kurulu ordusu ile harekete geçti.

Düşmanın, mukaddes Kâbe'yi yıkmak üzere gelmekte olduğunu öğrenen Kureyşlilerin keyfi kaçmıştı. Bunun üzerine Resûlullahın dedesi, Mekke Emiri Abdülmuttallib, içlere su serpen şu kısa konuşmayı yaptı:

- Ey Kureyş kabilesi; endişeye kapılıp, huzurunuzu bozmayın!.. Yemen ordusu gelip Kâbe'yi yıkamaz. Kâbe'nin sahibi vardır. O'nu koruyacağından şüpheniz olmasın. Ama fermân-ı ilâhi böyle ise, kim mâni olabilir?

Peygamberimizin dedesi Abdülmuttalib, o günlerde gördüğü bâzı rüyâları, kendine göre tâbir ederek böyle diyordu; ama aslında onun da kalbi rahat değildi...

Bir müddet sonra Mekke çevresine gelen düşman öncüleri, Arapların koyun ve develerini alıp götürdüler. Götürülenler arasında Abdülmuttallib'in dörtyüz seçme devesi de bulunuyordu.

Abdülmuttalib, düşmana eli kolu bağlı teslim olmamak için, Kureyşli yiğitlerle beraber silahlanarak, cins arap atlarına binip vakit kaybetmeden Sebir dağına çıktılar.

Dağda insanı hayret ve hayranlığa düşüren bir olay meydana geldi.

Âdem aleyhisselâm'dan beri aziz Peygamberimizin atalarının birinden diğerine geçe geçe, en sonunda dedelerine ulaşan "Muhammedî nûr", Abdülmuttalib'in alnında ayın ondördü gibi parlayıp ışık saçmaya başladı. Öyle ki bu parlak ışık, aşağılarda gecenin karanlığına bürünen Mekke'nin üzerine kadar yayılıyordu.

Nûrun, alnında yine bütün güzelliği ile belirmesi üzerine, Abdülmuttalib, silah arkadaşlarına:

- Dönün! Dedi. Şehrimize gidiyoruz. Zafer bizimdir! Bu nûr ne zaman alnımda ışımışsa, o dem düşmana galip gelmişizdir. Devamı var

BUGÜNKÜ SOHBET · 18 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10533

Her taş sahibini buluyordu

Yemen valisi Ebrehe, Kâbe-i şerîfi yıkmakta kararlıydı. Mekke emiri, Peygamber efendimizin dedesi Abdülmuttalib ise çok rahattı. Bir endişesi yoktu. O, Ebrehe'nin gasbettiği develeri kurtarmak için çalışıyordu. Bu sebeple Ebrehe'nin konakladığı Tâif'e gitti.

Mağrur kumandana, Kureyş Reisinin geldiğini haber verdiler. Ebrehe, Abdülmuttalib'i görünce, elinde olmayarak ayağa kalkıp baş köşeye oturttu ve ne istediğini sordu. Abdülmuttalib:

- Adamların develerimi götürmüş; emir ver de iâde etsinler!.. dedi. Ebrehe:

- "Ben buraya Kâbe'yi yıkmak için geldim! Bu mes'ele üzerinde hiç durmuyorsun da develerini istiyorsun!" şeklinde konuşunca Abdülmuttalib, Vâlinin ne demek istediğini anlamıştı:

- Develer benim olduğu için istiyorum; Kâbe ise "Allahın evi"dir. Yüce Allah, O'nu düşmanın errinden muhafaza eder, dedi.

Bu konuşmalar olurken Ebrehe'nin "Mahmude" ismindeki ak renkli, en gözde fili oraya getirilmişti. Diğer filler öğretildiği biçimde, Ebrehe'ye bir takım bağlılık hareketleri yaptıkları hâlde, bu hayvan böyle davranışlara hiç yanaşmadı.

Ak fil, Abdülmuttalib'i görünce deve gibi çöküp, sevgi gösterisi yapmaya başladı. Filin hareketi şaşkınlık uyandırmıştı. Bir müddet herkes konuşmayı unutmuş gibi sustu. Allahü teâlâ, dile gelmesine izin verince fil, açık bir ifâde ile, Kureyş emirinde gördüğü "Son Peygambere ait nûr"a selâm verdiğini söyledi. Ebrehe, korkudan hemen develeri iâde etti.

Düşman, Ebrehe'nin komutasında, sırtlarına süslü ve pahalı kumaşlar atılı filler, en önde meşhûr ak fil olduğu hâlde, hücûma hazır askerlerle iyice Mekke'ye yaklaştı... Şehirde rahatsızlık son noktadaydı.

Tam bu sırada hiç beklenmedik bir şey oldu. "Mahmude" Mekke üzerine yürümüyordu. Hâlbuki Ebrehe, her harpte olduğu gibi, bu defa da büyük işler başaracağını ümid etmişti. Hayvanı döğmelerine, üstünde değnekler kırmalarına, her yolu denemelerine rağmen adım attıramadılar.

Yemen ordusu bu mücâdelede iken, gökyüzü, "Ebâbil" denilen ve bu bölgede daha önce görülmemiş siyah renkli, yeşil boyunlu, ufak gagalı, uzun ayaklı dağ kırlangıçları ile doldu. Kuşların gagaları ile ayaklarında nohuttan küçük, mercimekten büyük taşlar vardı ve her taşta bir düşmanın ismi yazılıydı.

Kafileler hâlinde gelerek, önce Kâbe-i şerîfin etrafında uçup tavâf yaptılar, sonra düşmanı taş yağmuruna tutmaya başladılar.

Kuşların yukarıdan bıraktıkları taşlar, isâbet alan askerin tepesinden girip ayağından çıkarak onu hemen öldürüyordu. Hattâ süvâri olanların atları ile beraber canı çıkıyordu.

İstilâcı orduda müthiş bir bozgun başladı. Etleri lime lime dökülerek ölüyor; Ebrehe de içlerinde olduğu hâlde, perişân bir vaziyette Yemen'e doğru kaçıyorlardı.

Fakat, düşmanı havadan takip ederek kovalayan bu minik kuşlar, firarilerin de çoğunu öldürdü. Kaçanlardan bir kısmı yollarda telef olmuş; kurtulanlar ancak Yemen'de nefes alabilmişti. Mağrur Ebrehe başşehir San'a'ya varabildi ama cüzzâm hastalığına yakalanmıştı. Parmak uçlarından kan ve irin akıyordu. Parmakları çürüyüp düştü ve bir müddet sonra yüreği çatlayarak fecî şekilde öldü.

BUGÜNKÜ SOHBET · 19 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10534

Bütün iyiliklerin kaynağı

Bütün iyiliklerin kaynağı dindir. İlâhi dinler olmasaydı, memleketlerin imârı, insanların rahatı, yanî medeniyyet olmaz, insanlık, canavarlık şeklini alırdı. Bugün bile, Allahü teâlâyı inkâr eden, islâmiyyeti beğenmiyen, câhilliğin verdiği cesâret

ve taşkınlıkla öğünen toplumların kanûnlarında, Allahü teâlânın emirlerinden çoğunun yer almış olduğu göze çarpıyor.

Dinin emirlerinden uzaklaştıkça, bütün insanların, geçimsizlik, sefâlet, işkence, sıkıntı ile kıvrandıkları görülmektedir. Fen âletleri, teknoloji, medenî vâsıtalar, akıllara hayret verecek şekilde ilerlediği hâlde, dünyadaki huzursuzluğun, insanlıktaki sıkıntının azalmadığı, arttığı göze çarpmaktadır.

Dinin dışında, rahat huzur arayanın hâli, susuzluğunu deniz suyu ile gidermeye çalışanın hâline benzer. Deniz suyu içtikçe, suzuzluğu artar. Susuzluğu arttıkça, yeniden su içer. Bu durum o kimsenin çatlaması ile son bulur.

Bir toplumun, maneviyatsız, huzura kavuşması mümkün değildir. Bugün Batının refah seviyesi çok ilerdedir. İnsanların her türlü ihtiyaçları görülmektedir. En iyi evlerde oturmakta, en iyi şekilde gıdasını almakta, maddi yönden hiçbir sıkıntı çekmemektedirler.

Fakat buna rağmen, istatistikler incelendiğinde, intihar olaylarının en yüksek olduğu yerlerin, bu refah seviyesi yüksek olan yerler olduğu açıkça görülmektedir. Afrika'da, açlıktan bir deri bir kemik kalmış, barınacak bir barakası bile olmayan, sokakta yatıp kalkan insanlarda ise intihar olayları yok denecek kadar azdır.

İnsan sadece maddeden ibâret değildir. Bunun için insana huzuru, saâdeti verebilmek için maddiyatı ve maneviyatı paralel götürmek lâzımdır. Burada denge bozulursa sıkıntı başlar. Zaten bütün sıkıntıların kaynağı bu dengeyi sağlayamamaktır.

Allahü teâlâ, insanların saâdetlerine sebep olan şeyleri emretti. Emrettiği şeylerin hepsi, insanın faydasına olan şeylerdir. Felâketlerine sebep olanları da yasak etti. Dinli olsun, dinsiz olsun, bir kimse bilerek veya bilmiyerek, bu emir ve yasaklara uyduğu kadar, dünyada rahat ve huzur içinde yaşar. Faydalı ilâcı kullanan herkesin dertten kurtulması gibidir.

Dinsiz kimselerin ve milletlerin birçok işlerinde başarılı olduklarını görüyoruz. Kur'ân-ı kerîmin emirlerine uygun olarak çalıştıkları için başarılı oluyorlar. Fakat bu başarının faydası sadece dünyada oluyor. Âhırette ise bir faydası olmuyor.

Meselâ, bir kimse, içki, zinâ gibi şeyleri dinimiz yasak ettiği için terk ederse, hem dünyada, hem de âhırette faydasını görür. Midesine dokunduğu için içkiyi terk eden sadece dünyada faydasını görür, âhırette faydasını görmez.

Bunun için, âhırette faydasına kavuşabilmek için, Kur'ân-ı kerîme îmân ederek, niyyet ederek yapmak lâzımdır.

Dinimiz, ne kadar çok olursa olsun çalışıp kazanmak, fen, tıp, matematik, geometri, mimarlık ve harp vasıtalarını öğrenmek, yapmak; kısaca insanlara rahat, huzur ve saâdet sağlıyan her medenî vasıtaları yapmayı emretmektedir.

Bunların hepsini, Allahü teâlânın gösterdiği şekillerde, yollarda ve şartlarda yapmak ve kullanmak ibâdet olur. Allahü teâlâ, böyle müslümanlardan râzı olur. Bunlara âhirette sonsuz ni'metler, saâdetler ihsân eder.

Dinimiz, mal, mülk gibi dünyalık edinmeyi yasaklamıyor. Dünya malına tapınmayı ya'ni maksadın, gâyenin mal, mülk edinmek olmasını yasaklıyor. Dünya malının, âhıreti kazanmada vasıta yapılmasını emrediyor. Paranın kalbe sokulmasını yasaklıyor, sadece cepte kalmasını istiyor.

İslâm dîninde, ilim, fen, teknik, sanat ve ticâreti emreden, bunlar için çalışmayı teşvîk eden nice emirler, âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîfler vardır. Çünkü medenî bir toplumun, bir milletin kurtuluşu ve saâdeti fakîrlik ile olamaz.

Bilâkis, hayır ve iyilik müesseseleri, imârethâneler, mektepler, aşevleri, hastaneler yapmak, âcizlere, fakîrlere ve kimsesizlere yardım etmek ve insanlara hizmet için çeşmeler, köprüler yapmak, fabrikalar kurmak, hep mal ve servet ile olur. Mal ve servet ise, çalışmak ve ticâret ile kazanılır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 20 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10535

Sevgili kul olmanın alâmeti!

Zaman çok kıymetlidir. Bir şeyin kıymeti, insana faydalı olma derecesi ile ölçülür. Bu açıdan bakıldığında, zamanın kıymeti çok daha iyi anlaşılır. Zîrâ, dünyadaki ömrümüzün rahat ve huzur içinde geçmesi ve öldükten sonra da sonsuz âhıret ni'metlerine kavuşmamız, zamanımızı en iyi şekilde değerlendirmemize bağlıdır.

İnsanlara, dünya ve âhıret saâdetine kavuşmanın yollarını öğreten tasavvuf büyükleri, zaman üzerinde çok durmuşlardır. Zaten, tasavvufun gâyesi, vakti en iyi şekilde değerlendirmektir. Bunun için tasavvuf büyükleri, zamanın en iyi şekilde nasıl değerlendirilebileceğini çeşitli şekille formüle etmişlerdir. Talebelerini,

zararlı meşguliyetlerden hep uzak tutmuşlardır. Hattâ, zararlı olmayan, fakat maksatsız, gâyesiz meşguliyetleri bile yasaklamışlardır.

Ubeydullah-i Ahrâr hazretleri tasavvufu, "ehemmi mühimme, ya'nî çok önemliyi az önemliye tercih etmektir. Vakti, en değerli olan şeye sarfetmektir" şeklinde ta'rif etmiştir.

Allahın, bir kulunu sevip sevmediğini anlamak için yaptığı işlere bakılmıştır.

Çünkü, hadîs-i şerîfte, (Allahü teâlânın, bir kulunu sevmemesinin alâmeti, onun mâlâya'nî ile boş, faydasız işlerle vakit geçirmesidir) buyuruldu.

Zamanın önemini bildiren diğer ba'zı hadîs-i şerîfler de şöyle:

(İki gün aynı hâlde bulunan, hergün ilerlemiyen, yeni bir şey öğrenmiyen aldandı, ziyân etti.)

(Musibetlerin en büyüğü, vakti faydasız şeylerle geçirmektir.)

İslâm büyüklerinin de zamanın önemi ile ilgili çok veciz sözleri vardır.

İmâm-ı Rabbâni hazretleri buyurdu ki:

"Vakit keskin bir kılıç gibidir. Mühim işleri bugün yapmalı, mühim olmayanları yarına bırakmalıdır." Cüneyd-i Bağdâdî hazretleri buyurdu ki:

"İnsanların sahip oldukları, ama geçtikten sonra bir daha ebediyyen bulamayacakları en kıymetli sermaye zamandır." Hasan-ı Basri hazretleri buyurdu ki:

"Sizin bugün parayı sarfederken gösterdiğiniz hassasiyeti, Eshâb-ı kirâm zamanlarını kullanırken gösterirlerdi." Bunlar gibi, bizlere yol göstermek için söylenmiş, daha nice kıymetli sözler vardır. Ancak bunların kıymeti bilinmediği için, İslâm Alemi bu gün, her türlü hakârete ve aşağılanmaya muhatap hâle gelmiştir. Zaman, hiçbir saniyesi bir daha geri gelmemek üzere, gelip giden fırsatlar zinciridir.

Zaman hakkında, bu büyüklerin sözlerinden başka mesajlar da vardır. Eğer âlemin yaratılması ve biyolojik, fizyolojik, psikolojik bir bütün olan insanın hayatı incelenirse, bu çok iyi anlaşılır. İklimler, gece ve gündüzün gelişi, tabiat ve canlılar âlemi, bütünüyle bir zaman manzûmesidir.

Bunlar hep "Tavında yapılmak, demiri tavında dövmek" mesajı vermektedir. Çocuk eğitimi ve karakter teşekkülü belli zamanlarda olmaktadır.

Namaz, hac, oruç gibi ibâdetler kesin zaman şartları taşımaktadır. Namaz hergün mü'minin günlük hayatını proğramlamaktadır.

Tarih, milletlerin zamanlarını nasıl geçirdiklerini anlatan bir belgedir. Zaman kullanma konusunda, çok araştırma yapılmıştır ve yapılmaktadır. Yabancı dilde yayınlanmış çok kaynak mevcuttur.

Zamanı en kıymetli bir kaynak olarak işleyenler, konuya, "zaman yönetimi", "zaman boyutu", "zaman kullanma san'atı" vb isimler vermişlerdir. Zamanı yönetmek mümkün olmadığına göre, mümkünler arasında en iyisini seçebilmek ve "Zaman Değerlendirme San'atı" öğrenip, tâvizsiz uygulamak lâzımdır. Zamanı değerlendirme şuuru, hayatın tamamını içine almalı, herkes için olmalı, son nefese kadar sürmelidir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 21 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10536

"O altınları niçin söylemiyorsun?"

Hazret-i Abbâs, Peygamber efendimizin en çok sevdiği amcalarındandır. Abdülmuttalib'in en küçük oğludur. Peygamber efendimizden üç yaş büyüktür.

Bedir savaşında daha müslüman olmamıştı. Müşriklerin zoruyla savaşa sokuldu. Savaş sonunda, esir edilip Medîne'ye götürüldü. Peygamber efendimiz kendisine buyurdu ki:

- Ey Abbâs, kendin, kardeşinin oğlu Ukayl bin Ebû Tâlib ve Nevfel bin Hâris için kurtuluş akçesi öde! Çünkü sen zenginsin.

- Yâ Resûlallah, ben müslümanım. Kureyşliler beni zorla Bedir'e getirdiler.

- Senin müslümanlığını Allahü teâlâ bilir. Doğru söylüyorsan Allah sana elbette onun ecrini verir. Fakat senin hâlin görünüş i'tibâriyle, aleyhimizedir. Bunun çin sen kurtuluş akçesi ödemelisin.

- Yâ Resûlallah, yanımda 800 dirhemden başka param yoktur.

- Yâ Abbâs, ya o altınları niçin söylemiyorsun?

- Hangi altınları?

- Hani sen Mekke'den çıkacağın gün, hanımın, Hâris'in kızı Ümmül Fadl'a verdiğin altınlar. Onları verirken yanınızda sizden başka kimse yoktu. Sen, Ümmül Fadl'a "Bu seferde başıma ne geleceğini bilmiyorum. Eğer bir felâkete düçâr olup da dönemezsem, şu kadarı senindir. Şu kadarı Fadl içindir. Şu kadarı Abdullah içindir. Şu kadarı Ubeydullah içindir. Şu kadarı da Kusem içindir" dediğin altınlar?

Hazret-i Abbâs, Peygamber efendimiz altınlar hakkında bu kadar teferruatlı bir şekilde bilgi verince, çok şaşırdı:

- Allaha yemin ederim ki, ben bu altınları hanımıma verirken yanımızda kimse yoktu. Bunları sen nereden biliyorsun?

- Allahü teâlâ haber verdi.

- Senin, Allahü teâlânın Resûlü olduğuna şimdi gerçekten inandım. Doğru söylediğine şehâdet ederim, deyip Kelime-i şehâdet getirerek müslüman oldu.

Hazret-i Abbâs müslüman olunca, Resûlullah onu Mekke'de görevlendirdi. Müslüman olduğunu kimseye söylemedi. Mekke'de olup bitenleri, gizlice Peygamber efendimize bildirirdi. Bir zaman sonra Peygamber efendimizin hasretine dayanamayıp, Medîne'ye gelmek istediğini mektupla bildirdiğinde, Peygamber efendimiz:

- Senin bulunduğun yerdeki cihâdın daha güzel ve faydalıdır, buyurdu.

Hayber gazâsından sonra, Haccâc bin İlâtüssülem hazretleri Peygamber efendimizin huzûruna gelip, "Yâ Resûlallah, benim Mekke'de çoluk çocuğum, mallarım var. Bunları buraya getirmek istiyorum. Fakat, benim müslüman olduğumu öğrenirlerse, bunları vermezler. Mekke'ye gittiğimde, sizin hakkınızda uygun olmıyan sözler söylesem uygun olur mu?" diye sordu. Peygamber efendimiz izin verdi.

Bu izin üzerine Mekke'ye gelip, Peygamber efendimizin esir alındığını, öldürülmesi için Mekke'ye getirileceğini söyledi.

Bu habere müşrikler çok sevindi. Hazret-i Abbâs ise haberi alır almaz, üzüntüsünden bayıldı. Kendinden geçmiş bir hâlde evine götürdüler. Bir müddet sonra kendine geldiğinde, işin aslını öğrenmek için kimsenin bulunmadığı bir zamanda, Haccac'ı evine çağırdı. Hazret-i Abbâs'ın perişan hâlini gören Haccâc:

- Yâ Abbâs sana müjde! Resûlullah, Hayber'de zafere ulaştı. Ben mallarımı kurtarmak için Resûlullahtan izin alarak böyle söyledim. Buradan ayrıldıktan üç

gün sonra, yaptığım hîleyi onlara söyliyebilirsin, dedi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 22 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10537

Abdülmuttalib'in rüyâsı

Resûlullah efendimizin dedesi, Abdülmuttalib uzun bir ömür sürdü. Yüzkırküç yıllık ömründe herkes O'nu sevdi...

İnsanlar gönüllü olarak idâresine girerdi. İran Kisrâsı hariç, yabancı devlet başkanları, O'nun fazîlet ve büyüklüğünü teslim eder ve hürmet duyarlardı. Asrının en büyük devlet reisi kabûl ediliyordu.

Bütün bu misk kokuların; bu iyilik ve güzel hasletlerin sebebi, Kâinatın Efendisine ait nûrdu.

İşte peygamberimizin dedesi bu! Hayatı ve bir bir hakikat olan rüyâları ile O'nun geleceğini müjdeleyen insan...

Daha pek genç olduğu sıralarda, bir gün Kâbe yakınlarındaki evinde uyuyor. Uyandığında hâlinde bir gariplik sezdi. Erginleşmiş, daha bir güzelleşmiş ve gözleri sürmeli. Bir anda büyük değişme!.. Bir bilginden, olayın izâha kavuşturulmasını istedi:

- Hemen evlenmelisin! denildi.

Abdülmuttalib, hemen evlendi.

Bir gün odasında iken, âni bir uyku bastırması ile uyuyakaldı. İçinde çok şey saklı olan müthiş bir rüyâ gördü. Uyandığında rüyânın tesirinde kaldı. Sarsıldı...Hemen tâbirciye gitti. Abdülmuttalib anlatıyor; Sabit bakışlı, donuk ve soğuk yüzlü, ağır konuşan, tebessüm nedir bilmeyen bilgin dinliyor.

"Belimden bir beyaz zincir çıktı. Bir ucu en doğuya, bir ucu en batıya, bir ucu gökyüzüne, bir ucu yerin dibine uzanıyordu. Şaşkın bir hâlde zincire bakıyordum ki, bu kere de yeşil bir ağaç oldu. Zincir ağaç hâline gelmişti. Dünyada kaç türlü meyve varsa, hepsi bu ağacın dallarından sarkıyordu. Ağaç, aynı zamanda nûr fışkıran bir ışık seli gibiydi. Işığı, güneşi bile bastırıyordu. Araplar ve Arap olmayanlar bu ağaca secde ediyordu. Giderek ağacın parlaklığı daha da çoğaldı.

Kureyş kabilesinden bir cemâ'at ağacın dallarından tutundular. Bazı Kureyşliler ise ağacı kesmek için bir araya geldiler.

Birden ortaya çok güzel yüzlü iki insan çıktı. Bu kadar güzel simâlı kimseleri hiç görmemiştim. Bu güzel insanlar, ağacı kesmek isteyenlerin gözlerini çıkardı. Ağacın nûrundan almak için elimi uzatırken güzel adamdan birine:

- Bu ağacın nûru kime kısmet olur? diye sordum.

- Kim, bu ağacın dallarına yapışırsa, ona! dedi.

- Siz kimsiniz? dedim.

- Benim ismim Nûh'dur, dedi.

Öbürü:

- Benim ismim de Halil İbrâhim'dir, dedi.

Sonra da:

- Ey Abdülmuttalib, bu ağaç o kadar mübârek, o kadar şereflidir ki, kandan kana geçerek baba ve dedelerinden sana kavuştu, haberin olsun... ediler." Rüyâsı şöyle tabir edildi:

- Neslinden bir büyük insan gelecek ve O'nun kurduğu nizâm ebedî olarak yaşayacak... Nûh Peygamberin görünmesi şuna delâlet ediyor; O zâta karşı gelenler Nûh ümmetinin âsileri gibi belâ denizinde boğulacaktır...

İbrâhim Peygamber ise bir müjdeye işârettir. O'na tâbi olanlar, Allahın "dostum" dediği İbrâhim Peygamberin sevdiklerinden olurlar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 23 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10538

Kurtuluş yolunu göremiyenler

İslâm dîni, Âdem aleyhisselâmdan beri gelmiş bütün dinlerin, en kâmil ve en tamam şeklidir. Görünen, görünmeyen bütün olgunlukları kendinde toplamış, bir tevhîd dînidir. İnsanlara faydalı şeyleri emreden, zararlı şeylerden koruyan bir dindir. Onda, insanlara zararlı olabilecek en küçük bir hüküm yoktur. Her hükmünde insanlar için maddî ve ma'nevî nice faydalar vardır. İlim ve teknik ilerledikçe, bunların faydaları ortaya çıkmaktadır.

Gözleri cehâlet perdesi ile kapanmış olanlar, bu hakîkatleri idrâk edememekte ve sâdece görünüşe bakmaktadırlar. İsrâ sûresinin yetmişikinci âyetinde meâlen: (Bu dünyada, kalbi hakkı kabûl etmiyecek şekilde kör olan kimse, âhirette de kördür. Kurtuluş yolunu göremez) buyurulmuştur.

İslâmiyete uyan kimseler, âhirette, ihlâslarına göre mükâfâta kavuşacaklardır. İslâm dininin her emrinde nice faydalar vardır, dedik. Meselâ, abdest ve tahâret, ya'nî temizlik, görünüşte bedenin sağlığına çok faydalı olduğu gibi, ma'nevî olarak da, kalbin tasfiyesinin ve huzûrunun bir işâretidir.

Namaz, Allahü teâlânın huzûrunda durmaktır. Allahü teâlânın huzûrunda durunca, kalbin tasfiye edileceği açıktır. Kötülüklerden temizlenmemiş bir kalb ile, Allahü teâlânın huzûruna çıkılamaz. Nitekim, dünya işlerinde de böyledir.

Abdest almanın, beden temizliği olduğu, hergün beş kerre bedendeki mikrop yuvalarını temizlediği meydandadır. Aklı ve ilmi olan herkes, bunu bilmektedir. Abdestin kalbe kuvvet verdiğini, rûhu temizlediğini papazlar bile biliyor:

İmâm-ı Ca'fer-i Sâdık hazretleri, nasîhat vermek için, bir râhibe geldi. Kapı geç açıldı. Ca'fer-i Sâdık hazretleri sordu:

- Ey Rahip niçin kapıyı geç açtın, beni kapıda beklettin?

Rahip şöyle cevap verdi:

- Aralıktan seni görünce, heybetinden çok korktum. Hemen abdest aldım. Tevrâtta görmüştüm ki, bir kimseden veya birşeyden korkunca, abdest almalıdır. Abdest, insanı zarardan korur yazılı idi.

İmâm-ı Ca'fer-i Sâdık hazretleri, nasîhat edince, hemen müslüman oldu. Kalbi, abdestin bereketi ile temizlendi.

Dinimizde birçok kolaylıklar da vardır. Meselâ, kuzey memleketlerinde yaşayan kimseler, abdest almak istedikleri zaman, yalnız sabahleyin sıcak su ile abdest alarak çoraplarını ve mestlerini giyerler. Diğer dört vakitte, abdestlerini tutarak namazlarını kılabilecekleri gibi, abdestleri bozulduğu zaman, mestleri üzerine mesh ederek abdest alabilirler. Bu kolaylıktan, yalnız bunlar değil, bütün müslümanlar da istifade edebilir.

Su zarar veriyorsa, toprak ile teyemmüm de edilebilir. Günde beş defa, su ile abdest alınacaktır diye şart yoktur.

Bir kimsenin vücudunda hastalık olur da, abdest almak, ya'nî su ile yıkanmak sıhhatine zararlı olursa, teyemmüm edebilir. Çünkü asıl maksat sadece, el, yüz ve

ayak yıkamak değil, kalbin tasfiyesi ya'nî Allahü teâlânın huzûruna durmak için bir hazırlık ve Allahü teâlâyı hâtırlamaktır.

Zarûret hâllerinde, islâmiyet aslâ güçlük teklîf etmez, güçlüğü emretmez. Nitekim hadîs-i şerîfte, (Dinde güçlük yoktur) buyurulmuştur. Kur'ân-ı kerîmde Bekara sûresinin ikiyüzseksenaltıncı âyetinde meâlen, (Allahü teâlâ, insana gücü yetmiyeceği şeyi teklîf etmez) buyurulmuştur. Ya'nî, Allahü teâlâ, bir nefse, gücü yetebileceği, yapabileceği şeyi emreder, yapamıyacağını emretmez.

Nisâ sûresinin yirmisekizinci âyetinde meâlen, (Allahü teâlâ, ibâdetlerinizin hafîf, kolay olmasını istiyor. İnsan za'îf, dayanıksız yaratıldı) buyurulmuştur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 24 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10539

Burada nice kimselerin ayağı kaydı

Âhıret için olmayan dünya malı peşinde koşmak, nefsinin arzûları peşinde koşmaktan daha zararlıdır. Peşinde koşulan, mal, para, Allahü teâlânın emirlerini unutturursa, bu dünyalık olmuş olur. Bu şekilde elde edilen mal hakkında, Peygamber efendimiz, bir hadîs-i şerîfinde, (Geçen ümmetlerin herbirine fitneler verildi. Benim ümmetimin fitnesi, mal, para toplamak olacaktır) buyurdu. Başka bir hadîs-i şerîfte de, (Altına ve gümüşe köle olana la'net olsun!) buyuruldu.

Yine peygamber efendimiz, (Dünyalığa düşkün olmak, hatâların başıdır) buyurdu. Ya'nî her türlü hatâya, günâha sebep olur. Ahıreti unutup, dünya peşinde koşan kimse, şüpheli şeylere, sonra mekrûhlara, sonra harâmlara, hattâ küfre dalar. Geçmiş ümmetlerin, Peygamberlerine inanmamalarına sebep, dünyaya düşkün olmaları idi. Bu sebeple nice kimselerin ayağı kaymıştır.

Fakat, dünyalık için olmayıp, âhıreti kazanmaya yardımcı olan mal, ne kadar çok olursa olsun zararlı değildir. İmâm-ı Gazâlî hazretleri, kendini ve âilesini ve çocuklarını kimseye muhtaç ettirmeyecek kadar çalışıp, helâlden kazananlara cihâd sevâbı verildiğini bildirmiştir..

Allahü teâlâ, bir kuluna fazla mal verirse, cimri olmamalıdır. Para, mal kazanma hırsı, aklını örtmemelidir. Kazandığını, din uğruna sarfetmelidir. Hayır hasenat yapmalıdır. Sıkıntıda olan müslümanlara yardım etmelidir. Hâlis müslümanların

yazdığı doğru ilmihâl kitaplarını alıp, dağıtmalıdır! Böyle yapılırsa, cihâd sevâbına kavuşulur.

Peygamberimiz birgün, (Yâ Ebâ Hüreyre! Mü'minlerin büyüğü, benden sonra o kimsedir ki, Allahü teâlâ ona mal verir, o da gizli ve âşikâre Hak yoluna harcar ve yaptığı iyilikleri kimsenin başına kakmaz) buyurdu.

Kişi mal, mülk sahibi olmakta çok hırslı olur, tek gâyesi bu mala kavuşmak olursa, hem dünyada, hem de âhırette rezil olur, perişan olur. Olmadık işler gelir başına. Bunun misâlleri sayılamıyacak kadar çoktur.

Mehmed-i Bican hazretlerinin anlattığı şu hikâyeden anlıyana çok ibretler, dersler vardır:

Sultan Mahmud, zaman zaman tebdil-i kıyâfet ile halkın arasına karışıp dolaşırdı. Bir gün yine bu şekilde dolaşmaya çıkmıştı. Yolu bir demirci dükkânının önünden geçiyordu. Geçerken dükkândaki demircinin hâli dikkatini çekti.

Durup onu seyretti. Demirci, örsün başında iken sevinçle koşarak, körüğün yanına gidiyor, sonra da ağlıyarak perişân hâlde geri dönüyordu.

Örsün başına gelip körüğe bakınca, tekrar neşesi yerine geliyor, sevinç içinde yine körüğe koşuyor. Fakat, ağlıyarak yine geri geliyordu.

Bu hâl, bu şekilde sürüp gidiyordu. Sultan, demircinin bu perişân hâlinden bir ma'nâ çıkaramamıştı. Bunun araştırılmasını sonraya bırakıp, veziri ile yoluna devam etti.

Bu defada bir câminin önünden geçiyorlardı. Câmi müezzininin hâli, sultanın dikkatini çekti. Bekleyip bu defa da müezzinin yaptıklarını dikkatle takip etmeye başladı.

Müezzin, yerden minâreye bakıp sevinç içinde, neşe içinde minâreye tırmanıyor. Koşar adımlarla, şerefeye ulaşıyor. Fakat, ümitsizlik, perişânlık içinde geri geliyordu. Yere indikten sonra, tekrar minârenin şerefesine bakıyor, o önceki neşe hâli tekrar meydana geliyor. Koşarak aynı hızla minâreye çıkıyordu. Şerefeye varınca da bütün ümitleri, hayâlleri yıkılmış olarak geri dönüyordu.

Müezzinin bu hâli, hava kararana kadar böyle devam ediyordu. Sultan bunu da çok merak etti. Müezzinin bu acınacak hâli neydi acaba? Devamı yarın

BUGÜNKÜ SOHBET · 25 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10540

Nihâyet sır çözülüyor..

Sultan Mahmud, müezzinin minârede bir aşağı bir yukarı mekik dokumasının sebebini öğrenmeyi de sonraya bırakıp yoluna devam etti. Bu defa da, üç yol ağızda oturan kimsenin hâli dikkatini çekti. Dikkatle baktığında, bu kimsenin gözlerinin görmediğini anladı. Gelen kimsenin ayak seslerini hissettiğinde, gelene yalvarıyordu:

- Ne olur, şu bir akçeyi al ve enseme bir okkalı tokat at!

Oradan geçenler de, bu kimsenin yalvarmasına dayanamayıp bir akçeyi alıp, ensesine vurarak oradan uzaklaşıyorlardı.

Adamın ensesi, vurulan tokatların tesiri ile nasır bağlamıştı.

Bu üç ibretli olay, Sultana çok tesir etti. Mutlaka bunların sırrını öğnenmek istiyordu. Vezirine, bunların sırrını öğrenme vazifesini verdi.

Vezir, önce demirciden başladı. Demirci başından geçenleri şöyle anlattı:

Seneler önceydi. Bir gün işim çok olduğundan, dükkandan geç ayrılmam gerekiyordu. Bunun için, iki tavuk alıp çırakla eve gönderdim. "Bu akşam eve geç geleceğim, bu tavukları pişirip birini bana gönderin, diğerini de siz yersiniz. Ben yemeğe gelemiyeceğim" diye haber yolladım.

Akşam namazından sonra, evden pişmiş hâlde tavuk geldi. Çok da karnım acıkmıştı. İşi bırakıp, örsün kenarına çömelip, tavuğu yemeğe başladım.

Tavuğun sadece bir butu kalmıştı elimde. Butun da çoğunu yemiştim. Üzerinde az bir et kalmıştı. Bu sırada içeriye sevimli bir kedi girdi. Tam karşıma durup yediğim eti seyretmeye başladı. Belli ki benden elimdeki butu istiyordu. Fakat ben oralı olmadım. Çünkü karnım çok açtı. Kedi, acıklı acıklı miyavlamaya başladı.

Bunun üzerine ben kendisini kovalamak istedim. O an hiç beklemediğim bir şey oldu. Kedi dile gelip, - Eğer o butu bana verirsen, emsâlsiz bir hazinenin yerini sana göstereceğim, onunla istediğin kadar tavuk alırsın, dedi.

- Göster, ben de, butu sana vereyim dedim. Kedi, - Şu körüğün yanına bak! dedi.

Baktığımda bir de ne göreyim. Renk renk, eşi benzeri olmayan mücevherler. Karnım doymadığı için, elimdeki buttan da vaz geçemiyordum. "But benim elimde, mücevherler de benim dükkanımda, o zaman niçin aç kalayım?" diye düşündüm. Elime bir sopa parçası alıp, kediyi kovaladım.

Elimdeki buta göz koyan kediyi kovaladıktan sonra, oturup elimdeki butu yemeye devam ettim. Gözüm de, körüğün yanındaki hazinede idi. Butu bitirir bitirmez de, yerimden fırladım.

Körüğün yanına vardığımda, baktım, hiçbir şey yok. Acaba yanlış mı gördüm, diyerek, tekrar örsün yanına geldim. Mücevherler ışıl ışıl orada parlıyordu. Sevinç içinde, oraya koştum. Körüğün yanına varınca, yine yok olduğu gördüm. İşte o zamandan beri, böyle hazineye kavuşmak için, gidip geliyorum.

Vezir, demircinin sırrını öğrendikten sonra, müezzinin bulunduğu câmiye geldi. Müezzin yer ile şerefe arasında mekik dokumaya devam ediyordu. Müezzini durudurup sordu:

- Senin bu hâlin nedir, şerefede ne görüyorsun, çıkınca da niçin perişân hâlde iniyorsun?

Müzzezin hâlini şöyle anlattı:

- Bir gün, minâreye ezân okumak için çıkmıştım. Baktım şerefede iri, güçlü, çok da sevimli bir kuş var. Yanına yaklaştığımda, beni kaptığı gibi göklere yükseltti. Uzun bir uçmadan sonra, beni eşi benzeri olmayan bir yere indirdi. Devamı var

BUGÜNKÜ SOHBET · 26 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10541

Artık dünyam kararmıştı!

Minâre ile yer arasında, akşama kadar bir aşağı bir yukarı mekik dokuyan müezzin sözünü şöyle sürdürdü:

Bulunduğum yer, tarifi mümkün olmayacak güzellikte bir yerdi. Her taraf yemyeşildi. Pırıl pırıl akan suları; emsâlsiz ağaçları görünce, kendimi Cennette zannettim. Ben etrafın güzelliği ile kendimden geçmiş bir hâldeyken, birileri gelip beni bir saraya götürdüler. Hayâl bile edemiyeceğim güzellikte bir saraydı bu. Beni sarayda bir kadın karşıladı.

Bu kadına bakınca herşeyi unuttum. Sanki anlatılan Cennet hurilerinden biriydi. Artık hiçbir şeyi görmez oldum. Gözümü kendisinden ayıramıyordum.

Benim bu şaşkınlğımı fark etti. Merakımı gidermek için şu açıklamayı yaptı:

- Ben bu ülkenin hükümdarının kızıyım. Evlenmek için seni buraya ben getirttim. Fakat bu arada beklenmedik birşey oldu. Babam vefât etti. Bu hâldeyken seninle evlenmem uygun olmaz. Birkaç gün bekle, sonra nikâhımızı yapar evleniriz.

Ben kendimde olmadığım için, ne konuştuğumu bilmiyordum. Hemen itiraz ettim:

- Olmaz. Ben bekleyemem!

- Ben de arzû ediyorum. Zâten seni buraya bunun için getirttiğimi az önce söyledim. Birkaç gün sabır etmeni istiyorum. Sadece birkaç gün.

Ben bu sözleri anlayıp, muhakeme yapacak durumde değildim. Benim düşündüğüm tek şey vardı. Bir an önce ona kavuşmak.

- Olmaz. Ben bekleyemem! diye direttim.

Bunun üzerine, beni getiren kuşa kızgın bir şekilde emrini verdi:

- Al bunu getirdiğin yere bırak gel! Amma da sabırsızmış. Ni'mete kavuşmanın ilk şartının sabretmek olduğunu bilmeyenden hayır gelmez.

Beni oraya götüren iri kuş, kaptığı gibi getirip minârenin şerefesine braktı. Ben hatâmı, sabırsızlığımın neticesini anlamış oldum. Fakat iş işten geçmişti. Perişân bir şekilde, minâreden indim. Evime giderken belki bir ümit, kuş tekrar gelmiştir, diye şerefeye baktım. Bir de ne göreyim, kuş orada değil mi?

Hemen koşarak çıktım. Fakat kuş yine kayboldu. Tekrar aşağı indim. Yine kuşu gördüm. İşte bundan dolayı akşama kadar inip çıkıyorum.

Vezir son olarak üç yol ağzındaki, gözleri kör adamın yanına gitti. Kendine niçin parayla tokat attırdığını sordu. Adam şöyle anlattı:

Ben yıllardır, kervancıbaşı görevini yaptım. Bir gün kervanıma, on deve yüklü birisi katıldı. Yolculuk esnasında, bu yüklerin altın olduğunu anladım. Şeytan kanıma girip, niyetimi bozdurdu. Elime bıçağı alıp, yüklerin sahibinin yanına gittim. Adam benim niyetimi anlamıştı. Canını kurtarmak için, önce yükünün yarısını, sonra tamamını teklif etti. Ben kabûl etmedim.

Adam çâresiz kalıp, bu defa da şu teklifte bulundu:

- Beni öldürmezsen, kimseye yapmadığım bir iyiliği sana yaparım. Senin gözüne bir mil çekeyim. Yer altındaki bütün hazineleri görürsün. Zaten ben de bu altınları böyle elde ettim.

Bu teklif hoşuma gitti. Kabûl ettim. Gözümün birine mili çekti. Artık bütün hazineleri görebiliyordum. Fakat buna da râzı olmadım, daha çok göreyim, daha çok altın toplayayım diye, diğer gözüme de mil çekmesini istedim. Adam dedi ki:

- O zaman hiç göremezsin, gel sen buna râzı ol! Tamah etme!

Ben ısrar ettim. Bunun üzerine adam, "Benden günâh gitti" deyip, diğer gözüme de mili çekti. Artık dünyam kararmıştı. Bütün hazineleri görüyor, fakat bunun dışında başka bir şey görmüyordum. Resûlullah efendimiz ne güzel buyurmuş, (Bir vâdi dolusu altını olan, bir vâdi dolusu daha ister!)

İşte dünya tamahı, altın hırsı, beni bu hâle getirdi. Kendimi dünyada bu şekilde cezâlandırıyorum. İnşâallah Cenâb-ı Hak da bu tevbemi, pişmanlığımı kabûl eder de, âhırette cezâlandırmaz.

BUGÜNKÜ SOHBET · 27 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10542

"Evet" dersen sana yüz deve!

Peygamber efendimizin mübârek babası Abdullah, yirmi yaşına girdiğinde, yüzünün güzelliği öyle arttı ki, görenlere Yûsûf aleyhisselâmı hatırlatıyordu. Alnındaki nûr sanki bir güneş olmuştu.

Harikulâde olaylar eksik olmuyordu. Meselâ, Abdullah putların yanından geçse, onlardan bir ses:

- Ey Abdullah, sakın bize yaklaşmayasın! Sen yüksek şan sahibi O emsâlsiz insanın nûrunu taşıyorsun. O son Peygamberdir. Bize tapan bedbahtlar, O'nun eliyle cezâsını bulacaktır!.. diyordu.

Peygamber efendimizin dünyayı teşrif edeceğine az zaman kaldığını kâhinlerinden haber alan Şam Yahûdîleri, peygamberlik İsrailoğullarından gidecek diye mâtemlere büründüler. İçlerinden yetmiş genç Mekke'ye gidip, Abdullah'ı öldürmeden geri dönmeyeceklerine and içtiler ve silahlanıp yola düştüler...

Ne gece dediler, ne gündüz. Uzunca bir zaman sonra, Mekke yakınına vardılar. Baykuş gözleri ile çevreyi tarıyorlar. Günlerce bıkmadan, yılmadan, ortaya çıkmadan beklediler.

Bir gün kolladıkları ân gelip çattı! Ava gitmek için şehir dışına çıkan Abdullah, işte şuracıktaydı. Kılıçlarını sıyırıp peşine düştüler.

O esnâda, orada avlanan biri daha vardı. Bu, aynı zamanda Abdullah'ın akrabası olan Veheb bin Menaf idi.

Veheb, Yahûdîleri, güneş vurdukça parlayan kılıçlarla Abdullah'ın peşinde görünce, niyetlerini hemen anladı ve arkadaşları ile birlikte onların önünü kesmeye karar verdi. Ancak kendileri birkaç kişi ve hazırlıksız; Yahûdîler kalabalık ve silahlıydı.

Bu sebeple, "acaba kavgaya tutuşsak mı, yoksa vaz geçmeleri için dil mi döksek?" diye aralarında tartışıyorlardı ki, müthiş bir patlama sesi ile ürperdiler. Gök ikiye ayrılmış gibi kopan gürültünün ardından, yeryüzüne yalın kılıç atlılar iniyordu.

Yağız atların bu amansız suvarileri, katil niyetli Yahûdîlerin önüne, geçilmez sıra dağlar gibi dizilip, düşmanın hamle etmesine bile zaman bırakmadan, bir anda hepsini biçti ve işleri bitince de kayboldular.

Veheb ve yanındakiler, yalnız donakalmamış, nerede ise küçük dillerini de yutmuşlardı. Nice sonra şaşkınlarını üzerlerinden atarak toparlandılar...

Veheb, şahidi olduğu bu kadar olayın tesadüf olamayacağını bilecek kadar zeki ve akıllıydı. Zihninde bir fikir doğmaya başladı. Kızı Âmine'yi bu gence verseydi? Kızına denk bir insan, Abdullah'tan başka kim olabilirdi ki? Hiç kimse! Tereddütsüz hiç kimse!..

Eve vardığında başından geçenleri ve niyetini hanımına açtı. Âmine'nin annesi de Veheb'in görüşündeydi. Abdullah bir tane ve Abdullah başkaydı. Kız tarafı vakit geçirmeden tekliflerini Abdülmuttalib'e götürdüler.

Abdülmuttalib, Âmine'nin kusursuz güzelliğini, yüksek ahlâk ve iffetini, başta kendi hanımı olmak üzere birçok kimseden işitmişti. Devrinin her bakımdan en seçkin kızıydı... Hanımı ile görüşüp, oğlu ile konuştuktan sonra, Âmine'yi Abdullah'a almaya karar verdi.

Nikâh, Ebû Talib'in evinde yapıldı; iki genç evlendiler. Peygamber efendimize ait nûr, artık Âmine hâtundaydı.

Abdullah, nikâh akdinin yapılması için, ağabeyi Ebû Talib'in evine giderken yoluna Ümmül Kital isminde bir kız çıktı. Çok güzel, çok zengin ve âlim bir hanımdı. Son Resûle ait işâretleri kitaplardan okumuştu. Peygamberimizin babasının alnında ışıl ışıl yanan parıltıyı görünce, bunun Muhammedî nûr olduğunu derhal anladı ve Abdullah'tan kendisini zevceliğe kabûl etmesini istedi ve şöyle bir teklifte bulundu:

- "Evet" dersen sana yüz deve hediye edeceğime söz veriyorum.

Bütün maksadı Sevgili Peygamberimiz'e "ana" olma şerefine kavuşmaktı. Ama civan delikanlı, teklifi kabûl etmemiş, Âmine ile evlenmiş; nûr, şimdi O'nun alnında parlamaya başlamıştı.

BUGÜNKÜ SOHBET · 28 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10543

İblis, ümitsizliğe düştü!

Şam vâlisinin, Fatıma isminde bir kızı vardı. Bu kızcağız da çok okumuş, ilim sahibi biriydi. İşâretlerden en son peygamberin gelişinin yakın olduğunu anladı. Bu yüzden Şam'dan Mekke'ye gitti ve Abdullah'ın alnında Muhammedî nûru görünce, O'nunla evlenmeye niyetlenmişti. Abdullah, Âmine ile evlenmişti. Fatıma, Abdullah'la karşılaşınca:

- Ey Abdullah! Teptiğim bunca yol ve çektiğim onca zahmet, Muhammedî nûra sahip olmak içindi. Fakat kader böyle takdir edilmiş. İsteğime kavuşamadım. Şimdi Şam'a avdet ediyorum. Dilerim belâlardan uzak mes'ud bir hayat süresin, dedi ve üzüntü ile Mekke'yi terk ederek yine geldiği yollara düştü.

Abdullah'la evlenemediği için kedere kapılanlar, sadece bu kızdan ibâret değildi. O'nun evlendiğini haber alan ikiyüz kızın kahrından öldüğü, bir o kadarının da hastalanıp yataklara düştüğü bilinen bir gerçek...

Abdullah'ın düğün günü, hem arefeye, hem de Perşembeyi Cum'aya bağlayan geceye isâbet ediyordu. Düğün sebebi ile melekler göklerde şenlikler yaptı. Cebrâil aleyhisselâm, yeryüzüne inerek Kâbe üzerine yeşil bir bayrak dikti. Ve:

- İnsanların en hayırlısı ve peygamberlerin efendisine ait nûr, Âmine Hatuna geçti. O, yakında doğacaktır, diye dört bir yana seslendi.

Melekler düğünü şenlikle karşılar, kurtlar, kuşlar birbirine müjde verip tebrikleşirken, üzülen biri vardı; lanetlenmiş bir mahlûk...

Peygamberimiz anne karnına düşünce, İblis, öyle üzüldü, öyle üzüldü ki gamdan simsiyah olan yüzü ile dağ, deniz demeden dolaştı durdu. Nihâyet bitkin ve ümitsiz bir hâlde Ebû Kubeys dağının dibine çöktü ve feryâtlarla evlâtlarını yanına çağırdı:

- Ey oğullarım biz, bundan sonra iflah olmayız. Sonumuz geldi. Zîrâ, canlı-cansız her şeyin peygamberi olan Abdullah'ın oğlu Muhammed, anne rahmine düştü. O, Peygamber olunca, putları kırarak, zulmü yıkıp, adâleti getirecek, dünyayı mescidlerle donatıp imânı yayacak, küfrü yok edecek, hayırlı işler yapacak, iyiliği emredecek, yolunda gidenler saâdete erecektir.

İblis, hüngür hüngür ağlayarak şeytanlara anlatmaya devam ediyordu:

- O'nun ümmeti yiyip içmeye besmele ile başlar ve bitirirler. Birbirlerine nasihat eder, emr-i mâruf ve nehy-i münkeri bırakmazlar. Bu şartlarda onları doğru yoldan saptırma şansımız kalmamıştır, diyerek saçını başını yolmaya başladı.

Bir şeytan:

- Ey efendimiz, kendinizi bu kadar hırpalamayın. Vaziyet, o kadar ümitsiz değil. Âdem Peygamberden bu güne kadar insanları nasıl aldattıksa, yine öyle çalışır ve Ümmeti Muhammedi de yoldan çıkarırız, diye görüş belirtti.

Baş şeytan İblis:

- Hayır! dedi, az evvel saydığım meziyetleri sebebi ile siz onlara yaklaşamaz, kendilerini aldatamazsınız. Çünkü bu ümmetin mensupları, kendi dindaşlarını herhangi bir yanlış hareketlerini gördüklerinde ikâz eder ve doğru yola çekerler.

Az evvelki şeytan:

- Fakat efendimiz, diye tekrar söze başladı. Fakat biz, onlara cimrilik, çekememezlik, birbirlerinin malına mülküne saldırma ve benzeri kötü duygu ve arzûlar aşılarız. Böylece onlar da bizim avcumuzda istediğimiz gibi hareket ederler...

BUGÜNKÜ SOHBET · 29 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10544

"Öfkelendiğin zaman beni hatırla!.."

İnsanların çoğunun başına ne gelmiş ise, hep öfke sebebiyle gelmiştir. Bir anlık öfke, insanın dünya ve âhıretini karartmaya yetmiştir. Resûlullah efendimiz hadîs-i şerîlerinde buyurdu ki:

- Muhakkak ki öfke, bir köz parçasıdır. Sizin hanginiz bu köz parçasının kendisinde hâsıl olduğunu görürse, eğer o anda ayakta ise otursun, oturmakta ise yatsın!

- Kim ki öfkesinin gerektirdiği şeyi yapmağa muktedir olduğu hâlde yapmaz da öfkesini yenerse, kıyâmet günü Allahü teâlâ, onun kalbini hoşnutlukla doldurur.

Îsâ aleyhisselâm buyurdu ki:

- Allahü teâlâ buyurdu ki, Ey ademoğlu! Öfkelendiğin zaman beni hatırla ki, ben de gadaplandığın zaman seni hatırlayayım ve yardımımla seni memnun edeyim. Şüphesiz ki, benim sana olan yardımım, senin kendi nefsine yapacağın yardımdan daha hayırlıdır.

İnsan öfkelendiği zaman, karar vermemelidir. Bu hâldeyken verilen karar sıhhatli olmaz. Ömer İbni Abdül'azîz, öfkelendiği bir şahsa şöyle dedi:

- Eğer beni öfkelendirmemiş olsaydın, seni mutlaka cezâlandırırdım!. Şimdi adâleti gözetemem diye seni cezâlandırmıyorum.

Allahü teâlâ, Kur'ân-ı keriminde buyurdu ki:

Cennet ve Allahın mağfireti, gerek darlık ve gerekse bolluk hâllerinde yedirip - içirenler ve öfkelenince öfkesini yenenler için hazırlandı.

Ömer İbni Abdül'azîz bir gün bir sarhoş gördü. Onu yakalattırıp cezâlandırmak istedi. Fakat sarhoş, ileri geri konuşarak halîfeye sövdü. Bunun üzerine halîfe, onu cezâlandırmaktan vazgeçti. Kendisine, "Küfredince, sarhoşu cezâlandırmaktan niçin vazgeçtin?" diye sorulunca, şu cevâbı verdi:

- O, bana küfretmekle beni öfkelendirdi. Eğer bunun üzerine ben onu cezâlandırmış olsaydım, bunu öfkemden dolayı yapmış olacaktım. Hâlbuki, onu öfkemden dolayı değil, Allahü teâlânın emrine muhâlif bir fiili işlediği, ya'nî içki

içtiği için cezâlandırmam gerekir. Kendi öfkemden dolayı bir müslümanı cezâlandırmağa râzı olamam.

Nehrân bin Meymûn'un akıllı, ilim sahibi bir kölesi vardı. Bir gün sofraya yemek getirirken ayağı kaydı, çorbayı bunun üstüne döktü. Meymûn, onu cezâlandırmak istedi. Fakat hizmetçi kendisine şöyle dedi:

- A benim efendim, Allahın, "Öfkelenince öfkelerini yutanlar..." kelâmı ile amel et!

Hizmetçinin bu hatırlatması karşısında Meymûn:

- Onunla amel ettim, dedi ve öfkesini yendi, kölesini cezâlandırmadı.

Fakat hizmetçi hemen peşinden, "Âyetin ondan sonraki "İnsanları affedenler.." kısmıyla da amel etmelisin!" dedi.

- Onunla da amel ettim, cevâbını verdi.

Hizmetçi bu sefer de; - Daha sonraki "Allah iyilik edenleri sever." kısmıyla da amel et! diyerek, efendisinin, ayrıca kendisine bir de iyilik yapmasını istedi.

Meymûn onu da yaptı kölesine, - Sana iyilik de ettim. Haydi, bundan böyle Allah rızâsı için hürsün, serbestsin, dedi.

Resûl aleyhisselâm şöyle buyurdu:

Kimde şu üç haslet yoksa, îmânın tadını bulamaz:

1- Câhilin, câhilce hareketini savuşturacak bir yumuşaklık, 2- Kendisini harâmdan koruyacak bir takvâ, 3- İnsanları idâre edecek, onlarla iyi geçinecek bir ahlâk.

BUGÜNKÜ SOHBET · 30 HAZİRAN 1995 · KAYIT 10545

Mert ve azimli kimselerin işi!

Müslüman, ağır başlı, vakârlı, ağzından çıkan her kelimeye dikkat eden, nerede ne konuşacağını bilen kimsedir.

Ayrıca, yumuşak huylu ve sabırlı kimsedir. Yumuşak huylu ve sabırlı olmak, takvâ sahiplerinin özelliklerindendir. Niketim Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde,

yumuşak huylu ve sabırlı kullarını övmektedir. Şûra sûresinde meâlen buyuruldu ki:

(Kim ki sabreder, kusûrları örter ve bağışlayıcı olursa, işte muhakkak ki bu, yapılmaya değer işlerdendir. Mert ve azimli kimselerin yaptığı iştir.)

Fussilet sûresinde de meâlen şöyle buyurulmaktadır:

(İyilik ve fenâlık bir değildir. Ey inanan kişi! Sen, fenalığı en güzel şekilde sav; o zaman, seninle arasında düşmanlık bulunan kişinin, yakın bir dost gibi olduğunu görürsün. Buna, bu güzel davranışa, ancak sabredenler kavuşur; buna ancak hayırdan büyük nasibi olan kimse kavuşturulur.)

Allahü teâlâ Hûd sûresinde, dostu İbrâhim aleyhisselâmı, güzel ahlâkı sebebiyle methederek şöyle buyurmaktadır:

(Şüphesiz ki İbrâhim; yumuşak huylu, yanık yürekli ve kendisini tamamen Allaha vermiş biri idi.)

Allahü teâlâ, Habibine, sabrı ve yumuşak huyluluğu emretmiş ve kendisinden önceki peygamberlerin de, bu ahlâk üzerinde olduklarını haber vererek şöyle buyurmuştur:

(O hâlde, ey Habibim, tıpkı azim sâhibi peygamberlerin sabrettiği gibi, sen de sabret! Hakkı kabûl etmeyenlerin azâbı için acele etme!)

Eski kavimlerden birinde bir âbid, ya'nî devamlı ibâdetle meşgul olan biri vardı. Bir ara şeytan bu âbidi yoldan çıkarmaya çalıştı, fakat başarılı olamadı.

Bir gün âbid, bir ihtiyaç için yolculuğa çıkmıştı. Şeytan da onunla beraber yola koyuldu. Gâyesi bir fırsatını bulup vesvese vererek onu dalâlete düşürmekti.

Bu işi, sabırdan, yumuşaklıktan uzaklaştırıp, şehvet ve öfke sebebi ile saptırmayı denedi, fakat olmadı. Başka yönlerden denedi, yine olmadı. Namazda iken vesvese vermek istedi, yine yapamadı.

Namazını bitirdikten sonra yanına gelip dedi ki:

- Ben sana birçok vesvese verdim. Öfkelendirmek istedim. Fakat sende en ufak bir değişiklik meydana getiremedim ve anladım ki, seni dalâlete düşüremiyeceğim. Bundan böyle seninle dost olmak istiyorum.

Âbid ona şu cevabı verdi:

- Senin dostluğuna ihtiyacım yoktur.

- Hayli zamandır, uzak yoldasın. Evinden uzaksın. Çoluk çocuğundan haber almak ister misin?

- Hayır. Ben onlardan önce yaşarkan ölmüşüm, neye haber sorayım?

- İnsanoğlunu nasıl dalâlete düşürdüğümü öğrenmek ister misin?

- İşte bunu öğrenmek isterim. İnsanoğlunu nasıl ve nelerle dalâlete düşürürsün?

Şeytan şöyle anlattı:

- İnsanoğlunu genelde şu dört şeyden biriyle doğru yoldan çıkarırım. Bunlardan biri cimriliktir. Biri hasettir. Diğeri sarhoşluktur. Bir diğeri de öfkedir. Öfkelenip de aklı gidince, o artık elimizde bir oyuncak olur. Her türlü kötülüğü ona yaptırabiliriz. Öfkesini yenen, yumuşak huylu, sakin kimselere te'sir etmemiz ise çok zordur.

1995 YILLIK KÜLLİYATI

07

Temmuz

31 yazı · Bugünkü Sohbet: 31

BUGÜNKÜ SOHBET · 1 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10546

İnsanlarıın en kötüsü

Evliyânın büyüklerinden, İmâm-ı Rabbânî hazretleri buyuruyor ki:

Din adamı olarak ortaya çıkan bir kimse, Resûlullah efendimizin sünnetine uymuyorsa, ya'nî islâmiyete yapışmıyorsa, dini değiştirip, kendi aklına göre bid'atler çıkartıyorsa, ondan kaçmalı, yanına yaklaşmamalı, kitaplarını almamalı, okumamalıdır.

Onun bulunduğu mahallede bile bulunmamalıdır. Ona biraz yakınlık, insanın dînini yıkar. O, din adamı değil, sinsi bir din düşmanıdır. İnsanın dînini, îmânını bozar. Şeytandan daha çok zararlıdır.

Sözü, yaldızlı ve çok te'sîrli olsa da ve dünyayı sevmiyor görünse de, yırtıcı hayvanlardan kaçar gibi, ondan kaçmalıdır.

İslâm âlimlerinden Cüneyd-i Bağdâdî hazretleri buyurdu ki:

İnsanı saâdet-i ebediyyeye kavuşturacak tek bir yol vardır. O da, Resûlullahın izinde bulunmaktır. Ehl-i sünnet âlimlerinin yazdığı kitapları okumayan, onları kendine rehber edinmeyen, hadîs-i şerîflerin gösterdiği yolda olamaz! Çünkü, islâm âlimi, Kur'ân-ı kerîmin ve hadîs-i şerîflerin gösterdiği yolu göstermektedir.

Resûlullaha uymakta gevşek olanları, O'nun ışıklı yolundan ayrılanları din adamı sanmayınız! Onların yaldızlı sözlerine ve ateşli yazılarına aldanmayınız! Yahûdîler, hıristiyanlar ve budist, berehmen denilen Hind kâfirleri de, tatlı ve yanık sözlerle, hîleli mantıklarla, kendilerinin doğru yolda olduklarını, insanları iyiliğe, saâdete çağırdıklarını bildiriyorlar.

Kendisi ile amel olunmayan ilmin, sahibine zararı, faydasından daha çoktur. Bütün saâdetlerin başı islâmiyettir. Kurtuluş yolu, Resûlullahın izinde olmaktır. Hak ile bâtılı ayıran alâmet, Resûlullaha uymaktır. O'nun dînine uymıyan her söz, her yazı ve her iş kıymetsizdir.

Hakiki islâm âlimleri, kendilerine sorulan şeyleri, fıkıh kitaplarından cevap bulup, suâl edenlere bunları söylerler. Mezhebsiz din adamı ise, fıkıh kitabını okuyup anlıyamadığı için, câhil kafasına ve noksan aklına gelenleri söyliyerek suâl sâhibini aldatır. Onun Cehenneme gitmesine sebep olur. Bunun içindir ki,

Peygamberimiz, (Âlimlerin iyisi, insanların en iyisidir. Âlimlerin kötüsü insanların en kötüsüdür) buyurdu.

Bu hadîs-i şerîf gösteriyor ki, Ehl-i sünnet âlimi, insanların en iyisidir. Mezhebsizler de, insanların en kötüsüdür. Çünkü, birinciler, insanları Resûlullaha uymağa, ya'nî Cennete, ikinciler ise, insanları kendi sapık düşüncelerine uymağa, ya'nî Cehenneme sürüklemektedirler.

Hârika, olağanüstü hâller, açlıkla ve riyâzet, sıkıntı çekmekle de hâsıl olur. Bunlar, yalnız müslümanlara mahsûs hâller değildir.

Dinin emirlerinden müstehabları yapmakta gevşek davranan, sünnetleri yapamaz. Sünnetleri yapmakta gevşeklik de, farzların yapılmasını zorlaştırır. Farzlarda gevşek davranan da, ma'rifete, Allahü teâlânın rızâsına kavuşamaz.

Mubâhlara ölçüsüz dalan, mekrûha düşer. Mekrûhlar harâma, harâm da insanı küfre götürür.

Bunun içindir ki, hadîs-i şerîfte, (Günâh işlemek, insanı küfre sürükler) buyuruldu. Evliyânın büyüklerinden, Ebû Sa'îd Ebülhayr hazretlerine sordular:

- Filânca kimse su üstünde yürüyor. Buna ne dersiniz?

- Bunun kıymeti yoktur. Ördek ve kurbağa da suda yüzer.

- Filân adam havada uçuyor. Buna ne dersin?

- Sinek ve çaylak da uçuyor. Sinek kadar kıymeti var derim.

- Filân kimse, bir anda şehirden şehre gidiyor, dediler.

- Şeytan da, bir solukta şarktan garba gidiyor. Böyle şeylerin dînimizde kıymeti yoktur. Mert olan, herkesin arasında bulunur. Alış-veriş yapar, evlenir. Fakat, bir an Rabbini unutmaz.

BUGÜNKÜ SOHBET · 2 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10547

Cenâb-ı Hakkın râzı olduğu kul!

Muhammed Ma'sûm-i Fârûkî Serhendî hazretleri buyurdu:

İyi, kötü, herkese, güleryüz göstermeli, fitne çıkarmamalı, düşman kazanmamalıdır. Hâfız-ı Şîrâzî hazretlerinin, "Dostlara doğru söylemeli, düşmanları güleryüzle ve tatlı dil ile idâre etmelidir." sözünü unutmamalıdır. Özür dileyip, af dileyenleri affetmelidir.

Herkese karşı iyi huylu olmalıdır. Kimsenin sözüne karşı gelmemeli, münâkaşa etmemelidir. Herkese yumuşak söylemeli, sert söylememelidir.

Şeyh Abdüllah Bayal hazretleri, "Tasavvuf, namaz kılmak ve oruç tutmak ve geceleri ibâdet etmek demek değildir. Bunları yapmak, her insanın kulluk vazîfesidir. Tasavvuf, insanları incitmemektir. Bunu hâsıl eden, vâsıl olmuştur, kavuşmuştur" buyurdu.

Muhammed bin Sâlim hazretlerinden sordular:

- Evliyâyı başka insanlardan nasıl ayırt edebiliriz?

Şöyle cevap verdi:

- Sözlerinin yumuşak olması ve huylarının güzel olması ve yüzünün güler olması ve ihsânının bol olması ve konuşurken i'tirâz etmemesi ve özür dileyenleri affetmesi ve herkese merhâmetli olması ile diğer insanlardan ayırt edilir Ebû Abdüllah Ahmed Makkarî, "Tasavvuf, gücendiğin kimseye iyilik etmek, sevmediğine ihsânda bulunmak ve sevmediğin kimseye güler yüzlü olmaktır." buyurdu.

Her işte Allahü teâlânın rızâsını, sevgisini aramalıdır. Yahyâ bin Mu'âz-ı Râzî hazretleri, (Allahü teâlâyı sevdiğin kadar, herkes seni sever. Allahü teâlâdan korktuğun kadar herkes senden korkar. Allahü teâlâya kulluk ettiğin miktarda, herkes sana yardımcı olur) buyurdu.

Hakiki müslüman, müslüman kardeşinin menfaatini, kendi menfaatine tercih eder. Kendi çıkarlarının arkasında koşmaz.

Ebû Muhammed Abdüllah Râsibî hazretleri, "Allahü teâlâ ile insan arasında olan en büyük perde, kendi nefsini düşünmesidir ve kendisi gibi âciz olan bir kula güvenmesidir. İnsanların değil, Allahü teâlânın sevgisine kavuşmağı düşünmelidir" buyurdu.

Âilesine ve çocuklarına karşı tatlı dilli ve güleryüzlü olmalıdır. Onların haklarını yerine getirecek kadar aralarında bulunmalıdır. Onlara bağlanmak, Allahü teâlâdan yüz çevirecek kadar olmamalıdır.

Din işlerinde, câhil, fâsık ve günâhkar olan din adamlarına danışmamalıdır. Dünyaya düşkün olanlarla, bütün gâyesi dünya olanlarla birlikte bulunmamalıdır. Her işte, sünnete uymalı, bid'atten sakınmalıdır.

Neş'eli zamanlarda, islâmiyetin dışına taşmamalı, sıkıntılı anlarda, Allahü teâlâdan ümmîdi kesmemelidir. Her güçlük yanında kolaylık bulunduğunu unutmamalıdır. Neş'ede ve sıkıntıda hâli değişmemeli, varlıkta ve yoklukta aynı hâlde olmalıdır. Hattâ, yokluktan rahatlık duymalı, varlıkta sıkılmalıdır. Olayların değişmesi, insanda değişiklik yapmamalıdır.

Kimsenin aybına, kusuruna bakmamalı, kendi ayıplarını görmelidir. Kendini hiçbir müslümandan üstün bilmemelidir. Her müslümanı kendinden üstün tutmalıdır. Her müslümanı görünce, kendi saâdetinin, onun duâsını almakta olabileceğine inanmalıdır. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Üç şeyi yapan müslümanın îmânı kâmildir: Â ilesine hizmet etmek, fakîrler arasında oturmak ve hizmetçisi ile birlikte yimek.)

Bu üç şeyin, mü'minlerin alâmeti olduğu, Kur'ân-ı kerîmde bildirilmiştir.

Muhammed bin Alyana hazretlerine, - Allahü teâlânın râzı olduğu nasıl anlaşılır? dediklerinde, - Tâat etmek, ibâdet etmek tatlı ve günâh işlemek, acı gelmesinden anlaşılır, buyurdu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 3 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10548

Deli Olan Kimdir?

Yedinci yüzyılda, İstanbul'da bir doktor yaşıyordu. Hiçbir dine inanmıyan bu doktor, Allahü teâlânın varlığını inkâra kalkışıyor ve herşeyin kendi kendine var olduğunu iddiâ ediyordu. Mesleğini iyi bilen biri olduğundan, diğer konuları da iyi bildiğini zanneden halk, bunun iddiâlarına kanıyordu.

O zaman Bizanslıların elinde bulunan İstanbul'da, hıristiyanlar yaşıyordu. Hıristiyanların ileri gelenleri bu kimsenin iddiâlarına cevap vermekten âciz kalmışlardı.

Bu durum, Bizans Kralına kadar, intikâl etti. Kral, "Bu kimsenin hakkından gelse gelse müslümanlar gelir. En iyisi bunu onlara havâle edeyim" diye düşünerek

İslâm halîfesine şöyle bir mektup yazdı:

"Size bir doktor gönderiyorum. Bu dehrîdir, hiçbir dine inanmadığı gibi, kâinâtın bir yaratıcısı olduğunu da inkâr ediyor. Biz çâresiz kaldık. Sizin âlimlerinizin buna gerekli cevabı vereceğini zannediyorum." Yaratıcıya inanmıyan doktor, Bizans Kralının mektubu ile İslâm halîfesinin huzûruna vardı. Halîfe, zamanın âlimlerini toplayıp, onlara durumu bildirdi. Bununla kimin münâzara edebileceğini sordu. Onlar sözbirliği ile:

- Bununla ancak, İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe başedebilir, dediler.

Halîfe hemen, İmâm-ı a'zam hazretlerine haber gönderdi. İmâm-ı a'zam hazretleri dehrî ile münâzarayı kabûl edip:

- O kimseyle sarayda münâzara edelim. Ben münâzara yerine biraz geç geleceğim. Geldiğim zaman siz bana, "Neden bu kadar geç kaldınız?" diye sorarsınız, dedi.

Ertesi gün herkes merakla toplandı. Münâzara saati gelmesine rağmen Ebû Hanîfe hazretlerinin gelmediğini gören Dehrî gururlanmaya başladı.

- Görüyorsunuz, çok methettiğiniz âlim gelmedi. Karşıma çıkmaya cesâret edemedi. Böylece hükmen galip oldum.

"Artık, gelmiyecek" diye yerinden kalkan dehrî bir kahraman edâsı ile oradan ayrılmak isterken, kapıdan İmâm-ı a'zam hazretleri göründü. Gelip, yerine oturduktan sonra, Halîfe sordu:

- Niçin bu kadar geciktiniz?

- Sormayın efendim! Biliyorsunuz, bizim ev Dicle'nin öbür tarafındadır. Buraya gelmek üzere Dicle'nin kenarına geldim, fakat gemiyi kaçırdım. Bunun üzerine, ne yapacağımı düşünürken, yakında bulunan büyük bir ağacın kendiliğinden kesildiğini gördüm. Sonra ağaç, kendiliğinden tahta hâline geldi. Sonra, tahtalar çivisiz, marangozsuz kayık hâline gelip önüme geldi. Ben de bu kayığa bindim. Kayık, kürek çekmeden, kaptansız karşıya geçti. Ben de kayıktan inip, buraya geldim. Tabiî ki bu işler olana kadar iki saat geçti. Gecikmemin sebebi budur. Sizi beklettiğim için özür dilerim.

İmâm-ı a'zamın bu konuşmalarını dikkatle dinliyen dehrî, savaşı kazanmış bir komutan edâsıyla söze başladı:

- Bu saçma sapan konuşan kimse ile mi münâzara etmeğe geldim. Bu kimsenin aklından şüpheliyim. Bu deli herhâlde?

Bunun üzerine, İmam-ı a'zam hazretleri, bu dinsiz kimseye dönüp dedi ki:

- Bir kayığın bile, kendiliğinden olabileceğini kabûl etmiyorsun. O hâlde bu muazzam kâinâtın, Güneş, Ay ve yıldızların, binlerce mahlûkun, ağaçların, çiçeklerin kendiliğinden olabileceğini nasıl söyleyebilirsin? Asıl, "Bunların bir yaratıcısı yoktur" diyen deli değil midir?

İnkârcı doktor, bu cevap karşısında ne söyliyeceğini şaşırdı. İnsâfa gelerek, kelime-i şehâdet getirip müslüman oldu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 4 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10549

Anneden gelinlik kızına mektup!

Genelde, evdeki kız çocuğu annesini örnek alır. Bunun için anne, her hâli ile kızına örnek olmalıdır. İşte bütün genç kızlarımıza, asırlar önce yaşamış, hâli vakti yerinde, soylu bir aileye mensup Ümâme Hanımın, gelinlik çağındaki kızına yazdığı örnek mektubu sunmak istiyoruz. Bilhassa zamanımızda her genç kızın çok ihtiyacı olan bir nasihat bu:

Sevgili Kızım!

Bir kız, annesi ve babası zengin diye evlenmeye ihtiyaç olmasaydı, senin ve benim hiçbir zaman evlenmeye ihtiyacımız olmazdı. Fakat, durum böyle değildir.

Yavrum!

Şimdi sana kırk yıllık evliliğimin tecrübelerine dayanarak bazı nasihatlerde bulunacağım. Bu tavsiyelerimi iyice öğrenip icap ettirdiği şekilde hareket edersen, hayatın boyunca rahat edersin. Kocanla aranız hiçbir zaman bozulmaz. Bu dünyada mutlu bir ömür geçirdiğin gibi âhirette de ebedî saâdete ulaşırsın.

1- Kanaatkâr ol! Ya'nî, kocan tarafından getirilen yiyecek ve giyecek herşeyi memnuniyetle kabûl et. Çünkü, kanaat, kalbi huzura kavuşturur.

2- Söylenenleri dâima iyi dinle ve her zaman kocanın meşru emirlerine itaat üzere bulun. Kocana itiraz etme. Onunla kaynaşmaya gayret göster. Bu şekilde hareketlerin aynı zamanda, Cenâb-ı Hakkın rızâsına da muvâfık olur.

3- Kocanın görmesi muhtemel her yere, itina ve ihtimam göster. Gözüne çirkin bir şeyin ilişmesinden sakın. Dış görünüş içe, kalbe de tesir eder. Evin her zaman temiz ve güzel kokulu olsun.

4- Eşinin yemek saati ile uyku saatine dikkat etmelisin. Yemeğini âdeti nasılsa ona göre hazırlamalısın. Vaktinde uyuması için işlerini zamanında bitir. Çünkü açlık insanı huysuz eder. Uykusuzluk ise, öfkelenmeye sebep olur.

5- Evinin mallarını ve eşyasını iyi koru. Mal ve eşyayı koruman senin iyi iş bildiğini gösterir. Yaptığın işleri, iyilikleri başına kakma! Başa kakarsan, iyilik fayda yerine zarar getirir.

6- Eşinin yakınlarına güzel muamelede bulun. Güzel muamelede bulun ki, o da senin yakınlarına iyi davransın. Gülü seven dikenine de katlanmalıdır. Zaten dünyada ni'metler ve mihnetler beraber bulunur. Kocanın evde, çocuklarına, yakınlarına karşı otoritesini sarsacak, onu küçük düşürecek söz ve hareketlerde sakın bulunma!

7- Kocanın sırlarını hiç kimseye söyleme. Eğer sırlarını etrafa yayacak olursan, sana darılır. Vefâsızlık etmeyeceğinden bile emin olmaz. Sevgide azalma olur.

8- Eşine hürmette, emirlerini yerine getirmede kusur etmemelisin. Sözlerinin aksini söyleyerek, ona karşı gelmemelisin. Eğer karşı gelir, isyân edersen, kızıp öfkelenmesine, hattâ düşmanca hareket etmesine sebep olursun. Eşinin, üzüntülü ve kederli zamanlarında sen de öyle görün! Onun üzüntüsünü onunla paylaş. O neşeli ise sen de neşeli görünmeye çalış.

9- Kocana ne kadar hürmet ve tâzimde bulunursan, kendini ona o kadar çok sevdirirsin. Rızâsına ne derece uygun hareket edersen, o nisbette sevgisini kazanırsın.

10- Kocandan, almakta zorlanacağı, gücünün yetmiyeceği şeyleri isteme! Bu hem senin, hem de onun helâkına sebep olur. Nitekim hadîs-i şerîfte sevgili peygamberimiz, (Bir zaman gelir ki, adamın helâkı, hanımının, ana- babasının ve çocuğunun elinden olur. Onu fakirlikle ayıplarlar, gücünün yetmediği tekliflerde, isteklerde bulunurlar. Böylece o kimse, bu istekleri temin için dininin gideceği yollara sapar ve helâk olur.)

11- Kadının güzel huylusu, sâliha olanı, eşine Cennet ni'metidir. Kötüsü, şerlisi de Cehennem azâbından sayılır. Sen kocana Cennet ni'meti ol! Azâb çektirme!

Bunları yapabilmen ancak, onun isteklerini kendi isteklerine, onun rızâsını kendi arzûlarına tercih etmenle mümkün olabilir. Hep kendi istek ve arzularını ön plâna çıkartırsan, bu nasihatları tutabilmen mümkün olmaz.

BUGÜNKÜ SOHBET · 5 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10550

Yapılabilecek en büyük kötülük..

İslâm dînini bilmedikleri için, ona karşı olanlar, asırlar boyunca yaptıkları kanlı ve acı tecrübelerle anladılar ki, islâm âlimlerini yıkmadıkça, islâmiyeti, islâm devletlerini yıkmaya, imkân yoktur.

Bunun için 1700'lü yıllardan itibaren taktik değiştirdiler. Kaba kuvveti bırakıp islâmiyeti içeriden yıkmak için plânlar hazırladılar. İslâmı yıkmada, en büyük engelin islâm alimleri olduğunu anladıkları için de, bütün hedefleri islâm âlimleri oldu. Biliyorlardı ki, islâmiyeti asırlardır, bozulmadan, ilk şekli gibi çağlara ulaştıran âlimlerdi, mezheplerdi.

İslâm alimleri, islâm dairesinin aşılamaz kalesi, sûru idiler. Bu kale yıkılınca, içeri girmek kolaylaştı. Artık müslümanları, istedikleri gibi birbirlerine düşürebiliyorlar, her türlü fitne, fesâdı çıkartabiliyorlardı.

Bilhassa zamanımızda, artık âlimler, mezhepler hemen hemen devre dışı kalmış gibidir. Toplumun birçok kesiminde, dini bir mesele olduğunda, bunun âyette yeri var mı? diye sorulmaktadır. Bunun fıkıh kitaplarındaki yeri neresidir, hangi âlim böyle söylemiştir? diyen hemen hemen kalmamıştır.

Maalesef müslümanların çoğunluğu az veya çok din düşmanlarının bu oyununa düşmüştür. İlmihâl kitabından, fıkıh kitabından bahsetmek câhillik alâmeti sayılır hâle gelmiştir. Aydın din adamı(!) olmanın alâmeti de, kendini imâm-ı a'zamın yerine koyup hadisten, âyetten hüküm vermek olarak kabûl edilmiştir. Herkesin eline, bir meâl, tefsir veya bir hadîs-i şerîf kitabı tutuşturulmuştur.

Hâlbuki, dinini bilmiyen bir kimsenin eline, bir hadîs-i şerîf kitabı, bir Kur'ân-ı kerîm meâli veya tefsîr kitabı tutuşturup, dinini buradan öğren demek, bu kişiye yapılabilecek en büyük kötülüktür.

Müslümanların arasındaki bugünkü ayrılıkların, karışıklıkların tek sebebi, âlimleri devre dışı bırakmaktır. Alimler, devre dışı bırakılınca, ortaya dinde olmayan, birçok şeyler çıkmıştır. Şahıslar kendi fikirlerini, dinin emridir diye ortaya atmışlardır. Her tarafta bid'atler, dinsizlikler din diye alabildiğine yayılmaktadır.

Peygamber efendimiz, 1400 yıl önce bunları haber vermiştir. Bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki, (Benden sonra, ümmetim arasında ayrılıklar olacaktır. O zamanda olanlar, benim sünnetime ve Hulefâ-i râşidînin, dört halifemin sünnetine yapışsın! Dinde meydana çıkan şeylerden uzaklaşsın! Dinde yapılan her yenilik bid'attir. Bid'atlerin hepsi dalâlettir. Dalâlet sahiplerinin gidecekleri yer, Cehennem ateşidir.)

Bu hadîs-i şerîf, bu ümmette çeşitli ayrılıklar olacağını haber veriyor. Bunlar arasında, Resûlullahın ve O'nun dört halîfesinin yolunda olana sarılınız diyor. Sünnet, Resûlullahın sözleri, bütün ibâdetleri, işleri, i'tikâdları, ahlâkı ve birşey yapılırken görünce, mâni olmayıp susması demektir.

Bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki, (Ümmetim arasına fesâd yayıldığı zaman, sünnetime yapışan için yüz şehîd sevâbı vardır). Ya'nî nefse ve bid'atlere ve kendi aklına uyarak islâmiyetin hududu dışına taşıldığı zaman, benim sünnetime uyana, kıyâmet günü yüz şehîd sevâbı verilecektir. Çünkü, fitne, fesâd zamanında islâmiyete uymak, kâfirlerle harp etmek gibi güç olacaktır.

Bir hadîs-i şerîfte de buyuruldu ki, (İslâm dîni garîb olarak başladı. Son zamanlarda da garîb olacaktır. Bu garîb insanlara müjdeler olsun! Bunlar, insanların bozduğu sünnetimi düzeltirler). Ya'nî, islâmiyetin başlangıcında, insanların çoğu, müslümanlığı bilmedikleri, onu yadırgadıkları gibi, âhır zamanda da, dîni bilenler azalır. Bunlar, benden sonra bozulmuş olan sünnetimi ıslâh ederler. Bunun için, emr-i ma'rûf ve nehy-i anilmünker yaparlar. Sünnete, ya'nî islâmiyete uymakta başkalarına örnek olurlar. İslâm bilgilerini doğru olarak yazıp, kitaplarını yaymağa çalışırlar.

Bunları dinliyenler az, karşı gelenler çok olur. O zamanda, sevenleri çok olan din adamı, doğru arasına eğrileri, hoşa giden sözleri karıştıran kimsedir. Çünkü, yalnız doğruyu söyliyenin düşmanları çok olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 6 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10551

Bid'at felâketi!

Bid'at, sünnete ya'nî, Muhammed aleyhisselâmın bildirdiği din bilgilerine muhâlif olan, ters düşen, i'tikâd ve amel ve sözler demektir. Resûlullah efendimizin ve Eshâbı zamanında olmayıp da daha sonra ortaya çıkan ve ibâdet olarak yapılan şeyler demektir.

Allahü teâlâ, kullarını kendisine ibâdet etmek için yarattı. İbâdet, insanın Rabbine, ma'bûdüne, hakîr olduğunu, âciz, muhtaç olduğunu göstermesidir. Bu da, her aklın, nefsin ve âdetlerin güzel ve çirkin dediklerine uymayıp, Rabbin güzel ve çirkin dediklerine teslîm olmak ve Rabbin gönderdiği Kitâba ve Peygamberlere inanmak ve bunlara tâbi' olmak demektir.

Bir insan, bir işi, Rabbinin izin verdiğini düşünmeden, kendi görüşü ile yaparsa, O'na kulluk yapmamış, müslümanlığın îcâbını yerine getirmemiş olur. Resûlullahın bildirdiklerinde eksik veya fazlalık bulmuş olur. Hâlbuki dinde eksiklik olmaz. Böyle yapılırsa daha iyi olur demek, Resûlullahın bildirdiğini beğenmemek olur.

Bu iş, i'tikâdda, inanmakta ise ve inanılması lâzım olduğu sözbirliği ile bildirilmiş olan şeylerden ise, bu inanışı "küfre sebep olan bid'at" olur. Bu iş, i'tikâdda olmayıp da, yalnız dinden olan sözde ve işte kalırsa, fısk, büyük günâh olur.

Hadîs-i şerîfte, (Bir kimse, dinde olmıyan birşey meydana çıkarırsa, bu şey red olunur.) buyuruldu. Bu hadîs-i şerîf gösteriyor ki, dinden olmıyan bir i'tikâd, bir söz, bir iş, bir hâl ortaya çıkarılır ve bunun din ve ibâdet olduğuna inanılırsa, yâhut islâmiyetin bildirmiş olduklarında bir fazlalık veya noksanlık yapılırsa ve bunu yapmaktan sevap beklenirse, bu yenilikler, değişiklikler, (Bid'at) olur. İslâmiyete uyulmamış, ona îmân edilmemiş olur. Dinde, ibâdette olmayıp, âdette olan yenilikler, ya'nî yapılırken sevap beklenilmiyen değişiklikler bid'at olmaz. Meselâ, yimekte, içmekte, binme ve taşıma vâsıtalarında, binalarda yapılan yenilikleri, değişiklikleri dînimiz reddetmez.

Bunun için, masada, ayrı tabaklarda yemek yimek, otomobile, uçağa binmek, her çeşit bina, ev ve mutfak eşyası kullanmak ve bütün fen bilgileri ve fen âletleri, fen işleri, dinde bid'at değildir.

Bunları yapmak ve faydalı yerlerde kullanmak câizdir. Hattâ, farz-ı kifâyedir. Meselâ radyo, hoparlör, elektronik makinalar yapmak ve bunları ibâdetlerin dışında kullanmak câizdir. Bunları dünya işlerinde kullanmak câizdir. Fakat, ibâdetlerde kullanmak, meselâ, radyo, TV'deki imâma uyup namaz kılmak, ibâdetin şeklini değiştirmek olur, bid'at olur. Böyle kılınan namaz kabûl olmadığı gibi, ibâdet değiştirildiği için ayrıca büyük günâha girilmiş olur.

Enes bin Mâlik hazretleri, birgün ağlıyordu. Sebebi sorulduğunda, - Resûlullahtan öğrendiğim ibâdetlerden, değiştirilmemiş bir namaz kalmıştı. Şimdi, bunun da elden gittiğini görüyor, bunun için ağlıyorum. Şimdiki insanların çoğu, namazın şartlarını, vâciblerini, sünnetlerini, müstehablarını yerine getirmiyor, mekrûhlarından, müfsidlerinden, bid'atlerinden sakınmıyorlar. Onun için ağlıyorum, dedi.

Bir hadîs-i şerîfde buyuruldu ki, (Bir ümmet, Peygamberi öldükden sonra, dinde bid'at yaparsa, buna benzer bir sünneti gayb eder). Ya'nî, küfre sebep olmıyan bir bid'at yapılırsa, bunun cinsinden bir sünneti terk ederler.

Bir hadîs-i şerîfte, (Bid'at sahibi, bid'atini terk etmedikce, tevbe etmesini, Allahü teâlâ nasîb etmez.) buyuruldu. Ya'nî, bir kimse, bir bid'at ortaya çıkarırsa veya başkasının çıkarmış olduğu bir bid'ati yaparsa, bu bid'ati iyi bildiği ve karşılığında sevap beklediği için, bundan tevbe edemez.

Bir hadîs-i şerîfte de, (Allahü teâlâ, dinde bid'at olan birşeyi yapan, bu bid'ati, Allah rızâsı için terk etmedikçe, onun hiçbir amelini kabûl etmez.) buyuruldu. Ya'nî, i'tikâdda veya amelde veya sözde yâhut ahlâkta bid'at olan birşeyi yapmağa devam edenin bu cinslerden ibâdetleri sahîh olsa da, hiçbirini kabûl etmez. İbâdetlerinin kabûl olması için, bu bid'ati, Allahtan korkarak, ondan sevap bekliyerek yâhut rızâsına kavuşması için terk etmesi lâzımdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 7 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10552

"Murâdım Şefâ'at Etmektir"

Peygamber efendimizin sevgili kızı, hazret-i Fâtıma evlenme çağına gelince, Peygamber efendimiz, "eğer annesi hayatta olsaydı, şimdi onun çeyizini hazırlardı" diye düşündü. Bu düşüncede iken, Cebrâil aleyhisselâm gelip dedi ki:

- Yâ Resûlallah! Hak teâlâ sana selâm ediyor. Hiç merak etmesin. Kızı Fâtıma'nın bütün ihtiyâçlarını, çeyizini Cennetten te'mîn edip, yakında mü'min ve sâdık bir kulumla evlendireceğim, buyurdu.

Peygamber efendimiz, bu sözleri duyunca şükür secdesi yaptı. Daha sonra Cebrâil aleyhisselâm, elinde bir bohça ile üzeri örtülü altın bir tepsi ve yanında bin melekle geldi. Mikâil, İsrâfil ve Azrâil aleyhimüsselâm da aynı şekilde gelmişlerdi. Bunların ellerinde de birer altın tepsi vardı.

Peygamber efendimiz, bunları görünce sordu:

- Ey kardeşim Cebrâil! Hak teâlânın emri nasıldır? Bu altın tepsiler de nedir?

Cebrâil aleyhisselâm şöyle cevap verdi:

- Ey Allahın Resûlü! Allahü teâlâ sana selâm ediyor. "Ben Habîbimin kızı Fâtıma'yı Ali'ye verdim. Arş-ı a'zamda nikâh ettim. Habîbim de Eshâbı arasında nikâh etsin! Tepsilerin birinde, Cennet elbiseleri vardır. Onu Fâtıma'ya giydirdin. Diğer tepsilerde Cennet yemekleri vardır. Onlar ile de Eshâbına ziyâfet versin!" buyurdu.

Resûl-i ekrem efendimiz, bu müjdeyi işitince, yine şükür secdesi yaptı. Sonra, dörtyüz akça mehr ile nikâh yapıldı. Haberciler hazret-i Fâtıma'ya müjdeyi götürdüler. Fakat O, râzı olmadı.

Bunun üzerine Cebrâil aleyhisselâm gelip dedi ki:

- Yâ Resûlallah! Allahü teâlâ, "Fatıma dörtyüz akçaya râzı olmuyorsa, dörtbin akça olsun! buyurdu.

Hazret-i Fâtıma'ya bunu haber verdiler. O yine râzı olmadı. Cebrâil aleyhisselâm tekrar gelerek mehrin dörtbin altına çıkarıldığını bildirdi. Fakat, hazret-i Fâtıma buna da râzı olmadı.

Peygamber efendimiz, kızının esas maksadının ne olduğunu öğrenmek için yanına gitti. Esas maksadının ne olduğunu sordu. Hazret-i Fâtıma dedi ki:

- Babacığım. Ben dünyalık bir şey istemiyorum. Benim maksadım dünya değildir. Benim isteklerim âhıret ile ilgilidir. Sen âhırette, ümmetinden günahkârlara şefâ'at edeceksin. Ben de ümmetinden günâhkâr kadınlara şefâ'at etmek istiyorum. Murâdım budur. Bu isteğim kabûl edilirse, râzı olurum.

Peygamber efendimiz, bu isteğini Cebrâil aleyhisselâma bildirdi. Cebrâil aleyhisselâm, hazret-i Fâtıma'nın arzûsunun kabûl edildiğini, âhırette ayrıca onun da şefâ'at edeceğini bildirdi.

Peygamber efendimiz, gelip bu haberi sevgili kızına bildirdi. Hazret-i Fâtıma dedi ki:

- Babacığım senin şefâ'at edeceğine dâir Kur'ân-ı kerîmde âyetler vardır. Benim şefâ'at edeceğime dâir delil nedir?

Peygamber efendimiz, durumu Cebrâil aleyhisselâma tekrar bildirdi.

Bunun üzerine Cebrâil aleyhisselâm beyaz bir ipek getirdi. Bunun üzerinde şöyle yazıyordu:

(Kıyâmet günü mü'min kadınlara Fâtıma kulumu şefâ'atçi ta'yîn ettim. Bu hüccet elinde bâkî kalsın.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 8 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10553

Kim bu sudan içerse!..

Bu rü'yâ diğerlerine benzemiyordu: Ortalık toz duman. Kopan fırtına; öylesine şiddetli ki, dalları ile yere kapanıp kapanıp doğrulan ağaçları bile köklerinden söküp havaya savuracak gibi. Göz, bir karış ötesini seçemiyor.

Bir ara amansız fırtına uslanır gibi olunca, göğe doğru dönerek yükselen hortum, sakin sakin tüten bir duman hâline geliyor. Derken duman, bulutlara doğru süzülerek gözden kayboluyor ve bu defa bir ateş yığını fark ediliyor.

Ve âb-ı hayat gibi pırıl pırıl bir ırmak. Bir ses duyuluyor:

- Kim bu sudan adâlet, ölçü ve güzellikle içerse kanar; kim hırsla kullanırsa belâ bulur!..

Bu rüyâ, Mürsed ibni Külâl'i gecenin bir yarısında korku ile uykudan kaldırmıştı. Şânı dört bir yanı tutmuş olan bu padişah, uyandığında alnının boncuk boncuk ter, saçlarının suya girmiş kadar ıslak olduğunu gördü... Bir rüyâ hâli yaşamıştı ama neler görmüştü; rüyâda ne vardı, hatırlamıyordu...

O sabah, o gün ve daha kaç gün düşündüyse de rüyâyı bir türlü hatırlayamadı. Hatırlayamadıkça da huzursuzluğu arttı. Öyle ki bu yüzden devlet işleri bile aksar oldu.

Aralarında oğlu ve kardeşi de bulunan kâhinler dahi O'na yardım edememiş; rüyânın ne olduğunu bilememişlerdi. Rüyâ, padişaha dert olmuştu. Başına bir şey geleceğinden korkuyordu. Bu hâlden azıcık kurtulmak, can sıkıntısını atmak için bir gün ormana ava çıktı.

Sık ağaçlar arasında zamanın nasıl geçtiği belli olmuyordu.

Herkesin kendini av heyecanına kaptırdığı bir ânda Mürsed ibni Külâl, gördüğü ceylânı avlama telâşı ile yolunu kaybederek, askerlerinden uzaklara düştü.

Saatler geçmiş, ne ceylânı vurabilmiş ne de yolu bulmuştu; açlık ve bitkinliği son haddinde idi.

Bu vaziyette iken yorgun gözleri, ileride dağın eteğinde bir ev olduğunu farketti. Bütün kuvvetini toplayarak dağa doğru gitti. Eve yaklaştığında kapıdan ihtiyar bir kadın çıkarak onu hürmetle karşılayıp da'vet etti. Mürsed, teşekkür ederek eve girdi.

Yaşlı kadının gösterdiği sedire oturması ile uyuyup kalması bir oldu.Gözlerini açtığında baş ucunda bekleyen yirmi yaşlarında bir kız gördü. Kız, Mürsed'e dedi ki:

- Padişahım hoş geldiniz. Evimiz sizinle şereflendi. Geçmiş olsun; Allah sizi her türlü dertten korusun.

- Teşekkür ederim.

- Zâtı devletleri yemek emrederler mi?

Misâfir, bir ân için "Acaba bir oyuna mı geliyorum?" diye düşündü. Kız, karşısındakinin tereddüdünü anladı ve:

- Padişahım, yüksek hatırınızı hoşça tutunuz. Canımız uğruna fedâ olsun. Kılınıza zarar gelmesini istemeyiz, deyince Mürsed rahatladı.

Küçük ve sâde dağ evi huzur ve emniyet dolu idi. Ev sahibesi iyi, olgun ve ölçülüydü...

Açık kapıdan süzülen rüzgâr, baygın bir kır çiçeği kokusunu odaya taşıyordu.

Padişah sordu:

- Beni kabûl eden yaşlı kadın anneniz mi?

- Evet, annemdir?

- İsminiz ne?

- Ufeyra!

- Benimkini de biliyor musunuz?

- Tabiî padişahım. İsminiz Mürsed ibni Külâl. Yalnızca isminizi değil, gördüğünüz ve derdine düştüğünüz rüyâyı da biliyorum.

Padişah, heyecandan az kalsın ayağa fırlayacaktı. Zor hâkim oldu kendine.

- Çabuk anlat, hemen! (Devamı yarın)

BUGÜNKÜ SOHBET · 9 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10554

"Ondan kolay ne var padişahım?"

(Dünden Devam)

Yaşlı kadının kızı Ufeyra, Padişah Mürsed'in günlerdir hatırlayamadığı rü'yâyı bir kelimesini bile atlamadan tek tek anlattı:

- Göz gözü görmiyecek şekilde bir fırtına; öylesine şiddetli ki, dalları ile yere kapanıp kapanıp doğrulan ağaçları bile köklerinden söküp havaya savuruyor. Göz, bir karış ötesini seçemiyor.

Bir ara amansız fırtına uslanır gibi olunca, göğe doğru dönerek yükselen hortum, sakin sakin tüten bir duman hâline geliyor. Derken duman, bulutlara doğru süzülerek gözden kayboluyor ve bu defa bir ateş yığını fark ediliyor.

Pırıl pırıl bir ırmak görüyor. Sonra bir ses duyuyorsunuz:

"Kim bu sudan adâlet, ölçü ve güzellikle içerse kanar; kim hırsla kullanırsa belâ bulur!" Mürsed, kuş kadar hafifledi. Sanki kaybettiği çok değerli bir şeyi yeniden bulmuştu:

- Senin herhangi bir insan olmadığın belli. Öyle olsaydı zâten bu ıssız dağlarda ne arardın. Ayrı ve üstün bir tarafın olmalı. O yüzden rüyâmı yorumlamanı da istiyorum. Bunu yapabilir misin?

- Ondan kolay ne var padişahım?

Bunu dedikten sonra, karşıdaki divanın kenarına oturarak anlatmaya başladı:

- "Fırtına ve hortum" padişahlara işârettir. "Duman", padişahı çekemeyenleri imâ ediyor. "Ateş", münâfıklık demek, "Irmak", yeni bir dinin geleceğine müjde; "ses", o dini tebliğ edecek Peygambere alâmet, sudan güzel güzel içenler Peygambere tâbi olacakların sembolü, suyu hırsla kullananlar ise O'na isyân edecekler mânâsındadır.

Mürsed, duyduklarından derin hayrete düşmüştü: Renkten renge girip çıktı. Hiç işitmediği şeyler dinliyordu.

- O Peygamber nasıl biridir?

- Şu yerleri, şu gökleri yaratan Allah için söylüyorum ki, O, hak Peygamberdir.

T- Peki, geleceğini söylediğin Peygamber, insanlara neler bildirir?

Konuşmaya dışarıda ötüşen kuşların sesi karışırken Ufeyra, hürmet uyandıran ağır başlılığı ile cevaplandırdı:

- O, aleyhissalâtü vesselâm, insanları puta, taşa, toprağa tapmaktan vaz geçirerek, herşeyi yoktan var eden ezelî ve ebedî Allaha kul olmaya, namaz kılmaya, oruç tutmaya, zekât vermeye, hacca gitmeye, güzel huy edinmeye ve günâh işlememeye çağırır.

- Hangi millete mensuptur?

- Araptır, ama kendi milleti de O'nunla savaşacaktır.

- Nasıl olur; kendi öz milleti onunla mücadele edecekse, dostu kim olacak?

- O, Allahın en makbûl kulu ve en üstün Resûlü olan Muhammed aleyhisselâmdır... Birinci dostu Cenâb-ı Hak, ikincisi de O'na eksilmez imânlarla bağlı ve gözünü kırpmadan canlarını yoluna fedâ edecek arkadaşlarıdır.

Gün, ufkun gerisine çekilirken orman ve vâdiler derin ve koyu gölgelerle örtünmeye hazırlanıyordu.

Mürsed, şimdi sevinçler içindeydi. Hayırlı biri olmalıydı ki, rüyâda ona bir hak din ve Peygamberin geleceği haber verilmişti. Şimdi tek arzûsu bu müjdeye kavuşabilmekti.

Vakit geç olmak üzereydi, yolun tarifini alarak teşekkür edip atına bindi. Cins at, öne doğru fırlamak için sabırsızlanırken, Mürsed ibni Külâl:

- Annene selâm söyle; o da'vet etmeseydi bu güzel müjdeyi alamazdım!

- Güle güle padişahım; yolun açık olsun!

Rüzgâr gibi uçan atlı, az sonra alaca renkli karşı tepelerden kaybolup görünmez oldu.

Bu şekilde, Peygamber efendimizin dünyayı şereflendirmesinden çok önceleri meydana gelen yüzlerce hadise vardır. Bunun için birçok kimse, bu saâdete kavuşabilmeyi çok arzû etmişlerdir. Kavuşmaya ümidi olmayanlar da vasiyet ederek bağlılıklarını bildirmişlerdir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 10 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10555

"O'na kavuşamıyacağım!"

Yemen'e yeni hükümdar olan Seyf bin Zülyezen'i tebrik için gelen misâfirler arasında, başta reisleri Abdülmuttalib olmak üzere Kureyş büyükleri de vardı. Ziyâretçiler, Seyf'e değerli hediyeler verdiler.

Abdülmuttalib, hükümdarı çok etkilemişti. Bir ay sonra Abdülmuttalib'i yanına da'vet ederek onunla başbaşa bir görüşme daha yaptı:

- Bir zamandan beri kalbime gizli bilgiler doğuyor; yabancılara açıklanmayacak cinsten sırlar. Sen ise bunların mahremisin. Onun için sana açılmak istiyorum.

- Sizi dinliyorum devletlim.

- Yakın zamanda bir büyük insan doğacaktır. Öyle büyük ki, "büyük" kelimesi bile O'nu anlatmaya yetmez. Sadece yeryüzündekilerin değil, göklerdekilerin de en üstün ve en kıymetlisi O olacaktır.

- Evet efendim.

- Mekke'de doğacaktır... Âlemi Mekke'den aydınlatacak ve senin neslinden gelecektir. Dolayısıyla bu şereften sen de hisse sahibi olacaksın. O'nun gelmesi ile dünya saâdetten haberdar olacaktır. İki küreğinin arasında Süleyman Peygamberin mührü gibi bir ben vardır.

O bir Nebidir. Son ve en şanlı Resûl. İnsanların ve cinlerin peygamberi. O'nun gelişi ile zulmet bitecek, yer ve gök ehli varlığı ile iftihar edecektir. O, âhir zaman Peygamberinin dînî kıyâmete kadar devam edecektir.

- Devam edin lütfen!

- Daha ne diyeyim? Her Peygamberin en ileri vasfı ne ise, O bunları kendinde toplamış ve bu sıfatlar o güzeller güzelinde zirveye ermiştir. Babadan öksüz, anadan yetim kalacak, dedesi ve amcasının himâyesinde büyüyecektir.

- Başka hükümdarım, başka.

- Sadece kalbime doğanları naklediyorum. Okuyamayacak ve yazmayacaktır. Ümmidir ya'nî. Ama Allahın lütfu ile herşeyi bilecektir. Zîrâ okuma yazma, bilgi için bir vasıtadır. Yüce Allah, O'na hiç bir vasıtaya lüzûm kalmadan her ilmi öğretecektir... Peygamberliğini açıklayınca, kuvvet ve te'sîri hızla artacak; putperestler, zâlim devlet reisleri helâk olacaktır. Biri daha mahvolacaktır: Şeytan!.. Asil Peygamber, o lânetlinin hilelerini kafasına geçirecektir.

- Başka sultanım?

- İnsanları taşa, ağaca, heykele tapmaktan vazgeçirerek yüce Allaha kul olmaya; yalnız O'na ibâdet etmeye çağıracaktır. Kendisi de "Sevgili " makâmında iken herkesten çok ibâdet yapacaktır.

Abdülmuttalib, doğrulup yerine oturduktan sonra:

- Ey kıymetli hükümdar! Her şeyi söyledin; konuştukların aynen doğru.

- Ey dostum, ey bahtlı insan! Bunları şimdilik açıklama. Hattâ akrabâna bile söyleme. Zîrâ Peygamberlik vazifesini alıp da tebliğ işine başlayınca, Kureyşliler O'nu tâciz edecek ve Mekke'den Medine'ye hicret etmesine sebep olacaklardır. Ah keşke o zaman ben de hayatta olsam da ismi Muhammed aleyhisselâm olan bu Resûle, şahsım, askerim, varımyoğumla hizmet edebilsem. Ne var ki O'na kavuşamıyacağım. Ömrüm her hâlde yetmeyecektir.

Bundan sonra Seyf, Kureyşli misâfirlerini altın, gümüş, misk, amber, deve, kumaş ve daha nice pahalı hediyeler vererek uğurladı ve diğerlerine ihsân ettiği hediyelerin tamamı kadar armağanı da Abdülmuttalib'e verdi.

Ve her sene gelmesini ricâ etti.

Ama bu nasipli hükümdar, haberleri sahibine ulaştırdıktan, bağlığını bildirdikten sonra o yıl içinde rûhunu Rabbine teslim etti.

BUGÜNKÜ SOHBET · 11 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10556

Doğruca Cennete gidecek olanlar

Uhud savaşında Peygamber efendimizin bir dişi şehid edilmişti. Bu hâdise, Eshâb-ı kirâma çok ağır geldi. Çok üzüldüler. Bunun için kendisine şöyle dediler:

- Yâ Resûlallah, bu kâfirlere bir bedduâ etseniz de onlardan kurtulsak!..

Fakat Allah Resûlü onlara şu cevâbı verdi:

- Ben bedduâ etmek için gönderilmedim. Bilâkis, hakka dâvet edici ve rahmet olarak gönderildim. Allahım, sen benim kavmime hidâyet ver. Zîrâ onlar bilmiyorlar. Bilselerdi böyle yapmazlardı.

Bir defasında Peygamber efendimiz, yolda yürürken, kimin daha kuvvetli olduğunun anlaşılması için ağır taş kaldırma yarışı yapmakta olan bir grup insana rastgeldi. Yanlarına yaklaşıp, kendilerine sordu:

- Ne yapıyorsunuz?

Onlar da, - Kimin daha kuvvetli olduğunun anlaşılması için taş kaldırma yarışması yapıyoruz yâ Resûlallah! cevabını verdiler.

Bunun üzerine Peygamber efendimiz buyurdu ki:

- Ben size, en ağır taşı kaldıran kimseden daha kuvvetli olanı söyliyeyim mi?

Eshâb da, - Söyle yâ Resûlallah, dediler.

Resûlullah efendimiz de buyurdu ki:

- Bir mümin kardeşi ile kendi arasında kin ve düşmanlık bulunup, kendi şeytanını mağlûp ederek, mü'min kardeşiyle konuşup barışmak için onun yanına gelen

kimse, en ağır taşı kaldıran kimseden daha kuvvetlidir.

Başka bir rivâyette de Peygamber efendimizin, bunlara şöyle cevap verdiği bildirilmiştir:

- Herhangi bir sebepten dolayı bütün vücûdunu öfke sardığı zaman sabredip, öfkesine hâkim olan kimse, sizin en ağır taşı kaldıranınızdan daha kuvvetlidir.

Yahya bin Muâz-ı Râzi hazretleri buyurdu ki:

- Kim, kendisine haksızlık edene bedduâ ederse, peygamberleri ve özellikle Muhammed aleyhisselâmı üzmüş, buna karşılık kâfirlerle şeytanları ve hâsseten İblis'i sevindirmiş olur. Kim de kendine haksızlık edeni affederse, kâfirlerle, şeytanları ve hâsseten İblis'i üzmüş, buna karşılık peygamberleri, sâlihleri ve hâsseten Muhammed aleyhisselâmı sevindirmiş olur.

Resûlullah efendimiz şöyle buyururlar:

- Kıyâmet günü bir münâdî şöyle nidâ eder: Mükâfâtları Allah indinde olanlar nerede?

Bu nidâ üzerine, dünyada kendilerine haksızlık edenleri affetmiş olanlar kalkarlar ve doğruca Cennete girerler.

Ahnef' bin Kays'a soruldu:

- İnsanlık nedir?

Şöyle cevap verdi:

- İzzet, ikbâl sâhibi iken mütevâzi olmak, kuvvetli iken affetmek, başa kakmaksızın iyilik etmektir.

Resûlullah efendimiz buyurdu ki:

- Mü'minler, tıpkı bağlanınca itâat eden, binmek için taş üstüne çekilince itirazsız gelen uysal deve gibi yumuşaktırlar, mülâyimdirler.

BUGÜNKÜ SOHBET · 12 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10557

Hatâların en büyüğü

Yalan söylemek, çok kötü bir huydur. Yalan, her dinde harâmdı. Bütün peygamberler yalan üzerinde çok durmuşlardır. Peygamber efendimiz ümmetine bir nasihatında şöyle buyurdu:

- Ey ümmet ve eshâbım! Doğruluğa yapışınız. Size doğruluk gerek. Şüphesiz ki doğruluk, insanı iyiliğe sevkeder. İyilik de Cennete götürür. Kişi doğru insan olarak kalma yollarını araştırdıkça, Allah nezdinde sıddîk, çok doğru insan olarak yazılır. Yalandan sakının! Zîrâ, şüphesiz ki yalan insanı fısk-ı fücûra sevkeder. Fısk-ı fücûr da Cehenneme götürür. Kişi yalancı oldukça ve yalan söyleme yollarını araştırdıkça, Allah nazarında çok yalancı insan olarak yazılır.

İbni Mes'ûd hazretleri buyurdu ki:

- Münâfığın üç hâlinden ibret alınız. Onu bu üç tavrı ile değerlendiriniz. Konuştu mu yalan konuşur. Va'dedince sözünde durmaz. Sözleştiği zaman haksızlık ve zulüm eder. Allahü teâlâ münâfıkların bu özelliklerini Tevbe sûresinde şöyle beyân buyurmaktadır:

- İçlerinden kimi de, "Eğer Allah bize lûtfundan ihsân ederse, yemin olsun ki zekâtını vereceğiz, muhakkak sâlihlerden olacağız" diye Allaha söz vermişti. Ne zaman ki Allah kendilerine lûtfundan verince de, onunla cimrilik edip va'dlerinden döndüler. Onlar öyle dönektir işte.

Lokman Hakîm'e sordular:

- Güzel ahlâkın özü nedir?

- Doğru sözlü olmak, emâneti sâhibine vermek ve kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terketmektir. Resûlullah efendimiz de buyurdu ki:

- Ey ümmet ve eshâbım, siz bana, altı şeyi tekeffül ediniz, altı şeye riâyet edeceğinize söz veriniz. Ben de size Cenneti tekeffül edeyim, Cennetlik olacağınıza dâir size söz vereyim:

1- Konuştuğunuz zaman doğru söyleyiniz!

2- Vâdettiğiniz zaman vâdinizi yerine getiriniz!

3- Emânete hıyânet etmeyiniz!

4- Zinâdan uzak durun!

5- Gözlerinizi harâmdan koruyunuz.

6- Ellerinizi harâmdan çekiniz, harâma yaklaştırmayınız!

Abdullah İbni Mes'ûd hazretleri buyurdu ki:

- Sözün en doğrusu Kelâmullah, Kur'ân-ı kerîmdir. En şereflisi zikrullahtır. Körlüğün, basîretsizliğin en zararlısı kalb körlüğü, kalb basîretsizliğidir. Az olup fakat kifâyet eden, çok olup fakat gâfil edenlerden daha hayırlıdır. Nedâmetlerin en büyüğü ve en zararlısı kıyâmet günündeki nedâmettir. En hayırlı zenginlik, gönül zenginliğidir. Azıkların en hayırlısı takvâdır. İçki günâhların da'vetçisidir. Gençlik, deliliğin bir şûbesidir. Hatâların en büyüğü dilin yalanıdır.

Tabiînden biri buyurdu ki:

- Doğru sözlülük, Allah dostlarının süsüdür. Yalancılık da bedbahtların alâmet-i fârikasıdır. Nitekim Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde tevbe sûresinde bu husûsları açıklamıştır:

- Bu gün, doğruların doğruluğunun kendilerine fayda vereceği bir gündür.

Peygamber efendimiz de buyurdu ki:

Yalan ancak üç yerde câizdir:

1-Düşmanla yapılan harpte. Zîrâ harp bir hîleden ibârettir, 2- Dargın iki mü'minin arasını bulma husûsunda, 3-Kadın ile kocası arasındaki dargınlığı giderme husûsunda.

BUGÜNKÜ SOHBET · 13 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10558

"Dargın olan sohbetimde bulunmasın!"

Bir defasında bir bedevi, Peygamber efendimize geldi. Devesinin yularını tutarak, - Yâ Resûlallah, beni Cennete yaklaştırıp Cehennemden uzaklaştıracak şeyi bana söyler misin? dedi.

Resûl aleyhisselâm ona şu cevâbı verdi:

- Seni Cennete yaklaştırıp Cehennemden uzaklaştıracak şeyler; yalnız Allaha ibâdet etmen, O'na, hiçbir şeyi eş, ortak koşmaman, namaz kılman, zekât vermen ve sıla-i rahim yapman, ya'ni dost, ahbâb, akrabâ ziyâretlerinde bulunman, onlarla bağlarını koparmaman.

Bir Arefe akşamı, Resûlullah efendimiz eshâbı ile sohbet ederken şöyle buyurdu:

- Akrabâsından herhangi biriyle dargın olarak akşam eden, benim sohbetimde oturmasın, kalksın.

Hiç kimse kalkmadı. Sadece arka taraflarda oturmakta olan birisi kalktı, gitti. Kısa bir müddet sonra geri geldi ve tekrar oturdu. Bu sırada Resûlullah efendimiz, kendisine nereye gittiğini sordu.

O kimse şöyle cevap verdi:

- Ey Allahın Resûlü, bir teyzem vardı. Benim ile konuşmazdı. Söylediklerini duyunca hemen kalkıp ona gittim.

Bunun üzerine Peygamber efendimiz şöyle buyurdu:

- İyi yaptın. Haberiniz olsun, aralarında akrabâsıyla dargın kişiler bulunan bir topluluğa Allahın rahmeti inmez.

Bu hadise, akrabâ ile bağları koparmanın büyük bir günâh olduğuna delâlet eder. Zîrâ böyle bir durum, hem akrabâ ile bağlarını koparmış durumda olan kişinin, hem de beraberindekilerin Allahın rahmetinden mahrûm kalmalarına sebep olmaktadır.

O hâlde, akrabâsını ziyâret, o kimsenin dinine bir zarar vermiyecekse, akrabâsı bozuk inançlı biri değil ise, hemen bu gidişe son vermesi, işlediği bu hatâdan ötürü Allahtan mağfiret dilemesi ve bağları koparmış olduğu akrabâsını ziyâret etmesi gerekir.

Resûlullah aleyhisselâm, sıla-i rahimin, kişiyi Allahın rahmetine yaklaştırdığını ve Cehennemden uzaklaştırdığını beyân buyurmaktadır.

Yine Peygamber efendimiz buyurdu ki:

- Sıla-i rahim kadar, sevâbı çabuk verilen bir iyilik daha yoktur. Zulmetmek ve sıla-i rahimi terketmek öyle birer günâhtır ki, Allah onları işleyenleri hemen bu dünyâda cezâlandırır. Ayrıca âhıret için de azâp hazırlar. Allah tarafından cezâları hemen verilmeğe onlardan daha lâyık yoktur.

Bir defasında Peygamberimize bir adam gelerek sordu:

- Yâ Resûlallah, benim akrabâlarım, yakınlarım var. Ben onları ziyâret ediyorum, fakat onlar bana zulmediyorlar. Ben onlara iyilik ediyorum, onlar bana kötülük ediyorlar. Ben de onlara aynen mukâbele edeyim mi?

Peygamberimiz buyurdu ki:

- Hayır! O takdirde aranızda fark kalmaz. Zirâ sen böyle davrandığın müddetçe Allahın yardımı senden aslâ kesilmez.

Üç şey, Cennet ehlinin ahlâkındandır. Bunlar yalnız şerefli kişilerde bulunur:

1- Kendisine kötülük edene iyilik etmek, 2- Kendisine zulmedeni affetmek, 3- Kendisini mahrûm edene bol bol vermek.

BUGÜNKÜ SOHBET · 14 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10559

Sadece bir selâm ile de olsa!..

Akrabâ, dost ziyâretleri, insanın ömrünün uzamasına sebep olur. Nice insanların, üç günlük ömürleri akrabâ ziyâreti sebebiyle 30 yıla uzamıştır.

Allahü teâlâ buyurdu ki:

- Ey insanoğlu, malın ile akrabâ ve yakınlarını ziyâret et. Eğer malında cimrilik yaparak onlara bir şey götürmezsen, yâhut onlara verecek kadar bir seyin olmazsa, o takdirde hiç değilse ayaklarınla yürüyerek onlara ziyârette bulun.

Resûlullah aleyhisselâm şöyle buyurdu:

- Sadece bir selâm ile de olsa, sıla-i rahim yapınız. Akarabânızı, yakınlarınızı ziyâret ediniz.

Üç şeyde, müslüman da, müslüman olmayan da birdir:

1- Birisine bir taahhütte bulunduysan, söz vermiş isen, bu taahhüdüne sâdık kal, onu yerine getir.

2- Seninle arasında akrabâlık bulunan kişilere ziyârette bulun. Onlarla yakınlık bağlarını koparma.

3- Sana güvenip emânet edene hıyânet etme. Emâneti yerine getir.

Osman bin Maz'ûn anlatır:

- Resûlullah, Peygamberliği bildirilmeden önce benim arkadaşım ve dostum idi. Önceleri ben, kendisinden utandığım için, müslüman olmuştum. Çünkü beni devamlı Allaha ve müslüman olmaya da'vet ediyordu.

Onun bu ısrarlı da'vetleri karşısında İslâmı kabûl etmiştim. Fakat müslümanlık kalbime iyice yerleşmiş değildi. Bir gün yanında oturmaktaydım. Konuşuyorduk. Bir ara öteye döndü. Sanki yanında birisiyle konuşuyordu. Sonra tekrar bana dönerek, "Vahiy meleği Cebrâil aleyhisselâm geldi." dedi ve şu âyeti okudu:

- Şüphesiz ki Allah; adâleti, iyiliği, özellikle akrabâya muhtaç oldukları şeyleri vermeyi emreder. Kötü şeylerden, harâmdan, zulümden meneder.

İşte bu anda ben çok sevindim. Müslümanlık iyice kalbime yerleşti. Hemen Allah Resûlünün yanından kalkarak doğruca amcası Ebû Tâlib'e gittim:

- Biraz önce kardeşinin oğlunun yanındaydım. O sırada kendisine "Şu âyet nâzil oldu" dedim.

Bunun üzerine Ebû Tâlib şunları söyledi:

- O'na tâbi olun. Kurtuluşa erersiniz, doğru yolu bulursunuz. Allaha yeminle söylerim ki, kardeşimin oğlu güzel ahlâka da'vet ediyor. Kendisi sizi sadece hayra, iyi ahlâklı olmağa da'vet eder. Aslâ kötülüğe ve şerre da'vet etmez...

Amcası Ebû Tâlib'in bu sözleri Allah Resûlünün kulağına gidince, iyice ümitlendi. Onun, müslümanlığı kabûl etmesini çok arzûladı. Hemen kalktı, doğruca amcasına gelerek kendisini İslâma da'vet etti. Allah Resûlünün, amcasının müslüman olması için ısrarla gayret sarfettiği bir sırada şu âyet nâzil oldu:

- Muhakkak sen, ey habibim, her sevdiğin kişiyi hidâyete erdiremezsin. Fakat Allah, kimi dilerse ona hidâyet verir ve O, hidâyete erecekleri daha iyi bilir.

Sıla-i rahim Arşta asılıdır. Gece gündüz oradan şöyle seslenir:

- Yâ Rabbî, senin rızân için sıla-i rahim yapanları kendine yakın et. Sıla-i rahimi terkedenleri kendinden uzaklaştır.

Hasan-ı Basrî hazretleri anlatır:

- İnsanlar, ilmi öğrenip fakat amel etmedikleri, birbirlerini sadece lâfta sevip, fakat içlerinden düşmanlık besledikleri ve sıla-i rahimi terkettikleri zaman, Allahın lâneti onların üzerine olur. Allah onların kulaklarını sağır, gözlerini kör eder.

BUGÜNKÜ SOHBET · 15 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10560

Akrabâ ziyâretinde sekiz fayda!

Bir zamanlar, Mekke'de Horasanlı bir kimse vardı. Oraya gelen yabancılar, eşya ve emânetlerini ona bırakırlardı.

Bir defasında yine bir yolcu, kendisine onbin akçe emânet etmişti. Adam, bir müddet sonra emânetini almak üzere tekrar Mekke'ye geldiğinde, emânetçinin ölmüş olduğunu öğrendi. Meseleyi âile efrâdına anlattı. Fakat onlar, böyle bir emânetten haberlerinin olmadığını söylediler.

O da Mekke'deki ulemâya durumu anlattı. Ne yapması gerektiği husûsunda fikirlerini sordu. Ulemâ ittifakla, "Biz Horasanlıyı gâyet dürüst ve sâlih bir insan olarak biliriz. Hakkındaki kanâatimiz odur ki, O Cennetliktir. Sen, gecenin üçte biri, yâhut yarısı geçince, Zemzem kuyusunun başını git ve orada, "Ey filân oğlu filân! Ben emânetin sahibiyim!" diye seslen. Ümit ederiz sana bir cevap verilecektir." dediler.

Adam, üst üste üç gün bu harekete devam etti. Fakat ses sedâ çıkmadı. ^Alimler bu duruma şaşırdılar.

"Bu durumda biz, Horasanlının Cehennemlik olmasından korkuyoruz. Merhût ismiyle bir vâdi vardır. Bu vâdîde bir kuyu bulunmaktadır. Gecenin üçte biri veya yarısı geçince onun başında, "Ey filân oğlu filân! Ben emânetin sahibiyim! diye nidâ et" dediler.

Adam, söylenilen saatte oraya gitti ve o şekilde seslendi. Daha birinci seslenişinde bir ses kendisine cevap verdi. Emânetçinin sesini tanıyan ve dehşete kapılan adam, ona sordu:

- Buraya atılmana sebep neydi? Seni dürüst, sâlih ve hayırsever bir insan bilirdik!

- Benim Horasan'da akrabâlarım, dostlarım vardı. Mekke'ye geldikten sonra hiç sıla-i rahim yapmadım. Arayıp sormadım, ziyâretlerine gitmedim. Nihâyet ömrüm sona erdi. İşte Allah beni bunun için cezâlandırarak buraya attı. Senin emânete gelince, o olduğu gibi duruyor. Âile efradımın ondan haberi yoktur. Ben onu, evin filân yerine saklamıştım. Çocuklarıma söyle. Eve senin girmene müsâade etsinler. Emânetini bıraktığın gibi aynen alırsın!..

Adam döndü. Emânetçinin çocuklarına başvurarak söylenen yeri aradı. Gerçekten parası olduğu gibi duruyordu.

Şunu iyi bilmelidir ki, kişinin dinine zarar gelmiyecek sıla-i rahimde, birçok güzel haslet mevcuttur:

Birincisi: Sıla-i rahimde, Allahü teâlânın rızâsı vardır. Sıla-i rahim yapan, ya'nî akrabâ ve dostlarını sırf Allah rızâsı için ziyârette bulunan kişi, Allahü teâlânın rızâsını kazanır.

İkincisi: Sıla-i rahim yapmakla, akrabâ ve dostlarının gönlüne bir sürûr, bir sevinç verilmiş olur. Hadîs-i şerîfte, "Amellerin en fazîletlisi gönlüne sürûr verendir." buyuruldu.

Üçüncüsü: Akrabâ ve dostlar ziyâret edilmekle, onların arasındaki akrabâlık bağlarının kopmasını arzûlayan ve bunun için çeşitli vesveseler veren şeytan kederlendirilmiş olur.

Dördücüsü: Akrabâ ve dostlar ziyâret edilmekle ömür bereketlenir, uzar.

Beşincisi: Akrabâ ve dostların ziyâret edilmesi, razkın bolluğuna ve bereketliliğine sebep olur.

Altıncısı: Sıla-i rahim yapmakla, ölmüş olanlar sevindirilmiş olur. Zîrâ ecdâdımız, bizlerin dost ve akrabâlarımıza yapacağımız ziyâretlere sevinirler.

Yedincisi: Sıla-i rahim; sevgi, muhabbet bağlarının kuvvetlenmesine vesîle olur. Zîrâ bir kimseyi sevindirecek veya kederlendirecek bir hâl vâki olduğunda, onun bütün akrabâ ve dostlarının dört bir yandan toplanıp kendisine yardımcı olmaları, onun neş'e ve sevincinin artmasına yardım eder.

Sekizincisi: Akrabâ ve dostları ziyâret etmek, öldükten sonra da ecrin artmasına vesîle olur. Zîrâ sağlığında akrabâ ve dostlarına ziyâretlerde bulunup, onların gönüllerine neş'e katan kişi, öldükten sonra, yakınları onun her iyiliğini andıklarında, kendisi için duâ edecekler, rahmet talebinde bulunacaklardır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 16 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10561

"Derviş Yûnüs hürmetine..."

Yûnüs Emre hazretleri, tasavvuf ehli, Hak âşığı bir zâttır. Şiirleri, asırlar boyunca zevkle ve ibretle okunmuştur.

Türbesi, Eskişehir'in Mihalıççık ilçesine bağlı Yûnüs Emre köyündedir. Başka yerlerde de, mezarı, türbesi olduğu bildirilmektedir.

1948 yılında, Ankara-Eskişehir demiryolu genişletilirken, Yûnüs Emre hazretlerinin mezarı kaldırılmak istendi. Fakat bütün gayretlere rağmen buna muvaffak olunamadı. Hattâ bir defasında, döşenen rayların sökülüp 8-10 metre geriye atıldığı görüldü.

Bunun üzerine, yakındaki tepeciğin üzerine nakledilmesi düşünüldü. Bu işi beş kişilik bir hey'et tanzîm ediyordu. Başka kimsenin haberi yoktu. Hazırlıklar tamamlandı. Ertesi sabah erkenden, kimseye haber vermeden, merâsim yapılmadan bu nakil işi gerçekleştirilecekti.

Sabahleyin mezarın yanına vardıklarında, otuzbinden fazla insanın orada toplandıkları görüldü. Bu kimselerin nasıl haberi olduğu ve kimler olduğu anlaşılamamıştır.

Yûnüs Emre'nin kabri i'tinâ ile açıldı. 700 yılı geçtiği hâlde, bedeninin hiç çürümediği görüldü. Bir eli yüzünde, bir eli de kalbinin üzerinde rahat bir şekilde uzanmış, sanki uyuyordu. Mübârek bedeni oradan alınıp, tabuta konarak, 100 metre ilerdeki yeni mezarına nakledildi. Yüz metrelik yol ancak üç saatte alınabildi.

Yûnüs Emre hazretleri, Tapduk Emre'nin hem talebesi hem de dâmâdı idi. Bir işâret üzerine, Tapduk Emre'nin yanına gelip buna otuz sene hizmet etti.

Otuz sene içinde, ma'nevî yönden birçok dereceler geçmesine rağmen bunları kâfi görmeyip, oradan ayrılmak istedi. Hocası ayrılmasını uygun görmedi ise de, ısrarlı olduğunu görünce müsâade etti.

Dergâhtan ayrılan, hazret-i Yûnüs, ağlıyarak dağları, taşları dolaşmaya başladı. Kendi kendine, "Otuz sene hizmet ettim. Niçin gereği gibi istifâde edemedim" diye inliyordu.

Epey bir zaman, böyle deli divâne dolaştı. Bir gün iki kimseye rastladı. Onlarla tanışıp arkadaş oldu. Artık üçü beraber dolaşıyorlardı. Yemek vakti gelmişti. Aralarında şöyle bir anlaşma yaptılar. Her yemek vaktinde, birisi duâ edecek, duâ neticesinde gelen yemek ile karınlarını doyuracaklardı.

Bir müddet beraber dolaştıktan sonra karınları acıktı. İçlerinden birisi duâ etti, sonra bir sofra yemek geldi. Beraber yediler. Başka bir vakitte, diğer kimse duâ etti. Yine bir sofra geldi. Yine beraber yediler.

Artık sıra Yûnüs Emre'ye gelmişti. Çok üzülüyordu, ne yapacağını şaşırdı. Duâsının kabûl olmıyacağından endişe ediyordu. Çâresizlik içinde şöyle duâ etti:

- Yâ Rabbî benim yüzümü kara çıkarma! Benim yüzümden, bu iki arkadaşımı aç bırakma! Benim senden bir şey istemeğe yüzüm yok fakat, arkadaşlarım temiz kimseler, onları benim sebebimle sıkıntıya sokma! Yâ Rabbî, arkadaşlarım kimin yüzü suyu hürmetine duâ ettilerse, onun hürmetine duâmı kabûl eyle.

Duâsı bitince, her zaman bir sofra geldiği hâlde, bu defa iki sofra birden geldi. Arkadaşları şaşırmıştı. Beraberce yemeği yediler. Arkadaşları Yûnüs'e sordular:

- Sen kimin yüzü suyu hürmetine diye duâ ettin?

- Önce siz söyleyin!

- Biz, Tapduk Emre'nin kapısında hizmet eden Derviş Yunüs'ün hürmetine, duâ ettik.

Bu hâdiseden sonra durumu anlayan, Yûnüs Emre derhâl geri gelip, hocasından özür diledi. Hocası da, "Zaten senin geleceğini biliyordum. Senin nasîbin bu kapıdadır" dedi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 17 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10562

Her kitap O'nu müjdeliyordu

Sevgili Peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmın geleceğini bütün semâvî kitaplar müjdelemiştir. Hiçbir ilâhi kitap yoktur ki, O'nu methetmesin.

İşte ilk insan ve ilk Peygamber Âdem aleyhisselâma gelen kitapçıktan, suhuftan satırlar:

- O yer ve gök ehlinin en doğrusudur. Cömertlikte en üstündür. Kalbi ipekten daha yumuşaktır. Çok zaman hüzünlü ve çok zaman oruçludur. Hak teâlânın korkusu ile doludur. Hep Rabbine yalvarır. Gündüzleri de ibâdet eder. İnsanlarla birliktedir. Fakat dünya sevgisi gönlüne giremez. Sır saklar ve dostluklara vefâ gösterir.

İşte İdris Peygamberin kitapçığından satırlar:

- O, insanlarla beraber olur. Onları ağırlar. O, Allahın vaadinden aslâ şüphe etmez. Yüce mevlâya pek çok ibâdet eder. Kulların suçlarını bağışlar.

Allahın "dostum" dediği büyük peygamber İbrahim aleyhisselâmın kitapçığından:

- O, öyle bir kimsedir ki, insanları şehvet uçurumuna düşmekten korur. Kendisine yapılan kötülükleri affeder, günâhları örter.

İşte Tevrat! Yüce Allahla konuştuğu için "Kelimullah" sıfatlı Mûsâ Peygamberin kitabı:

- O, gönlü çok zengin olan bir mübârek zâttır. Yoksul, kimsesiz ve düşkünlerin sevgilisi ve koruyucusudur. Zenginlerin hasta kalblerini tedâvi eden bir mânevi tabiptir. Yaşlılara hürmet eder. Çocuklara acır ve şefkatle davranır. O güzellerin en güzeli, temizlerin en temizidir. Sohbetinin lezzetine doyum olmaz. Yumuşak bir ses tonu ve güler yüz ve tatlı dille anlatır. Gaflet dolu kahkahalar yerine, pırlanta tebessümleri tercih eder. O, hükümederken çok âdildir. Haksız bir iş yaptığı görülmez. Sabrı şaşılacak kadar çoktur. Dertlere, belâlara, sıkıntılara sabreder ve yine şükreder. Fakat, Allah ve Resûlüne inanmayan din düşmanları ile en amansız şekilde cenk eden bir bahadırdır.

Bu da sesi güzel, eşsiz ses sahibi Dâvüt aleyhisselâma inen Zebûr'dan:

- O'nun eli açıktır. Hiç kızmaz.Yüzü güzel, boyu güzel, huyu güzel, sözü güzeldir. Sözleri gönülleri rahatlatır; rûhları huzûra kavuşturur. Nûr yüzlü bu peygamber, nefsi ve kalbi hasta insanların hakîkî tabibidir. O, ölüm ânını, mezarı, mahşeri ve Cehennemi düşünerek çok ağlar, çok düşünür, az konuşur, az uyur, az güler, gülüşü tebessüm şeklindedir.

Bu övgüler de göğe çekilen büyük Peygamber Îsâ aleyhisselâmın kitabı İncil'den:

- O, az yemek yer. Cimrilikten hoşlanmaz. Kimseyi çekiştirmez. Aza kanâat edip, çoğu ihsân eder. O'nun işleri ve tercihleri aşırılıktan uzak ve bunların ortası

üzeredir. Yerde ve gökte yaşayanların medârı iftihârıdır. O, günâha batmış olanların şefâ'atçısı, onsekiz bin âlemin rahmetidir. Cennette kıymetli kevser suyunu o dağıtacaktır. O öyle üstün vasıflarla yaratılmıştır ki, gözleri uyusa kalbi uyanık kalır. İnsanlardan gelen ezâ ve cefâya katlanır da yine şefâ'ati bırakmaz.

Kıyâmet vakti herkes, o günün dehşetinden âdetâ akıl ve şuurunu kaybetmiş hâlde "Allahım beni koru" diye inlerken, O, "Yâ Rabbî, ümmetimi koru" niyâzında bulunacaktır.

İsrâfil aleyhisselâmın "sûr" ismi verilen borusu, O'nun ümmeti sebebi ile çalacak; ölmüşler böylece yeniden dirilecektir. Kıyâmet gününde herkes, şefâ'at etmesi için O'nun eteğine yapışacaktır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 18 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10563

Nihâyet gemi yüzdürüldü

Âdem aleyhisselâm, Resûlullah efendimizden oğlu Şit peygambere şöyle bahseder:

- Cennette O'nun ismi ile güzelleşmemiş bir tek köşe bile görmedim. Her yan ve her yön o şerefli ismin pırıltılarını aksettiriyor.

- Peki, babacığım hanginiz daha kıymetlisiniz?

Şit aleyhisselâmın suâline, Âdem aleyhisselâm sükûtu tercih etti. Ne var ki aynı suâl üçüncü kere tekrarlanınca ezelî hakikat daha o günden açıklandı:

Alemlerin Rabbi buyurdu:

- Yâ Âdem! Her şeyi senin için yarattım, seni ise o seçilmiş için! Cenneti O'nunla ve O'nun ümmetiyle dolduracağım. Kendisine Arap dili ile Kur'ân-ı kerîm indireceğim. Bu kitabın emir ve hükümleri, hiç değişmeyerek dünyanın sonuna kadar devam edecektir. Bu peygamber, benim en sevgili kulumdur. İyiliği her insana ulaşacaktır.

O'na uyanlar seçkin kullarımdan olur. Büyük şefâ'at sahibidir. İsmi yer yüzünde "Muhammed", göklerde "Ahmed" dir. O'nu dünyanın sonuna yakın göndereceğim. Hiçbir Peygamber O'ndan üstün olmadığı gibi, hiçbir ümmet de

O'nun ümmetinin sayısına varamayacaktır. Ümmeti abdestli gezer. Öyle ki bunların yerdeki nûrları, yıldızların gökteki aydınlığı gibidir.

Âdem aleyhisselâm, Cennetten çıkarılınca, üçyüz sene göz yaşı döktü. Çok üzgün ve çok pişmândı... Gaibden gelen bir sesin de hatırlatması ile el açıp Cennette iken Cebrâil aleyhisselâmdan öğrendiği ba'zı isimleri araya koyarak duâ etti:

- Yâ Rabbî! Muhammed aleyhisselâm ve O'nun sevdikleri Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin hâtırı için beni tekrar Cennetine koy!...

- Ya Âdem, kıyâmete kadar gelecek evlâdının günâhlarının bağışlanmasını isteseydin bu isimlerin sahiplerinin sevgisi için yine kabûl ederdim...

O müthiş tufandan önce Nûh aleyhisselâma bir gemi yapması buyurulunca, tahtaları hazırladı. Ve Cebrâil'in tenbihi ile her tahtaya bir Peygamberin mübârek adını yazdı. Ancak ertesi gün tahtalardan isimler silinmişti.

Olaya çok üzüldü. İsimleri tekrar yazdı. Ertesi sabah yazılar yine silindi. Bir daha yazdı ama bir sonraki gün tahtalar bomboştu... Çok müteessir oldu... Bir tuhaflık vardı bu işte.

Sır, gelen vahiyle çözüldü:

- Tahtaların ilkine benim, sonuncusuna da habibim Muhammed Mustafa aleyhisselâmın adını yaz ki şeytan öbür isimleri silemesin.

Nûh Peygamber, emredildiği gibi yaparak çalışıp gemisini tamamladı. Fakat dört tahta artmıştı. Bunu Cebrâil aleyhisselâmla konuştu:

- Yâ Cebrâil, fazla gelen dört tahtayı ne yapayım?

Vahiy meleği, suâli Hak teâlâya sundu.

İnsanlığın ikinci babası Nûh Peygambere haber geldi:

- Ey büyük peygamber! O dört tahtaya son peygamberimin dört halifesinin isimlerini yaz; gemi o zaman tamam olacaktır. Zîrâ o dört insan, İslâm dininin dört sütunu gibidir. İslâmiyet onlarla ayakta kalır ve onlar sayesinde dünyanın her tarafına yayılır.

Vahye uyularak denilenin yapılması ile gemi tamamlandı ve ondan sonra yüzebildi.

Nûh aleyhisselâm, Hazret-i Ebû Bekir, Hazret-i Ömer, Hazret-i Osman, Hazret-i Ali'nin isimlerini artan tahtalara yazarak bunları gemisine çakmadıkça,

görünüşteki kusûrsuzluğa rağmen, geminin yüzmesi ve felâketten kurtulması mümkün olmamıştı.

BUGÜNKÜ SOHBET · 19 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10564

İnsan öfkelenince belli olur!

Bir gün İblis, Mûsâ aleyhisselâma gelerek dedi ki:

-Yâ Mûsâ! Sen, Allahın peygamberlik vermek ve kendisiyle konuşmak sûretiyle seçilmiş kul yaptığı kişilerdensin. Ben de Allahın la'netlediği mahlûkatından biriyim. Şimdi ben, Rabbime tevbe etmek istiyorum. Şefâ'atçı ol da benim tevbemi kabûl etsin.

Mûsâ aleyhisselâm buna sevindi. Hemen su istedi. Abdest alıp namaz kıldı. Sonra duâ ederken şöyle dedi:

- Yâ Rabbî, biliyorsun ki İblis senin mahlûkatından biridir. Şu anda tevbe, istiğfar etmek istiyor. Sen de onun tevbesini kabûl et. Kendisini affeyle.

Cenâb-ı Hak, İblis'in tevbe, istiğfâr etmiyeceğini, bu isteğinde ciddî ve samîmî olmadığını biliyordu. Hazret-i Mûsâ'ya, İblis'in gerçek yüzünü göstermek istedi. Bunun için,

- İblis Âdem aleyhisselâmın kabrine secde ettiği takdirde tevbesini kabûl edip kendisini affedeceğim, buyurdu.

Mûsâ aleyhisselâm hemen seviçle İblis'e varıp Allahın emrini duyurdu. Fakat İblis buna öfkelenerek şöyle dedi:

- Ben ona, hayattayken secde etmedim. Öldükten sonra kabrine mi secde edeceğim!..

Mûsâ aleyhisselâm bu cevaba üzüldü. İblis sonra dedi ki:

-Yâ Mûsâ! Senin, benim üzerimde hakkın var. Zîrâ benim için Rabbinin huzûrunda şefâ'atçı oldun. Bunun için bana hakkın geçti. Şimdi sana üç şey öğütleyeyim de ödeşmiş olalım:

1- Öfkelendiğin zaman beni hatırla! Zîrâ ben, senin kalbinin kan damarlarında dolaşırım. Öfkelendiğin zaman benim vesveselerime kulak asma! Kanında

meydana gelen galeyâna mağlûp olma.

2- Düşmanla karşılaştığın zaman da beni hatırla! Zîrâ ben, insanoğlu bir düşmanla savaşa gireceği zaman ona, âilesini, çocuklarını, malını, mülkünü hatırlatırım. Bunları hatırlayınca o da düşmanla savaşmaktan vazgeçer, firâr eder.

3- Sana nikâhı düşen bir kadınla karşılaştığın zaman, sakın böyle bir kadınla bir arada oturma. Zîrâ ben, böyle bir durumda ondan sana, senden ona aracılık yaparım. Çeşitli yollarla, sizin zinâ yapmanıza sebep olurum.

Lokman Hakîm, oğluna yaptığı öğütlerden birinde buyurdu ki:

- Ey oğulcuğum, üç şey vardır ki ancak üç şeyle bilinir: Kişinin yumuşak huylu olup olmadığı, ancak öfkelendiği zaman belli olur. Cesûr insan ancak savaşta, tehlike anında belli olur. İyi arkadaş da, ancak ihtiyâç ânında belli olur.

Vaktiyle bir adam, tâbiînden birini yüzüne karşı methetmeğe beşlamıştı. Methedilen ona sordu:

- Ey Allahın kulu, beni niçin methediyorsun? Öfkelendiğim zaman beni tecrübe ettin de mülâyim, yumuşak huylu bir insan olarak mı gördün?

- Hayır!

- Peki benimle bir yolculuk yaptın da, beni güzel ahlâklı bir insan olarak mı gördün?

- Hayır!

- Bana bir emânet bıraktın da, beni emîn olarak mı buldun?

- Hayır!

- Bir insan, başka birisini bu üç husûstan birinde tecrübe etmedikçe onu methetmemelidir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 20 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10565

Üç huy vardır ki..

Üç haslet, üç huy vardır ki, bunlar, Cennet ehlinin ahlâkındandır. Bu üç haslet ancak kerîm ve şerefli insanlarda bulunur:

Bunlardan biri, kendisine zulüm ve haksızlık edeni affetmektir.

İkincisi, kendisini mahrûm edene iyilik etmektir.

Üçüncüsü, kendisine kötülük edene iyilik etmektir.

Nitekim Kur'ân-ı kerîmde Allahü teâlâ Habibine şöyle hitap etmektedir:

- Habîbim! Sen, af yolunu tut. İyiliği emret. Câhillerden yüz çevir.

Bu âyet nâzil olduğu zaman Peygamber aleyhisselâm Cebrâil'e, onun tefsîrini sordu. Cebrâil aleyhisselâm, - Allahü teâlâya sorup öğreneyim dedi.

Bir müddet sonra âyetin tefsîrini şöyle bildirdi:

- Yâ Muhammed, şânı yüce olan Allahü teâlâ sana, câhil akrabâ ve taallûkatınla yakınlık bağlarını koparmanı, sana zulmedeni affetmeni emrediyor.

Eshâb-ı kirâmın önde gelenlerinden Ebû Hüreyre anlatır:

Bir defasında biz oturuyorduk. Resûlullah efendimiz ve Ebû Bekir de oradaydı. Bir ara birisi gelip Ebû Bekir'e yakışıksız söz söyledi. Resûlullah da, Ebû Bekir de adama müdahâle etmediler.

Adam sözünü bitirdikten sonra biraz zaman geçince, Ebû Bekir kendisini müdâfaa için söze başladı. Bu sırada Allahın Resûlü kalktı, yürüdü. Onun meclisten ayrılmak üzere yürüdüğünü gören Ebû Bekir de peşinden gitti ve kendisine yetişince şöyle dedi:

- Yâ Resûlallah, adam benim hakkımda yakışıksız sözler sarfetti. Ben sükût ettim. Ne zaman ki konuşmağa başladım, siz kalktınız. Bunun sebeb-i hikmeti ne ola?

Resûlullah efendimiz ona şu cevabı verdiler:

- Sen sükût ettiğin, sustuğun sürece, melek senin tarafından ona cevap vermekteydi. Sen konuşmaya başlayınca ise melek gitti, yerine şeytan gelip oturdu. Ben de şeytanın bulunduğu bir mecliste oturmayı hoş görmedim. Onun için kalktım.

Allah Resûlü daha sonra şunları söyledi:

- Üç şey vardır ki hepsi de haktır. Kim ki bir haksızlığa, bir zulme uğrar da, onu yapanı sırf Allah rızâsı için affederse, Allah onun şerefini artırır. Kim ki malını çoğaltmak maksadıyla kendisine bir dilenme kapısı edinirse, Allah onun malını azaltır. Kim ki Allah rızâsı için bir ihsânda bulunursa, Allah onun malını artırır.

Allah Resûlü eshâbına sordu:

- Size, sizin şerlilerinizi haber vereyim mi?

- Haber ver yâ Resûlallah.

- Sizin bundan da şerlileriniz, insanlara öfkelenen ve insanları da kendisine öfkelendirendir.

Resûl aleyhisselâm tekrar sordu:

- Bundan da şerli olanı haber vereyim mi?

- Evet, yâ Resûlallah.

- Sizin bütün bunlardan da şerlileriniz, kendisinden hiç hayır umulmayan ve şerrinden de emîn olunmayanlarınızdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 21 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10566

Aklından kötü bir şey mi geçti?

Âhir zaman peygamberinden bin yıl önce, Ortadoğu'da, Humeyr ibni Redi, isminde bir hükümdar vardı.

Bunun kalabalık sayıda vezir ve yardımcıları ile kuvvetli bir ordusu vardı. Yolu bâtıl; ateşe tapıyordu. Buna rağmen kendilerine pek kıymet verdiği, işlerini danıştığı dörtyüz kişi vardı ki, hepsi has müslüman ve âlimdi.

Humeyr, bir gün maiyeti ile birlikte tantanalı bir hâlde Mekke'ye geldi... Fakat O'nun gelişi Mekkelileri alâkadar etmedi. Herkes işinde ve her şey akışında idi.

Bu soğuk karşılama hükümdarın fenâ şekilde canını sıktı. Vezirlerini huzûra çağırdı ve halktaki bu kendinden eminliğin sebebini sordu.

Vezirler:

- Buranın insanları Araptır; asil kimselerdir efendimiz. Kâbe'nin korunması onlara verilmiştir. Bundan dolayı değerleri yükselmiştir. Beytullah'ın bakıcısı olmanın verdiği şerefle soğuk duruyorlar olabilir.

- Demek öyle!!!

Humeyr'in kafasında soysuz bir plân doğdu; Kâbe'yi yıkacak, halkı öldürecek ve şehri askerine yağmalatacaktı...

Ancak bu fikirle beraber ve aynı hızla kafasına bir şey daha girmişti: Müthiş bir ağrı... Ağrının şiddetinden, burnundan ve gözlerinden, kimsenin yanına yaklaşamadığı pis kokulu bir sıvı akmaya başladı.

Günler ilerliyor; baş ağrısı, her an şiddetini artırıyordu. Bütün sağlık arayışları neticesiz kalınca; O, ülkeler hakimi Humeyr, yaşamaktan yana iyiden iyiye karamsarlığa düştü. Ama yine de şifâ aramaktan geri durmuyordu. Hastalığına bir çâre bulması için baş vezirine emir verdi; o da hekimlere.

Hekimler, o güne kadar görülüp, işitilmemiş bu hastalığı iyileştirmek için günlerce uğraştılar. Fakat bütün gayretler nâfileydi. Emekler boşa gitmiş; çâre bulunamamıştı. Bunun üzerine bir de ilim adamlarına danışıldı. Âlimler, bu amansız dert için düşünmeye başladılar:

"Bu hastalık neden olmuştu ve niçin çâre bulunamıyordu?" Bir âlim, uzun uzun düşündükten sonra, hastalığın sebebini bulduğunu anladı. Baş vezire giderek:

- Hükümdar şâyet sırrını bana açar ve sorularımı cevaplandırırsa, derdinin dermânını söylerim, dedi.

Baş vezir çok memnun kaldı. Birlikte Humeyr'e geldiler. Vaziyet kendisine anlatıldı. Âlimin, sorularına hiç bir gizli-saklı taraf bırakmadan cevap vermesi, bilhassa hatırlatıldı.

Hükümdar, zorlukla konuşuyor ve yanındakiler dehşetli pis kokudan büyük sıkıntı çekiyorlardı. Dörtyüz kişiden biri olan âlim sordu:

- Bu sıralarda Kâbe-i Şerîf için aklından kötü bir şey geçti mi?

Hasta, derin ve uzun inleyip karşısınındakileri boş ve mânâsız gözlerle süzdükten sonra dudakları kıpırdadı.

- Evet! O'nu yıkmak istedim.

- Niçin yıkmak istemiştin ki? Ne Mekkelilerin, ne de Kâbe'nin bize bir zararı olmadı!

- Evet olmadı ama; Mekke halkı bana hürmet etmedi. Hattâ, hürmetin kırıntısına bile rastlamadım. Hâlbuki her gittiğim yerde, insanlardan büyük saygı görürdüm. Mekkelilerden hürmet göremeyince, üzerine titredikleri Kâbe'yi yıkmak, halkı öldürmek, mallarını askerlerime yağmalatmak istedim. Ve başıma gelenler de bu niyetimle beraber geldi! Evet; niyetimle beraber başıma korkunç bir ağrı girdi ve dünyamı zindan eden bu hastalığa yakalandım. Sizce bunun çâresi var mıdır?
Devamı yarın

BUGÜNKÜ SOHBET · 22 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10567

Bin yıllık emânet

- Dünden Devamı - Hükümdar Humeyr, merakla âlimin yüzüne bakıyordu. O'ndan derdine devâ olacak bir cevap bekliyordu. Âlim:

- Şifâ bulman, bu bozuk niyetinden vazgeçmene bağlıdır. Eğer Kâbe için taşıdığın kötü düşünceden cayarak güzel niyetler beslersen iyileşirsin, dedi.

Humeyr, derhal tevbe etti. Birkaç gün sonra da bir sultan sofrası hazırlattırarak büyükküçük, zengin-yoksul bütün Mekkelileri yedirip içirdi. Bu ziyâfeti verdiği gece rüyâsında bir ses işitti:

- Mekke ahâlisine itibar gösterdiğin gibi, Beytullah'a da hürmet et; O'nu örtülere bürü!

Humeyr, Kâbe'ye hasırdan bir örtü yaptırarak örttü. Fakat gece rüyâsında:

- Hasır O'na lâyık değildir. Daha güzel örtü yaptırmalısın! diye bir nidâ duydu.

Bu sefer kumaştan bir kılıf diktirerek Kâbe-i şerîfe örttü. Ama rüyâsındaki ses, bu kumaşın da uygun olmadığını ve değiştirilmesini istedi. Bunun üzerine devrin en pahalı kumaşlarından bir örtü diktirerek altın ve gümüşlerle süslettirip Kâbe'ye örttürdü.

Ayrıca, Kâbe-i şerîfin içinde bulunan putları dışarı attırarak kilitli bir kapı yaptırdı; insanların kirli hâlde Allahın evine yaklaşmalarını yasak etti.

Sonra da, Medine'ye doğru yola koyuldu. Medine o devirde çıplak; ne bir bitki var görünürde ne bir ağaç. Fakat gelenler burada eşsiz bir rahatlık, bir huzûr duyuyorlardı. Âlimler, sebebini araştırıp neticeyi hükümdara arz ettiler:

- Efendimiz, önceki âlimlerden okuduğumuz bilgilere göre bu yer, en son ve en yüce Peygamberin gelip yerleşeceği bir kutlu mekândır. Biz bu büyükler büyüğünün gelmesini beklemek isteriz. Belki nûr yüzünü görmek mümkün olur. Bu sebeple hükümdarımızdan izin dileriz...

Hükümdar, anlatılanları heyecanla dinledi; büyük memnuniyet duydu. Kendisi de kalmak istedi. Fakat, bu karara asker ve teb'ası mâni oldular. Bir ismi de Tebi olan Humeyr, bunun üzerine Medine'de bu dörtyüz alim kişi için evler yaptırdı.

Sonra da, içli bir bağlılık mektubu yazarak kendilerine teslim edip, bu mübârek yerden ayrıldı:

"Ben, senin nübüvvetine, bildirdiğin Allaha, getireceğin Kur'âna îmân ettim. Dinin, yolun ve İbrahim Peygamber milleti üzereyim. İslâmiyet nâmına tebliğ ettiklerinin hepsi, şimdiden can baş üzre kabûlümdür. Olur ki, o saâdetli zamanına kavuşamazsam, beni şefâatinden mahrûm ve mahzûn bırakmamanı diliyorum." Humeyr, mektubu âlimlerden Şâmûl'a verdi. İyi saklaması ve sahibine ulaştırılması için vasiyet etti. Mektup, elden ele geçe geçe Şâmûl'ün yimibirinci torunu olan Ebû Eyyûb-i Ensârî'ye ulaştı. Bundan da Ebi Leyli'ye geçti. Medine'ye hicrette, Ebi Leyli de Resûlllahı karşılamak için yollara düşmüştü. Peygamberimiz O'nu görür görmez sordu:

- Ebi Leyli sen değil misin?

- Evet, benim, deyince, tekrar sordu:

- Tebi'nin mektubu nerede?

Leyli şaşırmıştı, zorlukla "Siz kimsiniz?"diyebildi. Resûlullah efendimiz, tarifsiz tebessümle cevap verdi:

- Ben, Allahın Resûlü Muhammed'im; mektubu getir.

Yüce Peygamber, mektubu yanındakilere okuttular ve:

- Merhaba sâlih kardeşim, merhaba sâlih kardeşim, merhaba sâlih kardeşim!.. diye zamanlar ötesine seslenerek Humeyr ibni Redi'yi selâmladılar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 23 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10568

Mü'min kimsenin özellikleri

Müslüman, din kardeşlerinin haklarına riâyet eder. Mü'minin mü'minde yedi hakkı vardır:

1- Da'vetine gitmek, 2- Hasta olunca ziyâret etmek, 3- Cenâzesine gitmek, 4- Nasîhat etmek, 5- Selâm vermek, 6- Zâlimin elinden kurtarmak.

7- Aksırdıkta (Elhamdülillah) deyince, (Yerhamükellah) demek.

Mü'minin hayırlısında, altı haslet, özellik bulunur:

1- İbâdet eder. İbâdetini hiç aksatmaz.

2- İlim öğrenir. Zarûrî ilimlerden mahrûm kalmaz.

3- Kimseye fenâlık, kötülük yapmaz. Herkese iyilik yapmak için gayret eder.

4- Harâmlardan sakınır. Cenâb-ı Hakkın yasak ettiği şeylerden uzak durur.

5- Kimsenin malına göz dikmez. Kul hakkından çok sakınır.

6- Ölümü hiç unutmaz. Her zaman ölüme hazır olur.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki, (Herkes, kendisine ihsân edeni sever. Bu sevgi, insânın cibilliyetinde, yaratılışında mevcûttur.)

Nefsine düşkün olan, nefsinin arzûlarına kavuşmak için, yardım edenleri sever. Akıl ve ilim sâhibi ise, medenî insan olmasına, dinin emirlerini öğrenmesine yardım edenleri sever. Kısacası, iyi kimseler, iyileri sever. Habîsler, şerli, fenâ kimseler, kötüleri severler.

Bir kimsenin sevdiklerine, arkadaşlarına bakarak, onun nasıl kimse olduğu anlaşılır. Dosta, düşmana, müslümana ve kâfire, bid'at sahiplerinden başka herkese, tatlı dil ve güler yüz göstermelidir.

İnsanlara yapılacak en faydalı ihsân, en kıymetli hediye, tatlı dil ve güler yüzdür. İneğe tapan kâfirleri görünce, ineğin ağzına saman vererek, düşman olmalarına mâni olmalıdır. Kimse ile münâkaşa etmemelidir. Münâkaşa, dostluğu azaltır, düşmanlığı arttırır. Kimseye kızmamalıdır. Hadîs-i şerîfte, (Gadab etme!) buyuruldu.

Bir kimse, dört şeyi gizlese, insanların hayırlısı olur:

1- Fakîrliğini, 2- Sadakasını, 3- Musîbetini, 4- Belâsını.

Cennet dört kimseye müştaktır, bunları bekler, özler:

1- Dili zikredici olan, her işinde Cenâb-ı Hakkı hatırlayan, 2- Kur'ân-ı kerimi ezberleyen, 3- Yemek yedirici olan, 4- Ramazan ayında oruçlu olan.

Her kişi, aşağıda yazılı yedi şeyi dilinden düşürmemelidir:

1- Her işinde (Besmele) çeker.

2- Her işi tamam edince, (Elhamdülillah) der.

3- Filân yere gideceğim, filân işi yapacağım dediğinde, (İnşâallah) der.

4- Bir musîbet işittiğinde, (İnnâ lillah ve innâ ileyhi râci'ûn) der.

5- Bir hatâ söylemiş ise, tevbe ve istiğfâr eder.

6- (Lâ ilâhe illallahü vahdehu lâ şerîke leh, lehül-mülkü ve lehül-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr) kelime-i tayyibesine devam eder.

7- (Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh) kelime-i şerîfesini çok söyler.

Ayrıca mü'min şu duâyı gece ve gündüz çok okumalıdır:

(Sübhânellahi vel-hamdülillahi velâ ilâhe illallahü vallahü ekber velâ havle velâ kuvvete illâ billah-il-aliyyil'azîm.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 24 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10569

En hayırlı üç şey!

Eskiden, Allah dostu sâlih kimseler, bir hastalığa, bir sıkıntıya düçâr kaldıkları zaman bundan ferahlık ve sevinç duyarlardı. Çünkü, onlar bu sıkıntıların günâhlarına keffâret olduğunu biliyorlardı. Eshâb-ı kirâmın büyüklerinden Ebûdderdâ hazretleri buyurdu ki:

İnsanlar fakirlikten hoşlanmazlar, fakat ben onu severim. Onlar ölümden hoşlanmazlar, fakat ben onu severim. Onlar hastalanmaktan hoşlanmazlar, fakat ben hoşlanırım. Çünkü, Rabbime karşı alçak gönüllü olmak için fakirliği severim. Rabbime kavuşmaya olan arzûmdan dolayı ölümü severim. Günâhlarıma keffâret olduğu için de hastalığı severim.

Resûlullah efendimiz buyurdu ki:

- Üç şey vardır ki, kim onlara kavuşursa dünyada ve âhırette en hayırlı şeye ermiş olur. Bunlar: Allahü teâlânın hükmüne râzı olmak, belâlara sabretmek ve bolluk, rahatlık anlarında Allahı unutmamaktır.

Hazret-i Osman, bir çocuğu doğdu zaman, onu yedinci günü kucağına alırdı. Kendisine bunun sebebi sorulduğunda şu cevabı verdi.

- Kalbime onun sevgisinin düşmesini istiyorum. Eğer ölürse göstereceğim sabır ve metânetten dolayı alacağım sevap daha büyük olur.

Resûlullah efendimiz, yine buyurdu ki:

- Kim ki sabaha çıktığında, dünyevî meselelerden ötürü hüzünlenirse, Rabbine gücenmiş olarak sabaha dâhil olmuş olur. Kim ki marûz kaldığı bir musîbetten ötürü ötekine berikine şikâyetçi olup durursa, o, ancak şânı yüce olan Allahtan şikâyetçi olmuş demektir. Kim ki, sırf malından faydalanmak için bir zengine tevâzû gösterirse, Allah onun amellerinin üçte birini yok eder. Kim ki, Allah ona Kur'ân-ı kerîm esaslarını bilmiş olma ni'metini verir de, o, bu esaslarla amel etmez ve Cehenneme girmeğe müstahak olacak duruma gelirse, Allah onu rahmetinden uzaklaştırır.

Eshâb-ı kirâmdan bir zat, küçük bir çocuğu ile beraber Resûlullaha gelir giderdi. Bir ara bu çocuk vefât etti. Babası da evine kapandı. Resûlullaha gelmez oldu. Peygamber efendimiz, bir süre onu göremeyince, eshâbına sordu. Eshâb, - Yâ Resûlallah, o gördüğün çocuk vefât etti, onun için gelmiyor! dediler.

Resûlullah efendimiz bu haberi alınca, - Bana niçin söylemediniz. Kalkınız, kardeşinize gidelim, tâziyede bulunalım, buyurdu.

Hemen kalktılar. Doğruca adamın evine gittiler. Resûlullah içeri girince, adamın çok kederli ve üzgün olduğunu gördü. Bu zât da Resûlullahı görünce hemen söze başladı ve vefât eden çocuğunu kastederek, - Yâ Resûlallah, o, benim ihtiyarlık ve zayıflık günlerimin umuduydu, dedi.

Resûlullah efendimiz de onu teselli ederek şöyle buyurdular:

- Kıyâmet günü olunca, sabîlere, "Gir Cennete!" denir. Onlar da, "Yâ Rabbî, anamız - babamız ne olacak?" derler. Kendilerine tekrar, "Gir Cennete" denir ve bu emir üç defa tekrarlanır. Buna rağmen onlar girmezler ve ebeveynleri için şefâ'atta ısrâr ederler. Nihâyet sabî iken ölmüş olan evlâtlarınızla birlikte Cennete girersiniz. Kıyâmet gününe bu şekilde gelmek seni sevindirmez mi?

Resûlullah efendimiz bunları anlatınca, bu zâtın üzüntüsü zâil oldu.

Bu hâdiseden, bir müslümanın cenâzesi olduğu zaman, tâziyenin Peygamber efendimizin sünneti olduğu anlaşılmaktadır. Bunun için bir kimse, bir musîbete düçâr olunca, başına bir iş gelince, diğer mü'min kardeşlerinin ona tâziyede bulunması, sıkıntısını gidermeye çalışması lâzımdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 25 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10570

"Zahmetsiz sevap kazanma yolları!"

Evliyânın büyüklerinden Hasan-ı Basrî hazretleri anlatır:

Mûsâ aleyhisselâm Cenâb-ı Hakka sordu:

- Yâ Rabbî, hastaları ziyâret edenlere ne gibi ecirler verirsin?

Allahü teâlâ buyurdu:

- Analarından doğdukları günkü gibi günâhsız hâle getiririm.

Mûsâ aleyhisselâm sordu:

- Cenâzeleri teşyî edenlere ne gibi ecirler verirsin?

Allahü teâlâ buyurdu:

- Onlar öldüğü zaman cenâzelerine katılmak üzere melekler gönderirim. Önce kabre kadar onu teşyî ederler. Yanında bulunup onu uğurlarlar. Daha sonra kıyâmet günü de mahşer yerine teşyî ederler.

Mûsâ aleyhisselâm sordu:

- Musîbetlere düçâr olanlara tâziyede bulananlar için ne gibi ecirler verirsin?

Allahü teâlâ buyurdu:

- Hiç bir himâyenin bulunmadığı ve ancak benim himâyemin bulunduğu kıyâmet günü, onları himâyeme alırım.

Enes bin Mâlik hazretlerinin bildirdiği bir hadîs-i şerîfte, Resûl aleyhisselâm buyurdu ki:

- Allah indinde, kişinin, yumuşaklıkla yendiği öfke ile, sabırla karşıladığı musîbetten daha sevimli iki şey yoktur. Yine Allah nezdinde, kişinin, fîsebilillah döktüğü bir damla kan ile, gecenin karanlığında Allahtan başka kimsenin görmediği bir sırada, secdede iken döktüğü bir damla göz yaşından daha sevimli iki katre yoktur. Ve son olarak Allahü teâlâ nezdinde, kişinin, farz namazları kılmak için attığı bir adım ile, akrabâ ve yakınlarını ziyâret etmek maksadıyla attığı bir adımdan daha sevimli iki adım yoktur.

* * * Eshâb-ı kirâmın ileri gelenlerinden Ebûdderdâ hazretleri anlatır:

Süleyman aleyhisselâmın bir oğlu ölmüştü. O, buna çok üzülmüştü. Bunun üzerine kendisine, Allahü teâlânın emri ile iki melek geldi. Fakat onlar, birbirinden dâvâcı iki insan sûretinde gelmişlerdi. İki hasım gibi onun önüne oturdular. Birisi söze başlayarak dedi ki:

- Ben ekin ekmiştim. Fakat mahsûl alamadım. Zîrâ bu adam oradan geçerek benim ekinimi çiğnedi ve mahsûl alamamama sebep oldu!..

Süleyman aleyhisselâm hakem sıfatiyle ötekine sordu:

- Sen ne dersin bunun sözüne?

Diğeri cevap verdi:

- Yoldan gidiyordum. Bir ekine rastgeldim. Sağa gittim, sola gittim. Geçecek bir yer yok. Her taraf ekilmiş. Mecbûren çiğneyip geçmek zorunda kaldım.

Bu cevap üzerine Süleyman aleyhisselâm bu sefer birinciye dönerek sordu:

- Halka geçecek bir yol gerektiğini bilmiyor musun? Yolu ekerek niçin kapattın?

Süleyman aleyhisselâmın bu sözü üzerine, insan sûretindeki melek taşı gediğine koydu:

- Peki, sen çocuğun öldü diye niye tasalanıp duruyorsun? Âhırete gitmek için mutlaka bir yol gerektiğini, bunun da ölüm olduğunu bilmiyor musun?

Bunun üzerine Süleyman aleyhisselâm üzülmekten vazgeçti. Çocuğunun ölümü için bir daha tasalanmadı.

Resûl aleyhisselâm buyurdu ki:

- Kim ki bir musîbete düçâr olur da Allahü teâlânın emrettiği gibi söyleyerek, "İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râci'ûn "Yâ Rabbî! Marûz kaldığım bu musîbetle beni mükâfatlandır, bu musîbetin peşinden bana hayır ver!" derse, Allah onun istediğini verir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 26 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10571

"Nizamlara uymak mecbûriyetindesiniz"

Fâtih Sultan Mehmed Hân, ilme, i'mâra çok önem verirdi. Aldığı ülkeleri i'mâr eder, medreseler açardı. İstanbul'u fethedip, Edirne'ye dönerken oğlu Bâyezîd'e şehrin i'mâr edilmesini, medrese, hamam yapılmasını emretti.

Medresede, her müderrise ya'nî öğretim üyesine ayrı odalar veriliyordu. Hazırlanan nizamnâme gereği, sadece öğretim üyeleri bu odalarda kalabiliyordu.

Fâtih Sultan Mehmed Hân, zaman zaman bu medreseye gelir, çalışmaları yakından ta'kîb ederdi. Müderrisleri ya'nî profesörleri teşvîk eder, başarılı talebelere, mükâfâtlar verirdi.

Sık sık medreseye geldiğinden, burada kendisine de bir oda ayrılmasını ricâ etti.

Baş müderristen yazılı olarak şöyle bir cevap verildi:

- Bu külliyenin kurucusu da olsanız, buradaki nizamlara uymak mecbûriyetindesiniz. Medresemizde, makam odası alabilmek için, önce, danişmend (asistan) olmanız lâzımdır. Daha sonra, tercîh ettiğiniz ilim dalında tez hazırlıyacaksınız, eser meydana getireceksiniz, sonra müderrislik imtihanına gireceksiniz, bu imtihanı kazandığınız takdîrde, medresede size de oda tahsîs edilecektir.

Bu cevâbı alan, Fâtih Sultan Mehmed Hân, medresenin gerçekten çok ciddî bir şekilde çalıştığını, hiç iltimas yapılmadığını görünce çok memnûn oldu.

Fâtih Sultan Mehmed Hân, Allahü teâlânın velî kullarını ziyâret eder, onlardan hayır duâlar alırdı. Onların işlerini görmeği çok severdi.

Evliyâlar, müderrisler, sultan ziyârete geldiğinde, kendisine sultan muâmelesi yapmazlar, sıradan bir müslüman gibi davranırlardı. Fâtih Sultan Mehmed Hân da bu muâmeleden hoşlanırdı.

Bir gün evliyânın büyüklerinden Vefâ Konevî hazretlerini ziyârete gitti. O anda talebeleri ile derste bulunduğundan, dersini bölmek istemedi. Pâdişâhın ziyâret teklîfini kabûl etmedi. Cihân sultanı Pâdişâh, üzüntülü bir şekilde oradan ayrıldı.

Şeyh Vefâ hazretlerinin talebeleri dediler ki:

- Efendim neden pâdişâhı kabûl etmediniz? Siz de üzüldünüz, sultan da üzüldü.

Gözleri yaşlı Vefâ hazretleri, talebelerine şöyle cevap verdi:

- Doğru söylersiniz. Fakat dostluğumuz ve sohbetimiz, birçok vatandaşın ve devlet işlerinin yarım kalmasına sebep olacaktır. İşte bu sebeplerden sultanı kabûl etmedim. Anladınız mı?

Fâtih Sultan Mehmed Hân, çok merhametli ve hoşgörü sâhibi idi. Kendisine elli gün mukavemet eden ve çok müslümanın şehîd edilmesine sebep olan İstanbul halkı hakkında, gösterdiği merhamet, târihin şeref levhalarına geçmiştir.

İstanbul'a girdiğinde, başlarında İstanbul patriği olmak üzere, bütün halk büyük endişe, korku içinde Pâdişâhın ayaklarına kapanmıştı. Fâtih Sultan Mehmed Hân, patriğe hitâben dedi ki:

- Ayağa kalkınız! Ben Sultan Mehmed, hepinize söylüyorum. Şu andan i'tibâren hayatınızdan ve hürriyetinizden endişe etmeyiniz! Herkes işinin başına dönsün! Kimse inancından dolayı eziyet görmiyecektir. İbâdetlerinizde ve ticâretinizde serbestsiniz.

Böyle bir davranış, Rumların hayâlinden bile geçmiyordu. Çünkü o zamanlarda, Avrupa'da hıristiyan komutanlar, elde ettiği ülkedeki insanları öldürmeyi tabiî bir hak olarak görürlerdi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 27 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10572

"İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râci'ûn!"

Akıllı bir insan, kârını zararını bilen bir insan, başına bir belâ gelince, sabrettiği ve metânet gösterdiği takdirde elde edeceği sevâbı düşünür. Bir musîbete mâruz kalan ve Allahü teâlâ için sabır ve tahammül gösteren kimse, o derece sevâba nâil olur ki, kıyâmet gününde, daha fazla sevâba nâil olmak için, bütün akrabâlarının kendisinden önce ölmüş olmasını temennî eder. Çünkü, Allahü teâlâ, bir musîbete düçâr kalıp da sabır ve tahammül gösterenlere büyük sevaplar vereceğini bildirmiştir. Nitekim şöyle buyurmuştur:

- Yemin olsun, sizi biraz korku, biraz açlık, biraz da mallardan, canlardan ve mahsûllerden yana eksiltme sûretiyle imtihan edeceğiz.

Sabredenlere lûtuf ve keremimi müjdele. Ki onlar, kendilerine bir belâ geldiği zaman, "Biz dünyada Allaha teslim olmuş kullarız ve biz âhırette de ancak ona döneceğiz!" diyenlerdir. Onlar var ya, işte Rablerinden mağfiretler ve rahmet hep onların üzerinedir ve onlar, doğru yola erdirilenlerin tâ kendileridir.

Resûlullah, oğlu İbrâhim vefât ettiği zaman ağladı, gözlerinden yaşlar aktı. Bu durumu gören sahâbeden ba'zıları sordular ki:

- Yâ Resûlallah, ağlıyor musunuz? Ağlamaktan bizleri men etmemiş miydiniz?

Resûl aleyhisselâm şöyle cevap verdi:

- Hayır. Ben böyle ağlamayı yasaklamadım. Gözyaşı dökmeyi yasaklamadım. Ben feryâd - figân etmeyi, bağırıp çağırmayı, ağıt söylemeyi, yırtınıp - dövünmeyi, üstünü - başını yolmayı, şeytan sesini ve müzikli mersiyeyi yasakladım. Zîrâ bunlar, birer oyundur, oynaştır, şeytanın çalgısıdır. Benim bu ağlayışım ve gözyaşı döküşüm ise bir rahmettir ki, şânı yüce olan Allahü teâlâ onu merhametlilerin kalblerine koymuştur. Hem, merhamet etmiyene merhamet olunmaz...

Hasan-ı Basrî hazretleri buyurdu ki:

Allahü teâlâ hatâ olarak veya unutarak yaptıklarımızı bağışladı. Bize, hoşlanmıyacağımız, yâhut gücümüzün yetmiyeceği şeyleri teklif etmedi. Normal zamanlar için harâm kıldığı bir çok şeyi zarûret hâllerinde helâl saydı. Bize beş şey verdi:

1- Bize dünyayı fazlından verdi, borç olarak geri istedi. Ahlâkımızı güzelleştirmek için dünyada her ne amel yapar, O'na verirsek, O, bunun karşılığını bize bire on, bire yediyüz olarak verir. Bundan başka vereceklerini de hesâba katmaz.

2- Bizi, hoşlanmıyacağımız bir şeye mâruz bırakır. Biz de buna sabreder, tahammül gösterirsek bu vesîleyle, O da bize mağfiretler ve rahmet verir. Nitekim Allahü teâlâ buyurur:

- Onlar var ya, işte Rablerinden mağfiretler ve rahmet hep onlaradır ve onlar, doğru yola erdirilenlerin tâ kendileridir.

3- Şükredersek ni'metini artırır. Nitekim yüce Allah buyurur:

- Yemîn olsun, şükrederseniz elbette ni'metimi artırırım. Yemîn olsun, nankörlük ederseniz, hiç şüphesiz, benim azâbım gerçekten çetindir 4- Bir kimse, ne kadar büyük günâh işlese de, sonra tevbe istiğfâr etse, Allah onun tevbesini kabûl eder. Nitekim Allahü teâlâ şöyle buyurur:

- Şüphesiz ki Allah, hem çok tevbe - istiğfâr edip günâhlardan dönenleri, hem de kötü ahlâktan temizlenenleri sever.

Ölüm ve musîbet ânında "İnnâ lillâh..." demek yalnız ümmet-i Muhammede mahsûstur. "İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râci'ûn!" Ya'nî, hepimiz Allahın emrinde ve dileği altındayız ve hepimiz O'nun huzûruna çıkacağız! Bizler, O'nun yardımı ile, O'nun kazâsına râzı olduk, demektir.

Bekara sûresi yüzellialtıncı âyetinde meâlen, (Mü'minlere bir sıkıntı gelince, innâ lillâh ve innâ ileyhi râci'ûn derler) buyuruldu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 28 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10573

Onsekizbin âlemin sultanı

Abdullah, bir Kureyş kervanı ile taşraya alış verişe gitmişti. Ama Abdullah; on sekiz yaşındaki o güzelim delikanlı, bunun son yolculuğu olduğunu; geri dönerek hanımı ile doğacak çocuğunu göremeyeceğini nereden bilebilirdi...

Alınan alındı, satılan satıldı ve kervan dönüşe geçti. Medine'ye gelmişlerdi ki, o genç ve dinç Abdullah, birdenbire hastalandı. Kısa bir rahatsızlık sonunda, dayılarının evinde bu dünyaya vedâ etti.

Melekler, hayret etti.

- Yâ Rabbî! Resûlün yetim kaldı!

Allahü teâlâ cevap verdi:

- O'nun koruyucusu ve yardımcısı benim!...

Acı haber Mekke'ye tez ulaştı. Âmine ile baba Abdulmuttalib ve kardeşlerde üzüntü derin ve büyük. Herşey fânî ve boş...Bâkî olan Allah...

Kederli Âmine, hamileliğinin altıncı ayında bir rü'yâ görüyor. Rü'yâ değil bir hâl; bir hakikat. Bir adam, mübârek anneye nasîhat vermekte:

- "Yâ Âmine! Tereddütsüz inan ki, sen insanların en hayırlısına hamilesin. Doğduğunda ismini Ahmed veya Muhammed koy!" Rebiulevvel ayının onikisi ve milâdi 571 tarihinin yirmi nisanı. Sabaha karşı. Güneş, henüz doğmamış; tan yeri ahenk ve ihtişamla ağarıyor...

Günlerden Pazartesi. Pazartesi, hayatlarında daima dönüm noktası. Doğumları, Hacerül Esved taşını yerine koymaları, Peygamberliğinin bildirilişi, Hicretleri, Medine'ye varışları, vefâtları hep Pazartesi günleri...

Mübârek Peygamberimiz, doğar doğmaz başı secdede:

- Lâ ilâhe illallah, innî Resûlullah (Allah'dan başka ilâh yoktur ve ben O'nun resûlüyüm).

Alnı secdede ve şehâdet parmağı havada ve dudaklarında bir cümle:

- Ümmetim, ümmetim!

Bebek, melekler tarafından sünnet edilmiş, göbeği kesilmiş ve tertemiz. Bu esnada göklerden yere perde gibi upuzun bir kumaş sarkıyor ve bir ses:

- O'nu insanlardan gizleyin!

Annenin etrafında melekler. Anne terliyor. Fakat cildinden ter değil, miskten rayihâlar yükselmekte. Ve bir sürü kuş. Zümrüt gagalı, yâkut kanatlı bu kuşlar, bir yere konmadan havada duruyor ve; gümüş ibrikler taşıyorlar.

Âmine'nin gözünden perde kaldırılmış. Bir uçtan bir uca kâinat nûrla dolu; tâ Busra köşkleri görünüyor. Ve üç bayrak: Biri doğuda, biri batıda, biri Kâbe'nin üzerinde. Annelerin en azîzi, görüyor bunları. Sonra nûrdan bir beyaz bulut, yavruyu alıp gözden kayboluyor.

Bulut giderken bir ses:

- O'nu doğudan batıya kadar gezdirin. Peygamberlerin doğduğu yerlere götürün ki bereket hâsıl olsun ve duâlarını alsın. Atası İbrahim aleyhisselâma arz etmeyi unutmayın. Ayrıca denizlerde de dolaştırın. Bütün âlem ismi ve cismi ile kendisini tanısın! Bir zaman sonra, Peygamber efendimizi kundaklı hâlde geri getirdiler. Elinde üç tane anahtar var:

Peygamberlik, Zafer ve Şeref sembolü üç anahtar.

Az bir zaman geçmişti ki öncekilerden de büyük, yine bulut şeklinde bir nûr daha yere indi. Nûr, azîz bebeği alıp uzaklaşırken bir nidâ geldi:

- Muhammed aleyhisselâma cin ve insanları takdim edin; ve O'nu peygamberlerin ahlâk denizinde yıkayın!

Az bir zaman sonra onsekizbin âlemin sultanını, saf ve tatlı zülâl suyu damlayan bir ipeğe sarılı olarak geri getirdiler.

BUGÜNKÜ SOHBET · 29 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10574

Sana müjdeler olsun!

Cennet meleklerinin büyüğü olan Rıdvan, Peygamber efendimiz doğduğu zaman, efendimize:

- Yâ Muhammed! Bütün peygamberlerin ilmi sana verildi. Şecâ'at meş'alesi senin üzerinde yükseldi, zaferin anahtarı eline tutuşturuldu. Senin heybet ve azametin göklerden duyuldu. Müjdeler olsun! Her kim adını duysa yüreği titrer ve kalbine korku düşer. Sana müjdeler olsun! Müjdeler olsun ki, yüce Allah, bütün iyi huyları ve güzel ahlâkı sana verdi, dedi.

Başına güzel koku sürdü, saçını taradı, gözlerini sürmeledi ve bebekle birlikte gözden kayboldu.

Aradan üç gün geçmişti. Anne merâk ve endişe içinde. O merâk ve endişe ile çocuğunu düşünürken Rıdvan, Sevgili Peygamberimizi geri getirdi. Yüzü, ayın ondördü gibi parlak ve misk kokuyor. Melek:

- Bütün yeryüzünü O'na arzettim. Âdem aleyhisselâma götürdüğümde insanların babası, bebeği bağrına basarak "Sana müjdeler olsun! Sen, senden önce ve sonra yaratılmışların efendisisin" dedi, diyerek olanları anlattı ve bir an kaybolduktan sonra, tekrar görünüp bebekle konuştu:

- Ey dünya ve âhiretin en makbûlü! Yolların en güzeli senin yolun! Ümmetin kıyâmet günü seninle haşrolunacaktır! müjdesini verdi ve uzaklaşıp gitti...

Büyükbaba Abdülmuttalib, bu sırada Kâbe-i şerîf'te Allahü teâlâya duâ ile meşguldür. Kâbe'nin birdenbire makâm-ı İbrâhîm'e doğru secde edip doğrulduktan sonra düzgün bir lisân ile:

- Allahü ekber! Muhammed, beni putlardan temizleyecektir! dediğine ve bu konuşmadan sonra da Hübel ismindeki en iri putun yüzüstü yere düştüğüne şahid oldu. Kulağına hafiften bir ses geliyor:

- Bu gece Âmine'nin oğlu oldu. Çocuğun üzerine rahmet bulutları indi. Kudüs'ten bir leğen getirerek O'nu yıkadılar. Muhammed, insanları inkâr karanlığından hidâyet aydınlığına kavuşturacaktır. Hak teâlâ, O'nu, âlemlere rahmet olarak gönderdi. Ey melekler! Şahid olun ki, O'na bütün hazinelerin anahtarı verildi. Doğduğu günü unutmayın. O gün, kıyâmete kadar bayramınız olsun!

Görüp, işittiklerinden şaşkına dönen Abdülmuttalib, kendini bir an uykuda sanır ama; değildir. Bir süre dili tutulur. Derhal dışarı fırlar. Evine gelip, kapıya yönelir ve bir kaç kere hızla vurur:

- Çabuk aç Âmine! Olanlardan aklımı kaybedeceğim!

Kapı açılır. Abdülmuttalib, Âmine'nin alnında nûru göremeyince sorar!

- Nûra ne oldu kızım?

- Doğum yaptım; nûr, oğluma geçti babacığım. Ve doğum esnasında çok tuhaf şeyler yaşadım.

- Öyleyse torunumu getir göreyim!..

- Şimdilik imkânsız!.. Demin biri gelerek O'nu zümrüt bir leğende yıkadı ve "Üç gün kimseye gösterme" diye emir verdi...

Yaşadıkları ve duydukları ile Abdülmuttalib, kendini kaybetmiş gibi idi, kılıcına davrandı.

- Çabuk çocuğu göster yoksa... diye hiddetlendi.

Âmine, kayınpederinin ısrarı üzerine çocuğun götürüldüğü evi ta'rif etti. Abdülmuttalib, elinde kılıç, hızla söylenen yere koştu. Kapıda yine yalın kılıç ve heybetli biri duruyordu. Niyetini anlayınca Abdülmuttalib'e:

- Çabuk buradan uzaklaş! Hiç kimse üç günden önce O'nu göremez. Çünkü bütün meleklerin ziyâret etmesi lâzım, diyerek büyükbabayı geldiği gibi geri çevirdi.

Abdülmuttalib'i; o cesûr insanı, korku ve titreme kapladı ve hattâ kılıç, elinden kayıp yere düştü. Hemen Kureyş'e gidip başından geçenleri nakletmek istedi ise de, yedi gün dili tutuldu ve tek kelime konuşamadı.

BUGÜNKÜ SOHBET · 30 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10575

"Alacağını bahçeden al!"

İstanbul kuşatılmıştı. Surların önünde, Bizanslılarla kıyasıya bir savaş oluyor, fakat surları aşarak şehre girmek mümkün olmuyordu. Bunun üzerine Fâtih Sultan Mehmed Hân, hocası Akşemseddîn hazretlerine haber gönderip, yanına gelmesini istedi. Fakat hocasının gelmediğini görünce, kendisi hocasının bulunduğu çadıra gitti.

İçeri baktığında, hocasının kuru toprak üzerine secdeye kapandığını, sarığının düşmüş olduğunu, kendinden geçmiş bir hâlde, fethin gerçekleşmesi için Allahü teâlâya duâ ettiğini gördü. Gözlerinden akan yaşlar toprağı ıslatmıştı.

Fâtih Sultan Mehmed Hân, bu hâli görünce sessizce oradan ayrılıp, askerinin yanına gitti. Kısa bir zaman sonra da, fetih gerçekleşti.

Asker, İstanbul surlarından içeri girince, Akşemseddîn hazretleri, genç pâdişâha bir yer alındığında halka nasıl muâmele edileceği husûsundaki, dinin emrini bildirdi. Kimseye zulüm yapılmamasını, dinlerinden dönmek için zorlamaktan kaçınılmasını istedi.

Fâtih Sultan Mehmed Hân da, toplanan hıristiyan halka, "Herkes işine gitsin, kimseye dokunulmıyacaktır. Hiç kimse dininden dönmesi için zorlanmıyacaktır" diye ilân ettirdi.

İstanbul'a girişte, halk, yaşlı biri olduğu için, Akşemseddîn hazretlerini pâdişâh zannedip, tezâhürâtta bulunuyorlardı. O da:

- Ben pâdişâh değilim, diyerek hazret-i Fâtih'i gösteriyordu. O da:

- Sultan Mehmed benim fakat, O benim hocamdır. İstanbul'un ma'nevî fâtihi O'dur, diyordu.

İstanbul alındıktan sonra, Akşemseddîn hazretleri üç gün gözden kayboldu. Daha sonra, surların yakınında, bir yerde ibâdet eder hâlde buldular. O'nun ismine izâfeten buraya "Akşemseddîn" mahallesi denildi.

Askerlere ganîmet dağıtım işi bittikten sonra Akşemseddîn hazretleri bir konuşma yaptı:

- Ey gâzîler, bilin âgâh olun ki, cümleniz hakkında, âhır zaman Peygamberi, server-i kâinât efendimiz, "Ne güzel askerdir onlar" buyurmuştur. İnşâallah cümlemiz affedilmiştir. Aldığınız ganîmet mallarını isrâf etmeyin. Harap olmuş İstanbul'un i'mârında, pâdişâhımıza yardımcı olun! O'nun emirlerine itâ'at edip, O'na muhabbet besleyin!

Akşemseddîn hazretlerinin, birine bin akçe borcu vardı, iki de bir gelip, parasını istiyordu. Bir gün gelip, "İllâ paramı ver" dedi, "Bana bir gün müsaade et" dediyse de "Paramı almadan bir yere gitmem" dedi.

Akşemseddîn hazretleri mecbûr kalıp bahçeyi göstererek:

- Git alacağını bahçeden al! buyurdu.

O kimse, bundan sonrasını şöyle anlatır:

- Bahçeye girdiğimde, çiçeklerin her birinin üzerinde bir akçe gördüm. Hemen toplamaya başladım. Akçeleri topladıkça artıyordu. Sanki her taraf para idi. Topladığım bin altını götürüp kendisine hediye ettim. Kabûl etmedi. Kendisinden özür dileyip ayrıldım.

Akşemseddîn hazretlerinin, küçük bir oğlu vardı. Onun terbiyesi ile meşgûl oluyordu. Sık sık hanımına:

- Bu küçük çocuk yetim kalır, zelîl olur diye korkuyorum. Yoksa, bu zahmeti çok dünyadan çoktan göçerdim, derdi.

Hanımı bir gün:

- Hep göçerdim, göçerdim dersin, bir türlü de göçmezsin, dedi.

Bunun üzerine; - Peki istiyorsan göçeyim, diyerek akrabâsı ile helâllaştı, çocuklarına vasiyetini bildirdi. Kefenini yanına alıp, mescide gitti. Bir müddet namaz kıldı. Sonra, Yasîn-i şerîf okudu. Sonra da sünnet üzere yatıp, rûhunu teslîm etti.

BUGÜNKÜ SOHBET · 31 TEMMUZ 1995 · KAYIT 10576

Orhan Gâzî

Osman Gâzî, oğlu Orhan Gâzî'ye vasiyetinde; gariplere, evliyâya, dervişlere iyi muâmele etmesini, onları himâye etmesini, her zaman onların duâlarını almasını istedi.

Bunun için, Orhan Gâzî her gittiği yerde, bunları arar sorar, hayır duâlarını almaya çalışırdı. Devletin hayâtiyetini devam ettirebilmek için, bunları hoşnut etmenin şart olduğuna inanırdı.

Bir zaman İnegöl civârında, hayli derviş bulunduğunu işitti. Hemen dostu Korkut Alp'a haber göndererek, bu dervişler hakkında bilgi istedi.

O da bu konuyu araştırıp; - Bizim yörede, garip bir derviş vardır, dağda, ovada dolaşır. Kurtla, geyikle söyleşir. Mubârek bir kişidir, diye cevap gönderdi.

Orhan Gâzî gelen haberciye sordu:

- Bu derviş acep kimin talebesidir?

- Seyyid Vefâ hazretlerinin yolunda olduğunu söyler efendim.

Orhan Gâzî, bu dervişin, üzmeden yanına getirilmesini istedi.

Fakat, bütün uğraşmalara rağmen, bu kimseyi getiremediler. Orhan Gâzî gelenlere sordu:

- Bu derviş niçin yanımıza gelmek istemez?

- Efendim, bunlar gönül ehli kimselerdir. Her da'veti kabûl etmezler. Eğer gelmek îcâb ederse, kendiliklerinden gelirler. Siz fazla üzerine gitmeyiniz. Bir gün gelir, sizi memnûn eder.

Orhan Gâzî, babasının vasiyeti îcâbı, boynunu büktü. Beklemeye başladı. Uzun bir süre sonra derviş, bir kavak ağacı fidesi alıp, Sultan Orhan'ın sarayına gitti. Elindeki ağacı sarayın bahçesine dikmek için çalışıyordu. Bunu görenler hemen gidip, Sultana durumu bildirdiler. Orhan Gâzî gelince, derviş:

- Sultanım bu bizim hediyemizdir. Burada kaldığı müddetçe duâlarımız sizinle beraberdir, deyip, geldiği dağa gitmek üzere saraydan ayrıldı.

Sultan Orhan da arkasına düştü. Bir müddet gittikten sonra ona yetişip sordu:

- Senin rahat etmen için, şu İnegöl yöresini tümüyle sana verdim, lütfen kabûl eyle.

- Bizim mal ile mülk ile ilgimiz yoktur. Mülk Allahındır, sen onu ehline ver.

- Ehli kimlerdir?

- Hak teâlâ dünya mülkünün idâresini senin gibi sultanlara verdi. Sen bununla müslümanların işlerini gör! Onlara yardımcı ol!

- Hiç olmazsa çok az bir yer kabûl et!

- Peki o zaman kalbin kırılmasın, şu tepecik kâfidir. Ben vefât edince, oraya defnedersiniz. Dünyada mezar kazılacak kadar bir yer kâfidir.

Orhan Gâzî az bir şey de olsa kabûl ettirebildiği için sevindi. Dervişin duâsını en sonunda alabildiği için memnûn oldu.

Derviş vefât edince, o tepeye defnedildi. Sonra da üzerine türbe yapıldı. Şimdi oraya "Geyikli Baba" denilmektedir.

Orhan Gâzî son derece merhametli, halîm, selîm birisi idi. Kolay kolay kızmaz, kızdığında da belli etmezdi. Çok âdildi. İslâm dininin emir ve yasaklarına çok bağlı idi.

Orhan Gâzî'nin ahlâkına hayran olup, adâletine gıpta eden hıristiyanlar, O'nun idâresine geçmeyi gönüllü olarak isterlerdi. Birçok hıristiyan belde, kendiliğinden idâresini kabûl etmişlerdi.

Her zaman âlimlerle, evliyâ ile istişâre eder, fırsat buldukça onların sohbetlerini kaçırmazdı. Çok mükemmel bir idâreci idi. Osmanlı nüfûzunu artırıp, devleti müesseseleştiren O'dur.

Oğluna yaptığı vasiyette dedi ki:

"Oğul, saltanatınla, mağrûr olma! Unutma ki, dünya Sultan Süleyman'a kalmamıştır. Saltanat, Allahü teâlânın dinine hizmette büyük bir fırsattır. Bu fırsatı iyi değerlendir!

Ey oğul, adâletle hükmeyle! Gâzîleri gözet! Dine hizmet edenlere hizmeti şeref say! Fakîrleri doyur. Zâlimleri cezâlandırmada gecikme! Adâletin en kötüsü, geç tecellî edendir. Sonunda, hüküm isâbetli bile olsa, geciken adâlet zulümdür."

1995 YILLIK KÜLLİYATI

08

Ağustos

31 yazı · Bugünkü Sohbet: 31

BUGÜNKÜ SOHBET · 1 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10577

Aman gâfil olmayasın!

Mekke'de Safâ tepesi civârındaki Hâşimoğulları mahallesi; bugün "Mevlid Sokağı" denilen baba evinde, yaratılmışların en üstünü, âlemi aydınlatırken bu mes'ûd ânın şahidlerinden biri, Peygamberimizin halası Safiye Hatun'du. Bu anda olanları şöyle anlatır:

O'nun doğumunda Âmine'nin evinde idim. Altı ayrı mu'cizeyi yaşadım.

- Doğar doğmaz başını yere koyup Rabbine secde etti.

- Lâ ilâhe illallah innî Resûlullah, dedi.

- Secdede bir şey söylüyordu sanki. Yaklaşıp dinlendiğimde "Ümmetim, ümmetim" dediğini işittim.

- Odada öyle bir nûr parladı ki, her taraf ışık içinde kaldı.

- Yavruyu yıkamak istediğimde; "Ey Safiye zahmet etme; biz O'nu yıkanmış olarak gönderdik.!" şeklinde meçhûl bir ses duydum.

- Sünnet olmuş ve göbeği kesik idi.

- Kundak yapacağım sırada sırtında bir mühür gördüm. Kürek kemiklerinin arasında ve iri bir ben büyüklüğünde olan mührde tüylerle, "Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah" yazıyordu.

Şifâ Hatun ise efendimizin ebesi. Bu da o ânı şöyle anlatır:

Bu sırada gâibden bir ses duydum: (Yerhamüke Rabbüke) hitâbı ile bebeğe duâ etti. Ve derhal bir nûr zuhûr etti. Bu nûr sebebi ile bir ânda çatı ve duvarlar yok oldu. Dünyanın bir ucundan öbür ucuna her şey gözümüzün önünde idi. Binlerce kilometrelik uzaklıktaki Şam'ın köşkleri açık-seçik görülüyordu. Korkup titremeye başladım. Ötelerden sesler geliyordu:

- Bu güzeller güzeli çocuğu nereye götürelim?

- Bir tahtı revana bindirerek bir göz kırpacak zamanda bütün mübârek yerleri gezdirip getirelim.

Bu konuşmanın ardından sakinleştim. Biraz sonra yeniden sesler duyuyordum:

- Bu göz nûru çocuğu nereye götürdünüz?

- Doğunun bütün kudsî makâmlarını gezdirdik. İbrâhim aleyhisselâm, O'nu bağrına basıp duâ ettikten sonra şöyle dedi: "Ey evlâdım! Dünya ve âhıretin izzet ve şerefi sana verildi. Sana ne mutlu. Peygamberliğini tasdik ve yolunu tercih edenler, kıyâmet günü seninle birlikte dirilecektir." Bu işâretlerin ilâhî mânâlar taşıdığı belli idi... "Acaba ne olacak?" diye yıllarca merâk ettim. Nihayet peygamberliğini açıklayınca, o ihtiyar yaşımda hiç duraksamadan tebliğ ettiği dîni kabûl ettim ve ilk mü'minlerden oldum.

Abdulmuttalib, eve geldiğinde doğumun üzerinden üç gün geçmişti. Çocuğu görüp sevdi ve gelini ile hangi ismi koyacaklarını konuştu... Âmine, hamile iken gördüğü rü'yâda:

"- Sen, insanların en hayırlısı ve kâinatın efendisine hamilesin. O, dünyayı zînetlendirdiği zaman Ahmed ve Muhammed ismini ver" dendiğini anlattı. Kendisinin Ahmed'i tercih ettiğini söyledi.

Dede ise yavruya Muhammed ismini koydu. Böylece ilâhî murâd yerini buldu ve O'na, o güne kadar kimseye nasip olmamış bir isim verildi.

Abdülmuttalib, torununun doğumu şerefine yedinci gün bütün Mekke halkına üç gün süreyle ziyâfet verdi. Bu ziyâfetten başka bir de her mahallede develer kestirdi. Yemeğe gelenler "Muhammed" ismini duyunca, atalarında böyle bir geleneğe tesadüf edilmediği için sebebini sormaktan kendilerini alamadılar. Dede:

- Yerlerde ve göklerde tanınsın ve övülsün istedim; ve bu ismi koydum, dedi.

Abdülmuttalib, ziyâret ve duâdan sonra yetime içli bir şiir söyleyerek sevgili efendimizi annesine getirdi ve gelinine:

- Ey benim asîl gelinim, çocuğu iyi koru! Torunumun şânı yüce olacaktır. Dikkatin hep üzerinde olsun! Aman gâfil olmayasın! tenbihinde bulundu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 2 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10578

Ya hayır söyle, ya sus!

Eshâb-ı kirâmdan bir zât, Resûlullah efendimize gelip, "Yâ Resûlallah bana nasîhat et" dedi. Bunun üzerine Resûl aleyhisselâm şu nasîhatta bulundu:

"Takvâ sâhibi ol!. Allahtan kork! Kötülüklerden elini çek! Hiç bir sûretle kötülük yapmaya meyletme! Zîrâ takvâ, bütün hayırların toplayıcısıdır. Sen, nefsine ârız olmuş kötü huylarla savaşmalı, onları kendinden söküp atmalısın.

Kur'ân okumak, senin için yeryüzünde bir nûr, gökte de bir zikirdir. Sen dilini tutmalı, ona hayırlı şeylerden başka bir şey konuşturmamalısın. Zîrâ şüphesiz ki sen, ancak bu şekilde şeytana gâlip gelebilirsin.

Allahü teâlânın menettiği ve harâm kıldığı şeylerden kaçınmak, aynı zamanda yapılmasını emrettiği şeyleri de yapmak, takvâ sâhibi olmak demektir. Kim ki bu şekilde hareket ederse bütün hayırları kendinde toplamış olur." Hazret-i Ömer'in bildirdiği hadîs-i şerîfte Peygamber efendimiz buyurdu ki:

- Kim ki diline hâkim olursa, Allah onun kusûrlarını örter. Kim ki öfkesini yenerse, Allah onu azâbdan korur.

Başka bir hadîs-i şerîfte de, - Allahü teâlâya ve âhiret gününe inanan, ya hayır söylesin, yoksa sükût etsin, buyuruldu.

Ebû Ya'lâ hazretleri anlatır:

Bir defasından biz, Sükâ bin Muhammed'e gitmiştik. Oraya varınca bize, - Bana çok faydalı olan ve size de faydalı olacak bir bilgi nakledeyim mi? dedi. Biz de, - Naklet, dedik. Buyurdu ki:

"Ebû Resâh bin Atâ bize demişti ki: Ey kardeşimin oğlu, sizden önceki müslümanlar fuzûlî sözden hoşlanmazlardı. Kur-ân-ı kerîm okumanın, iyiliği emredip kötülükten sakındırmanın, mutlaka zarûrî olan günlük konuşulanların hâricindeki her sözü lüzûmsuz ve fuzûlî addederlerdi.

Kur'ân-ı kerîmde, meâlen (Hatırla ki insanın sağında solunda, onun amellerini tesbit etmekte olan iki melek vardır) buyuruldu.

Yoksa, meleklerin yazmakta olduğu sahifeleri, ne dünyayı ve ne de âhıreti ilgilendirmeyen şeylerle doldurmaktan ve yarın kıyâmette bu faydasız, zararlı sahifelerin önünüze açılmasından utanmıyor musunuz?

Resûlüllah efendimiz buyurdu ki:

- Dört haslet vardır ki, ancak mü'minde bulunur. Bunlardan biri, fuzûli, faydasız söz konuşmamaktır. Bu, İbâdetin başıdır. İkincisi, tevâzûdur. Üçüncüsü, zikrullahtır. Her zaman Allahı anmak, O'nu unutmamaktır. Dördüncüsü de şerli, kötü huylu olmamaktır." Lokman Hakîme soruldu:

- Bu kadar uzun bir ömür sonunda öğrenmiş olduklarının özü nedir?

Şöyle cevap verdi:

- Doğru sözlü olmak, emâneti sâhibine vermek ve lüzûmsuz, fuzûlî, boş söz söylememektir.

Çok konuşan sıkıntıdan kurtulamaz. Az konuşan, hattâ konuşmayan hiç sıkıntıya düşmez. Kişi söylemediği şeyden ötürü pişmanlık duymaz. Hâlbuki söylemiş olunan sözden ötürü mutlaka pişmanlık duyulmuştur.

Bir söz söylemediği müddetçe kişi ona mâlik olur. Fakat ne zaman ki sözü söyler, bundan sonra artık o, buna mâlik olur.

Kişi, söylemediği bir şeyi reddetme husûsunda, söylemiş olduğu bir şeyi reddetmekten daha güçlüdür.

BUGÜNKÜ SOHBET · 3 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10579

Yedi bin faydalık yedi cümle

Dil için, kendisi küçük; fakat, cürmü, yaptığı işler büyük demişlerdir. İnsanın başına gelen işler, genelde dili sebebiyle gelir. Dilini tutanın, başı selâmette olur.

Nitekim Resûlullah efendimiz, "Diline sahip olan ve kusûrlarına gözyaşı döken kimseye ne mutlu!" buyurmuştur.

Evliyânın büyüklerinden Hasan-ı Basrî hazretleri dili şöyle anlatır:

Hikmet sâhibi insanın dili, kalbinin ötesindedir. Bir şey konuşmak istediği zaman, önce kalbine gelir. Eğer faydalı bir şey ise konuşur. Değilse konuşmaz.

Kalbi onu dile birakmaz. O da konuşamaz. Câhillerin ise kalbi, dilinin ötesindedir. Bir şey konuşmak istediği zaman, o şey geriye doğru kalbe gitmez. Diline geleni hemen konuşur.

Resûlullah efendimiz, Ebû Zer-i Gıfârî hazretlerine şöyle buyurdu:

- Aklı olan bir kimsenin dilini tutması gerekir. Konuştuğu her sözün hesabını vereceğini bilen bir kimse az konuşur. Ne dünyasını ve ne de âhıretini ilgilendirmeyen sözler sarfetmez.

Hazret-i Ali buyurdu ki:

Ben, Resûlullah efendimizden işittim, şöyle buyurdu:

- Akıllı insana yaraşan; geçim husûslarının, âhıreti ilgilendiren hâllerin ve aîlevî mes'elelerin dışında, konuşmamaktır.

Aklı başında olana yaraşan, hâline bakmak, dilini ve karnını faydasız şeylerden ve harâmdan korumaktır.

Bir defasında Lokman Hakîm, Davûd aleyhisselâma gitmişti. Yanına varınca onun zırh dikmekte olduğunu gördü. Bunun ne işe yaradığını merâk etti. Fakat sormadı. Hikmet ehli olması ona engel oldu. Dilini tuttu. Davûd aleyhisselâm zırhını bitirince ayağa kalktı. Onu giydi. Sonra:

- Harp için zırh ne iyi şey! Harp için zırh yapan insan ne iyi insan! dedi.

Sormadan sorusunun cevabını alan Lokman Hakîm de şöyle dedi:

- Sükût gerçekten bir hikmet imiş. Yazık ki onu yapan azdır.

İlim bir kemâldir, bir zînettir. Sükût da selâmettir. Konuşmalarda sözü uzatmamalıdır. Sükût eden, konuşmayan pişmanlık duymaz. Fakat kişi konuştuklarından defalarca pişmanlık duymuştur.

"Yiğidi öldüren, ayak sürçmesi değil, dil sürçmesidir " demişlerdir. Yiğit, dilinin hatâsı sebebiyle değerini düşürür.

Hapsedilmeğe dilden daha lâyık bir şey yoktur. Kişinin dilinde, konuşmasında, kendisini hiç ilgilendirmeyen nice sözler bulunur. Onu ağza sağlam bir kilitle kilitlemek gerekir.

Şakacı kimselerden çıkmış nice sözler vardır ki, âdetâ yaydan fırlamış bir ok gibi sâhiplerini ansızın mahvetmişlerdir. Başkasını güldüreyim derken kendisi küfre düşmüş, dinden çıkmıştır. Sükût etmek, şaka sözden de hayırlıdır.

Sükût eden selâmet bulur. Mutlaka konuşmak zorunda kalan âdil konuşmalıdır. Dostların yanında da ifrâta kaçmamalıdır.

Hikmet ehlinden biri buyurdu ki:

Sükûtta, dili korumada, yedibin fayda vardır. Bu yedibin faydanın tamamı yedi cümle ile ifâde edilmiştir. Bu yedi cümle şunlar:

1- Sükût, zahmetsiz, meşakkatsiz bir ibâdettir.

2- Sükût, mücevhersiz bir zînettir.

3- Sükût, kuvvetsiz, hâkimiyetsiz bir heybettir.

4- Sükût, sûrsuz bir kaledir.

5- Sükût, hiç bir kimseden özür dilemeğe muhtâç olmamaktır.

6- Sükût, Kirâmen Kâtibin meleklerinin rahatıdır.

7- Sükût, kusûrlarla ayıpların birer örtüsüdür. Âlimin süsü, câhilin örtüsüdür.

BUGÜNKÜ SOHBET · 4 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10580

En iyi ve en kötü iki şey

İnsanın bedeni genel olarak şu üç kısımdan meydana gelmiştir:

Birircisi, kalbidir.

İkincisi, dilidir.

Üçüncüsü de vücudunun diğer uzuvlarıdır.

Cenâb-ı Hak, bu üç kısımdan her birine bir özellik, bir şeref vermiştir. Meselâ kalbi, kendini ve birliğini tanıyacak kabiliyette yaratmak sûretiyle onu şereflendirmiştir.

Dili ise, kendisinden başka ilâh bulunmadığına şehâdet edecek ve Kur'ân-ı kerîm okuyacak bir yetenekte yaratmak sûretiyle şereflendirmiştir.

Diğer uzuvları da namaz kılacak, oruç tutacak ve diğer ibâdetleri yapacak bir kabiliyette yaratarak şereflendirmiştir.

Ayrıca, Allahü teâlâ, insan vücudunun her bir organına bir gözcü, bir muhâfız dikmiş; kalbin muhâfazasını ise, kendi velâyeti altına almıştır. Öyle ki, kulun kalbindekini Allahtan başkası bilemez.

Allahü teâlâ, insanın diline birtakım muhâfızlar koymuştur. Meselâ Kur'ân-ı kerîmde, (İnsanoğlu bir söz sarfetmeye dursun, onun yanında mutlaka hazır bir gözcü vardır) buyurulmuştur.

Diğer uzuvlara da birtakım emirler ve yasaklar yüklemiş, ba'zı şeyleri yapmakla, ba'zılarından da sakınmakla onlar sorumlu tutulmuştur. Bütün bunlardan sonra da, her bir organın, mükellef olduğu vazîfeye vefâ göstermesi; îmânda sebât etmesi, kimseye hased etmemesi, hıyânet etmemesi, hîle yapmaması gerekir.

Dilin vefâsı, gıybet etmemesi, yalan söylememesi, lüzûmsuz, boş sözler sarfetmemesidir. Diğer organların vefâsı da, Cenâb-ı Hakkın emirlerine karşı gelmemesi, hiç bir müslümana sıkıntı, ezâ vermemesidir.

Bir kimse, kalbin mükellef olduğu şeyleri, dil ile reddederse o kâfir olur, dinden çıkar. Âzâsının mükellef olduğu şeyleri edâ etmezse, meselâ kalb ile tasdîk ve dil ile ikrâr etmekle beraber, namazını kılmaz, orucunu tutmazsa o da günâhkâr olmuş olur.

Bir defasında hazret-i Ömer, bir genci görünce şöyle buyurdu:

- Delikanlı! Eğer üç şeyin kötülüğünden kendini korursan, geçlik çağının sebep olduğu şeyden korunmuş olursun:

Dilinin kötülüğünden, cinsî arzularının kötülüğünden, bir de midenin kötülüğünden korunursan, kendini gençliğin kötülüklerinden korumuş olursun.

Hazret-i Lokman Hakîm birisinin işinde çalışıyordu. Çalıştığı kimse, - Şu koyunu kes ve en güzel iki parçasını pişirip bana getir, dedi.

Hazret-i Lokman koyunu kesti, yüreği ile dilini pişirip efendisine sundu.

Başka bir zaman da, en kötü iki parçasını istedi.

Hazret-i Lokman, bu defa da yine yüreği ile dilini pişirip götürdü. O kimse bunun sebebini sorunca buyurdu ki:

- Temiz oldukları takdirde bedende kalb ile dilden daha güzel iki et parçası yoktur. Pis oldukları takdirde ise onlardan daha kötü iki et parçası yoktur.

Peygamber efendimiz, Muâz İbni Cebel hazretlerini Yemen'e göndermişti. Hazret-i Muâz, vedâ edip ayrılırken şöyle dedi:

- Yâ Resûlallah bana nasîhat et.

Resûlullah efendimiz dilini işâret ederek buyurdular:

- Diline sâhip ol.

Muâz, tekrar nasîhat istedi. Peygamber efendimiz, - Yâ Muâz! İnsanların yüzüstü Cehenneme düşmelerine sebep, dillerinden başkası değildir, buyurdu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 5 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10581

Rü'yâdaki Müjde

Oruç Reis, Barbaros Hayreddîn Paşa'nın ağabeyidir. Meşhûr denizcidir. Bütün ömrünü cihâdla, dîne hizmetle geçirmiştir. Bir savaşta, kardeşi İlyas şehîd oldu, kendisi de esir düştü. Diğer kardeşi Barbaros, bu habere çok üzüldü. Kurtarmak için çok uğraştı. Fakat, mümkün olmadı. Üç sene esir hayatı yaşadı. Zindanlarda, ağır işkence gördü.

Oruç Reis, yine çok eziyet gördüğü bir gece, iki rek'at namaz kılıp ağlıyarak şöyle duâ etti:

- Ey yüce Rabbim, kimsesiz ve çâresiz kaldım. Çâresizlere derman sendedir. Habîbin, Muhammed aleyhisselâm hürmetine ben bîçâre kuluna imdâd eyle! Beni kısa zamanda bu kâfirlerin zulmünden kurtar!

O gece ayakta duramıyacak şekilde, ibâdet etti, duâ etti. Sonra hâlsiz kalıp zindandaki balçığın içine düşüp kendinden geçti. Rü'yâsında nûr yüzlü bir zât karşısına çıkıp dedi ki:

- Ey Oruç Reis, gönlünü rahat ve ferâh tut! İslâmiyete hizmet uğruna başına gelen sıkıntılara sabret! Ümitsiz ve mahzûn olma! Kurtulman yakındır...

Oruç Reis, büyük bir sevinç içinde uyandı. Ferâhladı, hiçbir üzüntüsü kalmadı. Allahü teâlâya hamd etti.

Rodos Şövalyeleri, o sabah Oruç Reis'in durumunu görüşmek üzere toplandılar. Neticede onu zindandan çıkartıp, bir teknede forsa olarak kürek çekmek vazîfesi verdiler. Artık bunlar, kurtulma işâretleriydi.

Oruç Reis, zindandan çıkıp çok sevdiği denize kavuşunca bayram etti. Çok iyi Rumca bildiği için, Rodoslu kaptanlar ile sohbet eder, hoş mizaçlı olduğundan, kendini sevdirirdi.

Bir gün Rodoslu kaptanlar dediler ki:

- Ey Türk, sen hoş sözlü bir kimsesin. Bizim lisânımızı da iyi biliyorsun. Gel müslümanlıktan vazgeç de bizim dinimize gir. Aramızda meşhûr biri olursun.

Oruç Reis bu teklîf karşısında, hiddetlendi:

Ey ahmaklar, bugün İslâmiyetten başka hak din yoktur. Benim peygamberim, son peygamber Muhammed aleyhisselâmdır. Ben hak dini bırakıp, bozuk bir dine nasıl girebilirim, diye cevap verdi.

Kaptanlar da dediler ki:

- O hâlde, esir kal! Senin peygamberin gelsin seni kurtarsın!

Oruç Reis de:

- Sabırlı olun! Nasıl kurtardığını görürsünüz, diye cevap verdi.

Teknedeki papaz da Oruç Reis hakkında dedi ki:

- Aman bu adama dikkat edin! Müslümanlığı çok iyi biliyor, papaz olduğum hâlde, ben onun kadar kendi dînimi bilmiyorum.

Sonra gemi Antalya sahili açıklarında demirledi. Fırtına olduğu için, o gece yola çıkamadılar. Ayağındaki zincirleri kıran Oruç Reis, gecenin karanlığından istifâde ederek kendini denize bıraktı. Dev dalgalar arasında, karaya çıkmak için mücâdele etmeğe başladı. Uzun ve çetin bir mücâdeleden sonra, kendini sâhile attı. Hemen secdeye kapanıp:

- Yâ Rabbî, beni zâlimlerin şerrinden kurtardın, sana hamd ederim, dedi.

Sonra, gördüğü rü'yâyı hatırladı. Peygamber efendimize salât-ü selâm eyledi. Hak yolda olup, Allahü teâlânın dînini yaymak istiyenlere Allahü teâlânın yardımının sonunda geldiğine bizzat şâhit oldu.

Bundan sonra ömrünün tamamını da yine kâfirlerle cihâd ederek geçirdi.

Cezâyir yakınlarındaki, Rio ırmağının kıyısında, düşman baskınına uğradı. Kırk levendi ile yüzlerce düşman askerine karşı savaştı. Daha sonra, düşman askerlerinin öldürmekle bitmeyeceğini anlayınca, Levendlerinin bir kısmı ile nehirden karşıya geçerek kurtuldu. Fakat, nehirden geçemiyen levendlerin:

- Baba, bizi yalnız bırakma! Haykırışları kalbini parçaladı. Tekrar nehirden geçerek, Levendleri ile ölünceye kadar savaştı. Burada şehîd oldu.

Oruç Reis, cömert, yardım sever, merhametli, dirâyetli ve ciddî bir kahramandı. Bu özelliklerinden dolayı kendisine "Baba Oruç" denirdi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 6 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10582

Osman Gâzî'nin Vasiyeti

Osmanlı Devleti'nin kurucusu, Osman Bey'in vefâtına yakın oğlu Orhan Bey'e yaptığı vasiyeti şöyle:

"Oğul, din işlerini herşeyden evvel ele alıp, yürütmek birinci vazîfen olsun! Sakın bu husûsta gevşeklik yapmayasın! Çünkü, bir farzın yerine getirilmesine vesîle olmak, bütün dünyaya sahip olmaktan çok daha iyidir. Dinin emirlerine uyan devlet kuvvetli olur.

Din gayreti olmıyan, sefâlete, perişanlığa düşer. Dini bütün olmıyan kimselere devlet işlerini verme. Zîrâ, Yaradanından korkmıyan bir kimse, yarattıklarından hiç korkmaz.

Zulümden ve bütün bid'atlerden ya'nî dinde yeri olmıyan şeylerden son derece uzak dur. Seni zulme ve bid'ate teşvîk edip, sürükleyenleri devlet hizmetinden uzaklaştır, uzaklaştırmazsan bu senin yıkılışına vesîle olur.

Allah rızâsı için, devlet hizmetinde ömrünü tüketen sâdık devlet adamlarını dâima gözet! Böyle kıymetli kimselerin vefâtından sonra, çoluk-çocuğunu koru, ihtiyaçlarını karşıla!

Kimsenin mülküne dokunma, hak sahiplerinin hakkını ver! Lâyık olanlara, ikrâm ve ihsânda bulun! Bilhassa, askerleri iyi koru, bunların ihtiyaçlarını karşıla, rahat olmalarını sağla!

Devletin ayakta kalmasını sağlıyan, hakîkî âlimleri ve fazîlet sâhiplerini, edip ve yazarları, san'at erbâbını koru! Onlara hürmet, ikrâm ve ihsânda bulun!

Bir ülkede olgun bir âlimin, bir evliyânın, bulunduğunu duyarsan, onu memnûn ederek ülkene getir. Onlara her türlü imkânı tanıyarak ülkene yerleştir

ki, din ve devlet işleri nizama girsin!

Sakın orduya ve zenginliğe mağrûr olma! Hakîkî âlim ve âriflere hürmet edip, sarayında onlara yer ver. Benim hâlimi örnek al! Hiç lâyık olmadığım hâlde, bunlara hürmet ettiğim için, bu duruma geldim. Allahü teâlânın nice ihsânlarına kavuştum.

Müslümanları ve sana itâ'at eden gayr-i müslîm kimseleri himâye et! Devletin parasını, israf eyleme, ihtiyaçların dışında harcama! Senden sonra geleceklere de aynı nasîhatte bulun! Dâima âdalet ile hükmeyle!

Ey oğlum, bir işe başlıyacağın vakit, Allahü teâlâya sığın! Gücüne, kuvvetine, askerine güvenme! Halkını memnûn et! Halkının sana karşı olan güveninin sarsılmasından son derece sakın!

Allahü teâlânın emirlerine aykırı iş yapmayasın! Bilmediğin şeyleri, âlimlerden sorup anlıyasın! İyice bilmeden bir işe başlamayasın! Her zaman ihsân sâhibi olasın. İnsan, ihsânın kulcağızıdır.

Allah için cihâdı terk etmiyerek benim rûhumu şâd eyle! Şunu da bil ki, bizim yolumuz, Allah yoludur. Maksadımız Allahü teâlânın dinini yaymaktır. Yoksa kuru bir cihangirlik da'vâsında değiliz. Sana da zaten bunlar yaraşır. Memleketin işlerini noksansız gör! Hepinizi Allahü teâlâya emânet ediyorum." Osmanlı sultanları yukarıdaki vasiyete candan sarılmış, devletin altıyüz sene hiç değişmiyen anayasası olmuştur.

Osman Gâzî Osmanlı Padişahlarının ilkidir. 1258'de Söğüt'te doğdu. Çocukluğundan beri iyi bir eğitim gördü. Mükemmel bir asker olarak yetişti.

Sık sık, Edebâli hazretlerinin dergâhına gider, misâfir olurdu. Bir gün dergâhta acâyip bir rü'yâ gördü:

Rü'yâsında, Edebâli hazretlerinin koynundan bir ay'ın çıkıp kendi koynuna girdiğini, daha sonra da, kendi göbeğinden bir ağacın bitip, âlemi kapladığını, gölgesinde nice dağların bulunup, nehirler aktığını gördü.

Bu rü'yâsını Edebâli hazretlerine anlattığında, şöyle ta'bîr etti:

"Ey Osman sana müjdeler olsun! Hak teâlâ senin evlâdına saltanat verdi. Bütün dünya, evlâtlarının himâyesinde olacak. Kızım, Mâl Hâtun'da sana hanım olacaktır. Benim dâmâdım olacaksın!"

BUGÜNKÜ SOHBET · 7 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10583

Çok konuşan çok yanılır

İnsanın yaşayışında, dünya ve âhiret hayatında, dilinin, konuşmasının büyük önemi vardır. İnsan bir söz ile müslüman olduğu gibi, bir söz ile de dinden çıkabilir. Kişinin dili, konuşması, onun iç düyasından dışarıya açılan bir perceresidir. Konuşması, kişiye değer vermede bir ölçüdür. Kişi konuşmasıyla değerlendirilir.

Ağzını açar açmaz hemen kötü söz söyliyen kimse için hemen karar verilir: Bu kimse, ahlâksız terbiyesiz biri.

Bunun için, sözüne dikkat etmeli, kötü, faydasız söz söylememelidir. Hadîs-i şerîfte, (Fuhş, kötü söyliyenlerin Cennete girmeleri harâmdır) buyuruldu. Ya'nî, bunun azâbını çekmedikçe Cennete girmezler.

Kötü söz söylemeyi alışkanlık hâline getiren hayâsız olur. Bir hadîs-i şerîfte, (Hayâ, îmândandır. Fuhş, kötü söylemek, cefâdandır. Îmân Cennete, cefâ Cehenneme götürür) buyuruldu.

Hayâ ve îmân birlikte bulunur. Biri yok olursa, diğeri de yok olur. Kadın hayâsı, erkek hayâsından dokuz kat fazladır. Bir hadîs-i şerîfte, (Fuhş, kötü söz, insanın lekesi, hayâ, zînetidir) buyuruldu.

Kötü söz söylemek ile ilgili, hattâ lüzümsuz, boş söz söylemenin zararları ile ilgili büyüklerimizin pek çok sözleri vardır.

Evliyânın büyüklerinden Hasan-ı Basri hazretleri buyurdu ki:

Çok konuşan çok yanılır. Çok malı, mülkü, serveti olup da onu yerinde ve zamanında harcamayanın hesâbı çok zor olur. Ahlâkı kötü olan, kendisini azâba atar.

Süfyân-ı Sevrî hazretleri buyurdu ki:

Suçsuz bir insana bir ok atmak, ona dil uzatmaktan daha iyidir. Çünkü dil uzatma, hiç bir zaman hedefinden şaşmaz. Atılan bir ok ise ba'zan hedefe isâbet etmiyebilir.

Ebû Sa'îd-i Hudrî hazretleri buyurdu ki:

İnsanoğlu sabahleyin kalkınca, onun bütün uzuvları diline şöyle derler:

- Ey dil! Allah seni doğru yola sevketsin. Zîrâ sen doğru yolda olursan, biz de doğru yolda oluruz. Sen doğru yoldan saparsan, hepimiz saparız.

Eshâb-ı kirâmın büyüklerinden Ebû Zer-i Gıfârî hazretleri, Kâbe'nin yanında durarak şöyle dedi:

- Ey ahâli, sizden biri bir yolculuğa çıkmış olsa, azıksız aslâ çıkmaz. Mutlaka bir yol hazırlığı yapar. Yanına yiyecek, içecek, para vesâire alır. Dünya hayâtında bir yolculuğa çıkan bir insan, azık almadan çıkmazsa, ya âhıret yolculuğuna çıkacak birisi, azıksız nasıl çıkar?

Orada toplanan ahâli sordu:

- Bizim âhıret azığımız nedir ey Ebû Zer?

- Dünyayı iki kısma ayırınız. Birini dünyalık elde etmeğe, diğerini de âhiret hazırlığı yapmağa tahsîs ediniz. Üçüncüsü size zararlı olur, fayda vermez. Konuşmalarınızı ikiye ayırınız. Biri, dünyevî mes'elelerinize faydalı olacak husûslara tahsîs edilmiş olsun. Dİğeri de ebedî âhiret hazırlığı husûslarına ayrılmış olsun. Üçüncüsü faydalı olmaz, zararlı olur. Malınızı, mülkünüzü, servetinizi ikiye ayırınız. Bir kısmını âile efradınızın geçimine harcayınız. Diğer kısmını da âhiret hazırlığı için hayır yollarına sarfediniz. Üçüncüsü faydalı olmaz, zararlı olur.

Îsâ aleyhisselâm şöyle buyurmuştur:

- Faydasız söz konuşmayınız ki kalbiniz kararmasın. Kararmış kalb Allahtan uzaktır. Fakat siz bunun farkına varamazsınız.

Eshâb-ı kirâmdan birisi buyurdu ki:

- Kalbinde bir karartı, bedeninde bir gevşeklik, rızkında bir kıtlık görürsen, bil ki, sen mutlaka lüzûmsuz, boş şeyler konuşmuşsundur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 8 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10584

Mevlid Kandili

Bu akşam Mevlid kandilidir. Âlemlerin sultânı sevgili Peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmın doğduğu gecedir. Resûlullah efendimiz, hicretten 53 sene evvel

Rebî'ulevvel ayının onikinci Pazartesi gecesi sabaha karşı, Mekke'nin Hâşimoğulları mahallesinde, Safâ tepesi yakınında bir evde doğdu. Bu gün, mîlâdî 571 yılına ve Nisan ayının yirmisine rastlamaktadır.

Bu geceye, Peygamber efendimizin doğum zamanı ma'nâsına Mevlid Gecesi adı verildi. Bu gece, Kadir gecesinden sonra en kıymetli gecedir. Mevlid gecesinde Resûlullah efendimiz doğduğu için sevinenler affolunur. Bu gece Peygamber efendimizin doğduğu sırada görülen hâlleri, mu'cizeleri okumak, dinlemek, öğrenmek çok sevaptır.

Her peygamberin ümmeti, kendi peygamberinin doğum zamanını bayram yapmıştır. Müslümanlar da Muhammed aleyhisselâmın doğum zamanını bayram yaptılar. Dünyanın dört bir tarafındaki müslümanlar, her sene bu geceyi Mevlid kandili olarak kutlamaktadır. Her yerde Mevlid kasîdeleri okunarak, Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem hâtırlanmaktadır.

İslâm âlimlerinden İmâm-ı Celâlüddîn Kettânî buyurdu ki:

"Mevlid günü ve gecesi mübecceldir, yâni şerefi, kıymeti çoktur. Kendisine tâbi olanlar için kurtuluş vesîlesi olan Resûlullah efendimizin doğumu için sevinmek, Cehennem azâbının azalmasına sebep olur. Bu geceye hürmet etmek, sevinmek, bütün senenin bereketli olmasına sebep olur. Mevlid gününün fazîleti Cum'a günü gibidir. Cum'a günü, Cehennem azâbının durdurulduğu hadîs-i şerîf ile bildirilmiştir. Bunun gibi, Mevlid gününde de azâb yapılmaz. Mevlid geceleri sevindiğini göstermeli, çok sadaka vermeli, da'vet olunan ziyâfetlere gitmelidir."

Ayrıca bu gece kazâ namazları kılmalı, Kur'ân-ı kerîm okumalı, duâ, tevbe etmeli, hayır hasenat yapmalı, müslümanları sevindirmeli, bunların sevâblarını ölülere de göndermelidir. Bu gecelere saygı göstermelidir. Saygı göstermek günâh işlememekle olur.

Hazret-i Ebû Bekr; "Resûlullah efendimizin doğumuna dâir yazılanların okunması için bir dirhem harcayan, Cennette bana arkadaş olur" buyurmuştur.

Hazret-i Ömer; "Resûlullah efendimizin doğum zamanına kıymet veren, islâma kıymet vermiştir" buyurdu.

Hazret-i Osman; "Peygamber efendimizin Mevlid-i şerîfi için bir dirhem harcayan, sanki Bedr ve Huneyn gazâlarına iştirak etmiş gibi sevâb kazanır" buyurdu.

Hazret-i Ali; "Resûlullah efendimizin doğum zamanına kıymet verip, Mevlid-i şerîf okunmasına sebep olan, dünyadan îmânla gider" buyurdu.

Hâfız bin Cezerî hazretleri buyurdu ki:

Ebû Leheb, rü'yâda görülüp ne hâlde olduğu sorulunca, "Kabir azâbı çekiyorum. Ancak her sene Rebî'ul-evvel ayının onikinci gecesi âzâbım hafifliyor. İki parmağım arasından çıkan serin suyu emerek ferâhlıyorum. Bu gece Resûlullah dünyaya gelince, Süveybe ismindeki câriyem bana müjdelemişti. Ben de sevincimden onu âzad etmiş ve ona süt annelik yapmasını emretmiştim. Bunun için azâbım hafifliyor." dedi.

Âyet-i kerîme ile kötülenmiş olan Ebû Leheb gibi azgın bir kâfirin azâbı hafifleyince, o yüce Peygamberin ümmetinden olan bir mü'min, bu gece sevinir ve fakirleri sevindirirse, böylece Peygamberine (sallallahü aleyhi ve sellem) olan sevgisini gösterirse, Allahü teâlâ ihsân ederek onu Cennetine sokar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 9 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10585

Mevlid merâsimleri

Mevlid gecesi dünyadaki bütün insanlara peygamber olarak gönderilen, peygamberlerin sonuncusu ve en üstünü Muhammed aleyhisselâmın doğduğu gecedir. Kadir gecesinden sonra en kıymetli gecedir.

Asırlardır dünyanın her tarafındaki müslümanlar, her sene mevlid kandilini tes'id etmişler, kutlamışlardır. Peygamber efendimizin doğum gününde ilk defa resmî toplantılar düzenleyen hükümdâr, Selâhaddin-i Eyyûbî'nin eniştesi Erbil Sultânı, Ebû Sa'îd el-Muzaffer Kökbörî'dir.

Merâsim başlamadan önce hazırlıklar yapılır. İslâm ülkelerinden birçok âlim davet edilir, herkes Muharrem ayının başından, Rebî'ul-evvel ayının başlarına kadar Erbil'e akın ederdi. Şehrin sokakları süslenir, her taraftan gelenlerle şehir dolup taşardı.

Herkese günlerce sultan tarafından yemekler yedirilir, fakirlere sadakalar dağıtılır, öksüzler, yetimler evlendirilirdi. Mevlid gecesi, akşam namazından sonra sultanın da bulunduğu büyük fener alayları düzenlenir, büyük bir kürsünün

önünde toplanırlar, zamanın en büyük âlimleri va'z ve nasîhat eder ve Resûlullah efendimizi anlatırlardı.

Osmanlılarda da mevlid gecesine çok hürmet gösterilir, kıymet verilirdi. O gün Sultanahmed Câmiinde okunacak mevlid-i şerîfe, başta pâdişah, sadr-ı a'zam, vezîrler, şeyh-ül-islâm, İstanbul kadısı, devletin ileri gelen erkânı, âlimler, evliyâ davet edilirdi. Mevlid gününde devlet erkânı, resmî kıyâfetlerle câmide toplanırlar ve kendileri için ayrılan yerlere otururlardı.

Diğer vazîfeli devlet erkânı da atlarına binerek, sarayın büyük kapısında bir düzen içinde bekleyip, padişahı karşılarlar ve câmiye kadar refâkat ederlerdi. Şeyh-ül-islâm ve sadr-ı a'zamın önlerine, teşrifatçıbaşı ve kesedâr, getirdikleri buhûrdanlıkları koyarlar, bu sırada câmide Kur'ân-ı kerîm tilâvet edilirdi.

Pâdişâh gelirken, hünkâr mahfilinin penceresi açılır, bunu gören herkes hürmetle ayağa kalkardı. Herkes yerine oturduktan sonra âlimler kürsüye çıkıp va'z ve nasîhat ederler, bu arada buhûrlar yakılır, cemâ'atin önüne şekerler bırakılırdı. Va'z bitince, vâiz efendiye kıymetli elbiseler giydirilir, sonra bir mevlidhân kürsüye çıkardı. O da bir miktar okuyup iner ve ona da hil'atlar, kıymetli elbiseler ihsân edilir, ikinci mevlidhân da bir miktar okurdu.

Sonra Hicâz'dan Resûlullah efendimizin torunlarından gelen mektup, müjdecibaşı tarafından sadr-ı a'zama takdîm edilir, o da Reîs-ül küttâba verir ve pâdişâha arzedilirdi. Mektup huzûrda okunur ve müjdecibaşına, Reîs-ül-küttâba hil'atlar giydirilirdi. Sonra Medîne-i münevvereden gelen hurmalar dağıtılır, hurmayı getiren ağaya ihsânlarda bulunulurdu.

Üçüncü mevlidhân da kürsüye çıkınca, sadr-ı a'zamın, şeyh-ül-islâmın, vezîrlerin, ulemânın önlerine şeker dolu tabaklar konur, mevlid bittikten sonra tabaklar kaldırılır, pâdişâh saraya dönerdi. Bunun arkasından cemâ'at de önlerine bırakılan şekerleri alarak dağılırdı.

Mevlid şekerlerinin, mevlid boyunca, açıkta bırakılması, bereketlenmesi içindi.

Mevlid merâsimleri ekseriyâ Sultanahmed Câmiinde yapılırken, sonraları Bâyezîd, Nusretiye, Beylerbeyi câmilerinde de tertîp edildi. Sultan İkinci Abdülhamîd Hân zamanında mevlîd merâsimleri muhteşem törenlerle Yıldız'da Hamidiye Câmiinde kutlandı.

Mevlid merâsimlerine harâm karıştırılmaz, islâmiyetin emir ve yasaklarına riâyet etmiyen, sırf para için mevlid okuyan hâfızlara okutulmazdı. Ayrıca, teganni

etmemeye, yâni kelimeleri bozmadan ve müzik perdelerine uydurmadan okumaya dikkat edilirdi. İslâm âlimleri, mevlid-i şerîf okuma usûllerini ve faydalarını bildirmek için her dilde eserler yazdılar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 10 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10586

Bütün alâmetler tutuyordu

Peygamberimizin dünyayı teşrif etmelerinden sonra yahûdîlerde telâş ve üzüntü müşâhade ediliyordu. Hattâ âhir zaman peygamberinin geleceğini, ismini tevratta okuyor, âlimlerinden dinliyor, kâhinlerden haber alıyor ve doğumun vukuuna dair emâreleri gözlüyorlardı...

Beklenen yıldız doğmuştu. Acaba dünyaya gelen bebekte öbür işâretler de var mıydı?

Evet onlar da vardı. Gelen haberlerde çocuğun, nur yüzlü, sünnet olmuş ve göbeği kesik olacağı bildiriliyor; bir bulutun gelerek kendisini götüreceği ve üç gün halka gösterilmeyeceği ilâve ediliyordu...

- Tevratın yazdıkları doğru çıktı, dedi yahûdî âlimleri.

Bir musevî ise çocuğu görmek istedi. Hâne-i saâdete geldiler. Bebeğin gözlerine bakar bakmaz adam, kendini kaybetti. Aklı başına gelip yerden doğrulurken hazır bulunan Kureyşlilerin alaylı alaylı güldüklerini görünce, öfke ile bağırdı:

- Ey Kureyş mensupları! Ey Kureyşliler! Tevrat hakkı için söylüyorum; bana kulak verin! Gördüğünüz bu çocuk işte O Peygamberdir. İsmi maşrıktan mağribe kadar yayılacak ve sizi... Evet; sizi kılıçla yola getirecektir! Nübüvvet, İsrailoğullarından gitti artık, diyerek orayı terketti.

Yine aynı günlerde bir sabahın erken vaktinde bir tepede bir grup yahûdînin feryâd ve figânına şahit olunuyordu. Ortada bir yahûdî, çevresinde dindaşları bir söylüyor, bin döküyorlardı. Görenler şaşkındı:

- Hayrola, ne oldu, ne var böyle kendinizi paralıyorsunuz?

- Ah, aah!.. beklenen gün geldi; kızıl yıldız göründü. Bu yıldız ne zaman doğsa bir peygamber dünyaya gelir. Demek ki Muhammed doğdu. Daha ne olsun?

Peygamberlik bizden gitti.

Soranlar gülüşerek yanlarından ayrıldılar. Musevîlerin ağızlarını bıçak açmıyordu. Bir yahûdî, yolda Abdülmuttalib'i gördü:

- Ey Kureyş reisi, çocuğa ne isim verdiniz?

- Muhammed...

- Öyle mi!.. Demek öyle diyerek mırıldandı... Peygamber olduğuna dair üç delil bir araya geldi; kızıl yıldızın doğması, isminin Muhammed konması ve üçüncüsü de asil bir aileden olması.

Aynı günlerde Medine sokaklarında da bir yahûdî saçını başını yoluyordu. Evet, O sultan doğdu...

Doğduğu gece, yeryüzündeki bütün putlar yüzüstü yere düştü.

Şam'da bin seneden bu yana akmayan Sâve nehrinin kuru yatağı su ile doldu, taştı.

İran'da ateşperestlerin İstahrâbâd şehrindeki tapınağında on asırdır fâsılasız yanan ocağın ateşi söndü.

Ocağın söndüğü gece İran hükümdarı Kisra'nın eşsiz güzellikteki sarayının ondört kulesi yıkıldı.

Doğduğu gece Kisra'nın sarayının kulelerinden başka Dicle kıyısındaki nefis köşkü de sular altında kalıp çöktü; tamir ettirdi yine sulara battı ve Kisra, canını zor kurtardı.

Devrin ileri gelenleri garip garip rü'yâlar gördüler.

Rü'yâları, Şam'ın, Irak'ın, İran'ın, Dicle'nin, Fırat'ın İslâmın mülkü olacağını haber verdiğine dair en namlı kâhinler yorumlar yaptı. Büyücüler gelecekten haber veremez oldular.

BUGÜNKÜ SOHBET · 11 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10587

Müjdeler olsun sana ey halime!

Peygamber efendimizin doğduğu tarihlerde görülmemiş bir kuraklık ve bu kuraklıkla gelen kıtlık vardı. Midelere günlerce bir şey girmediği zamanlar oluyordu. Anneler, çocuklarını doyuramıyordu. Ağaçlar dahi kupkuru idi.

İşte böyle bir kıtlık zamanında, Züveyb Oğullarından Halime ismindeki hanım, bir çocuk doğurdu. Ama kadıncağız bitkin. Doğum rahatsızlığı ve açlık, kolunu kanadını kırmış. Günlerdir aç.

Halime, bir gece sahrada bitkinlikten uyuyakaldı. Gökyüzünde ışıl ışıl yıldızlar kaynaşırken O, başını koyduğu kumlarda bir rü'yâ gördü: "Bir adam, önce kendisine buz gibi bir su veriyor ve sonra soruyor:

- Beni tanıdın mı?

- Hayır!

- Ben, senin sıkıntılı zamanlarda ettiğin hamd ve şükürüm. Ey Halime; Mekke'ye git! Oraya gidersen kazancın çok yüksek olacak; bir nûru evlât edineceksin, dedikten sonra rızkının bolluğu, sütünün çokluğu için duâ etti.

Uyandığında karnında bir tokluk ve hâlinde bir dinçlik hissetti. Ancak; kabîle mensuplarının, açlıktan çıkardığı iniltiler insanı, perişân ediyordu.

Halime'lerin çelimsiz bir merkep, sütü çekilmiş bir deve ile bir miktar koyun ve keçileri, bütün servetlerini meydana getiriyor.

Beni Sa'd aşiretinin çocuk emziren hanımları, ilkbahar ve sonbaharda Mekke'ye inerler; her kadın bir bebek alır, ona süt annelik eder, terbiye ve yetişmeleri ile meşgul olur; Bâdiyenin güzel suları ve kekik kokan yayla havasında serpilip gürbüzleşen çocuklar, bir kaç sene geçince ailelerine geri verilir ve karşılığında bol kazanç elde ederlerdi.

Bu, öteden beri sürüp gelen bir âdetti. Böylece hâli vakti yerinde olan aileler, çocuklarını Mekke'nin bunaltıcı havasından kurtararak, daha iyi bir iklimde ve mürebbiyeler nezâretinde büyütürlerdi...

O günlerde kabilenin genç hanımları, süt annelik yapacakları bebeği bulmak üzere Mekke'ye doğru yola çıkma hazırlığında. Kafileye katılan Halime ve kocası, yanlarına çocukları ile merkep ve deveyi de aldılar.

Kervan, kona-göçe şehire doğru yürürken, gâibten bir ses geliyor:

- Ey Beni Sâ'd kadınları, çabuk olun; çabuk olun ki Mekke'de doğan eşsiz çocuğu göresiniz.

Bu sözleri duyan Beni Sa'd'ın genç hanımları daha hızlandılar. Halime, merkebin üstünde, önünde Damra. Hayvan açlıktan zor yürüyor. Bitkin ve mecâlsiz. Hâris, hanımını uyarıyor:

- Gayret, daha çabuk Halime! Kervanın şehre varmasına bir şey kalmadı; bizse hâlâ buradayız. Öbür kadınlar eşraftan çocukları alacaklar. Korkarım eli boş döneceğiz. Sonra müteessir olursun.

Halime hâtun, ne kadar uğraştıysa arkadaşlarına yetişemedi.

O, böyle yolları aşmak için didinirken, sağından solundan sesler geliyor. Yine meçhûl, yine ümit veren yeni haberler taşıyan sesler:

- Müjdeler sana Halime! O nûru emzirme saâdeti senin olacak...

Kervan, arayı açmış! Halime'ler çok geride. Bir dağın eteğinden geçiyorlar. Sarp dağ yarığından upuzun boylu biri, Halime'ye görünüyor. Elinde bir mızrak var. Halime ürküntülü. Adam elini merkebin üstüne koyarak konuşuyor:

- Ey Halime; Hak teâlâ sana müjdeler yolladı. Ben seni şeytandan ve düşmandan korumakla vazifeleyim...

BUGÜNKÜ SOHBET · 12 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10588

Üzüntü sonsuz sevince dönüştü

Halime Hâtun, emzirecek çocuk bulmak üzere, kocası ile beraber Mekke'ye gitmek üzere yola çıktı. Yolda akşam olduğundan, Mekke'ye üç kilometre kadar mesâfede olan bir handa geceyi geçirdiler.

Yorgun yolcular, erkenden yataklarda. Halime, yine bir rü'yâ görüyor: Baş ucunda yeşil bir ağaç. Dalları ile O'nu gölgeliyor. Ağacın ortasından ikinci bir ağaç

uzuyor; bol meyveli bir hurma bu. Benî Sa'd kızları Halime'nin etrafında pervane olmuş dönüyor ve bir taraftan da tatlı tebessümlerle O'na iltifatlar yağdırıyorlar.

- "Sen bizim melikemizsin, sen bizim sultanımızsın." İkinci ağaçtan bir hurma tanesi yanına düşer. Hurmayı alıp yiyen Halime, ondaki lezzeti efendimizi emzirinceye kadar, damağında duymaya devam edecektir.

Rü'yâyı kimseye açmaz. Belli ki bir şeyler olacak, bir şeyler yaşanacak. Meçhul sesler, yalnız O'nun gözüne görünen insanlar, tadı uyanıkken de devam eden rü'yâlar!.. Bu sebeple rü'yâsını açıklamaz; herşeyi seyrine bırakır.

Ertesi sabah bir pazartesi. Yine yola koyuldular. Az sonra, Mekke, kerpiç evleri ile yavaş yavaş ufuktan yükselmeye başladı.

Muhammed sallallahü aleyhi ve sellem efendimiz, dünyaya gelince kendilerini ilk bir hafta kadar anneleri; dört aya yakın da Ebû Leheb'in câriyesi Süveybe Hâtun, oğlu Meshur'la birlikte emzirdi.

Ebû Leheb, Peygamber efendimizin amcası. Süveybe, doğum vuku bulunca, hemen efendisine koşarak "bir yeğeniniz oldu" diye müjde verdi.

İleride amansız bir İslâm düşmanı kesilecek olan Ebû Leheb, çok sevindi. Bu sevinç sırf akrabâlık sebebiyle de olsa, Habibullah'ın dünyayı teşrifine sevinmesi, O'nun, Cehennemde pazartesi günleri azâbının hafiflemesine yol açacak; ve yeğeninin doğum gününde, parmaklarının arasından akan suyu emerek sükûnet bulacaktır.

Ebû Leheb keyifli. Bir yeğeni olmuş; sülâlesi bir kişi daha kazanmıştır. Bu keyifle Süveybe'yi âzâd etti. Süveybe, artık hür bir kadın. Sevgili Peygamberimizin âlemlere rahmet oluşundan ilk istifade eden insanlardan biri süt annelerinden Süveybe Hatun. Daha önce Hazret-i Hamza'yı, sonradan da Ebû Seleme'yi emziren şanslı kadın.

Ancak O mübârek çocuk, hep Mekke'de kalamaz. Âdet gereği O'nun da gelen süt annelerden biri ile anlaşılarak yaylalara gönderilmesi lâzımdır.

Abdülmuttalib, Kureyş'in emiri olsun da torununu bunaltıcı Mekke sıcağında büyütsün. O nârin yavru, bu iklime nasıl dayanır; kendisi nasıl tahammül ederdi?!. Nitekim asil insanlar diyârı Benî Sa'd'dan çocuk arayan hanımlar da gelmemiş miydi?

Muhammed aleyhisselâm'ı hemen bütün hanımlara teklif ettiler; ama babasının hayatta olmadığını anlayınca "Hem babası yok, hem malı; anne ile dede ne

verebilir ki" diye düşündüklerinden, iki cihân Sultanı'nı kabûl eden olmadı. Herkes, babası zengin çocuk peşinde; herkes, babadan ücret bekliyor. Hâlbuki O yetimin ücretinin madde ile ifadesi mümkün değil. O'nun mükâfatını Allahü teâlâ, ihsân edecektir.

Halime ve kocası yorgun hâlde, Mekke'ye gelebildiler. Üstelik Damra da hasta. Hattâ hayatından ümidi kesmek üzereler. Fakat Mekke'ye vardıklarında yavru gözlerini açar ve annesine gülümser. Halime Hâtun, Damra'yı kocası ile kızı Şeyma'ya bırakarak şöyle hâli vakti yerinde bir ailenin çocuğunu aramaya koyulur. Ama ne gezer. Arkadaşları, ne kadar zengin çocuğu varsa alıp götürmüşler. Halime üzgün. Hattâ geldiğine, bu kadar meşakkati çektiğine çok pişmân oldu.

Fakat yaratılanların en üstününün kendisini beklediğinden haberi yoktu. Resûlullahı alıp memleketine dönünce, Halime Hâtunun bütün dünyası değişti. Sanki dünyada değil, âhırette âhıret ni'metleri içinde yaşıyordu. Bunu kendisi de anlamıştı. Bunun için bütün gayretiyle O'na annelik yapmak için gayret gösteriyordu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 13 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10589

Akîka, Adak ve Sadaka

Akîka, çocuk ni'metine karşılık, Allahü teâlâya şükretmek niyyetiyle hayvan kesmektir.

Akîka, çocukları belâlardan ve hastalıklardan korur. Kıyâmette, ana-babaya ayrı bir şefâ'at eder. Peygamber efendimiz, (Erkek çocuğa iki, kız çocuğa bir akîka kesin!) buyurdu.

İmkânı olanlar, çocukları için mutlaka akîka kesmelidir. Küçük iken kesilememiş ise, âkıl bâliğ olduktan sonra da akîka kesilebilir. Hattâ küçük iken akîkası kesilmemişse, kişi kendisi için de akîka kesmelidir.Peygamberimizin nübüvvetten sonra kendisi için akîka kesmiştir.

Akîka hayvanı ve bedeli ilim tahsili gören talebelere verilirse, müstehab sevâbının yanında ilim yayma, cihâd sevâbı da alınır. Adak hayvanı da böyledir.

İlim tahsil eden talebelere veya ilim tahsili yapan hayır kurumlarına vekâlet yolu ile verilirse, hem vâcib sevâbı alınır, hem de ilim yayma sevâbı alınmış olur.

Adak bir ibâdettir. Bir isteğe, dileğe kavuşmada çok tesirli bir yoldur. Allahü teâlâ yaptığı bu ibâdet hürmetine o dileğini yaratır. Bunun için sık sık adakta bulunmalı, sadaka vermelidir, hayır hasenat yapmalıdır.

Verilen yardımlar, bağışlar aynı zamanda birer sadakadır. Sadaka, yapılan her iyilik ise çeşitli belâları önler. Sadakanın fazîleti çoktur. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Her iyilik sadakadır)

(Hastanızı sadaka ile tedavi edin)

(Suyun ateşi söndürdüğü gibi, sadaka da günâhları yok eder.)

(Sadaka vermekte acele edin; çünkü belâ sadakayı geçemez.)

(Tevâzu eden yükselir, affedenin şerefi, sadaka verenin malı artar.)

(İyilik ömrü artırır, sadaka günâhları giderir ve kötü ölümden korur.)

Malı çok olup da zekât, sadaka vermiyen kimse, sıkıntı içinde yaşar. Hadîs-i şerîfte (Gerçek fakir, malı olduğu hâlde sadaka vermiyendir) buyuruluyor. Az da olsa vermeye alışmalıdır!

İmâm-ı Şâfiî hazretleri, (Almayı seven, vermekten hoşlanmayan kimselerle arkadaşlık etmek uygun değildir) buyuruyor.

Peygamber efendimiz yemîn ederek (Sadaka malı eksiltmez, sadaka vermekle mal eksilmez) buyuruyor.

Sadaka verenin malının bereketi artar. Az malı çok iş görür. Hadîs-i şerîfte (Gizli-açık çok sadaka verin ki rızkınız bollaşsın, yardıma mazhar olasınız ve duânız kabûl edilsin) buyuruluyor.

Kısacası, ilim tahsili yapılan yerlere gerek akîka şeklinde gerekse doğrudan yardım, sadaka şeklinde yapılan yardım, insanı kazalardan belâlardan korur. Dünyada, sıhhat ve âfiyet içinde bir ömür sürmeye sebep olur. Ayrıca farz olan cihâd ve ilim yayma sevâbına kavuşulur. Böylece yardım yapan kişi, hem dünyada hem de âhırette çok büyük ni'metlere kavuşmuş olur.

İlim yaymanın sevâbını sevgili Peygamberimiz şöyle ifade buyuruyor:

(Bütün ibâdetlere verilen sevâb, Allah yolunda gazâya verilen sevâba göre, deniz yanında bir damla su gibidir. Gazânın sevâbı da, emr-i ma'rûf ve nehy-i anilmünker ya'ni dînin emir ve yasaklarını yayma sevâbı yanında, denize göre bir damla su gibidir)

İhlâs Vakfı, Öğrenci Yurtlarında binlerce üniversiteli fakir öğrenci ve bilhassa Türk dünyasından gelen muhtaç öğrencileri barındırmaktadır. Onların et ve gıda ihtiyâcı için vekâlet alarak, akîka ve adak hayvanlarının kesilmesini ve etlerinin ilim talebesi olan bu öğrencilere verilmesini temin etmektedir. Bu sebeple çocuklarının ve kendilerinin akîka hayvanını alıp kesmek ve yurtlarda kalan öğrencilere vermek isteyenler, İhlâs Vakfı idarecilerine vekâlet verebilir. Böylece hem akîka sevâbı, hem de ilim yayma sevâbı hasıl olur.

Gerçek manada, dîne hizmet eden İhlâs Vakfı gibi hayır kurumlarına her ne şekilde olursa olsun yardım eden, hadîs-i şerîfte ifâde buyurulan bu üç sevâba da kavuşmuş olur.

İhlâs Vakfı'nın merkezi:

---------- Çatalçeşme Sk. No: 17 Cağaloğlu-İst.

Telefon: 511 66 73 Fax: 513 68 57

BUGÜNKÜ SOHBET · 14 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10590

Ne kuraklık ne de sıkıntı kaldı

Süt annesi Halime Hâtun, Peygamber efendimizi Mekke'den alıp Bâdiye yaylasına yönelince, gelirken ite kaka zorla sürdüğü merkebin çevikliği karşısında arkadaşları şaşırdılar. Bir kısmı:

- Halime neler oluyor ayol! Yetişemiyoruz sana. Şunun yularını biraz dizginle de kavuşalım, diye seslenirken, bazıları:

- Bu hayvan, Mekke'ye gelirken kendini bile taşımaktan âciz merkep değil mi yoksa? diyorlardı.

- Evet aynı merkep, cevabını alınca da zeki kadınlar:

- Bunda bir sır olmalı, diyorlardı.

Artık Mekke gerilerde kalmıştı.

Kervan, kıvrılan patikada ahenkli adımlarla Bâdiye yolunu katederken Halime, âdetâ arkadaşlarından ayrı bir âlemde yol alıyordu.

Tabiat, elem verici bir hâlde. Yer demir, gök bakırcasına her taraf kupkuru. Ama, kervan nereye konsa çevresinden hayat fışkırıyor. Biraz evvelki göz bıktıran, gönül yıldıran manzara, yerini zümrüt renkli bir iklime bırakıyor.

Yorulacak kadar gittikten sonra bir münasip yerde yine mola verdiler. Daha önce başkaları da gelmiş. Bir de ihtiyar bir adam var.

Kadınlar, Halime anneye görüp işittiği garip hâlleri yaşlı kişiye aktarmasını ricâ ediyorlar. Zîrâ hepsi merak içinde.

- Efendim, izin verirsen sana bir şey arzetmek isterim, dedi. Sonra olup bitenleri anlattı.

Halime, safçasına sorup cevap beklerken, bir çılgınlıkla karşılaştı. Sakalının her kılından kötülük akan yaşlı şahıs, yerden bir avuç toprak alıp başına saçtıktan sonra gözünü, göğün derinliklerine dikip ağlayıp haykırmaya koyuldu ve merhametsiz çatlak dudaklarından mel'unca laflar döküldü:

- Ey Ehl-i Huzeyl, bu çocuğu öldürün! O büyüdüğünde bütün dünyaya hükmedecektir. İlahi emri alacağı günü bekliyor!..

Süt anne dehşetli korktu ve sür'atle karanlık bakışlı ihtiyarın yanından ayrılarak kervanla birlikte Bâdiye'ye vâsıl oldular.

Yetimliği yüzünden kimsenin almadığı yavru, Hâris'in evine geldikten sonra bu hâne, her türlü sıkıntıdan uzak oldu. Yokluğun yerini bolluk almış, üzüntüler neş'eye dönmüştü. Develeri, koyunları bol süt veriyordu.

Bütün Benî Sa'd kabilesinin sürüsü aynı kırlarda yayıldığı hâlde, öteki koyunların bitkinliğine mukabil Hâris'in hayvanlarındaki bu canlılık, komşularda kendi çobanlarına karşı kızgınlığa yolaçıyor ve onları beceriksiz buluyorlardı.

Benî Sa'd erkekleri, koyunları sütsüz ve bir deri bir kemik gördükçe çobanlara çıkışıyorlardı.

- Hâris'in çobanı hayvanlarını nerde otlatıyorsa, siz de bizimkileri oraya götürün!..

- Evet, sürüyü aynı yerlerde gezdiriyoruz. Lâkin bizimkiler böyle, onlarınki öyle..

- Sebep?

- Siz bilmezseniz biz hiç bilemeyiz!..

Benî Sa'd mensupları beyhûde üzülüyordu. O, bütün âleme rahmet olarak gelmişti ve oraya varışının bereketi elbette zuhur edecekti.

Niketim, kısa bir süre sonra Bâdiye yaylasında ne kıtlık kaldı, ne sıkıntı, ne kuru ağaç... Tabiat yeniden renk renk, koku koku canlandı. Solgun yüzlere kan, kaygılı kalblere şevk geldi...

Halime anne, O'nu öz çocuklarından çok seviyor. Halime anne, O'nun üstüne titriyor...

BUGÜNKÜ SOHBET · 15 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10591

Beşikteyken konuştu

Gelişi ile kurak Bâdiye yaylasını bolluk ve berekete kavuşturan gül kokulu bebek, derin seziş ve engin kavrayışlı süt annenin ihtimamında büyüyor. Halime ve kocası, gül kokulu bebeğe hayran ve vurgunlar... O'nu ilk tanıdıkları dakikadan bu tarafa hârikuladelikler artarak devam ediyor.

Görünüşte süt annenin engin titizliğinde, hakîkatte ise ilâhî himâyede büyüyen, insanlığın sultanı sallallahü aleyhi ve sellem, iki aylık iken emeklemeye başladı; üçüncü ayda ayakta durabildi. Dördüncü ayda duvara tutunarak yürüyebildi. Yedi aylık olduğunda sağa-sola gidebiliyordu.

Konuşmaya başlaması da peygamberliğine müjde taşıyan başka bir hikmet... Sekiz aylıkken daha beşikteyken anlaşılacak kadar, dokuzuncu ayda açık bir lisânla konuştu. Konuştuğunda ilk defa ve yüksek sesle:

- Lâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber. Velhamdülillâhirabbil âlemin / Kendinden başka ilâh olmayan âlemlerin Rabbine hamdolsun, dedi ve bundan sonra "Bismillah" demeden hiçbir işe başlamadı.

On aylık olduğunda, ok atan öbür çocuklarla beraber O da ok atıyordu. Yayla ahâlisi hayretle:

- Sen kimsin ey çocuk? diye soruyorlar.

Emsâlsiz çocuk:

- Ben arabın en hayırlısıyım. Harbde bahadır, mızrak atmada kuvvetliyim. Güzel ve heybetli görünüşlüyüm. Künyem, Abdülmuttalib oğlu Abdullah oğlu Muhammed'dir.

İki yaşına geldiğinde, dört yaşındaki bir çocuk gibi gürbüzdü.

Daha o yaşlarda mübârek işlerde sadece sağ elini kullandığı dikkat çekiyor. Hazret-i Halime anlatıyor:

- Benden iki sene süt emdi. Bu zaman zarfında daima tertemizdim. Ak-pak yavrum, gece ve gündüz muayyen vakitlerde ihtiyacını görür, temizliği gaibden yapılırdı.

Allahü ekber kebîren, velhamdülillahi kesîren ve sübhânallahi bükreten ve asîlen / Allah, büyüklerin en büyüğüdür. Övgülerle en çok övülmek Allaha mahsûstur. Sabah ve akşam noksan sıfatlardan tenzih ve kemâl sıfatları ile vasıflandırılarak tesbih edilmeye lâyık olan ancak Allahtır.

Sevgili makâmındaki asîl çocuğun sütten kesildiğinde, bu duâyı okuduğunu yine Halime anne haber veriyor. O'na, hizmet etme devlet ve ni'metine eren aziz süt anne, gözlerinde saâdet ışığı; inciden kelimelerle anlatmaya devam ediyor:

Diğer çocuklar gibi kat'iyyen ağlayıp yaramazlık yapmazdı. Cıvıl cıvıl oynayan küçüklerin bu çekici oyunlarına katılmaz ve "Biz, oyun için yaratılmadık" derdi.

Sonraki yıllarda bizzat Sevgili Peygamberimiz, doğumlarına dâir bir vak'ayı şöyle dile getirmişlerdir.

- Dünyaya geldiğim Pazartesi gecesi Yüce Allah, yedi kat göğü meleklerle doldurdu ki, sayılarını kendisinden başka kimse bilmez. Bu melekler, kıyâmete kadar tesbih ve takdis ile meşgullerdir. Sevâbını ismim söylendiği vakit isteyerek ve severek bana salevât okuyanlara bağışlarlar.

Babasız diye herkesin almaktan kaçtığı yetim sebebiyle, bu yayla evi, bolluk ve bereketten yüzüyordu. Ne kadar mes'ud ve ne kadar huzurlu idiler... Fakat eşsiz çocuk, artık sütten kesilmişti. Bu ise O'nun dönüşü demekti. Bu nûrdan ayrılığa nasıl dayanabileceğini düşünüyordu Halime ana.

BUGÜNKÜ SOHBET · 16 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10592

Böyle güzel yüz görmemiştim

Halime Hâtun'un süt anneliği artık sona ermek üzereydi. İki sene ne de çabuk geçmişti. Varlığı sadece o muhterem aileye değil, bütün kabileye ilâhî rahmetin inmesine vesîle oluyordu. Halime, Hâris ve çocuklarına, O'ndan uzak kalmak ve güneş yüzünü görememek çok zor geliyordu...

Süt anne Halime Hâtun, nebîler sultanını gördüğü ilk ânı hatırladı ve yanındakilere şöyle anlattı:

Süt gibi beyaz bir sofa sarılmış; altına bir yeşil ipek kumaş serilmişti. Sırt üstü uyuyan yavrunun güneş gibi parıldayan yüzünden başka, alnında nûr-u ilâhi görülüyor ve bebekten misk kokusu geliyordu. Yumuşak adımlarla yanına sokuldum. Uyandırırım diye korkuyorum. O'na bin can ve bin gönülle âşık oldum. O sırada bütün damarlarımdan göğsüme süt aktığını duyuyorum. Elimi mübârek göğsüne koyarak severken uyandı; gözlerini açıp bana baktı ve gülümsedi. Böyle güzel yüzü ömrümde görmemiştim. Gözlerinden çıkan bir nûr, göklere yükseldi. İki kaşının arasını öptüm. Berrak gökler misâli aydınlık yüzünü örterek, incitmeden kucağıma aldım. Sedire oturup sol göğsümü verdim, almadı; sağımdan emdi; ve daha sonra da bir gün bile solumdan emmedi. Sol göğsümü süt kardeşi Damra'ya bırakmıştı.

Peygamberimiz, doymadan, Damra annesinin yanına gelmiyor. Halime Hâtun emzirme sonrasında, kâinatın efendisinin ağzını silmek istediği her defasında görünmez pamuk ellerin bu hizmeti yaptığını hayretler içinde takip ediyor.

Nur yavruyu yüreklerine oturan bu acı duygularla Mekke'ye getirdiler. Halime, ince ve zarif arapçasıyla efendimizi annesine, sevgisinin bütün sıcaklığı ile anlata anlata bitiremedi.

Annelerin en şanslısı ve en ulvîsi, şüphesiz memnun ve mütebessim ve belki de gözlerinde billur damlalar:

- Oğlum yüksek şan sahibidir.

Halime anne:

- Vallahi, yavrunuzdan daha üstün bir insan görmedim, diyerek Âmine Hâtunu doğruladı.

Ve bundan sonra pırlanta çocuğu yine beraberinde götürmek için dökmedik dil bırakmadı... Mekke sıcaktı, vebâ hastalığı yaygındı. Çocuk farklı iklimden geliyordu. Allah, muhafaza buyursun sıhhatine bir zarar olabilirdi.

Amine ciğerpâresine olan derin hasretini birazcık olsun dindirdikten sonra; yerlerde ve göklerde övüleni, ondaki bu muhabbet ve ikna kabiliyeti sebebi ile yine kadir-kıymet sahibi, insan evlâdı Halime'ye emânet etti.

Süt anneyi dinleyelim:

O hazreti alarak yurdumuza yöneldik. Yolda giderken Habeş hıristiyanlarından bir grup ile karşılaştık. Kâinatın seçkini, hemen dikkatlerini çekti. Evlâdımı bir zaman süzdükten sonra bizi suâl yağmuruna tuttular; ve sırtına bakarak mührü ve ceylan gözlerindeki hafif kırmızlığı görüp sordular:

- Oğlunuzun göz ağrısından şikâyeti olur mu?

- Hayır, hiç olmadı.

- Bu çocuğu bize verir misiniz? Karşılığında ne isterseniz ödemeye hazırız. Bizim kitabımızda "Dünyaya gelecek bir Peygamber kaldı" diyor. O peygamber, ya geldi veya gelmesi yakındır. Çocukta bildirilen Peygambere ait izler görüyoruz. Teklifimize râzı olursanız bize büyük iyilik etmiş olursunuz.

Halime ve kocası, bu ıssız yolda karşılarına çıkan adamlardan bayağı korkmuşlardı. Bu sebeple son sür'at oradan uzaklaşarak evlerine gidene kadar hiç durmadan hayvan koşturdular.

Bâdiye'ye sabah serinliğinde ve büyük yorgunluklarla girmişlerdi. Halimelerde huzur şimdi yine elle tutulacak kadar canlı. Çünkü O, dönmüştü...

Esselâtü vesselâmü aleyke yâ Resûlâllah.

BUGÜNKÜ SOHBET · 17 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10593

Dünya aydınlığa kavuştu

İslâm dînî, dünyayı karanlıktan kurtarmıştır. İnsanlara huzuru, saâdeti getirmiştir. Eğer islâm dînî olmasaydı, insanlık bugünkü medeniyet derecesine, ilimde ve fende bugünkü seviyesine erişemezdi. İnsanı insan yapan, onu insanlık derecesine tekrar yükselten islâmiyet olmuştur.

İslâm dininde, ilmin çok yüksek bir yeri vardır. Muhammed aleyhisselâm, (İlim Çin'de de olsa, onu alınız) buyurmaktadır. İşte islâm dînî, ilme böyle önem veren bir dindir. O zamanın imkânları ile gidilmesi, ulaşılması çok zor olan Çin'de bile ilim, fen varsa gidin, alın, diye emretmektedir.

Hıristiyanlar, ilme önem vermedikleri gibi, insana da önem vermemişlerdir. 1849 senesinde Beyrut'ta basılan ve papazların yazdığı bir kitapta, papayı kabûl etmediği için 230.000 protestanı katoliklerin katlettiği yazılıdır.

Kraliçe Elizabet'in emri ile, katolik râhiplerinden ve din adamlarından çoğu gemilerle götürülüp, denize atılmıştır. Bu zulüm ve fâciaları geniş olarak anlatan ciltlerle kitap yazılmıştır. Bu ve bunun gibi yüzlerce olay müslümanlara "Vahşî" diyen hıristiyanların esas kendilerinin vahşî olduklarını, papazların yazdığı kitaplar ispat etmektedir.

1494 senesine gelinceye kadar, Avrupalılar vahşet, cehâlet, pislik içerisinde olup, nasıl bir hayât yaşadıkları gâyet açık bilinmektedir. Hıristiyanlar bu hâlde iken o asırlarda Asya, Irak, Hicâz, Mısır ve Endülüs'te yaşayan müslümanlar, o zamana göre ilim, teknik ve sanâyide zirveye ulaşmışlardı.

Hattâ, bugün Avrupa'da yürürlükte olan kanûnların kaynakları, Endülüs ve Mısır kütüphanelerindeki islâm âlimlerinin kitaplarıdır. Papalık yapmış ikinci Sylvestre'nin bile, Endülüs üniversitelerinde müslüman profesörlerden ilim tahsîl ettiği tarihlerde yazılıdır.

Avrupalıların kullanmakta oldukları romen rakamları da, bütün fen ilimlerinin esası olan matematik işlemlerini yapmağa müsâit değildi. Müslüman mekteplerinde okurken, arabî rakamlar ile bu işlerin kolay yapıldığını öğrenince, bu rakamları kendileri de, kullanmağa başladılar.

Bu hâl, fende ilerleme sebeplerinden biri oldu. Bütün bunlar bilinince dînin, ilim ve fennin ilerlemesine ne gibi tesîrleri olduğu anlaşılır ki, bundan hıristiyanlardan önce müslümanlar istifâde ederler.

Çünkü, bugün ellerdeki dört İncîlin hiç birisinde devletler hukûku, sanat, ticâret, ziraat gibi medeniyet vâsıtalarını emreden bir cümle dahî yoktur. Buna mukâbil İslâmiyet, ilim, sanat, ticâret, ziraat ve adâleti emretmiştir. Bütün islâm devletleri, bu esâslarla idâre olunduğundan, medeniyet ancak islâm memleketlerinde olduğu gibi, dünyanın en imâr edilmiş beldeleri de islâm memleketleri olmuştur.

Hıristiyanlar, islâm memleketlerindeki bu zenginliğe kavuşmak istemiş, bunun için dalgalar hâlinde, haçlı seferleri tertip etmişlerdir. Haçlı seferlerinin asıl gâyesi, islâm memleketlerinin zenginliğini yağma etmek idi.

Medenî(!) denilen hıristiyanlar, vahşî dedikleri müslümanlardan Kudüs'ü kurtarmak iddiasıyla "Haçlı Seferleri" tertip ettiler. Hâlbuki, o zamanki hıristiyanlar, yarı vahşî bir hâlde yaşarken, müslümanlar medeniyette son derece ilerlemişler, ilim, fen, san'at, ziraat ve tıpta ilerleyerek dünyaya rehber olmuşlardı.

Müslümanların bu yüksek medeniyeti, zengin olmalarına sebep olmuş, büyük bir refâha kavuşmuşlardı. Bu yüksek refâh derecesi, yarı aç, yarı çıplak olan hıristiyan milletlerinin gözünü kamaştırıyor, müslümanlara haset ediyorlardı.

Bu hasetlerinden dolayı, İngilizlerle Yahûdîler, kaba kuvvetle yapamadıklarını, yalanlarla, iftirâlarla ve para, makam va'd ederek, müslüman evlâtlarını aldatıp, Osmanlı İslâm devletini asırlarca uğraşıp neticede yıktılar. Gençler arasına dinsizlik, ilericilik, modasını yaydılar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 18 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10594

"Beni Kime Şikâyet Edeceksin?!"

Avrupa'da, kralların, istediği kimseyi astırdıkları, istediği kimseyi hapsettikleri ya'nî tam bir diktatörlük ile ülkelerini idâre ettikleri zamanlarda, müslüman ülkelerde, Sultanlar, müslüman olsun, gayr-ı müslim olsun, herkese adâlet ile

muâmele ediyorlardı. Tarihte bunun örnekleri çoktur. Bunlardan birkaç tanesi şöyle:

Sultan Selim Hân'ın şeyhülislâmlarından, Zenbilli Ali Efendi, yolda, elleri bağlanmış kişilere rastladı. Bu kişilere sordu:

- Nedir bu hâliniz?

- Biz tüccar kimseleriz. Alış-verişimizi sultanın emrine göre yapmadığımız zannedildiği için bizi tutuklattı.

Bunun üzerine, Zembilli Ali Efendi, Pâdişâhın huzûruna varıp dedi ki:

- Pâdişâhım, tüccarlara haksızlık yapılmış. Bunların serbest bırakılması lâzımdır. Bunlar senin emrine aykırı bir iş yapmamışlar.

Pâdişâh bu âni çıkışa kızdı:

- Ben sana ne demiştim? Benim yaptığım siyasî işlere sen karışmayacaksın dememiş miydim?

- Burada müslümanların, haksızlığa uğraması, zulm görmesi mevzûbahis. Bunun için, şeyhülislâm olarak, buna müdâhale etmem benim vazîfemdir. Karışmazsam, vazîfemi yapmamış olurum.

Yavuz Sultan Selim, korkusuzca hakkı savunan, Ali Efendi'nin bu hareketine çok memnûn oldu. Yanlış bir iş yaptığında kendisini îkâz edecek bir din adamı bulunduğu için Allahü teâlâya şükretti. Sonra tüccarları salıverdi.

Kânûnî Sultan Süleyman Hân, Budin seferinden dönerken, Edirne yakınlarında, bağların, bahçelerin içinden askerler yollarına devam ediyorlardı. Halk sevinç içinde sultanı karşılıyordu.

Köylünün biri ısrarla pâdişâhı görmek istiyordu. Görevliler pâdişâha yaklaştırmıyorlardı. Bu durumu fark eden pâdişâh:

- Bırakın gelsin, dedi.

Kânûnî, gelen kimseye sordu:

- Derdin nedir ey müslüman?

- Sultanım. Bizler fakir köylüleriz. Birkaç dönüm, bağ bahçe gibi arâzimiz vardır. Dünden beri askerleriniz, ekinlerimize ve bağlarımıza zarar verdiler. Ya zararlarımızı ödersiniz veyâhut da sizi şikâyet ederim.

- Söyler misin beni kime şikâyet edeceksin?

- Peki size Kânûnî demezler mi pâdişâhım. Seni kânûna şikâyet ederim kânûna...

Kânûnî, ihtiyar köylünün, kendisi ile böyle rahat bir şekilde konuşmasına hakkını arayabilmesine çok sevindi. Zararını hemen tazmîn ettirdi.

Osmanlı devleti kuvvetli olduğu dönemlerde adâlet, en iyi şekilde korunmuş, herkese âdil muâmele yapılmıştır.

Tarihe bakıldığında açık olarak görülmektedir ki, İslâm devletleri, adâlete bağlılıkları nisbetinde, kuvvetlenmişller, galip gelmişler. Fakat aynı, millet, aynı ordu, adâletten uzaklaşınca, başarıları azalmıştır. İslâm devletlerinin kurulması, yükselmesi, durması ve çökmeleri de hep adâlete bağlılıkları nisbetinde olmuştur.

Osmanlı devleti duraklama ve gerileme dönemlerine girince Avrupa devletleri, değişik yollarla, Osmanlı adâletine müdâhale etmeye başladılar.

Böylece Osmanlı devletindeki, adâlet, halkın birliği, beraberliği bozulmaya başladı. Kendilerine asırlardır, çok iyi muâmele edilen gayr-ı müslim halkta, kışkırtma neticesinde, kıpırdanmalar başladı. Zaten Avrupa'nın da maksadı buydu. Çeşitli ırktaki insanları, bağımsızlığa teşvîk ediyorlardı. Osmanlının zayıf bir zamanını yakalayıp, Tanzîmât fermânını imzalattılar. Bu, yıkılışın başlangıcı oldu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 19 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10595

Rahatlık Cennet-i a'lâdadır

Barbaros Hayreddin Paşa, Cezâyir'i ve çevresini ele geçirip, buralarda hâkimiyetini kurduktan sonra, seferin birine kendisi çıkmayıp, Sinan kaptanı Serasker olarak gönderdi.

Bundan sonrasını kendisi şöyle anlatır:

Sinan kaptanı gönderdikten sonra, kendi kendime:

- Elhamdülillah, Allahü teâlânın yardımı ile nerede düşman varsa yola getirdik, bize baş kaldıracak düşman bırakmadık. Gazâ yoluna da tekneleri göndererek boş bırakmadık. Artık biraz da kendi rahatımıza bakalım, dedim.

O gece bir rü'yâ gördüm. Rü'yâmda ak sakallı, nûrânî yüzlü bir zât dedi ki:

- Yâ Hayreddin! Yalan dünyada rahat olmaz. Rahat, Cennet-i a'lâda olur. Seferlere devam et! Sana müjdeler olsun ki, adanın fethi yakındır. Cenâb-ı Hakkın yardımı seninledir.

Uyanınca, hatâmı anlayıp, tevbe ettim. Bahsedilen ada, Cezâyir'in yakınında bir ada idi. Kâfirlerin elinde idi. Kendi kendime:

- Gördün mü erenlerin yüce himmetini. "Biraz da kendi rahatımıza bakalım" sözümüzü beğenmediler. Elhamdülillah ki, bizi îkâz ettiler, dedim.

Bu îkâzın şükrü olarak, fakirlere sadakalar dağıttırdım. Açları doyurdum, elbisesizleri, giydirdim.

Sonra da hemen hazırlıklara başladım. Kâfirler bu adanın savunmasını iyi yapıyorlardı. Bunun için alınması çok zordu.

Seferden önce bir gece:

- Yâ Rabbî, sen bize yardım et, adayı almamızı nasîb eyle, diye duâ edip yattım.

O gece yine rü'yâmda erenler göründüler, bana:

- Ey Hayreddin, sen kalbini rahat tut, niyyetini hâlis eyle! Adanın fethi yakındır, dediler.

Uyanınca, Rabbime şükrettim. Yüzümü yerlere sürüp sabaha kadar ibâdet ettim.

O gün, Sinan kaptan seferden döndü. Neş'e içinde, limana girdiler. Otuzbeş gemi, ganîmet ile dolu olarak dönmüşlerdi. Birçok da top getirmişlerdi.

Topları adaya karşı çevirip, teslim olmaları için haber gönderdim. Fakat kabûl etmediler. Epey karşılıklı top atışı yaptık, kale düşmüyordu. Bir gece sabaha kadar ibâdet edip yalvardım. Ağlıyarak şöyle duâ ettim:

- Yâ İlâhel âlemîn! Şüphesiz sen her şeyi kolaylaştırıcısın! Şu kalenin fethini ben zayıf kuluna kolaylaştır. Beni din düşmanlarının önünde hor ve hakîr eyleme! Nusret ve kuvvet verici sensin. Sana sığındım, sana güvendim.

Sonra da bir ara gaflet bastırdı. Uykuya daldığımda, nûr yüzlü bir ihtiyar:

- Ey Hayreddin! Niçin elem çekersin. Gönlünü hoş tut! Herşeyin bir vakti, saati vardır. Vakitsiz kuş bile uçmaz. Filân gece, askerlerini teknelere doldur, filânca saat kalenin filân yerinden hücum edin! Hak teâlânın yardımı sizin iledir, dedi.

Sabah olunca, teknelerin hepsini denize indirdim. Gece olmasını bekledim. O saat gelince zifiri bir karanlık peydâ oldu. Rahat bir şekilde, adaya çıktık. Kalenin burçlarına âit lâğımları ya'nî yer altı yollarını bulup askerlerim burçlara çıktı. Kaleyi fethettik.

Bunu duyan, İspanya Kralı çılgına döndü. Haberi getiren, kimseyi öldürttü.

Müslümanların işlerini kolaylaştıran, Cenâb-ı Hakka niyâzda bulundum. Secdeye kapanıp:

- Yâ Rabbî! Kuvvet ve nusret verici sensin. Ben senin zayıf bir kulunum. Yaptıklarımı kendimden bilmekten muhâfaza eyle! Ben sadece bir vasıtayım. Beni her zaman hayırlı işlere vesîle kıl! Her zaman İslâmı yaymakla meşgûl eyle, diye yalvardım.

BUGÜNKÜ SOHBET · 20 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10596

Medenî insan

Medenî bir insan, her şeyden önce güzel ahlâklı, dürüst ve çalışkandır. Önce iyi bir din terbiyesi almış, fen bilgilerini de öğrenmiştir. Sözü özü doğrudur. İşlerini son derece dikkat ile başından sonuna kadar takip eder.

Dîninin emir ve yasaklarına titizlikle uyar. İbâdetlerini aslâ terk etmez. Çocuklarının îmânlı, ahlâklı yetişmelerine çok önem verir. Onları kötü arkadaşlardan, zararlı yayınlardan korur. Zamanın kıymetini bildiği için, her işini dakikası dakikasına yapar. Sözünde sâdık olur.

Din ve dünya vazîfelerini bitirmeden içi rahat etmez. Bir işi yarına bırakmak şöyle dursun, yarın yapılacak bir işi bugün yapar. Ecdâdımızda bütün bu özelikler vardı. Ecdâdımızın bu meziyetlerine sahip olursak, biz de maddî ve ma'nevî yükselir, her işimizde başarılı olur, Rabbimizin rızâsını kazanırız.

Medenî insan, güzel ahlâk sâhibi ve zamanının fen bilgilerinde yükselmiş olan kimsedir. Fende ilerlemiş, ağır sanâyi kurmuş, fakat ahlâkı bozuk olan kimseye, medenî denilemez. Buna, zâlim, eşkıyâ ve diktatör denir. Fen ve sanatta geri ve ahlâkı bozuk olanlara, Vahşî denir.

"Medeniyet", ta'mîr-i bilâd ve terfîh-i ibâddır. Ya'nî, şehirler yapmak ve insanlara hizmettir. Bu da, fen ve sanat ve güzel ahlâk ile olur. Kısacası, fen ve sanatın güzel ahlâk ile birlikte olmasına "Medeniyet" denir.

Medenî insan, fen ve sanatı, insanların hizmetinde kullanır. Zâlimler ise, insanlara işkence yapmakta kullanır.

İnsan, medenî olarak yaratılmıştır. Ya'nî, öyle yaratılmıştır ki, birbirleri ile karışmak, bir arada yaşamak, yardımlaşmak zorundadırlar. Hayvanlar, medenî yaratılmadı. Şehirde birlikte yaşamaya mecbûr değildirler. İnsan nazik, zayıf yaratıldığı için, pişmemiş yemek yiyemez. Gıdâ, elbise ve binânın, hazırlanması lâzımdır. Ya'nî, sanatlara ihtiyaç vardır. Bunun için de, araştırmak, düşünmek ve tecrübe yapmak, çalışmak lâzımdır.

Herkese iyilikte, ihsânda bulunmalıdır. Hadîs-i şerîfte, (Herkes, kendisine ihsân edeni sever. Bu sevgi, insanın cibilletinde, yaratılışında mevcûttur) buyuruldu. Nefsine düşkün olan, nefsinin arzûlarına kavuşmak için, yardım edenleri sever. Akıl ve ilim sâhibi ise, medenî insan olmasına yardım edenleri sever. Kısacası, iyiler iyileri sever. Kötü kimseler, kötüleri severler.

Bir kimsenin sevdiklerine, arkadaşlarına bakarak, onun nasıl adam olduğu anlaşılır. Dosta, düşmana, müslümana ve kâfire, bid'at sâhiblerinden başka, herkese, tatlı dil ve güler yüz göstermelidir.

İnsanlara yapılacak en faydalı ihsân, en kıymetli hediye, tatlı dil ve güler yüzdür. İneğe tapan kâfirleri görünce, ineğin ağzına saman vererek, düşman olmalarına mâni olmalıdır. Kimse ile münâkaşa etmemelidir. Münâkaşa, dostluğu azaltır, düşmanlığı arttırır. Kimseye kızmamalıdır. Hadîs-i şerîfte, (Gadab etme!), kızma buyuruldu.

Medeniyet demek, yalnız ilim ve fen demek değildir. İlim ve fen, medeniyyet için, ancak bir âlet, bir vâsıtadır. İlimde, fende çok ileri olan milletlere, fen vâsıtalarını ne yolda kullandıklarını incelemeden, medenî demek büyük gaflettir. Pek yanlıştır.

Fabrikaların, motorlu vâsıtaların, gemi, uçak, atom cihâzlarının çok olması, gözleri kamaştıran yeni buluşların artması, medeniyeti göstermez. Bunları medeniyet sanmak, her silâhlıyı gâzi, mücâhid sanmağa benzer. Evet, mücâhid olmak için en yeni harb vâsıtalarına mâlik olmak lâzımdır. Fakat, bunlara mâlik olan, eşkıyâlık da yapabilir.

Peygamberlerin bildirdikleri dinler, hep rahmettir, iyiliktir. Yoksa, bu emirler ve teklîfler, dinsizlerin, din cahillerinin sandıkları ve söyledikleri gibi, külfet, eziyet ve işkence değildir ve akla aykırı değildir.

İnsana, birşey emretmeyip herkesi, kendi başına bırakıp, istedikleri gibi yiyip içmelerini, gezip eğlenmelerini, yatıp kalkmalarını sağlamak, onlara merhamet ve iyilik olmaz. Buna iyilik değil, en büyük kötülük yapılmış olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 21 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10597

Her varlık yok olmaya mahkûmdur

Bugün, modern fizik, kimya ilmi, maddenin kendiliğinden var olamıyacağını bildirmektedir. Duran bir cismi harekete geçirmek ve hareket hâlinde olan cismin hareketini durdurmak veya yönünü değiştirmek için bu cisme, elbette bir kuvvet etki etmesi lâzımdır.

Ba'zı câhillerin zannettiği gibi, bütün bu varlıkların bu nizâm, bu düzen ile kendiliğinden oluverdiğini sanmak, fizik ve kimya kanûnlarını inkâr etmek olur. Atomdan Arşa kadar bütün varlıkları yoktan var eden, ilim, irâde ve kuvvet sâhibi bir yaratana inanmayıp da, bu varlıkları, fizik ve kimya kanûnlarına uymayan bir tesâdüf zannetmek kadar câhillik olamaz.

Bu varlıkları yoktan var eden bir yaratıcının bulunmadığını, herşeyin kendiliğinden meydana geldiğini söylemek, akla uygun değildir. Çünkü, yok iken var olmak bir iştir. Fizik ve kimya kanûnlarına göre, her iş, bu işi yapan bir kuvveti haber vermektedir.

Demek ki, daha önce, bir kuvvet kaynağının bulunması, fen bilgilerine göre, elbette lâzımdır. Her varlığı var eden, önce başka bir varlığın bulunması lâzım olunca, birbirini yaratmak, ezelden ebede kadar sonsuz olarak zincirleme devam etmesi lâzım gelir. Böyle olsaydı, hiçbirşey var olamazdı.

İlk insan, Âdem aleyhisselâm olmayıp da, insanların babaları sonsuz farzedildiğinde, yer yüzünde hiç insanın bulunması lâzım gelir. Çünkü, baba sayısı sonsuz demek, ilk baba yok demektir. İlk baba olmayınca, bunun çocukları da,

ya'nî insanlar da, yok demektir. İnsanlar var olduğundan, ilk babanın da var olması lâzım olur.

Sonsuzdan böyle gelmiş, sonsuza kadar böyle gidecek demek âhırete inanmamaktır. Âhırete inanmak, Allahü teâlâya inanmak gibi çok önemlidir. İmânın şartıdır. Âhıret olmazsa, dünyada karşılığı verilmeyen iyilikler ve cezâsı çekilmeyen fenâlıklar, haksızlıklar, karşılıklarını göremiyecektir.

Bu hâl, en ince san'atları, en ince düzenleri bulunan, bu gördüğümüz âlem için çok büyük bir kusûr olur. En küçük bir hükûmetin, hattâ herhangi bir topluluğun bir adâlet mahkemesi bulunuyor da, kâinat dediğimiz şu muazzam âlemin bir mahkeme-i adâleti bulunmaz mı?

İnsanların hakkını vermek için âhırete ihtiyâç o kadar mühimdir ki, Avrupanın fikir adamları fen yolu ile Allahü teâlânın varlığını anlayamadıkları hâlde, ahlâk üzerinde düşünerek, bu varlığı söz birliği ile kabûl etmektedirler.

Ahlâk üzerinde düşünerek, Allahü teâlânın varlığını anlamak demek, dâimâ aldanabilen ve ma'nevî mes'ûliyyetleri kontrol edemeyen ve herkesteki kuvveti başka başka olan "Vicdân"ın, ahlâkı korumaya kâdir olamaması ve dünyada herşey çok düzgün, çok güzel yaratılmış iken, fazîletlerin değerlendirilmemesi ve nice kötülüklerin yayılmış olması, bu yolsuzlukların âhırette ödenmesine ihtiyaç bulunması demektir.

Fen yolu ile Allahın varlığını anlamayanlara çok şaşılır. Çünkü, atomdan Arşa kadar, canlı cansız her varlıktaki düzgünlüğü ve birbirine akılları şaşırtan kanûnlarla bağlılıklarını meydana çıkaran fen bilgileri, Allahü teâlânın varlığını açıkça göstermektedir.

Dünyadaki haksızlıkların ödenmesi için âhıret adında bir âlemin lâzım olduğu anlaşılarak, buradan da, bunların bir yaratıcısı bulunacağı düşünüldüğü gibi, varlıkların düzgün, ince yapılarına ve birbirleri ile olan hesâblı bağlantılarına, olaylarına, kanûnlarına bakarak, bunları yaratana inanmak daha kolay olur.

Ya'nî insanların ahlâkında görülen noksanlık ve aşağılıklardan âhiretin ve dolayısıyla bir yaratanın varlığı anlaşılıp da, bunlardaki güzellikleri ve düzgünlükleri görerek, bunların bir yaratıcısı olacağını anlamamak, şaşılacak bir şeydir. Bu hâl insanların, muhtaç oldukları zaman, Hakkı tanımaları, muhtaç olmadıkları zaman, Hakkı tanımamaları ve küfrân-ı ni'mete kalkışmaları gibi, kötü yaratılışlı olduklarını gösterir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 22 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10598

İnanma ihtiyacı

İnsanlar yaratılışta din hissine mâliktir. Doğru veya yanlış bir şeye inanma ihtiyacı hissederler. İnanmayanlar huzursuzdurlar. Normal bir insan, her zaman bu arayışın içinde olur. Bunun için, Allaha inanmayan kimse, rûh hastası, psikopat demektir. Böyle kusûrlu insanlar, büyük ma'nevî bir destekten mahrûm olup, pek acınacak bir hâldedirler.

Avrupa fikir adamlarından birinin "Dindarlık büyük bir saâdettir. Fakat ben bu saâdete kavuşamadım" dediği gibi, bizdeki batı hayranı Tevfîk Fikret de, (Târîh-i Kadîm) adını verdiği manzûm bir eserinde, müslümanlık ile ve îmân sâhibi olmakla alay ettiği hâlde, şairlik rûhundan fışkıran ve önü alınamayan şu şiirinde îmânlı olmak ihtiyacını da bildirmiştir:

Bu yalnızlık, bu bir gurbet ki, benzer gurbet-i kabre, İnanmak! İşte âğûş-i rûhânî, o gurbette.

Yalnızlık, ayrılık öyle zor bir şeydir ki, kabirdeki kimsenin hâline benzer. İşte, İnanmak, ma'nevî kucağa kavuşmak gibi, insanı bu yalnızlıktan, gurbetten, ayrılıktan kurtarır. Huzura, rahata kavuşturur.

Şimdiye kadar, Avrupayı taklîd eden ilericilerin yaptıkları dinsizlik propagandası, Allahü teâlâya inanmamak şeklinde idi. Meselâ, "İş, Allahın varlığındadır. Allah varsa, bütün din bilgilerine hemen inanırım" diyenler çoktu.

Fakat son zamanlarda fende atılan yeni adımlar ve hele atom üzerindeki ve radyoaktivite ve madde ile enerji üzerindeki incelemeler karşısında, Allahü teâlânın varlığını inkâr edemedikleri için, Peygamberlere dil uzatmağa başladılar. Herkes hürdür. İbâdet serbesttir. Herkes Allahına dilediği gibi ibâdet eder. Allah ile kul arasında akıldan başka bir aracı olamaz, demektedirler.

Hâlbuki âhirete inanan bir kimsenin, Peygamberlere de inanması lâzım gelir. Âhiretteki ni'metlerin ve azâbların bilgisini akla bırakmak, büyük bir adâletsizlik olur. Hele câhil halk, bunu hiç düşünemez. İslâmiyet, Peygamberlerin hepsine inanılmasını emretmektedir.

Yahûdîler ve hıristiyanlar, Muhammed aleyhisselâma inanmıyorlar. O yüce Peygambere dil uzatıyorlar. Muhammed aleyhisselâmın bildirdiği islâmiyet ise, Mûsâ aleyhisselâm ile Îsâ aleyhisselâma inanmayanları, bunları küçültecek bir şey söyleyenleri, müslümanlıktan tard etmektedir.

Bir pâdişâh, bir memlekete bir vâli gönderip, o memleketi idâre ettikten sonra, bu vâliyi değiştirerek yeni bir vâli gönderdiği zaman, ba'zı kimseler, biz eski vâlinin sözünden çıkmayız, yeni vâlinin getirdiği emirleri dinlemeyiz deseler nasıl olur? Birinci vâli pâdişâhın memuru da, sonra gelenler memuru değil mi?

İşte bunun gibi, yahûdîlere sormak lâzım: Mûsâ aleyhisselâm, Allahü teâlânın peygamberi olur da, Îsâ ve Muhammed aleyhimesselâm peygamberleri olmaz mı?

Yahûdîler bu iki Peygambere inanmıyor. Hıristiyanlar, yahûdîlerin bu yanlış inanışlarını görüp, onlara kızarken, kendileri de, hazret-i Muhammed aleyhisselâma karşı bu yanlışlığı, bu iftirâyı yapmak gafletine düşmüşlerdir.

Bu yanlış inançlar, ilmî bir inceleme netîcesi olmayıp, hep eskiye bağlanıp kalmak ve yeniyi, yeni geldiği için kabûl etmemekten başka bir şey değildir. Ya'nî gericiliktir.

Îsâ aleyhisselâm, babasız dünyaya geldi. Otuz yaşında Peygamber oldu. Üç sene sonra, yahûdîler bunu öldürmek istediler. Allahü teâlâ, onu diri olarak göke kaldırdı. Ona benzeyen Yudâ Şem'ûn, adında bir münâfık çarmıha gerildi. Babasız olduğu için, hıristiyanlar buna Allahın oğlu deyip tapınıyorlar.

Babasız dünyaya gelmek, kişiyi insanlıktan çıkarıp, ilâh yapsaydı, hem anasız, hem babasız yaratılan Âdem aleyhisselâma daha çok tapınmaları lâzım gelirdi. Hıristiyanların, hak olan dinlerini bozarak, ne kadar mantıksız bir hâle sokmuş oldukları, buradan da anlaşılmaktadır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 23 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10599

İslâmiyet ve diğer dinler

Hıristiyanlar, yahûdîleri kabûl etmiyorlar. Yahûdîler de hıristiyanlığı kabûl etmiyorlar. Yahûdîler, Îsâ aleyhisselâma yalnız inanmamakla kalmıyorlar, babasız yaratıldığı için, ona kötü çocuk diyorlar.

Müslümanlar ise, adâlet yolunu tutarak, her ikisinin gösterdikleri taşkınlıktan kurtulmuşlar, ona Allahın kulu ve Peygamberi demişlerdir. Avrupalılar bugün ilimde, fende çok ilerde ise de, vaktiyle eski Peygambere bağlanıp kalarak, en büyük yenilikten, ilerlemekten, mahrûm kalmışlardır. Şimdi de, bu gericilikten kurtulamamışlardır.

Gericilik ile kalmıyarak, yeni dîni kabûl etmedikten başka, eskisini de değiştirmişler, bozmuşlardır. Hazret-i Îsâ, göke çıkarıldıktan kırk sene sonra, Romalılar Kudüs'ü alıp, yağma ve harâb ettiler. Yahûdîleri öldürdüler. Bir kısmını esîr aldılar. Kudüs'te yahûdî kalmadı.

Îsâ aleyhisselâmın oniki havârîsi, başka yerlere dağıldı. Gökten inmiş olan (İncîl) gayb oldu. Sonradan, İncîl diye bozuk kitaplar yazıldı. Bunlardan dördü her tarafa yayıldı. (Barnabas) İncîlinin hemen hepsi doğru idi. Fakat bozuk İncîllere aldanmış olanlar, Barnabas İncîlini yok ettiler. Bu İncîlden bir tane, sonradan bulunarak, yakın zamanda Londra'da ve Pakistan'da ingilizce olarak basılmıştır.

Îsevî dîni, Îsâ aleyhisselâm görse tanımıyacak bir hâle getirildi. Böylece hıristiyanlık meydana geldi. Bu gericilik, son asıra kadar durmadı. Nihâyet bu gericiliğe, mantıksızlığa birçoğu dayanamayıp dinsiz oldular.

Mûsâ aleyhisselâmın ve Îsâ aleyhisselâmın Peygamberlikleri mu'cizelerle belli olduğu gibi, Muhammed aleyhisselâmın Peygamberliği de, yine mu'cizelerle meydandadır. Mûsâ aleyhisselâm zamanında büyü, sihir, Îsâ aleyhisselâm zamanında doktorluk, Muhammed aleyhisselâm zamanında şiir, fesâhat ve belâgat ya'nî güzel ve kusursuz konuşmak san'atları çok ilerlemişti.

Kur'ân-ı kerîm, Muhammed aleyhisselâmın mu'cizelerinin en büyüğüdür. Hattâ, bütün Peygamberlerin mu'cizelerinin en büyüğüdür. Bu en büyük mu'cize, yalnız Muhammed aleyhisselâma verilmiştir. Dinde reformcular, Muhammed aleyhisselâmın daha çocuk iken, Şam yolculuğunda bir papazla birkaç dakîka konuştuğu zaman, bütün bu bilgileri, o papazdan öğrendiğini söylerken, utanmaları, sıkılmaları lâzım gelir.

Bu kadar çürük, bu kadar gülünç bir iftira olamaz. Kâ'be duvarında yıllarca asılı duran ve sahiplerini birer dâhi, birer kahraman derecesine yükselten ve binlerce şiir arasından seçilmiş bulunan fesâhat ve belâgat şâheseri yazıların birer paçavra gibi sökülüp indirilmesine ve yazarlarının başlarının eğilmesine sebep olan âyet-i kerîmeler, o papazla birkaç dakikalık konuşmanın neticesi olamaz!

Bugün Kur'ân-ı kerîmin belâgatini yeniden anlamağa kalkışmağa, hiç lüzûm yoktur. O ilâhî kitap, arapçanın en yüksek zamanında, en salâhiyetli mütehassıslara, üstünlüğünü imzalatmıştır. Arap edebiyatının mütehassısları olanlardan, Muhammed aleyhisselâmın zamanında yetişenler arasında, Kur'ân-ı kerîmin belâgatindeki ilâhî üstünlüğü görüp de inanmayan yok gibidir.

(Hûd) sûresinde, meâlen, (Onlara söyle ki, kendimden söylediğimi sandığınız bu Kur'ânın sûreleri gibi, on sûre de siz söyleyeniz!) buyuruldu. O zaman, Araplar şiire çok kıymet verirdi. Kur'ân-ı kerîme benzer kısa bir sûre söyliyebilmek için, elele verdiler. Çok uğraştılar. Hazırladıkları şiirleri, Muhammed aleyhisselâma götürecekleri zaman, Kur'ân-ı kerîmden bir sûre ile karşılaştırdılar. Sûredeki belâgati iyi anladıkları için, kendi sözlerinden kendileri utandılar. Resûlullaha götüremediler.

BUGÜNKÜ SOHBET · 24 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10600

Niçin izinsiz iş yaparsın?"

Avrupa Hıristiyanları, Papa'nın kışkırtması ile bir araya gelip, Osmanlı topraklarına saldırınca, Kânûnî Sultan Süleyman Hân ordusuyla sefere çıktı.

Târihe şân veren ordu, ağır ağır hedefe doğru ilerliyordu. Yol dar olduğundan, ordu mecbûren bağların içinden geçiyordu. Hava çok sıcak idi. Asker susuzluktan kıvranıyordu.

Çok güzel üzümleri bulunan, bir bağdan geçerken, askerin biri dayanamayıp, bağdan bir salkım üzüm kopardı. Yiyerek biraz olsun susuzluğunu giderdi. Sonra da, asma ağacına, yediği üzümün çok üzerinde bir para bağlıyarak, yoluna devam etti.

Çok geçmeden mola verildi. Asker, kan ter içinde bir köylünün koşarak geldiğini gördü. Hıristiyan köylü ısrarla Pâdişâh ile görüşmek istiyordu. Köylüyü Kânûnî'nin huzûruna götürdüler. Kânûnî sordu:

- Nedir bu hâlin, kan-ter içinde kalmışsın? Bir sıkıntın mı var?

Köylü rahat, kendinden emin bir şekilde:

- Askerler, bağımın içinden geçerken...

- Yoksa bağına bir zarar mı vermişler?

- Hayır bağıma bir zarar vermemişler. Ben şikâyet için değil memnûniyetimi bildirmek için geldim. Ayrıca sizi tebrîk etmeğe geldim. Böyle bir askeri, böyle bir komutanı tebrîk etmemek insâfsızlık olur.

- Askerlerim, sizi memnûn edecek ne yapmışlar?

- Askerleriniz bağdan geçtikten sonra, asmanın dalında bağlı bir çıkı gördüm. İçini açtığımda, para vardı. Dikkatli baktığımda, bir salkım üzümün koparıldığını gördüm. Anladım ki koparılan üzümün parası olarak bırakılmış. Sizde böyle güzel ahlâklı asker olduğu müddetçe sırtınız yere gelmez.

Kânûnî, derhâl o askerin bulunmasını emretti. Orduda, tellâllar bağırtılarak, asker aranmaya başlandı.

Hıristiyan köylü, bu askere ne gibi mükâfât verecek diye merakla beklemeye başladı.

Nihâyet asker bulunup, Kânûnî'nin huzûruna getirildi. Kânûnî:

- Niçin izinsiz iş yaparsın? Parası verilmiş olsa bile, sâhibinden habersiz, mal almanın câiz olmadığını bilmiyor musun, diye askeri azarladı. Sonra da:

- Bu asker derhâl ordudan uzaklaştırılsın, diye emir verdi. Hıristiyan köylü heyecanla Kânûnî'ye sordu:

- Ben bu askerin mükâfâtlandırılması için gelmiştim, fakat siz onu cezâlandırdınız.

- Kursağında, harâm lokma bulunan bir askerle zafer kazanılmaz. Bunun için ordudan attım. Eğer aldığı üzümün parasını bırakmamış olsaydı, zâlimlerden olurdu. İşte o zaman kellesini bile zor kurtarırdı.

Aynı ordu, Belgrat yakınlarında, yine mola vermişti. Askerler, susuzluklarını gidermek, abdest almak için çeşme arıyorlardı. Bir manastırın yakınında bir çeşme bulup, ihtiyâçlarını giderirken, manastırdaki râhib, birkaç râhibeyi iyice süsleyip, çeşmenin başına gönderdi. Kadınların geldiğini gören askerler, hemen çeşmenin başından çekilip, sırtlarını döndüler, süslü kadınlara yan gözle bile bakmadılar.

Bu durumu uzaktan ibretle seyreden, râhib, hemen eline kâğıt-kalem alıp, haçlı kumandanına şunları yazdı:

- Siz bu ordu ile nasıl başa çıkabilirsiniz? Bunlar kadına-kıza, mala-mülke önem vermiyorlar. Bütün mal ve mülklerini fedâ ederek, Allah yolunda savaşıyorlar. Herkese karşı iyi davranıp, kimseye zulmetmiyorlar.

Ey Haçlı kumandanları! Siz onlardaki bu özellikleri ortadan kaldırmadan, onlarla savaşırsanız, canlarınızdan ve mallarınızdan mahrûm kalacağınız açıktır. Kendinizi ölüme atmayınız!..

BUGÜNKÜ SOHBET · 25 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10601

"Şükret ki, kafanı kırmamış!"

Babanın evlâdı üzerinde hakkı olduğu gibi, evlâdın da baba üzerinde hakkı vardır. Bu hakka dikkat etmiyen babalardan evlâtları âhırette davacı olacaklardır.

Evlâdın baba üzerinde hakkı sorulduğunda, Resûlullah efendimiz buyurdu ki:

"Evlâdın, babası üzerinde üç hakkı vardır. Bunlar:

1- Doğduğu zaman ona iyi bir isim koyması,

2- Kavrayacak duruma gelince Kur'an-ı kerîmi ve din bilgilerini öğretmesi, 3- Evlenme çağına erişince de evlendirmesi." Bir defasında, yanında oğlu olduğu hâlde, Hazret-i Ömer'e bir adam gelerek, - Yâ Ömer! Bu oğlum bana karşı geliyor, diyerek oğlunu şikâyet etti.

Bunun üzerine Hazret-i Ömer, o kimsenin oğluna, - Babana nasıl karşı geliyorsun? Allahtan korkmuyor musun? Babanın, evlâdı üzerindeki haklarını bilmiyor musun? dedi.

Bu sırada genç sordu:

- Ey mü'minlerin emiri, babanın evlâdı üzerindeki haklarını biliyorum. Peki, evlâdın, baba üzerinde hiç hakkı yok mudur?

Hazret-i Ömer cevap verdi:

- Olmaz olur mu hiç! Elbette vardır. Bu haklardan biri, babanın temiz ve asîl bir hanımla evlenmiş olmasıdır. Eğer erkek, bayağı bir kadınla evlenmiş olursa, bu hâl, ondan doğacak çocuklar için bir ar meselesi olur. Evlâdın, babası üzerindeki haklarından biri de kendisine iyi bir isim koymasıdır. Ve nihâyet, evlâdına dinini öğretmesidir.

Hazret-i Ömer'den bu sözleri dinleyen genç dedi ki:

- Vallahi babam bu söylediklerinin hiçbirini yapmadı. Benim annem asîl bir kadın değildir. Dörtyüz dirhem karşılığında babamın satın aldığı Sind'li birisidir. Sonra, bana güzel bir isim değil bilâkis çirkin bir isim koymuş. Ayrıca bugüne kadar bana dinimi öğretmedi, Kur'ân-ı kerîmden bir âyet bile öğretmedi.

Gencin bu sözleri üzerine Hazret-i Ömer celâllendi. Gencin babasına dönerek, - Oğlum bana karşı geliyor, diye bana şikâyete geliyorsun. Hâlbuki o sana karşı gelmezden önce sen ona karşı gelmişsin. Önce onun şikâyet için bana gelmesi lâzımdı. Haydi git, diyerek azarladı.

Bir gün Ebû Hafs hazretlerine bir adam gelerek, "Oğlum beni dövdü, incitti." dedi. Bunun üzerine Ebû Hafs, "Ona terbiye verip, ilim, irfan öğrettin mi?" diye sordu. Adam, "Hayır" dedi. "Peki, Kur'ân-ı kerîmi ve Kur'ân ahlâkını öğrettin mi?" diye sordu. Adam yine "Hayır" diye cevap verince, oğlunun ne iş yaptığını sordu. Adam, çiftlikle uğraştığını söyledi. Neticede Ebû Hafs adama şunları söyledi:

- Belki de o, sabahleyin kalkmış, eşeğine binerek öküzleri önüne katmış, köpeğini de peşine takmış tarlaya gitmek üzere yola koyulmuştur. Kur'ân-ı kerim okumasını bilmediği için başlamıştır şarkı söylemeğe. Sen de bu sırada ona çarpmışsındır, seni öküz zannedip vurmuştur. Allaha şükret ki kafanı kırmamış. Dinden, imândan, haberi olmayandan daha başka ne beklenir?

BUGÜNKÜ SOHBET · 26 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10602

Bırakın! Ben cezâmı çekiyorum"

Kişi, ana-babasına nasıl muamele ederse, çocukları da ona öyle muamele ederler. "Eden bulur" "Ne ekersen onu biçersin" gibi güzel ata sözlerimiz vardır.

Birisi bir yerde babasını dövüyordu. Etraftan yetişenler, - Bu ne hâl, utanmıyor musun, insan hiç babasını döver mi, diye oğluna bağırdılar. Babayı oğlunun elinden kurtarmak istediler.

Fakat dövülen şahıs, onlara dönüp o perişân hâliyle dedi ki:

- Bırakın! Ben de burada babamı döverdim. Şimdi de aynı yerde evlâdım beni dövüyor. Onun suçu yok. Ben kendi yaptığımın cezâsını çekiyorum.

Hikmet ehli bir zât buyurdu ki:

- Anasına-babasına âsî olan, evlâdından hayır görmez. İşleri hakkında istişâre etmeyen ihtiyacını elde edemez. Ailesini idâre etmeyen hayatın tadını bulamaz.

Peygamber efendimiz buyurdu ki:

- Evlâdının iyiliği üzerine ona yardımcı olan ana- babaya Allah rahmet eylesin.

Sâlihlerden biri, oğluna "Şunu yap, bunu yapma!" diye hiç emretmezdi. Kendisine bunun sebebi sorulduğunda şu cevabı verdi:

- Bir şey istersem yapmaz da bana karşı gelir ve dolayısıyle Cehenneme müstehak olur, diye korkuyorum. Ben, evlâdımın ateşte yanmasını istemem.

Fudayl bin Iyâd hazretleri şöyle buyurdu:

- Anaya-babaya iyilik etmek, akrabâ ve dostlara ziyârette bulunmak, âile efrâdı ile iyi geçinmek, helâl kazançlarla yaşamak, muhtaçlara ve ahbâba yedirip içirmek, dilini korumak ve evine bağlı olmak insanlık hasletlerindendir.

Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem buyurur:

Dört şey, kişinin saâdetindendir.

1) Hanımının sâliha olması.

2) Evlâtlarının iyi insanlar olması, 3) Rızkının kendi bulunduğu mahâlde kazanılır olması.

Enes bin Mâlik hazretleri buyurdu ki:

Yedi şey vardır ki, onlardan birini yapmış olan kimse, öldükten sonra da ecir, sevap kazanır:

1- Kim bir câmi yaptırırsa orada namaz kılınmakta devam edildiği sürece o kimse sevap kazanır.

2- Kim bir su getirip çeşme yaptırırsa, insanlar ondan su içtiği müddetçe, o kimse ecir alır.

3- Kim Kur'ân-ı kerîmi yazar ve okunmasını sağlarsa, o mushaf okunduğu sürece o kimse sevap kazanır.

4- Kim bir kuyu kazıp su çıkarırsa, o kuyu durduğu ve insanlar ondan faydalandığı müddetçe sevap kazanır.

5- Kim bir meyve ağacı dikerse, insanlar ve kuşlar onun meyvesinden yediği sürece kendisi de sevap kazanır.

6- Kim faydalı bir ilim öğretirse, bu ilimden faydalanıldığı sürece ecir kazanır.

7- Kim hayırlı ve kendisine duâ, istiğfar edecek bir evlât bırakırsa, o yaşadıkça annebabası da ecir ve sevap kazanır. Evlâdın alacağı ecir ve sevap da eksilmez. Eğer ana-baba evlâtlarına Kur'ân- ı kerîmi öğretmezler, onu sâlih bir insan olarak yetiştirmezlerse, o hayatta oldukça yapacağı kötülüklerin günâhı ebeveynine de yazılır. Evlâda yazılacak günâhtan da hiç eksilmez.

BUGÜNKÜ SOHBET · 27 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10603

'Mü'min kardeşlerime vasiyetim'

Kânûnî Sultan Süleyman Hân devri âlimlerinden İmâm-ı Birgivî hazretleri, vasiyetinde buyurdu ki: "Mü'min kardeşlerime, evlâdıma ve âhiret yolcularına vasiyetimdir ki, Allahü teâlânın emrettiği şeyleri yapınız. Her müslümanın öğrenmesi farz-ı ayn olan, ilmihâl bilgilerini öğreniniz. Âlimlerin kıymetini biliniz, güvenilir sağlam âlimlerin fetvâsı ile amel ediniz. Dînî konularda, rastgele kimselerin sözü ile amel etmeyiniz. Tegannî dinlemeyiniz. Allahü teâlânın ismi anıldığı zaman, "Celle celâlüh", "Teâlâ", "Azze ve celle" gibi ta'zîm kelimeleri ile, ta'zîm ediniz.

Resûlullahın ve diğer peygamberlerin ismi anıldığı zaman salevât getirmelidir. Yazarken de bunlara dikkat etmelidir.

Âlimler, evliyâlar anıldığı zaman da, "rahmetullahi aleyh" demelidir. Kişinin hocasına, hocasının yakınlarına hürmet etmesi lâzımdır. Akrabâyı ziyâret etmeli, sıla-i rahmi terk etmemelidir. Ana-babanın yakınlarının haklarına riâyet etmeli, bunların günâh olmıyan emirlerini yapmalıdır. Bunların kızmalarına, bağırmalarına sabretmeli, karşılık vermemelidir.

Komşuların ihtiyâçlarını görmeli, sıkıntılı zamanlarında, onlara yardımcı olmalıdır. Dertlerine, sevinçlerine ortak olmalı, ayrıca bütün müslümanlara da iyilik etmeğe çalışmalıdır. Mümkün mertebe affedici olmalıdır.

Hiç kimseye karşı, müdahene etmemeli, ya'nî dünyalık ele geçirmek için dininden ta'vîz vermemelidir. Aksine müdâra etmeli ya'nî dinine zarar gelmemesi için dünyalık vermelidir.

Çok gülmekten, faydasız konuşmaktan sakınmalıdır. Alış-verişte dinin emirlerine uymalıdır. Bid'atlerden ya'nî dine sonradan sokulup ibâdet olarak yapılan şeylerden sakınmalıdır. Her zaman misvak kullanmalıdır.

Duâdan uzak kalmamalıdır. Yalvararak ve gizli olarak duâ etmeli, âcizliğini ve günâhlarını düşünerek ağlamalıdır. Duâya, Allahü teâlâya hamd ve senâ ile ve Resûlüne salât ve selâm ile başlamalıdır. Duâ ederken, bütün mü'minlere duâ etmeli, anneyi babayı, iyilik gördüğü kimseleri duâda anmalıdır.

Duâda, Allahü teâlâdan af, âfiyet, rızâ, istikâmet istemelidir. ^Imânın gitmesinden korkup, dâima son nefeste îmân ile gitmeyi istemelidir. İslâm ni'metine her zaman şükretmelidir.

Çoluk-çocuğuna, ilmihâl bilgilerini ya'nî herkese lâzım olan din bilgilerini öğretmeli, İslâmiyete uymayan şeylerden korumalı ve sakındırmalıdır. Çocuklarına yedi yaşından i'tibâren namaz kıldırmaya başlamalıdır. Daima istigfâr etmelidir.

Vefât ettiğimde, yakınlarım sesli ağlamasınlar. Allahü teâlâdan magfiret ve rahmet istesinler. Öldüğüm zaman, yedinci, kırkıncı, elliikinci günlerde ve ölüm yıldönümümde, yemek pişirip ziyâfet vermesinler. Bunlar bid'attir, büyük günâhtır. Ziyâfet, sadaka yapılacaksa, böyle günler beklenmeyip, bir an önce yapılmalıdır.

Yakınlarım, dostlarım, duâlarında beni unutmasınlar. Çocuklarıma vasiyetim olsun ki, dünyaya düşkün olup, mal-mevki peşinde koşmasınlar. Allahü teâlâya tevekkül edip, faydalı ilimleri öğrenmeğe ve öğretmeğe çalışsınlar. Sâlih amel işleyip, takvâ üzere olsunlar, harâmlardan sakınsınlar." İmâm-ı Birgivî hazretleri, Osmanlı âlimlerinin meşhûrlarındandır. 1521'de Balıkesir'de doğdu. Daha sonra Aydın'ın Birgi kasabasına yerleşip, orada vefât etti. Türbesi burada yüksek bir yerdedir.

İmâm-ı Birgivî hazretleri, bütün ömrünü ders vermekle, talebe yetiştirmekle ve kitap yazmakla geçirdi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 28 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10604

Rahmetim her şeyi kuşatmıştır "

Cenâb-ı Hakkın merhameti sonsuzdur. Bir annenin çocuğuna olan merhameti, bu sonsuz merhametin yanında okyanusta damla bile değildir.

Resûlullah efendimiz buyurdu ki:

(Allahü teâlâ merhametini yüz parçaya ayırdı. Doksandokuz parçasını kendi nezdindi bıraktı. Bir tanesini de mahlûklara indirdi. Mahlûkat, bu bir parça ile birbirine merhamet eder.)

Allahü teâlânın rahmetini uman, O'nun rahmetine nâil olmak için gereken gayreti göstermelidir. O'nun emir ve yasaklarının dışına çıkmamalıdır. Hep salih, iyi amel işlemelidir. Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmde şöyle buyurmaktadır:

(Şüphesiz ki Allahın rahmeti iyilik eden, sâlih ameller işleyenlere yakındır. Kim ki Rabbine kavuşmayı umuyor, arzû ediyorsa, sâlih, iyi, güzel bir amel işlesin ve Rabbine ibâdete hiçbir şeyi, hiçbir kimseyi ortak tutmasın.)

Hattâ kişi öyle iyi, faydalı işler yapmalıdır ki, öldükten sonra da bunların faydası, sevâbı devam etsin. Peygamber efendimiz, öldükten sonra faydasını göreceği iyilikleri şöyle bildirmiştir:

- Her insan ölünce, amel defteri kapanır. Ancak üç sınıf insanın öldükten sonra da amel defterinin sevap köşesi açık kalır. Bunlardan biri, insanların devamlı faydalanabileceği hayır müesseseleri kuran insandır. İkincisi, faydalı ilim öğrenip öğreten insandır. Üçüncüsü de, kendilerine hayır duâ edecek sâlih evlât yetiştirmiş olan ana-babadır.

Bir âyet-i kerîmede de, (Benim rahmetim her şeyi kuşatmıştır) buyurulmuştur.

Tefsîr âlimleri, benim rahmetin her şeyi kuşatmıştır, demeyi, "Benim rahmetim her bir şeye isâbet eder, her bir şeyin benim rahmetimden nasîbi vardır " demektir şeklinde açıklamışlardır.

İbni Abbâs hazretleri anlatır:

"Benim rahmetim her şeyi kuşatmıştır." âyeti nâzil olduğu zaman, iblis umutlanarak şöyle dedi:

- Ben de eşyâdan bir şeyim. Bundan dolayı, bu âyet mûcibince Allahın rahmetinden benim de nasîbim olur.

Yahûdîlerle hıristiyanlar da umutlandılar. Fakat âyetin devamında, "Ben o rahmeti küfürden, günâhtan sakınanlara, zekâtı verenlere ve bizim âyetlerimize îmân edenlere vereceğim" buyurulunca, İblis, Allahın rahmetinden ümidini kesti.

Yahûdîlerle hıristiyanlar ise şöyle dediler:

- Bizler şirkten sakınıyoruz ve Allahın âyetlerine îmân ediyoruz...

Bunun üzerine, şu âyet nâzil oldu:

(Benim rahmetime nâil olanlar, ellerindeki Tevrât ile İncil'de ismini ve vasıflarını yazılı bulacakları ümmî nebî olan Resûl'e tâbi olanlardır.)

Bu âyet gelince, yahûdîlerle hıristiyanlar da Allahın rahmetinden ümitlerini kestiler.

BUGÜNKÜ SOHBET · 29 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10605

"Kolaylaştırın, nefret ettirici olmayın!"

Cenâb-ı Hak affedicidir. İşlenen günâh ne kadar büyük olursa olsun, samimi bir şekilde tevbe edilirse, pişman olunursa, Allahü teâlâ onu affeder.

Bizden önceki kavimlerden birinde bir adam vardı. Bu adam, doksan dokuz kişiyi öldürmüştü. Sonra tevbe etmek istiyerek bir âbide vardı. Kendisinin doksan dokuz kişi öldürdüğünü, tevbe etse bunun makbûl olup olmayacağını sordu. Âbid ona, çok büyük günâh işlemiş olduğunu, binaenaleyh tevbesinin makbûl olmayacağını ifâde etti.

Bunun üzerine ayağa fırlayan adam, bunu da öldürdü. Böylece, öldürdüğü kimselerin sayısı yüze çıktı. Adam oradan başka birine gitti. Yine, kedisinin yüz kişiyi öldürmüş olduğunu, tevbe etse kabûl olunup olunmayacağını sordu. Bu kimse ona şu cevabı verdi:

- Şu ileride iki köy vardır. Birinin adı Busrî, diğerinin adı Kefre'dir. Birinci köyün ahâlisi Cennet ehlinin amelleriyle amel ederler. Orada başkaları eğleşmez. İkinci köyün ahâlisi Cehennemliklerin işledikleri amelleri işlerler. Orada da onlardan

başkası eğleşmez. Eğer sen, birinci köye varır da onların işledikleri amelleri işlesen, tevbenin kabûl edileceğinden şüphe etme!

Bunun üzerine adam, iyi ahlâklı insanların oturduğu köye gitmek üzere yola çıktı. Fakat henüz o köye varmadan ve iki köyün arasındayken eceli gelip öldü. Bu sırada onun rûhunun kabzedimesi husûsunda azâb melekleri ile rahmet melekleri arasında ihtilâf çıkınca, Allahü teâlâ meleklerine buyurdu ki:

- İki köy arasını ölçünüz. Hangisine daha yakınsa o köyün ahâlisinden kabûl edin!

Ölçtüler. Ahâlisini güzel ahlâklı kişilerin teşkil ettiği birinci köye bir mil kadar daha yakın olduğu görüldü. Bunun üzerine o köyün ahâlisinden olan kişiler defterine yazıldı.

Nisâ sûresinde buyuruldu ki:

- Şüphesiz ki Allah, kendisine ortak koşanları mağfiret etmez. Fakat ondan başka dileyeceği kimseleri mağfiret eder.

- Kim ki bir kötülük yapar, yâhut kendine zarârı dokunacak bir şey işler de sonra Allahtan mağfiret talebinde bulunursa, o, Allahü teâlâyı çok affedici ve çok merhametli bulur.

Peygamber efendimiz buyurdu ki:

- Benim şefâ'atım, ümmetimden büyük günâhlar işleyenleredir. Kim ki benim şefâ'atıma inanmazsa şefâ'atim ona nâil olamaz.

Peygamber efendimiz yine buyurdu ki:

- Kolaylaştırınız, güçleştirmeyiniz. Allahın rahmetini müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz, dînden soğutacak hareketlerde bulunmayınız.

İbni Mes'ûd hazretleri buyurdu ki:

- Allahın insanlara olan rahmeti kıyâmet günü hiç kesilmez. Öyle ki, Allahın rahmetinin bolluğunu ve şefâ'at edenlerin çokluğunu gören İblîs bile başını kaldırarak ümitle bakar.

Yine Peygamber aleyhisselâm buyurdu ki:

- Kıyâmet günü, Arş'ın altından bir nidâcı şöyle nidâ eder: "Ey Ümmet-i Muhammed, tarafınızdan işlenmiş olan ve benim hakkımla alâkalı husûsları ben size bağışladım. Geriye aranızda birbirinize karşı olan haklar kalır. Siz de onları helâllaşarak benim rahmetimle Cennete giriniz.

BUGÜNKÜ SOHBET · 30 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10606

Resûlullahı ağlatan haber

Allahü teâlâ, Dâvüd aleyhisselâma şöyle buyurdu:

- Ey Dâvüd, günâhkârları müjdele. Sıddîkları da korkut.

Dâvüd aleyhisselâm sordu:

- Yâ Rabbî, günâhkârları nasıl müjdeleyip sıddîkları nasıl korkutayım?

- Ne kadar büyük olursa olsun, dilediğim takdirde her günâhı affetme gücüne sahip olduğumu söyleyerek günâhkârları müjdele. Amellerine mâğrûr olmamalarını söyleyerek sıddîkları da korkut. Zîrâ ben bir kimseye adâletimi ve hesâbımı tatbik edersem onun bende alacağı olmaz.

Peygamber efendimiz buyurdu ki:

- Eğer mü'min, işlenen günâhlar karşılığında Allahın nezdinde olan cezâyı bilmiş olsaydı, hiç bir kimse Cennete girme arzûsunu besliyemezdi. Eğer kâfir de Allahın indindeki rahmetin bolluğunu bilmiş olsaydı, O'nun rahmetinden hiç bir kimse ümit kesmezdi.

Bir defasında Hazret-i Ömer, Peygamber efendimizin yanına gitmişti. Kendisini ağlar hâlde buldu. Sordu:

- Ağlamana sebep nedir yâ Resûlallah?

Resûl aleyhisselâm buyurdu:

- Biraz önce bana Cebrâil aleyhisselâm gelerek, Allahın, müslüman olarak ihtiyarlamış birisine azâb etmekten hayâ ettiğini söyledi. Allah, bir kulunu azâb etmekten utanır da, müslüman olarak ihtiyârlık demlerine ermiş birisi, şânı yüce olan Allaha âsî olmaktan nasıl utanmaz!..

İhtiyarlık demlerine ermiş olanların bu şerefi bilmeleri, Allaha şükretmeleri, O'ndan ve yazıcı meleklerden utanmaları, günâh işlemekten sakınmaları ve Allaha ibâdet ve tâ'at yoluna yönelmeleri gerekir.

Çünkü, ekinin hasat zamanı gelince artık beklenmez. Hemen biçilerek harman yapılır. Aynı şekilde, gençlerin de Allahü teâlâdan korkmaları, günâh işlemekten kaçınmaları ve Allaha ibâdet ve tâ'ate yönelmeleri lâzımdır.

Zîrâ hiç bir kimse, ecelinin ne zaman geleceğini bilmez. Gençliğinde Allahü teâlâya tâ'at ve ibâdet yolunda bulunanlar bahtiyâr olurlar. Allahü teâlâ, gençliğini kendisine itâat yolunda geçirenleri, yarın kıyâmette Arşın altında gölgelendirir. Nitekim bu husûs hadîs-i şerîflerde bildirilmiştir.

Resûl aleyhisselâm şöyle buyurur:

Kıyâmet günü, hiç bir gölgenin bulunmadığı ve ancak kendi himâyesi bulunduğu bir anda, şânı yüce olan Allah yedi zümre insanı kendi Arş'ının gölgesinde gölgelendirir:

Bunlardan biri, âdil devlet reisidir.

İkincisi, Allaha ibâdet yolunda bulunan gençtir.

Üçüncüsü, câmiden çıktıktan sonra yine câmiye gireceği zamana kadar kalbi oraya bağlı kalan kişidir.

Dördüncüsü, birbirlerini Allah için sevenler, Allah için bir araya gelip Allah için ayrılanlardır.

Beşincisi, tenhâlarda, Allahü tâlâyı zikrederek gözlerinden yaş dökenlerdir.

Altıncısı, sadaka verenler ve bunu, sağ elinin verdiğini sol eli bilmeyecek şekilde gizli yapanlardır.

Yedincisi, nikâhlısı olmayan güzel bir kadın kendisine teklifte bulunduğu zaman, "Ben Allahtan kokarım!" diyerek kadının isteğini reddedenler ve nefsine hâkim olanlardır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 31 AĞUSTOS 1995 · KAYIT 10607

Mü'minin firâseti

Abdülhâlık Goncdüvânî hazretleri, evliyânın ve islâm âlimlerinin büyüklerindendir. Babası Abdülcemîl efendi de âlim ve ârif bir kimse idi. Malatyalı olup, İmâm-ı Mâlik hazretlerinin soyundan idi.

Babası da, kendisi de Hızır aleyhisselâm ile konuşurdu. "Abdülhâlık" ismini hazret-i Hızır vermişti. Yirmiiki yaşına gelince, hazret-i Hızır, Maverâünnehir'de

yaşıyan büyük âlim ve velî Yûsuf-i Hemedânî hazretlerine ilim tahsîli için gönderdi.

Abdülhâlık Goncdüvânî hazretleri beş vakit namazını Kâ'be-i şerîfte kılar, tekrar Buhara'ya dönerdi.

Bir gün talebeleri ile ders yaparken, evliyâlık hâllerini anlatıyordu. Müslüman kıyâfetinde bir genç gelip talebelerin arasına oturdu. Abdülhâlık hazretleri derste hep o gence bakıyordu. Bir müddet sohbette bulunan genç, bir soru sordu:

- Efendim, Resûlullah, "Mü'minin firâsetinden korkunuz. Çünkü o, Allahü teâlânın nûru ile bakar." buyuruyor. Bu hadîs-i şerîfin sırrı nedir?

Abdülhâlık Goncdüvânî hazretleri şöyle cevap verdi:

- Bu hadîs-i şerîfin sırrı şudur ki, önce sen belindeki zünnârı kesip atarak, hıristiyanlıktan müslümanlığı geç. Îmân etmekle şereflen!..

- Allaha sığınırım, benim belimde zünnâr mı var? Ben müslümanım.

Abdülhâlık Goncdüvânî hazretleri talebelerine dedi ki:

- Bu gencin gömleğini açıp, belindeki zünnârı çıkartın!

Talebeler, hemen emredileni yaptılar. Belinde bulunan, ucunda haç asılı, parmak kalınlığındaki hıristiyanlara mahsûs ipi çözdüler.

Genç ne yapacağını şaşırdı. Çok mahcûb oldu. Abdülhâlık hazretleri kendisine bakıyordu. Bu sırada, islâmiyete karşı kendisinde bir muhabbet, sevgi hâsıl olmaya başladı. Böylece, evliyânın Allahü teâlânın nûru ile baktığınını ne demek olduğunu çok iyi anladı. Kelime-i şehâdet getirerek müslüman oldu.

Sonra, Abdülhâlık Goncdüvânî hazretleri talebelerine dönüp buyurdu ki:

- Ey dostlar, biz de ahde uyalım. Bu genç zünnârını kesip îmân ile şereflendi. Bizler de, gerçek îmâna kavuşmak için, kibir ve gurur bağını keselim.

Bütün talebeler huzûrunda, tevbe ettiler. Kalblerinden kötü huyları çıkardılar. Allahü teâlâdan başka bir yere bağlılıkları kalmadı.

Abdülhâlık Goncdüvânî hazretleri, duâsı makbûl bir zât idi. İnsanlar, duâsını alabilmek için uzak yerlerden gelirlerdi. Birgün birisi gelip:

- Efendim, son nefeste selâmetle gidebilmemiz için duâ buyurun, dediğinde; - Her kim farzları edâ ettikten sonra, duâ ederse duâsı kabûl olur. Sen farzdan sonra duâ

ederken bizi de hatırlarsan biz de seni hatırlarız. Bu durum hem sizin, hem de bizim için duânın kabûl olmasına vesîle olur, buyurdu.

Allahü teâlâ, evliyâsının duâlarını kabûl edeceğini Kur'ân-ı kerîmde bildirmektedir. Hadîs-i şerîfte de, (Saçları dağınık ve kapılardan kovulan öyle kimseler vardır ki, bir şey için yemin etseler, Allahü teâlâ onları doğrulamak için o şeyi yaratır) buyuruldu.

Abdülhâlık Goncdüvânî hazretleri ma'nevî oğlu, Hâce Evliyâ-i Kebîr'e vasiyetnâmesinde buyurdu ki:

"Sana vasiyet ederim ey oğul ki, her hâlinde ilim, edeb ve takvâ üzere ol! Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarını oku! Fıkıh bilgilerini bu âlimlerin kitaplarından öğren! Câhil tarîkatçılardan kaç! Şöhretten çok sakın! Şöhrette âfet vardır. Aslandan kaçar gibi, câhillerden kaç! Bid'at sâhipleri ile, sapık i'tikâdlı kimseler ile ve dünyaya düşkün olanlar ile arkadaşlık etme! Yediğini helâlden ye! Çok gülme, kahkaha ile gülmek kalbi öldürür. Herkese şefkat ve merhamet et! Kimseyi hakîr görme! Kimse ile münâkaşa etme! Kimseden birşey isteme! Tasavvuf büyüklerine dil uzatma! Evliyâyı inkâr eden felâkete düşer. Mayan fıkıh, evin mescid olsun."

1995 YILLIK KÜLLİYATI

09

Eylül

30 yazı · Bugünkü Sohbet: 30

BUGÜNKÜ SOHBET · 1 EYLÜL 1995 · KAYIT 10608

Eden bulur!..

"Eden bulur", "Kimsenin yaptığı yanına kâr kalmaz", "Ne ekersen onu biçersin", "Rüzgâr eken fırtına biçer", "Zulüm payidar olmaz" gibi yapılan iyiliklerin, kötülüklerin dünyada veya âhırette mutlaka bir karşılığının olacağını bildiren birçok ata sözlerimiz vardır.

İnsan hayvanlar gibi başıboş değildir. Her yaptığının hesabını verecektir. Bunun için yaptığımız her işi, her davranışı iyi hesap etmemiz, iyi araştırmamız gerekir. Yaptığımız davranışın başkasına bir zararı var mı, kul hakkı geçiyor mu, geçmiyor mu iyi düşünmek lâzımdır. İşin aslını iyi bilmeden alelacele karar vermek insanı yanıltabilir.

Eski zamanda astığı astık kestiği kestik, karşı tarafın sözünü dinlemeden, araştırmadan karar veren bir hükümdar varmış.

Bu hükümdar, birgün hanımı ile sarayının geniş bahçesinde dolaşıyordu. Sarayın bahçıvanı da, bahçenin bakımını yapıyordu. Bahçıvan, padişahın hanımı ile beraber kendi tarafına doğru geldiğini uzaktan görünce, O'na görünmemek, O'nu hanımının yanında rahatsız etmemek için ortadan kaybolmak istedi. Fakat nereye giderse gitsin, padişah kendisini görecekti.

Nasıl ortadan kaybolayım diye düşünürken, yakınında bulunan ağacın üstüne çıkmak aklına geldi. Hemen bir hamlede ağaca tırmadı. Yapraklarının arasına saklandı.

Olacak ya padişah da hanımıyla beraber o ağacın altına oturmaz mı? Padişahın hanımı ortalıkta kimse olmadığı için kocasıyla rahat konuşuyordu.

Bir ara hanımı istirahat için sırt üstü yere uzandı. Bu esnâda, yukarı doğru bakınca yaprakların arasındaki bahçıvanı fark etti. Derhal taparlanıp hiddetle bağırdı:

- Seninle başbaşa hiç konuşamıyacak mıyım? Adamların hep bizi mi takip edecek? Bu ne haddini bilmemezliktir?

Padişah şaşırdı, ne olduğunu anlıyamadı:

- Sultanım ne oldu, sen demek istiyorsun? Birileri seni rahatsız mı etti?

Eliyle ağacın üstünü gösterip:

- Görmüyor musun, adam tepemize çıkmış bizi dinliyor?

Padişah kafasını kaldırınca bahçıvanı gördü. Sesi çıkabıldiği kadar bağırdı:

- Bre densiz bu ne cür'et, çabuk in aşağı!

Adamın dizlerinin bağı çözüldü. Eli ayağı tutmuyordu korkudan. Dallara tutunarak inecek hâli kalmamıştı. Pat diye aşağıya düştü.

Bu arada pardişahın sesini işiten adamları da yanına gelmişti. Padişah:

- Derhal bana cellâtı çağırın, gelsin, emrini verdi.

Bu arada biraz kendine gelen bahçıvan doğrulup ayağa kaltı. Eteklerine sarılıp özür beyân etti padişahtan, affedilmesini talep etti. Fakat nâfile. Padişah adamlarına tekrar bağırdı:

- Nerede kaldı cellât, gelmedi mi daha, şu adam hâlâ konuşuyor?

Bahçıvan padişaha dedi ki:

- Hükümdarım, biliyorum ömrümün sonu geldi. Nasıl olsa beni öldürteceksiniz. Ölmeden önce size önemli bir hadiseyi anlatmak istiyorum. Ne olur beni dinleyin. Beni yine öldürtün, fakat dinledikten sonra öldürtün. Beni dinlemekle bir zararınız nasıl olsa olmayacak. Bu hadise benim için önemli olduğu kadar sizin için de önemlidir!..

Padişah biraz yumuşamıştı. Bu önemli hadiseyi merâk etti. Kendisi ile nasıl ilgili olabilirdi. Adamın kaçacak hâli yoktu nasıl olsa. "Anlattıklarını dinliyeyim ondan sonra öldürtürüm, gerçekten de belki benimle ilgisi vardır" diye düşündü. Adama dönüp:

- Anlat peki öyleyse. Fakat beni oyalayıp ölümden kurtulmak istiyorsan yanılıyorsun, boşuna uğraşma! ikâzını da yaptı. Devamı yarın

BUGÜNKÜ SOHBET · 2 EYLÜL 1995 · KAYIT 10609

Sen de sıraya girdin!

- Dünden Devam - Bahçıvan anlatmaya başladı:

"Sultanım, benim babam da benim gibi bir hükümdarın bahçesinde bahçıvandı. Çiçeklerin, ağaçların bakımı ile ilgilenirdi. Sarayın bahçesinde değişik türden bir armut ağacı vardı. Her nedense bu ağaçta her sene bir tane armut yetişirdi. Fakat tam olgunlaşıp koparılacak duruma gelince armut kayboluyordu.

Padişaha bu armuttan yemek nasip olmamıştı. Üç sene üst üste böyle devam edince, padişahın artık sabrı kalmamış, babamı yanına çağırıp emrini bildirmiş:

- Eğer bu sene de armuda sahip olup, olgunlaşınca bana getiremezsen, bilmiş ol ki kellen gidecek. Bunu kesin olarak böyle bil!

Zavallı babam, artık gece gündüz armutun başında nöbet tutuyor. Armut ağacının altında yatıp kalkıyor. Devamlı gözü tek armutta. Olgunlaşsa da koparark hükümdara götürsem ve ölüm kalım sıkıntısından kurtulsam diye bekliyor.

Nihâyet armutun olgunlaşma zamanı gelir. Babamın artık gözüne uyku girmiyor. Çünkü kafasının gitme tehlikesi var. Bir gün bakıyor ki, artık armudun tam koparma zamanı gelmiş. Sevinç içinde, tam koparacağı zaman, bir karga gelip armudu dalından kopardığı gibi uzaklaşır.

Babam arkasından koşar, bağırır çağırır, fakat nâfile. Gözü gibi baktığı armut gitti. Artık yapabileceği birşey kalmaz. Arkasından, "Benim sonumun gelmesine sebep oldun. Senin de sonun gelsin. Bu yaptığın yanında kalmasın" diyerek bedduâ eder.

Bu sıra bir de bakar ki, büyük bir kartal karganın peşine takılmış, pençesini attığı gibi karganın işini bitirir.

Babam aşağıdan kartala seslenir:

- Ey kartal, kimsenin yaptığı yanına kalmaz. Senin de sonun yakındır. Sen de girdin sıraya!

Derken bir de bakar ki, havada süzülerek uçmakta olan kartala bir avcı nişan almakta. Ve avcı okunu kartala gönderir. Anında ok hedefine varıp kocaman kartalı pat diye yere düşürür.

Babam avcıya bağırır:

- Sen ne yaptın? Şimdi sen de girdin sıraya!

Avcı, babamın sözünden pek bir şey anlamaz. Babam avcının yanına yaklaşırken ben arkasından ilerliyordum. Babam birden avcıya bağırmaya başladı:

- Aman kendine dikkat et! Yılan!..

Fakat daha avcı ne olduğunu anlamaya fırsat kalmadan, büyük bir yılan avcının bacağına dolanıp zehirini avcının bacağına boşalttı.

Sonra da kıvrıla kıvrıla uzaklaşmaya başladı. Babam yılanın arkasından bağırıyordu.

- Ey yılan sen de girdin sıraya! Senin de sonun yakındır!

Ben olanların pek farkında değildim. Benim yanımdan geçerek uzaklaşmakta olan yılanı görünce, elime geçirdiğim büyük bir sopayı kaptığım gibi yılanın peşine takıldım. Babamın:

- Aman oğlum, yapma evlâdım! demesine aldırmadan, yılanın başına elimdeki sopayı var gücümle vurduğum gibi, yılanı oracıkta öldürdüm.

Bu hâli gören babam perişan olmuştu. Üzüntülü bir şekilde yanıma yaklaştı.

- Evlâdım, şimdi sen de sıraya girdin. Niçin beni dinlemedin? diye üzüntüsünü bildirdi. Ama olan olmuştu. Artık yapacak bir şey yoktu padişahım! " Neticenin nereye varacağını merâkla, heyecanla bekleyen hükümdar, bahçıvanı öldürttüğü taktirde sıranın kendisine geldiğini anlamıştı.

- Gözüme gözükme defol burdan! diye bahçıvana bağırdı.

Böylece canını kurtarabilmişti bahçıvan.

BUGÜNKÜ SOHBET · 3 EYLÜL 1995 · KAYIT 10610

Şerefi başka yerde aramayalım!

Hazret-i Ömer'i, Şam'ı ziyâretinde, Ebû Ubeyde bin Cerrâh, emrinde olanlarla birlikte şehir dışında karşıladı. Hazret-i Ömer, devesinden indi. Yerine kölesini bindirdi. Çünkü, kölesi ile nöbetleşe biniyorlardı. O saat, binme sırası kölesine gelmişti.

Kendisi yuları tuttu, dereden geçerken mestlerini çıkardı. Yalın ayak yürümeye başladı. Şam ordusunun kumandanı olan Ebû Ubeyde, hazret-i Ömer'in bu hâlini görünce, - Yâ halîfe! Böyle ne yapıyorsun? Bütün Şamlılar, bilhassa Rûmlar, müslümanların halîfesini görmek için toplandılar. Sana bakıyorlar. Bu yaptığını beğenmiyecekler, dedi.

Ebû Ubeyde hazretlerinin bu sözü üzerine hazret-i Ömer, tarihe altın harflerle yazılan şu ibretli cevabı verdi:

- Yâ Ebâ Ubeyde! Senin bu sözün, burada toplananlar için çok zararlıdır. İşitenler insanın şerefini, vâsıtaya binerek gitmekte ve süslü elbise giymekte sanacaklar. Şerefin, müslüman olmakta ve ibâdet yapmakta olduğunu anlamıyacaklar. Biz aşağı, bayağı insanlardık. Acem şâhlarının elinde esîrdik. Allahü teâlâ müslüman yapmakla bizleri şereflendirdi. Allahü teâlânın verdiği bu izzetten, bu şereften başka şeref ararsak, Allahü teâlâ bizi yine zelîl eder. Herşeyden aşağı eder. İzzet, islâmdadır. İslâmın ahkâmına uyan, azîz olur. Bu ahkâmı beğenmeyip, izzeti, huzûru, saâdeti başka şeylerde arayan zelîl olur.

Küçük kız çocuklarını diri diri toprağa gömecek kadar vahşi, taş, tahta parçalarına tapacak kadar câhil bir milleti islâmiyet bu anlayışa, bu medeniyete getirmişti. İnsanı insan yapan, insan şerefine yükselten islâmiyettir. Şerefi başka yerde arayan şerefsiz kalır. Zelîl olur.

Türklerin durumu da Arabların durumu gibidir. Batıl inançlardan kurtulup, yeryüzünde söz sahibi olmaları, bunun asırlar boyunca devam etmesi hep islâmiyet sayesinde olmuştur.

Bilindiği gibi, onbirinci asırda, Türk boyları üç büyük dalga hâlinde, üç istikâmete, yöneldiler:

Birincisi, Gaznevî hükümdârları emrinde, Kalaç ve diğer Türk boylarının, Hindistan'a olan yayılmalarıdır ki, buralara İslâm dînini ve medeniyetini de götürdüler. Bugün Hindistan'da yüzmilyonu aşan bir müslüman topluluğunun bulunması, bu hareketin bir netîcesidir.

İkincisi, Oğuz Türklerinin, İran'dan geçerek, Malazgirt zaferinden sonra, Bizans elinde bulunan Anadolu'yu almalarıdır. Oğuzlar da, İslâm dîni ile müşerref olarak gelmişlerdi. Bugün, aradan asırlar geçtiği hâlde, müslüman olarak kalışları sayesinde, yine Anadolu'da oturuyor ve dünya siyâsetine karışıyor.

Üçüncü olarak, Karadeniz'in şimâlinden, Balkanlara doğru oldu. İçlerinde bir kısım Oğuzlar da bulunan Peçenek ve Koman Türkleri, Balkan Yarımadası'na, Avrupa içlerine yerleştiler. Ne yazık ki, bunlar islâm dîni ile şereflenmiyerek gelmişti. Etraflarını saran hıristiyan devletlerin baskısı ile, kısa zamanda benliklerini, Türklüklerini unuttular. An'anelerini kaybettiler. Eridiler, yok oldular.

Hindistan'da, Anadolu'da ve başka yerlerde, bugün yaşamakta olan soydaşları gibi olamadılar. Bunlar niçin yaşıyamadı? Bunlardan kim ve ne kaldı? Bu, niçin böyle oldu?

Görülüyor ki, Türk devletlerini ve milletlerini, ayakta tutan, yaşatan, büyük ve başlıca kuvvet, îmândır ve İslâm dîninde, çok kuvvetli bulunan adâlet, iyilik ve doğruluk ve fedakârlık değerleridir.

Attilâ'nın büyük imparatorluğu da, İslâm dîni geldikten sonra olsaydı ve İslâm dîninin getirdiği adâlet duygusu ile bezenmiş olsaydı, onun ölümünden kısa bir zaman sonra, parçalanmaz, yıkılıp gitmezdi.

Yirmibirinci asra yaklaştığımız şu zamanda, müslüman Türk milletini ayakta tutan, yaşatan en büyük kuvvetin, milletin kalbinde bulunan sağlam îmânı olduğunda kimsenin şüphesi yoktur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 4 EYLÜL 1995 · KAYIT 10611

İbâdetlerin dünyadaki faydaları

Dinimizin bildirdiği ibâdetleri yaparken, âhıretteki faydaları ile birlikte dünyadaki faydalarını, sosyal iyiliklerini de düşünmek yasak değildir. Hattâ, bu faydaları, zamanın yeni bilgileri ile açıklayarak anlatmak, din adamlarının vazîfesidir.

Fakat, bu işi dinin emri gibi, herkesin bilmesi lâzımmış gibi fıkıh ve usûl-i fıkıh kitâblarında yazmamalıdır. Çünkü fıkıh ilmi, müslümanlara dînî vazîfelerini öğretir. Usûl-i fıkh da, bu vazîfelerin dört ana kaynaktan nasıl çıkarıldığını gösterir.

Ayrıca dinin bir emrini yerine getirmede nice faydalar, hikmetler vardır. Bunların birikisini yazıp bilmediğimiz, teknik ilerledikçe ortaya bir bir çıkan nice faydalara kapıyı kapatmamalıdır.

İslâmiyetin emirleri üzerine yürütülecek sosyal düşünceler müslümanlardan ziyâde, din düşmanlarına karşı bir müdâfaa silâhı ve yarış vâsıtası olarak kullanılmalıdır. İslâmiyetin emir ve yasaklarının, dünyada olan faydalarını ve iyiliklerini müslümanların da bilmesi çok faydalıdır. Ancak, müslümanların yalnız "bilmek" ile kalması lâzım olup, ibâdetleri dünya faydaları üzerine binâ etmek derecesine gelmemelidir.

Böyle olursa, ibâdetler bozulur. İslâmiyetin istediği vazîfelerde dünya için ne kadar fayda bulunursa bulunsun, bunları yalnız Allahü teâlânın emri olduğu için ve âhırette, azâbdan kurtulmak için yapmak lâzımdır. Böyle niyet olunca, dünya faydalarının ayrıca düşünülmesi de, zarar vermez.

İbâdetlerde âhıret faydalarını, Cenâb-ı Hakkın emri olduğunu bir tarafa bırakarak, yalnız sosyal iyilikler aramak ve bu araştırmayı esâs tutmak, dîne inanmamak hastalığının alâmetlerindendir.

Dikkat edilirse, dinde reformcuların, felsefeye meyleden kimselerin sözleri, yazıları arasında hep o gizli hastalığın belirtileri görülür. Yoksa, az bir din bilgisi olan, hattâ yalnız aklı ve zekâsı ile düşünen herkes, niyyetin önemini elbette anlar. Reformcuların, felsefecilerin akla ve mantıka da uymayan böyle sözleri, âhıret hayâtına inanmadıklarını düşündürmekdedir.

İslâmiyetin dünyadaki faydaları, iyilikleri meydanda olmakla berâber, Cennet ve Cehenneme inananlar, dünya menfaatlerini hâtırlarına bile getirmezler. Âhıretteki sayısız ve sonsuz saâdetler ve çok acı ve nihâyetsiz felâketler karşısında dünyanın gelip geçici zevk ve acılarının hiç değeri yoktur.

Müslümanlara geleceğin önemini anlatmak derdi ile yırtınan reformcular, âhıret denilen o en önemli geleceğe tam inansalardı, din âlimleri tarafından müslümanların dünyasına verilen önem kadar olsun, kendileri de müslümanların âhıretine önem verir, duygu yüklü sesleri ve gözü yaşlı kalemleri ile biraz da âhıret saâdeti için feryâd ederlerdi. Eğer, islâmiyet, sosyal faydalar üzerine kurulmuş olsa idi, bu ahkâmın zamanla değişmesi lâzımdı. Bu da dinin zamanla yok olması demektir.

İslâmiyeti değiştirmeye, zamana uydurmaya kalkmak, dini yıkmak olur. Bu da bütün dünyaya, bütün insanlara sûikast yapmaktır. İnsan haklarını, insan hürriyetlerini ayaklar altına almaktır. İnsanların saâdetini felâkete çevirmeğe uğraşmaktır.

Müslümanların, dinlerine, saâdetlerine saldıran açık ve sinsi düşmanları tanımaları, bunların yalanlarına aldanmamaları lâzımdır. Bunların sinsi yalanlarına aldanan, kendilerini bunlara kaptıran kimseler âhırette kendilerini sonsuz Cehennem ateşi içinde bulacaklardır.

Bunun için dinimizi emir ve yasaklarını emin kaynaklardan iyice öğrenip, bunların eline düşmemeliyiz. Dini doğrudan doğruya, meâllerden, hadîs-i şeriflerden öğrenmeye kalkmak bunların tuzaklarına düşmek olur. Ondört asırdır müslümanlar, dinlerini, mezheb âlimlerinin Kur'ân-ı kerîmin, hadîs-i şerîflerin bizim anlıyabileceğimiz şekilde açıklaması mahiyetinde olan fıkıh kitaplarından, ilmihâl kitaplarından öğrenmişlerdir. Bugün de din düşmanlarının tuzaklarına düşmemek için dinimizi buralardan öğrenmek mecburiyetindeyiz.

BUGÜNKÜ SOHBET · 5 EYLÜL 1995 · KAYIT 10612

Kur'ân-ı kerîm bilgileri

Kur'ân-ı kerîmde dört şey bildirilmektedir: Îmân, Ahkâm, Kısas ve Ahbâr.

İnanılması lâzım olan bilgilerde hiç değişiklik olamaz. Her Peygamberin, her ümmetin inanışı hep aynıdır. İnanışları arasında hiç ayrılık yoktur.

İkincisi olan ahkâm, Allahü teâlânın emirleri ve yasaklarıdır. Dört mezheb âlimlerinin fıkıh kitaplarında bildirdiği bilgiler bu emir ve yasaklardır.

Kısas demek, geçmiş insanların, ümmetlerin hâllerini, yaşayışlarını anlatmak demektir.

Ahbâr ise, geçmişte olmuş ve gelecekte olacak şeyler demektir. Meselâ, canlıların su ile yaşadığı, kıyâmet alâmetleri, Cennette akar suların bulunduğu haber verilmiştir.

Kısas ve haberlerde değişiklik olmaz. Bunlar arasında, birkaç türlü anlaşılabilen bir bilgiyi, açıkça bildirilmiş olan başka bilgi ile çatışmayacak şekilde anlamalıdır. Burada akla düşen vazîfe, böyle bilgileri, açıkça anlaşılabilene uygun anlamaktır.

His organları ile anlaşılan şeylerin bir sınırı vardır. Bu sınırların dışında olan bilgiler his organlarımız ile anlaşılamaz veya yanlış anlaşılır. Bundan başka, insanların hissetme kuvvetleri çok yerde hayvanlardan daha zayıftır. His organlarımız ile anlıyamadığımız şeyleri, akıl ile bulur, anlarız.

Bunun gibi aklın da bir anlayış sınırı vardır. Bu sınırın dışında olan bilgileri, akıl bulamaz ve anlıyamaz. Akıl, erişemediği şeyleri anlamağa kalkışırsa yanılır, aldanır. Böyle bilgilerde akla güvenilemez.

Meselâ, Allahü teâlânın sıfatları, Cennette ve Cehennemde olan şeyler, ibâdetlerin nasıl yapılacağı ve din bilgilerinin çoğu böyledir. Akıl bunlara eremez. Bu bilgilerde akıl ile nakil çatışırsa, nakle uyulur, aklın yanıldığı anlaşılır.

Fen bilgileri, his organları ile ve bu organlara yardımcı âletlerle gözetliyerek, inceliyerek ve hesâb ederek ve deneyerek anlaşılan bilgilerdir. Bunların hepsi akıl ile, zekâ ile yapılır. Hepsinde aklın bulduğuna güvenilir. Nakil ile fen bilgisinde çatışma olduğu zaman, akla uyulur. Ya'nî nakil, akla uygun olarak açıklanır.

Müslümanlığın temeli, Allahü teâlânın birliğine ve Allahın peygamberi olan Muhammed aleyhisselâmın bildirdiği belli olan ahkâmın, ya'nî emirlerin ve yasakların hepsini Allahtan getirmiş olduğuna inanmaktır. Ya'nî emirleri yapmak ve yasak edilenleri yapmamak îmânın şartı değil ise de, yapmak ve yapmamak lâzım olduğuna inanmak îmânın şartıdır. Bu bilgileri, akıl da, his organları da, fen de anlıyamaz. Îmân bilgilerinde akla, fenne danışılmadan, peygamberler nasıl bildirdiyse, âlimler nasıl açıkladıysa öylece inanılır.

Böyle îmânı olmayan, ya'nî müslüman olmayan kimseye (kâfir) denir. Kâfirler, ne kadar iyi iş ve insanlara faydalı buluşlar yapsa da, âhırette azâbdan kurtulamaz. İbâdetler ve bütün iyi işler kıymetli ise de, bunları yapmak, bunlar îmânın yanında ikinci derecede kalır. Îmân temeldir. Îmân ile birlikte olan işlerin dünyada da, âhırette de, faydaları vardır. İnsanı saâdete ulaştırırlar. Îmânsız olan iyi işler insanı dünyada saâdete kavuşturabilir. Âhırette faydası olamaz.

Nûr sûresi otuzdokuzuncu âyetinde meâlen, (Kâfirlerin dünyada yaptıkları iyi işleri, insanlara faydalı keşifleri, çölün ilerisinde görünen serâba benzer. Susuz kalan adam onu uzaktan su sanır. Fakat, yanına varınca, umduğunu bulamaz. Kâfirler de, kıyâmet günü, dünyada yaptıkları iyilikleri serâb gibi yapan, ya'nî yok eden Allahı bulur ve hesâbını O'na verir) buyurulmaktadır.

İbrâhîm sûresi onsekizinci âyetinde de meâlen, (Allaha îmân etmeyenlerin yaptıkları fâideli işler, fırtınalı bir günde rüzgârın savurduğu küller gibidir. Âhirette o işlerin hiçbir faydasını bulamazlar) buyurulmaktadır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 6 EYLÜL 1995 · KAYIT 10613

"Vereceğin cezâya râzıyız"

Şeyh Şâmil meşhur Kafkas kahramanı olup, âlim ve velî bir zât idi. Ruslar, islâmiyeti Kafkasya'dan kaldırmak isteyince, bir avuç askeri ile, Rus ordusuna meydan okumuştur. Târihe geçen kahramanlıklar göstermiştir.

Şeyh Şâmil hazretleri, küçük yaşından i'tibâren ilim tahsîline başladı. Bütün ilimleri tahsîl ederek büyük bir âlim ve gönül ehli bir evliyâ oldu. İki metreyi aşkın boyu, ilmi, sarsılmaz îmânı ve keskin bakışları ile herkesin dikkatini çeken mübârek bir zâttı. Aynı zamanda ender rastlanan bir idâreci idi.

Allahü teâlânın dinini yaymak, dinin emirlerinin rahatça yapılabilmesini sağlamak ve Rusları müslüman beldelerine sokmamak için silâhının ve askerinin azlığına bakmadan, mücâdeleye girişti.

Biliyordu ki, Bedir ve Uhud'da ve diğer muhârebelerde müslümanlar az idi. Fakat, zafer müslümanların oldu. Biliyordu ki, namazını kılan başındaki emirine tam olarak uyan kimselere, Allahü teâlâ galibiyet va'detmiştir.

Şeyh Şâmil'in bir avuç askeri de, bu durumu bildikleri için, O'nun en ufak bir arzûsunu en büyük emir kabûl edip canla başla emirlerini yerine getiriyordu. Bunu büyük bir şeref sayıyorlardı.

Ruslarla Şeyh Şâmil arasında şiddetli bir mücâdele başlamıştı. Ruslar bütün gayretlerine rağmen, Şeyh Şâmil'i yakalayamıyorlardı. Ele geçirememenin verdiği hınç ile, uzak ova köylerine baskınlar yaparak, müdafaasız insanlara işkenceler yapıyorlardı.

Şeyh Şâmil, halkın, Ruslara karşı mücâdeleden ta'vîz vermemeleri için, onlara nasîhat etti. Halktan bu konuda söz aldı. Kendisine dediler ki:

- Bizler, kanımızın son damlasına kadar topraklarımızı koruyacağız. Dinimiz, vatanımız için her zaman Ruslara karşı koyacağız. Bu konuda size söz veriyoruz. Bu sözümüzde durmadığımız taktirde vereceğin cezâya râzıyız.

Ruslar gün geçtikçe, işkencelerini artırıyor, ellerinden gelen her türlü kötülüğü yapıyorlardı. Bu durum karşısında, halk ümitsizliğe kapıldı. Daha önce söz verip yemin ettikleri hâlde, sonradan Ruslarla anlaşma yapılmasına karar verdiler. İçlerinden birisi dedi ki:

- Peki bu kararımızı, Şeyh Şâmil'e nasıl bildireceğiz. Bu zor işi kim bildirebilir? Bu ağır karar nasıl açıklanacak?

Hiç kimse bu işi üzerine alamadı. Neticede aralarında kura ile iki kişi seçerek, Şeyh Şâmil'e kararı bildirme vazîfesi verildi.

Bunlar, kararı bildirmek için yola çıktılar. Fakat, kararı nasıl bildireceklerini kara kara düşünüyorlardı. Sonunda birisinin aklına bir fikir geldi. Arkadaşına dedi ki:

- Şeyh Şâmil annesini çok sever. Onun hayır duâsını almadan harbe çıkmaz. En iyisi biz bu kararımızı annesine bildirelim. Ağlayalım, sızlayalım, kararımızı Şeyh Şâmil'e bu bildirsin. Annesinin kalbi çok şefkatli, merhametlidir. Rusların yaptıklarını anlatınca, bize yardımcı olur.

Bu iki kişi, Şeyh Şâmil'in bulunduğu Dargo'ya geldiğinde, O da yeni bir sefer için askerlerini toplamıştı. Onlara hitâben dedi ki:

- Düşman, topraklarımıza giriyor, kadın, çocuk, ihtiyar demeden müdafaasız kimselere işkence ediyor. Bunlara gereken dersin verilmesi lâzım. Ruslar ancak şiddetten anlar. Bunlarla barış yapmak, savaşı yavaşlatmak zulme ortak olmak

demektir. Bunlarla savaşmamak büyük günâhtır. Dinimizi, vatanımızı koruyabilmek için savaş şarttır.

Yarın: Müthiş Karar

BUGÜNKÜ SOHBET · 7 EYLÜL 1995 · KAYIT 10614

"Keşke Dilim Tutulsaydı"

- Dünden Devam- Şeyh Şâmil, düşmanla mutlaka savaşılması gerektiğini, cihâdın dinimizin emri olduğunu bildiren bir konuşma yaptıktan sonra, annesinin yanına gidip duâsını almak istedi. Annesi dedi ki:

- Evlâdım! Uzak Çeçen köylerinden gelen iki kişi, oralarda Rusların yaptığı vahşetleri anlattılar. Çok üzüldüm. Bunlar, Ruslarla anlaşma yapılmasını istiyorlar. Bu isteklerini yerine getirsen olmaz mı?

Bu sözleri duyan Şeyh Şâmil beyninden vurulmuşa döndü. Üstelik bu teklîfi kendisine ulaştıran kıymetli annesiydi. Onun için birşey de söyleyemedi. Kendinden geçercesine sararıp soldu. Bitkin bir hâlde, zorlukla yere oturabildi. Böyle bir teklîfi kabûl etmek demek, dine, vatana saldıran düşmana göz yummak, yaptıklarını kabûllenmek demekti.

Bu hâli gören annesi çok üzüldü. Oğlunun kalbine bir hançer sapladığını anladı. Sonra büyük bir pişmanlık içinde dedi ki:

- Keşke dilim tutulsaydı da böyle bir teklîfte bulunmasaydım. Böyle bir teklîfte bulunmak demek, Ruslara yardım etmek demektir. Ben nasıl oldum da böyle bir gaflete düştüm. Yâ Rabbî beni affeyle! Bu işten dolayı cezâm neyse çekeyim, âhırete kalmasın!

Annesi bu sözleri söyledikten sonra kimsenin yüzüne bakamadan evine çekildi. Şeyh Şâmil de her sıkıntılı zamanda yaptığı gibi kalkıp namaza durdu. Sonra Kur'ân-ı kerîm okuyup, başta hocası Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî hazretleri olmak üzere, din büyüklerini vâsıta ederek, duâ edip, Allahü teâlâdan yardım istedi.

Müslümanların şevklerinin, azimlerinin kırılmasından korkuyordu. Ümitsiz kimselerle savaş kazanılamazdı. Dinin, vatanın korunması için de savaş şarttı. Tekrar eski, azm ve şevkin nasıl te'mîn edileceğini düşünüyordu.

Şeyh Şâmil'in korktuğu tek şey, müslümanların, düşmana karşı mücâdele azmini kaybetmesi, îmânlarının sarsılmasıydı. Halkın Ruslarla anlaşmaya meyletmeleri demek, bir noktada dinin ortadan kaldırılması için onlara yardımcı olmak demekti.

Din uğruna, bir değil binlerce ana, oğul fedâ olmalıydı. Günlerce mescidden çıkmayıp, bu işin muhâsebesini yaptı. Halk ise, mescidin kapısında toplanmış, nasıl bir karar verecek diye merakla bekliyorlardı. Sonunda kararını verip dışarı çıktı. Halka hitâben dedi ki:

- Her müslüman gibi annem de, anlaşmalara uymadığı için cezâsını çekecek!..

Karar, Şeyh Şâmil'in yardımcıları tarafından, muhterem annesine bildirildi. Gönlü yaralı, pişmanlık içinde olan ana, adâlet divânının önüne çıkartıldı. Halk toplanmış, nefes almadan kararı bekliyordu.

Bu defa, adâlet divânının önünde sıradan biri yoktu. Kafkasya'da yetişmiş, âlimlerin büyüklerinden, velîlerinden Şeyh Şâmil'in annesi vardı. Omuzları çökmüş, yaptığı hatânın üzüntüsü içinde oğluna baktı, sonra yürekleri parçalayan bir sesle dedi ki:

- Oğlum! Annen olduğum için, vereceğin kararda kıl kadar da olsa, başkasından farklı muâmele yaparsan, emzirdiğim sütü sana helâl etmem. Ne karar verirsen râzıyım. Adâlet yerini bulsun, adâletten zerre kadar ayrılırsan, âhirette iki elim yakanda olsun!

[Yarın, annesini cezâlandırması.]

BUGÜNKÜ SOHBET · 8 EYLÜL 1995 · KAYIT 10615

Müthiş karar

- Dünden Devam- Şeyh Şâmil'in annesi adâletin yerini bulmasını istedi.

Halk bu muhterem kadından zaten başka söz beklemiyordu. Bunun için bu konuşmaya hiç şaşırmadılar. Böyle bir evlâdın böyle bir anası olması normaldi.

Herkes pür dikkat, verilecek kararı bekliyordu. Muhterem kadın sessizce, "Yâ Rabbî, oğlum merhamet duygusuna kapılıp da yanlış karar vermesin" diye duâ

ediyordu.

Nihâyet karar verildi. Şeyh Şâmil'in yardımcıları kararı açıkladılar. Annesine sopa vurma cezâsı verilmişti.

Kararı duyan anne, büyük bir metânetle ortaya doğru yürümeye başladı. Herkes merakla, bu ihtiyar kadın bu cezâya dayanabilecek mi diye düşünüyordu. Şeyh Şâmil büyük bir edeple anasının yanına varıp diz çöktü. Annesiyle helâllaştı. Annesinin elini öptü. Annesi, verilen karardan dolayı hiç bir üzüntü duymadığı gibi, kendisine farklı muâmele yapılmadığı için de oğluna muhabbetle bakıyor, böyle bir oğlu olduğu için Rabbine şükrediyordu.

Daha sonra Şeyh Şâmil, halka dönerek dedi ki - Anamın hatâsı, merhametinin çokluğu sebebiyle, şefâ'atçi olmasıydı. Bu yaptığının cezâsını da ma'nevî olarak, şu ana kadar çektiği ızdıraplarla ödemiştir. Maddî cezâsını da onun herşeyine vâris olan oğlu çekecektir.

Şeyh Şâmil'in bu kararı karşısında, herkes olduğu yerde donakalmıştı. Çünkü, biliyorlardı ki, Şeyh Şâmil'in verdiği karardan döndüğü vâki değildi.

Şeyh Şâmil, belden yukarısını soyup, ortaya çıktı. Sonra:

- Verilen cezâyı aynen yerine getireceksiniz. Cezâyı verirken, az da olsa farklı muâmele yapanlara yazıklar olsun!

Vazîfeliler, cezâyı yerine getirmeye başladılar. Her vuruşta, kan fışkırıyordu. Halk bu manzarayı gördükçe hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Bu duruma dayanamayan, Şeyh Şâmil'in yardımcıları ileri atılıp, kalan cezâyı da kendileri çekmek istemişler fakat, Şeyh Şâmil'in kararlı bakışından korkup geri çekilmek zorunda kalmışlardı.

Halk, bu manzarayı gözü yaşlı bir şekilde seyrederken, Allahü teâlâ böyle yiğit, adâletli bir zâtı başlarına verdiği için şükrediyorlardı. Nihâyet, cezâ tamamlandı.

Halkın arasında bulunan şefâ'atçi iki kişi nihâyet dayanamayıp, Şeyh Şâmil'in huzûruna çıktılar. Kendilerini tanıttılar. Herkes bunlara verilecek cezâyı merakla bekliyordu. Şeyh Şâmil bu iki kişiye dönüp dedi ki:

- Köylerinize dönünüz! Sizi buraya gönderenlere gördüklerinizi anlatınız! Dinimizi yıkmak isteyenlerle anlaşma yapmak istiyenlere cevabımız budur.

Şeyh Şâmil'in bütün ömrü, Ruslarla mücâdele ile geçti. Sonunda, hîle ile kendisini oyuna getirdiler. Ruslara esir düştü. On sene esir kaldı. Daha sonra, Hacca gitmesi için kendisine izin verildi.

İstanbul'a geldiğinde, bütün millet bu meşhûr kahramanı görebilmek için yollara döküldü. Yer yerinden oynadı. Vapur, Dolmabahçe Sarayı'nda saltanat kayıkları ile karşılandı.

İstanbul'da bir müddet kaldıktan sonra, Hicaz'a gitmek üzere yola çıktı.

Medîne'yi uzaktan görünce yere kapanarak, sel gibi gözyaşı dökerek, sürüne sürüne Resûlullahın huzûruna geldi. Herkes heyecanla kendisini ta'kîp ediyordu. Huzûra gelince, "Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Resûlallah! Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Habîballah! Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Seyyid-el-evveline velâhırîn" dedi. Peygamber efendimiz, selâmına mukabele etti. Orada olanlar bu selâmı işittiler. Kabr-i şerîfin başında saatlerce gözyaşı dökerek, senelerdir duyduğu hasreti giderdi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 9 EYLÜL 1995 · KAYIT 10616

Kâr- zarar hesabı!

Zamanımız insanları, dünya menfaatlerini ele geçirmek için, çok ince düşünüyor ve çalışıyor, didiniyorlar da, sonsuz bir saâdet ve felâket karşısında bulunduklarına inanmağa önem vermiyorlar.

Mutlaka öleceklerini bildikleri hâlde, âzâmî 70-80 yıllık ömür için ne akıl almaz sıkıntılara, meşakkatlere katlandıkları hâlde, sonsuz âhıret hayatı için az bir çalışmaya katlanamıyorlar. Bu, kişinin kârını, zararını bilmemesinin alâmetidir. Her işinde, âhıreti düşünen, buna göre hareket eden, hep kârdadır. Âhıreti düşünmeden yaptığı her iş zararınadır.

Allahü teâlâ insanlara akıl verdi. Canlı cansız herşeyi onun emrine bıraktı. Buna karşılık, onlara dünya ve âhırette yine kendileri için faydalı olacak vazîfeler yükledi. Bunları bildirmek için, Peygamberler, âlimler gönderdi.

İnsan dünyaya gönderilmesinin sebebini, dünyadaki hayat mücâdelesini ve yaşama kanûnlarını bilmezse, yâhut bilip de onlara göre çalışmaz ise, elbette zararı kendine olacaktır. Bunları yerine getirip getirmemede Cenâb-ı Hakkın bir faydası, bir zararı olmaz.

Ba'zıları, sefîl ve sıkıntıda yaşayanları niçin yarattı, onların ne kabâhati vardır, âhırette azâb çektireceği insanları niye yarattı, diyorlar. Böyle söylemek yersiz olduğu gibi, faydası da yoktur. Cenâb-ı Hakkın yarattığı her varlıkta, işte, nice faydalar, hikmetler vardır.

Dünyaya gelmesi ve ölmesi kendi elinde olmayan insanın, Allahın dünya ve âhiretteki kanûnlarına dil uzatmağa ne hakkı vardır? Kulun vazifesi, bu kanunlara, emirlere uymaktır. Ancak, bu kanûnlara uymakla insan saâdete kavuşabilir.

Ba'zı din cahili kimseler de, (Din ne imiş? Cenneti, Cehennemi kim görmüş, böyle lâflar, ilk insanların, yobazların masallarıdır, uydurma şeylerdir) diyorlar. Bunlar, fen bilgilerini ve islâm târîhini, vicdanlı öğretmenlerden okuyup anlasalardı ve fendeki ilerlemelerin, yeni buluşların, islâm inanışlarını kuvvetlendirdiğini, isbât ettiğini görselerdi islâmiyete sımsıkı sarılırlardı.

Yâhut, hiç olmazsa, ona karşı saygılı, edebli olurlardı. Muhammed aleyhisselâmın hayatını, doğru yazılmış kitaplardan öğrenselerdi, O'nun aklına, güzel huylarına, başarılarına âşık olurlardı.

Yüzbinlerce insanın, O'na candan bağlandıklarını, O'na karşı edeblerini, itâ'atlarını, aşırı sevgilerini ve mallarını, canlarını O'nun için fedâ ettiklerini gösteren vak'a ve olaylar, dünya tarihlerinin binlerce sahîfelerini doldurmaktadır.

Bütün bilgilerin kaynağı, bütün güzel huyların ve iyiliklerin üstâdı olan böyle bir zâtın, Allahın Peygamberi olduğu, güneş gibi meydandadır.

Tek başına işe başlayıp, aklı ile, sabrı ile ve keskin görüşü ile, yeryüzünün iki büyük devletini yere serecek kahraman, fedâkâr bir milleti, yirmi üç sene içinde meydana getirmesi ve öldükten sonra da, kıyâmete kadar bütün insanları huzûra, saâdete, medeniyete kavuşturacak değişmez bir kitap bırakması, akıl ve insaf sahiplerinin îmân etmesi için yetişir. Başka bir mu'cize ve şâhid aramaya lüzûm yoktur.

Bu yüce Peygamberin sözlerine inanmamak tarihi ve olayları inkâr etmek olur. Böyle bir zâtı bilip de inanmıyan, nefsinin, şehvetinin esîridir. Yâhut iyilikleri, çalışmayı, yükselmeyi, sevgiyi, sosyal adâleti istemiyen ve kendinin ve bütün insanların saâdetini düşünmeyen egoist bir kimsedir.

Yâhut da, fenden, tarihten haberi olmayan bir kara câhildir. Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" güzel hayatını ve islâm dîninin emirlerindeki ve yasaklarındaki incelikleri ve faydaları öğrenen her akıl ve insaf sahibinin, her

düşünebilen insanın O'na hemen inanması, O'na âşık olması, seve seve müslüman olması, insanlık îcâbıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 10 EYLÜL 1995 · KAYIT 10617

Vâsıta olmak yaratmak değildir

Yaratmak, yoktan var etmektir. Maddeyi, elemanı yok iken var etmek ve var ettikten sonra, başka bir varlığa çevirmek de yaratmaktır. Meselâ, (İnsanı nutfeden, cinni ateş alevinden yarattı) meâlindeki âyet-i kerîme böyle olduğunu bildirmektedir. Yerler, gökler, bugün bildiğimiz cisimler yoktu. Bunların hepsini sonradan var etti.

Allahü teâlânın âdeti şöyledir ki, herşeyi bir sebep, bir vâsıta ile yaratmaktadır. Sebepleri yapan, var eden, bunlarda aktiflik, te'sîr kuvveti yaratan da O'dur. Cisimlerin fizik ve kimya özellikleri, fizik, kimya, biyoloji olayları, reaksiyonları, O'nun yarattığı sebeplerdir. Elektrik, ısı, mekanik, ışık ve kimya enerjilerini ve tepkimeleri hâsıl eden çeşitli kuvvet şekillerini sebep olarak yaratmıştır. Bu sebepleri, cisimleri yaratmasına vâsıta kıldığı gibi, insan aklını, insan gücünü de, yeni buluşlara vâsıta kılmıştır.

Arşimed, bir kanûn yaratmamış, daha önce mevcut olan özellikler arasındaki bir bağlantıyı görebilmiştir. Bunun gibi, elektrik ampulü gibi elektrikli âletlere son şeklini veren Thomas Edison, bunları yaratmamış, yapmamış, yapılmasına sebep olmuştur. Bunları yaratan, Allahü teâlâdır.

Edison'un bunları yaratması şöyle dursun, mevcut maddeleri bir araya toplayıp, yeni âletlerin yaratılmasına sebep olurken, elinin, ayağının, gözünün, diğer duygularının, çeşitli hücrelerinin, kalbinin, ciğer, böbrek ve daha nice organlarının işlemesinden ve kullandığı maddelerin, âletlerin yapısından, içlerindeki atom, proton kuvvetlerinden haberi bile yoktu.

Ne kendinin, ne de kullandığı şeylerin birçok inceliklerinden haberi olmıyan bir vâsıtaya, bir sebebe yaratıcı denilir mi? Yaratıcı, bunların en ufağını, en incesini, hepsini bilen, hepsini yapandır ki, bu da ancak Allahü teâlâdır.

Üniversiteden birkaç diploması bulunan, yeni literatürleri okuyup, çok tecrübesi olan, zekî ve akıllı bir fen adamı iyi anlar ki, insan, bütün işlerinde, bütün buluşlarında, bir vâsıtadan, bir sebepten başka birşey değildir. Her olayı, her reaksiyonu, her hareketi yapan, her kanûnu idâre eden, yalnız Allahü teâlâdır.

Sebep olabilmek de insan için bir şereftir. Allahü teâlâ, insanlara bu şerefli payı ikrâm ederek, diğer mahlûklarından ayırdığını, onu, böylece, başka mahlûklardan üstün yarattığını, İsrâ sûresi, yetmişinci âyetinde beyân buyurmaktadır.

Allahtan başkasına, her ne maksatla olursa olsun, yaratıcı demek küfürdür. ^Imânın gitmesine sebeptir. İmâm-ı Birgivi hazretleri, (Bir kimse, rızk Allahtandır. Fakat, kulun da hareket etmesi lâzımdır dese, kâfir olur. Çünkü, hareket de Allahtandır) buyurmaktadır. Ya'nî, hareketi ve işi insan yaratıyor diyen kâfir olur.

Allahü teâlâ, birşeyi yaratmasına, başka şeyleri sebep yapmıştır. Birşeyin yaratılmasını istiyen, onun yaratılmasına sebep olan şeyleri elde etmelidir. Allahü teâlâdan başkasına, yarattı demek, çok tehlikelidir. Herşeyi yaratan, yalnız Allahü teâlâdır. O'ndan başka yaratıcı yoktur.

Fakat, Allahü teâlânın âdeti şöyledir ki, herşeyi sebeplerle yaratmaktadır. Böylece, madde âlemine ve sosyal hayata düzen vermektedir. Sebepsiz yaratsaydı, âlemdeki bu nizâm, bu düzen olmazdı.

Mikroplar hastalığa, bulutlar yağmura, güneş hayata, katalizörler birçok kimya reaksiyonlarının hızlanmasına ve hayvanlar, bitkisel maddelerin et, süt, bal hâline gelmelerine, yapraklar organik maddelerin sentezine sebep oldukları gibi, insanlar da, uçak, otomobil, ilâç, elektrik motorlarının ve daha nice şeylerin yapılmasına sebep olmaktadır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 11 EYLÜL 1995 · KAYIT 10618

İlim ve âlimin kıymeti

İlim, kibir gibi kötü huylara sebep olduğu gibi, kötü huylardan kurtulmanın ilâcı da ilimdir. Çünkü ilim, çok kıymetli bir şeydir. Bunun için, ilim sâhibi kendini üstün ve şerefli sanır.

Hakîkî ilim, insana aczini, kusûrunu ve Rabbinin büyüklüğünü, üstünlüğünü bildirir. Hâlıkına karşı korkusunu ve mahlûklara karşı mütevâzi olmasını arttırır. Kul haklarına önem verir. Böyle ilimi öğretmek ve öğrenmek farzdır. İlim, ihlâs ile ibâdet etmeğe sebep olur. Amel ve ihlâs ile olmayan ilim zararlıdır. Hadîs-i şerîfte, (Allah için olmayan ilmin sâhibi Cehennemde ateşler üzerine oturtulacaktır) buyuruldu.

Dünyalık ele geçirmek için ilim öğrenmek, ya'nî dîni dünyaya âlet etmek, altın kaşıkla necâset yimeğe benzer. Dîni dünya kazancına âlet edenler, din hırsızlarıdır. Hadîs-i şerîfte, (Din bilgilerini dünyalık ele geçirmek için edinenler, Cennetin kokusunu duymayacaklardır) buyuruldu.

İlim sahipleri iki türlüdür. Hadîs-i şerîfte, (Bu ümmetin âlimleri iki türlü olacaktır: Birincileri, ilimleri ile insanlara faydalı olacaktır. Onlardan bir karşılık beklemiyeceklerdir. Böyle olan insana denizdeki balıklar ve yeryüzündeki hayvanlar ve havadaki kuşlar duâ edeceklerdir. İlmi başkalarına faydalı olmayan, ilmini dünyalık ele geçirmek için kullananlara kıyâmette Cehennem ateşinden yular vurulacaktır) buyuruldu.

Başka bir hadîs-i şerîfte, (Âlimler arasında kıymet bulmak için ve câhiller ile mücâdele için ve her yerde meşhûr olmak için din bilgisi öğrenen ilim adamı, Cennetin kokusunu bile duymayacaktır) buyuruldu.

Bu hadîs-i şerîflerden anlaşılıyor ki, mal toplamak ve bir mevkı', makam elde etmek ve hayvânî arzûlarına kavuşmak için ilim öğrenen ve ilmi ile amel etmeyen kimse, islâm âlimi değildir.

Diğer bir hadîs-i şerîfte, (Dünyalık ele geçirmek için, ilim öğrenen, dünyada mal ve mevkı' elde eder. Âhiretteki kazancı ancak Cehennem ateşi olur) buyuruldu.

Böyle ilmin fâidesi yoktur. Böyle ilimden kaçmak lâzımdır. Nitekim hadîs-i şerîfte, (Yâ Rabbî! Beni faydasız ilimden koru!) buyuruldu.

Faydasız ilim iki türlüdür. Birincisi, Cehennemlik olanların öğrendikleri din bilgileridir. İkincisi, din bilgileri ile birlikte olmıyan fen bilgileridir. Eski Romalıların yahûdîlere yaptıkları arslanlar mezâlimi ve orta çağda hıristiyanların Filistin'de müslümanlara yaptıkları korkunç saldırılar ve Hitlerin Avrupa'daki ve Rus, Çin komünistlerinin Asya'da yüzmilyonlarca insanın canlarına kıydıkları nükleer silâhları ve İngilizlerin, milletleri aldatarak, kardeşi kardeşe boğdurdukları saldırılar, hep bu fen bilgileri ile yapıldı.

Allahü teâlâ, fen bilgilerinde ilerlemiş olan bu canavar insan düşmanlarını eşeklere benzetmekte, (Tevrât ve İncil yüklenmiş eşek gibidirler) demektedir. İslâm ahlâkından haberleri olmıyan bu zâlim fen adamları, Hak yolunda değildir. Hak teâlâ bunlardan râzı değildir. (Her müslüman erkeğin ve kadının, islâm bilgilerini öğrenmeleri farzdır) hadîs-i şerîfi, Allahü teâlânın rızâsına uygun ilimleri öğrenmeyi emretmektedir.

Diğer bir hadîs-i şerîfte, (Bir insan, yâ âlimdir, yâhut ilim öğrenmekte olan talebedir. Yâhut bunları sevmektedir. Bu üçünden başkaları ahırlarda uçan sinekler gibidir.)

Bu dördüncü dereceden olmamaya çalışmalıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 12 EYLÜL 1995 · KAYIT 10619

Hattâ hayvandan daha aşağıdırlar..

İlmi kötü yolda, insanların zararında kullanmak istiyen kimselere ilim, fen öğretmek câiz değildir. Böyle kimselere ilim öğretmek, domuzlara altın ve inci tasma takmak gibidir. Hadîs-i şerîfte, (Kıyâmete yakın hakîkî din bilgileri azalır. Câhil din adamları, kendi görüşleri ile fetvâ vererek, insanları doğru yoldan saptırırlar) buyuruldu.

Bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: (Bir zaman gelir ki, insanlar din adamından sokakta rastladıkları eşek ölüsünden kaçar gibi kaçarlar.)

Bu hâl, insanların hâllerinin bozuk, zararlı olacaklarını haber vermektedir. Çünkü, ilme Allahü teâlâ kıymet vermektedir. Fakat dünyaya tapınan ahmaklar, çocuk iken ilim tahsil etmemiş, büyük yaşında iken de, hakîkî din âliminin sohbetinde bulunmakla şereflenememişlerdir. Dinlerinin noksan olması tehlikesinden korkmazlar ve hakîkî din âlimlerinin kitaplarından okuyup öğrenmezler.

Bunların tek düşünceleri, para, mal toplamak ve mevkı', makam elde etmektir. Helâlden mi, harâmdan mı geldiğini hiç ayırt etmezler. Hakkı bâtıldan ayırmazlar. İlmin ve hakîkî din âlimlerinin kıymetini bilmezler.

Sokak serserisinin cebine inci, mercan doldurmak ve bir köre sürme hediyye etmek, akıllı kimsenin yapacağı şey değildir. Allahü teâlâ, böyle boş kafalı kimseye, (Bunlar hayvan gibidir, hattâ daha aşağıdırlar) buyurdu.

Enes bin Mâlik'in haber verdiği hadîs-i şerîfte, (Âlime haksız olarak hakâret eden kimseyi, Allahü teâlâ, bütün insanlar arasında hakîr, rezîl eder. Âlime hurmet eden kimseyi, Allahü teâlâ, Peygamberler gibi azîz eder, şereflendirir) buyuruldu.

Başka hadîs-i şerîfte de, (Bir kimse, âlimin sesinden yüksek sesle konuşursa, Allahü teâlâ, onu dünyada ve âhirette hakîr eder. Eğer pişman olur, tevbe ederse affolur) buyuruldu. Görülüyor ki, hakîkî âlimlere hurmet etmek lâzımdır.

İyi bilinmeli ki, insanı dalâletten, kötü yoldan ilim ve âlimler kurtarır. Rehber olmadan doğru yola kavuşulamaz. Bunun için, Ehl-i sünnet âlimlerini ve bunların yazdığı doğru din kitaplarını arayıp, bulmak lâzımdır.

Yüce Peygamber Mûsâ aleyhisselâm, ilmin en yüksek derecesinde olduğu ve Allahü teâlâ ile konuşmak şerefine kavuştuğu ve Allahü teâlânın muhabbet şerbetinden içtiği hâlde, ilim edinmek için, Hızır aleyhisselâmın yanına, talebesi olan Yûşa' aleyhisselâm ile beraber geldiği (Kehf) sûresinde bildirilmektedir.

Mûsâ aleyhisselâm mantık ilminin üstâdı iken, Hızır aleyhisselâmdan ilim öğrenmeye geldi. Buhârî tefsîri, bunu uzun anlatmaktadır.

O hâlde, ey kardeşim! Kıymetli ömrünü ilimden ve âlimden daha kıymetli olan birşey buldun da, ona mı sarf ediyorsun? Bilmiyor musun ki, dînimiz ilme kıymet vermeyi ve âlimlere hurmet etmeyi ve Allah yolunda olanlarla beraber bulunmayı emretmektedir.

Bunun için, kıymetli ömrünü faydasız şeylerle geçirme! Hadîs-i şerîfte, (Doğru ilim sahibi olan ve ilmi ile amel eden bir âlim ile Peygamberler arasında bir derece fark vardır. Bu bir derece, peygamberlik makâmıdır) buyuruldu. Bu saâdete kavuşmak için, faydalı ilim öğrenmeye çalışmak lâzımdır.

Ey ilim öğrenmekte olan mes'ûd kimse!

Ömrünün bir dakîkasını boş geçirme!

Bu nasîhatımın kıymetini bil!

Pişmân olur kıymet bilmiyen kimse!

BUGÜNKÜ SOHBET · 13 EYLÜL 1995 · KAYIT 10620

"Dördüncüsünden olma! "

Hakîkî islâm âlimleri, ilim öğrenmek için herşeylerini terk etmişler. Mum ışığında, binlerce cild kitap yazmışlardır. İmâm-ı Ebû Yûsüf hazretlerinin onbeş yaşında oğlu vardı. Oğlunu çok seviyordu. Ansızın vefât etti. Talebesine, - Defin işini size bıraktım. Ben üstâdımın dersine gidiyorum. Bugünkü dersi kaçırmıyayım, dedi. Ciğer pâresi olan, oğlunun cenâzesinde "ilmim eksik kalmasın" diye bulunmadı.

Hazret-i imâmı vefâtından sonra rü'yâda gördüler. Cennette, büyük bir köşkün karşısında duruyordu. Köşkün yüksekliği Arşa varmıştı. Sordular:

- Bu köşk kimindir?

- Benimdir, buyurdu.

- Buna nasıl kavuştun diye sorulunca, - İlim ve ilim öğrenmeye ve öğretmeye olan muhabbetim ile, buyurdu.

Dünyada ve âhirette azîz olmak için, ilim öğrenmelidir.

Hep neşeli olmak için, Her yerde hurmet bulmak için, İlim sahibi olmaya çalış, ilim tâcını taşımaya alış!

Hirevî hazretlerinin çocuklarından en büyüğü takvâ sâhibi âlim bir kimse idi. Vefât ederken babası, yastığı başında idi. Vefât edince, üstünü örttü. Medreseye gelip, her zamanki dersini aksatmadan bir cüz hadîs dersi verdi. Sonra medreseden çıkıp defin işine başladı.

Defin işlerinden önce ders vermesinin sebebi sorulduğunda, "Oğlumun eceli geldi. Vefât etti. Bu iş Allahü teâlânın rızâsı ile olduğu için, ben de râzı oldum. Başka bir çâre bilmiyorum. Allahü teâlânın kazâsı ve emri böyle oldu" buyurdu.

İlim ehlinin yanında bulunmanın fazîlet ve derecesi çok büyüktür. Resûlullah efendimiz buyurdu ki, (Bir kimse din âlimlerinin ve sâlihlerin ya'nî İslâmın beş şartını devam üzere yapanların yanına gitse, her bir adımına Hak teâlâ, kabûl olmuş nâfile bir hac sevâbı ihsân eder. Zîrâ, âlimleri ve sâlihleri Hak teâlâ sever. Allahü teâlânın evi olsaydı, bu kimse o evi ziyâret eyleseydi, ancak bu sevâbı kazanırdı.)

Yine Peygamber efendimiz buyurdu ki: (Ya âlim, ya talebe veyâhud bunları dinleyici ol! Bu üçünden olmayıp dördüncüsünden olursan, ya'nî hiçbirinden olmazsan helâk olursun.)

İlmihâl kitâbı okumayan dînini öğrenemez. Dînini öğrenmiyenin dîni, îmânı gider. Din düşmanlarının yalanlarına aldanıp kâfir olur. Dînini doğrudan doğruya, tefsirlerden, meâllerden, hadîs-i şerîf kitaplarından öğrenmek istiyen yanlış anlar, sapıtır, Hak yoldan ayrılmış olur da haberi olmaz.

Hassân bin Atıyye hazretlerinin rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte, (Âlimin ölümüne üzülmiyen, münâfıktır. İnsanlar için, bir âlimin ölümünden daha büyük musîbet yoktur. Bir âlim ölünce, gökler ve göklerde olanlar, yetmiş gün ağlar) buyuruldu.

Hakîkî âlim vefât edince, dinde bir yara açılır ki, kıyâmete kadar kapanmaz.

İnsanı Cehennemden kurtaran ilimdir.

Kimsenin senden alamıyacağı mal ilimdir.

İlimden başka birşey isteme ki, Dünyada ve âhirette maksada kavuşturan ilimdir!

Bir âlime ahmak, câhil, eşek diyen cezâlandırılır. Hakâret ederek söylerse, kâfir olur. İmâm-ı Muhammed buyuruyor ki, küfre sebep olan her kelimeyi söylemek de böyledir. İlme ve âlimlere hakâret eden kâfir olur. Allahü teâlâ hepimize faydalı ilim nasîb eylesin. Faydası olmıyandan muhâfaza buyursun.

BUGÜNKÜ SOHBET · 14 EYLÜL 1995 · KAYIT 10621

Îmânın altı şartı

Her işte bir öncelik sırası vardır. Bu sıraya dikkat edilmezse daha sonra yapılanlar faydasız olur, bir işe yaramaz. Bunun için bir müslümanın dini bilgilerde öncelikle neyi bilmesi gerekir, dini öğrenmede öncelik sırası nasıldır, bunu iyi bilmesi şarttır.

Dini açıdan, bu sıralama ya'nî öncelik verilmesi, diğer işlere mukayeseyle çok daha önemlidir. Meselâ, bir kimsenin düzgün bir îmânı, i'tikâdı yoksa bu kimsenin yaptığı bütün ibâdetlerin, iyiliklerin hiçbir faydası olmaz.

Cenâb-ı Hak, bir insanın, önce îmân etmesini istiyor. Tabiî ki, bu îmânın da şartlarına uygun olması lâzım. Doğru, düzgün bir i'tikâda sahip olduktan sonra, dinin yasak ettiği şeylerden kaçınıp, dinin emrettiği şeyleri yapmak lâzımdır.

Her müslümanın öncelikle îmânın altı şartını bilmesi ve inanması gerekir. Bir müslüman, bu altı şarta inanıp mânâlarını bilse îmânı tamam olur.

Müslümanın Amentünün, bu altı şartında bildirilen şeyler hakkında, zarûrî olarak bilinmesi gereken şeyleri de, kısaca bilmesi lâzımdır.

Meselâ Amentünün birinci şartı, Allahın varlığına, birliğine inanmaktır. Fakat, Cenâbı Hakkın mekândan münezzeh, ya'nî mekânsız olduğunu bilmiyen bir kimse, bugün çok kimsenin yaptığı gibi, Allahü teâlâyı gökte bilip, konuşmalarında, "Sen bu işi, ne kadar gizli yaparsan yap, Allah seni gökte görüyor" derse veya duâ ederken, Allahın gökte olduğunu zannedip, başını kaldırıp gökyüzüne bakarsa, küfre düşmüş, ya'nî dinden çıkmış olur.

Eskiden, Osmanlılar zamanında, hoca efendiler nikâh kıyarken, gençlere önce îmânın şartlarını sorarlardı. Bilmiyorlarsa nikâhı kıymazlardı. Bunları, öğrenin gelin ondan sonra, derlerdi. Çünkü âkıl baliğ olduğu hâlde, bunları bilmiyen kimse, dinden çıkıyor, müslüman olarak kalamıyor.

Amentünün birinci şartı, Allahü teâlâya inanmaktır.

Amentüdeki, Amentü billâhi, demek, Allahü teâlânın varlığına ve birliğine inandım, îmân ettim, demektir.

Allahü teâlâ vardır ve birdir. Ortağı ve benzeri yoktur. Mekândan münezzehtir, ya'nî bir yerde değildir. Ayrıca Allahü teâlânın sıfatlarını da bilmek şarttır. Bu sıfatlar ikiye ayrılır. Sıfat-ı zâtiyye, sıfat-ı sübûtiyye.

Sıfat-ı zâtiyye şunlardır:

1- Kıdem, Allahü teâlânın evveli yoktur.

2- Bekâ, Allahü teâlânın sonu yoktur.

3- Kıyâm bi-nefsihi, Allahü teâlâ, kimseye muhtaç değildir.

4- Muhâlefetün lil-havâdis, Allahü teâlâ kimseye benzemez.

5- Vahdâniyyet, Allahü teâlâ birdir ortağı, benzeri yoktur.

6- Vücûd, yâni var olmasıdır.

Sıfat-ı sübûtiyye şunlardır:

1- Hayât, Allahü teâlâ diridir.

2- İlm, Allahü teâlâ herşeyi bilir.

3- Sem', Allahü teâlâ işitir.

4- Basar, Allahü teâlâ görür.

5- İrâde, Allahü teâlâ dileyicidir. Yalnız O'nun dilediği olur.

6- Kudret, Allahü teâlâ herşeye gücü yeter.

7- Kelâm, Allahü teâlâ söyleyicidir.

8- Tekvîn, Allahü teâlâ hâlıktır, yaratıcıdır. Her şeyi yaratan, yoktan var eden O'dur. O'ndan başka yaratıcı yoktur.

Cenâb-ı Haktan başkası için (yarattı) demek küfür olur. Ya'nî mecâz ma'nâda da olsa bu kelime kullanılamaz. İnsan birşey yaratamaz. Bugün maalesef bu kelime çok yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 15 EYLÜL 1995 · KAYIT 10622

Meleklere îmân

Îmânın ikinci şartı, meleklere îmândır. "Ve melâiketihi" dir. Ya'nî, ben Allahü teâlânın meleklerine inandım, îmân ettim, demektir.

Allahü teâlâ melekleri nûrdan yaratmıştır. Cisimdirler. Yemezler ve içmezler. Gökten yere inerler ve yerden göğe çıkarlar. Bir hâlden bir hâle, ya'nî her şekle girerler. Göz açıp yumacak kadar, ya'nî çok az bir zaman içinde bile Allahü teâlâya âsî olmazlar ve insanlar gibi günâh işlemezler. Meleklerin en üstünleri, Cebrâil, Mikâîl, İsrâfîl, Azrâîl "aleyhimüsselâm" dır.

Meleklerde, erkeklik, dişilik olmaz. Piyasada birçok yerde kanatlı kadına benzer resimler var. Böyle resimler, hıristiyan hurâfeleridir. Hıristiyanlar, melekleri hâşâ Allahın kızları olarak bilirler, böyle inanırlar. Bu şekilde inanmak, böyle resimlere hürmet edip, yukarı asmak çok tehlikelidir. Bu resimler, ele geçtiğinde hemen yırtıp atılmalıdır.

Îmânın üçüncü şartı, kitaplara îmândır. Amentüdeki, "Ve kütübihi" ifâdesi, Allahü teâlânın kitaplarına inandım, îmân ettim, demektir.

Kur'ân-ı kerîmde bildirilen, yüzdört kitaptır. Yüzü küçük kitaptır. Bunlara (suhuf) denir. Ve dördü büyük kitaptır. Bunlardan Tevrât, Mûsâ aleyhisselâma, Zebûr, Dâvüd aleyhisselâma, İncîl, Îsâ aleyhisselâma, Kur'ân-ı kerîm, Muhammed aleyhisselâma gönderilmiştir.

Kitapların hepsini, Cebrâil "aleyhisselâm" getirmiştir. En son, Kur'ân-ı kerîm nâzil olmuştur. Kur'ân-ı kerîm gönderilince, diğer kitaplar neshedilmiş, ya'nî yürürlükten kaldırılmıştır. Kur'ân-ı kerîmin gelmesi az az, âyet âyet olmuş ve yirmiüç senede tamamlanmıştır. Kur'ân-ı kerîm, kıyâmete kadar bâkîdir. Ya'nî geçerlidir. Geçersiz olmaktan ve tebdîl ile tahrîften ya'nî insanların değiştirmelerinden mahfûzdur. Korunmuştur. Kur'ân-ı kerîmde eksiklik veya fazlalık olduğuna inanan dinden çıkar.

Îmânın dördüncü şartı, Peygamberlere îmândır. Amentüdeki "Ve rusulihi" kelimesi, "Allahü teâlânın Peygamberlerine îmân ettim", demektir.

Peygamberlerin ilki Adem aleyhisselâm ve sonuncusu, bizim Peygamberimiz Muhammed Mustafa sallallahü aleyhi ve sellemdir. Bu ikisinin arasında, çok peygamber gelmiş ve geçmiştir. Peygamberlerin sayısı kesin belli değil. Kitaplarda, 124 binden fazla peygamber geldiği bildiriliyor.

Peygamberleri diğer insanlardan ayıran sadece onlara mahsûs özellikler vardır. Peygamberler hakkında bilmemiz lâzım olan sıfatlar ya'nî peygamberlere mahsûs olan özellikler yedidir: Sıdk, Emânet, Tebliğ, İsmet, Fetânet, Adâlet, Emnü'l-azl.

Bunların kısaca ma'nâları da şöyledir:

1- Sıdk: Bütün peygamberler, sözlerinde sâdıktır. Ya'nî doğrudur.

2- Emânet: Peygamberler emânete aslâ hıyânet etmezler.

3- Tebliğ: Peygamberler, Allahü teâlânın emir ve yasaklarının hepsini ümmetlerine bildirirler.

4- İsmet: Peygamberlerin hepsi, büyük ve küçük, bütün günâhlardan uzaktırlar. Peygamberlikleri bildirilmeden önce de, bildirildikten sonra da hiç günâh işlemezler. İnsanlardan, ma'sûm, günâhsız olan, yalnız peygamberlerdir.

5- Fetânet: Bütün Peygamberler, diğer insanlardan daha akıllıdırlar.

6- Adâlet: Peygamberler âdildirler. Kimseye haksızlık yapmazlar.

7- Emnü'l-azl: Peygamberlik görevinden alınmazlar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 16 EYLÜL 1995 · KAYIT 10623

Kıyâmet gününe îmân

Amentünün, Ya'nî imânın beşinci şartı, kıyâmet gününe inanmaktır.

Amentüdeki, "Vel-yevmil âhiri" ifâdesi, "Ben, kıyâmet gününe inandım, îmân ettim" demektir. Kıyâmet günü, kabirden kalkınca başlar, insanlar Cennete ve Cehenneme gidinceye kadar devam eder.

Cennet ve Cehennem ve mîzân, ya'nî sevâbların ve günâhların tartıldığı terâzî ve Sırât köprüsü, haşr ya'nî toplanmak ve neşr ya'nî Cennete ve Cehenneme dağılmak, hep kıyâmet gününde olacaktır.

Kabir azâbı vardır. Kabirde münker ve nekîr adındaki iki melek suâl soracaktır.

Kabir suâlleri çok önemlidir. Bunları herkesin bilmesi, çocuklarına da öğretmesi lâzımdır. Kabirde şu suâller sorulacaktır:

Rabbin kim? Dînin hangi dindir? Kimin ümmetindensin? Kitâbın nedir? Kıblen neresidir? İ'tikâdda ve amelde mezhebin nedir?

Müslümanlar bu suâllere şöyle cevap verirler:

Rabbim Allah, Dînim islâm dinidir. Muhammed aleyhisselâmın ümmetindenim. Kitâbım, Kur'ân-ı kerîmdir. Kıblem, Kâ'be-i şerîftir. İ'tikâdda mezhebim Ehl-i sünnet vel-cemâ'attir. Amelde ise, Hanefi, Şafi'î, Hanbeli, Mâliki mezheplerinden hangisine mensupsa, onu söyler.

Îmânı olan cevap verecek, îmânı olmıyan cevap veremiyecektir. Doğru cevap verenlerin kabri genişliyecek, buraya Cennetten bir pencere açılacaktır. Sabah ve akşam, Cennetteki yerlerini görüp, melekler tarafından iyilikler yapılacak, müjdeler verilecektir.

Bu suâllere cevap veremiyenler, kabirde azâb görecek, bağırmasını, insandan ve cinden başka her mahlûk işitecektir. Cehennemden bir pencere açılacak, sabah akşam Cehennemdeki yerini görüp, mezarda, mahşere kadar, acı azâblar çekecektir.

Îmânın altıncı şartı, hayır ve şerrin Allahtan olduğuna inanmaktır.

Amentüdeki, "Ve bil-kaderi hayrihi ve şerrihi minallahi teâlâ" demek, "Hayır ve şer, iyilik ve kötülük, olmuş ve olacak şeylerin cümlesi, Allahü teâlânın takdîriyle, ya'nî ezelde bilmesi ve dilemesi ve vakitleri gelince yaratması ile ve levh-i mahfûza yazmasıyla olduğuna inandım, îmân ettim. Kalbimde, aslâ şek ve şüphe yoktur." demektir.

Bu, kazâ kadere inanmak demektir.

Kazâ, kader, ya'nî alın yazısı, bir insanın doğumundan, ölümüne kadar, başına gelecek, işlerdir. Kazâ da, bu işlerin başa gelmesidir.

Amentünün sonundaki, Kelime-i şehâdetin kısaca ma'nâsı da şöyle:

"Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh" demek, "Ben şehâdet ederim ki, Allahü teâlâdan başka ilâh yoktur ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed aleyhisselâm O'nun kulu ve resûlüdür" demektir.

Peygamber efendimiz, îmânın esaslarını bu şekilde ifâde buyurmuştur. Bir kimsenin müslüman olabilmesi için, bu altı esasa inanması, şüphe etmemesi şarttır.

Biz gâibe îman ettik... Bizim îmânımız gâibedir, zâhire, görünüşe değildir. Zîrâ biz, Allahü teâlâyı, gözümüzle göremedik. Fakat görmüş gibi inandık, îmân ettik. Gâibi ancak Allahü teâlâ bilir ve dilediklerini dilediklerine bildirir. Gâib demek, duyu organları ile veya hesap, tecrübe ile anlaşılmıyan demektir.

Harâmı harâm, helâlı helâl bilip, i'tikâd etmeli, inanmalıdır.

Allahü teâlânın azâbından emin olmayıp, dâima korkmalı ve her ne kadar günahkâr olsa da, Allahü teâlânın rahmetinden ümit kesmemelidir. Aksi takdirde îmândan çıkılır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 17 EYLÜL 1995 · KAYIT 10624

Îmânı muhafaza için

Sahip olunan şey ne kadar kıymetli olursa, onun korunması, muhafaza edilmesi de o derece önem kazanır. Eline çok kıymetli bir mücevher geçen bunu nasıl koruyacağını bilemez. Çaldırma korkusundan uykuları kaçar.

İnsanın en kıymetli şeyi îmânıdır. Bunu korumak için her türlü gayreti göstermesi lâzımdır.

Îmân, sevgili Peygamberimizin, peygamber olarak, Allahü teâlâ tarafından, bütün insanlara getirdiği ve bildirdiği emir ve yasakların hepsine, aklımıza ve tecrübemize uymasa bile inanmak demektir.

Eğer, aklımıza uygun geldiği için inanırsak aklımızı tasdik etmiş oluruz. Resûlullahı tasdik etmiş olmayız. İnanılması lâzım şey için, tecrübî ilimlere uygun ise, inanır, tecrübe ile isbât edemeyince, inanmaz veya şüpheye düşerse, o zaman, tecrübesine inanmış olup, Resûle inanmamış olur ki, böyle îmân, îmân olmaz. Çünkü, îmân parçalanamaz. Az ve çok olmaz.

Din bilgileri, mantık ile ölçülmeye kalkışılırsa, bu sefer akla, mantığa inanılmış olup, Peygamberlere inanılmış olmaz.

Ancak, Allahü teâlânın var olduğunu ve Muhammed aleyhisselâmın, Allahın peygamberi olduğunu anlamakta, aklın ve tecrübî ilimlerin yardımı büyüktür.

Fakat, bunların yardımı ile Peygambere inanıldıktan sonra, O'nun bildirdiği şeylerin herbiri için akla, ilimlere danışmak doğru olmaz.

Çünkü, akıl ile, tecrübe ve mantık yolu ile elde edilen birçok bilgiler, zamanla değişmekte. Yenileri bulununca, eskilerinin atılmakta olduğunu gösteren misâller, literatürlerde az değildir.

Resûlullahın sözlerinden birine bile inanmamak veya iyi ve doğru olduğunda şüphe etmek küfür olur, ya'nî insanı dinden çıkarır. Din bir bütündür. Kısaca, inanılması zarûrî olan şeylerden birine bile inanmıyan dinin tamamına inanmamış olur.

Meselâ kişi, ben dinin her emrine inanıyorum, ancak görmediğim şeye de inanmam, cini görmediğim için inanmam dese, islâm dininin tamamına inanmamış olur. Bu kimse, sabahlara kadar namaz kılsa, oruç tutsa, herkese iyilik yapsa bunların hiçbir faydası olmaz.

Îmânda şüphe de olmaz. Şüpheli îmâna îmân denmez. Biraz inanıyorum biraz inanmıyorum şeklinde îmân olmaz.

Meselâ, bir kimse herşeyi dünyadaki şartlara göre düşünüp:

"Öldükten sonra dirilmeye inanıyorum ama, bu kadar insan tekrar nasıl dirilecek, hepsinden nasıl hesap sorulacak, acaba bu mümkün olur mu?" şeklinde tereddüt etse, bu kimse âhırete inanmamış olur. Bu düşüncede Cenâb-ı Hakkın

kudretinden şüphe vardır. Dinimizde hürmet edilmesi, saygı gösterilmesi gereken şeylere hürmetsizlik eden, saygısızlık yapan, kötülenmesi, beğenilmemesi gereken şeylere hürmet eden, beğenen dinden çıkar.

Dinimizin açık şekilde harâm ettiği bir şeyi, inkâr eden de dinden çıkar. Meselâ domuz etini dinimiz harâm etmiş. Ama bir kişi, bunun sebebini trişine, tenyaya bağlayıp:

"Zamanımızda fen ilerledi. Domuzdaki trişinler rahatlıkla zararsız hâle getiriliyor. Dolayısıyle artık harâm olması ma'nâsızdır" dese, dinden çıkmış olur. Çünkü, dinimiz domuz etini harâm ederken, trişin gibi herhangi bir sebebe bağlamamıştır.

Ancak kişi, harâm olan şeyin harâmlığına inanır, nefsine uyarak yaparsa günâhkâr olur. Dinden çıkmaz. Çünkü ameller îmândan parça değildir. Ya'nî, kişi ne kadar büyük günâh işlerse işlesin, bunun günâh olduğuna inanır, yaptığından pişmânlık duyarsa, o kimse îmânlıdır. Buna îmânsız denemez.

BUGÜNKÜ SOHBET · 18 EYLÜL 1995 · KAYIT 10625

Dinin emrini hafife almak

Dinimizin harâm ettiği bir şeyi yapanlar hangi hâllerde küfre düşerler, dün bu konu üzerinde durmuştuk. Bunun iyi anlaşılabilmesi için şöyle bir misâl verelim:

İki kimse düşünün. Birisi, alkol bağımlısı olmuş. Hergün içiyor. Sizi gördüğünde de mahçup oluyor:

- Bu zıkkımı içmenin harâm olduğunu biliyorum. Fakat bir türlü kurtulamıyorum, ne olur kurtulmam için bana yardımcı olun, diyor.

Diğeri ise her zaman içmiyor. Ayda yılda bir içiyor. Kendisine yaptığının uygun olmadığını söylediğinizde:

- Ben her zaman içmiyorum. Ayda yılda bir içiyorum. Bu kadarcık içmek harâm olmaz! diyor.

Bu durumda, birinci kimse, ikincisinden daha çok şarap, içki içtiği hâlde günâhkâr oluyor, dinden çıkmıyor. Ama ikinci kimse, arasıra içtiği hâlde, dinin

açık bir emrini hafife aldığı için dinden çıkıyor.

Farzlarda da durum aynıdır. Meselâ bir kimse, Ramazanda oruç tutmadığı gibi, ayrıca müslümanların gözü önünde sokakta, açıkça yiyip içiyorsa, dinin bir farzını hafife almış olduğundan dinden çıkar. Ancak herhangi bir özründen dolayı hattâ nefsine zor geldiği için tutmaz, ama orucunu gizli gizli yerse, bu günâhkâr olmuş olur; fakat dinden çıkmaz.

İnsanı dinden çıkartan önemli bir konu da, gayr-i müslimlerin ibâdet olarak yaptıklarını yapmaktır.

Gayr-ı müslimlerin yaptıkları şeyler iki çeşittir:

Birincisi dinleri ile ilgisi olmayıp, âdet olarak yaptıkları şeyler. Meselâ, ceket, pantalon giymeleri, kravat takmaları, âdet olarak yaptıkları şeylerdir.

İkincisi, dinlerinin gereği olarak yaptıkları şeyler. Meselâ boyunlarına haç takmaları, bellerine zünnar bağlamaları, bu kısma girer.

Bunları dinlerinin gereği olarak yaptıkları için, bir müslüman bunları ne niyyetle takarsa taksın, hattâ şaka için, hıristiyanlarla alay etmek için dahi olsa, dinden çıkar.

Hıristiyanların dinlerinin gereği, ibâdet niyyetiyle giydikleri şeyler de böyledir. Bunun için hıristiyanlardan gelen şeylerin önce aslına bakmak lâzım. Hıristiyanlar, bunu ne için yapıyorlar. Dinlerinin icâbı olarak mı, yoksa âdet olarak mı? Bu önemlidir.

Küfür olan, dinden çıkmaya sebep olan şeyler zamanla âdet hâline gelse, bir kimse, bunun küfür olduğunu bilmeden kullansa, yine dinden çıkar.

Her müslümanın dinde bilinmesi zarûrî olan şeyleri bilmesi lâzımdır. Küfür olan şeyin çok kimse tarafından kullanılması bunu küfür alâmeti olmaktan çıkarmaz. Çünkü bu, bilinmesi zarûrî olan bilgilerden olduğu için bilmemek özür değildir.

Küfre sebep olan şeylerden birkaç misâl verecek olursak:

İnsanlara mahsûs sıfatları Allah için kullanmak küfür olur. "Burada ilâhi şuuru görüyoruz" demek küfürdür. Bunun gibi, Allahü teâlâ için, "Düşünerek" veya "Hesap ederek" yâhut "plânlıyarak" yarattı demek küfürdür. "İslâm düşüncesi" demek de böyledir. Çünkü, düşünmek, hesap etmek, plânlamak insanlara mahsûs şeylerdir.

Çok kimse îmânı kurtarayım derken, küfre giriyor ve bunun için de hiç üzülmüyorlar. Her müslümanın küfre düşürücü söz ve hareketleri çok iyi bilmesi gerekir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 19 EYLÜL 1995 · KAYIT 10626

Dinde ibâdetin yeri

Her müslümanın, doğru, düzgün bir îmâna sahip olduktan sonra müslümanlığı, ya'nî dinin emir ve yasaklarını iyice öğrenmesi lâzım. Çünkü dinini bilmeyen kimse, her an yanlış birşey yapıp dinden çıkabilir. Peygamber efendimiz, (İlim bulunan yerde müslümanlık vardır. İlim bulunmıyan yerde müslümanlık kalmaz) buyurmuştur.

Din, en güzel, en doğru şekilde ancak ilmihâl kitaplarından öğrenilir.

İlmihâl kitabı, bir müslüman için öğrenmesi zarûrî olan îmân ve ibâdet bilgilerini anlatan kitaptır. Bunun için her müslümanın elinin altında, gerektiğinde müracaat edebileceği, mu'teber bir ilmihâl kitabı bulundurması lâzım.

Tefsîrden, hadîs kitaplarından, din öğrenilmez. Birinin önüne tefsir kitabı koyup, "Bunu oku, dini öğren" demek, o insana yapılabilecek en büyük kötülüktür.

Îmân edip gerekli ilimleri öğrendikten sonra, ibâdet yapılmazsa bu da tehlikelidir.

Çünkü, îmân, muma benzer, dinin emir ve yasakları mum etrafındaki fener gibidir. Mum ile birlikte fener de, İslâmiyyet'tir. Fenersiz mum çabuk söner. Kısacası îmânsız, İslâm olamaz. İslâm olmayınca, îmân da yoktur.

Bunun için îmâna kavuştuktan sonra, farzları yapıp harâmlardan kaçınmak lâzımdır. Her mü'min, farzları ya'nî Cenâb-ı Hakkın emirlerini yapmağa ve harâmlardan, ya'nî yasak ettiği şeylerden kaçınmağa mecburdur. Bir müslümana îmândan sonra farzları ve harâmları öğrenmek, bilmek de farzdır.

Dinin emir ve yasaklarını yapmada bir de sıra vardır. Îmân ettikten sonra, önce harâmları, sonra da farzları öğrenmek ve haramlardan kaçıp, farzları yapmak

lâzımdır. Farzları yapmıyan mü'minlerin, sünnetleri, nâfile ibâdetleri kabûl olmaz.Ya'nî bunlara sevâb verilmez.

Bir kimse, bir farzı özürsüz terk ederse, bu farz borcunu ödemedikçe, bu cinsten olan hiç bir nâfile ibâdetine ve sünnetine sevâb verilmez.

Meselâ, zengin bir kimsenin zekât borcu var. Zekât borcu olduğu hâlde, hayır hasenat yapıyor, sadaka veriyor. Hâliyle zekâtını ödemediği için bunlardan hiç sevâb alamaz. Çünkü, Cenâb-ı Hak bundan önce zekât vermesini istiyor.

İbâdetleri yaparken kötü niyyet karıştırmamalıdır. Farzlar yapılırken, kötü niyyetler de karışırsa, borç ödenmiş, cezâdan kurtulmuş olursa da, vadedilen o büyük sevâba kavuşamaz.

Meselâ kişi başkalarının da görmesi için namazını herkesin gözü önünde kılarsa veya yalnızken çabuk çabuk kıldığı halde, başkalarının yanında uzun ve ta'dili erkân üzere kılarsa, ibâdetine kötü niyyet karıştırmış olur.

İbâdetleri harâm işliyerek yapmak câiz değildir. Harâm işliyenlerin ibâdetleri sahih, ya'nî geçerli olur. Ya'nî borçlarını ödemiş olurlar ise de, sevâb kazanmazlar. Âhırette "Sen bu farzı niçin yapmadın?" diye hesaba çekilmekten kurtulur o kadar.

Harâmlar iyi niyyet ile yapılsa da, aslâ mubâh olamaz. Ya'nî harâmlara hiçbir zaman sevâb verilemiyeceği gibi, özürsüz harâm işleyen, muhakkak günâha girer. İyi niyeti, onu günâhtan kurtarmaz. Bir kaide vardır dinimizde: "Harâm işliyerek ibâdet yapılmaz!" Meselâ, birisine farz olan emr-i ma'rûfu yapmak, ya'nî islâmiyeti anlatmak için, ona yakınlaşmak maksadıyla, onunla beraber içki içemez. Burada iyi niyetin yeri yoktur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 20 EYLÜL 1995 · KAYIT 10627

İbâdetlerde niyyetin önemi

Müslüman her işinde, "Ben bunu ne için ve kimin için yapıyorum" diye düşünmesi lâzımdır. Mubâhları yaparken de niyyeti düzeltmek lâzımdır. Mubâh, dinimizce emir veya yasak edilmiyen şeylerdir. Bunlar iyi niyyetle yapılırsa sevâb, kötü niyyetle yapılırsa günâh olur.

Meselâ bir kimse, övünmek, hava atmak, gösteriş yapmak için veya kadınları, kızları avlamak için şık giyinirse, günâh işlemiş olur. Ancak, bu kimse, sünnet olduğu için, koku sürünür, şık giyinirken de maksadı, câmiye saygı, câmide yanına oturan müslümanları incitmemek, temiz, sıhhatli olmak, islâmın vakârını, şerefini korumak ise, her niyyeti için ayrı sevâblar kazanır.

Günâhlar, niyyetsiz veya iyi niyyet ederek işlenirse, günâh olmaktan çıkmaz. (Ameller, niyyete göre iyi veya kötü olur) hadîs-i şerîfi, tâ'atlara ve mubâhlara niyyete göre sevâb verileceğini bildirmektedir.

Bir kimse, birinin gönlünü almak için başkasını incitse veya başkasının malı ile sadaka verse, yahut harâm para ile mektep, câmi yaptırsa, bunlara sevâb verilmez.

Günâh, iyi niyyet ile işlenirse, yine günâh olur. Böyle işleri yapmamak sevâbdır. Bilerek yaparsa, büyük günâh olur.

İnsan, mubâh bir işe başlarken, niyyetine dikkat etmelidir. Niyyeti iyi ise, o işi yapmalıdır. Niyyeti, yalnız Allahü tealâ için olmazsa, yapmamalıdır. Hadîs-i şerîfte:

(Allahü teâlâ, sizin sûretlerinize, mallarınıza, bakmaz. Kalblerinize ve amellerinize bakar) buyuruldu.

Ya'nî, Allahü teâlâ, insanın yeni, temiz elbisesine, hayrât ve hasenâtına, malına, rütbesine bakarak sevâb ve ikrâm vermez. Bunları ne düşünce ile, ne niyyet ile yaptığına bakarak, sevâb veya azâb verir.

O hâlde, her mü'mine önce lâzım, birinci farz olan şey, îmânı, farzları, harâmları öğrenmektir. Bunlar öğrenilmedikçe, müslümanlık olamaz.

Harâm olan birşeyi, meselâ içkiyi, din yasak ettiği için değil de midesine dokunduğu için içmese, bu kimse sevâb alamaz.

Harâmdan ancak Allahü teâlâdan korkarak, O yasak ettiği için sakınan, vazgeçen sevâb kazanır. Başka bir sebep ile harâm işlemezse, günâhından kurtulur, sevâb kazanmaz.

Ba'zı kimseler, harâma helâle dikkat etmiyor. Dikkat etmedikleri gibi, bir de (Sen kalbime bak, kalbim temizdir. Allah kalbe bakar) diyorlar. Bu sözün dinde yeri yoktur.

Bir kişinin kalbinin doğru ve temiz olduğuna alâmet, dinin emir ve yasaklarına uymasıdır. Böyle söyliyenlerin maksadı, müslümanları aldatmaktır. Bunların bu sözlerine değer verilmez.

Günâhlar içinde yüzen kimsenin, benim kalbim temiz demesi, lağım çukurundan çıkartılan kimsenin, "Benim üzerimde birşey yoktur. Elbiselerim tertemizdir" demesine benzer.

Düzgün niyyet edilmedikçe, hiçbir farz kabûl olmaz. Bunları yapabilmek için de ilim lâzımdır. Câhil sofu, şeytanın maskarası olur. Hadîs-i şerfte:

(Bir saat ilim öğrenmek veya öğretmek, sabaha kadar ibâdet etmekten daha sevâbdır) buyuruldu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 21 EYLÜL 1995 · KAYIT 10628

İbâdetlerin faydaları

İslâmiyyete uymağa, ibâdet etmek denir. Müslümanlar, Allahü teâlâ emrettiği için, vazîfeleri olduğu için ibâdet eder. İslâmiyyetin emirlerinde ve yasaklarında, kulların dünyaları ve âhıretleri için nice fâideler bulunmakla beraber, ibâdet ederken, Allahü teâlânın emri olduğunu, kulluk vazîfesi olduğunu niyyet etmek, düşünmek lâzımdır.

Böyle düşünmeden yapılan iş, ibâdet olmaz. Din ile ilişiği olmayan bayağı bir iş olur. Meselâ, namaz kılan adam, Allahü teâlânın emrini yerine getirmeyi ve kulluk vazîfesini yapmayı niyyet etmeyip, namazın bir spor olduğunu düşünürse, ibâdet etmiş olmaz. Spor yapmış olur.

Oruç tutanın da, yalnız mideyi dinlendirmeyi, perhîz yapmayı düşünmesi, orucun sahîh ve makbûl olmamasına sebep olur.

Savaşta canını tehlikeye koyan bir müslüman da, Allahın dînini kuvvetlendirmek, islâmiyyeti yeryüzüne yaymak ve islâm düşmanlarını kırmak için değil de, şân ve şeref, mal ve rütbe için dövüşürse, ibâdet yapmış olmaz. Cihâd sevâbı kazanmaz. Ölürse şehîd olmaz. Bedenine zarar verdiği için alkollü içkileri bırakan adam sarhoşluk günâhından kurtulamaz. Frengi, belsoğukluğu gibi korkunç hastalıklara yakalanmamak için, zinâdan sakınan kimse de, islâmiyyette, afîf, temiz sayılmaz.

İslâmiyyette ibâdet yapmak için, niyyetin büyük önemi vardır. Yapılan her işin islâmiyyete uygun olup olmadığı, niyyet ile anlaşılır. Allahü teâlâ, Cehennemden

kurtulmayı ve Cennete girmeyi vazîfe olarak bildirmeseydi, yalnız Cenneti, Cehennemi düşünerek yapılan ibâdetler de makbûl olmazdı.

Tasavvuf büyükleri, Evliyâ-yı kirâm, ibâdet yaparken bunları düşünmezler. Yalnız Allahü teâlânın rızâsını düşünürler. Fakat her müslümanın âhıret menfaatlerini düşünmesi, kâfi görülmüştür. İbâdetleri âdetten ayırmak için, dünya menfaatlerini düşünmemek şart olmuştur. Allah için ve âhıret menfaati için yapılan şeyler, ibâdet olmuştur. Dünya menfaati için yapılan şeyler, âdet sayılmıştır.

İslâmiyyette niyyet o kadar mühimdir ki, islâmiyyetin emrettiği birşey, dünya menfaati için yapılınca sahîh ve makbûl olmuyor. Dünya işi sayılıyor. Herhangi bir dünya işi de, âhıret menfaati için yapılınca, ibâdet hâlini alıyor.

Hadîs-i şerîfte, mü'minin, zevcesine uzattığı lokmada bile sevâb kazanacağı bildiriliyor. Bu hadîs-i şerîfi göz önüne alarak, düşüncesini temizleyen ve niyyetini düzelten bir kimse, yemekte, içmekte ve her türlü dünya işlerinde âhıret fâidesini gözeterek, sevâb kazanmak fırsatını elden kaçırmaz.

İnsanlar bütün işlerinde, hattâ ibâdetlerinde, dünya menfaati, maddî kazanç aramağa alıştırılırsa, menfaatperestlik, egoistlik hâsıl olur. Hâlbuki islâmiyyet, nefslerin böyle kötü isteklerini yatıştırmağı, maddîcilikten fedâkârlık etmeği, menfaati hakîr görmeği, ahlâkın ve rûhun temizlenmesini, yükselmesini istemektedir.

Dinin emir ve yasaklarının âhıretteki faydaları ile birlikte dünyadaki faydalarını, sosyal iyiliklerini de düşünmek yasak değildir. Hattâ, bu faydaları, zamanın yeni bilgileri ile açıklayarak anlatmak, din adamlarının vazîfesidir.

İslâmiyyete uymanın, ibâdet etmenin, dünya menfaatleri üzerine kurulmayacağı, akıl sahipleri için pek meydanda olan bir hakîkattir.

Böyle olduğunu şu âyet-i kerîme açıkça göstermektedir.

- Ahıreti kazanmak için çalışanların kazançlarını artırırız. Dünya menfaati için çalışanlara da, ondan veririz. Fakat, âhırette bunların eline birşey geçmiyecektir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 22 EYLÜL 1995 · KAYIT 10629

Aklın anlıyamadıkları

Resûlullah efendimiz, İslâm bilgilerini ikiye ayırdı: Fen bilgileri ve din bilgileri.

Din bilgileri, yalnız nakil ile anlaşılır. Bunların kaynağı, Kur'ân-ı kerîm ile hadîs-i şerîflerdir.

His organları ile anlaşılan şeylerin bir sınırı vardır. Bu sınırların dışında olan bilgiler his organlarımız ile anlışalamaz veya yanlış anlaşılır. Bundan başka, insanların hissetme kuvvetleri çok yerde hayvanlardan daha zayıftır.

His organlarımız ile anlıyamadığımız şeyleri, akıl ile bulur, anlarız. Bunun gibi aklın da bir anlayış sınırı vardır. Bu sınırın dışında olan bilgileri, akıl bulamaz ve anlıyamaz.

Akıl, erişemediği şeyleri anlamağa kalkışırsa yanılır, aldanır. Böyle bilgilerde akla güvenilemez.

Meselâ, Allahü teâlânın sıfatları, Cennette ve Cehennemde olan şeyler, ibâdetlerin nasıl yapılacağı ve din bilgilerinin çoğu böyledir. Akıl bunlara eremez. Bu bilgilerde akıl ile nakil çatışırsa, nakle uyulur, aklın yanıldığı anlaşılır.

Nakil yolu ile anlaşılan, yâni Peygamberlerin söyledikleri şeyleri, akıl ile araştırmaya uğraşmak, düz yolda güç giden yüklü bir arabayı, yokuşa çıkarmak için zorlamağa benzer. Yokuşa doğru at kamçılanırsa, çabalaya çabalaya, ya yıkılıp canı çıkar. Yâhut, alışmış olduğu düz yola kavuşmak için sağa, sola ve geriye kıvrılarak arabayı yıkar ve eşyalar harap olur.

Akıl da, yürüyemediği, anlıyamadığı âhıret bilgilerini çözmeğe zorlanırsa, ya yıkılıp, insan aklını kaçırır veya bunları alışmış olduğu, dünya işlerine benzetmeğe kalkışarak, yanılır, aldanır ve herkesi aldatır.

Akıl, his kuvveti ile anlaşılabilen veya hissedilenlere benzeyen ve onlara bağlılıkları bulunan şeyleri birbirleri ile ölçerek, iyilerini kötülerinden ayırmağa yarayan, bir âlettir. Böyle şeylere bağlılıkları olmayan varlıklara eremiyeceğinden, şaşırıp kalır. O hâlde, peygamberlerin bildirdikleri şeylere, akla danışmaksızın inanmaktan başka çâre yoktur.

Görülüyor ki, peygamberlere tâbi' olmak, aklın gösterdiği bir lüzûmdur ve aklın istediği ve beğendiği bir yoldur. Peygamberlerin, aklın dışında ve üstünde bulunan sözlerini, akla danışmağa kalkışmak, akla aykırı bir iş olur.

Gecenin koyu karanlığında bilinmiyen yerlerde, pervâsızca yürümeğe ve engin denizde, acemi kaptanın, pusulasız yol almasına benzer ki, her ân uçuruma, girdâba düşebilirler.

Nitekim, felsefeciler ve tecrübeleri hayâlleri ile îzâha kalkışan maddeciler, akılları dışında bulunan sözlerinin çoğunda yanılmış, bir yandan birçok hakîkatleri meydana çıkarırken, bir taraftan da, insanların saâdet-i ebediyyeye kavuşmalarına mâni olmuşlardır.

Tecrübelerin dışına taşmıyan akıl sahipleri, bu acıklı hâli, her zaman görmüş ve bildirmiştir. Misâlleri çoktur.

Dîn-i islâmda aklın ermediği şeyler çoktur. Fakat, akla uymayan birşey yoktur. ^Ahıret bilgileri ve Allahü teâlânın beğenip beğenmediği şeyler ve O'na ibâdet şekilleri, eğer aklın çerçevesi içinde olsalardı ve akıl ile doğru olarak, bilinebilselerdi, binlerce peygamberin gönderilmesine lüzûm kalmazdı.

İnsanlar, dünya ve âhıret saâdetini kendileri görebilir, bulabilirdi ve Allâhü teâlâ, hâşâ peygamberleri boş yere ve lüzûmsuz göndermiş olurdu.

Hiçbir akıl, âhıret bilgilerini bulamıyacağı, çözemiyeceği içindir ki, Allahü teâlâ, her asırda, dünyanın her tarafına, peygamber göndermiş ve en son kıyâmete kadar değiştirmemek üzere ve bütün dünyaya, Peygamber olarak, Muhammed aleyhisselâmı göndermiştir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 23 EYLÜL 1995 · KAYIT 10630

Otuziki farz

Her müslümânın, otuziki farzı bilmesi lâzımdır. Otuziki farz şunlardır: Îmânın şartı 6, Îslâmın şartı 5, Namazın farzı 12, Abdestin farzı 4, Guslün farzı 3, Teyemmümün farzı 2.

İmanın altı şartını bundan önceki yazımızda geniş olarak bildirmiştik. İslâmın beş şartı ise, Kelime-i şehâdet, namaz kılmak, zekât vermek, oruç tutmak ve hacca

gitmektir. Zekât ve Hac gibi bazı ibadet bilgilerini belli maddi şartlara sahip olduktan sonra öğrenmek farz olur ise de imân ve namaz bilgilerini herkesin mutlaka öğrenmesi lâzımdır.

Namazın oniki şartından biri, hadesten taharettir. Yâni cünüp olanın gusül abdesti alması, namaz abdesti olmıyanın namaz kılmak için, namaz abdesti almasıdır. Namazın doğru olması, abdestin ve guslün doğru olmasına bağlıdır. Cünüp olan herkesin gusletmesi farzdır. Namaz vaktinin sonunda o namazı kılacak kadar zaman kalınca, gusül abdesti alması farz olur.

Bu müddet, öğleyi kılmamış kimse için, ikindi vaktine kadar yâni gusledip öğleyi kılabileceği vakte kadardır. Öğleyi kılmış kimse için ise, ikindinin sonuna kadardır.

Fakat en güzeli vakit geçirmeden hemen gusletmektir. Bildirilen bu müddetler, herhangi bir mâni, engel olduğu zaman içindir. Namaz kılmıyan kimse vaktin sonuna kadar mutlaka gusletmesi lâzımdır.

Guslü geciktirmeden almak çok sevaptır. Resûlullah efendimiz buyuruyor ki:

(Gusül abdesti almağa kalkan bir kimseye, üzerindeki kıllar adedince yâni pekçok sevâb verilir. O kadar günâhı affedilir. Cennetteki derecesi yükselir. Guslü için ona verilecek sevâb, dünyada bulunan herşeyden daha hayırlı olur. Allahü teâlâ, meleklere," Bu kuluma bakınız! Üşenmeden kalkıp, benim emrimi düşünerek, cenâbetlikten guslediyor. Şâhid olunuz ki, bu kulumun günâhlarını af ve magfiret eyledim." buyurur.)

Başka bir hadîs-i şerîfte de, (Kirlenince, çabuk gusül abdesti alın! Çünkü kirâmen kâtibîn melekleri, cünüp gezen kimseden incinir) buyuruldu.

İslam âlimlerinin büyüklerinden İmâm-ı Gazâlî hazretleri, "Tanıdığım vefat etmiş bir kimseyi, rü'yâmda gördüm. Bana dedi ki, bir miktar, cünüp kaldım. Şimdi üzerime ateşten gömlek giydirdiler. Hâlâ ateş içindeyim." dediğini nakleder. Tabiî ki buradaki miktar, biraz önce bahsettiğimiz müddeti aşan miktardır.

Cünüp gezmek çok büyük günâhtır. Bunun için ne yapıp yapıp en kısa zamanda gusletmelidir. Hele hele günlerce cünüp olarak gezmek bir müslümanın yapacağı iş değildir. Dedelerimizden, babalarımızdan, buz tutmuş nehirin buzunu kırıp gusül abdesti aldıklarını çok işittik.

Hadîs-i şerîfte, (Resim, köpek ve cünüp kimse bulunan eve rahmet melekleri girmez.) buyuruldu.

Cünüplüktün gusletmek sadece namazla ilgili değildir. Yâni namaz kılmayanın da gusletmesi şarttır. Melekler, zamanında gusül almayana la'net eder. Yâni cünüp gezmek büyük bir günâh, namaz kılmamak da başka büyük bir günâhtır. Namaz kılmıyan guslederse, hiç olmazsa büyük günâhların birinden kurtulmuş olur.

Herhangi bir özürle gusledememiş ise veya gusül abdesti almanın farz olduğuna inanıyor, tenbellikle almıyor ise dinden çıkmaz. Büyük günâh işlemiş olur. Ancak, gusletmenin lüzûmuna inanmıyan, gusletmediği için hiç üzülmiyen, gusletmek aklına bile gelmiyen kim olursa olsun, dinden çıkar, kâfir olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 24 EYLÜL 1995 · KAYIT 10631

Sünnete uygun gusletmek

Guslün farzı üçtür:

1- Ağzın içini iyice yıkamak.

2- Burnu yıkamak.

3- Bedenin her yerini yıkamaktır.

Her ibadeti Peygamber efendimizin bildirdiği şekil ile yâni sünnet üzere yapmak lâzımdır.

Sünnet üzere gusül abdesti almak için, önce, temiz olsa da iki eli ve avret yerini yıkamalıdır. Sonra bedeninde necâset varsa buraları yıkamalı, bilâhare tam bir abdest almalı, yüzü yıkarken Allah rızası için gusle niyyet etmelidir. Sonra bütün bedene üç def'a su dökmelidir. Önce üç def'a başa, sonra sağ omuza, sonra sol omuza dökmeli, her döküşte, o taraf tamamen ıslanmalıdır.

Gusül abdesti almak çok kolaydır: Şöyle ki, duşun altına girip, ağzına, burnuna su verip bütün vücudunu baştan ayağa yıkayan, ıslatan gusletmiş olur. Meselâ yazın, denize dalıp, çıkarken de ağzına burnuna su alan gusletmiş olur. Bu kadar kolaydır.

Cünüp iken, tırnak kesmek, saç-sakal tıraşı olmak ve başka kılları kesmek mekruhtur. Kadınlık hali buna dâhil değildir. Yâni kadın bu halde iken, saç, tırnak kesebilir.

Deriye yapışmış, hamur, mum, sakız, yağlı boya gibi şeyler altına su geçirmediği için, gusle mânidir. Bunun için bilhassa kadınlar arasında çok yaygın olan, tırnaklara sürülen oje de gusle mânidir. Çünkü, tırnak üzerinde bir tabaka teşekkül ediyor. Altına su geçirmiyor. Tırnakların üzerini yıkamak farzdır.

Saç boyaları genelde kına gibidir. Kına altına su geçirdiği için saç üzerinde yağlı boya gibi tabaka teşekkül ettirmediği için gusle mâni değildir. Altına su geçirmiyorsa tabiî ki o zaman mâni olur.

Dişlerin arasında ve diş çukurunda bulunan yemek artıklarının altına su geçmezse, altı yıkanmazsa gusül abdesti geçerli olmaz.

Ağzın içini yıkamak, iğne ucu kadar ıslanmamış yer bırakmamak farz olduğu için, buna mâni olan herşey guslü geçersiz kılar. Her halükârda, ağzın içi mutlaka yıkanacak, her tarafına su değecektir.

Küpe deliğinde, küpe yoksa ve delik açıksa kulağı ıslatırken, delik ıslanırsa yetişir. Islanmazsa, deliği parmakla ıslatmalıdır. Bütün bunlarda ıslandığını çok zannetmek yetişir.

Gusül abdestinden sonra, vücutta altına su geçirmiyen bir yer meselâ, yağlı boyalı bir yer görülse veya ağzını veya başka yerini yıkamağı unutan hemen boyayı kaldırıp altını ıslatması kâfidir. Namaz kılsa, sonra hatırlasa, orasını yıkayıp farzı tekrâr kılar.

Vücûdun herhangi bir yerine dövme yaptırmak haramdır. Yaptırmamalıdır. Yaptırılmış ise deriyi kazımak gerekmez. Dövme, derinin üst yüzeyinin ıslanmasına mâni değildir. Bunun için de gusle zarar vermez.

Abdestte ve gusülde, lüzûmundan fazla su kullanmak isrâf olup, harâmdır. Peygamber efendimiz, yaklaşık 875 gr. su ile abdest alır, 4.2 litre su ile guslederdi.

Guslederken, kirden de temizlenmek istenirse o zaman, önce gusledilir. Bundan sonra da, kirden temizlenmek için yıkanılır. Veya, önce kirden temizlenir, banyodan çıkacağı vakit, gusül abdesti alır. Bu takdirde kirden temizlenene kadar gereken su harcanabilir.

Gusülden önce, idrâr çıkararak, idrâr yolunda kalmış olan menî parçasını çıkarmak, sonra gusletmek lâzımdır. İdrardan sonra gelen parçalar guslü gerektirmez. Eğer idrara çıkılmamış ise tekrar gusletmek gerekir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 25 EYLÜL 1995 · KAYIT 10632

Abdestli ölen, ölüm acısı çekmez

Namaz kılmak için abdest almak şart olduğu gibi, Kur'ân-ı kerîmi tutmak, Kâ'beyi tavaf etmek, tilâvet secdesi yapmak, cenâze namazı kılmak için de abdest almak lâzımdır.

Ayrıca her zaman abdestli bulunmak, yatağa abdestli girmek, abdestli yemek ve içmek çok sevâbdır. Abdestli iken ölenlere şehit sevabı verilir. Peygamber efendimiz buyurdular ki:

(Abdestli olarak ölen, ölüm acısı çekmez. Çünkü abdest îmânlı olmanın alâmetidir. Namazın anahtarı, bedenin günâhlardan temizleyicisidir.)

(Müslüman abdest alınca, günâhları kulağından, gözünden, elinden ve ayağından çıkar. Oturunca, mağfiret olunmuş olarak oturur.)

(Amellerin en hayırlısı namazdır. Abdeste devam edenler, ancak mü'minlerdir. Mü'min gündüz abdestli olmalı, gece de abdestli yatmalıdır. Böyle yapınca, Allahü teâlânın korumasında olur. Abdestli iken yiyip, içenin karnındaki yemek ve su zikreder. Karnında kaldıkları müddetçe, onun için istiğfâr ederler.)

Dinimizin her emri gibi, abdest almak da çok kolaydır. Allahü teâlâ insana yapamıyacağı, şeyleri zaten yüklemez. Abdestin farzı dörttür:

1- Yüzü, yıkamak. 2- İki kolu, dirsekler ile birlikte yıkamak. 3- Başın dörtte bir kısmını meshetmek, yâni yaş eli başa sürmek. 4- İki ayağı iki yandaki topuk kemikleri ile birlikte yıkamaktır.

Abdesten istenilen faydayı, neticeyi alabilmek için şartlarına azâmi dikkat etmek gerekir. Abdestin dört farzını yerine getiren, yâni yüzünü, kollarını yıkayan, başını mesheden ve iki ayağını yıkayan abdest almış sayılır. Bu kadarı ile yapıldığında abdest geçerli olur. Fakat, daha çok sevap almak için, sünnetlerine, müstehaplarına da uyarak almalıdır. Bunun için, önce, Allah rızası için abdest almaya niyyet edilir. Sonra, eller bileklere kadar üç defa yıkanır. Sonra sağ el ile ağıza üç kere su verilir. Sağ el ile buruna üç kerre su verip, sol el ile sümkürülür. Buruna su verdikten sonra, avuçlara su alıp, alından çene altına, şakaklara kadar yüz yıkanır.

Sonra, sol el ile, sağ kol dirseğe kadar üç defa yıkanır. Sağ ile sol kol (üç defa) dirseğe kadar (dirsek dâhil) yıkanır. Her iki kolu yıkadıktan sonra, eller tekrar ıslatılır ve o yaşlıkla baş meshedilir. Daha sonra, sağ ve sol elin şehâdet parmakları, iki kulağın deliklerine sokulur baş parmaklarla da kulakların arkasını mesheder. Ellerin dış yüzü ile enseyi mesheder.

Boynu meshettikten sonra, sol elin küçük parmağı ile, sağ ayağın küçük parmağından başlıyarak, ayak parmaklarının arasını hilâllemek sûretiyle, topuklarla birlikte, sağ ayağı yıkar. Sol ayağı yıkarken, ayak parmaklarının arasını küçük parmağı ile bu sefer baş parmaktan başlıyarak ayak parmaklarının arasını hilâllemek sûretiyle topuğu ile birlikte yıkar.

Abdest alırken, her uzvu yıkarken okunacak duâları var ancak, abdest duâlarını bilmeyen, her uzvu yıkarken (Kelime-i şehâdet) okumalıdır. Peygamber efendimiz buyurdu ki; (Her kim abdest aldıktan sonra "İnnâ enzelnâhü" sûresini bir kere okursa, Hak teâlâ hazretleri, o kimseyi sıddîklardan yazar. İki kere okursa, şehîdlerden yazar. Üç kere okursa peygamberler ile haşrolur.)

(Her kim abdest aldıktan sonra, benim üzerime on kerre salâtü selâm getirirse, Hak teâlâ hazretleri, o kişinin hüznünü giderip mesrûr eder, duâsını kabûl eder.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 26 EYLÜL 1995 · KAYIT 10633

Abdestin sağlık açısından önemi

Gusül abdestinin, namaz abdestinin sağlığımız açısından faydaları çoktur. İbâdet maksadıyla yapılan her iki temizlik, beden sağlığımız için pek çok faydalar hâsıl etmektedir.

Gerçi müslüman, ibâdetlerini fayda açısından ziyade Allahın emri olduğu için yapar. Fakat ba'zı faydalarını da bilmesi iyi olur. Bedenî faydalarının yanında, ruh sağlığı yönünden de faydası çoktur.

Tıp otoritelerince, tesbit edilen sayısız faydalarından ba'zılarını şöyle sıralayabiliriz:

1- Günlük hayatımızda ellerimizin dokunmadığı yer, kapmadığı mikrop kalmıyor. İşte abdest alırken, el, yüz ve ayakları yıkamak, birçok hastalıktan en

güzel bir korumadır.

2- Solunum sistemimizin bekçiliğini yapan burnu yıkamakla, toz ve mikrop yığınlarının vücuda girmeleri önlenmiş olmaktadır.

3- Yüz yıkamakla cilt kuvvetlenir, baştaki ağırlığı ve yorgunluğu hafifletir. Devamlı abdest alanlar, ihtiyarlasalar bile yüzlerindeki güzelliklerinin gitmemesinin sebebi budur.

4- Cünüplüğe sebep olan hallerde büyük bir enerji harcanmakta, kalb ve dolaşım hızı artmakta, solunum hızlanmaktadır. Gusül ile vücut eski zindeliğini kazanmaktadır.

5- Vücûdumuzun normalde bir statik elektrik dengesi vardır. Vücut sağlığı bu elektriksel denge ile yakından ilgilidir. Gusül abdesti ile olumsuz elektrik gerilimini alarak, vücûdu topraklıyor ve yeniden normale döndürüyor.

Teknik ilerledikçe, yapılan ibâdetlerin faydaları, hikmetleri daha iyi anlaşılmaktadır.

Hasta olup hastalığı sebebiyle su kullanamayan, su zarar veren, su ile abdest alamıyacak durumda olan hastalar ve kitaplarda bildirildiği şekilde su arayıp da bulamayanlar teyemmüm ederek, cünüplükten kurtulur veya namaz kılmak için teyemmüm eder. Şehirde her zaman su aramak farzdır. Bunun için sağlam kimse şehirde teyemmüm yapamaz.

Teyemmüm, temiz toprak, kum, kireç ve taş gibi toprak cinsinden temiz birşey ile edilir.

Teyemmüm, abdest ve gusül için bir kolaylıktır. Dînimizde, toprak ile teyemmüm de, su ile temizlenmek gibidir.

Teyemmümün farzı üçtür:

1- Niyet etmek.

2- İki elin içini temiz toprağa sürüp, yüzün tamamını meshetmek.

3- Elleri temiz toprağa vurup, önce sağ ve sonra sol kolu mesh etmek.

Dinimizde namazın diğer ibadetlere göre ayrı bir yeri olduğu için, her halükârda namaz kılınacaktır. Dinimiz her halükârda namazı kılabilmek için de her türlü kolaylığı göstermiştir.

Hasta olup, ayakta duramayan oturarak, oturamayan yatarak, nasıl rahat durabiliyorsa o şekilde durarak namazını kılar. Başının altına yastık koyar. Yüzü

kıbleye karşı olur veya kıbleye karşı sağ veya sol yanı üzerine yatar. Rükû' ve secdeleri başı ile imâ eder.

Namaz kılmamak, îmân zayıflığından ileri gelir. Îmânın kuvvetli olmasının alâmeti, dinin emirlerine dört elle sarılmaktır. Allahü teâlâ, namaz kılmayanın diğer ibâdetlerine va'dettiği sevâpları vermez. Namaz kılmayanın işlerinde bereket ve hayır kalmaz.

Âhırette önce namazdan sorulacaktır. Namaz imtihanını kazananın diğer imtihanları vermesi kolay olacaktır. Namaz imtihanını veremiyenin diğer ibâdetlerine geçilmiyecektir. Bunun için kitaplarda namaz üzerinde çok durulmuştur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 27 EYLÜL 1995 · KAYIT 10634

Namaz her devirde vardı

Âdem aleyhisselâmdan beri, her dinde bir vakit namaz var idi. Yâni her ümmet mutlaka namaz kılardı. Kimisi sabah, kimisi öğle, kimisi akşam, kimisi yatsı namazı kılardı. Hepsinin kıldığı, bir araya toplanarak bize farz edildi.

Namaz kılmak, îmânın şartı değil ise de, namazın farz olduğuna inanmak, îmânın şartıdır. Mükellef olan yâni âkıl ve bâlig olan her müslümanın, hergün beş vakit namaz kılması "Farz-ı ayn"dır. Farz olduğu, Kur'ân-ı kerîmde ve hadîs-i şerîflerde, açıkça bildirilmiştir.

Yedi yaşındaki çocuğa, namaz kılmasını emretmek, on yaşında kılmaz ise, zorla kıldırmak lazımdır. Resûlullah efendimiz, Eshâbına:

- Birinin evi önünde nehir olsa, hergün beş kerre bu nehirde yıkansa, üzerinde kir kalır mı? diye sordu. Eshâbı:

- Hayır, yâ Resûlallah! dediler.

Bunun üzerine Peygamber efendimiz:

- İşte, beş vakit namazı kılanların da, böyle küçük günâhları affolunur, buyurdu.

Namazla ilgili diğer hadîs-i şerîflerden birkaçı da şöyle:

(Namaz dinin direği, her hayrın anahtarıdır.)

(Kıyâmette kulun ilk sorguya çekileceği ibâdet namazdır. Namaz düzgün ise, diğer ameller kabûl edilir. Namaz düzgün değilse, hiçbir amel kabûl edilmez.)

Ebû Bekr-i Sıddîk hazretleri buyurdu ki:

"Beş namaz vakitleri gelince, melekler der ki; Ey Âdem oğulları, kalkınız! İnsanları yakmak için hâzırlanmış olan ateşi namaz kılarak söndürünüz."

Tembellikle namaz kılmayıp fakat, her namaz vaktinde namaz kılmadığı için üzülen, kâfir olmaz, ancak büyük günâh işlemiş olur. Hadîs imâmları, söz birliği ile bildiriyor ki, "Bir namazı vaktinde amden kılmıyan, yâni namaz vakti geçerken, namaz kılmadığı için üzülmeyen, kâfir olur veya ölürken îmânsız gider." Yâ namazı, hâtırına bile getirmiyenler, namazı vazîfe tanımıyanlar ne olur? Büyüklerden biri şeytana dedi ki:

- Senin gibi mel'ûn olmak istiyen, ne yapmalıdır? İblîs sevinip:

- Benim gibi olmak istiyen, namaza ehemmiyyet vermez ve doğru, yalan, herşeye yemîn eder, yâni çok yemîn eder! dedi. O kimse de:

- Şeytan gibi mel'un olmak istemiyen hiçbir namazını bırakmamalı ve herşeye yemîn de etmemelidir, dedi.

Din büyüklerimiz buyurmuşlar ki:

Beş şeyi yapmıyan, beş şeyden mahrûm olur:

1- Malının zekâtını vermeyen, malının hayrını görmez.

2- Uşrunu vermeyenin, tarlasında, kazancında bereket kalmaz.

3- Sadaka vermeyenin, vücudunda sıhhat kalmaz.

4- Duâ etmeyen, arzûsuna kavuşamaz.

5- Namaz vakti gelince, kılmak istemeyen, son nefeste kelime-i şehâdet getiremez.

Görülüyor ki, farz namazı kılmamak, îmânsız gitmeğe sebep olmaktadır. Namaza devam, kalbin nûrlanmasına ve saadet-i ebediyyeye yâni sonsuz saadete kavuşmaya vesîledir. Peygamberimiz (Namaz nûrdur.) buyurdu. Yâni, dünyada kalbi parlatır. Âhırette sırâtı aydınlatır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 28 EYLÜL 1995 · KAYIT 10635

Namaz, kötülüklerden uzaklaştırır

Namaz kılmak, Allahü teâlânın büyüklüğünü düşünerek, O'nun karşısında kendi küçüklüğünü anlamaktır. Bunu anlayan kimse, hep iyilik yapar. Hiç kötülük yapamaz. Şartlarına uygun olarak kılınan namaz insanı kötülüklerden uzaklaştırır. Nefsine uyanın namazı sahîh olsa da, bu meyveleri veremez. Hergün beş kerre, Rabbinin huzûrunda olduğuna niyet eden kimsenin kalbi ihlâs ile dolar.

Namazda yapılması emrolunan her hareket, kalbe ve bedene faydalar sağlamaktadır. Câmilerde cemâ'at ile namaz kılmak, müslümanların kalblerini birbirlerine bağlar. Birbirlerinin kardeşleri olduklarını anlarlar.

İbâdetlerin hepsini kendinde toplayan ve insanı Allahü teâlâya en çok yaklaştıran yararlı şey, namazdır. Peygamberimiz, (Namaz dînin direğidir. Namaz kılan kimse, dînini kuvvetlendirir. Namaz kılmayan, elbette dînini yıkar.) buyurdu.

Namazı doğru olarak kılmakla şereflenen bir kimse, çirkin, kötü şeyler yapmaktan korunmuş olur.

Ankebût sûresinin kırkbeşinci âyetinde meâlen, (Doğru kılınan namaz, insanı fahşâdan ve münkerden her hâlükârda uzaklaştırır.) buyuruldu.

İnsanı kötülüklerden uzaklaştırmayan bir namaz, doğru namaz değildir. Görünüşte namazdır. Bununla beraber, doğrusunu yapıncaya kadar, bildiği kadarını yapmayı elden bırakmamalıdır.

Büyüklerimiz, (Birşeyin hepsi yapılamazsa, azını da elden kaçırmamalıdır.) buyurdu.

Sonsuz ihsân sâhibi olan Rabbimiz, görünüşü hakîkat olarak kabûl edebilir.

Böyle bozuk namaz kılacağına, hiç kılma dememelidir. Bu sözü din düşmanları çıkarmıştır. Böyle bozuk kılacağına doğru kıl demelidir. Bu inceliği iyi anlamalıdır.

Namazları cemâ'at ile ve huşû' ve hudû' ile kılmalıdır. Çünkü, insanı dünyada ve âhırette felâketlerden, sıkıntılardan kurtaracak ancak namazdır. Mü'minûn

sûresinin başındaki âyet-i kerîmede meâlen, (Mü'minler her hâlükârda kurtulacaktır. Onlar, namazlarını huşû' ile kılanlardır.) buyuruldu.

Gençlerin ibâdet etmeleri, namaz kılmaları daha kıymetlidir. Çünkü, nefislerinin kötü isteklerini kırmakta ve ibâdet etmek istememesine karşı gelmektedirler.

Kur'ân-ı kerîmin birçok yerinde namaz kılmak emredilmektedir. Ba'zı sinsi din düşmanlarının, câhil müslümanlara, "Sana namazı bağışladım. Artık kılma!" yahud "Allahın ve Peygamberin emrettiği namaz, herkesin yaptığı, yatıp kalkmak ve belli şeyleri okumak değildir. Allahın ismini zikretmek ve O'nun büyüklüğünü düşünmek demektir." demelerine aldanmamalıdır.

Namaz kılmak ölünceye kadar her müslümana farz-ı ayndır. Bu şekilde inanmıyan dinden çıkmış olur. Namaz, ibâdetlerin en kıymetlisidir. Namaz, İslâm dîninin direklerinden en önemlisidir. Allahü teâlâ, kullarının yalnız kendisine ibâdet etmeleri için, namazı farz etti. Nisâ sûresinin yüzüçüncü âyet-i kerimesinde meâlen; namazın mü'minler üzerine, vakitleri belirli bir farz olduğu bildirilmektedir.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Namaz, dînin direğidir. Namaz kılan dînini yapmış olur. Namaz kılmıyan dînini yıkmış olur.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 29 EYLÜL 1995 · KAYIT 10636

Temizlik ve örtünmenin önemi

Necasetten taharet namazın şartlarındandır. Namaz kılanın, derisinde, elbisesinde ve namaz kılacağı yerde, dirhem miktarından fazla necaset, pislik olmamasıdır.

Necaset, dirhem miktarından az ise namaz sahîh olur ise de, mekruh olur. Dirhem miktarı bulunursa, tahrîmen mekrûh olur ve yıkamak vâcib olur. Dirhemden çok ise, yıkamak farzdır, az ise, sünnettir. Necâset miktarı, bulaştığı zaman değil, namaza dururken olan miktarıdır.

Dirhem miktarı, katı necâsetlerde, pisliklerde yaklaşık 4.8 gr ağırlıktır. Akıcı, sıvı necâsetlerde, açık el ayasındaki suyun yüzü genişliği kadar yüzeydir.

Yolda rastlanan bir suyun temiz olduğu iyi bilinir veya temiz olduğu çok zan edilirse, bununla abdest alınır. Hatta, su az ise, buna necâset karıştığı iyi bilinmedikçe, bununla abdest alınır ve gusül edilir. Teyemmüm edilmez.

Çünkü, her suyun aslı temizdir, zan ile pis olmaz. Halbuki zan ile, aslı üzere kalır. Yâni temiz kabûl edilir. İbâdetler, fazla zan edilmekle, temiz ve doğru olur. Îmân, i'tikâd ise, çok zan ile doğru olamaz, iyi bilinmekle doğru olur. Hamama giren kimse, kurnayı veya havuzu dolu görse, içine necâset bulaştığını bilmedikçe, o su ile abdest alınabilir ve gusül edebilir. Su akıtıp, kurnayı taşırmağa lüzûm yoktur.

Namazın şartlarından biri de setr-i avrettir: Mükellef olan, yâni âkıl ve bâlig olan insanın namaz kılarken açması veya her zaman başkasına göstermesi ve başkasının bakması harâm olan yerlerine "Avret mahalli" denir.

Erkeğin ve kadının avret mahallini örtmesi, hicretin üçüncü senesinde gelen, (Ahzâb) ve (Nûr) sûrelerinde emrolundu.

Bu tarihten önce kadınlar başı açık olarak yabancı erkekler ile görüşebiliyorlardı. Çünkü o zaman daha tesettür, örtünme emri gelmemişti. Kadınların dini bir meselesi olduğunda, bizzat gelip halini Resûlullaha anlatıyorlardı. Daha sonra bu âyet-i kerîme ile yasaklandı. Bundan sonra kadınlar mes'elelerini Resûlullahın hanımlarına sormaya, onlar da Resûlullah efendimize sorup cevabını kadınlara bildirmeye başladılar.

Erkekler için avret mahalli göbek ile diz kapağı arasıdır. Namaz kılarken, vücudun diğer kısımlarını, kolları, başı örtmek, çorap giymek sünnettir. Açık kılmaları mekrûhtur.

Kadınların ellerinden ve yüzlerinden başka her yeri, bilekleri, sarkan saçları avrettir. Erkeğin veya kadının avret uzuvlarından herhangi birinin dörtte biri, bir rükün açık kalırsa, namaz bozulur. Azı açılırsa bozulmaz. Namazı mekrûh olur. Meselâ, ayağının dörtte biri açık olan kadının namazı sahîh, geçerli olmaz. Kendisi açarsa hemen bozulur.

Dinimiz kadının belli bir örtü ile kapanmasını emretmemiştir. Kadının örtünmesinde iki şart vardır: Birincisi, örtünmesi gereken yerleri örtmek. İkincisi, örtünürken uzuvların belli olmamasıdır.

Bu iki şart yerine geliyorsa istediği şekilde giyinebilir. Örtünme şekilleri örf âdete göre, yaşayışa, iklimlere göre farklı farklı olabilir. Bunlar, duruma göre,

manto, eşarp, şalvar, çarşaf vb şeyler olabilir. İlla şu şekilde giyineceksin demek, müslümanı sıkıntıya sokmak olur. Dinin emrini değiştirmek, sınırlamak olur.

Geniş manto ile örtünmek âdet olan yerlerde, kadının çarşafla sokağa çıkması islâm örtüsü ile alay edilmesine sebep olursa, böyle örtünmek günâh olur.

Kur'ân-ı kerîmde geçen cilbab kelimesinin, çarşaf ma'nâsına gelmediği birçok tefsirde ve pekçok kıymetli fıkıh kitabında yazılıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 30 EYLÜL 1995 · KAYIT 10637

Yabancı kadına bakmanın günâhı

Bakılması haram olan yerlere "avret mahalli" denir. Avret mahalline bakmak büyük günâhtır. Resûlullah efendimiz vedâ haccında, (Yabancı kadına şehvet ile bakan bir kimsenin gözleri ateşle doldurulup, sonra Cehenneme atılacaktır. Yabancı kadın ile toka edenin kolları ensesinden bağlanıp Cehenneme sokulacaktır. Yabancı kadın ile lüzumsuz yere şehvet ile konuşanlar, her kelimesi için, bin sene Cehennemde kalacaktır.) buyurdu.

Bununla ilgili diğer hadîs-i şerîflerde şöyle buyuruldu:

(Yabancı bir kızı görüp de, Allahü teâlânın azâbından korkarak, başını ondan çeviren kimseye Allahü teâlâ ibâdetlerin tadını duyurur.)

(Allah için yapılan cihâdda düşmanı gözleyen veya Allah korkusundan ağlıyan veya harâmlara bakmıyan gözler, kıyâmette Cehennem ateşini görmiyeceklerdir.)

İnsanların, birbirine görünmesi ve bakması, dört türlüdür. Bunlar:

Erkeğin kadına, kadının erkeğe, erkeğin erkeğe, kadının kadına bakmasıdır. Erkeğin kadına bakması da üçe ayrılır:

Erkeğin yabancı kadına, kendi hanımına ve bakması câiz olan onsekiz akrabasına, bakmasıdır. Erkeklerin yabancı kadının yüzünden ve avuçlarının içinden ve dışından başka yerine bakmaları dört mezhebde de harâmdır.

Erkeğin, diğer bir erkeğin göbeği ile dizi arasına bakması harâmdır. Bunun dışına, şehvetsiz bakması câizdir.

Bazı cahiller, müslüman hanımlarını aldatmak için, "İslâmiyetin başlangıcında kadınlar örtünmezdi. Peygamber zamanında, müslüman kadınları, başları, kolları açık gezerlerdi. Sonradan, kıskanç din adamları, kadınların örtünmelerini emrettiler. Kadınlar, sonradan kapandı. Umacı gibi oldu." diyorlar.

Evet, önceleri kadınlar açık gezerdi. Fakat, hicretin üçüncü senesinde (Ahzâb) ve beşinci senesinde (Nûr) sûreleri gelerek, Allahü teâlâ örtünmelerini emreyledi. Resûlullah zamanında, hür kadınlar, bütün bedenlerini örterlerdi. Bir kadının hizmetçi olmayıp, hür hanım olduğu, her yerini örtmesinden belli olurdu.

Setr-i avretten sonra, istikbâl-i kıble gelir: Namazı Kâ'be-i şerîf istikametinde kılmak da farzdır. Göz sinirlerinin çapraz istikameti arasındaki açıklık, Kâ'beye rastlarsa, namaz sahîh olur.

Bu açı yaklaşık olarak 45 derecedir. Ramazan-ı şerîfin başlamasını hesap ile, takvîm ile önceden anlamak câiz olmaz ise de, kıbleyi hesap ile, kutup yıldızı ile, pusula ile bulmak câizdir. Ayrıca bilen birine sorulur. Rastgele sorulmaz, namaz kılmıyan kimse genelde kıbleyi pek bilmez.

Bunun için kıbleyi bilen, sâlih müslümanlara sormak lâzımdır. Kâfire, fâsıka ve çocuklara sorulmaz. Kıbleyi bilen kimseyi aramağa lüzûm yoktur. Kendisi araştırır. Karar verdiği cihete doğru kılar. Sonradan, yanlış olduğunu anlarsa, namazı iâde etmez.

Kıble cihetini bilmiyen kimse, mihrâba bakmadan, bilene sormadan, kendi araştırmadan kılarsa, kıbleye rastlamış olsa bile, namazı kabûl olmaz. Fakat, rastlamış olduğunu, namazdan sonra öğrenirse kabûl olur.

Namaz arasında öğrenirse kabûl olmaz. Kıbleyi araştırıp da, karar verdiği cihete kılmazsa, rastladığını anlasa bile, tekrar kılması lâzım olur.

1995 YILLIK KÜLLİYATI

10

Ekim

31 yazı · Bugünkü Sohbet: 31

BUGÜNKÜ SOHBET · 1 EKİM 1995 · KAYIT 10638

Vakit, Namazın Şartıdır

Namazın şartlarından biri de vaktin girmiş olmasıdır. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: (Cebrâîl aleyhisselâm Kâ'be kapısı yanında iki gün bana imâm oldu. İkimiz, fecr doğarken sabah namazını, güneş tepeden ayrılırken öğleyi, herşeyin gölgesi kendi boyu kadar uzayınca ikindiyi, güneş batarken [üst kenârı gaybolunca] akşamı ve şafak kararınca yatsıyı kıldık. İkinci günü de, sabah namazını, hava aydınlanınca; öğleyi, herşeyin gölgesi kendi boyunun iki katı kadar uzayınca; ikindiyi, bundan hemen sonra, akşamı oruç bozulduğu zaman, yatsıyı gecenin üçte biri olunca kıldık. Sonra, yâ Muhammed, senin ve geçmiş peygamberlerin namaz vakitleri budur. Ümmetin, beş vakit namazın herbirini, bu kıldığımız iki vaktin arasında kılsınlar dedi.)

Hergün beş kerre namaz kılınması emrolundu. Namaz sayısının beş olduğu, buradan da anlaşılmaktadır.

Bir namaz, vakti gelmeden önce meselâ beş dakika önce kılınırsa, sahîh olmaz. Hem de, büyük günâh olur. Namazın sahîh olması için, vaktinde kılmak lâzım olduğu gibi, vaktinde kıldığını bilmek, şüphe etmemek de farzdır. Hadîs-i şerîfte: (Namaz vakitlerinin bir evveli vardır. Bir de sonu vardır.) buyuruldu.

Sabah namazı kılarken, güneş doğmağa başlarsa, bu namaz sahîh, geçerli olmaz. İkindiyi kılarken güneş batarsa, bu namaz sahîh olur. Akşamı kıldıkdan sonra, uçak ile batıya gidince, güneşi görse, güneş batınca akşamı tekrâr kılar.

Ba'zı hallerde namazlar, öğle ile ikindi, akşam ile yatsı, cem' yâni birleştirilebiliyor. Bunun hükmü mezheplere göre farklıdır. Hanefî mezhebinde, yalnız Arafât meydânında ve Müzdelife'de hâcıların iki namazı cem' etmeleri lâzımdır.

Hanbelî mezhebinde, yolculukta, hastalıkta, abdesti bozan özürlerde, abdest ve teyemmüm için meşakkat çekenlerde, a'mâ ve yer altında çalışan gibi, namaz vaktini anlamaktan âciz olanın ve canından, malından ve nâmûsundan korkanın ve geçimine zarar gelecek olanın, iki namazı cem' etmeleri câiz olur.

Namazı kılmak için işlerinden ayrılmaları mümkün olmıyanların, bu namazlarını kazâya bırakmaları, Hanefî mezhebinde câiz değildir. Bunların, yalnız böyle günlerde, Hanbelî mezhebini taklîd ederek, kılmaları câiz olur. Çünkü, Hanbelî mezhebinde, mukim olan kimse de sıkıntı olduğunda namazları birleştirebilir.

Yolculukta meşakkat, sıkıntı olduğunda ise, Hanefîler, Mâlikî veya Şafiî mezhebini taklid ederek namazları cem' edebilirler. Çünkü Mâlikîde ve Şafiîde seferde cem' etmek câizdir.

Namazları birleştirerek kılarken öğleyi ikindiden ve akşamı yatsıdan önce kılmak, birinci namaza dururken, cem' etmeği niyet etmek, birinci namazı kıldıktan hemen sonra ikincisini kılmak ve abdestin, guslün ve namazın taklid ettiği mezhebin farzlarına ve müfsidlerine uymak lâzımdır.

Namazın şartlarından biri de niyettir: Niyet, iftitâh tekbîri söylerken edilir. Daha önce de niyet etmek câizdir. Hattâ, cemâ'at ile namaz kılmak için evinden çıkan kimse, niyet etmeden imâma uysa, câiz olur. Fakat yolda, namazı bozan şeylerden birini yapmamak lâzımdır. Yürümek ve abdest almak zarar vermez.

Namaza niyet etmek demek, ismini, vaktini, kıbleyi, imâma uymağı irâde etmek, kalbinden geçirip, kılmayı tercîh etmek demektir. Meselâ, öğlenin farzını kılarken şöyle niyet edilir: Niyet ettim Allah rızâsı için, bugünkü öğle namazının farzını kılmaya, durdum kıbleye, uydum hazır olan imama. Cenâze namazına (Allahü teâlâ için namaza, meyyit için duâya.) diye niyet edilir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 2 EKİM 1995 · KAYIT 10639

Namazın İçindeki Farzlar

Namazın şartlarından biri de iftitah tekbiridir: Bu tekbir farzdır. Namaz içindeki tekbirler ise sünnettir. İftitah tekbiri namaza başlarken, "Allahü ekber" demektir. Başka kelime söylemekle olmaz.

Kadınlar, iki ellerini, omuz hizâsına kaldırır ve iftitâh tekbîrini getirir. Sonra, sağ eli, sol elin üstünde olarak, göğüse kor. Bilek kavramazlar.

AAAllahü veya ekbaar gibi, uzun söylenirse, namaz kabûl olmaz. İmâmdan önce, ekber denirse, namaza başlanmış olmaz. Ayakta iken, sağ eli, sol el üzerine koyup, sağ elin küçük ve baş parmaklarını, sol bilek etrâfına halka yapmak, Sübhâneke okumak ve yalnız kılarken, Sübhâneke okuduktan sonra E'ûzü, Besmele okumak sünnettir. Cemâ'ate geç gelen, imâm sessiz okuyorsa, Sübhâneke okur ve imâm selâm verdikten sonra kalkınca, tekrâr okur.

Yalnız kılan, Fâtiha okur. Fâtihadan sonra, Besmele çekmek lâzım değildir. Çekerse iyi olur. Sonra bir sûre veya üç âyet okur.

Namazın şartlarından biri de kıyamdır: Kıyam, namazın beş rüknünden birincisidir. Kıyâm, ayakta durmak demektir. Ayakta duramıyan hasta, oturarak kılar, oturamıyan hasta, sırt üstü yatıp başı ile kılar. Yüzü, semâya karşı değil, kıbleye karşı olması için, başı altına yastık konur. Ayakları kıbleye karşı, dizlerini dikerek yatar.

Ayakta iken, iki ayak birbirinden dört parmak eni kadar açık olmalıdır. Ayakta duramıyan hasta, ayakta başı dönen, başı, dişi, gözü veya başka yeri çok ağrıyan, idrâr, yel kaçıran, yarası akan, ayakta düşman korkusu, malın çalınma tehlikesi olan, ayakta kılınca orucu veya okuması bozulacak veya avret yeri açılacak olan kimseler, oturarak kılar.

Ayakta kılınca hastalığının artacağını veya iyi olmasının gecikeceğini kendi tecrübesi ile veya mütehassıs müslüman bir tabîbin bildirmesi ile anlıyan hasta da, yere oturarak kılar.

Sandalyede oturarak namaz kılınmaz. Bu şekilde namaz kılmak hırıstiyanlara benzemek olur. Hıristiyanlar, kilisede sandalyede oturarak ayin yaparlar. Ayrıca, sandalyede oturmak için zaruret yoktur. Sandalyede oturarak namaz kılabilen yerde oturarak da namaz kılabilir. Hasta veya ayakta duramıyan rahat durabileceği şekilde oturur namazını böyle kılar. Oturamayan, yatarak kılar. Yatarken, başın altına yastık koyup başı kıbleye çevirmelidir. Veya kıbleye karşı sağ veya sol yanı üzerine yatar. Rükü ve secdeleri ima ile kılar.

Her halükârda namaz kılmamız şartır. Kişinin şuuru yerinde ise, en azından başı hareket edebiliyorsa namazını kılmak zorundadır. Bazıları, imayı göz ile olur zannediyor. Göz ile namaz kılınmaz. Mutlaka boyun veya beden hareketi lazımdır. Az veya çok, hareket etmeden namaz olmaz.

Namazın şartlarından biri de kırâattır. Kırâat, ağız ile okumak demektir. Bu da farzdır. Yalnız kılanın bile kendi işitecek kadar sesli okuması şarttır. Kendi

kulakları işitecek kadar sesli okumağa, hafîf okumak denir. Yanında olan kimselerin de işitecekleri kadar sesli okumağa, "cehrî" yâni yüksek sesle okumak denir.

Kırâat olarak, Fâtiha okumak ve sünnetlerin ve vitr namazının her rek'atinde ve farzların iki rek'atinde Fâtihadan başka bir de sûre veya üç âyet okumak, vâcibdir. Fâtihayı sûreden önce okumak da ayrıca vâcibdir. Fâtihayı her rek'atta bir kerre okumak da vâcibdir.

İmâmın, birinci rek'atta, ikinci rek'attan iki misli uzun okuması sünnettir. Yalnız kılan, her rek'atta aynı miktarda okuyabilir. Her namazda, ikinci rek'atta, birinciden üç âyet uzun okumak mekrûhtur. İmâmın aynı namazların aynı rek'atlerinde, aynı âyetleri okumayı âdet edinmesi mekrûhtur. Birinci rek'atta okuduğunu, ikinci rek'atta da okumak tenzîhen mekrûhtur. Birincide Kul'e'ûzü bi-Rabbin-nâs okursa, ikincide tekrâr okur. Çünkü tersini okumak daha kerihtîr.

BUGÜNKÜ SOHBET · 3 EKİM 1995 · KAYIT 10640

Dinde kolaylık ne demektir?

Namazın şartlarından biri de rükü'dur: Namaz kılan, sûreden sonra, tekbîr getirerek rükü'ya eğilir. Rükü'da, erkekler parmaklarını açıp, dizlerin üstüne kor. Sırtını ve başını düz tutar. Rükü'da, en az, üç kerre "Sübhâne rabbiyel-azîm" der. Üç kerre okumadan, imâm başını kaldırsa, o da, hemen kaldırır. Rükü'da, bacaklar ve kollar dik tutulur. Kadınlar parmaklarını açmaz. Sırtını ve başını, bacaklarını, kollarını dik tutmaz. Rükü'dan kalkarken "Semi'allahü limen hamideh" demek, imâma ve yalnız kılana sünnettir. Cemâ'at bunu söylemez. Bunun arkasından, yalnız kılan ve cemâ'at, hemen "Rabbenâ lekel-hamd" der ve dik durulur ve "Allahü ekber" diyerek secdeye varılırken, önce sağ, sonra sol diz, sonra sağ, sonra sol el, sonra burun ve alın yere konur.

Namazın şartlarından biri de secdedir: Secdede el parmakları, birbirine bitişik, kıbleye karşı, kulaklar hizâsında, baş iki el arasında olmalıdır. Alnı temiz yere, ya'nî taş, toprak, tahta, yaygı üzerine koymak farz olup, burnu da beraber koymak vâcib denildi. Yalnız alnı koymak mekrûhtur. Secdede en az üç kerre "Sübhâne rabbiyel-a'lâ" denir.

İki ayağı veya hiç olmazsa herbirinin birer parmaklarını yere koymak lâzımdır. Secdede, alın, burun ve ayaklar yerden az zaman kalkmış olursa, zararı olmaz. Secdede ayak parmaklarını bükerek, uçlarını kıbleye çevirmek sünnettir.

Erkekler, kolları ve uylukları, karından ayrı bulundurur. Elleri ve dizleri yere koymak sünnettir. Topukları kıyâmda, birbirinden dört parmak eni kadar uzak, rükü'da, kavmede ve secdede bitişik tutmak sünnettir.

Takkenin, saçların alnı kapatmaması lâzımdır. Kadınların da, namazda alnı açık olması lâzımdır. Yerin sertliğini duyacak kadar, ya'nî başını bastırınca, alnı artık gömülmiyecek kadar bastırarak, halı, hasır, sedîr, kanepe üzerinde secde etmek sahîh olur.

Namazda pantalon paçalarını yukarı çekmek, bunları yukarı çekip, kıvırıp da, namaza durmak mekrûhtur. Kolları, bacakları, sığalı, kıvrık, kısa kollu namaz kılmak da mekrûhtur.

Secde için eğilemiyen hasta ve câmide başka yer bulamıyan sağlam kimse, yüksek birşey üzerine secde etmezler. Çünkü, Resûlullah efendimiz az yüksek şey üzerine dahî secde etmemiştir. Dinimiz kolaylık dinidir. Fakat herkesin kolayına geldiğini yapması değil, âlimlerin gösterdiği kolaylıktan istifade etmesi lâzımdır.

Bunun için, özrü olanların dahî az yükseğe de secde etmemeleri lâzımdır.

Namazın sonuncu şartı kâde-i âhıredir: Son rek'atta, tehıyyât okuyacak kadar oturmak farzdır. Erkekler, otururken, sol ayağını parmak uçları sağa doğru dönük olarak, yere döşer. Bu ayağın üzerine oturur. Sağ ayağını dik tutar. Bunun parmakları yere değer. Parmaklarının ucu, kıbleye karşı biraz bükülmüş olur. Böyle oturmak sünnettir. Kadınlar "Teverrük" ederek oturur. Ya'nî, kaba etlerini yere koyarak oturur. Uylukları birbirine yakın olur. Ayaklarını sağ taraftan dışarı çıkarır.

Farzdan sonra, hemen son sünnete kalkmak, arada birşey okumamak, lâzımdır. Peygamberimiz, farzı kılınca "Allahümme entesselâm ve minkesselâm tebârekte yâ zelcelâli velikrâm" diyecek kadar oturup, fazla oturmaz, hemen son sünneti kılardı. "Âyet-el-kürsî" ile tesbîhleri, farzla sünnet arasında okumazdı. Bunları, son sünnetten sonra okumak, farzdan sonra okuma sevâbını hâsıl eder. Farzdan önceki sünnetler de, böyle olup, farz ile sünnet arasında birşey okunursa, namazın sevâbı azalır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 4 EKİM 1995 · KAYIT 10641

Namazdaki hükümler

Namazda yapılan, fiillerin, hareketlerin, okunacak şeylerin hükümlerini bilmek lâzımdır. Bu hükümler bilinmezse, bunlar yapılmadığında veya yanlış yapıldığında, telâfisi, düzeltilmesi mümkün olmaz. Meselâ, yapılması farz olan bir fiil, unutulduğunda namaz olmaz. Yapılması sünnet olan bir fiil unutulduğunda namaz sahih olur. Fakat sevâbı eksik olur.

Namazdaki bu fiilerin hükümleri sırasıyla şöyle:

Hanefî mezhebinde, elleri kulağın hizâsına kaldırmak sünnet. Ellerin ayasını, içini kıbleye yöneltmek sünnet. Erkeklerin baş parmağını kulağın yumuşağına değdirmesi ve kadınların, ellerini omuz hizâsına kaldırmaları müstehab.

İlk tekbîr, ya'nî (Allahü ekber) demek farz. Diğer tekbîrler sünnet. Tekbîr aldıktan sonra, el bağlamak sünnet. Sağ eli, sol elin üstüne koymak, sünnet. Erkeklerin, ellerini göbekten aşağı bağlaması ve kadınların, göğsüne koyması sünnet. Erkeklerin, sağ elin parmaklarıyla sol elin bileğini pekçe kavraması müstehab.

Namazda, İmâm olsun, cemâ'at olsun ve yalnız olsun Sübhâneke okumak sünnet. İmâmın veya yalnız kılanın, E'ûzü okuması sünnet. Besmele okumak sünnet. Fâtiha-i şerîfe okumak ve Fâtihadan sonra, bir sûre okumak vâcib. Kıyâmda iken üç âyet, yâhut, üç âyet kadar uzun bir âyet okumak farz. Kıyâmda, ayakta iki ayak arasında dört parmak açıklık bulundurmak, rükü'a giderken topukları birleştirmek sünnet.

Rükü'da belini eğmek farz. Üç kerre (Sübhânallah) diyecek kadar kalmak vâcib. Üç kerre (Sübhâne rabbiyelazîm) demek sünnet. Beş kerre veya yedi kerre demek müstehab. Rükü'dan kıyâma doğruldukta ve iki secde arasında doğrulup oturdukta, bir kerre (Sübhânallah) diyecek kadar beklemek, vâcib.

Secdede, başını secdeye koymak farz. Üç kerre (Sübhânallah) diyecek kadar beklemek vâcib. Üç kerre (Sübhâne rabbiyel-a'lâ) demek sünnet. Beş kerre veya yedi kere demek müstehab.

Secde yaparken, önce iki diz, sonra iki el, sonra burun ve sonra alın yere konur. Baş parmaklar, kulaklar hizâsında olur. Ayakların, en az birer parmağını yere koymak farzdır.

Secde yeri, dizlerini koyduğu yerden yirmibeş santimetre yüksek olunca namaz mekrûh olur. Secdede dirsekler bedenden, karın da uyluklardan açık tutulur. Ayak parmaklarının uçları kıbleye karşı tutulur. Rükü'a eğilirken topuk kemiklerini birbirine yapıştırmak sünnet. Secdede ise bitişik tutulur.

Kadınlar, namaza dururken, ellerini omuzlarına kadar kaldırır. Ellerini kol ağzından dışarı çıkarmaz. Sağ avucu sol üzerinde olarak göğüs üstüne kor. Rükü'da az eğilir. Belini kafası ile düz tutmaz. Rükü'da ve secdede parmaklarını açmaz. Birbirlerine yapıştırır. Ellerini dizleri üzerine kor. Dizlerini büker. Dizlerini tutmaz. Secdede kollarını, karnına yakın olarak yere serer. Karnını uyluklarına yapıştırır.

Kadınlar, teşehhüdde, ayaklarını sağa çıkararak yere oturur. El parmaklarının ucu dizlerine uzanır. (Erkekler de dizi kavramaz.) Parmakları birbirlerine yapışık olur.

Ka'de-i ûlâda, ilk oturuşta oturmak, vâcib. Ka'de-i ahîrede, son oturuşta oturmak farz. Son ka'dede tehıyyât okumak vâcib.

Ka'de-i ahîrelerde, salevât ya'nî salli - bârik okumak sünnet. İkindi ve yatsının dört rek'at sünnetlerinde her ka'dede, her iki oturuşta da salevât düâlarını okumak sünnet, diğer duâları okumak müstehab. Selâm lafzı, vâcib. Ve selâmda, iki yanına bakmak sünnet. Dikkatle bakmak müstehab.

BUGÜNKÜ SOHBET · 5 EKİM 1995 · KAYIT 10642

Seher vakti kılınan namaz

Namaz kişinin sığınağı, sıkıntıda olanların, en büyük yardımcısıdır. Çok önceleri, Horasan ilinin çok âdil, iyi kalbli bir vâlisi vardı. Adı, Abdullah bin Tahir. Bu vâlinin jandarmaları birgün bir kaç hırsız yakalamış, vâliye bildirmişlerdi... Getirilirken hırsızlardan birisi kaçtı. Hâdisenin olduğu sırada Hiratlı bir demirci de Nişabur'a gitmişti. Bir zaman sonra evine dönerken, yolu Horasan'dan

geçiyordu. Kaçan hırsız olduğunu zannederek, yakaladılar bunu. Diğer hırsızlarla vâlinin huzûruna çıkardılar. Vâli:

- Hepsini hapsedin! dedi.

Bu suçu olmayan demirci, hapishanede, seher vakti abdest alıp, iki rek'at namaz kıldı. Ellerini uzatıp:

"Yâ Rabbî! Bir suçum olmadığını ancak sen biliyorsun. Beni bu zindandan ancak sen kurtarırsın!" diye duâ etti.

Bu mazlûm demirci böyle yalvarırken, vâli evinde uyuyordu. Uyurken dört kuvvetli kimsenin gelip, tahtını ters çevirecekleri zaman uyandı uykudan. Bu rü'yâdan çok korktu. Hemen kalkıp, abdest aldı. Namaz kıldı iki rek'at. Tevbe istiğfar edip, tekrar uyudu. Tekrar o dört kimsenin tahtını yıkmak üzere olduğunu gördü ve uyandı. Kendisinde bir mazlûmun âhı olduğunu anladı. Hırsızlar hatırına geldi. Acaba içlerinde suçsuz olanlar mı vardı?

Vâli hemen hapishane müdürünü çağırtıp sordu:

- Acaba bu gece hapishanede suçsuz birisi kalmış mı?

- Bunu bilemem efendim. Yalnız biri namaz kılıyor, çok duâ ediyor. Gözyaşları döküyor.

- Hemen o adamı buraya getir!

Demirciyi vâlinin huzûruna getirdiler. Vâli hâlini sorup, durumu anladı. Ve dedi ki:

- Sizden özür diliyorum. Hakkını helâl et ve şu bin gümüş hediyemi kabûl et. Ayrıca herhangi bir arzun olunca bana gel!

- Ben hakkımı helâl ettim... Verdiğiniz hediyeyi de kabûl ettim. Fakat, işimi dileğimi senden istemeğe gelemem.

- Niçin gelemezsiniz?

- Çünkü benim gibi bir fakir için senin gibi bir sultanın tahtını birkaç defa tersine çeviren sahibimi bırakıp da, dileklerimi başkasına söylemek kulluğa yakışır mı hiç? Namazlardan sonra ettiğim duâlarla beni nice sıkıntılardan kurtardı. Nice muradıma kavuşturdu. Nasıl olur da başkasına sığınırım?

Tabiî ki, namazın insanı sıkıntıdan kurtarması için şartlarına uygun ve Cenâb-ı Hakka tam bir tevekkül içinde kılınması şarttır. Allaha tam bir teslimiyet şeklinde kılınmalıdır. Gerçekten, insan sıkıntıya düştüğünde hemen abdest almalı, namaz

kılmalı, Kur'ân-ı kerîm okumalıdır. Tecrübeyle sabittir ki, böyle yapanların çok kerre, sıkıntılarının hafiflediği görülmüştür. Fakat, kılınan namazın şartlarına uygun olması lâzımdır. Şartlarına tam uyulmadan kılınan namaz, insanı namaz kılma borcundan kurtarır ise de, vadedilen büyük sevaplara kavuşturmaz. Peygamber aleyhisselâm bir gün:

- En büyük hırsız, namazından çalan kimsedir, buyurdu.

- Yâ Resûlallah! Bir kimse kendi namazından nasıl çalar? diye sordular eshâbdan. O zaman buyurdu ki:

- Namazın rükü'unu ve secdelerini tamam yapmamakla. Rükü'da ve secdelerde, belini yerine yerleştirip biraz durmayan kimsenin namazını Allahü teâlâ kabûl etmez.

BUGÜNKÜ SOHBET · 6 EKİM 1995 · KAYIT 10643

Namaz kılmayanın hâli

Namaz kılmamanın cezâsı çok büyüktür. Hadîs-i şerîfte, (Bir namazı, özürsüz olarak vaktinden sonra kılan, seksen hukbe Cehennemde yanacaktır) buyuruldu. Bir hukbe seksen senedir. Her senesi üçyüzaltmış gündür. Her günü, seksen dünya senesidir.

Kazâya kalan namazı kılacak kadar vakitlerin herbiri geçtikçe, bu bir namazın günâhı kat kat artar. Ya birkaç namaz olursa, cezâsı çok çetin olur. Her ne pahasına olursa olsun, kılmadığımız veya kılamadığımız namazlarımızı bir ân önce, kazâ etmek ve affı için tevbe etmek, çok yalvarmak lâzımdır. Namaz kılmayanın, Allahü teâlânın büyüklüğü karşısında titremesi, erimesi lâzımdır.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Namazı özürsüz kılmayan kimseye, Allahü teâlâ onbeş sıkıntı verir. Bunlardan altısı dünyada, üçü ölüm zamanında, üçü kabirde, üçü kabirden kalkarkendir. Dünyada olan altı azap:

1- Namaz kılmayanın ömründe bereket olmaz.

2- Allahü teâlânın sevdiği kimselerin güzelliği, sevimliliği kendine kalmaz.

3- Hiçbir iyiliğine sevap verilmez.

4- Duâları kabûl olmaz.

5- Onu kimse sevmez.

6- Müslümanların birbirlerine yaptıkları iyi duâlarının buna fâidesi olmaz.

Ölürken çekeceği azaplar:

1- Zelîl, kötü, çirkin can verir.

2- Aç olarak ölür.

3- Çok su içse de, susuzluk acısı ile ölür.

Mezarda çekeceği acılar:

1- Kabir onu sıkar. Kemikleri birbirine geçer.

2- Kabri Cehennem ateşi ile doldurulur. Gece, gündüz onu yakar. Cehennem ateşi dünya ateşine benzemez.

3- Allahü teâlâ, kabrine çok büyük yılan gönderir. Dünya yılanlarına benzemez. Hergün, her namaz vaktinde onu sokar. Bir an bırakmaz.

Kıyâmette çekeceği azaplar:

1- Cehenneme sürükleyen azap melekleri yanından ayrılmaz.

2- Allahü teâlâ, onu kızgın olarak karşılar.

3- Hesâbı çok çetin olup, Cehenneme atılır.)

Namaz kılmayanın ömründe, bereket olmaz. Ömründe, hayır ve menfaat görmez. Ömrü çeşitli hastalıklarla, sıkıntılarla geçer. Ma'nevî huzûru olmaz. Sahip olduğu dünyalıklar onu rûhî sıkıntıdan kurtaramaz.

Namaz kılmamakla işlediği bu büyük günâhı anlayan, bunun şuuruna geç de olsa eren kimsenin derhal tevbe edip, namazlarını kazâ etmesi lâzımdır.

Cenâb-ı Hak kullarına karşı çok merhametlidir. Günâhları affetmeyi çok sever. Tekrar tekrar, kâfirlerin ve müslümanların dünyada iken yapacakları tevbeleri kabûl edeceğini bildirmiştir.

Namaz kılmayanların tevbelerinin kabûl olması için de namazlarını kazâ etmeleri, kazâ etmeye kesinlikle niyet edip, kazâ kılmaya başlamaları lâzımdır. Bunun gibi, insanların haklarına tecâvüz etmiş olanların da, önce bu hakları ödemeleri lâzımdır. Kul hakkı çok önemlidir.

Namazları da cemâ'atle kılmalıdır. Cemâ'atten birinin namazı kabûl olursa, onun hürmetine diğerlerinin de namazı kabûl olur. Ayrıca, kimin Cenâb-ı Hakkın sevgili kulu olduğu bilinmez. Cemâ'atin içinde, Allahü teâlânın sevgili bir kulu varsa, onun yüzü suyu hürmetine diğerlerinin namazları kabûl olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 7 EKİM 1995 · KAYIT 10644

Namaz kötülüklerden korur

Namaz insanları, çirkin, kötü ve yasak olan şeylerden men eder, korur. Namazını dosdoğru edâ eden mü'minlerin felâh bulacakları âyet-i kerîmede bildirilmiştir.

Evliyânın büyüklerinden Fudayl bin Iyâd hazretleri, önceleri Merv ve Ebyurd şehirleri arasında eşkıyâlık yapardı. Sahranın tenha bir yerinde çadırını kurar, eşkıyâ reisi olduğu için kendisi içerde otururdu.

Arkadaşları yoldan geçen kervanları soyarlar, ele geçirdikleri malların hepsini getirip, Fudayl bin Iyâd'a teslim ederlerdi. O da getirilen malları arkadaşlarına taksim ederdi.

Hayret edilecek bir husustur ki, eşkıyâlık yaptığı hâlde, namaza çok önem verirdi. Kendisi namazını hiç terk etmediği gibi, namaz kılmıyan hizmetçilerini de yanından kovardı.

Bir gün büyük bir kervan geldi. Fudayl bin Iyâd'ın arkadaşları kervanı farkedince yolunu kesmek üzere hazırlanmağa başladılar.

Kervan içinde bulunan zengin birisi, eşkıyâları farketti ve "Altınlarımı öyle bir yere saklıyayım ki, eşkıyâlar eşyalarımızı alırsa hiç olmazsa geriye bunlar kalsın" düşüncesiyle kervandan ayrılıp uygun bir yer aramaya başladı.

Bir çadır gördü, hemen oraya koştu. Orada, birisinin, hem de ta'dil-i erkân üzere, şartlarına uygun olarak, çok düzgün bir şekilde namaz kıldığını gördü... Sevindi, kendi kendine: "Namaz kıldığına göre güvenilir biridir. Altınları buna gönül rahatlığı ile emânet bırakabilirim" diye söyledi. Selâm vermesini bekledi. Sonra:

- Bir miktar altınım var, size emânet etmek istiyorum, dedi.

Fudayl bin Iyâd, çadırın bir köşesini işâret edip:

- Oraya bırak! diye cevap verdi.

Gelen kimse altınları bırakıp kervanın yanına dönünce, eşkıyâların, kervandaki eşyâları alıp götürdüklerini gördü. Biraz sonra kervan hareket edecekti. Hareketten önce koşup emânet bıraktığı altınları almak için çadıra vardı. Baktı ki, biraz önce kervanı soyan eşkıyâlar kervandan aldıkları malları, altınları, emânet olarak bıraktığı kimsenin önüne koymuşlar. O da bunları taksim ediyor. Adam şaşırdı:

- Demek altınları eşkıyâların reisine vermişim, deyip üzüntü ile geri dönmek istedi. Bu arada Fudayl seslendi:

- Niçin gelmiştin, niçin dönüp gidiyorsun?

- Emânet bıraktığım altınları almak için gelmiştim. Fakat, yanlış iş yapmışım...

- Altınlarını, bıraktığın yerden al, biz emânete hıyânet etmeyiz.

Adam şaşkınlık ve sevinç içinde, altınları koyduğu yerden alıp kervana koştu. Fudayl'ın adamları:

- Biz hiç para bulamadık, sen ise bunları geri veriyorsun, dediler.

Fudayl bin Iyâd dedi ki:

- O bana hüsn-i zan etti. Altınları emânet etti. Ben o kimsenin, benim hakkımdaki iyi niyyetini doğru çıkardım. Ola ki, Allahü teâlâ da benim kendisi hakkındaki hüsn-i zannımı doğru çıkarır.

Altınlarını emânet olarak bıraktığı kimse, çadırdan uzaklaşırken, Ankebût sûresinin "Elbette namaz insanı, çirkin ve dinin yasak ettiği şeylerden alıkoyar" meâlindeki âyet-i kerîmesini hatırladı. Sonra, Fudayl bin Iyâd'a, hidâyete kavuşması için hayır duâ etti.

Az zaman sonra da, Fudayl bin Iyâd'a tevbe etmek nasip oldu. Adamları ile beraber tevbe etti. Aldığı malları fazlasıyla sahiplerine geri verdi. Herkes ile helâllaştı. Samimi tevbesi onu, Allahın sevgili kulları arasına soktu. Daha sonra birçok kerâmetleri görüldü.

BUGÜNKÜ SOHBET · 8 EKİM 1995 · KAYIT 10645

Ef'âl-i mükellefîn nelerdir?

Ef'âl-i mükellefîn, dînimizin emirlerinden ve yasaklarından sorumlu olan kimselerin yerine getirecekleri vazifelerin hükümlerini belirten bir tâbirdir. Bir kimsenin her türlü davranışı bunlardan birine dahil olur. Ef'âl-i mükellefîn, sekizdir: Farz, vâcib, sünnet, müstehab, mubâh, harâm, mekrûh ve müfsid.

1- FARZ: Allahü teâlânın, yapılmasını açıkça ve kesin olarak emrettiği şeylere farz denir. Farzları terketmek harâmdır. İnkâr eden kâfir olur. Dinden çıkar. Farz iki çeşittir:

Farz-ı ayn: Müslümanın bizzat kendisinin yapması lâzım olan farzdır. Meselâ, beş vakit namaz kılmak. Ramazan ayında oruç tutmak, zekât vermek, hacca gitmek farz-ı ayndır.

Farz-ı kifâye: Müslümanlardan bir kaçının veya sadece birisinin yapması ile, diğerlerinin sorumluluktan kurtulduğu farzlardır. Meselâ, cenâze namazı kılmak, cihâd etmek farz-ı kifâyedir.

2- VÂCİB: Yapılması farz gibi kesin olan emirlerdir. Fakat, bu emrin Kur'ân-ı kerîmdeki delili farz kadar açık değildir. Bayram namazı kılmak, kurban kesmek, vitir namazı, fitre vermek vâcibdir. Vâcibi terk etmek, tahrimen mekrûhtur.

3- SÜNNET: Peygamber Efendimizin yapılmasını övdüğü, yâhut devam üzere kendisinin yaptığı veyâhut yapılırken görüp de mâni olmadığı şeylere denir. Sünnet iki çeşittir:

Sünnet-i müekkede: Peygamber Efendimizin devamlı yaptıkları, pek az terkettikleri kuvvetli sünnetlerdir. Sabah namazının sünneti, öğlenin dört rek'atlık ilk sünneti, akşam namazının sünneti, yatsı namazının son iki rek'at sünneti böyledir. Ezân okumak, kâmet getirmek, cemâ'ate devam etmek, abdest alırken misvak kullanmak müekked sünnetlerdendir.

Sünnet-i gayr-i müekkede: Peygamber efendimizin, ibâdet maksadı ile arasıra terkederek yaptıklarıdır. İkindi ve yatsı namazlarının dört rek'atlık ilk sünnetleri böyledir.

4- MÜSTEHAB: Buna mendûb da denir. Sünnet-i gayr-i müekkede hükmündedir. Peygamber Efendimizin ara sıra yaptıkları ve sevdikleri, beğendikleri hususlardır. Yeni doğan çocuğa yedinci günü isim koymak, erkek ve kız çocuğu için akika hayvanı kesmek, güzel giyinmek, güzel koku sürünmek müstehabtır. Bunları yapmak sevâbdır.

5- MUBÂH: Yapılması emir olunmayan ve yasak da edilmeyen şeylere mubâh denir. Ya'nî günâh veya ta'at olduğu bildirilmemiş olan işlerdir. Yapanın niyetine göre ta'at veya günâh olurlar. Yemek, içmek, uyumak, giyinmek gibi işler mubâhtır.

6- HARÂM: Allahü teâlânın, Kur'ân-ı kerîmde, "yapmayınız" diye açıkça yasak ettiği şeylerdir. Harâma, helâl diyenin ve helâle, harâm diyenin îmânı gider, kâfir olur.

7- MEKRÛH: Allahü teâlânın ve Muhammed aleyhisselâmın, beğenmediği ve ibâdetlerin sevâbını gideren şeylerdir. Mekrûh iki çeşittir:

Tahrimen mekrûh: Harâma yakın olan mekrûhlardır. Bunları yapmak azâba sebep olur.

Tenzihen mekrûh: Helâla yakın olan, yâhut, yapılmaması yapılmasından daha iyi olan işlerdir.

8- MÜFSİD: Dînimizde, meşru olan bir işi veya başlanmış olan bir ibâdeti bozan şeylerdir. Namazda gülmek, oruçlu iken bilerek birşey yemek ve içmek gibi. Bu yapılan fiiller, namazı ve orucu bozarlar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 9 EKİM 1995 · KAYIT 10646

Küfre düşüren sözler ve hâller

Dinimizin emri gereğince, hürmet gösterilecek, ta'zîm olunacak şeyleri tahkîr etmek; kötülenecek şeyleri, ta'zîm etmek, hürmek göstermek küfürdür.

Meselâ, Allahü teâlânın evliyâsı, enbiyâsı, âlimleri ve bunların sözleri, fıkh kitapları, fetvâları ta'zîm edilecek, hürmet gösterilecek iken tahkîr edilirse, kötülenirse dinden çıkılmış olur. Ayrıca, kâfirlerin dînî âyinlerini beğenmek,

noellerini tebrik etmek ve zarûret yok iken zünnâr kuşanmak ve küfür alâmetlerini kullanmak, bunlara, muhabbet edip, hürmet göstermek de küfrdür.

İnsanı küfre düşüren, ya'nî kâfir yapan söz ve işlerden ba'zıları şunlardır:

Allahü teâlâya lâyık olmıyan şey söylemek. Meselâ, (Allah, gökten bize bakıyor) demek, yâhut bir kimse bir işi yaptığı hâlde, (Allah biliyor ki yapmadım) demek.

Peygamberleri küçültücü şey söylemek. Meselâ, (İlk insan Âdem peygamber vahşî idi) demek.

Melekleri küçültücü şey söylemek. Meselâ, (Senin bakışın bana Azrâil gibi geliyor) veya (Çocuk iyi yetişmezse zebâni olur), yâhut (Bu ibâdetin savâbını melek yazamaz) demek.

Âhırette olacak şeylerle alay etmek. Meselâ, (Ben Cenneti istemem, Cehenneme gitmek isterim. Çünkü benim gibi olanlar oradadır) demek.

Allahü teâlânın emir ve yasaklarına, ya'nî Kur'ân-ı kerîmde ve hadîs-i şerîflerde açık bildirilmiş ve islâm âlimlerinin kitapları ile her tarafa yayılmış, inanılması zarûrî olan din bilgilerinden birine inanmamak veya önem vermemek. Meselâ, (Ben cinleri göremediğim için inanmam) demek veya ka'tî harâm olduğu bilinen birşeyi yiyip içerken besmele çekmek.

(Dünya böyle gelmiş böyle gider) şeklinde inanmak. Dünya, gezegenler, gökler ve Arş ezelî değildir, sonradan yaratılmıştır, mahlûktur. Ebedî, sonsuz değildirler, sonunda yine yok edilecektirler. Yer ve gökler yok iken de Allahü teâlâ var idi.

Ayrıca zamanımızda çok kullanılan şu sözler de çok tehlikelidir:

Allahü teâlâya, sanatkâr, mühendis demek. Allah unuttu, kaderime küstüm, Allah bizi düşündüğü için göz, kulak vermiş, Allah kuşlara kanat vermeyi ihmâl etmemiş, İlâhi şuur, ilahî düşünce, Cenâb-ı Hakka, (İnsanoğlunun mühendisi) demek. Îmânım gevredi, Allah bana kulum demesin, anladıysam arab olayım, Allah vahy ile Ali'yi halîfe tâyin etti, diğerleri hakkını gasbetti ve bugünkü Kur'ân noksan demek.

Kötü kimseye (Öküz aleyhisselâm) demek; ağza def-i hâcet lafzı ile sövmek; Allahın özel müdâhalesi gerekir demek.

Dinsizlere şerefli kâfir demek; çalgı aleti ile ilâhi söylemek; O, cimrilerin Allahı demek; Allah, her yerdedir demek.

(İslâm düşüncesi, İslâm nazariyesi, İslâm felsefesi) gibi ta'bîrleri, (İslâm dini) yerine kullanmak; özürlü kimseler için, îmâlât hatâsı demek; birisini kötülemek gâyesiyle (Allahlık Ali Bey) demek; namaz kılmam ama, kalbim temiz demek; kendisine Hans, Corc gibi gayri müslim ismi ile çağırılmasını istemek; Allahın gönlüne güç gelmesin demek; mümine, (Nûh der, peygamber demez) demek; harâm kazanç ile sevâb için kurban kesmek; ecelin hoyrat eli gibi sözlerin çoğu küfürdür, îmânının gitmesine, dinden çıkmasına sebep olur. Bunun için ağzımızdan çıkan söze dikkat etmemiz lâzımdır. Rastgele söz söylememelidir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 10 EKİM 1995 · KAYIT 10647

Îmânın geçerli olması için

Îmân, sıfatları ile birlikte Allaha, meleklerine, gönderdiği mukaddes kitaplarına, peygamberlerine, âhıret gününe, kadere, hayrın ve şerrin Allahtan olduğuna, öldükten sonra dirilmeye inanmaktır.

Îmânın sahîh, makbûl ve mu'teber olması için gerekli şartlardan ba'zıları:

1- Îmânda sâbit olmak: Meselâ, üç sene sonra müslümanlıktan çıkacağım diyen, o ânda kâfir olur.

2- Havf ve recâ arasında olmak: Ya'nî Allahü teâlânın azâbından korkup rahmetinden ümîd kesmemek.

3- Can boğaza gelmeden îmân etmek: Ölürken, âhıret hâllerini gördükten sonra kâfirin îmânı mu'teber olmaz. Fakat o ânda da, müslümanın tevbesi kabûl olur.

4- Güneş batıdan doğmadan önce îmân etmek: Güneş batıdan doğunca tevbe kapısı kapanır.

5- Gâibi yalnız Allahü teâlâ bilir: Gaybı Allahtan başkası bilemez. Bir de Allahın bildirdiği peygamber, evliyâ veya başka bir kimse de bilebilir.

6- Îmândan bir hükmü reddetmemek: Küfrü gerektiren şeylerden kaçmak.

7- Dinî bir hükümde şüphe etmemek: Meselâ acaba namaz farz mı, kumar harâm mı diye şüphe etmemek.

8- İ'tikâdını, inancını İslâm dininden almak: Târihçilerin, felsefecilerin değil, Muhammed aleyhisselâmın bildirdiği şekilde îmân etmek lâzımdır.

9- Hubbi fillâh, buğdi fillâh üzere olmak: Sevgi ve buğzu yalnız Allah için olmak. Allah düşmanlarını sevmek, onları dost edinmek, Allah dostlarına düşman olmak küfrü gerektirir.

10- Ehl-i sünnet vel cemâ'ate uygun i'tikâd etmek:

Ehl-i sünnet olmak için lâzım olan i'tikâdlardan ba'zıları şunlardır:

Kur'ân-ı kerîmin Kelâm-ı İlâhî olup mahlûk [yaratık] olmadığına inanmak. Eshâb-ı kirâmın tamamını sevmek, hiçbirini kötülememek.Cennette Allahü teâlânın görüleceğine inanmak. Ehl-i kıble'yi tekfîr etmemek, ya'nî namaz kılan müslümana işlediği günâhlardan dolayı kâfir dememek. İbâdet îmândan parça değildir. Günâh işliyen mü'mine kâfir denmez. Îmân artıp eksilmez. Mi'râc rûh ve bedenle birlikte olmuştur. Tasavvufu inkâr etmemek. Mu'cîze ve kerâmet haktır. Bugün için dört hak mezhebden birine uymak, mezhepsiz olmamak. Hazret-i Ebû Bekr ve Hazret-i Ömer'in halîfe olduğuna ve üstünlüklerinin halîfelik sırasına göre olduğuna inanmak. Kabir ziyâreti, enbiyâ ve evliyâdan yardım istemek câizdir. Okunan Kur'ân-ı kerîmin ve verilen sadakanın sevâbını ölülere göndermenin câiz olduğuna, bu sevâbların ve duâların ölülere vâsıl olarak, azâblarının azalmasına sebep olacağına inanmak. Kabir suâli haktır. Kabir azâbı rûh ve bedene olacaktır. Sırât köprüsü vardır. Şefâ'ata, hesâba ve mîzâna inanmak.

Bunlardan ba'zılarına inanmıyan, Ehl-i sünnetten çıkmakla kalmaz, kâfir olur. Meselâ Mi'râcın Mescid-i aksâya kadar olan kısmını inkâr eden kâfir olur.

Hadîs-i şerîfte, (Ümmetim 73 fırkaya ayrılır, 72'si Cehenneme gider, yalnız bir fırkası kurtulur. Bu fırka, benim ve Eshâbımın yolunda gidenlerdir) buyuruldu.

Bu fırkaya, Ehli- sünnet vel cemâ'at kısaca (Ehl-i sünnet) denir. O hâlde, Cehennemden kurtulmak için her müslümanın ilk önce Ehl-i sünnet i'tikâdını öğrenmesi, daha sonra da dinimizin emir ve yasaklarına riâyet etmesi lâzımdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 11 EKİM 1995 · KAYIT 10648

Önem sırası

Cenâb-ı Hakkın bütün insanlardan ilk önce istediği îmândır. Son din olan islâmiyete inanmalarıdır. Bir insanın îmânı yoksa, islâmiyete, Muhammed aleyhisselâma inanmamış ise, insanlara ne kadar iyi, faydalı iş yaparsa yapsın hiçbir faydası olmaz. Meselâ Edison ampulü bulmak suretiyle, gecelerin aydınlanmasına, bütün insanların rahat etmesine vesîle oldu. Fakat, müslüman olmadığı için bu iyiliğin âhırette kendisine hiç bir faydası olmayacaktır.

Meselâ, insanları doyurmak, onlara ikrâmda bulunmak çok sevaptır. Muhammed aleyhisselâma inanmamış çok zengin bir kimse, yeryüzündeki bütün fakir ve muhtaç kimseleri doyursa, onların her türlü ihtiyaçlarını görse, âhırette bu yaptıklarının yine hiç faydasını görmiyecektir.

Çünkü Allahü teâlâ, bütün insanlardan, önce îmân etmelerini istiyor. Bundan sonra diğer emir ve yasaklarına uyulmasını istiyor. Îmân olmadıkça, diğer yapılanlar değerlendirmeye alınmayacaktır. Âhırette, önce îmândan sorulacaktır. Eğer imânı yoksa kişi, hiç bir iyiliğinin faydasını görmeyecektir.

İkinci olarak istenilen şey, îmânın ya'nî inanılacak îmân bilgilerinin hakiki islâm âlimlerinin bildirdiklerine uygun olmasıdır. Îmân, Ehl-i sünnet âlimlerinin anladıklarına uymuyor ise, bu kimsenin yaptığı ibâdetlerin, kıldığı namazın, tuttuğu orucun, yaptığı hayır hasenâtın hiç mi hiç kıymeti olmaz.

Çünkü Muhammed aleyhisselâma inanıp müslüman olduktan sonra da, bu inanmanın, i'tikâdın, Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdiği gibi olması lâzımdır. Ya'nî onların bildirdiği esaslar dahilinde olmalıdır. Rastgele bir îmân da makbûl değildir.

Her bid'at sâhibinin, türedi reformcuların ve doğru yoldan kayarak dalâlete düşerek, Kur'ân-ı kerîmden ve hadîs-i şerîflerden çıkardıklarını iddia ettikleri bozuk fikirleri geçerli değildir. Cehenneme gideceği hadîs-i şerîfle bildirilen 72 bozuk fırkanın hepsi bozuk fikirlerini Kur'ân-ı kerîmden, hadîs-i şerîflerden çıkardıklarını iddia etmişlerdir.

Îmânın, i'tikâdın bozukluğu o kadar büyük bir günâh, o kadar büyük suç ki, ibâdetleri yapmamanın, harâm işlemenin günâhı ile mukayese bile edilemez. Deniz yanında damla bile değildir. Bunun için îmânın düzgün olmasına çok önem vermeliyiz.

Düzgün bir îmândan sonra, herkese lâzım olan şey, dinin emir ve yasaklarını öğrenmektir.

Bütün işlerimizi, öğrendiklerimize uygun yapmaktır. İlk önce öğrenilecek ve yapılacak en önemli ibâdet de namazdır. Âhırette îmândan sonra, namazdan sorulacaktır. Namaz dinin direğidir. Direk olmaz ise bina ayakta kalamaz, eninde sonunda yıkılır. Namaz kılmıyanın diğer ibâdetleri kabûl olmaz, ya'nî va'dedilen o büyük sevâba kavuşamaz. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki, (Kıyâmet günü, îmândan sonra, ilk suâl namazdan olacaktır.)

(Allahü teâlâ buyuracak ki, ey kulum, namaz hesâbının altından kalkarsan, kurtuluş senindir. Öteki hesapları kolaylaştırırım!)

(Namaz dînin direğidir. Namaz kılan, dînini doğrultmuş olur. Namaz kılmıyan, dînini yıkmış olur.)

İ'tikâdı düzeltmeden önce dinin emir ve yasaklarını öğrenmenin hiç faydası olmaz. Bu ikisi birlikte düzelmedikçe de, ibâdetlerin faydası olmaz. Bu üçü birlikte yapılmadıkça, kalb temizlenmez. Din, bu üç esas üzerine kurulmuştur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 12 EKİM 1995 · KAYIT 10649

Dini yıkmada sinsi faaliyetler

Dinimiz âlime çok önem vermiştir. Âyet-i kerîmede, (Âlimlerden sorun) buyuruldu.

Hadîs-i şerîfte de, (Âlimler, kurtuluş yolunu gösteren birer kılavuzdur) buyuruldu.

Bilindiği gibi, dinimizde kaynak dörttür: Kur'ân-ı kerîm, hadîs-i şerîfler, icmâ ve kıyâs. Dördüncü kaynak, olan kıyâstan mezhebler çıkmıştır. Müctehid âlimler, ömürlerini bu uğurda harcayarak, dinin açık olmayan emirlerini açıklamışlar, müslümanları bu ağır yükten kurtarmışlardır.

Dinde müctehid olmayanın, Kur'ân-ı kerîmden, hadîs-i şerîflerden hüküm çıkarması mümkün değildir. Bugün ictihâd yapabilecek derecede âlim de kalmamıştır. Alimler, hicri 4. asırdan itibaren ictihâd edebilecek kimsenin olmadığında ittifak etmişlerdir. Ya'nî bugün dinimizi tam, eksiksiz olarak öğrenmek, yaşamak istiyen, mutlaka dört mezhebden birine tâbi olmak mecburiyetindedir.

İslâmiyetin 14 asırdır, bozulmadan, değiştirilmeden bize ulaşmasını sağlayan mezhebler ve âlimlerdir. Bundan sonra da din, bozulmadan ancak bu yol ile devam ettirilebilir. Bu ana caddeden ayrılanların îmânlarını muhafaza etmeleri çok zordur. Çünkü, mezhebsizlik, dinsizliğe köprüdür.

Bu inceliği asırlar sonra da olsa din düşmanları keşfettiler. Kaba kuvvet ile bir yere varamıyacaklarını idrak ettiler. Önce, islâmiyeti kalblere nakşeden, islâmiyeti sevdirerek yayan tasavvufu, ba'zı tarikatları el altından bozdular. Buralara müslüman kılığındaki kendi adamlarını yerleştirdiler. Sonra da, islâmiyeti yıkmada en büyük engel gördükleri mezhebleri ve âlimleri hedef seçtiler. Bu kaleyi yıkmadıkça neticeye varamıyacaklarını çok iyi anladılar. Bunun için de, bütün güçleri ile âlimlere, mezheblere hücum ettiler.

Çünkü, onlar da biliyorlar ki, bu kale yıkılınca kaynak olarak arkasından hadîs-i şerîfler gelecektir. Artık bu sahada daha rahat hareket etme imkânı elde etmiş olacaklar. Şöyle ki; dini içeriden yıkma çalı şmalarına, engel olan bir hadîs-i şerîf gördüklerinde, hemen mevdû, uydurma hadîs, karalamasına girmektedirler. Böylece, bu uydurma, bunun aslı yok derken hadîs-i şerîflerin dörtte üçününü bertaraf etmektedirler.

Eğer bir hadîs-i şerîf, bütün hadîs kitaplarında varsa, ya'nî buna mevdû, uydurma diyemiyorlarsa, o zaman hemen taktik değiştiriyorlar. Kendilerine göre, bir kaide ortaya çıkartıyorlar. Diyorlar ki, hadîs, Kur'âna ters olamaz. Sonra da, Kur'ân-ı kerîme istedikleri şekilde ma'nâ verip, hadîs-i şerîfin âyete ters düştüğünü dolayısıyle, bununla amel edilemeyeceğini söylüyorlar.

Bu şekilde, kendi sapık düşüncelerine ters olan bütün hadîs-i şerîfleri bertaraf etmiş oluyorlar. Sadece Kur'ân-ı kerîm kalıyor geriye. Zaten Kur'ân-ı kerîme de istedikleri gibi ma'nâ vermektedirler. Hattâ daha da ileri gidip, Kur'ân-ı kerîmde, eksiklik, fazlalık olduğunu çekinmeden söyleyebilmektedirler. Böylece bunların esas gâyelerinin dini ortadan kaldırmak olduğu açık şekilde anlaşılmış olmaktadır.

Bugünkü hıristiyanların, Cennete gideceği, kadınların örtünmesinin farz olmadığı, reenkarnasyon vs. gibi safsatalar hep bu çalışmanın ürünüdür. Maalesef, din düşmanları bu çalışmalarında hayli yol almışlardır. Bugün herkes, eline geçirdiği bir meâlden dinini öğrenmeye çalışıyor. Câmilerimizde bile devamlı meâl okunması tavsiye edilmekte, (Kitabımızda ne yazıyor bunu öğrenmeden müslümanlık olur mu) gibi câhilce suçlayıcı ifadelerle müslümanlar, zoraki olarak meâl okumaya zorlanmaktadır. Böylece farkında olmadan din düşmanlarının tuzağına düşülmektedir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 13 EKİM 1995 · KAYIT 10650

Dinimizi nereden öğreneceğiz?

Ba'zı kıymetli okuyucularımız, (Gazetede sık sık, "Tefsîrden, meâlden, hadîs kitaplarından din öğrenmeye kalkışmayın. Bu mümkün değildir. "Kaş yapalım derken göz çıkarmaya benzer" diyorsunuz. Peki, biz dinimizi nereden, nasıl öğreneceğiz) diyorlar.

Fıkıh, tefsîr, hadîs ilimlerinde ve tasavvuf ilminde çok derin bir âlim olan, yüzden fazla kıymetli kitap yazmış bulunan Abdülganî Nablüsî hazretleri, bu konu ile ilgili olarak şöyle buyurmaktadır:

Fıkıh bilgilerini derin âlimler, Kur'ân-ı kerîmden ve hadîs-i şerîflerden çıkarmışlardır. Bunun için din bilgileri ancak fıkıh kitaplarından öğrenilir. Müctehid olmıyanların tefsîrden fıkıh bilgisi öğrenmesi imkânsızdır. Cehenneme gidecekleri hadîs-i şerîfte bildirilen "Yetmiş iki sapık fırka" âlimleri, Kur'ân-ı kerîmden yanlış ma'nâ çıkardıkları için sapıttılar. Âlimler sapıtınca, âlim olmıyanların tefsîr okuması felâket olur. Kur'ân-ı kerîmin hakîkî ma'nâsını öğrenmek istiyen, Ehl-i sünnet âlimlerinin kelâm, fıkıh ve ahlâk kitaplarını okuması lâzımdır.

Fıkıh ilmi, insanların yapması ve yapmaması lâzım olan işleri bildirir. Fıkıh bilgileri, (Kitap), (Sünnet), (İcmâ') ve (Kıyâs)tan çıkarılır. Dînin hükümlerini bilen müctehid âlimlere (Fakîh) denir.

Bir kimse Kur'ân-ı kerîmi, ihtiyaç miktarı ezberledikten sonra, fıkıhla meşgûl olmalıdır! Çünkü, Kur'ân-ı kerîmi ezberlemek farz-ı kifâye, fıkhın kendine lâzım

olan miktarını öğrenmek ise farz-ı ayndır.

Dinimiz fıkıh ilmine çok önem vermiştir. Nitekim, hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(İbâdetlerin en kıymetlisi fıkhı öğrenmek ve öğretmektir.)

Îmân, i'tikâd bilgilerini anlatan geniş ve derin ilme ise, (İlm-i kelâm) denir. Kelâm ilmi âlimleri, çok büyük insanlardır ve kelâm kitapları pek çoktur. Bu kitaplara, (Akâid kitabı) da denir.

Amel edilecek, ya'nî kalb ile ve beden ile yapılacak ve sakınılacak şeylere, (Ahkâm-ı şer'ıyye) denir. Beden ile yapılacak ahkâm-ı şer'ıyyeyi bildiren ilme (İlm-i fıkıh) denir.

Dört mezhebin kelâm kitapları aynı olup, fıkıh kitapları başka başkadır. Halk için yazılmış olan ve herkesin bilmesi ve yapması gereken kelâm, ahlâk ve fıkıh bilgilerini kısaca ve açıkça anlatan kitaplara (İlm-i hâl) kitapları denir. Her müslümanın, evinde mutlaka mu'teber ilmihâl kitabı bulundurması, dinini ilmihâl kitabından öğrenmesi lâzımdır.

İlmihâl kitabını alırken de rastgele almayıp, dînini bilen, seven ve kayıran mübârek insanların ilmihâl kitaplarını alıp, çoluğuna ve çocuğuna öğretmek her müslümanın birinci vazîfesidir. Kendilerine din adamı ismini ve süsünü veren câhil ve sapık kimselerin sözlerinden ve yazılarından din öğrenmeğe kalkışmak, kendini Cehenneme atmaktır.

Allahü teâlâ, kendisine tâbi' olunması için, Resûlüne ve âlimlere tâbi' olunmasını istiyor.

Hadîs-i şerîflerde de buyuruldu ki:

(Âlimlere tâbi' olun!)

(Âlimler rehberdir.)

Bu vesîkalardan anlaşıldığı gibi, din ancak, bu âlimlerin kelâm, fıkıh ve ahlâk kitaplarından ve bu ilimlerin biraraya getirildiği, toplandığı ilmihâl kitaplarından öğrenilir.

Okuyuculuramıza, binlerce İslâm âlimlerinin kitaplarından derlenen, bilinmesi zarûrî kelâm, fıkıh ve ahlâk bilgilerini ihtiva eden, (Seâdet-i Ebediyye) isimli ilmihâl kitabını tavsiye ediyoruz. [Bu kitap, gazetemizin bütün bürolarından temin edilebilir.]

BUGÜNKÜ SOHBET · 14 EKİM 1995 · KAYIT 10651

Muhammed aleyhisselâm — Yaratılmışların en üstünü

Muhammed aleyhisselâm, Allahü teâlânın Resûlüdür. Habîbidir. Peygamberlerin en üstünü ve sonuncusudur. Babası Abdüllah, Annesi Amine'dir. 571 senesi nisan ayının yirmisine rastlayan, Rebî'ul-evvel ayının onikinci pazartesi gecesi, sabaha karşı, Mekke'de dünyaya geldi. Babası, daha önce vefât etmiş idi. Altı yaşında iken annesi, sekiz yaşında iken dedesi Abdülmuttalib vefât etti. Sonra, amcası Ebû Tâlib'in yanında büyüdü. Yirmibeş yaşında iken, Hadîce-tül-kübrâ ile evlendi.

Kırk yaşında iken, bütün insanlara ve cinne Peygamber olduğu bildirildi. Üç sene sonra, herkesi îmâna çağırmağa başladı. Elliiki yaşında iken, bir gece Mekke'den Kudüs'e ve oradan göklere götürülüp getirildi. Bu yolculuğuna Mi'râc denir. Mi'râcda, Cennetleri, Cehennemleri ve Allahü teâlâyı gördü. Beş vakit namaz, bu gece farz oldu. 622 senesinde, Allahü teâlânın emri ile, Mekke'den Medîne'ye gitti. Bu yolculuğuna Hicret denir.

Hicrî 11, milâdi 632 senesinde, Rebî'ul-evvel ayının onikinci pazartesi günü, öğleden evvel vefât etti. Vefât etmiş olduğu odaya defnedildi. Vefâtında, 63 yaşında idi.

Muhammed aleyhisselâm beyâz idi. Bütün insanların en güzeli idi. Onun güzelliğini bir kere gören, hattâ rü'yâda gören kimsenin ömrü, lezzet ve neş'e ile geçmektedir. O, her zamanda, dünyanın her yerinde olan ve gelecek olan her insandan, her bakımdan üstündür. Aklı, fikri, güzel huyları, bütün organlarının kuvveti her insandan fazlaydı.

Muhammed aleyhisselâm, ümmî idi. Ya'nî hiç mektebe gitmedi. Kimseden ders almadı. Fakat, herşeyi biliyordu. Ya'nî her neyi düşünse, her neyi bilmek istese, Allahü teâlâ Ona bildiriyordu. Cebrâîl aleyhisselâm adındaki melek gelip, Ona her istediğini söylüyordu.

Mübârek kalbi, güneş gibi, nûr saçıyordu. Onun saçtığı ilim, ma'rifet nûrları, Elektromanyetik dalgaları gibi, yerlere, göklere, her yere saçılıyordu. Şimdi, kabrinden de yaymaktadır. Yayma kuvveti, her an artmaktadır. Elektro-manyetik

dalgaları almak için, alıcı lâzım olduğu gibi, Onun nûrlarını almak için de, Ona inanan ve seven ve gösterdiği yolda giderek temizlenen kalb lâzımdır.

Böyle kalbi olan insan, bu nûrları alır ve bu da, etrâfa yayar. Böyle büyük insanlara Velî, evliyâ denir. Bu Velîyi tanıyan, inanan ve seven kimsenin de kalbi, nûr, feyz almaya, temizlenmeye, olgunlaşmaya başlar.

Allahü teâlâ, bedenimizi, maddemizi, yetiştirmek için güneş enerjisini sebep kıldığı gibi, rûhlarımızı, kalblerimizi olgunlaştırmak, insanlıkta yükseltmek için de, Muhammed aleyhisselâmın kalbini, oradan fışkıran nûrları sebep kılmıştır. İnsanı besliyen, yapısını ve enerjisini sağlıyan bütün besin maddeleri, güneş enerjisi, özümleme ile hâsıl oldukları gibi, kalbe, rûha, gıdâ olan, Evliyânın sohbetleri, sözleri ve yazıları da, hep Resûlullahın mübârek kalbinden fışkıran nûrlarla hâsıl olmuştur.

Allahü teâlâ, Cebrâîl aleyhisselâm adındaki bir melek ile, Muhammed aleyhisselâma Kur'ân-ı kerîm'i gönderdi. İnsanlara dünyada ve âhırette lüzûmlu, faydalı olan şeyleri emir etti. Zararlı olanları yasak etti. Bu emirlerin ve yasakların hepsine İslâm dîni veya İslâmiyyet denir.

Muhammed aleyhisselâmın her sözü doğrudur, kıymetlidir, faydalıdır. Böyle olduğuna inanan kimseye Mü'min ve Müslüman denir. Muhammed aleyhisselâmın sözlerinden birine inanmıyan, beğenmiyen kimse dinden çıkar, kâfir olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 15 EKİM 1995 · KAYIT 10652

Resûlullahı sevmek

Muhammed aleyhiselâmı sevmek herkese farzdır. Zaten, Cenâb-ı Hakkı sevmek de buna bağlıdır. Allahü teâlânın sevgili Peygamberini sevmedikçe, O'na uymadıkça, Allahü teâlâyı sevmek saâdeti ele geçmez. Kur'ân-ı kerîmde meâlen, (Allahü tealâyı seviyorsanız, bana tâbi' olunuz! Bana uyanları Allah sever!) buyuruldu. Allahü teâlâ, Habîbine böyle demesini emir buyurmaktadır.

Saâdete kavuşmak istiyen kimse, bütün âdetlerini, ibâdetlerini ve alış verişlerini onun gibi yapmaya çalışır! Bu dünyada, bir kimsenin sevdiğine benzemeye

çalışanlar, bu kimseye sevimli ve güzel görünürler. Bu kimse, onları da çok sever, beğenir. Bunun gibi, sevgiliyi sevenler, her zaman sevilir. Sevgilinin düşmanları, sevenin de düşmanları olur.

Bundan dolayı, görünen ve görünmiyen bütün iyilikler, bütün üstünlükler, ancak o yüce Peygamberi sevmekle ele geçer. Yükselebilmenin, ilerlemenin ölçüsü, bu sevgidir.

Allahü teâlâ, sevgili Peygamberini, insanların en güzeli, en iyisi, en sevimlisi olarak yarattı. Her iyiliği, her güzelliği, her üstünlüğü onda topladı. Eshâb-ı kirâmın hepsi, ona âşık idiler. Hepsinin kalbi, onun sevgisi ile yanıyordu. Onun ay yüzünü, nûr saçan cemâlini görmeleri, lezzetlerin en tatlısı idi. Onun sevgisi uğruna canlarını, mallarını fedâ ettiler.

Allahı seviyorum diyenlerin, Eshâb-ı kirâm gibi olmaları lâzımdır. Seven bir kimse, sevdiğinin sevdiklerini de sever. Sevdiğinin düşmanlarına düşman olur. Bu sevmek ve düşmanlık, bu kimsenin elinde değildir. Kendiliğinden hâsıl olur. Bu kimse, sevmesinde ve düşmanlığında deli gibidir.

Muhammed aleyhisselâma tam ve kusûrsuz tâbi' olabilmek için, Onu tam ve kusûrsuz sevmek lâzımdır. Tam ve olgun sevginin alâmeti de, onun düşmanlarını düşman bilmektir. Onu beğenmeyenleri sevmemektir. Sevgiye müdâhene, ya'nî gevşeklik sığmaz. Âşıklar, sevgililerinin divânesi olup, onlara aykırı birşey yapamaz. Aykırı gidenlerle uyuşamaz. İki zıt şeyin sevgisi bir kalbde, bir arada yerleşemez. Cem'i zıddeyn muhâldir. İki zıddan birini sevmek, diğerine düşmanlığı îcâb eder.

İki cihân saâdetine ya'nî hem dünyada hem de âhırette saâdete, rahata kavuşmak, ancak ve yalnız, dünya ve âhıretin efendisi olan, Muhammed aleyhisselâma tâbi olmağa bağlıdır. Ona tâbi olmak için, îmân etmek ve ahkâm-ı islâmiyyeyi öğrenmek ve yapmak lâzımdır. Kalbde doğru îmânın bulunmasına alâmet, kâfirleri düşman bilip, onlara mahsûs olan ve kâfirlik, dinsizlik alâmeti olan şeyleri yapmamaktır. Çünkü islâm ile küfür, birbirinin aksidir, zıddıdır. Birinin bulunduğu yerde, diğeri bulunamaz, gider. Bunlardan birisine kıymet vermek, diğerine hakâret ve kötülemek olur.

Kâfirlere kıymet veren, hürmet eden, müslümanları tahkîr etmiş, alçaltmış olur. Hak teâlâ, İmrân sûresinde kâfirlere kıymet verenlerin ve küfre tâbi olanların aldandıklarını ve pişmân olacaklarını beyân buyurdu. Âyet-i kerîmede meâlen, (Ey benim sevgili Peygamberime "sallallahü aleyhi ve sellem" inananlar! Eğer,

kâfirlerin sözlerine aldanıp da, Resûlümün yolundan ayrılırsanız, kendilerine müslüman süsü veren din düşmanlarının uydurma ve yaldızlı sözlerine kapılarak, îmânınızı çaldırırsanız, dünyada ve âhırette ziyân edersiniz) buyuruldu.

Allahü teâlâ, kâfirlerin, kendi düşmanı ve Peygamberinin düşmanı olduklarını bildiriyor. Allahü teâlânın düşmanlarını sevmek ve onlarla kaynaşmak, insanı Allahü teâlâya ve Onun Peygamberine düşman olmaya sürükler.

BUGÜNKÜ SOHBET · 16 EKİM 1995 · KAYIT 10653

Sevginin gerçek kaynağı

Herkes, kendi varlığını, bunun olgunlaşmasını ve hiç yok olmadan devam etmesini ister. Kendini ve Rabbini bilen, varlığının devam etmesinin kendi elinde olmadığını, ancak Allahü teâlânın dilemesiyle var olduğunu bilir.

Varlıkların hepsi Allahü teâlânın kudretiyle vardır. Hiç kimse, kendi kendini yaratıp, hayatını devam ettiremez. O hâlde, kişinin, kendini yaratan, çeşitli ni'metler veren, yaşatan Rabbimizi sevmemesi mümkün değildir. Eğer sevmiyorsa, kendi yaratılışını bilmediğinden, cehâletindendir. Çünkü sevgi, ma'rifetin, (ya'nî bilmek, anlamak) meyvesidir.

Bir şey önce bilinip anlaşıldıktan sonra sevilir. Ya'nî ma'rifet olmadan sevgi olmaz. Sevgi ma'rifete göredir. Ma'rifet ne nisbette ise, sevgi de o nisbette olur. Rabbini bilen elbette O'nu sever. Çünkü kendini sevenin, kendini yaratanı sevmemesi düşünülemez.

Güneşin yakıcı sıcağına mâruz kalan gölgeyi sever. Gölgeyi seven de ister istemez, gölge veren ağaçları sever. Kâinatta ne varsa, Allaha nisbetle, gölgenin ağaca nisbeti gibidir. Gölgenin varlığı ağacın varlığına bağlı olduğu gibi, her şey Allahın eseri olup, hepsinin varlığı, O'nun varlığına bağlıdır.

Herkes, kendine iyilik edeni sever. Bir zengin, bütün mallarını birisine verse, "Bunları dilediğin gibi tasarruf et!" dese, bu ihsânı zenginden bilmek yanlış olur. Zengini ve o malı yaratan, seni zengine sevdiren, sana mal vermesinin zengin için hayır olduğu düşüncesini veren kimdir? Eğer zengin, seni sevmeseydi, malı sana

vermekle, dünya ve âhırette hiç bir kazancının olmıyacağını bilseydi, sana malının zerresini verir miydi?

Şu hâlde, Cenâb-ı Allah bu sebepleri yarattı. Demek ki insana asıl ihsânda bulunan, bu işe zengini vâsıta edendir.

Zengin, o malı sana vermekle peşin veya ilerisi için bir menfaat düşünmüştür. Seni minnet altına almak, kendini övdürmek, cömertlikle meşhur olmak, gönülleri kendine bağlamak, herkese kendini sevdirmek ve saydırmak gibi peşin menfaati vardır.

Ayrıca, âhırette çok sevâb kazanmak üzere ilerisi için yatırım yapmaktadır. Yoksa hiç kimse, malını boşu boşuna vermez, bir maksat için verir. Maksadı sen değilsin. Sen onun maksadını yerine getirmek için bir vâsıtasın.

Demek ki sana iyilik eden, sana değil, kendine iyilik etmiş olur. Sonra, o verdiğinden fazlasını beklemektedir. Çünkü o, Allahın en az bire on veya bire yedi yüz, hattâ daha fazla vereceğini biliyor. Böyle bir ümidi olmasa sana bütün mallarını verir miydi?

İnsan, kendine faydası dokunmasa bile, iyilik edenleri sever. Kendine zararı dokunmasa bile kötülük edenlerden de nefret eder. O hâlde, bütün mahlûkatı yaratıp, onlara çeşitli ni'metler ihsân eden yalnız Allahtır. Herkese iyilik eden de sevilir.

Kendine hiç bir faydası olmasa da insan, güzeli, güzelliğinden dolayı sever. Beş duyu ile de anlaşılmıyan; fakat kalb gözü ile görülen güzellikler de vardır. Güzel ahlâk, böyledir. İmâm-ı a'zam hazretlerini güzel vasıflarından dolayı severiz. Demek ki güzel sevilir. Mutlak güzel, ortağı, eşi, benzeri olmıyan, dilediğini yapan yalnız Allahtır.

İnsan benzediği şeye meyleder. Çocuk çocukla, büyük büyükle arkadaşlık kurar. Âlim, âlimi, bir san'atkârdan daha çok sever. İlim sahibi olan da herşeyi bilen Allahı sever. Basîret sahipleri gerçek sevgiye lâyık olanın yalnız Allah olduğunu bildirmişlerdir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 17 EKİM 1995 · KAYIT 10654

Ehl-i beyti sevmek îmândandır

Îmânın temeli ve en kuvvetli alâmeti, Allahü teâlâyı sevmek ve Allahın sevmediklerini sevmemektir. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Îmânın temeli ve en kuvvetli alâmeti, Allah dostlarını sevmek ve O'nun düşmanlarına düşmanlık etmektir.)

Allahü teâlânın en çok sevdiği resûlü Muhammed aleyhisselâmdır. O'nun da en çok sevdiği Ehl-i beyti ve Eshâbıdır.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(İslâmın esası, bana ve Ehl-i beytime sevgidir.)

(Size iki şey bıraktım. Allahın kitabı ve Ehl-i beytim. Bunlara uyan, hidâyet üzere olur. Uymayan sapıtır.)

(Allah, kızım Fâtıma'ya ve onun zürriyetinden gelenlere Cehennemi harâm kıldı.)

(Vallahi Ehl-i beytimi sevmiyenin kalbine îmân girmez.)

Eshâb-ı kirâm "Yâ Resûlallah! Ehl-i beyt kimlerdir?" diye sordular. O esnâda, imâm-ı Alî geldi. Mübârek paltosu altına aldılar. Fâtımatüzzehrâ da geldi. Onu da yanına aldılar. İmâm-ı Hasen geldi. Onu da, bir yanına, sonra gelen imâm-ı Hüseyn'i de öbür tarafına alarak, (İşte benim Ehl-i beytim bunlardır. Yâ Rabbî, bunlardan kötülüğü kaldır ve hepsini temiz eyle!) buyurdu.

Her namazda, (Âl-i Muhammedin) diye duâ ettiğimiz Ehl-i beyt bunlardır.

Hazret-i Ali'nin fazîleti ile alâkalı hadîs-i şerîflerden ba'zıları da şöyle:

(Ali'yi ancak mü'min olan sever ve ona ancak münâfık olan buğzeder.)

(Ali'yi sevmek, ateşin odunu yaktığı gibi, müslümanların günâhını yok eder.)

(Kızım Fâtıma'yı Ali'ye vermeyi Rabbim bana emreyledi. Allahü teâlâ, her peygamberin sülâlesini kendinden, benim sülâlemi de Ali'den devam ettirmiştir.)

Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde, Ehl-i beyte, buyuruyor ki, (Allahü teâlâ sizlerden ricsi ya'nî her kusûr ve kirleri gidermek istiyor ve sizi tâm bir tahâret ile

temizlemek irâde ediyor.)

Ehl-i beyti sevmek, âhırete îmân ile gitmeğe, son nefeste, selâmete kavuşmağa sebep olur. Ehl-i beyti sevmek, her mü'mine farzdır. Peygamber efendimiz, bir hadîs-i şerîfte buyuruyor ki, (Ehl-i beytim, Nûh aleyhisselâmın gemisi gibidir. Onlara tâbi olan, selâmet bulur. Geri kalan helâk olur).

Ehl-i beytin fezâil ve kemâlâtı pek çoktur. Saymakla bitmez. Onları anlatmaya, methetmeğe, insan gücü yetişmez. Onların kıymetleri ve büyüklükleri, ancak âyet-i kerîme ile anlaşılmaktadır. İmâm-ı Şâfi'î bunu ne güzel bildiriyor, diyor ki:(Ey Ehl-i beyt-i Resûl! Sizi sevmeği, Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde emir ediyor. Namazlarında size duâ etmiyenlerin namâzlarının kabûl olmaması, kıymetinizi, yüksek derecenizi gösteriyor. Şerefiniz ne kadar büyüktür ki, Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde sizleri selâmlıyor.)

Eshâb-ı kirâmın hepsi, Ehl-i beyti seviyordu. Buna inanmıyanlar, ya'nî Eshâb-ı kirâmı Ehl-i beyte düşman zannedenler, âyet-i kerîmelere ve hadîs-i şerîflere inanmamış olur. Ehl-i beytin sevgisi, Ehl-i sünnetin sermâyesidir.

Her işte olduğu gibi, Ehl-i beyte sevgide de aşırıya kaçmamalıdır. Meselâ, hazret-i Ali'yi, Eshâbın en üstünü bilmek, peygamber bilmek, ilâh bilmek hürmet, saygı olmaz, Ona hakaret olur. Onu üzmüş olur. Nitekim halifeliğinde birisi kendisine, ilâh dediğinde, çok üzülmüş, o kimseyi cezâlandırmıştı.

BUGÜNKÜ SOHBET · 18 EKİM 1995 · KAYIT 10655

Eshâb-ı kirâmın üstünlüğü

Peygamber efendimizi hayatta iken ve peygamber iken bir ân gören, eğer âmâ ise bir ân konuşan mü'mine Sahâbî denir. Peygamber efendimizi sevenin, O'nun Ehl-i beytini ve Eshâbını, ya'nî arkadaşlarını da sevmesi lâzımdır. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Sırât köprüsünden ayakları kaymadan geçenler, Ehl-i beytimi ve Eshâbımı çok sevenlerdir.)

Peygamber efendimiz, Eshâbından hiçbirinin sonradan kâfir olmıyacağını, ya'nî müslümanlıktan çıkmıyacağını, hepsinin Cennete gideceklerini haber verdi.

Allahü teâlâ, Eshâb-ı kirâmdan râzı olduğunu, onları sevdiğini Kur'ân-ı kerîmde bildiriyor. Allahü teâlânın sıfatları ebedîdir, sonsuzdur. Bu bakımdan Eshâb-ı kirâmdan râzı olması da sonsuzdur.

Eshâb-ı kirâmdan hiçbiri, Peygamber efendimizin vefâtından önce de sonra da mürted olmamış, ya'nî müslümanlığı bırakmamıştır. Eshâb-ı kirâmdan hiçbiri mürted veya münâfık olmaz. Çünkü Allahü teâlânın bunlardan râzı olması değişmez. Münâfıklardan birkaçının, îmânsızlıklarını sonradan açıklamaları, Eshâb-ı kirâmın sonradan mürted olması demek değildir.

Eshâb-ı kirâmın tamamı Cennetliktir. Kur'ân-ı kerîmde (Hepsine hüsnâyı [Cenneti] va'dettik) buyuruluyor. Bunun için bu mübârek insanlardan bahsederken sıradan bir insandan bahseder gibi konuşmamalıdır. Her zaman edebli, terbiyeli olmalıdır.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Eshâbıma dil uzatmakta, Allahü teâlâdan korkunuz! Benden sonra onları kötü niyyetlerinize hedef tutmayınız! Nefsinize uyup, kin bağlamayınız! Onları sevenler, beni sevdikleri için severler. Onları sevmiyenler, beni sevmedikleri için sevmezler. Onlara el ile, dil ile eziyyet edenler, onları gücendirenler, Allahü teâlâya eziyyet etmiş olurlar ki, bunun da muâhezesi, ibret cezâsı gecikmez, verilir.)

Eshâb-ı kirâm, seçilmiş insanlardı. Üstünlükleri diğer ümmetlerden çok fazlaydı. Meselâ, hazret-i Ebû Bekir, Peygamberlerden sonra insanların en üstünü idi. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ, beni bütün insanlar arasından ayırıp seçti. Bana eshâb ve akrabâ olarak en iyi insanları seçti. Bunlardan sonra, birçok kimse gelir ki, eshâbıma ve akrabâma dil uzatırlar. Onlara yakışmıyan iftirâlar söyliyerek, kötülemeğe uğraşırlar. Böyle kimselerle oturmayınız! Birlikte yiyip içmeyiniz! Bunlardan kız alıp vermeyiniz.)

(Allahın, meleklerin ve bütün insanların la'neti, Eshâbıma kötü söz söyliyenin, üzerine olsun!)

Eshâb-ı kirâmın hepsini âdil, sâlih, evliyâ, âlim, müctehid bilmek her müslümana lâzımdır. Kur'ân-ı kerîmde, (Allah onlardan râzı, onlar da Allahtan râzıdır) buyuruluyor. Onlardan birini kötülemek, bu âyet-i kerîmelere inanmamak olur.

İstisnasız bütün Eshâb-ı kirâmı sevmek ve hiç birisine dil uzatmamak lâzımdır. Eshâbına dil uzatanları, Resûlullah efendimiz la'netlemiştir. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Allahın, meleklerin ve bütün insanların la'neti, Eshâbıma kötü söz söyliyenin, üzerine olsun! Kıyâmette Allah, böyle kimselerin farzlarını da, nâfile ibâdetlerini de kabûl etmez!)

(Kıyâmette, insanların hepsinin kurtulma ümidi vardır. Eshâbıma söğenler bunlardan müstesnâdır. Onlara Kıyâmet halkı da la'net eder.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 19 EKİM 1995 · KAYIT 10656

Gençlere sahip çıkıyor muyuz?

Gençler, ana, baba ve milletin elinde bir emânettir. Ana-baba olarak, millet olarak bu gençliğe sahip çıkmazsak emânete hıyânet etmiş oluruz. Bu hıyânetin cezâsını dünyada da, âhırette de çekeriz.

Bir babanın, evlâdını Cehennem ateşinden koruması, dünya ateşinden, dünyalık sıkıntılardan korumasından daha önemlidir. Cehennem ateşinden korumak da, îmânı, farzları ve harâmları öğretmekle ve ibâdete alıştırmakla ve dinsiz, ahlâksız arkadaşlardan korumakla olur. İslâm ahlâkı üzere yetiştirmekle olur.

Bütün kötülüklerin başı, kötü arkadaştır. İnsanın üç büyük düşmanı olan, nefs, şeytan ve kötü arkadaştan en tehlikelisi, kötü arkadaştır. Bunun için her ana-baba, çocuğunu takip etmelidir. Kimlerle arkadaşlık kuruyor, nerelere gidip geliyor, hâl ve hareketleri nasıldır, bunları adım adım takip etmelidir.

Başı boş bırakılan çocuğu sokak yetiştirir. Eskiden gence evde verilen bir islâm terbiyesine karşı, sokak ya'nî cemiyet, toplum dokuz veriyordu. Şimdi tersi oldu. Çocuk, evde verilen on terbiyenin dokuzunu sokağa, cemiyete çıktığı zaman kaybediyor.

Her âlimin, evliyânın çocuğu her zaman iyi bir müslüman olur, denemez. Çünkü, hidâyet Allahtandır. Az sayıda da olsa, âlimin oğlu zâlim, zâlimin oğlu âlim olabilir. Ancak herkes sebeplere yapışmak zorundadır.

Namazında, abdestinde bir müslümanın, âkıl bâliğ yaşına gelmiş evlâdı, Kur'ân-ı kerîm okumasını, namaz sûrelerini ve namazın nasıl kılınacağını bilmiyorsa, bu gösterir ki, babası bunları ona öğretmemiş. Babası elinden geleni yapmış, fakat çocuğu namaz kılmıyorsa, baba sebeplere yapıştığı için vebâle girmez. Emânete hıyânet etmiş olmaz. Kısacası, bizler önce üzerimize düşeni yapıyor muyuz, yapmıyor muyuz, buna bakmamız lâzımdır.

Ba'zı ana-baba çocuklarına kıyamıyor. Meselâ, onları sabah namazına kaldırmıyor. Bu, ana-babanın çocuğuna yapmış olduğu en büyük kötülüktür. Çocuğunu kendi eli ile ateşe, Cehenneme atmasıdır. Ağaç yaş iken eğilir atasözü meşhurdur. Çocuk küçükken buna alışırsa, büyüyünce kalkması kolay olur. Alışmamış ise, daha sonra zor gelir ve böyle devam eder.

Peygamber efendimiz, (Bütün çocuklar müslümanlığa uygun ve elverişli olarak dünyaya gelir. Bunları, sonra anaları, babaları hıristiyan, yahûdî ve dinsiz yapar) sözü ile müslümanlığın yerleştirilmesinde ve yok edilmesinde en önemli işin, gençlikte olduğunu bildiriyor. Eğer çocuğa âkıl bâliğ olduğu hâlde, bilmesi gereken îmân bilgileri öğretilmemiş ise, bu çocuk mürted olur. Çocuklarına îmânı, islâmı öğretmeyen analar babalar, çocuklarını müslüman olmaktan mahrûm etmiş, kâfir olmalarına sebep olmuş olurlar. Çocukları ile birlikte, kendileri de Cehennemde bunun cezâsını, azâbını çekerler. Namazları, oruçları ve hacca gitmeleri, kendilerini bu azâbdan kurtaramaz.

O hâlde, her müslümanın birinci vazîfesi, evlâdına islâmiyeti ve Kur'ân-ı kerîmi öğretmektir. Evlâd, büyük ni'mettir. Ni'metin kıymeti bilinmezse, elden gider.

İslâm düşmanları da, bu mühim noktayı anladıkları içindir ki, asrımızın en tehlikeli dinsizlik ocakları, (Gençliğin ele alınması birinci hedefimizdir. Çocukları dinsiz olarak yetiştirmeliyiz) diyorlar. Bunlar, islâmiyeti yok etmek ve Allahü teâlânın emirlerinin öğretilmesini ve yaptırılmasını engellemek için de, (Gençlerin kafalarını yormamalıdır. Din bilgilerini büyüyünce kendileri öğrenirler.) diyorlar. Maksatları o yaşa kadar bu bahane ile öğrenmelerine mâni olmaktır: Daha sonra zaten çocuğun bunları öğrenmesi zordur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 20 EKİM 1995 · KAYIT 10657

Cenâb-ı Hakkın affetmediği kimse

Allahü teâlânın rızâsı, dinine bağlı olan ana-babanın rızâsına bağlıdır. Allahü teâlânın gazabı, dinine bağlı olan ana-babanın gazabındadır. Peygamber efendimiz:

- Cennet ana-babanın ayağı altındadır, buyurmuştur...

Ya'nî, kişiye dinini, îmânını öğreten ana-babanın rızâsındadır. Ana-babasını râzı eden kimse için, Cennette iki kapı açılır. Bir kimsenin ana-babası zâlim olsalar dahi onlara karşı gelmek, onlara sert konuşmak câiz değildir. Çeşitli vesîlelerde, onların elleri öpülüp, duâları alınmalı, haklarını helâl ettirmelidir.

Çeşitli vesîlelerle ana-babaya çeşitli hediyeler alıp, gönüllerini kazanmalı, haklarını helâl ettirmeli, duâlarını almalıdır. Arada kırgınlıklar varsa, bu vesîle ile giderilmelidir. Allahü teâlâ buyurdu ki:

- Yâ Mûsâ, günâhlar içinde bir günâh vardır ki, benim indimde çok ağır ve büyüktür. O da, ana-baba evlâdını çağırdığı zaman emrini dinlememesidir.

Ana-baba, kızıp birşey söylediği zaman onlara karşılık vermemelidir. Emrettikleri şeyleri bir an önce yapıp, onları üzmemelidir. Onların üzülüp, bedduâ etmelerinden korkmalıdır. Yanlış bir iş yapıp onları üzünce, hemen ellerine sarılıp özür dilemelidir. İnsanın saâdeti ve felâketi onların kalblerinden gelen ve ağızlarından çıkacak olan sözdedir. Atılan ok tekrar geri gelmez. Onlar hayatta iken kıymetini bilip, hayır duâlarını almak lâzımdır. Vefâtlarından sonraki pişmanlık fayda vermez. Onlar hayatta iken ne yapıp yapıp onları memnun etmelidir.

Îmânlı olup, Cehennemden en son çıkacaklar, Allah yolunda olan ana-babasının islâmiyete uygun olan emirlerine âsî olanlardır. Allahü teâlâ buyurdu ki:

- Yâ Mûsâ, ana-babasını râzı eden beni râzı etmiş olur. Ana-babasını râzı edip bana âsî olan kimseyi dahi iyilerden sayarım. Ana-babasına âsî olan, bana mûtî olsa bile, onu fenâlar tarafına dahil ederim.

Hasan-ı Basrî hazretleri, Kâ'beyi ziyâret ve tavâf ederken bir zât gördü ki, arkasında bir zembil vardı. Bununla tavâf ediyordu. O zâta dönüp, Arkandaki

yükü koyup öylece tavâf etsen daha iyi olmaz mı, dedi.

O zât şöyle cevap verdi:

- Bu arkamdaki yük değil, babamdır. Bunu Şam'dan yedi kere buraya getirip tavâf ettirdim. Çünkü bana dinimi, îmânımı bu öğretti. Beni islâm ahlâkı ile yetiştirdi.

Hasan-ı Basrî hazetleri bu kimsenin yaptığını çok beğendi. Sonra o zâta buyurdu ki:

- Babanı kıyâmet gününe kadar böylece arkanda getirip tavâf ettirsen, fakat bir defa kalbini kırsan, yaptığın hizmet boşa gider. Yine bir defa gönlünü yapsan, bu kadar hizmete karşılık olur.

Eshâb-ı kirâmdan biri gelip Peygamber efendimize sordu:

- Yâ Resûlallah! Anam-babam çok şefkatsizdir, onlara nasıl itâ'at edeyim?

Peygamber efendimiz şöyle cevap verdi:

- Annen seni dokuz ay karnında gezdirdi. İki sene emzirdi. Seni büyütünceye kadar koynunda besledi, kucağında gezdirdi. Baban da seni büyütünceye kadar birçok zahmetlere katlanarak, seni besledi... İdâre ve mâişetini te'min eyledi. Sana dinini îmânını öğrettiler. Seni islâm terbiyesi ile büyüttüler. Şimdi nasıl olur da şefkatsiz olurlar? Bundan daha büyük ve kıymetli şefkat olur mu?

BUGÜNKÜ SOHBET · 21 EKİM 1995 · KAYIT 10658

Mûsâ aleyhisselâmın komşusu

Mûsâ aleyhisselâm birgün:

- Yâ Rabbî, Cennette benim komşum kim olacak, bana bildir de gidip onunla görüşeyim, dedi.

Mûsâ aleyhisselâma şöyle vahyedildi:

- Falan beldeye git! Orada çarşının başında bir kasap dükkânı var. O dükkânın sahibi olan kasabı gör! O, velî bir kulumdur. Yalnız bilesin ki, onun çok önemli bir işi vardır. Çağırırsan gelmez. İşte o senin Cennetteki komşundur.

Mûsâ aleyhisselâm, hemen bildirilen yere gitti. Kasabı buldu. Ona:

- Ben sana misâfir geldim, dedi.

Kasap, Mûsâ aleyhisselâmı tanımıyordu. Ona "Hoş geldin" deyip bir kenara oturttu. Dükkândaki işi bitince de alıp, evine götürdü. Evinin baş köşesine oturtup, çok ikrâmda bulundu.

Mûsâ aleyhisselâm, dikkatle ev sahibini ta'kîp ediyordu. Ev sahibi kasabın, ocakta çömlek içinde, et pişirdiğini gördü. Et pişince, çömlekteki eti küçük küçük parçalara ayırdı. Bunları bir tabağa koyup bir kenara bıraktı. Sonra bir et parçası daha çıkartıp, onu da misâfiri Mûsâ aleyhisselâma ikrâm ederek dedi ki:

- Benim önemli bir işim var. Sen beni bekleme, yemeğini ye!

Sonra yanından ayrıldı. "Önemli bir işim var!" deyince, Mûsâ aleyhisselâm, önemli işi nedir diye iyice merak etti.

Kasap, Mûsâ aleyhisselâmın yanından ayrıldıktan sonra, yandaki odaya geçti. Duvarda asılı duran büyük zenbili indirdi. Zenbilde çok ihtiyar, mecâlsiz bir kadın vardı. Kadına küçük küçük parçaladığı etleri yedirdi. Karnını güzelce doyurduktan sonra, altındaki kirlenmiş bezleri aldı. Yerine temizlerini koydu. Sonra, kirli bezleri yıkayıp astıktan sonra ellerini yıkayıp, Mûsâ aleyhisselâmın yanına geldi. Daha yemeğe başlamadığını görünce sordu:

- Niçin yemeğe başlamadınız?

- Sen bana zenbildeki sırrı söylemedikçe, bir lokma bile yemem!

- Madem çok merak ediyorsun anlatayım; ey misâfir, bu zenbildeki benim yaşlı annemdir. Çok yaşlı olduğu için takatten düştü. Evde bakacak başka kimsem de yok. Evleneceğim, fakat, hanımım annemi incitir, onu üzer diye evlenemiyorum. İşe gittiğimde herhangi bir hayvanın kendisine zarar vermemesi için, onu gördüğün gibi bir zenbile koydum. Her gün gelip, iki öğün yemek yediriyorum. Diğer hizmetlerini de görüp, gönül rahatlığı içinde işime gidiyorum.

Bunun üzerine Mûsâ aleyhisselâm dedi ki:

- Ancak anlamadığım birşey daha var. Sen annene yemek yedirip su içirdikten sonra, dudakları kıpırdayıp birşeyler söyledi, sen de "Amin" dedin. Annen ne söyledi ki, âmin dedin?

- Annem, her hizmet edişimde, "Allah seni Cennette Mûsâ aleyhisselâmla komşu eylesin" diye duâ eder. Ben hiç ihtimâl vermediğim hâlde, bu güzel duâya âmin derim. Ben kimim ki, o büyük Peygamberle komşuluk edebileyim. Onunla komşuluk edebilecek ne amelim var ki.

O zamana kadar, kim olduğunu saklayan Mûsâ aleyhisselâm, buyurdu ki:

- Ey Allahın sevgili kulu, ben Mûsâ'yım. Beni sana Allahü teâlâ gönderdi. Annenin rızâsını kazandığın için Cennet-i a'lâyı ve orada bana komşu olmayı kazandın.

Kasap hemen kalkıp, Mûsâ aleyhisselâmın elini öptü. Sevinç içinde beraber yemek yediler.

BUGÜNKÜ SOHBET · 22 EKİM 1995 · KAYIT 10659

Evlâdın hiç hakkı yok mu?

Babanın evlâdı üzerinde hakkı olduğu gibi, evlâdın da baba üzerinde hakkı vardır. Bu hakka dikkat etmiyen babalardan, evlâtları âhırette dâvâcı olacaklardır.

Evlâdın baba üzerinde hakkı sorulduğunda, Resûlullah efendimiz buyurdu ki:

"Evlâdın, babası üzerinde üç hakkı vardır. Bunlar:

1- Doğduğu zaman ona iyi bir isim koyması, 2- Kavrayacak duruma gelince, Kur'ân-ı kerîmi ve din bilgilerini öğretmesi, 3- Evlenme çağına erişince de evlendirmesi." Bir defasında, yanında oğlu olduğu hâlde, Hazret-i Ömer'e bir adam gelerek, - Yâ Ömer! Bu oğlum bana karşı geliyor, diyerek oğlunu şikâyet etti.

Bunun üzerine Hazret-i Ömer, o kimsenin oğluna, - Babana nasıl karşı geliyorsun? Allahtan korkmuyor musun? Babanın, evlâdı üzerindeki haklarını bilmiyor musun, dedi.

Bu sırada genç sordu:

- Ey mü'minlerin emîri, babanın evlâdı üzerindeki haklarını biliyorum. Peki, evlâdın, baba üzerinde hiç hakkı yok mudur?

Hazret-i Ömer cevap verdi:

- Olmaz olur mu hiç! Elbette vardır. Bu haklardan biri, babanın temiz ve asîl bir hanımla evlenmiş olmasıdır. Eğer erkek, bayağı bir kadınla evlenmiş olursa, bu hâl, ondan doğacak çocuklar için bir ar meselesi olur. Evlâdın, babası üzerindeki haklarından biri de kendisine iyi bir isim koymasıdır. Ve nihâyet, evlâdına dinini öğretmesidir.

Hazret-i Ömer'den bu sözleri dinleyen genç dedi ki:

- Vallahi babam bu söylediklerinin hiçbirini yapmadı. Benim annem asîl bir kadın değildir. Dörtyüz dirhem karşılığında babamın satın aldığı Sind'li birisidir. Sonra, bana güzel bir isim değil bilâkis çirkin bir isim koymuş. Ayrıca bugüne kadar bana dinimi öğretmedi, Kur'ân-ı kerîmden bir âyet bile öğretmedi.

Gencin bu sözleri üzerine Hazret-i Ömer celâllendi. Gencin babasına dönerek, - Oğlum bana karşı geliyor, diye bana şikâyete geliyorsun. Hâlbuki o sana karşı gelmezden önce, sen ona karşı gelmişsin. Önce onun şikâyet için bana gelmesi lâzımdı. Haydi git, diyerek azarladı.

Bir gün Ebû Hafs hazretlerine bir adam gelerek, "Oğlum beni dövdü, incitti" dedi. Bunun üzerine Ebû Hafs, "Ona terbiye verip, ilim, irfan öğrettin mi" diye sordu. Adam, "Hayır" dedi. "Peki, Kur'ân-ı kerîmi ve Kur'ân ahlâkını öğrettin mi?" diye sordu. Adam yine "Hayır" diye cevap verince, oğlunun ne iş yaptığını sordu. Adam, çiftlikle uğraştığını söyledi. Neticede Ebû Hafs adama şunları söyledi:

- Belki de o, sabahleyin kalkmış, eşeğine binerek öküzleri önüne katmış, köpeğini de peşine takmış tarlaya gitmek üzere yola koyulmuştur. Kur'ân-ı kerîm okumasını bilmediği için başlamıştır şarkı söylemeğe. Sen de bu sırada ona çarpmışsındır, seni öküz zannedip vurmuştur. Çocuğu ile ilgilenmeyip, ona gerekli terbiyeyi vermiyen kimse ile, yavrusunu doğurup büyüten hayvan arasında ne fark var? Allaha şükret ki kafanı kırmamış. Dinden, îmândan, haberi olmayandan daha başka ne beklenir?

BUGÜNKÜ SOHBET · 23 EKİM 1995 · KAYIT 10660

"Bırakın! Ben cezâmı çekiyorum"

Kişi, ana-babasına nasıl muamele ederse, çocukları da ona öyle muamele ederler.

Birisi şehrin kenarında bir ağacın altında, babasını dövüyordu. Etraftan yetişenler, - Bu ne hâl, utanmıyor musun, insan hiç babasını döver mi? diye oğluna bağırdılar. Babayı oğlunun elinden kurtarmak istediler.

Fakat dövülen şahıs, onlara dönüp o perişân hâliyle dedi ki:

- Bırakın! Ben de burada babamı döverdim. Şimdi de aynı yerde evlâdım beni dövüyor. Onun suçu yok. Ben kendi yaptığımın cezâsını çekiyorum.

Peygamber efendimiz buyurdu ki:

- Evlâdının iyiliği üzerine, ona yardımcı olan ana- babaya Allah rahmet eylesin.

Sâlihlerden biri, oğluna "Şunu yap, bunu yapma!" diye hiç emretmezdi. Kendisine bunun sebebi sorulduğunda şu cevabı verdi:

- Bir şey istersem yapmaz da bana karşı gelir ve dolayısıyle Cehenneme müstehak olur, diye korkuyorum. Ben, evlâdımın ateşte yanmasını istemem.

Fudayl bin Iyâd hazretleri şöyle buyurdu:

- Ana-babaya iyilik etmek, akrabâ ve dostlara ziyârette bulunmak, âile efrâdı ile iyi geçinmek, helâl kazançlarla yaşamak, muhtaçlara ve ahbâba yedirip içirmek, dilini korumak ve evine bağlı olmak insanlık hasletlerindendir.

Enes bin Mâlik hazretleri buyurdu ki:

Kim hayırlı ve kendisine duâ, istiğfar edecek bir evlât bırakırsa, o yaşadıkça anababası da ecir ve sevap kazanır. Evlâdın alacağı ecir ve sevap da eksilmez. Eğer ana-baba evlâtlarına Kur'ân-ı kerîmi öğretmezler, onu sâlih bir insan olarak yetiştirmezlerse, o hayatta oldukça yapacağı kötülüklerin günâhı ebeveynine de yazılır. Evlâda yazılacak günâhtan da hiç eksilmez.

Çocuklarımıza islâmiyeti, islâm ahlâkını öğretmeliyiz. Namaz kılmanın önemini anlatmalıyız ve mutlaka namaz kıldırmalıyız. Usanmadan, bıkmadan her namaz vakti yumuşak bir lisânla, namaz kılmasını hatırlatmalıyız. Cemâ'ate giderken, onu da yanımızda alıp götürmeliyiz. Namaza teşvik etmeliyiz. Namazı sevdirmeliyiz. Namaz sevdirilmezse, sonradan bırakması kolay olur. Namaz kılmasına mâni her şeyin felâketine sebep olacağını bilmeli ve bildirmeliyiz.

Çocuğumuzun istikbâlini, geleceğini garantiye almak, iyi bir müslüman olması ile mümkündür. Diploma ile iyi bir meslek ile istikbâl garantiye alınmış olmaz. Hattâ felâketine sebep olabilir. Ancak, iyi bir müslüman olduktan sonra diploma işe yarar.

Çocukların dünyalıkları için her şey düşünülüyor. Dini eğitim düşünülmeden, sadece en iyi okullarda, en iyi üniversitelerde yetişmesi için çalışılıyor. Bunun için hiç bir fedâkârlıktan kaçınılmıyor. Çoçuk bu minvâl üzere, okullarını bitiriyor, îcâbında en kıymetli meslek sahibi oluyor. Meslek sahibi oluyorlar, fakat birçoğunun dinden îmândan haberi olmuyor. Hattâ ateist olanlar bile oluyor. Bu hâli gören ana-babada telâş başlıyor. Fakat iş işten çoktan geçmiş oluyor. Böylece ana- baba üç günlük dünya hayatında, çocukları rahat etsin diye, çocuklarını

sonsuz Cehennem ateşine atmış oluyor. Bu evlâda iyilik yapmak mıdır, en büyük kötülüğü yapmak mıdır?

Ana-babanın, çocuklarına islâm terbiyesi vermeden, onlardan müslümanca yaşamalarını beklemesi, tohum ekmeden mahsûl beklemesi kadar abes olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 24 EKİM 1995 · KAYIT 10661

Komşu hakkı çok önemlidir

Dinimiz komşuluğa çok önem vermiştir. Her müslümanın, güzel ahlâklı, sâlih komşular arasında ev araması lâzımdır. Peygamber efendimiz bir hadîs-i şerîflerinde, (Ev satın almadan evvel, komşuların nasıl olduklarını araştırınız!) buyurdu. Başka bir hadîs-i şerîfte de, (Komşuya hürmet etmek, anaya hürmet etmek gibi lâzımdır) buyuruldu.

Komşuya hürmet, onunla iyi geçinmektir. Onun aç olduğunu bilerek, kendisi tok yatmamaktır. Allahü teâlânın kendisine ihsân ettiği rızklardan ona da vermektir. Onu incitecek söz ve harekette bulunmamaktır. Hadîs-i şerîfte, (Komşusu, şerrinden, kötülüğünden emîn olmıyan kimse, Allahü teâlâya îmân etmemiştir) buyuruldu. Gayri müslim komşuya da, iyi davranmalıdır. Mümkün olduğu kadar hediye vermelidir. Görüştüğünde, hâlini, hatırını sormalıdır. Hadîs-i şerîfte, (Zimmî ya'nî gayri müslim komşunun bir hakkı, müslüman komşunun iki hakkı, akrabâ olan komşunun üç hakkı vardır) buyuruldu.

Komşunun yaptığı sıkıntılara, eziyetlere ve câhilce hareketlerine sabretmeli, karşılık vermemelidir. Harâm işliyen kötü komşuya da, harâm olduğunu güler yüz ve tatlı dil ile anlatmalıdır. Komşuyla iyi geçinmek demek, sadece ona kötülük yapmamak değil, ondan gelen sıkıntılara da sabretmektir. Zamanımızda, islâmiyeti anlatmada en tesirli yol, güler yüzlü, tatlı dilli olmaktır. Komşular, günâh işlediklerini görüp de nasîhat vermiyen ve kendileri ile görüşmiyen, Cehennemden kurtulmaları için yardım etmiyen komşularını, kıyâmet günü, Allahü teâlâya şikâyet edecekler, maddî ve ma'nevî haklarını istiyeceklerdir. Bununla yıllarca komşuluk yaptım, bana senin dinini anlatmadı, yaptığım işi senin yasak ettiğini bildirmedi, diyeceklerdir.

Komşunun çocuklarını eli ile okşamalı, sevmeli, gelip giderken ona hediye, şeker almalı, önce kendini sevdirmeli, sonra da namaz kılmaları ve günâh işlememeleri için, tatlı dil ile nasîhat etmelidir. Hadîs-i şerîfte, (Evinizde pişen yemekten, komşunuzun hakkını veriniz) buyuruldu.

Ödünç olarak bir şey istediğinde, mümkünse hemen vermelidir. Komşusu hasta olunca, ziyâretine gitmelidir. Sıkıntıya düşünce, imdâdına yetişmelidir. Hadîs-i şerîfte, (Sıkıntıya düşen komşusuna yardım eden, sıkıntısını gideren kimseye, Allahü teâlâ kıyâmet günü kıymetli elbise giydirecektir) buyuruldu. Cenâzesi olunca, (Ta'ziye) etmeli, ya'nî sabretmesini söylemeli, teselli etmeli ve cenâzesinin hizmetine koşmalıdır.

Komşusu sefere, yolculuğa, uzak yere görevli gidince, geride kalan âilesini, çocuklarını, hırsızların, ahlâksızların şerlerinden, zararlarından korumalıdır.

O yok iken, onun çoluk çocuklarına karşı davranışlarında, ona hıyânet, kötülük etmekten çok sakınmalıdır. Ona veremiyeceği meyve, tatlı gibi şeyleri evine ondan gizli getirmelidir. Evini satacağı veya kirâya vereceği zaman, ona danışmalı, onun tavsiye ettiği sâlih kimseye vermelidir.

Çeşitli sebeplerle görüşmesi, nasîhat etmesi mümkün olmazsa, mahzûrlu olursa, en azından ona islâmiyeti doğru olarak anlatan dînî kitap hediye etmelidir. Bu şekilde vebâlden kurtulmalıdır. Âhırette, yâ Rabbî, bana nasihat etmedi, dinini öğretmedi dediğinde, yâ Rabbî, senin dinini doğru olarak anlatan kitap verdim, diyebilmelidir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 25 EKİM 1995 · KAYIT 10662

"İyi insan nasıl olur?"

İyi bir arkadaş, iki cihân için, ya'nî hem dünya hem de âhıret için büyük saâdettir. Çok az bulunan bir hazînedir. Kişi iyi bir arkadaşa sahip olunca, çok hamdetmelidir. İnsanın hem dünyasını hem de âhıretini kurtaracak arkadaş bulmak, hele bu zamanda çok zordur. Bunun için iyi kimsenin değeri çok fazladır.

Kötü bir kimse ile görüşüp onu yola getirmek, çok faydalı ise de bu tehlikelidir. Çünkü, başkasını kurtarmak için çalışırken kendisi de o kötülüğe bulaşabilir.

Evliyâ, islâm büyükleri birçok kötü ahlâklı kimseleri yola getirmişlerse de, bunu herkes yapamaz. Allah adamları, Allahü teâlânın yardımı ile bunları yola getirmekte ve kendilerine bir zarar gelmemektedir.

Başkalarına te'sîr edebilme özelliği olmıyan kimseler, kendilerini tam olarak düzeltmeden, başkalarını düzeltmeye kalkarlarsa, fayda yerine zarar meydana gelir. Kötülüğün bulaşması, yayılması çok kolaydır, sür'atli olur. İnsanları kötülüğe çekmek, otobanda ilerlemek gibi kolaydır. Çünkü nefs, kötülüğe çekmek için elinden gelen kolaylığı göstermektedir. İyililiğe çekmek ise, dikenli, engebeli yolda ilerlemek gibi zordur. Çünkü nefs bu yolda ilerletmemek için elinden gelen zorluğu gösterir.

Abdülhakîm-i Arvâsi hazretleri buyurdu ki:

"Cüzzam çok bulaşıcı bir hastalıktır. Buna rağmen, sağlam bir insan, cüzzamlı bir kişinin yanında yedi sene kalsa, aynı kaptan yese içse, bu kimseye cüzzamın geçmeme ihtimali vardır. Fakat bir binada kötü bir insan olsa, başka bir odada, dairede dahi kalsa, ondaki kötü huyların sağlam insanlara geçmeme ihtimali yoktur. Mutlaka geçer. Kötülükler çabuk yayılır, çünkü nefsimiz kötüdür." Bir sepette bulunan bir tane çürük üzüm, bir çürük elma bütün sepeti çürütür. Fakat sağlam üzümler, elmalar o bir çürüğü kurtaramazlar. Bunun için kötü kimselerden arslandan kaçar gibi kaçmalıdır. Hattâ, böyle kimseler arslandan daha tehlikelidir. Arslan nihayet insanın ölümüne sebep olur. ^Imânı varsa Cennete gider. Fakat kötü kimse, insanın îmânını da çaldığından hem dünyasını, hem âhıretini mahveder.

İnsan tanıştığı, görüştüğü, beraber olduğu kimsenin iyi arkadaş mı, kötü arkadaş mı olduğunu iyi öğrenmelidir. Bu şöyle anlaşılır:

İyi arkadaş, her zaman, Allahü teâlâyı hatırlatır. Allahü teâlâyı gönül ile, dil ile fiiliyât ile hatırlamamızı sağlar. Bir kimse, beraber olunduğu zaman, Allahü teâlâyı hatırlatıyor, kalbi uyanık tutuyorsa, bil ki, gerçekten o iyi bir arkadaştır.

Fakat, beraber olunduğu zaman, Allah korkusunu ve Allahü teâlâyı unutturuyorsa, o gerçekten kötü bir arkadaştır. Ondan uzak durmak, sakınmak şarttır.

Sâlih insan, iyi insan demektir. Ehl-i sünnet i'tikâdında olan ve harâm işlemekten sakınan müslümana "sâlih insan" denir. İyi insan olmak için, Allahü teâlâya karşı iyi olmak, Peygamber efendimize karşı iyi olmak ve bütün insanlara

karşı iyi olmak lâzımdır. Bir kimsede bu üç iyilikten biri bulunmazsa, buna iyi insan denilemez.

İyi insan, herkese karşı, güler yüzlü, tatlı dilli olur. Devamlı çalışır. Din bilgilerini ve fen bilgilerini iyi öğrenir. Çocuklarına, tanıdıklarına da öğretir. Gıybet, dedikodu yapmaz. Hep faydalı şeyler söyler. Helâl kazanır. Kimsenin hakkına dokunmaz. Böyle olan müslümanı Allah da sever, kullar da sever. Râhat ve huzûr içinde yaşar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 26 EKİM 1995 · KAYIT 10663

Neler abdesti bozar?

Yedi şey, abdesti bozar:

1- Önden ve arkadan çıkan, yellenmek, idrar vb. şeyler abdesti bozar.

2- Ağızdan çıkan necis şeyler bozar: Bunlardan, istifra, katı kan, kan, safra, mi'deden gelen yemek, su, ağız dolusu olunca, abdesti bozarlar, az miktarları abdesti bozmaz. Bunların hepsi kaba necâsettir. Ağzın içi, abdestin bozulmasında, iç organ sayılır. Bunun için, dişten ve ağızdaki yaradan çıkıp ağızdan dışarı çıkmıyan kan abdesti bozmaz. Ağızdan dışarı çıkınca, tükrükten çoksa bozar.

3- Deriden çıkan şeyler bozar: Kan, cerâhat, sarı su, ağrılı çıkan renksiz su, abdesti bozar.

Birşeyi ısırınca, o şey üzerinde kan görürse, bozulmaz. Misvâk, kürdan üzerinde kan görünce, ağzına bulaşmadı ise, bozulmaz. Ya'nî oraya parmağını koyunca, parmağında kan görürse bozulur. Ağrı olmadan, herhangi bir sebeple ağlamakla ve soğan, duman, gazlar te'sîri ile, göz yaşı akınca bozmaz. Az olup yayılmıyan, yatağında kalan derideki kan abdesti bozmaz.

4- Uyumak bozar. Yan veya sırt üstü yatarak veya dirseğine yâhut birşeye dayanıp uyumak bozar. Dayandığı şey çekilince düşmezse, bozulmaz. Namazda uyumak, dizleri dikip, başını dizlerine koyarak, diz çökerek, bağdaş kurarak, teverrük ederek uyursa, bozulmaz. Teverrük, kadınların namazda oturdukları gibi oturmaktır. Bir dizini dikip, diğer uyluğu üzerine oturup uyursa bozulur.

5- Bayılmak, aklî dengeyi kaybetmek bozar: Meselâ, sar'a tutmakla, her ne şekilde olursa olsun bayılmakla abdest bozulur.

6- Namazda kahkaha ile gülmek bozar. Ancak, namazda tebessüm, namazı da, abdesti de bozmaz. Yanındakiler işitirse, kahkaha denir. Kendi de işitmezse, tebessüm denir. Yalnız kendi işitirse, yalnız namazı bozar.

7- (Mübâşeret-i fâhişe) ya'nî çıplak olarak, sev'eteyni, sürtmekle, erkeğin de, kadının da abdesti bozulur.

Saç, sakal, bıyık, tırnak kesmekle abdest bozulmaz. Kesilen yerleri yıkamak lâzım olmaz. Yara kabuğunun düşmesi ile de bozulmaz. Yıkamak yaraya zarar verirse, mesh edilir.

Abdest aldığını bilip, sonra bozulduğunda şüphe ederse, abdesti var kabûl edilir. Abdesti bozulduğunu bilip, sonra abdest aldığında şüphe ederse, abdest alması lâzım olur.

Abdest arasında, ba'zı yerini yıkadığında şüphe ederse, orasını yıkar. Abdest aldıktan sonra şüphe ederse, yıkamak lâzım değildir.

Vedî, mezî çıkınca abdest bozulur. Önden, arkadan çıkarak abdesti bozanlar, hastalıkla çıkar, sızarsa ve yeniden abdest almakta, şiddetli soğuk, hastalık, ihtiyârlık gibi sebeplerle, harac, güçlük olursa, Mâlikî mezhebinde abdest bozulmaz. Böyle rahatsızlıklarda Hanefi mezhebinde olanlar, Mâlikiyi taklid edebilirler.

Abdest aldıktan sonra az da olsa, idrar sızsa abdest bozulur. Bunun için erkekler helâdan çıkar çıkmaz abdest almamalıdır. Yaş durumuna göre, 5-10 dakika içinde bu sızma devam eder. Yürüyerek, öksürerek veya sol tarafa yatarak (İstibrâ) etmesi, ya'nî idrâr yolunda damlalar bırakmaması şarttır. (Kadınlar istibrâ yapmaz.) İdrâr damlası kalmadığına kanâ'at gelmeden abdest almamalıdır.

İstibrâda güçlük çekenler, acele işi olanlar, arpa kadar pamuğu idrâr deliğine koymalıdır. Sızan idrârı pamuk emer. İçerde olduğu için hem abdest bozulmaz, hem de çamaşır kirlenmez. Yalnız pamuğun ucu dışarda kalmaması lâzımdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 27 EKİM 1995 · KAYIT 10664

Namazı bozan şeyler

Namazı bozan şeyler şunlardır:

1 - Konuşmak: Bir kelime de namazı bozar. Bilerek, bilmiyerek, zorla, unutarak söylemek, hep bozar. Başkasının selâmına, sözüne cevap vermek bozar. Kur'ân-ı kerîmde ve hadîs-i şerîfte bulunmıyan duâları okumak, bozar.

2 - Boğazından, özrsüz, öksürür gibi ses çıkarmak bozar. Kendiliğinden olursa bozmaz. Okumayı kolaylaştırmak için yaparsa, zararı olmaz.

3 - Ah, of, Uf gibi sözler bozar. Sesli ağlamak bozar. Sessiz gözyaşı bozmaz.Hasta, elinde olmıyarak ah, of der ve ağlarsa bozulmaz.

4 - Aksırıp Elhamdülillah diyene Yerhamükallah demek bozar.

5 - Başkasının sözü ile yerini değiştirmek veya yanına gelene, onun sözü ile yer açmak bozar. Fakat, kendiliğinden hareket ederse yer verirse bozmaz.

6 - Az da olsa, unutarak da olsa, dışardan alarak yimek, içmek bozar. Diş arasında kalmış, nohuttan küçük şeyi yutmak bozmaz. Ağzındaki ufak bir şeyi üç kere çiğnemek veya eritip yutmak, namazı bozar.

7 - Kur'ân-ı kerîme veya kâğıda bakıp, öğrenerek okumak bozar.

8 - Namazdan olmıyan fazla hareketler, namazı bozar. Bir elin hareketi üçten az olursa bozmaz.

9 - Bir rükünde, üç kere sübhânallah diyecek kadar avret yeri açılırsa veya derisinde, elbisesinde, namaz kılacak yerde namazı bozacak kadar necâset olursa bozulur.

10 - Özürsüz, göğsünü kıbleden çevirince hemen bozar. Yüzünü, başka uzvunu çevirmek bozmaz, mekrûh olur. Elinde olmıyarak çevrilince, bir rükün devam ederse, bozar.

11- Namaz içindeki tekbîrlerde Allahü derken derken, baştaki hemzeyi uzatırsa namaz bozulur. Namaza dururken uzatırsa, namaza başlaması sahîh olmaz.

12 - Tegannî ile okumak, ma'nâyı bozarsa, namaz bozular. Meselâ Ra'yı uzatarak Râbbenâ lekelhâmd, demek bozar.

13 - Zellet-ül-kâri Ya'ni yanlış okumak bozar: Bu hatâ harekelerde ve sükûnde olabilir. Harfin yerini değiştirir veya harf ilâve eder, yâhut azaltır. Veyâhut harfi ileri geri alır. Kelimelerde ve cümlelerde olur. Bunun için harfleri usulüne uygun çıkarmak lâzımdır. Aksi taktirde namaz bozulabilir. Meselâ, ehad yerine ehat deyince bozulur.

Düzgün okunmadığında, Kur'ân-ı kerîmin ma'nâsı değişerek, küfre sebeb olacak manaların çıktığı haller de çoktur. Meselâ Hallâk kelimesi, Hı ile okunduğunda yaratıcı, Ha ile okunduğunda, berber manasına gelmektedir. Bu şekilde okunduğunda, meselâ Yasîn-i şerîfin seksenbirinci âyet-i kerîmesindeki (Onun yarattıkları pek çoktur. O, herşeyi bilir) ifadesi (O berberdir, herşeyi bilicidir) şeklini almaktadır.

Arabîdeki harflerin karşılığı latin harflerinde yoktur. Arabide üç tane, S, üç tane Z harfi vardır. Bir kalın Zı, ikinci ince okunan Ze, üçüncüsü Zâl'dır. Bunların üçü ayrı ayrı söylenir. Rükü' tesbîhinde Zı ile (azîm) denir ki, Rabbim büyüktür demektir. Eğer ince Ze ile ya'ni zâl ile (azîm) denilirse, Rabbim benim düşmanımdır manasına gelmektedir. Kur'ân-ı kerîmi lâtin harfi ile öğrenip okuyan, bu üç harfi ayıramıyacağı için namazı sahîh, geçerli olmaz.

Bunun için, her müslümanın namaz kılacak kadar sûreleri, duâları, düzgün okumasını bilen birinden mutlaka öğrenmesi lâzımdır. Bunları latin harfleri ile düzgün olarak ezberlemek mümkün değildir. Kur'ân-ı kerimi de mutlaka aslından okumaladır. Aslından okunmazsa, sevap kazanalım derken, günâha hattâ küfre girilebilir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 28 EKİM 1995 · KAYIT 10665

Namazın sevâbını gideren şeyler (1)

Mekrûh, Peygamber efendimizin beğenmediği, hoş görmediği şeyler demektir. Mekrûh olarak kılınan namaz sahîh, ya'nî geçerli olur, fakat o ibâdetin sevâbını azaltır, va'd edilen sevâbın tamamına kavuşulamaz. Namazın mekrûhlarından bazıları şunlardır:

1- Secdeye inerken pantalon paçalarını kaldırmak mekrûhtur.

2- Kolları sığalı olarak ve kısa kollu gömlekle namaza durmak mekrûhtur. Abdest alıp, imâma yetişmek için acele edenin, kolları sığalı kalmış ise, namazda iken yavaş yavaş indirmesi lâzımdır.

3- Abes, ya'nî fâidesiz hareketler. Meselâ elbisesi ile oynamak, mekrûhtur. Namazda faydalı hareketin, meselâ, eli ile, alnındaki teri silmenin zararı olmaz. Pantalon, entâri ete yapışınca, avret mahallinin şekli belli olmasın diye, bunları buradan ayırmak mekrûh olmaz. Kaşınmak abes değil ise de, bir rüknde, eli üç kerre kaldırırsa, namazı bozulur.

4- İş elbisesi ile ve büyüklerin yanına çıkamıyacak elbise ile ve fenâ kokulu elbise ve çorap ile kılmak mekrûhtur. Başka elbisesi yoksa, mekrûh olmaz. Parası varsa, alması lâzımdır. Bol pijama ile kılmak mekrûh değildir. Ceketin ve paltonun önünü kapalı veya açık bulundurmak mekrûh değildir.

5- Ağızda, kırâete mâni' olmıyacak birşey bulundurmak mekrûhtur. Mâni' olursa, namaz bozulur.

6- Baş açık, yalın ayak kılmak mekruhtur. Başlığı düşerse, az hareketle örtmek efdaldir. Namazda başı herhangi bir renkte olan takke ile örtmelidir.

7- Namazda, secde yerinden, taşı, toprağı eli ile süpürmek mekrûhtur. Secdeyi güçleştiriyorsa, bir hareket ile, câiz olursa da, namazdan önce temizlemelidir.

8- Câmide, namaz için safa girerken, namaza dururken ve namaz içinde parmakları bükerek çıtırdatmak, iki elin parmaklarını birbiri arasına sokup çıtırdatmak mekrûhtur. Namaza hazırlanmadan önce, zarûret olursa, mekrûh olmaz.

9- Başını, yüzünü etrafa çevirmek mekrûhtur. Gözleri ile etrafa bakmak, tenzîhen mekrûhtur. Göğsü çevirince, namaz bozulur.

10- Secdede, erkeklerin kollarını yere döşemesi mekrûhtur. Kadınlar ise, kollarını yere yaymalıdır.

11- İnsanın yüzüne karşı kılmak mekrûhtur. İnsan uzakta dahî olsa, mekrûh olur. Arada, namaz kılana sırtı dönük biri bulunursa, mekrûh olmaz.

12- Selâma eli ile, başı ile cevap vermek mekrûhtur. Suâle başı ile, eli ile cevap vermesi mekrûh değildir. Meselâ, kaç rek'at kıldınız, diyene parmağı ile cevap vermesi gibi.

13- Namazda ve namaz hâricinde ağzını açarak esnemek mekrûhtur. Alt dudağını dişlerin arasına sıkıştırmalıdır. Kendini tutamazsa, ayakta sağ elin, diğer

rüknlerde ve namaz hâricinde sol elin dışı ile, ağzını örtmelidir. Peygamberler esnemezlerdi.

14- Namazda gözleri yummak tenzîhen mekrûhtur. Zihni dağılmasın diye yumarsa, mekrûh olmaz.

15- Öndeki safta boş yer varken, arkasındaki safta durmak ve safta yer yok iken, saf arkasında yalnız durmak mekrûhtur. Safta yer olmayınca, yalnız başına durmayıp, rükü'a kadar, birini bekler. Kimse gelmezse, öndeki safa sıkışır. Öndeki safa sığmazsa, güvendiği birini arkaya, yanına çeker. Güvendiği kimse yoksa, yalnız durur. Devamı yarın

BUGÜNKÜ SOHBET · 29 EKİM 1995 · KAYIT 10666

Namazın sevâbını gideren şeyler (2)

16- Üzerinde canlı resmi, insan veya hayvan resmi bulunan elbise ile kılmak tahrîmen mekrûhtur. Cansız resimleri bulunursa, mekrûh olmaz.

Canlı resmi, namaz kılanın başında, önünde, sağ ve sol hizâsında, duvara çizilmiş veya beze, kâğıda yapılarak asılmış veya konmuş ise, mekrûhtur. Resim, namaz kılanın arkasındaki duvarlarda ve tavanda ise, hafîf mekrûhtur. Çocuklara oynamak için alınan bebek namaz kılanın kıble istikametinde değilse namaza zararı olmaz.

Üzerinde Kâ'be, câmi' resmi veya Kur'ân-ı kerîm harfli yazı bulunan seccâdeleri namaz kılmak için yere sermek câiz değildir. Bunlara hürmetsizlik olur.

17- Bir kimsenin yüzüne karşı ve yüksek sesle konuşanların sırtına karşı namaz kılmak mekrûhtur.

18- Açık başına sarık sarıp, tepesi açık olarak kılmak, tahrîmen mekrûhtur. Maske, eldiven ve alnın yere değmesine mâni' olan gözlük takarak kılmamalıdır. Zarûret olmadan bu şekilde namaz kılmamalıdır.

19- Özürsüz, boğazından balgam çıkarmak, öksürür gibi yapmak mekrûhtur.

20- Amel-i kalîl, ya'nî bir eli, bir veya iki kerre hareket ettirmek mekrûhtur.

21- Namazın sünnetlerinden birini terk etmek mekrûhtur. Namazda müekked sünneti terk, tahrîmen mekrûh olur. Müekked olmıyan sünneti terk, tenzîhen mekrûh olur.

22- Kalbi meşgûl eden, huşû'u gideren şeyler yanında, meselâ süslü şeyler karşısında, oyun ve çalgı âletlerinin bulunduğu yerde ve arzû ettiği yemek karşısında özürsüz kılmak mekrûhtur. Ayakkabılarını arkada bırakarak kılmak mekrûhtur.

23- Farz kılarken özürsüz, sağlam kimsenin duvara, direğe dayanması mekrûhtur.

24- Kırâeti, rükü'a eğildikte tamamlamak mekrûhtur. Secdelere ve rükü'a, imâmdan önce başını koymak ve kaldırmak, ta'dil-i erkânı terk etmek, mekrûhtur.

25- Necis olmak ihtimâli bulunan yerlerde, meselâ kabristanda, hamam içinde ve kilisede kılmak mekrûh olup, yıkayıp temizliyerek kılmak veya hamamın soyunma mahallinde kılmak ve kabristandaki mescidde kılmak, mekrûh olmaz.

26- Kabre karşı kılmak mekrûhtur. Vehhâbîler, buna şirk diyorlar.

27- Teşehhüdlerde, sünnete uygun oturmamak, tenzîhen mekrûhtur. Özrü varsa, mekrûh olmaz.

28- İkinci rek'atte, birinci okuduğu âyeti tekrâr okumak, tenzîhen mekrûhtur. Ondan evvelki bir âyeti okumak tahrîmen mekrûhtur. Unutarak okursa, mekrûh olmazlar. İkinci rek'atte birinciden üç âyet uzun okumak mekrûhtur.

29- Farzdan sonra son sünnete hemen kalkmamak, konuşmak mekrûhtur.

30- Başı bir tarafa eğmek, tekbir alırken veya teşehhüdde otururken parmakları açık veya kapalı tutmak mekruhtur. Buralarda parmaklar kendi hâlinde bırakılır. Fakat secdede kapalı, rüküda ise açık tutulur.

31- Namazda, vücudunun ağırlığını bir ayağı üzerine vermek, imâm açıktan okurken sübhaneke okumak. Kıyâmda, ayakta ayağının birini kaldırmak. Namaz kılanın önünden geçmek veya önünden geçilebilecek bir yerde durmak da mekruhtur.

32- Küçük ve büyük abdesti sıkıştırırken ve yel zorlarken namaza durmak mekrûhtur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 30 EKİM 1995 · KAYIT 10667

Îmân ve ahlâk

İnsan, kâinatı incelediğinde, meselâ yerleri, gökleri ve yıldızlar dediğimiz, milyarlarca gök küresinin boşlukta döndüklerini, asırlar boyunca çarpışmadıklarını, yeryüzünde, sıcaklık, basınç, hava, su miktarlarının, yapılarının, hareketlerinin tam yaşamaya uygun olarak ayarlanmış olduğunu görür.

İnsanların, hayvanların, bitkilerin, cansız maddelerin, atomların, hücrelerin, kısaca sayısız varlıkların yapılarındaki ve hareketlerindeki nizâmı, düzeni, uygunluğu görerek, bunları yapan, yaratan, kudretli, bilgili bir sâhibin bulunduğunu, ister istemez kabûl etmek, inanmak zorunda kalır.

Aklı olan kimse, kâinattaki bu azameti, bu intizâmı görerek, hemen Allahü teâlânın varlığına inanır, müslüman olur. Nitekim, müslüman olan İsviçreli felsefe profesörü, gazetecilerin suâllerine karşılık olarak "İslâm kitaplarını tetkîk ederek, hak yolu anladım. İslâm âlimlerinin büyüklüğünü kavrayabildim. İslâm dîni, olduğu gibi anlatılsa, bütün dünyada aklı olan herkes seve seve müslüman olur" demiştir.

Bir insan, tabiatı ve kendini tetkîk ederek, müslüman olduktan sonra, islâm âlimlerinin kitaplarından, Muhammed aleyhisselâmın hayâtını ve güzel ahlâkını öğrenmesi lâzımdır.

Ahlâk bilgisi çok önemlidir. Çünkü insan, ahlâk bilgisi ile, iyi ve kötü huyları, faydalı ve zararlı işleri anlar. İyi işleri yapıp, dünyada kâmil, kıymetli bir insan olur. İşleri muntazam ve kolaylıkla hâsıl olur. Dünyada rahat, huzûr içinde yaşar. Kendisini herkes sever. Allahü teâlâ ondan râzı olur. Âhirette de, Allahü teâlânın merhametine, mükâfatlarına kavuşur.

Saâdete kavuşmak için, iki şey lâzımdır. Mes'ûd ve bahtiyar kimse, bu iki şeye kavuşan kimsedir.

Bu iki şeyden birincisi, doğru ilim ve îmân sâhibi olmaktır. Bu da, fen derslerini ve Muhammed aleyhisselâmın hayâtını, ahlâkını öğrenmek ile ele geçer.

İkincisi, iyi huylu, iyi hareketli insan olmaktır. Bu ise, fıkh ve ahlâk ilimlerini öğrenmek ve bunlara uymakla olur.

Bu ikisini elde eden kimse, Allahü teâlânın rızâsına, sevgisine kavuşur. Çünkü Allahü teâlâ, sonsuz ilmi ile herşeye âlimdir. Meleklere ve Peygamberlere çok ilim vermiştir. Onlarda hiç ayıp ve kusûr ve çirkin hiçbirşey yoktur.

İnsanların ilmi ise, pek az ve îmânları, ya bozuk veya kötü huylar ile bulaşmış ve kötü işler ile kirlenmiştir. Bunun için insanlar, Allahü teâlâdan ve meleklerden ve Peygamberlerden pek uzak, onlara kavuşmak şerefinden çok mahrûmdur.

İnsan, fen bilgilerinde, tabiati incelemekte tenbel ve câhil kalarak, hakîkî îmâna, i'tikâda kavuşmazsa ve Muhammed aleyhisselâmı doğru tanıyarak îmânını kuvvetlendirmezse, sonsuz felâkette ve sıkıntıda kalanlardan olur.

Eğer, hakîkî îmâna kavuşursa ve nefsine tâbi' olmayıp dine, ya'nî Allahü teâlânın emir ve yasaklarına uyarsa, saâdete kavuşmaktan ve Allahü teâlânın rahmetinden, affından mahrûm kalmaz. Fakat, yaptığı kötülükler kadar azâb görür, yanar ve Allahü teâlânın rahmetine kavuşması güç olur. Îmânı olduğu için, sonunda yine rahmete kavuşur. Cehennem ateşi, kötülüklerinin kirlerini temizleyip, onu Cennete girmeğe lâyık, temiz şekle sokar.

Bütün saâdetlerin, râhatlıkların başı, kâmil îmân sâhibi olmaktır. Herkesin, kalbini yanlış i'tikâdlardan, şüphelerden kurtarmağa çalışması lâzımdır. Bir kimse, doğru îmâna kavuşur ve ahlâkı güzel ve işleri iyi olursa, yüksek rûhlara, ya'nî Peygamberlere ve Evliyâya ve meleklere benzer ve onlara yaklaşır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 31 EKİM 1995 · KAYIT 10668

Ahlâk değişir mi?

Ahlâk ilmi, kalb ve rûh temizliği bilgisi demektir. Tıb ilminin, beden sağlığı bilgisi olmasına benzer. Çünkü, kötü huylar, kalbin ve rûhun hastalıkları ve zararlı işler, bu hastalıkların alâmetleri, ârızalarıdır.

Ahlâk ilmi, çok şerefli, pek kıymetli, en lüzûmlu bir ilimdir. Çünkü, kalbin ve rûhun kötülükleri bu ilim ile temizlenebilir. Kalbin ve ruhûn, iyi huylarla sıhhatli ve kuvvetli olmaları, bununla mümkün olur.

Kuvvetli kalbler ve rûhlar da, bu ilim yardımı ile, temizlenir, iyi ahlâka kavuşur. İyi, temiz kalbler ve rûhlar da, bu ilim bereketi ile temizliğini artırır, yerleştirir.

Huy değişir mi? İnsanın huyunu bırakıp, başka huylu olması mümkün müdür? Ahlâkın hepsi sonradan elde edilir ve değiştirilebilir. İslâm âlimleri böyle bildirmişlerdir. Tasavvuf büyüklerinin, din âlimlerinin, talebesine terbiye için koydukları üsûller, ahlâkın değişebileceğini göstermektedir.

Âlimler, insanların iyiliğe, yükselmeye elverişli olarak doğduklarını, sonra, nefsin kötü istekleri ve güzel ahlâkı öğrenmemek ve kötü arkadaşlarla düşüp kalkmak gibi sebeplerle kötü huyların meydana geldiğini bildirmişlerdir. Hadîs-i şerîfte, (Herkes, müslümanlığa elverişli olarak dünyaya gelir. Bunları sonra anaları babaları, yahûdî, hıristiyan ve îmânsız yapar) buyuruldu.

Hiçbir kimsenin huyu, yaratılıştaki gibi kalmaz. Sonradan değişebilir. Ahlâk değişmeseydi, Peygamberlerin getirdikleri dinler faydasız, lüzûmsuz olurdu. Âlimlerin sözbirliği ile koymuş oldukları terbiye ve cezâ üsûlleri abes olurdu.

Bütün ilim adamları, çocuklarına ilim ve edeb vermiş ve terbiyenin fayda sağladığı her zaman görülmüştür. Ahlâkın değiştiği güneş gibi meydandadır. Şu kadar var ki, ba'zı huylar pek yerleşmiştir. Böyle huyları değiştirmek, yok etmek çok zor olur. Böyle ahlâk, en çok, câhil, kötü kimselerde bulunur.

Allahü teâlâ, kullarına merhamet ederek, onları terbiye etmek, iyi ve kötü huyları öğretmek için Peygamberler gönderdi. Bu muallimlerin en yükseği olarak, habîbi olan Muhammed "aleyhisselâm"ı seçti.

Onun dini ile, önce göndermiş olduğu bütün dinleri değiştirdi. Onun dîni, bütün dinlerin sonuncusu oldu. Böylece, iyiliklerin hepsi, terbiye üsûllerinin cümlesi, O'nun parlak dîninde yer almıştır.

İslâm dinine inanan ve bu dini yaşamaya çalışan kimsedeki kötü huyların üzerine perde örtülür. İslâm dini bu kötü huylara perde olur. Bunun, birçok örneklerini hergün görüyor, okuyoruz. Her türlü kötülük mevcut olan bir kimse, mütevâzi, yumuşak, sakin biri oluyor. Ağzındaki lokması bile alınacak hâle geliyor.

Aynı kimse, tekrar eski hâline döndüğünde, ya'nî islâm örtüsünü atınca, birden canavarlaşıyor. Olmıyacak işler yapıyor. Demek ki, insanın tabiatında bulunan huy tamemen yok olmuyor, dinin emir ve yasaklarına uyduğu müddetçe, görünmüyor, kapalı kalıyor. Dinin emirlerine uymadığı zaman perde aralanıyor, tekrar eski hâlini alıyor.

Aklı olanların, iyiyi kötüden tefrîk edebilenlerin, bu dinden elde edilmiş olan ahlâk kitaplarını okuyarak, öğrenerek ve işlerini buna göre tanzîm ederek, dünyada ve âhırette rahata ve huzûra, saâdete, kurtuluşa kavuşması ve böylece âile ve toplum hayatının düzenine yardım etmiş olması lâzımdır.

İnsanın birinci vazîfesi de budur. Gazetemizin yayınlarından "İslâm ahlâkı" kitabında iyi ve kötü huylar, kötü huylardan kurtulma çâreleri geniş olarak bildirilmiştir. Bu kıymetli kitabı, herkesin önemle okuması, öğrenmesi lâzımdır.

1995 YILLIK KÜLLİYATI

11

Kasım

30 yazı · Bugünkü Sohbet: 30

BUGÜNKÜ SOHBET · 1 KASIM 1995 · KAYIT 10669

Başkasına faydalı olabilmek için

İnsanın, önce kendine faydalı olması lâzımdır. Kendisine faydası olmayanın, başkalarına faydalı olması zordur. İnsanın, kendisine faydalı olduktan sonra, çoluk çocuğuna, komşularına, arkadaşlarına faydalı olması lâzımdır.

İnsanın kendisine faydalı olması demek, bütün kuvvetini, enerjisini, her organını, ne için yaratıldı ise, o yolda kullanmaktır. Onları, Allahü teâlânın yaratmış olduğu maksadın dışında, aklın ve islâmiyyetin beğenmediği yerlerde kullanmamaktır. Çoluk çocuğu varsa, onlara karşı da, akla ve dîne uygun hareket etmeli, dînin gösterdiği güzel ahlâktan sapmamalıdır. Güzel ahlâk ile ahlâklanmalıdır.

Âmirler, idâreciler, emrinde çalışan kimselere, âdil davranmalı, Cenâb-ı hakkın emirlerini yerine getirmelerinde yardımcı olmalıdır.

Bu şekilde hareket eden bir kimse, bu dünyada, Allahü teâlânın halîfesi olmuş olur. Kıyâmette de âdiller için va'd edilen ni'metlere kavuşur. Böyle bir hayırlı kimsenin hayır ve bereketi, onun bulunduğu kıymetli zamana, mübârek yere ve orada bulunmakla bahtiyâr olan insanlara, hayvanlara, hattâ bitkilere ve rızıklara sirâyet eder, yayılır.

Fakat, Allah korusun, bir kimse, kendine, çevresine, emrindeki kimselere şefkatli, iyi huylu, adâletli olmazsa, insan haklarına saldırır, zulüm, işkence yaparsa, böyle olanlar iblislerin ahbâbı, şeytanların yoldaşları olmuş olurlar.

Emri altında olanlara merhamet etmeyenler, kıyâmet günü Allahü teâlânın merhametinden uzak kalacaklardır.

Men, lâ yerham, lâ yurham! buyurulmuştur ki, acımıyana acınmaz demektir. Böyle zâlimlerin topluluğuna eşkıyâ denir. Bunlar, birkaç senelik, geçici dünya zevkleri için, milyonlara eziyyet ederler. Fakat, zulümlerinin cezâsını çekmedikçe, bu dünyadan gitmezler.

O kadar refâh ve lezzetler içinde oldukları hâlde, elbette şiddetli sıkıntılar, büyük dertler yakalarını bırakmaz. O saltanat hiçbirinin elinde kalmaz. Çok olur ki, saltanatları düşmanlarının eline geçer. Bu hâli görür. Ciğerleri yanar.

Meryem sûresinin seksenbirinci âyetinde meâlen, (Mâlik, hâkim olduğunu söylediği şeylerin hepsini elinden alırız. Yalnız başına huzûrumuza gelir) buyuruldu.

Genel ma'nâda adâlet üçe ayrılır:

Birincisi, Allahü teâlâya kulluk etmektir: Allahü teâlânın merhameti, ni'metleri, ihsânları, her mahlûka yayılmıştır. Ni'metlerinin en büyüğü, kullarına saâdet yolunu göstermesidir. Hakları yok iken, hepsini en güzel şekilde yaratmıştır. Ebedî, sayısız ni'metler, iyilikler vermiştir. Böyle bir sâhibe, yaratana ibâdet etmek, O'nun ihsân ettiği ni'metlere şükür etmek elbette lâzımdır. Adâlet için sâhibinin hakkını gözetmek îcâb eder. Her insanın, yaratanına karşı borçlu olduğu bu kulluk hakkını, dinin emir ve yasaklarını edâ etmesi şartır.

Adâletin ikinci kısmı, insanların hakkını edâ etmektir: Ana-babasına, akrabâlarına, komşularına, çevresine irtibatı olduğu herkese karşı güler yüzlü davranıp kimseyi üzmemek, onların hakkını üzerine geçirmemektir. Ayrıca, âlimlere hürmet, emânetlere vefâ, alış veriş haklarını edâ, va'dlerini yerine getirmektir.

Üçüncüsü, geçmişlerin, ölmüşlerin haklarını edâ etmektir: Bu da, onların borçlarını ödemek, vasıyyetlerini yerine getirmek, bıraktığı hayrât ve hasenâtı, hayır müesselerini devam ettirmektir. Ayrıca kendisi de, hayır hasenât yaparak, Kur'ân-ı kerîm okuyarak sevâblarını onlara göndermektir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 2 KASIM 1995 · KAYIT 10670

iyiliğe teşekkür

İyilik edenin, iyiliğine karşılık mal ile hizmet ile iyilik yapılır. Bunu yapamıyan, teşekkür ve duâ eder. Bunu da yapmıyanın, yapılan iyilik başına kakılır. Kötülenir. İncitilir. Çünkü, iyiliğe karşı, iyilik yapmak, insanlık vazîfesidir.

Böyle olunca, her iyiliği yapan, en büyük iyilik olarak, yok iken var eden, en güzel şekli veren, lüzûmlu organları, kuvvetleri ihsân eden, herbirini bir âhenk ile işleterek sıhhat veren, akıl ve zekâ bahşeden, çoluk çocuk, ev, ihtiyaç eşyası, yiyecek, içecek ve elbiselerimizi yaratan yüce bir sâhibe, bu ni'metleri sebepsiz,

karşılıksız ihsân eden ve her an yok olmaktan, düşmandan, hastalıktan muhâfaza eden ve bize hiç ihtiyacı olmıyan, sonsuz kuvvet, kudret sâhibi olan Allahü teâlâya şükretmemek, kulluk hakkını ödememek, ne büyük kabâhât, ne çok zulüm ve ne alçak bir vaziyet olur?

Hele, O'na ve ni'metlerin O'ndan geldiğine inanmamak veya bunları başkasından bilmek, en büyük zulüm, en çirkin yüz karası olur.

Bir kimseye, her ihtiyacı verilse, her ay yetecek para, gıda hediye olunsa, bu kimse, o ihsân sâhibini her yerde, herkese nasıl över. Gece gündüz onun sevgisini, teveccühünü, onun kalbini kazanmaya uğraşmaz mı?

Onu dertlerden, sıkıntılardan muhâfaza etmeye çalışmaz mı? Ona hizmet edebilmek için, kendini tehlikelere atmaz mı?

Bunları yapmasa, o ihsân sâhibine hiç kıymet vermese, herkes onu ayıplamaz mı? Hattâ, insanlık vazîfesini yapmıyor diye cezâlandırılmaz mı?

İyilik eden bir insanın hakkına böyle riâyet ediliyor da, her ni'metin, her iyiliğin hakîkî sâhibi olan, hepsini yaratan, gönderen, Allahü teâlâya şükretmek, O'nun beğendiği, istediği şeyleri yapmak, niçin lâzım olmasın?

Elbette, en çok O'na şükretmek, en çok O'na itâ'at etmek, ibâdet etmek lâzımdır. Çünkü, O'nun ni'metleri yanında başkalarının iyilikleri, deniz yanında damla kadar bile değildir. Hattâ, diğerlerinden gelen iyilikleri de, yine O göndermektedir.

O zaman insan, Allahü teâlâya karşı lâzım olan şükür, tüşekkür borcunu nasıl yapmalıdır?

Bu teşekkürün de nasıl olacağını bizim bilmemiz mümkün değildir. Bu teşekkürün de nasıl yapılacağını Cenâb-ı Hak bize bırakmamış, peygamberleri vasıtası ile bildirmiştir:

Allahü teâlâya karşı kulun vazîfesi üçe ayrılır:

Birincisi, bedeni ile yapacağı işlerdir. Namaz, oruc gibi.

İkincisi, rûhu ile yapacağı vazîfedir. Doğru i'tikâd etmek. Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdikleri gibi îmân etmek, inanmak.

Üçüncüsü, insanlara adâlet yapmakla, Allahü teâlâya yaklaşmaktır. Bu da, emâneti muhâfaza, insanlara nasîhat etmek, önce islâmiyyeti öğretmekle olur.

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki, Allahü teâlâya, teşekkürün aslı üçtür: Doğru i'tikâd, doğru söz ve doğru iş. Peygamberler ve bu büyüklerin vârisleri olan, Ehl-i

sünnet âlimleri, bunların doğru olması, ya'nî Cenâb-ı Hakkın istediği şekilde olması için, nasıl yapılacaklarını ayrı ayrı bildirmişlerdir. Herkesin bunları öğrenmesi ve ona göre hareket etmesi lâzımdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 3 KASIM 1995 · KAYIT 10671

Kötü huy nedir?

Kötü ahlâk, kötü huy nedir? Kötü huyun tarifi, kişiye göre, inanca göre değişir. Meselâ, hıristiyanlıkta, şarap içmek iyi sayıldığı, dini merâsimlerinde, kırmızı şarap içtikleri için, onlara göre şarap içmemek kötü huydur. Meselâ Hindular için, ineğe tapmamak, ona gereken saygıyı göstermemek kötü huydur.

Bunun için önce neye göre iyi veya kötü, bunu bilmek lâzımdır. Müslümanın iyi veya kötüde ölçüsü, dinimizdir. Dinimiz birşeyin kötü olduğunu bildirmiş ise, bütün insanlar onu iyi bilse, müslümanın düşüncesinde en ufak bir değişiklik olmaz. İnsana dünyada ve âhırette zarar veren herşey, kötü ahlâktan meydana gelmektedir. Ya'nî, zararların, kötülüklerin başı, kötü huylu olmaktır.

Kötülüklerin en kötüsü, küfürdür. Ya'nî İslâm dinine inanmamaktır. Kâfirin hiçbir iyiliği, hayrâtı, hasenâtı, âhırette faydalı olmaz. Zulüm ile öldürülse bile kâfir, şehîd olmaz. Cennete girmez. Îmânı olmıyanın hiçbir iyiliğine sevâb verilmez. Bütün iyiliklerin temeli, dinin emirlerine uymaktadır. Herşeyden önce, dinin emirlerine uymaya çalışmak lâzımdır.

Herkese, kötü ahlâktan uzaklaşması, ya'nî dinin emir ve yasaklarına uyması için nasîhat etmelidir.

Dünyada rahata, huzûra kavuşmak, kardeşçe yaşayabilmek, âhırette de, sonsuz azâbdan kurtulmak, ebedî ni'metlere, saâdetlere kavuşmak, ancak ve ancak dine uymakla olur.

Ba'zıları, ben dinin emirlerini yerine getirmiyorum, namaz kılmıyorum, fakat kalbim temiz, kötü ahlâklı değilim diyorlar. Bu mümkün değildir. Kötü huylar, insanın kalbini, rûhunu hasta eder. Bu hastalığın artması, kalbin, rûhun ölümüne, ya'nî küfre sebep olur. Kişinin îmânı gider de, haberi bile olmaz.

Küfür, kalbin, rûhun en büyük zehiridir. Îmânı olmıyanın, (Kalbim temizdir. Sen kalbe bak) gibi sözleri, boş lâflardır. Her türlü günâhı işleyip de benim kalbim temiz demek kadar ahmakça bir söz olmaz. Çünkü, işlenen her günâh kalbi kirletir.

Kalb hastalıklarının şirkten, îmânsızlıktan sonra en kötüsü, bid'at işlemektir. Bid'atlardan sonra da günâhlardan sakınmamak gelir.

Bid'at, Peygamber efendimiz ve Eshâbının zamanında yapılmayıp da daha sonra ortaya çıkartılan ve ibâdet olarak yapılan şeylerdir. Daha sonra da kötü huy olarak, günâh işlemek, insanların haklarına dikkat etmemek, başkalarına zulüm etmek gelir. Zulmün de en büyüğü, bir insanın dinini öğrenmesine mâni' olmaktır. Bu, kul haklarının en büyüğüdür.

İ'tikâdda ve ahlâkta ve amelde emir olunanları terkedene azap yapılacaktır. Azâba sebep olan şeyleri terk etmek lâzımdır. Meselâ namaz kılmamak en büyük günâhlardandır. Bu günâhı terk etmek, ya'nî beş vakit namazı hergün kılmak şarttır.

Kötü huylardan kurtulmak için müslümanın herşeyden önce kalbini temizlemesi lâzımdır. Çünkü, kalb, bütün bedenin reîsidir, başıdır. Bütün uzuvlar kalbin emrindedir. Peygamber efendimiz, (İnsanın bedeninde bir et parçası vardır. Bu iyi olursa, bütün uzuvlar iyi olur. Bu kötü olursa, bütün organlar bozuk olur. Bu, kalbdir) buyurdu.

Kalbin iyi olması için temizlenmesi lâzımdır. Kalbin temizlenmesi, islâmiyete uymakla olur. Bir kimsenin kalbinin temiz olup olmaması, dinin emirlerine uyup uymaması ile anlaşılır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 4 KASIM 1995 · KAYIT 10672

Kötü huydan kurtulmak için

Kötü huyların hepsi için esas ilâç, en tesirli ilâç, hastalığı, zararını, sebebini ve ilâcını bilmektir. Sonra, bu hastalığı kendinde teşhîs etmek, aramak, bulmak gelir. Bu teşhîsi kendi yapar. Yâhut bir âlimin, rehberin bildirmesi ile anlar.

İnsan kendi kusûrlarını zor anlar. Güvendiği arkadaşına sorarak, kusûrunu öğrenir. Sâdık olan dost, onu tehlikelerden, korkulardan muhâfaza eden kimsedir. Böyle bir arkadaş bulmak çok zordur.

Düşmanlarının kendisine karşı kullandıkları kelimeler de, insana ayıplarını tanıtmağa yarar. Çünkü düşman, insanın ayıplarını arayıp, yüzüne çarpar. İyi arkadaşlar ise, insanın ayıplarını pek görmezler.

Başkasında bir ayıp görünce, bunu kendinde aramak, kendinde bulursa, bundan kurtulmağa çalışmak da, kötü huylardan kurtulmayı sağlar. (Mü'min mü'minin aynasıdır) hadîs-i şerîfinin ma'nâsı budur. Ya'nî, başkasının ayıplarında, kendi ayıplarını görür.

Îsâ aleyhisselâma, - Bu güzel ahlâkını kimden öğrendin? diye sorduklarında, - Bir kimseden öğrenmedim. İnsanlara baktım. Hoşuma gitmiyen huylarından uzak durdum. Beğendiklerimi ben de yaptım, buyurdu.

Lokman hakîme, - Edebi kimden öğrendin? dediklerinde, - Edepsizden! dedi. Ya'nî onun yaptığı kötü şeyleri yapmamaya çalışmalıdır.

Selef-i sâlihînin, Eshâb-ı kirâmın, velîlerin hayat hikâyelerini okumak da, iyi huylu olmağa sebep olur.

Kötü huydan kurtulmak için, bunun zıddını yapmak için, çok uğraşmak lâzımdır. Meselâ, cimri olan kimse, her vesîle ile az çok demeden başkasına birşeyler vermeye kendini zorlamalıdır. Çünkü, insanın alıştığı şeyden kurtulması çok zordur. Kötü şeyler nefse tatlı gelir.

Kötü ahlâkın zararlarını okumak, işitmek de, faydalıdır. Kötü huyun zararını anlatan hadîs-i şerîfleri okuyan kimse kendini frenler.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Her günâhın tevbesi vardır. Kötü ahlâkın tevbesi olmaz. İnsan, kötü huyunun tevbesini yapmayıp, daha kötüsünü yapar.)

(Sıcak su buzu erittiği gibi, iyi ahlâk da, hatâları eritir. Sirke balı bozduğu gibi, kötü ahlâk, hayrâtı, hasenâtı mahveder.)

İyi huylu olmak için ve iyi ahlâkını muhâfaza edebilmek için, sâlih kimselerle, iyi huylularla arkadaşlık etmelidir. İnsanın ahlâkı, arkadaşının huyu gibi olur. Ahlâk, hastalık gibi sârîdir. Kötü huylu ile arkadaşlık etmemelidir.

Hadîs-i şerîfte, (İnsanın dîni, arkadaşının dîni gibi olur) buyuruldu. Faydasız şeylerden, oyunlardan, zararlı şakalaşmaktan ve münâkaşa etmekten uzak durmalıdır. İlim öğrenmeli ve faydalı işler yapmalıdır. Ahlâkı bozan, şehveti harekete getiren zararlı kitapları, gazeteleri okumamalı, böyle radyo ve televizyondan uzak kalmalıdır.

Harâm helâl demeden mal, mülk arkasında koşanlardan hiçbiri murâdına kavuşamamıştır. Malı, makamı hayır için arıyan ve hayır işlerde kullanan, rahata, huzûra kavuşmuştur. Allahü teâlâdan korkmak, bu deryânın gemisidir. Hadîs-i şerîfte, (Dünyada, kalıcı değil, yolcu gibi yaşamalı! Öleceğini hiç unutmamalı!) buyuruldu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 5 KASIM 1995 · KAYIT 10673

Mal ve makam hırsı

Allahü teâlâyı, âhıret hayatını unutturup, insanı dünyaya taptıran, kötü huyların başında, mal, mülk ve makam sevgisi gelir. Nice kimseler, bu sevgi sebebiyle helâk olmuşlardır.

Bel'am bin Bâûrâ, İsm-i a'zamı biliyordu. Her duâsı kabûl olurdu. İlmi ve ibâdeti, o derecede idi ki, sözlerini yazıp istifâde etmek için, ikibin kişi hokka, kalem ile yanında bulunurdu. Bu Bel'am, Allahü teâlânın bir harâmına, âhıreti unutup, biraz meylettiği için, îmânsız gitti. (Onun gibiler köpek gibidir) diye dillerde kaldı.

Meşhur Kârûn da, Mûsâ aleyhisselâmın akrabâsı idi. Mûsâ aleyhisselâm buna hayır duâ edip, kimyâ ilmi öğretti. Bu sebeple çok zengin olmuştu. Fakat, dünyaya tamah edip az bir zekâtını vermediği için, bütün malı ile birlikte, yer altına sokuldu. Malları bunun helâkına sebep oldu.

Allahü teâlâ, bunlar gibi daha nice kimseleri, mala mülke tapıp, âhıreti unuttukları için helâk etti. Hadîs-i şerîfte, (İki aç kurt, bir koyun sürüsüne girdiği zaman, yaptıkları zarardan, mal ve şöhret hırsının yapacağı zarar daha çoktur) buyuruldu. Bu kötü huy, insanlarda iki sebepten hâsıl olur:

Birinci sebep, nefsin arzûlarına kavuşmak içindir. Nefs de, arzûlarının, harâm yollardan elde edilmesini ister. Bu arzûlara kavuşmak için de, mal, mülk, para, şan,şöhret, makam lâzım. Bunlara sahip olanın, nefsin bu arzûlarına kavuşması kolay olur. İnsanoğlu, her arzûsunun derhal yerine gelmesini ister. İşte insanı felâkete sürükliyen, nefsin bu zararlı istekleridir.

İkincisi, insan mal, mülk, makam sahibi olmayı; kendinin ve başkalarının haklarını zâlimlerden kurtarmak, sadaka vermek, hayrât, hasenât yapmak, iyi yimek, iyi giyinmek, iyi evlerde oturmak ve çoluk çocuk sahibi olup, rahat ve mes'ûd yaşamak, ibâdetlerine mâniÆ olacak şeylerden kurtulmak ve islâm dînine ve müslümanlara hizmet için ister.

Bu iyi niyetli isteklere, riyâ, gösteriş gibi ve hakkı bâtıl ile karıştırmak gibi, islâmiyyetin yasak ettiği şeyler karıştırılmazsa mal, makam sahibi olmak çok faydalı olur. İnsanın hizmet maksadıyla, mal mülk istemesi çok iyidir.

Dine, insanlara hizmet maksadıyla, iyi niyetle makam sahibi olmayı arzû etmek, şu hadîs-i şerîfler ile övülmüştür:

(Hak ve adâlet üzere bir gün hâkimlik yapmayı, bir sene devâmlı gâzâ etmekten daha çok severim.)

(Bir saat adâlet ile idârecilik yapmak, altmış sene nâfile ibâdet yapmaktan daha iyidir.)

Dinimizin yasak ettiği şeylerde iyi niyet olmaz. Mubâh olan bir amel, niyete göre günâh olabilir. Günâh işliyenin, "Sen kalbime bak! Kalbim temizdir. Allah kalbe bakar" sözü yanlıştır. Dinin emrine uymayanın kalbinin temiz olması mümkün değildir. Çünkü, kalbin temiz olmasının alâmeti, dinin emirlerini yerine getirmektir. Bunun için, namaz kılmayanın, oruç tutmayanın, dinimize uygun yaşamayanın kalbinin temiz olması mümkün değildir.

İnsanın bu kötü huydan kurtulması için, önce malın, mülkün, müdürlüklerin geçici olduğunu ve iyi yolda kullanılmadığı takdirde zararlarını, tehlikelerini düşünmelidir. Çünkü, âhirette Allahü teâlâ, "Ey kulum, ben sana şu kadar mal verdim, şu kadar sene müdürlük verdim, bununla benim dinime, benim kullarıma ne hizmet ettin?" diye soracak.

Malı, mülkü, makamı; şan, şöhret, nefsinin kötü arzûları için istiyenler, hele hele din düşmanlığında, insanlara zulümde kullananlar, bu suâle cevap veremiyecekler, böylece korkunç azâblara düçâr kalacaklar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 6 KASIM 1995 · KAYIT 10674

Ayıplanma korkusu

Kötü huyların en başta gelenlerinden birisi de, insanların kötülemelerinden, çekiştirmelerinden, ayıplamalarından korkmaktır. Çok kimse, bu yüzden müslüman olma şerefinden mahrûm kalmıştır. Yine çok kimse de, ayıplanma korkusundan, islâmiyeti yaşamamaktadır. Namaz kılmamakta, kadınlar kapanmamaktadır. Beni bu hâlde görürlerse ayıplarlar korkusu, Cenâb-ı Hakkın emrinden baskın çıkmaktadır.

Devletin en üst makamında senelerce kalmış bir devlet adamı hatıratında aynen şunları yazıyordu: "Halkın, ayıplamayacağını, yaşlandığı için, ölümden korktuğundan namaz kılıyor demiyeceklerini bilsem namaz kılacağım. Fakat bu korku namaz kılmama mâni oluyor." Sevgili peygamberimizin amcası Ebû Tâlib'in, sağlığında îmân etmemesinin sebebi budur. Ebû Tâlib, Resûlullahın amcasıdır. Resûlullahın Peygamber olduğunu biliyordu. Yıllarca O'nu himâye etti. Her tehlikeye göğüs gererek kâfirlere karşı O'nu korudu. Fakat, insanların kötüleyeceklerinden korkarak ve mahalle kadınlarının, dedi-kodusundan, koskoca Ebû Talib atalarının dinini bırakıp, yeğeninin dinine girmiş diyerek ayıplayacaklarından çekindiği için îmân etmedi.

Resûlullah efendimiz, ölüm hastalığında yanına gelerek, - Ey amcam! Sana şefâ'at edebilmem için, lâ ilâhe illallah söyle! buyurdu.

Cevâbında, - Ey kardeşimin oğlu, doğru söylediğini biliyorum. Lâkin ölüm korkusu ile îmâna geldi denilmesini istemem, dedi.

Beydâvî tefsîrinde, Kasas sûresinin, (Sevdiklerini hidâyete getirmek senin elinde değildir) meâlindeki, ellialtıncı âyet-i kerîmesinin, bu zaman indiği bildirilmiştir. Daha sonra, Hazret-i Alî, Resûlullaha gelerek amcan öldü dediğinde, (Yıka, kefen içine sar ve defin et! Men' olununcaya kadar onun için duâ ederiz) buyurdu.

Birkaç gün evinden çıkmıyarak, onun için çok duâ etti. Eshâb-ı kirâmdan ba'zıları bunu işitince, onlar da, kâfir olarak ölmüş olan akrabâları için duâ etmeye başladılar. Bunun üzerine, Tevbe sûresinin, (Peygamber ve îmân edenler,

akrabâları olsalar da, müşrikler için istiğfâr etmemelidirler) meâlindeki yüzondördüncü âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Bunun üzerine duâ etmekten vazgeçti.

Ebû Tâlib, vefât ettikten sonra, istisnâ olarak Resûlullahın hürmetine diriltilerek îmân etti. Ebû Tâlib'in vefâtından sonra, diriltilerek îmân ettiği, büyük âlim İbni Hacer-i Mekkî hazretlerinin (Ni'met-ül-kübrâ) kitâbında ve (Mir'ât-i Mekke) 1096 sahîfesinde yazılıdır.

İnsanların kötülemelerinden ve ayıplamalarından kurtulmak için şöyle düşünmelidir: Ayıplamalarından üzüleceğim, rahatsız olacağım, fakat bunun karşılığında âhırette sonsuz olarak rahata, huzûra kavuşacağım. Üç-beş günlük dünya hayatında çekeceğim sıkıntıdan kurtulmak için, ebedî, sonsuz âhıret hayatını reddetmek, akıllı kimsenin yapacağı iş değildir. Ayrıca, kötülemeleri doğru ise, yaptığım kötü işler için beni ayıplıyorlarsa, ayıplarımı bana bildirmiş oluyorlar. Bunları yapmamaya karar verdim demeli, böyle kötülemelerden ferahlık duymalıdır. Onlara teşekkür etmelidir.

Evliyânın büyüklerinden, Hasen-i Basrî hazretlerine, birisinin kendisini gıybet ettiğini haber verdiler. Ona bir tabak helva gönderip, "Sevâblarını bana hediyye ettiğini işittim. Karşılık olarak bu tatlıyı gönderiyorum" dedi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 7 KASIM 1995 · KAYIT 10675

Övülmeyi sevmek

Kötü huylardan, ya'nî kalb hastalıklarından biri de, övülmeyi sevmektir. Bunun sebebi, insanın kendini beğenmesi, kendini üstün, iyi sanmasıdır. Medholunmak, övülmek, böyle kimseye tatlı gelir. Bunun, övülmeye sebep olan bir üstünlük, iyilik olmadığını, olsa da, geçici olduğunu düşünmelidir.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Övülmeyi sevmek, insanı kör ve sağır eder. Kusûrlarını göremez olur. Doğru sözleri, kendisine yapılan nasîhatları işitmez olur.)

Övülmeyi sevmek gibi övmek de zararlıdır. Peygamber efendimizin yanında bir kimse, başka birini övdü. Ona buyurdu ki:

(Yazık sana, o kimsenin boynunu kestin. Eğer bu söylediklerini övdüğün kimse duysaydı iflâh olmazdı. Bir kimseyi övmek isterseniz, "Falancayı böyle sanıyoruz. Allaha karşı kimseyi temize çıkartamayız. Herkesi murâkabe eden, Allahtır. Allah indinde de böyle ise iyidir" demelisiniz.)

Peygamber efendimiz, başka bir zamanda birisini öven bir kimseye buyurdu ki:

(Senin övdüğün kimse, burada bulunup dediklerini kabûl etse ve bu hâl üzere ölse, Cehenneme giderdi.)

Övmenin zararları ile ilgili diğer hadîs-i şerîflerde de buyuruldu ki:

(Yüzüne karşı övdüğünün boğazına keskin kılıç çalmış gibi olursun.)

(Birini övmek, keskin kılıçla onun peşine düşmekten daha zararlıdır.)

(İnsanları övenlerin yüzüne toprak saçın!) [Ya'nî onları hakîr görün, sözlerine ehemmiyet vermeyin demektir.] İnsanların övmesine sebep olan şan-şöhret, bir âfet, felâket olabilir. Onun için meşhur olmaktan, uzak durmaya çalışmalıdır! Makam sahibi olmak değil, meşhur olmayı, parmakla gösterilmeyi istemek âfettir. Bununla beraber din veya dünya işlerinde meşhur olan kimsenin de âfetten, tehlikeden kurtulması zor olur. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Mal ve şöhret hırsının insana vereceği zarar, iki aç kurdun bir koyun sürüsüne saldırdığı zaman vereceği zarardan daha çoktur.)

(Allahın korudukları müstesna, insana zarar olarak din ve dünya işlerinde parmakla gösterilmesi yetişir.)

Peygamber efendimiz Eshâbına, - Bir kimsenin parmakla gösterilmesi zarar olarak kendine yetişir, buyurunca, - Yâ Resûlallah, hayır işlerde parmakla gösterilmek de böyle midir? diye sordular. Buyurdu ki:

- Evet, hayırlı işlerde de olsa onun için şer, kötü olur. Ancak Allahın merhamet ettiği, koruduğu müstesnâdır. Şer işlerinde parmakla gösterilmek zaten zarardır.

İnsanlar genellikle, mal mülk ile, evlâd ile, makam-rütbe ile güzellikleri ile övünürler. Bunlarla övünmek, insana hiç yakışmaz. Çünkü bunlar, kendinde daimi bulunan üstünlükler değildir. Gelip geçen, kendinde kalmıyan, insandan çabuk ayrılan şeylerdir. Mal, mülk ahlâksızlarda, kötü kimselerde de bulunur. Hem de onlarda daha çoktur.

Bunlarda üstünlük olsaydı, bunlara kavuşmayanların ve kavuşup da elinden çıkanların, çok aşağı kimseler olmaları lâzım gelirdi. Mal, şeref, övünme vesîlesi

olsaydı, hırsızların, şerefli kimseler olmaları lâzım gelirdi.

BUGÜNKÜ SOHBET · 8 KASIM 1995 · KAYIT 10676

Bozuk inancın zararı

Kalb hastalıklarından ya'nî kötü huylardan en tehlikelisi, bid'at i'tikâd ya'nî yanlış, bozuk, sapık inançtır. Bilhassa, zamanımızda müslümanların çoğu, bu kötü hastalığa yakalanmışlardır. His organları ile anlaşılamıyan, hesâb ile ulaşılamıyan şeylerde akıl yürütmek ve aklın yanıldığı şeylere inanmak, insanı bu hastalığa sürüklemektedir.

Aklın ermediği ve yanıldığı şeylerde akla uyarak, doğru yoldan sapmış olan câhilleri, filozof ve fen adamı sanarak, bunları taklîd eden, yalan yanlış sözlerini hikmet, fen sanarak, bunlara inanan zavallılar da, bu belâya, tehlikeye düşmektedirler.

İnsanın kendi aklı ile bu ince, hassas bilgileri bulması mümkün değildir. Herkes kendi aklı ile bu bilgileri bulmaya çalışırsa, yeryüzündeki insan sayısı kadar bozuk düşünce, i'tikâd ortaya çıkar. Çünkü, herkesin anlayışı, düşüncesi, fikir yapısı bir değildir. Dünyalık meselelerde bile, herkes başka başka düşünmekte, herkes ayrı bir fikir yürütmektedir. Dünya işlerinde bile böyle olunca, aklın ermediği, anlıyamadığı âhıret bilgilerinde doğruyu bulmak hiç mümkün olur mu?

Peygamber efendimiz ve Eshâbının i'tikâdlarını doğru olarak tespit edip, bizlere bildiren sadece Ehl-i sünnet âlimleri olmuştur. Zaten, ben ehli- sünnet i'tikâdındayım demek, Peygamber efendimiz ve Eshâbı nasıl inanmışlar ise, ben de öyle inandım demektir.

Ehl-i sünnet âlimlerini taklîd etmek, onların yolundan gitmek, insanı bu hastalıktan, bu bozuk, zararlı i'tikâddan kurtarır. Çünkü, Ehl-i sünnet âlimleri, aklın ermediği bilgilerde, yalnız Kur'ân-ı kerîme ve hadîs-i şerîflere uymuşlar, akıllarını yalnız bu ikisinin ma'nâlarını arayıp bulmakta ve onları anlamakta kullanmışlardır. Bu ma'nâları, Eshâb-ı kirâmdan, Onlar da, Resûlullahdan öğrenmişler ve öğrendiklerini kitaplarına yazmışlardır. Kendi kafalarından bir şey ilâve etmemişler.

Düzgün i'tikâd çok önemlidir. Çünkü, yapılan bütün ibâdetler buna bağlıdır. Bir kimsenin i'tikâdı bozuk ise, yaptığı hiçbir ibâdet kabûl olmaz. Yapılan faydalı işlerin, ibâdetlerin kabûl olması için, önce îmân lâzımdır. Bir kimse, Allahü teâlâya ve Resûlüne îmân etmemiş ise, yaptığı hiçbir faydalı işin kıymeti olmaz. Yaptığı iyilikler, hayır hasenât, âhırette onu sonsuz Cehennem azâbından kurtarmaz.

Allahü teâlâya ve Resûlüne inanır fakat, bu îmânı bozuk olur, Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdiği gibi olmazsa, bu kimse, sonsuz olarak Cehennemde kalmaz ise de, yaptığı ibâdetleri kabûl olmaz, bunlardan hiçbir fayda sağlayamaz.

Demek ki, önce îmân, sonra düzgün i'tikâd, sonra da namaz ve diğer ibâdetler gelmektedir. Bu sıra önemlidir. Çünkü bunlar birbirine bağlıdır. Önceki olmazsa, sonrakinin kıymeti olmuyor.

Allahü teâlâ, müslümanlardan, Peygamber efendimizin inandığı ve bildirdiği gibi îmân etmelerini istemektedir. Peygamber efendimiz bir tek îmân bildirmiştir. Eshâb-ı kirâmın hepsi, Resûlullahın bildirdiği gibi inanmış, i'tikâdda, inançta hiçbir ayrılıkları olmamıştır.

Resûl-i ekrem efendimiz, müslümanların yetmiş üç fırkaya ayrılacaklarını, bunlardan kendisinin ve Eshâbının yolundan gidenlerin Cehennem'den kurtulacaklarını haber vermiştir.

Eshâb-ı kirâm, bu fırkanın kimler olduğunu sorduğunda, "Cehennemden kurtulan fırka, Benim ve Eshâbımın gittiği yolda gidenlerdir" buyurmuştur. İşte bu fırka, Ehl-i sünnet ve cemâ'at i'tikâdında olanlardır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 9 KASIM 1995 · KAYIT 10677

Her istediği kendi zararınadır

Nefs, Allahü teâlânın düşmanıdır. Nefsin arzûlarının, insanı Allah yolundan saptırıcı oldukları, Kur'ân-ı kerîmde haber verilmiştir. Çünkü nefs, dâimâ Allahü teâlâyı inkâr, O'na inat, isyân etmek ister. Bunun için, nefsin her istediği kendi zararınadır.

Her işte, nefsin arzûlarına uymak, nefse tapınmak olur. Nefsine uyan, küfre veya bid'at sâhibi olmağa yâhut harâm işlemeğe başlar.

Ebû Bekr Tamistânî hazretleri buyurdu ki: "Nefse uymaktan kurtulmak, dünya ni'metlerinin en büyüğüdür. Çünkü nefs, Allahü teâlâ ile kul arasındaki perdelerin en büyüğüdür." Sehl bin Abdüllah Tüsterî hazretleri buyurdu ki: "İbâdetlerin en kıymetlisi, nefse uymamaktır." Hâtim-i Esâm hazretlerine bir hediye getirildi. Hâtim-i Esâm hazretleri bunu kabûl edince, bunu kabûl etmek nefsin arzûsuna uymak olmaz mı dediler. "Kabûl etmekle kendimi zelîl, onu azîz eyledim. Red etseydim, kendim azîz, o zelîl olurdu. Nefsimin hoşuna giderdi" dedi.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(İnsanı felâkete sürükleyen şeyler üçtür: Hasîslik, nefse uymak, kendini beğenmek.)

(Ümmetimin iki kötü huya yakalanmalarından çok korkuyorum. Bunlar, nefse uymak ve ölümü unutup, dünya arkasında koşmaktır.)

Nefse uymak, islâmiyyete uymaya mâni' olur. Ölümü unutmak, nefse uymaya sebep olur.

Hadîs-i şerîfte, (Aklın alâmeti, nefse galip ve hâkim olmak ve öldükten sonra lâzım olanları hâzırlamaktır. Ahmaklık alâmeti, nefse uyup, Allahtan af, merhamet beklemektir) buyuruldu.

Nefse uyup da, tevbe ve istiğfâr etmeden, af ve Cennet beklemek ahmaklık olmaktadır. Nefs, yaratılışında kötülükleri, zararlı şeyleri sevici ve isteyicidir.

Nefsinden sakın dâim, ona güvenme aslâ.

Yetmiş şeytandan daha, fazla düşmandır sana! beyti, tam yerinde söylenmiştir.

Nefsin, insanı harâmlara ve kötülüklere sürüklemesinin zararları meydandadır. İstekleri hep hayvânî arzûlardır. Hayvanî arzûlar ise, hep dünyadaki ihtiyaçlardır.

İnsan bu arzûları peşinde olduğu kadar, âhıret ihtiyaçlarını hâzırlamakta geri kalır. Çok mühim olan bir şey de, nefs mubâhlarla doymaz. İnsanı harâmlara sürükler.

Nefse uyan kimse, hep islâmiyyetin dışına çıkar. Hayvanlarda akıl ve nefs olmadığı için, ihtiyaçlarını bulunca kullanırlar. Yalnız bedenlerine zarar veren, kendilerini inciten şeylerden kaçarlar.

İslâm dîni, rahat ve huzûr içinde yaşamak için lâzım olan şeylerden ve dünya lezzetlerinden faydalı olanları yasak etmiyor. Bunların elde edilmesinde ve

kullanılmasında, akla ve dîne uymayı emrediyor. İslâm dîni insanların dünyada da, âhırette de rahat ve huzûr içinde yaşamasını istiyor.

Bunun için, akla uymayı emrediyor. Nefse uymayı yasak ediyor. Akıl yaratılmasaydı, insan hep nefsine uyar, felâketlere sürüklenirdi. Nefs olmasaydı, insan, yaşaması ve üremesi için ve medenî hayat için çalışmasında kusûr ederdi. Nefs ile cihâd sevâbından mahrûm kalırdı. Meleklerden daha üstün olmak yolu kapalı kalırdı.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki, (Âhırette olacaklardan, sizin bildiklerinizi hayvanlar bilselerdi, yimek için et bulamazdınız!) Ya'nî, hayvanlar âhıretteki azâbların korkusundan dolayı, yimekten, içmekten kesilirlerdi. Bir deri, bir kemik kalırlardı.

BUGÜNKÜ SOHBET · 10 KASIM 1995 · KAYIT 10678

"Zararlı olan nefs niçin yaratıldı?"

Su, insanların, hayvanların ve bitkilerin yaşamaları için, temizlik için, yemek, ilâç yapmak için ve daha nice zarûrî işler için lâzım olduğu gibi, denizde binlerce insan boğulmakta, sel suları evleri yıkmaktadır. Soğuk su içen, hasta olmaktadır.

Yine ateş, ekmek, yemek pişirmek, kışın ısınmak gibi birçok faydalı işler için lâzım olduğu gibi, içine düşeni yakmaktadır. Yanmalara sebep olup nice mal ve can kaybına sebep olmaktadır. Her ilâç, bir derde devâ olduğu hâlde, fazlası zararlı olmaktadır.

Nefs de bunlar gibidir. Hem faydalı, hem zararlı tarafları vardır. Nefsin yaratılması, insanların yaşaması, üremesi ve dünya için çalışmaları ve âhıret için cihâd sevâbı kazanmaları içindir.

Allahü teâlâ, nefsi böyle nice faydalar için yarattı. Allahü teâlâ bütün insanlara merhamet ederek, acıyarak, nefse hâkim olup, zararlı arzûlarını önlemeleri için, aklı da yarattı.

Akıl, insan beyni vâsıtası ile, his uzuvlarından, şeytandan ve nefsten kalbe gelen arzûları inceliyerek, iyilerini kötülerinden ayıran bir kuvvettir. Allahü teâlâ, ayrıca

Peygamberler göndererek, hangi şeylerin faydalı, hangi şeylerin zararlı olduklarını ve nefsin bütün arzûlarının kötü olduğunu bildirdi.

Akıl, nefsin isteklerini Peygamberlerin iyi dedikleri şeylerden ayırıp, kalbe bildirir, kalb de, aklın bildirdiğini ihtiyâr ederse, ya'nî tercîh ederse, nefsin arzûlarını yapmayı irâde etmez. Ya'nî beyin vâsıtası ile, hareket organlarına bunu yaptırmaz.

Kalb, dinin iyi dediklerini tercih eder ve irâde eder ve yaptırırsa, insan saâdete kavuşur. Kalbin, iyiden, kötüden birini tercih ve irâde etmesine kesb denir. İşte, bu tercih, suâle ve cezâya sebep olmakta, insan, sevâb veya günâh kazanmaktadır.

İnsanın hareket organları beyne, beyin de kalbine tâbi'dir. Kalbin emrine uygun hareket ederler. Kalb, beyin vâsıtası ile his organlarından ve rûh vâsıtası ile taraf-ı ilâhîden ve akıldan, melekten, hâfızadan, nefsten ve şeytandan gelen te'sîrlerin toplandığı bir merkezdir.

Kalb, akla uyunca, nefsin yaratılmış olması, insanların sonsuz ni'metlere kavuşmalarına mâni' olmaz. Kalbin nefse aldanmaması, ona uymaması, nefs ile Cihâd-ı ekber olur. Allahü teâlâ, cihâd edenlere, Cennette yüksek dereceler vereceğini bildiriyor. Nefs, insanların cihâd sevâbına kavuşmalarına, meleklerden üstün olmalarına sebep olmaktadır.

İnsanlarda nefs olmasaydı, insanlık kalmaz, meleklik hâsıl olurdu. Hâlbuki, beden birçok şeylere muhtaçtır. Yimek, içmek, uyumak, istirâhat etmek lâzımdır. Süvâriye hayvan lâzım olduğu gibi, insana da beden lâzımdır. Hayvana bakmak lâzım olduğu gibi, bedene hizmet etmek de lâzımdır. İbâdetler beden ile yapılmaktadır.

Nefs, iki tarafı keskin bıçak gibidir. Hem de, zehirli ilâç gibidir. Doktorun tavsiyesine göre kullanan, bundan fayda kazanır. Aşırı kullanan helâk olur. İslâmiyyet, nefsin helâk edilmesini, yok edilmesini değil, terbiye edilmesini, ondan istifâde edilmesini emir etmektedir.

Bütün ibâdetler, nefsin istemediği şeylerdir. Dinin yasak ettiği şeyler de onun istediği şeylerdir.

İbâdetler nefsi terbiye eder. İnsanı olgunlaştırır. Rûhları kuvvetlendirir. Sıddîkların, şehîdlerin, velîlerin ve sâlihlerin yoluna kavuşturur. Allahü teâlâ kullarının tâ'atlarına, ibâdetlerine muhtaç değildir. Kullarının günâh işlemesi O'na

hiç zarar vermez. Kullarının nefslerini terbiye etmek, nefsle cihâd etmek için bunları emir etmiştir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 11 KASIM 1995 · KAYIT 10679

O, seni görmektedir

Riyâ, birşeyi olduğunun tersine göstermektir. Kısaca, gösteriş demektir. İbâdet yaparak âhıret yolunda olduğunu göstererek, dünya arzûlarına kavuşmak demektir. Kısaca, dünya kazancına dîni âlet etmektir. İbâdetlerini göstererek, insanların sevgisini kazanmaktır.

Riyâ harâmdır. Riyânın zıddı, aksi "İhlâs" tır. İhlâs, dünya faydalarını düşünmeden, ibâdetlerini yalnız Allahü teâlânın rızâsı için yapmaktır. İhlâs sahibi, ibâdet yaparken başkalarına göstermeyi hiç düşünmez. Bunun ibâdetlerini başkalarının görmesi ihlâsına zarar vermez. Hadîs-i şerîfte, (Allahü teâlâyı görür gibi ibâdet et! Sen görmüyor isen de, O, seni görmektedir) buyuruldu.

Başkalarının sevgisine ve övmelerine kavuşmak için, dünya işleri ile, onlara iyilik yapmak, riyâ olur. İbâdet ile olan riyâ bundan daha fenâdır. Allahü teâlânın rızâsını hiç düşünmeden yapılan riyâ, hepsinden daha kötüdür.

Şan,şöhret için va'z etmek, nasîhat etmek, kitap yazmak da riyâ olur. Münâkaşa etmek, başkalarından üstün görünmek ve övünmek için ilim öğrenmek, riyâ olur. Dünyalık elde etmek, ya'nî mal, mevki, makam elde etmek için ilim öğrenmek, riyâ olur.

İlmini, dünya kazancı elde etmekte, mal ve makam sahibi olmakta kullanan din adamlarına kötü din adamı denir. Bunların gideceği yer, Cehennemdir. Herkesin yanında sünnetlere uygun olarak, yalnız iken ise, edeblere uymıyarak yapılan ibâdetler, riyâ olur. İbâdetlerin geçerli olması için, Allahü teâlânın rızâsı için yapmaya niyet etmek lâzımdır.

Günâh işleyecek kimsenin, bu günâhtan vaz geçmesi, Allahü teâlâdan korktuğu için veya insanlardan hayâ ettiği için, yâhut başkalarının yapmasına sebep olmamak için olur. Allahü teâlâdan korkarak terk etmenin alâmeti, o günâhı yalnız kaldığı zaman da işlememektir.

İnsanlardan hayâ etmek, onların kötülemelerinden korkmak, çekinmek demektir. Başkalarının günâh işlemelerine sebep olmak, yalnız yapmaktan daha çok günâhtır. Başkalarının bu günâhı işlemelerinin günâhları da, kıyâmete kadar bunlara sebep olana da yazılır. Herkese takvâ sahibi olduğunu bildirmek için, günâhını saklamak ve gizli olarak devam etmek, riyâ olur.

İbâdetlerini başkalarına göstermekten hayâ etmek, utanmak câiz değildir. Hayâ, günâhlarını, kabahatlerini göstermemeğe denir. Bunun için, va'z vermekten ve emr-i ma'rûf ve nehy-i münker yapmaktan, ya'nî dinin emir ve yasaklarını bildirmekten, din kitabı, ilmihâl kitabı yazmaktan ve satmaktan ve imâmlık, müezzinlik yapmaktan, Kur'ân-ı kerîm ve mevlid okumaktan hayâ etmek câiz değildir. (Hayâ îmândandır) hadîs-i şerîfinde hayâ, kötü, günâh şeyleri göstermekten utanmak demektir.

Mü'minin, önce Allahü teâlâdan hayâ etmesi, utanması lâzımdır. Cenâb-ı Hak bana bu kadar ni'met vermiş, ben bunların şükrünü yapıyor muyum? diye kendine sormalıdır. Allahü teâlâya teşekkür, onun verdiği ni'metleri, O'nun emrettiği yerlerde, emrettiği şekilde kullanmak demektir. Kulluk vazîfelerimizi hakkıyla, eksiksiz olarak yapmak demektir. Bunun için, ibâdetlerimize riyâ karıştırmadan ihlâs ile yapmalıyız.

İbâdet, Allahü teâlânın rızâsına kavuşmak için yapılır. Başkasının muhabbetine, ihsânına kavuşmak için yapılan ibâdet, ona tapınmak olur. Allahü teâlâya ihlâs ile ibâdet etmemiz emir olundu. Hadîs-i şerîfte, (Allahü teâlânın birliğine îmân edenden ve namazı ve zekâtı ihlâs ile yapandan Allahü teâlâ râzı olur) buyuruldu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 12 KASIM 1995 · KAYIT 10680

İnsanların en kötüsü

Kötü huylardan, kalb hastalıklarından birisi de çok yaşama arzûsudur, ya'nî "Tûl-i emel"dir. Çok yaşama, uzun ömür sürme arzûsu, âhıreti unutup zevk ve safâ içinde yaşamaya sürükler. Ancak, ibâdet yapmak için, dine hizmet için çok yaşamayı istemek, tûl-i emel olmaz.

Âhıreti unutup, çok yaşama hevesine kapılanlar, ibâdetleri vaktinde yapmazlar. Tevbe etmeyi terk ederler. Kalbleri katı olur. Ölümü hatırlamazlar. Va'z ve

nasîhattan ibret almazlar. Hâlbuki, ölümü unutmak bütün felâketlerin başıdır.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Lezzetlere son veren şeyi çok hatırlayınız.)

(Gece ve gündüz ölümü hatırlayan kimse, kıyâmet günü şehîdler yanında olacaktır.)

Çok yaşama arzûsuna kapılan, hep dünya malına ve makamına kavuşmak için ömrünü harcar. Âhireti unutur. Yalnız dünya zevkini düşünür. Böylece, âhireti kazanma yeri olan dünya hayatını boşuna geçirmiş olur. İnsanların en kötüsü durumuna düşer. Hadîs-i şerîfte, (İnsanların en kötüsü, ömrü uzun, ameli kötü olandır) buyuruldu.

Âhireti unutmadan, dünyada uzun bir ömür sürüp, faydalı amel yapmak çok kıymetlidir. Bu kimse ömrünü sonsuz âhiret hayatını kazanmada kullanmış olur. Yaratılış gâyesine uygun yaşamış olur. Hadîs-i şerîfte, (İnsanların en iyisi ömrü uzun ve ameli güzel olan kimsedir) buyuruldu.

Dünya, tohum ekme yeridir. Hasat, toplama yeri âhırettir. Bunun için, burada tohum ekmeden, âhırete hazırlık yapmadan ölmek felâkettir. Âhırete hazırlık da, İslâmiyete uymakla olur. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Ölmek istemeyiniz. Kabir azâbı çok acıdır. Ömrü uzun olup islâmiyete uymak, büyük saâdettir.)

(Müslümanlıkta beyazlaşan kıllar, kıyâmet günü nûr olacaktır.)

Tûl-i emelin sebepleri, dünya zevklerine düşkün olmak ve ölümü unutmak ve sağlığına, gençliğine aldanmaktır. Bu hastalığından kurtulmak için, bu sebepleri yok etmek lâzımdır. Ölümün her an geleceğini düşünmelidir. Sağlığın, gençliğin ölüme mâni olmadıklarını unutmamalıdır. Çocuklardaki ve gençlerdeki ölüm sayısının yaşlılardaki ölüm sayısından çok olduğunu istatistikler göstermektedir.

Tûl-i emel sahibi olmanın zararlarını ve ölümü hatırlamanın faydalarını öğrenmelidir. Hadîs-i şerîfte, (Ölümü çok hatırlayınız. Onu hatırlamak, insanı günâh işlemekten korur ve âhırete zararlı olan şeylerden sakınmağa sebep olur) buyuruldu.

Eshâb-ı kirâmdan Bera' bin Âzib hazretleri anlatır:

Bir cenâzeyi defnetmek için götürdük. Resûlullah efendimiz, kabir başına oturdu. Ağlamağa başladı. Mübârek gözyaşları toprağa damladı. Sonra, (Ey

kardeşlerim! Hepiniz buna hazırlanınız) buyurdu.

Ömer bin Abdül'azîz hazretleri bir âlimi görünce, nasîhat istedi. O da; "Şimdi halîfesin, istediğin gibi emir edersin. Yarın öleceksin, Âdem aleyhisselâma kadar, bütün dedelerin ölümü tattı. Şimdi sıra sana geldi" dedi. Halîfe, uzun zaman ağladı.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Cennete gitmek isteyen, uzun emel sahibi olmasın. Dünya işleri ile uğraşması ölümü unutturmasın. Harâm işlemekte Allahtan hayâ etsin.)

Çok yaşamayı değil, sağlık ve âfiyet ile, Cenâb-ı Hakkın emrettiği gibi yaşamayı istemelidir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 13 KASIM 1995 · KAYIT 10681

Kalbe gelen kötü düşünceler

Allahü teâlâ, herkesin kalbine bir melek vazîfelendirmiştir. Bu melek, insana iyi düşünceler ilhâm eder. Şeytân da, insanın kalbine kötü düşünceler, vesveseler getirir.

Helâl yiyen kimse, ilhâm ile vesveseyi birbirinden ayırır. Harâm yiyenler ayıramaz. İnsanın nefsi de, kalbine kötü düşünceler getirir. İlhâm ve vesvese devamlı olmaz. Nefsin kalbe verdiği kötü düşünceler ise, devamlıdır ve gittikçe artar. Vesvese, duâ edilirse, dine uygun yaşanırsa azalır ve zamanla yok olur.

Nefsin arzûları, ancak kuvvetli mücadele ile azalır, yok olur. Şeytân, köpek gibidir. Köpek kovalayınca kaçar ise de, başka taraftan yine gelir. Yine aldatamaz ise vazgeçer. Nefs ise, kaplan gibidir. Hedefine ulaşmadıkça vazgeçmez. Saldırması, ancak öldürmekle biter.

İnsan, şeytânın bir vesvesesine uymazsa, bundan vazgeçer. Başka vesveseye başlar. İnsanın nefsi, dâimâ zararlı şeyler ister. Şeytân ise, çok hayırlı işe mâni' olmak için, az hayırlı olan şeyi yaptırmak ister. Büyük günâha sürüklemek için, küçük hayır yaptırmayı teşvik eder. Şeytânın yaptırmak istediği hayırlı iş, insana tatlı gelir ve acele ile yapmak ister. Meselâ, nâfile namazlarla meşgul edip, farzları yaptırmaz. Sağa sola çok sadaka verdirip, zekât verdirmez.

İlhâm olunan hayır, Allahü teâlânın korkusu ile ve yavaş yavaş yapılır ve sonu düşünülür. Bir hadîs-i şerîfte, (Melekten gelen ilhâm, islâmiyete uygun olur. Şeytândan gelen vesvese islâmiyetten ayrılmağa sebep olur) buyuruldu.

İnsan, ilhâm olunan şeyleri yapmalı. Vesveseyi yapmamak için mücadele etmelidir. Nefse uyan kimse vesveselere tâbi' olur. Nefsine uymayanın, ilhâma uyması kolay olur. Bir hadîs-i şerîfte, (Şeytân, kalbe vesvese verir. Allahın ismi zikredilince, söylenince kaçar. Söylenmezse vesveselerine devam eder) buyuruldu.

Kalbe gelen düşüncenin cinsini anlamak için, islâmiyete uygun olup olmadığına bakılır. Böyle anlaşılamazsa, sâlih olan bir âlime sorulur.

Sâlih olmıyan, namazını kılmayan, dine uygun yaşamayan, dînî dünya kazançlarına âlet eden kötü din adamına sorulmaz. Yâhut, Resûlullaha kadar üstâdlarının hepsi ma'lûm olan hakîkî bir rehbere sorulur.

Zamanımızda, her yerde çok bulunan câhil tarîkatçıları ve yalancı şeyhleri, hakîkî rehber sanmamalıdır. Böylelerin tuzaklarına düşerek dünyada ve âhırette saâdetten mahrûm kalmamak için çok uyanık olmalıdır. Kalbe gelen düşünce, nefse acı gelirse, yapmak istemezse hayır olduğu anlaşılır. Tatlı gelir, hemen yapmak isterse, şer, kötü olduğu anlaşılır.

İnsanın kalbi, ya'nî gönlü madde değildir. Elektrik ve miknatıs dalgaları gibidir. Yer kaplamaz. Fakat, göğsümüzün sol tarafında bulunan, yürek dediğimiz et parçasında, kuvveti, te'sîrleri hâsıl olmaktadır.

Akıl, nefs ve rûh da, kalb gibi birer varlıktırlar. Bu üçünün de, kalb ile bağlantısı, irtibâtı vardır. İnsanın, gözü, kulağı, burnu, ağzı ve cildi ile hissettiği renk, ses, koku, zevk, tad ve sıcaklık, sertlik gibi şeyler, duygu sinirleri ile beyne gelir. Beyin de bunları hemen kalbe bildirir.

Aklın, nefsin, rûhun ve şeytânın arzûları, istekleri de, kalbe gelir. Kalb, ne yapılacağına karar verir, irâde eder, seçer. Bu şeyleri ya reddeder, yok eder. Yâhut beyne bildirir. Beyin de, bunları hareket sinirleri ile uzuvlara, organlara bildirir. Organlar da, Allahü teâlâ isterse ve kuvvet verirse, hareket ederek, kalbin irâde ve ihtiyâr ettiği şey yapılır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 14 KASIM 1995 · KAYIT 10682

Şeytânın hileleri!

Şeytânın hîleleri çoktur. Bunlardan ba'zıları şunlardır:

Birincisi, Allahü teâlânın senin ibâdetine ihtiyacı yoktur, der. Buna karşı Bekara sûresi, altmışikinci âyetinin, (Amel-i sâlihin fâidesi, bunu yapanadır) meâl-i şerîfini hatırlamalıdır.

Şeytânın ikinci hîlesi, Allahü teâlâ rahîmdir, kerîmdir, seni de affeder, Cennete kor, der. Buna karşı, Lokman sûresi, otuzüçüncü âyetinin, (Allahın kerîm olması, sizi aldatmasın) ve Meryem sûresi, altmışüçüncü âyetinin, (Cennete kullarımızdan müttekî olanları vâris kılarız) meâl-i şerîflerini hatırlamalıdır.

Üçüncü hîlesi, senin ibâdetlerin hep kusûrludur. Riyâ karışıktır. Böyle ibâdetlerle müttekî olamazsın. Allahü teâlâ, Mâide sûresinde, (Allah, yalnız müttekîlerin ibâdetlerini kabûl eder) buyuruyor. Senin ibâdetlerin kabûl olmaz. Boşuna uğraşıyorsun. Boş yere, sopa yiyen hayvan gibi, eziyyet çekiyorsun, der.

Buna karşılık, ben, Allahü teâlânın azâbından kurtulmak ve emrine uymak için ibâdet ediyorum. Benim vazîfem, emri yerine getirmektir. Kabûl olup olmıyacağı, O'nun bileceği şeydir. Şartlarına uygun olan ve farzları yapılan ibâdetin sahîh olması muhakkaktır, demelidir.

Farzları terk etmek büyük günâhtır. Bu günâhlardan kurtulmak için ibâdetleri yapmak lâzımdır. İbâdet yapmadan, Cennete girmek için duâ etmek günâhtır. Hadîs-i şerîfte, (Aklı olan kimse, nefsine uymaz ve ibâdet yapar. Ahmak olan, nefsine uyar, sonra Allahın rahmetini bekler) buyuruldu. Âhıret için lâzım olan şeyleri, bu fânî dünyada hazırlamak lâzımdır.

Şeytânın hîlelerinden dördüncüsü, şimdi dünyayı kazanmak için çalış da, rahata kavuş, o zaman, rahat rahat, huzûr içinde ibâdet edersin, diyerek ibâdet yapmağa mâni' olur.

Buna cevap olarak, ecel benim elimde değildir. Herkesin ömrünü Allahü teâlâ ezelde takdîr etmiştir. Belki yakında ölürüm. İbâdet vazîfelerini vaktinde yapmalıyım, demelidir. Hadîs-i şerîfte, (Helekel-müsevvifün) buyuruldu ki, bugünkü vazîfelerini yarına bırakanlar zarar ettiler, demektir.

Şeytânın hîlelerinden beşincisi, ibâdetleri terk ettiremeyince, çabuk kıl, vaktini kaçırma, diyerek şartlarını, farzlarını tam yaptırmamak ister.

Buna karşılık, farzlar çok azdır. Bunları, yavaş yavaş ve şartlarına uygun olarak yapmak lâzımdır. Farz olmıyanları da, şartlarına uygun olarak az yapmak, şartları noksan olarak çok yapmaktan iyidir, demelidir.

Altıncı hîle olarak riyâyı tavsiye eder. Herkes görsün de, beğensin, der. Buna cevap olarak, kendine fayda ve zarar vermek, kimsenin elinde değildir. Başkalarına ise, hiç veremezler. Böyle olan kimselerden birşey beklemek abes olur, bâtıl olur. Fayda ve zarar veren ancak Allahü teâlâdır. Yalnız onun görmesi, bana yetişir, demelidir.

Yedinci hîle olarak, ibâdetlere mâni' olamıyacağını anlayınca, insana ucb, ya'nî ibâdetlerini beğenmek vesvesesi verir. Senin gibi akıllı, uyanık kimse var mı? Bu zamanda, herkes gaflet uykusunda iken, sen ibâdet yapıyorsun, der.

Buna karşılık, bu akıl ve zekâ benden değildir. Rabbimin ihsânıdır. Onun ihsânı olmasa, ibâdet yapamam demelidir.

Sekizinci hîle olarak, ibâdetlerini gizli yap. Allahü teâlâ, senin sevgini ve şerefini insanların kalbine yerleştirir, diyerek gizli riyâya düşürmek ister. Buna karşılık, ben Allahü teâlânın kuluyum. O, benim sahibimdir. İbâdetimi isterse beğenir, isterse reddeder. İnsanlara bildirip bildirmemesine karışamam, demelidir. Devamı var

BUGÜNKÜ SOHBET · 15 KASIM 1995 · KAYIT 10683

Şeytânın hîleleri! (2)

Şeytân insanı kandırıp, dinden uzaklaştırmak için, "İbâdet yapmaya ne lüzûm var? İnsanların îmânlı mı îmânsız mı ölecekleri ezelde takdîr edilmiştir. Îmânlı ölecek olan, ibâdeti terk edince, affedilir, Cennete gider. Ezelde kâfir öleceği yazılan, ne kadar ibâdet yaparsa yapsın, faydası olmaz, muhakkak Cehenneme gider. O hâlde, kendini boşuna yorma! Rahatına bak!" der.

Buna cevap olarak, "Ben kulum, kulun vazîfesi, sahibinin emrini yapmaktır. Rabbim herşeyi bilir ve dilediğini yapar. Dilediğine hayır, dilediğine şer verir.

Kimsede, O'na suâl sormak hakkı yoktur. Ezelde âsî isem, Rabbime itâ'at etmiş olarak Cehenneme girmeyi, âsî olarak girmeye tercih ederim. Bundan başka, Allahü teâlâ, ibâdet edenleri Cennete sokacağını, ibâdet etmiyenlere Cehennemde azâb yapacağını va'd etmiştir. Allahü teâlâ va'dinde sâdıktır. Va'dinden dönmez" demelidir.

Şeytân, "İbâdet yapmak ezelde takdîr edilmiş ise, mümkün olur. Allahü teâlânın takdîri değişmez. İbâdet yapmakta ve terketmekte insanlar mecbûr olmaktadır" der.

Buna şöyle cevap verilir:

Herşeyi ve insanların iyi, kötü her işini Allahü teâlâ yaratıyor ise de, insanlara "irâdei cüz'iyye" vermiştir. İrâde-i cüz'iyye insandan meydana gelir. Fakat, insan bunu yarattı denilemez. Çünkü irâde hariçte mevcut birşey değildir. İnsanın kalbinde hâsıl olmaktadır. Hariçte mevcut olan şeyin meydana gelmesine, halk etmek, yaratmak denir.

Allahü teâlâ, insanın ihtiyârî hareketini yaratmak için, insanın irâdesini sebep kılmıştır. Bu şart olmasa da yaratır. Fakat bu şart ile, bu sebep ile yaratması âdetidir.

İnsanların işleri yalnız irâde-i cüz'iyye ile meydana gelmez. Ya'nî insanın her istediği vücûda gelmez. İnsan irâde eder. Hareket etmesini ister, kudretini kullanır, Allahü teâlâ da, irâde ederse, iş meydana gelir.

İnsanın işleri, ezeldeki takdîr ile meydana geliyor ise de, meydana gelmeleri için, önce kul irâde-i cüz'iyyesini kullanmaktadır. İşin yapılmasını veya yapılmamasını istemektedir. İnsanın işlerini Allahü teâlânın ezelde takdîr etmesi demek, insanın neleri irâde edeceğini bilmesi ve dilemesi demektir. Bunları Levh-ül-mahfûzda yazmıştır.

Böyle olduğu için, kulun mecbûr olması lâzım gelmez. Bir kimse, birisinin bir günde yapacağı şeyleri bilse ve bunları yapmasını irâde etse ve hepsini bir kâğıda yazsa, bunları yapacak olan kimse, o kimsenin mecbûru olmaz. "Yapacaklarımı biliyordun ve yapılmasını istedin ve kâğıda yazdın. O hâlde, bunları sen yaptın" diyemez. Çünkü, bunları kendi irâdesi ile ve kendisi yapmıştır. O kimsenin bildiği ve dilediği ve yazdığı için yapmamıştır.

Güneşin doğuş batış zamanları önceden tespit edilip, takvimlere yazılmıştır. Güneş, takvimler yazdığı için o zamanda doğup batmaktadır denilebilir mi?

Allahü teâlânın ezelde bilmesi ve dilemesi ve levh-ül-mahfûza yazması da, insanları mecbûr etmek olmaz. Allahü teâlâ ezelde dilediği için, levh-ül-mahfûza yazmıştır. Kulun yapacağını bildiği için, yapılmasını irâde etmiştir.

Allahü teâlânın ezeldeki bilgisi, kulun kendi irâdesi ile yapacağı işe bağlıdır. Kulun işi de, Allahü teâlânın bu ilmi ve irâdesi ile ve yaratması ile meydana gelmekdedir. Kul, irâdesini kullanmazsa, Allahü teâlâ, kulun irâdesini kullanmıyacağını ezelde bilir ve bildiği için irâde etmez ve yaratmaz.

BUGÜNKÜ SOHBET · 16 KASIM 1995 · KAYIT 10684

Kendini üstün görenin hâli

Kibir, kişinin kendisini başkasından üstün görmesidir. Kendini başkasından üstün görmekle, kalbi rahat eder. Kibir; kötü huydur. Harâmdır. Hâlıkını, Rabbini unutmanın alâmetidir. Çok din adamı, bu kötü hastalığa yakalanmıştır. Hadîs-i şerîfte, (Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kimse, Cennete girmez) buyuruldu.

Kibirli kimseye karşı kibirli görünmek, sadaka vermek gibi sevâbdır. Kibir sahibine karşı tevâzu eden kimse, kendisine zulmetmiş olur. Bid'at sahiplerine ve zenginlere karşı da kibirli görünmek câizdir. Bu durum kendini yüksek göstermek için değildir. Onlara ders vermek, gafletten uyandırmak içindir. Harpte, cihâdda düşmana karşı kibirli görünmek de sevâbdır.

Kibir çeşitlerinin en kötüsü Allahü teâlâya karşı kibirli olmaktır. Nemrûd böyle idi. Tanrı olduğunu ilân etti. Allahü teâlânın gönderdiği Peygamberi ateşe attı. Fir'avn da böyle ahmaklardan biri idi. Mısır'da ilâhlık iddiasında bulundu. Ben sizin güçlü tanrınızım, dedi. Allahü teâlâ, nasîhat vermek için, Mûsâ aleyhisselâmı gönderdi. Buna inanmadı. Allahü teâlâ, onu Süveyş denizinde boğdu.

Bunlar gibi, bu dünyanın yaratıcısına inanmayanlara, eski tâbirle Dehrî ya'nî ateist denir. Her asırda böyle ahmaklar gelmiştir. Böyle zâlimler, milyonlarca insanı öldürerek ve işkence yaparak ve din, islâm adamlarını ve kitaplarını yok ederek, milletlerini sindirmişler, korkutmuşlardır.

Her istediklerini zorla yaptırarak şımarmışlardır. İlâha, ma'bûda mahsûs üstünlüklere sahip olduklarını sanmışlar ve söylemişlerdir. İslâm kitaplarının

memleketlerine sokulmasını, okunmasını yasak etmişler, dinden, Allahü teâlâdan bahsedenleri öldürmüşlerdir. Sonunda, Allahü teâlânın gadabından yok olmuşlardır.

Tarîhte geçen bütün zâlimler gibi, la'net ve nefret ile anılmışlardır. İhtilâl ve hîle yolu ile, ba'zı arab memleketlerinin başına geçen, zehirli propagandalarla beyinleri yıkanmış zâlimler, diktatörler de, o ateistleri taklîd ediyor, islâm düşmanlığı yapıyorlar. Tarîh kitaplarında okudukları zâlimlerin fecî sonlarından ibret almıyorlar. Dünyada, âhırette başlarına gelecek olan azâbları, felâketleri hiç düşünmüyorlar.

Resûlullaha karşı da kibirlenenler, üstünlük taslayanlar oldu. "Allahın gönderdiği Peygamber bu mudur?" dediler. "Bu Kur'ân, Mekke şehrinin ileri gelenlerine indirilseydi iyi olurdu" dediler.

Tarîh boyunca, islâmın büyüklerine karşı da, böyle tekebbür edenler, alay edenler, hiç eksik olmadı. Bu kibirlenmeleri, âciz, zavallı, elinden birşey gelmeyen, hattâ kendinden ve bedeninin yapısından haberi olmayan kulun, kendine, sahibine, kuvveti, gücü sonsuz olan Rabbine karşı bir savaş idi.

blîs de, böyle kibirlendi. Âdem aleyhisselâma karşı secde etmesi emir olununca, o topraktan yaratıldı, toprağa karşı niçin secde edeyim? Ben ondan daha üstünüm. Beni ateşten, onu çamurdan yarattın diyerek, Rabbine karşı geldi. Ateşin alevini, latîfliğini ve ışık yaydığını görünce, onu sudan ve topraktan üstün sandı.

Hâlbuki üstünlük, kendini üstün görmekte değil, tevâzu, alçak gönüllülük göstermektedir. Cennette toprak vardır ve misk gibi kokacaktır. Cennette ateş yoktur. Ateş, Cehennemde azâb vâsıtasıdır.

Ateş, harap etmeye, toprak, binâ yapmaya yarar. Mahlûklar toprak üstünde yaşamaktadır. Hazîneler, defîneler toprakta bulunur. Kâ'be topraktan yapılmıştır. Ateşin ışığı gecelere son verir, gündüzü getirir ise de, topraktan çiçekler, meyveler hâsıl olmaktadır. Kâinâtın, varlıkların en üstünü olan Muhammed aleyhisselâmın yeri topraktır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 17 KASIM 1995 · KAYIT 10685

Şerefi başka yerde arayan rezil olur!

Tevâzu, alçak gönüllü olmak, kendini başkaları ile bir görmektir. Başkalarından daha üstün ve daha aşağı görmemektir. Tevâzu, insan için çok iyi bir huydur. Hadîs-i şerîfte, (Tevâzu edene müjdeler olsun) buyuruldu. Tevâzu sahibi, kendini başkalarından aşağı görmez. Zelîl ve miskîn olmaz. Mâlını helâldan kazanıp çok hediyye verir. Âlimlerle ve fen adamları ile tanışır. Fakîrlere merhamet eder. Hadîs-i şerîfte, (Tevâzu eden, helâl kazanan, huyu güzel olan, herkese karşı yumuşak olan ve kimseye kötülük yapmayan, çok iyi bir insandır. Allah için tevâzu edeni, Allahü teâlâ yükseltir) buyuruldu.

Hazret-i Ömer, Şam'a gelince, Ebû Ubeyde bin Cerrâh hazretleri, emrinde olanlarla birlikte şehre girmeden yolda karşıladı. Halîfe devesinden indi. Yerine kölesini bindirdi. Çünkü, kölesi ile nöbetleşe biniyorlardı. O saat, binme sırası köleye gelmişti. Kendisi yuları tuttu, dereden geçerken mestlerini çıkardı. Paçalarını sıvayıp yalın ayak suya girdi.

Şam ordusunun kumandanı olan Ebû Ubeyde hazretleri, - Yâ halîfe! Böyle ne yapıyorsun? Bütün Şamlılar, bilhassa Rûmlar, müslümanların halîfesini görmek için toplandılar. Sana bakıyorlar. Bu yaptığını beğenmiyecekler, dedi.

Bunun üzerine hazret-i Ömer buyurdu ki:

- Yâ Ebâ Ubeyde! Senin bu sözün, burada toplananlar için çok zararlıdır. İşitenler insanın şerefini, vâsıtaya binerek gitmekte ve süslü elbise giymekte sanacaklar. Şerefin, müslüman olmakta ve ibâdet yapmakta olduğunu anlamıyacaklar.

Ey Ebâ Ubeyde! Biz aşağı, bayağı insanlardık. Acem şâhlarının elinde esîr idik. Allahü teâlâ müslüman yapmakla bizleri şereflendirdi. Allahü teâlânın verdiği bu izzetten, bu şereften başka şeref ararsak, Allahü teâlâ bizi yine zelîl eder. Herşeyden aşağı eder. İzzet, şeref, islâmdadır. İslâmın ahkâmına uyan, azîz olur. Bu ahkâmı beğenmeyip, izzeti, huzûru, saâdeti başka şeylerde arayan zelîl olur. İslâmın emirlerinden biri tevâzudur. Tevâzu gösteren azîz olur. Yükselir. Tekebbür eden zelîl olur.

Tevâzuyu, alçak gönüllülüğü bırakıp, kibirli olanlar, başkalarına hava atanlar, dünyada da âhırette de zelîl, rezil olurlar. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Kıyâmet günü, dünyadaki kibir sahipleri küçük karınca gibi zelîl ve hakîr olarak kabirden çıkarılacaktır. Karınca gibi, fakat insan şeklinde olacaklardır. Herkes bunları hakîr göreceklerdir. Cehennemin en derin ve azâbı en şiddetli olan Bolis çukuruna sokulacaklardır. Buraya girenler kurtulmaktan ümitsiz oldukları için Bolis denilmiştir. Ateş içinde kaybolacaklardır. Su istediklerinde kendilerine Cehennemdekilerin irinleri verilecektir.)

Medîne vâlîsi olan Ebû Hüreyre hazretleri, odun demeti taşıyordu. Muhammed bin Ziyâd, bunu tanıyarak, yanındakilere, yol verin, emîr geliyor dedi. Gençler vâlinin bu hâline hayret ettiler.

Güzel, temiz elbise giymek, kibirlenmek değildir. Çünkü, Peygamber efendimiz, (Allahü teâlâ cemîldir. Cemâl sahiplerini sever) buyurdu. Çirkin, iğrenç olmamak için, yapılan temizliğe, güzelliğe, cemâl sahibi olmak denir. İhtiyaç eşyasını, hoş ve sevimli görünecek şekilde kullanmak, cemâl olur. Allahü teâlânın her işi güzeldir. Ahlâkı güzel olanları sever.

BUGÜNKÜ SOHBET · 18 KASIM 1995 · KAYIT 10686

İlim sahibi olmanın faydası ve zararı

Kibirli olmanın zararını, tehlikesini iki gündür yazıyoruz. Bugün de bu tehlikeli hastalıktan kurtulma çâreleri üzerinde duralım:

Kibirli olmanın birçok sebebi vardır:

Bunlardan birincisi, ilim sahibi olmaktır. İlim, çok kıymetli bir şeydir. Bunun için, ilim sahibi, kendini üstün ve şerefli sanır. Böyle kimsenin ilmine cehâlet demek daha doğru olur. Gerçek ilim, insana aczini, kusûrunu ve Rabbinin büyüklüğünü, üstünlüğünü bildirir. Yaradanına karşı korkusunu ve mahlûklara karşı alçak gönüllülüğünü arttırır. Kul haklarına dikkat ettirir. Böyle ilmi öğretmek ve öğrenmek farzdır.

İlmin kıymetli, şerefli olması, sâlih, iyi niyete bağlıdır. Bunun için ilmi, câhillikten ve nefsinin kötü isteklerinden kurtulmak için öğrenmek lâzımdır.

Ayrıca ilim, amel etmek ve başkalarına öğretmek ve bunları ihlâs ile yapmak için öğrenilir. Amel ve ihlâs ile olmayan ilim zararlıdır. Hadîs-i şerîfte, (Allah için olmayan ilmin sahibi, Cehennemde ateşler üzerine oturtulacaktır) buyuruldu. Makam, şan-şöhret için, dünyalık ele geçirmek için ilim öğrenmek, ya'nî dîni dünyaya âlet etmek, altın kaşıkla necâset yemeye benzer. Dîni dünya kazancına âlet edenler, din hırsızlarıdır.

Hadîs-i şerîfte, (Bu ümmetin âlimleri iki türlü olacaktır: Birincileri, ilimleri ile insanlara faydalı olacaktır. Onlardan bir karşılık beklemiyeceklerdir. Böyle olan insana denizdeki balıklar ve yeryüzündeki hayvanlar ve havadaki kuşlar duâ edeceklerdir. İlmi başkalarına faydalı olmayan, ilmini dünyalık ele geçirmek için kullananlara kıyâmette Cehennem ateşinden yular vurulacaktır) buyuruldu.

İslâmiyete uyan, ilmini dünyalık menfaatlerine âlet etmiyen âlim, etrafına ışık saçan ışık kaynağı gibidir.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: (Kıyâmet günü bir din adamı getirilip Cehenneme atılır. Cehennemdeki tanıdıkları, sen dünyada Allahın emirlerini bildirirdin. Niçin bu azâba düştün derler. Evet, günâhtır yapmayın derdim, kendim yapardım. Yapınız dediklerimi de yapmazdım. Bunun için, cezâsını çekiyorum der.)

Emânetçinin kendisine bırakılan malları muhâfaza etmekte emîn olması lâzım geldiği gibi, din âliminin de, islâm bilgilerini bozulmaktan muhâfaza etmekte emîn olması lâzımdır. Resûlullah efendimiz, (Âlimlerin kötüsü, insanların en kötüsüdür) buyurdu. Çünkü âlimler, bilerek günâh işlemektedir.

Kötü din adamı, kanalizasyona benzer. Görünüşte, sağlam, san'at eseridir. İçi ise, pislik doludur. Hadîs-i şerîfte, (Kıyâmet günü azâbların en şiddetlisi, ilmi kendisine fâideli olmıyan din adamınadır) buyuruldu. Başka bir hadîs-i şerîfte, (Cehennemde azâb çekenlerden ba'zıları, kötü kokular yayar. Bu koku diğerlerine ateşten daha fazla azâb verir. Sen ne günâh işledin ki, böyle pis koku çıkarıyorsun denildikte, ben din adamı idim. Bildiklerimi yapmazdım der) buyuruldu.

Ebûdderdâ hazretleri, İlmi ile âmil olmıyan din adamına âlim denilmez, buyurdu. İblîs, bütün dinleri biliyordu. Fakat ilmi ile amel etmedi. Çölde kalan kimsenin yanında çeşitli silâhlar bulunsa, bunları kullanmasını iyi bilse ve çok cesûr olsa, kendisine hücûm eden arslana karşı kullanmadıkça, bu silâhların fâidesi olur mu?

Elbette olmaz. Bunun gibi, din bilgilerinden yüzbin mes'ele öğrense, bunları kullanmadıkça, fâidelerini görmez. Hasta olan kimsede, derdinin en fâideli ilâcı

bulunsa, kullanmadıkça, fâidesini görmez.

BUGÜNKÜ SOHBET · 19 KASIM 1995 · KAYIT 10687

Nereden geldik, nereye gidiyoruz?

İnsanın kibirlenmesinin, gururlanmasının, birinci sebebi, ilim sahibi olması sonra da, yaptığı ibâdetleridir. Hâlbuki, İbâdetin kıymetli, makbûl olmasının şartları vardır. Eğer bu şartlar yoksa, yapılan ibâdetin bir kıymeti yoktur. Bunun için, kimse ibâdetine güvenmemelidir. Çok ibâdet yaptığı için kibirlenmemelidir. İbâdetin kabûl olması için, niyetin hâlis olması, ya'nî yalnız Allahü teâlânın rızâsı için yapılması lâzımdır. Bu ihlâsı elde etmek kolay değildir. Nefsi temizlemek takvâ ile olur. Takvâ, harâmlardan sakınmak demektir. Nefsi temizlenmeyen kimsenin, ibâdetlerini ihlâs ile yapması çok güçtür.

Babaları ile, dedeleri ile övünmek de kibirli olmaya sebeptir. Böyle kibirlenmek, câhillik ve ahmaklıktır. Kabil, Âdem aleyhisselâmın oğlu idi. Ken'an, ya'nî Yâm da, Nûh aleyhisselâmın oğlu idi. Babalarının Peygamber olması, bunları küfrden kurtarmadı. İnsanın övündüğü dedeleri, bir avuç toprak oldu. Toprak ile övünmek akla uygun olur mu? Onların sâlih olmaları ile övünmemeli onlar gibi sâlih olmağa, onların yolunda bulunmağa çalışmalıdır.

Kadınların çoğu, güzellikleri ile övünürler. Hâlbuki güzellik, insanda kalıcı değildir, çabuk gider. İnsana mülk olmaz. Emânet olan şeyle kibirlenmek, ahmaklıktır. Dış güzellik, kalbin güzelliği ile, ya'nî iyi huyla birlikte olunca kıymetlidir.

Genç ve kuvvetli olmakla tekebbür etmek, kibirlenmek de, câhilliktir. Hayvanların mekanik ve his organlarındaki kuvvetleri, insanlardan katkat fazladır. Hep kuvvetli kalacağını, hastalığa, tehlikeye, kazâya yakalanmıyacağını kim iddia edebilir?

Mal ile, evlâd ile, makam ile ve rütbe ile kibirlenmek, insana hiç yakışmaz. Çünkü bunlar, kendinde bulunan üstünlükler değildir. Gelip geçen, kendinde kalmıyan, insandan çabuk ayrılan şeylerdir. Bunlar ahlâksızlarda, kötü kimselerde de bulunur. Hem de onlarda daha çoktur.

Çok kimse, kibirli olduğunun farkında değildir. Bunun için, kibrin alâmetlerini, sebeplerini bilmek lâzımdır. Bunlar bilinmezse, bu kötü huydan kurtulmak mümkün olmaz.

Üzerinde hakkı bulunanları, ya'nî tanıdıklarını ziyâret etmemek de kibir alâmetidir. Kendinden aşağı olanları ziyâret etmek tevâzû alâmetidir.

Fakîrlerin da'vetine gitmeyip, zenginlerin da'vetine gitmek de kibirlenmektir. Doğru sözü kabûl etmeyip münâkaşa etmek, kusûrunu, kabahatini bildirenlere teşekkür etmemek, kibir olur.

Tevâzû sahibi olabilmek için, insanın dünyaya nereden geldiğini, nereye gideceğini düşünmesi lâzımdır. Hiç yok idi. Önce bir şey yapamıyan, hareket edemiyen bebek oldu. Şimdi de, her an hasta olmak, ölmek korkusundadır. Nihâyet ölecek, çürüyecek ve toprak olacaktır. Hayvanlara, böceklere yem olacaktır. Ölecek, leş olacak, böceklere yem olacak, kabir azâbı çekecek, sonra diriltilip kıyâmet sıkıntılarını çekecektir.

Cehennemde sonsuz yanmak korkusu içinde yaşıyan kimseye kibirlenmek mi yakışır, tevâzû mu? İnsanların yaratıcısı, yetiştiricisi, her an tehlikelerden koruyucusu olan ve kıyâmette hesâba çekecek, sonsuz azâb yapacak olan, sonsuz kuvvet, kudret sâhibi, benzeri, ortağı olmayan tek hâkim ve kâdir olan Allahü teâlâ, (Kibirlenenleri sevmem, tevâzû edenleri severim) buyuruyor. Âciz, elinden hiçbir şey gelmiyen zavallı insana, bunlardan hangisini yapmak yakışır? Aklı başında olan, kendini ve Rabbini tanıyan kimse, hiç kibirlenebilir mi?

BUGÜNKÜ SOHBET · 20 KASIM 1995 · KAYIT 10688

Tevâzunun aşırısı harâmdır

Tevâzunun, alçak gönüllülüğün aşırı olması da kötü huylardandır. Dinimiz bunu yasak etmiştir. Buna "Tezellül" ya'nî bayağılık, kendini aşağı tutmak denir. Bu harâmdır. Başka harâmlarda olduğu gibi, bu da zarûret ile câiz olur. Dînini, canını, malını, ırzını korumak, zâlimden kurtulmak, zarûrettir.

Bir âlimin yanına câhil biri geldiği zaman, âlimin ayağa kalkıp, yerine bunu oturtması ve gideceği zaman kapıya kadar yanında yürümesi ve ayakkabılarını

çevirmesi, önüne koyması bu kötü huya örnektir.

Yalnız ayağa kalkıp otursaydı, ona yer gösterseydi ve işini, hâlini ve niçin geldiğini sorsaydı ve suâllerine güler yüzle cevap verseydi ve da'vetini kabûl etseydi ve sıkıntısını giderecek şey yapsaydı, tevâzu göstermiş olurdu. Bir müslümanın işini görmek, sıkıntısını gidermek, tevâzu olur, çok sevâbdır. Hadîs-i şerîfte, (Din kardeşini sıkıntıdan kurtarana [nâfile] hac ve umre sevâbı verilir) buyuruldu.

Nafakası, ya'nî bir günlük yiyeceği, içeceği olan kimsenin dilenmesi, tezellül, aşağılık olur, harâmdır. Fazla hediye almak için, az bir şeyi hediye vermek de, aşağılık olur. Böyle hediye vermek âyet-i kerîme ile yasak edilmiştir. Alınan hediyenin karşılığını, bundan fazla vermek efdaldir. Fakat fazla karşılık için hediye vermek câiz değildir.

Da'vet olunmadan ziyâfete gitmek de câiz değildir. Düğün da'vetinde, harâm şeyler yoksa, bu da'vete gitmek vâcib, başka da'vetlere gitmek sünnettir. Bir menfaate kavuşmak düşüncesiyle, devlet adamları ile, zenginlerle arkadaşlık yapmak aşağılık olur.

Böyle kimselerle karşılaşınca ve bunlara selâm verirken eğilmek, normalin üzerinde saygı göstermek aşağılıktır. Büyük günâhtır.

Müslüman, (Veren el, alan elden üstündür) hadîs-i şerîfi gereğince, çalışır, kendisinin ve çoluk çocuğunun nafakasını temin eder, onları başkasına muhtaç etmez.

Her san'atı ve ticâreti yapmak, maaş, ücret karşılığında faydalı işleri yapmak, meselâ çobanlık, bahçıvanlık yapmak, inşaatta ve hafriyatta çalışmak ve sırtında yük taşımak aşağılık değildir.

Peygamberler ve Velîler bunları yapmışlardır. Kendinin ve çoluk çocuğunun nafakasını temîn için çalışmak farzdır. Başkalarına yardım için her türlü kazanç yolunda çalışarak daha fazla kazanmak mubâhtır.

İdrîs aleyhisselâm terzilik yapardı. Dâvüd aleyhisselâm demircilik yapardı. İbrâhîm aleyhisselâm ziraat ve kumaş ticâreti yapardı. İlk olarak kumaş dokuyan Âdem aleyhisselâmdır. Din düşmanları, ilk insanların ot ile yaprak ile örtündüklerini, mağarada yaşadıklarını yazıyorlar. Bu yazılarının hiçbir vesîkası yoktur. Yalandır.

Îsâ aleyhisselâm kunduracılık yapardı. Nuh aleyhisselâm marangozluk, Sâlih aleyhisselâm çantacılık yapardı. Peygamberlerin çoğu çobanlık yapmıştır. Hadîs-i şerîfte, (Evinin ihtiyaçlarını alıp getirmek kibirsizlik alâmetidir) buyuruldu.

Resûlullah mal satmış ve satın almıştır. Satın alması daha çok olmuştur. Ücret ile çalışmış ve çalıştırmıştır. Ortaklık yapmıştır. Başkasına vekîl olmuş ve vekîl yapmıştır. Hediye vermiş ve almıştır. Ödünç ve âriyyet mal almıştır. Vakıf yapmıştır.

Dünya işi için kimseye kızmamış, incitecek şey kimseye söylememiştir. Latîfe yapmış ve söylemiş, latîfeleri hep hak üzere ve faydalı olmuştur.

Bunları yapmaktan çekinmek, utanmak, kibir olur. Çok kimseler burada yanılırlar. Tevâzu ile tezellülü, aşağılığı birbiri ile karıştırırlar. Nefs, burada çok kimseleri aldatır. Bunları birbirinden iyi ayırmalıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 21 KASIM 1995 · KAYIT 10689

Yaptığını kendinden bilmek

Bir müslümanın, yaptığı ibâdetleri, iyilikleri beğenerek, bunlarla övünmesi, dinimizin yasakladığı kötü huylardandır. Buna ucb denir. Bunların Allahü teâlâdan gelen ni'metler olduğunu düşünerek, sevinmek kötü huy olmaz. Bunların Allahü teâlâdan gelen ni'metler olduğunu düşünmiyerek kendi yaptığını, kazandığını sanarak sevinmek, kendini beğenmek, yaptığını kendinden bilmek kötüdür.

İnsan, ni'mete kendi eliyle, kendi çalışmasıyla kavuşmadığını, Allahü teâlânın lutfu ve ihsânı olduğunu düşünmelidir. Böyle düşünmek, ucb tehlikesi olduğu zaman farz olur. Diğer zamanlarda ise müstehabdır.

İnsanı, yaptıklarını beğenmeye, övünmeye sürükleyen sebeplerin başında cehâlet ve gaflet gelmektedir. Bu kötü huydan kurtulmak için, her şeyin Allahü teâlânın dilemesi ile ve yaratması ile meydana geldiğini ve akıl, ilim, ibâdet etmek, mal ve makam gibi kıymetli ni'metlerin, Allahü teâlânın lutfu ve ihsânı olduklarını düşünmek lâzımdır.

Ni'met, insana faydalı olan, tatlı gelen şey demektir. Bütün ni'metleri gönderen Allahü teâlâdır. O'ndan başka yaratıcı ve gönderici yoktur.

Eshâb-ı kirâmdan ba'zıları, Huneyn gazâsında, askerin çokluğunu görerek, artık biz hiç mağlûb olmayız dedi. Bu sözler, Resûlullah efendimizin mübârek kulağına gelince, üzüldü. Bunun için, harbin başlangıcında Cenâb-ı Hakkın yardımı gelmeyip, mağlûbiyyet başladı. Sonra, Cenâb-ı Hak merhamet ederek, zafer nasîb eyledi.

Dâvüd aleyhisselâm, duâ ederken, - Yâ Rabbî! Evlâtlarımdan birkaçının namaz kılmadığı hiçbir gece yoktur ve oruç tutmadığı hiçbir gün geçmemiştir, demişti.

Buna karşılık Allahü teâlâ, - Ben dilemeseydim, kuvvet ve imkân vermeseydim, bunların hiçbiri yapılamazdı buyurdu.

Dâvüd aleyhisselâmın bu sözü gayret-i ilâhiyyeye dokundu, târîh kitaplarında yazılı olan sıkıntıların başına gelmesine sebep oldu. Allahü teâlânın ni'metlerine şükür etmek de, büyük bir ni'mettir.

İnsan yaptığı şeyleri beğenmeye başlayınca, kibir hasıl olur. Günâhları unutmaya sebep olur. Günâh kalbi karartır. Günâhlarını düşünen kimse, ibâdetlerini büyük görmez. İbâdet yapmanın da, Allahü teâlânın lutfu, ihsânı olduğunu düşünür. Kendini, yaptıklarını beğenen, Allahü teâlânın azâbını da unutur. Başkalarından istifâde etmekten mahrûm kalır. Kimse ile istişâre etmez, danışmaz. İnsanın, yaptıklarını beğenmesinin, felâketine sebep olacağı hadîs-i şerîfte bildirilmiştir.

Kendini beğenmiş, ucb sahibi kimse, ilmi ile, ameli ile mağrûr olur. Egoist olur. Tevbe etmesi güç olur. Günâh işliyenlerin iniltileri, Allahü teâlâya, tesbîh çekenlerin övünmesinden iyi gelir.

Kendini beğenmenin en kötüsü, hatâlarını, nefsinin kötü isteklerini beğenmektir. Kişi o hâle gelir ki, artık hatâlarını, yanlışlarını da beğenmeye, onları savunmaya, mazeret bulmaya çalışır. Nasîhat kabûl etmez. Başkalarını câhil sanır. Hâlbuki, esas câhil kendisidir. Bid'at sahipleri, mezhebsizler böyledirler. Bozuk, sapık i'tikâdlarını ve amellerini, doğru ve iyi bilip, bunlara sarılmışlardır. Böyle kötü huyun tedâvisi çok güçtür.

Her türlü ma'nevî hastalığın tedâvisini, ilâçlarını bildiren Ehl-i sünnet âlimleri, bu kötü hastalığın da tedâvisini, çâresini bildirmişlerdir. Fakat bu hastalar,

hastalıklarını bilmedikleri, kendilerini sağlıklı sandıkları için, bu tabîblerin nasîhatlerini, ilimlerini kabûl etmezler, felâkette kalırlar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 22 KASIM 1995 · KAYIT 10690

Yarın Regâib kandilidir

Receb-i şerîfin ilk cum'a gecesine Regâib Gecesi denir. Çünkü Allahü teâlâ, bu gecede mü'min kullarına ragîbetler ya'nî ihsânlar, ikrâmlar yapar. O gece yapılan duâ reddolmaz ve namaz, oruç, sadaka gibi ibâdetlere kat kat sevâb verilir. O geceye hürmet edenleri affeder.

Regâib kandilinin, Resûlullah efendimizin babası hazret-i Abdullahın evlendiği gece ile hiçbir ilgisi yoktur. Memleketimizde ve birçok islâm memleketlerinde, bir asırdan beri, Abdüllah'ın evlendiği geceye, Regâib kandili ismini veriyorlar. Regâib gecesine böyle ma'nâ vermek doğru değildir.

Böyle söylemek, Resûlullah efendimizin dokuz aydan önce dünyayı teşrîf etmiş olduğunu bildirmek olur ki, bu da, noksanlık ve kusûrdur. Her bakımdan, her insanın üstünde ve her bakımdan kusûrsuz olduğu gibi, Amine validemizi nûrlandırdığı zaman da, noksan ve kusûrlu değildi. Bu zamanın noksan olması, tıp ilminde ayıp ve kusûr sayılmaktadır.

Receb ayı, kıymetli aylardan olduğu için her gecesi kıymetlidir. Her cum'a gecesi de kıymetlidir. Bu iki kıymetli gece bir araya gelince, daha kıymetli olmaktadır. Regâib Gecesi'nin kıymeti, çeşitli hadîs-i şerîfler ile bildirilmiştir.

Peygamber efendimiz, receb ayındaki ibâdetlerin fazîletini anlatıyordu. Yaşlı bir zât:

- Yâ Resûlallah, receb ayının tamamını oruçlu olarak geçirmeye gücüm yetmez, deyince Peygamber efendimiz; - Sen, receb ayının birinci, onbeşinci ve sonuncu günleri oruç tut! Hepsini tutmuş sevâbına kavuşursun. Çünkü sevâblar on misli ile yazılır. Fakat, receb-i şerîfin ilk cum'a gecesinden (Regâib gecesinden) gâfil olma! buyurdu.

Mübârek geceler, İslâm dininin kıymet verdiği gecelerdir. Allahü teâlâ kullarına çok acıdığı için ba'zı gecelere, ba'zı günlere kıymet vermiş, bu gecelerdeki,

günlerdeki duâ ve tevbeleri kabûl edeceğini bildirmiştir.

Kıymetli geceye kendinden sonra gelen günün ismi verilir. Önceki günü öğle namazı vaktinden, o gecenin fecrine kadar olan zamandır.

Yalnız, Arefe ve üç kurban günlerinin geceleri böyle değildir. Bu dört gece, bu günleri takip eden gecelerdir.

Müslümanların on mübârek gecesi vardır. Bu geceleri ihya eteli, ya'nî kazâ namazı kılmalı, Kur'ân-ı kerîm okumalı, duâ ve tevbe etmeli, sadaka vermeli, müslümanları sevindirmeli, bunların sevâblarını ölmüşlere de hediye etmelidir. Bu gecelere saygı göstermelidir. Saygı göstermek, günâh işlememekle olur.

Bir an evvel kazâ borçlarından kurtulmak için çalışmalıdır. Kazâ borcu olanın, nâfile ibâdetlerle meşgul olması uygun değildir. Nâfile ibâdetlerin sevâbına kavuşabilmek için, farzları yapmak ve farz borçlarını bitirmek, harâmdan sakınmak lâzımdır.

Mübârek günlerde ve aylarda yapılan duâlar kabûl edildiği gibi, bu aylarda yapılan bedduâlar da reddolunmaz. Bunun için, büyükleri, bilhassa ana-babayı üzmemeli, onların bedduâsını almamalıdır. Bu geceyi fırsat bilip, büyüklerimizi ziyâret etmeli, onların gönüllerini ve hayır duâlarını almalıdır. Yarın oruç tutmalıdır.

Yakınları uzakta olanlar telefonla arayıp kandillerini tebrik etmelidir. Bütün müslümanlar, mübârek günlerde, gecelerde birbirlerini arayıp tebrikleşmelidir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 23 KASIM 1995 · KAYIT 10691

Mübârek Üç Aylar

Yarın mübârek üç ayların ilki olan Receb ayının biridir. Receb, "Tercîb" kelimesinden gelmektedir. Bu da ta'zîm ve hürmet ma'nâsına gelmektedir.

Allahü teâlâ, bu ayda oruç tutanların, bu aya saygı gösterenlerin günâhlarını affeder, çok sevâb ve üstün dereceler ihsân eder.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Receb-i şerîfte bir kimsenin tuttuğu bir orucun sevâbı, o kimsenin otuz sene nâfile oruç tutmasına eşittir.)

(Bir kimse, Allahü teâlânın ay'ı olan Receb ayında, bir mü'min kardeşini gam ve üzüntüden kurtarırsa, Allahü teâlâ, ona Firdevs'te gözünün görebildiği kadar büyük bir köşk ihsân eder. Uyanınız, kendinize geliniz ve Receb ayına hürmet ve ikrâm ediniz ki, Allahü teâlâ da size, ikrâm ve ihsân etsin.)

(Cennette bir nehir vardır. Ona Receb denir. Sütten beyaz, baldan tatlıdır. Receb ayında birgün oruç tutana Allahü teâlâ Kıyâmet günü o nehirden su verir.)

Ömer bin Abdülaziz hazretleri buyurdu ki:

Senede dört geceye dikkat edip, ibâdetle geçirmek lâzımdır. Allahü teâlâ o gecelerde rahmetini saçar. Bu geceler, Recebin ilk cum'a gecesi, Şa'banın onbeşinci gecesi, Ramazanın yirmi yedinci gecesi ve Ramazan bayramı gecesidir.

Receb ayında yapılan iyilikler, tutulan oruçlar, günâhları temizler. Zîrâ Receb-i şerîfin isimlerinden birisi de Şehrü'l mutahhardır. Günâhlardan temizlenilmesi ve yüksek derecelere kavuşulması sebebi ile bu isim verilmiştir.

Receb, tevbe, hürmet ve ibâdet ayıdır. Şa'ban, muhabbet ve hizmet ayıdır. Ramazan ise, yakınlık ve ni'met ayıdır.

Zünnûn-i Mısrî hazretleri buyurdu ki:

- Receb tohum ekme, Şa'ban sulama, Ramazan ise, hasat ayıdır. Ya'nî ekip suladığını, biçip toplayacak bir aydır. Herkes ektiğini biçer. Amelinin, ibâdetinin karşılığını alır. Tohum ekmeyen, hasat mevsimi gelince pişman olur.

Receb ayının magfirete, Şa'ban ayının şefâ'ate ve Ramazan ayının da sevâbların kat kat verilmesine mahsûs olduğu bildirilmiştir.

Bu aylara hürmet etmek, günâhlardan uzaklaşmakla ve ibâdetleri yapmakla olur.

Hürmet edip, saygı gösteren, kat kat karşılığını görecektir. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Receb, Allahü teâlânın ayıdır. Receb ayına ikrâm edene, saygı gösterene, Allahü teâlâ dünyada ve âhırette ikrâm eder.)

Bâzı âlimler de şöyle buyurdu:

"Yıl ağaç gibidir. Receb ayı, ağacın yapraklı olduğu, Şa'ban meyveli, Ramazan ise, meyvesinin toplanacağı zaman gibidir. Receb, Allahü teâlâdan mağfiret, Şa'ban

şefâ'at, Ramazan sevâbların kat kat olduğu aydır." Peygamber efendimiz, Receb ayı gelince; "Yâ Rabbî, bize Receb ve Şa'bânı mübârek eyle ve bizi Ramazana eriştir" diye duâ ederdi.

Hazret-i Ali yılda dört geceyi tamamen ibâdetle geçirirdi.

Bu geceler, Receb-i şerîfin ilk gecesi, Ramazan bayramı ve Kurban bayramı geceleri ve Şa'bân-ı şerîfin onbeşinci gecesidir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 24 KASIM 1995 · KAYIT 10692

Receb ayına hürmetin karşılığı

Bugün, ibâdetlere sevâbların kat kat verildiği, üç aylardan Receb ayının birinci günüdür.

Bir defasında, Peygamber efendimiz, Receb ayında tutulacak oruçların fazîletini anlatıyordu. Orada bulunanlardan, pîr-i fânî bir zât ayağa kalkıp:

- Yâ Resûlallah, ben Receb ayının hepsini oruçlu geçiremem, dediğinde; Peygamber efendimiz buyurdu ki:

- Sen Receb ayının birinci, onbeşinci ve sonuncu günleri oruç tut, hepsini tutmuş sevâbına kavuşursun. Çünkü sevâblar on misli yazılır. Fakat sen Receb-i şerîfin ilk cum'a gecesinden gâfil olma ki, melekler o geceye Regâib gecesi demişlerdir. Zîrâ o gece, gecenin üçte biri geçtikten sonra göklerde ve yerde bir melek kalmaz, hepsi Kâ'be-i muazzama etrafında toplanırlar. Allahü teâlâ onlara hitâben:

- Ey meleklerim, dilediğinizi benden isteyiniz, buyurur. Onlar:

- Yâ Rabbî, istediğimiz, Receb ayında oruç tutanları mağfiret etmendir, deyip isteklerini arzederler. Allahü teâlâ:

- Ben, Receb ayında oruç tutanları mağfiret ettim, buyurur.

Yine Peygamber efendimiz buyurdu ki:

- Receb ayında bir gün, bir gece vardır ki, bir kimse o gün oruç tutsa, gecesinde namaz kılsa, ibâdete devam eylese, bir senenin bütün günlerini oruç tutmuş, bütün gecelerini ibâdetle geçirmiş sevâbı verilir. O gün Recebin yirmiyedinci günüdür.

Ba'zıları Regâib, Berât ve Kadir gecesinde nâfile namazları cemâ'atle kılmaktadırlar. Hâlbuki, nâfile namazları cemâ'atle kılmak mekrûhtur. Ayrıca Regâib namazı diye bir namaz kılınmaktadır. Regâib namazı, Recebin ilk cum'a gecesi kılınan nâfile namazdır. Hicretten dörtyüz seksen sene sonra ortaya çıkmıştır. Birçok âlimler bunun, çirkin bid'at olduğunu yazıyor. Çok kimsenin kılmasına aldanmamalı, sünnet sanmamalıdır.

Receb ayı, Âdem aleyhisselâmdan beri kıymetli idi. Bu ayda muhârebe etmek günâh idi. Her ümmet, bu aya saygı gösterirdi.

Îsâ aleyhisselâm zamanında bir genç, güzel bir kıza tutulmuştu. Ona kavuşmak için çırpınıyordu. Nice zaman sonra söz aldı. Bir akşam, bir yerde buluştular.

Genç, pek sevinçli idi. Aylardır bu zamanı bekliyordu. Genç ansızın, pencereden hilâli, yeni ayı gördü. Kıza:

- Bu hangi aydır, dedi. Kız da:

- Receb ayı, diye cevap verdi.

Genç birden toparlandı. Kız bu âni değişikliğe çok şaşırdı:

- Ne oluyorsun, ne oldu sana birden, diye sordu.

Genç, şöyle cevap verdi:

- Babalarımdan işittim. Receb ayında günâh işlenmez. Bu aya saygı gösterilir, deyip, özür diledi ve evine gitti.

Allahü teâlâ, Îsâ aleyhisselâma vahy gönderip, olanları bildirdi. "Bu genci ziyâret et! Selâmımı söyle!" buyurdu.

Genç, Receb ayına gösterdiği bu saygı için, büyük bir peygamberin kendine gönderildiğine sevinerek îmân etti. İyi bir mü'min oldu. Receb ayına gösterdiği bu saygı sebebi ile, îmân şerefine kavuştu.

Bu mübârek zamanlarda va'dedilen sevâblara kavuşabilmek için, her şeyden önce i'tikadı düzeltmelidir. İlmihâl bilgilerini, ibâdetleri, harâmı ve helâli öğrenmeli ve yaşayışı bunlara uygun hâle getirmelidir. Çok tevbe ve istiğfar etmeli, kazâya kalmış oruç ve namazları, bu günleri vesîle ederek hemen kazâ etmeye başlamalıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 25 KASIM 1995 · KAYIT 10693

"İyilikleri yok eden huy!"

Kıskançlık, çekememezlik, dinimizin yasak ettiği kötü huylardandır. Buna hased etmek denir. Bu, Allahü teâlânın ihsân ettiği ni'metin, ondan çıkmasını istemektir. İlmini, mal makam ele geçirmek, günâh işlemek için kullanan din adamından, ilmin gitmesini istemek günâh olmaz. Malını harâmda, zulümde, islâmiyyeti yıkmakta, bid'atları ve günâhları yaymakta kullananın malının yok olmasını istemek de, hased olmaz, din gayreti olur.

Bir kimsenin kalbinde bu kötü huy bulunur, kendisi buna üzülür, bunu istemezse, bu günâh olmaz. Kalbde bulunan kötü düşünce, günâh sayılmaz. Bu düşüncenin kalbe gelmesi insanın elinde değildir. Kalbinde hased bulunmasından üzülmezse veya arzûsu ile kıskanırsa, günâh olur, harâm olur.

Kıskançlığını, sözleri ile, hareketleri ile belli ederse, günâhı daha çok olur. Hadîs-i şerîfte, (İnsan, üç şeyden kurtulamaz: Sû-i zan, uğursuzluğa inanma ve hased. Sû-i zan edince, buna uygun harekette bulunmayınız. Uğursuz zan ettiğiniz şeyi, Allaha tevekkül ederek yapınız. Hased ettiğiniz kimseyi hiç incitmeyiniz!) buyuruldu.

İnsan bir kimsede bulunan ni'metin ondan gitmesini istemeyip, kendisinde de bulunmasını isterse, hased, kıskançlık olmaz. Buna imrenmek denir. İmrenmek, güzel bir huydur. İslâmiyyetin ahkâmına, ya'nî farzları yapmaya ve harâmlardan sakınmaya ri'âyet eden, gözeten sâlih kimseye imrenmek iyidir.

Bir hadîs-i kudsîde Allahü teâlâ, (Seni kendim için yarattım. Başka şeylerle oyalanma! Rızkına kefîlim, kendini üzme!) buyurmuştur.

Kulun vazîfesi, dilediğini yapmak değildir. O'na kulluk etmektir. O'nun emirlerine ve yasaklarına uymaktır. Her dilediğini yapmak, Allahü teâlâya mahsûstur. Yalnız O'nun hakkıdır. Kulun kendi dilediğini yapması, günâh işlemesi, Allahü teâlânın hakkına ortak olmak olur.

Mü'minin, günâh işlerken utanması, sıkılması lâzımdır. Bu da, günâh işlerken heyecanlanması, kalbinin çarpıntısı, sıkılması ile belli olur. Mü'minin kalbi, Allahü teâlânın evidir ve güzel huyların yeridir.

Kalbinde kötü, çirkin düşüncelere yer vermek, çirkinleri güzellere ortak etmek olur. Kalbin buna râzı olmaması, çırpınarak mâni' olması lâzımdır. İnsanların Allahü teâlâdan utanıp, hayâ edip, harâm işlememeleri gerekir.

Hased, temiz olan kalbi kirletir, ibâdetlerin sevâbını giderir. Hadîs-i şerîfte, (Hased etmekten sakınınız. Biliniz ki, ateş odunu yok ettiği gibi, hased de hasenâtı yok eder!) buyuruldu. Hased eden, onu gıybet eder, çekiştirir. Onun malına, canına saldırır. Kıyâmet günü, bu zulümlerinin karşılığı olarak, hasenâtı, sevâbları alınarak ona verilir.

Hased edilendeki ni'metleri görünce hased edenin, dünyası azâb içinde geçer. Uykuları kaçar. Hayır, hasenât işliyenlere, on kat sevâb verilir. Hased bunların dokuzunu yok eder, birisi kalır.

Günâh olduğuna inanmıyarak veya islâmiyyete önem vermiyerek harâm işlemek ve küfre sebep olan işleri yapmak, sevâbların hepsini yok eder. Çünkü, böyle yapanlar dinden çıkarlar.

BUGÜNKÜ SOHBET · 26 KASIM 1995 · KAYIT 10694

Boş yere üzülmek!

Hased etmenin, hasedçiye hiçbir faydası yoktur. Aksine dünyada ve âhırette çok zararı vardır. Hased edenin ömrü üzüntü ile geçer. Hased ettiği, kıskandığı kimsede ni'metlerin azalmadığını, hattâ arttığını görerek, sinirleri bozulur.

Kıskançlıktan kurtulmak için, hased ettiği kimseye hediye göndermeli, işlerinde ona yardımcı olmalı, onu övmelidir. Ona karşı tevâzu göstermelidir. Onun ni'metinin artmasına duâ etmelidir. Birine hased edilince, hased olunanın, dünyada ve âhırette, bundan hiç zararı olmaz. Hattâ faydası olur. Hased edenin sevâbları, ona verilir.

Hased etmek, Allahü teâlânın takdîrini değiştirmez. Hased eden, boşuna üzülmüş, yorulmuş olur. Kazandığı günâhlar da, cabası olur. Büyüklerden biri, oğluna nasîhat olarak, "Hasedden çok sakın! Hasedin zararları sende, düşmanınınkinden daha önce ve daha çok hâsıl olur" buyurdu.

Süfyân-ı Sevrî hazretleri, hased etmeyenin zihni açık olur, demiştir. Hiçbir hasedçi murâdına kavuşmamıştır. Kimseden hurmet görmemiştir. Hased, sinirleri bozar. Ömrünün azalmasına sebep olur.

Esma'î hazretleri buyurdu ki: Bir köylüye rastladım. Yüzyirmi yaşında idi. Çok yaşamasının sırrını sordum. "Çünkü, hiç hased etmedim" dedi.

Ebülleys-i Semerkandî hazretleri buyurdu ki, "Üç kimsenin duâsı kabûl olmaz: Harâm yiyenin, gıybet edenin, hased edenin." Diğer bir hadîs-i şerîfte, (Müslümanlar hayırlı olur. Hased edince hayır kalmaz) buyuruldu. Başka bir hadîs-i şerîfte ise, (Hased, nemîme ve kehânet sahipleri benden değildir) buyuruldu. Nemîme, fitne çıkarmak için, ara açmak için, insanlar arasında söz taşımaktır. Bilinmiyen şeyleri haber veren falcılara (Kâhin) denir. Kâhine inanmamalıdır.

Bu hadîs-i şerîften, hased edenin şefâ'atten mahrûm kalacağı anlaşılmaktadır. Ya'nî şefâ'at istemeğe hakkı olmayacaktır.

Hadîs-i şerîfte, (Altı kimse, altı şeyden hesâba çekilip, mahşer yerinde azâb gördükten sonra, Cehenneme gireceklerdir: Devlet reîsleri zulümden, arablar kavmiyyet gayretinden, köy muhtarları kibirden, tüccâr hıyânetten, köylüler cehâletten, âlimler hasedden) buyuruldu.

Ticâret ile meşgûl olanın, alış-veriş bilgisini öğrenip harâmlardan kurtulmanın çârelerini bilmesi lâzımdır.

Fahreddîn-i Râzî hazretleri buyurdu ki: (Hased on kısımdır. Bunların dokuzu din adamlarında bulunur. Dünya sıkıntıları on çeşittir. Bunların dokuzu sâlihlerde bulunur. Şehvet on kısımdır. Dokuzu kadınlarda, biri erkeklerdedir.)

Resûlullah efendimiz dünyaya teşrîf etmeden evvel Yahûdîler, harb edecekleri zaman, "Yâ Rabbî! Göndereceğini va'd ettiğin ve en çok sevdiğini bildirdiğin, o şerefli Peygamber hurmetine" diyerek duâ ederlerdi.

Duâları kabûl olup, Allahü teâlâ kendilerine yardım ederdi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", insanları müslüman olmağa da'vet edince, kendisinin va'd edilen Peygamber olduğunu anladılar. Fakat hased ederek, kıskanarak inkâr ettiler. Hasedleri, kendilerinin ve gelecek olan nesillerinin ebedî olarak felâkete, azâblara sürüklenmelerine sebep oldu.

Allahü teâlâ, şeytânın şerrinden korunmamızı emrettiği gibi, hased edenin şerrinden de, sakınmamızı emretti.

BUGÜNKÜ SOHBET · 27 KASIM 1995 · KAYIT 10695

"Dînin temeli nasîhattır!"

Nasîhat etmek, her müslümanın vazîfesidir. Nasîhat etmek demek, Allahü teâlânın var olduğunu, bir olduğunu, bütün kemâl ve güzel sıfatlarının O'nda bulunduğunu, O'na lâyık olmıyan sıfatların, ayıpların, kusûrların O'nda bulunmadığını, hâlis niyyet ile O'na ibâdet etmek lâzım olduğunu, bütün gücüyle O'nun rızâsını almaya çalışılmasını, O'na isyân edilmemesini, O'nun dostlarına muhabbet, düşmanlarına muhâlefet edilmesini, O'na itâ'at edenleri sevmeyi ve isyân edenleri sevmemeyi, ni'metlerini saymayı ve bunlara şükür etmeyi, bütün mahlûklarına şefkat ve merhamet etmeyi, O'nda bulunmıyan sıfatları O'na söylememeyi bildirmek, Allahü teâlâ için nasîhat etmek olur.

Kur'ân-ı kerîmde bildirilenlere inanmayı, emir edile nleri yapmayı, kendi aklı ile, görüşü ile uydurma tercümeler yapmamayı, Onu çok ve doğru olarak okumayı, Ona abdestsiz el sürmek câiz olmadığını insanlara bildirmek, Kur'ân-ı kerîm için nasîhat etmek olur.

Muhammed aleyhisselâmın bildirdiklerinin hepsine inanmak lâzım olduğunu, Ona ve ismine hurmet etmeyi, Onun sünnetlerini yapmayı ve yaymayı, Onun güzel ahlâkı ile huylanmayı, Âlini ve Eshâbını ve ümmetini sevmeyi bildirmek, Resûlullah için nasîhat etmek olur.

Yanlış yolda olanlara yardım etmek, onlara doğruyu bildirmek, insanların hakkını gözetmelerini bildirmek, islâmiyete ve insanlara hizmet edenlere yardımcı olmak ve onlar için duâ etmek, dinin yayılmasında mücâdele edenlere mal ile ve duâ ile yardımlarına koşmak, zulüm ve haksızlık yapanlara, tatlılıkla onları doğru yola, adâlete getirmek, onlara yaltakçılık yapmamak, doğru yoldan ayrılmalarına sebep olmamak ve Ehl-i sünnet âlimlerinin fıkh kitaplarına, ilmihâl kitaplarına ve ahlâk kitaplarına uymak lâzım olduğunu bildirmek, hep nasîhat yapmak olur. Faydalı bir işe vesîle olan, o işi yapmış gibi sevâb alır.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Hayra sebep olana, bunu yapanın ecri kadar sevâb verilir.)

(Kendi için istediğini din kardeşi için de istemiyen kimse, îmân etmiş olmaz.)

(Dînin temeli nasîhattır.)

İnsanlara, dünyada ve âhırette faydalı olan şeyleri yapmak ve zararlı olan şeyleri yapmamak lâzım olduğunu ve kimseye eziyet etmemeyi, kalb kırmamayı, bilmediklerini öğretmeyi, kusûrlarını örtmeyi, farzları emretmeyi, harâmlardan nehy etmeyi, bunların hepsini tatlılıkla, acıyarak bildirmeyi, küçüklere merhamet, büyüklere hurmet edilmesini, kendilerine yapılmasını istediklerini başkalarına da yapmalarını, kendilerine yapılmasını istemediklerini başkalarına da yapmamalarını, onlara bedenleri ile, malları ile yardım edilmesini bildirmek de, bütün insanlar için nasîhat etmek olur.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

(Müslümanlara yardım etmiyen, onların iyilikleri ve rahatlar ı için çalışmıyan, onlardan değildir. Gece ve gündüz, Allah için ve Kur'ân-ı kerîm için ve Resûlullah için ve devlet reîsi için ve bütün müslümanlar için nasîhat etmiyen kimse de, bunlardan değildir.)

Herkese tatlı dil, güler yüz göstermek, kimseyi incitmemek, kimsenin malına, ırzına göz dikmemek, hâl ile, yaşayış ile yapılan en te'sîrli, en faydalı nasîhat olur. Bunun içindir ki, "lisân-ı hâl, lisân-ı kalden entakdır" demişlerdir. İslâmın güzel ahlâkına uygun yaşamak, emr-i ma'rûf ve nehy-i münker yapmanın en güzel yoludur. Mühim bir farzı yapmaktır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 28 KASIM 1995 · KAYIT 10696

La'net etmek için gönderilmedim!

Başkasından nefret etmek, kalbinde ona karşı kin, düşmanlık beslemek uygun değildir. Hele bu zaman, kızılacak, düşmanlık yapılacak zaman değildir, acınacak zamandır. Ateşe koşana kızılır mı? Onu ateşten çevirmek için çalışılır.

Uhud gazâsında Resûlullahın mübârek yüzü yaralanıp, mübârek dişi kırılınca, Eshâb-ı kirâm çok üzüldüler:

- Duâ et, Allahü teâlâ, cezâlarını versin, dediler.

Bunun üzerine Peygamber efendimiz, - La'net etmek için gönderilmedim. Hayır duâ etmek için, her mahlûka merhamet etmek için gönderildim, buyurdu.

Düşmanlarını affetti. La'net etmedi. Sonra da onlara şöyle duâ etti: "Yâ Rabbî! Bunlara hidâyet et. Tanımıyorlar, bilmiyorlar!" Hadîs-i şerîfte, (Allahü teâlâ, affedenleri azîz eder. Allah rızâsı için affedeni, Allahü teâlâ yükseltir) buyuruldu.

Kötülük edene de ihsânda bulunmak, insanlığın en yüksek derecesidir. Bu sıfatlar, düşmanı dost yapar. Îsâ aleyhisselâm buyurdu ki: "Kötülük yapana karşı, kötülük yapmayınız. Sağ yanağınıza vurana sol yanağınızı çeviriniz!" İbn-ül Arabî hazretleri buyurdu ki: "Kötülük edene iyilik yapan kimse, ni'metlerin şükrünü yapmış olur. İyilik edene kötülük yapan kimse, küfrân-ı ni'met etmiş olur!" Affetmek, adâletin yüksek derecesidir. Zâlimi affeden, Allahü teâlânın sevgisine kavuşur. Zâlimden hakkı kadar geri almak, adâlet olur. Kâfirlere karşı da adâlet yapılır.

Kişinin gücü yettiği hâlde affetmek, güzel ahlâktır. Resûlullah efendimiz, bir kimsenin zâlime bedduâ ettiğini görünce, (Affeyleseydi, daha iyi olurdu) buyurdu.

Hadîs-i şerîfte, (Üç şey kendisinde bulunan kimse, Cennete dilediği kapıdan girecektir: Kul hakkını ödeyen, her namazdan sonra onbir defa ihlâs sûresini okuyan, kâtilini affederek ölen) buyurulmuştur.

Hazret-i Zülkarneyn için buyuruldu ki: O'na Peygamberlerde bulunan sıfatlardan dördü verilmişti. Bunlar, gücü var iken affederdi. Va'd ettiğini yapardı. Hep doğru söylerdi. Rızkını bir gün evvelden hazırlamazdı.

Düşmanlık, kin tutmak; birçok kötü huya sebep olur.

Kin tutan kimse, iftirâ, yalan ve yalancı şâhidlik ve gıybet ve sır ifşâ etmek ve alay etmek ve haksız olarak incitmek ve hakkını yimek ve ziyâreti kesmek günâhlarına yakalanır. Hadîs-i şerîfte, (Üç şey bulunmıyan kimsenin bütün günâhlarının af ve mağfiret olunması umulur: Şirke, küfre yakalanmadan ölmek, sihr yapmamak ve din kardeşine düşmanlık etmemek) buyurulmuştur.

Düşmanlığın, kin tutmanın sebeplerinden biri, kızmaktır. Gadab eden, kızan kimse, intikam alamayınca, kızgınlığı, düşmanlık hâlini alır. Allah için gadaba gelmek, kızmak iyidir. Dîne olan gayretindendir. Resûlullah efendimiz, dünyalık işler yüzünden kimseye kızmazdı. Fakat, Allah için kızardı.

BUGÜNKÜ SOHBET · 29 KASIM 1995 · KAYIT 10697

Kötülük yapana iyilik et!

Müslümanların birbirini sevmesi, birbirine düşmanlık beslememesi lâzımdır. Darılmaları, küs durmaları câiz değildir. Müslüman müslümanın kardeşidir. Hadîs-i şerîfte, (Mü'minin mü'mine üç günden fazla dargın durması helâl olmaz. Üç geceden sonra ona gidip selâm vermesi vâcib olur. Selâmına cevap verirse, sevâbda ortak olurlar. Vermezse günâh, ona olur) buyuruldu.

Erkek olsun, kadın olsun, dünya işleri için, mü'minin mü'mine darılmasını, ya'nî onu terk etmesini, aradaki bağlılığı kesmesini dinimiz yasaklamıştır.

Gayr-ı müslim vatandaşlara da, dünya işleri için, dargın olmak câiz değildir. Onların da, güler yüzle, tatlı dille gönüllerini almak, incitmemek, haklarını ödemek lâzımdır. Müslüman olsun, kâfir olsun, islâm memleketinde olsun veya olmasın, nerde olursa olsun, hiç bir insanın malına, canına ve ırzına, nâmûsuna dokunmak, câiz değildir.

Müslüman, Allahın emirlerine uymalı, günâh işlememelidir. Kanûnlara karşı gelmemeli, suç işlememelidir. Fitne çıkmasına sebep olmamalıdır. Müslümanlara her yerde iyilik yapmalı, herkesin hakkını gözetmelidir. Hiç kimseye zulüm, işkence yapmamalıdır. Müslümanlığın güzel ahlâkını, şerefini, her yerde herkese göstermeli, her milletin islâm dînine sevgili ve saygılı olmasına sebep olmalıdır.

Üç gün kadar dargın durmak câiz ise de, üç günden önce gidip barışmak, daha iyidir. Güçlük olmaması için, üç gün müsâade edilmiştir. Daha sonra günâh başlar ve gün geçtikçe artar. Günâhın artması, barışıncaya kadar devam eder. Hadîs-i şerîfte, (Sana darılana git, barış! Zulüm yapanı affet. Kötülük yapana iyilik et!) buyuruldu.

Esselâmü aleyküm, diyene on sevâb verilir. Esselâmü aleyküm ve rahmetullah diyene yirmi sevâb verilir. Esselâmü aleyküm ve rahmetullah ve berekâtüh diyene otuz sevâb verilir. Cevap vermekte de böyledir.

Üç günden fazla dargın duran kimse, şefâ'at olunmazsa, affolunmazsa, Cehennemde azâb görecektir.

Müslüman, kırgın da olsa, düşmanı da olsa kimsenin başına gelen kötülüklere, belâlara sevinmemelidir. Hadîs-i şerîfte, (Din kardeşinizin başına gelen belâlara sevinmeyiniz! Sevinirseniz, Allahü teâlâ belâyı ondan alır size verir) buyuruldu. Zâlimin zulmünden, şerrinden kurtulmak için, onun ölümüne sevinmek, günâh olmaz.

Belâların gelmesine kendisinin sebep olduğunu düşünerek sevinmek, meselâ duâsının kabûl olduğuna sevinmek daha fenâdır. Kendini beğenme huyuna yakalanmasına sebep olur.

Ona gelen belânın, kendisi için tehlikeli olabileceğini düşünmelidir. Ondan belânın giderilmesi için duâ etmelidir. Hadîs-i şerîfte, (Mü'minin din kardeşi için, arkasından yaptığı hayır duâ kabûl olur. Bir melek, Allah bu iyiliği sana da versin. Âmîn, der. Meleğin duâsı reddedilmez) buyuruldu.

Düşman, zâlim olup da, kendisine gelen belâ, başkalarına zulüm etmesine mâni olursa, belânın gelmesine sevinmek, günâh olmaz. Din gayreti olur. Din gayreti, îmânın kuvvetli olduğunu gösterir. Allah için gayret etmek iyidir. Hayvânî arzûlar için gayret etmek iyi değildir. Zâlime de belâ gelmesine sevinmek, yine iyi değildir. Fakat, başkalarına zulüm etmesine mâni olduğu için ve diğer zâlimlerin de ibret almaları için, câiz olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 30 KASIM 1995 · KAYIT 10698

Orta yolda bulunmak!

Dinimiz orta yolu emretmiştir. Aşırılıkları yasaklamıştır. Müslümanın aşırı kızgınlık göstermesi uygun olmadığı gibi, korkak olması da uygun değildir. Çünkü, korkak olan kimse, hanımına ve akrabâsına karşı gayretsizlik ve hamiyyetsizlik gösterir. Onları koruyamaz. Zillete ve zulme boyun eğer. Harâm işliyeni görünce susar, nasîhat etmez. Allahü teâlâ, Tevbe sûresinde kahramanlığı övüyor. Nûr sûresinde, suçluya cezâsının verilmesinde merhamet olunmamasını emir ediyor.

Allahü teâlâ, Fetih sûresinde, Eshâb-ı kirâmı, (Kâfirlere gadab ederler), harbde sert davranırlar diyerek övmektedir. Tevbe sûresi, yetmişdördüncü âyet-i kerîmesinin meâli, (Kâfirlere karşı sert ol!). Ya'nî saldırdıkları zaman korkma,

buyurulmaktadır. Bir hadîsi şerîfte, (Ümmetimin hayırlısı, demir gibi dayanıklı olanıdır) buyuruldu.

İslâma ve müslümanlara düşmanlık edenlere, saldıranlara karşı sert olmak lâzımdır. Bunlara karşı korkak olmak, câiz değildir. Korkarak kaçmak, Allahü teâlânın takdîrini değiştirmez. Ecel gelince, Azrâil aleyhisselâm, insanı nerde olursa olsun bulur.

Korkak olan, kendine zarar verir. Gadablı, sinirli kimse ise, hem kendine, hem de başkalarına zarar verir. Aşırı kızgınlık, insanı küfre kadar götürür. Hadîs-i şerîfte, (Gadab, îmânı bozar) buyuruldu. Burada bildirilen gadab, aşırı olan kızgınlık demektir. Resûlullahın dünya için gadaba geldiği görülmedi. Sadece Allah için gadaba gelirdi.

Gadab sâhibi, karşısındakinin de kendisine karşılık yapacağını önceden düşünmelidir. Gadaba gelen kimsenin kalbi bozulur. Bu bozukluk, dışına da sirâyet ederek, çirkin ve korkunç bir hâl alır.

Kızgınlığı yenmek çok sevâbdır. Gadabı yenene Cennet müjdelendi. Allah rızâsı için kızgınlığını yenen kimse, karşısındakini affedip, ona karşılık yapmaz ise, Allahü teâlâ onu çok sever. Cennetin, bunlar için hazırlanmış olduğunu bildirmiştir. Hadîs-i şerîfte, (Bir kimse, Allahü teâlânın rızâsı için gadabını def' ederse, Allah da, ondan azâbını def' eder) buyuruldu.

Hadîs-i şerîflerde, (Gadaba gelen bir kimse, dilediğini yapmaya kâdir olduğu hâlde, yumuşak davranırsa, Allahü teâlâ, onun kalbini, emniyet ve îmân ile doldurur) ve (Bir kimse gadabını örterse, Allahü teâlâ onun ayıplarını, kabahatlerini örter) buyuruldu.

Abdüllah ibni Abbâs'a bir kimse söğdü. Buna karşılık olarak, bir ihtiyâcın varsa, sana yardım edeyim, buyurdu. Adamcağız başını öne eğerek ve utanarak özür diledi.

Hazret-i Hüseyn'in oğlu Zeynel Âbidîn hazretlerine bir kimse söğdü. Elbisesini çıkarıp ona hediye eyledi.

Îsâ aleyhisselâm, Yahûdîlerin yanından geçerken, kendisine çok kötü şeyler söylediler. Onlara iyi ve tatlı cevaplar verdi. "Onlar, sana kötülük yapıyor, sen onlara iyi söylüyorsun" dediklerinde, (Herkes, başkasına, yanında bulunandan verir) buyurdu.

Halîm, selîm kimse, dâimâ neş'eli, rahat olur. Kendisini herkes sever, medheder.

Hadîs-i şerîfte, (Gadab, şeytânın vesvesesinden hâsıl olur. Şeytân, ateşten yaratılmıştır. Ateş, su ile söndürülür. Gadaba gelince, abdest alınız) buyuruldu. Bunun için, gadaba gelince, e'ûzü besmele ve iki kul e'ûzüyü okumalıdır. İnsan, gadaba gelince, aklı örtülür, İslâmiyetin dışına çıkar.

1995 YILLIK KÜLLİYATI

12

Aralık

31 yazı · Bugünkü Sohbet: 31

BUGÜNKÜ SOHBET · 1 ARALIK 1995 · KAYIT 10699

Dini anlatmada, metodumuz nasıl olmalı?

Câhil kimseler, ahmaklar, din bilgisi olmayanlar, lüzûmsuz kızmaya, bağırıp çağırmaya erkeklik ve izzet-i nefs diyorlar. Gadab kötü huyunu süslüyorlar, güzelleştirmeye çalışıyorlar. Kızmanın, sinirlenmenin iyi olduğunu söylüyorlar. Büyüklerin gadab ettiklerini gösteren uydurma hikâyeler de anlatıyorlar. Böyle yapmak, câhilliktir. Dini bilmemektir. Bağırıp çağırmakla, sertlikle bir yere varılamaz.

Kızmak, bağırıp çağırmak rûha zarar verdiği gibi bedene de zarar vermektedir. Bunun için dinimiz, kızmamayı, sinirlenmemeyi emretmiştir. Hadîs-i şerîfte, (Gadaba gelen kimse, ayakta ise otursun. Gadabı devam ederse, yan yatsın!) buyuruldu. Ayakta olanın intikam alması kolaydır. Oturunca, azalır. Yatınca, daha azalır. Gadab, kibirden doğar. Yatmak, kibrin azalmasına sebep olur. Gadab edince, (Allahümmagfir li-zenbî ve ezhib gayza kalbî ve ecirnî mineşşeytân) okumak, hadîs-i şerîfte emir olundu. Ma'nâsı, "Yâ Rabbî! Günâhımı affeyle. Beni kalbimdeki gadabdan ve şeytânın vesvesesinden kurtar!" demektir.

Hasta sağlam olandan, kadın erkekten, ihtiyâr da gençten daha çabuk kızmaktadır. Otuz yaşından küçük olana genç, otuz ile elli arasında olana yetişkin adam, elli yaşından yukarı olana ihtiyâr, yetmişden yukarı olana pîr-i fânî denir.

Gadablanan insana yumuşak davranamıyan kimse, onun yanından ayrılmalı, onunla buluşmamalıdır.

Hazret-i Hasen ve Hüseyn, çölde gidiyorlardı. Bir ihtiyârın abdest aldığını gördüler. Abdesti doğru almıyor, şartlarına uymuyordu. Yaşlı olduğu için, böyle abdest olmaz demeye sıkıldılar. Yanına giderek, - Muhterem efendim! Birbirimizden daha iyi abdest aldığımızı söylüyoruz. Bir abdest alalım. Hangimizin haklı olduğunu bize bildir, dediler.

Önce hazret-i Hasen, sonra hazret-i Hüseyn güzel bir abdest aldılar. İhtiyâr, dikkatle baktı. Sonra, - Evlâdlarım! Abdest almasını doğru olarak şimdi sizden öğrendim, dedi.

İbrâhîm aleyhisselâm, ikiyüz mecûsîye ziyâfet verdi. Ziyâfetten sonra,

- Bize ne emredersen yapalım dediler.

- Sizden bir dileğim var, benim Rabbime bir kere secde etmenizi istiyorum, dedi.

Aralarında konuştular:

- Bu ihtiyârın ihsânları, ziyâfetleri meşhûrdur. Bunlardan mahrûm kalmayalım. Bunu kırmayıp, bir secde eder, sonra gidip yine tanrılarımıza tapınırız. Bir zararı olmaz, dediler.

Bunlar secdede iken, İbrâhîm aleyhisselâm, "Yâ Rabbî! Gücümün yettiği bu kadar! Daha fazlasını yaptırmak elimden gelmiyor. Bunları hidâyete, saâdete kavuşturmak, ancak senin kudretindedir. Bunlara müslümanlık nasîb eyle!" dedi. Duâsı kabûl olup, hepsi müslüman oldu.

Harâm işleyen kimseye gizlice nasîhat etmelidir. Harâm işlemekte olana, tatlılıkla söylenir. Herkese önce gizli, tenhâda nasîhat vermek, daha faydalı olur.

Birinin sözünü yanlış anlamak da, üzüntüye sebep olur. Bunun için kısa, öz ve net söylemeli, şüpheli, yanlış ma'nâya gelebilecek kelimeler kullanmamalıdır. Birşeyi kapalı anlatmak, dinliyene sıkıntı verir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 2 ARALIK 1995 · KAYIT 10700

Sertlik her zaman zarar getirir!

Dini yaymak, insanlara faydalı olmak, hep yumuşak söylemekle, sertlikten kaçınmakla olmuştur. Sert söylemek ve münâkaşa etmek, kırgınlıklara, kavgalara, fitne, anarşi çıkmasına sebep olur. Bunun için her zaman yumuşak huylu, güler yüzlü olmak lâzımdır.

Nasîhat verene ve bütün müslümanlara hüsn-i zan etmek, iyi karşılamak, onun hakkında kötü düşünmemek lâzımdır. Sözlerini, mümkün olduğu kadar iyiye yormalıdır. Müslümanın hayırlı ve sâlih olduğuna inanmak, ibâdet olur. Bir sözden iyi ma'nâ çıkarmaya imkân bulunamazsa, bunun hatâ ile, yanlışlıkla veya unutarak söylenebileceği düşünülmelidir.

Bir işle meşgûl olana, düşünceli olana, üzüntülü olana, sıkıntıda olana bir şey söylemek, birşey sormak, onu gadaba getirmeğe sebep olabilir. Cansızların hareketinden gadaba gelenler görülmüştür. Bir şey koyduğu yerden, keseri vurunca kırılmazsa, kızarak söven, vuran, helâk eden, yakan kimseler görülmüştür. Kendi yaptığına kızan, bunun için kendine söven, kendine vuran da yok değildir. İbâdette kusûr ettiği için, kendine kızmak iyidir. Dînde gayret olur, sevâb olur.

Harâm işliyeni görünce, gadaba gelmek, iyidir. Din gayretinden ileri gelir. Fakat, kızınca aklın ve islâmiyyetin dışına taşmamak lâzımdır. Harâm işliyeni görenin, buna yumuşak, tatlı söyliyerek nasîhat vermesi iyi olur. Hadîs-i şerîfte, (Allahü teâlâ, her zaman yumuşak söylemeyi sever) buyuruldu.

Kızmanın, gadabın karşılığı hilmdir. Hilm, gadaba gelmemek demektir. Aklın çokluğuna alâmettir. Hadîs-i şerîfte, (Gadaba sebep olan şey karşısında hilm göstereni, Allahü teâlâ sever) buyuruldu.

Resûlullah, (Yâ Rabbî! Bana ilim ve hilm ve takvâ ve âfiyet ihsân eyle!) duâsını çok söylerdi. Âfiyet, dînin ve i'tikâdın bid'atlerden, amelin ve ibâdetin âfetlerden, nefsin şehvetlerden, kalbin nefsin kötü arzûlarından ve vesveseden ve bedenin hastalıklardan selâmet bulması, kurtulması demektir.

Resûlullahtan duâların efdali hangisidir diye soruldukta, (Allahü teâlâdan âfiyet isteyiniz. Îmândan sonra, âfiyetten daha büyük ni'met yoktur) buyurdu. Âfiyete kavuşmak için, çok istiğfâr etmelidir.

İlim öğretirken de çok yumuşak olmalıdır. Kortucu, ürkütücü olmamalıdır. Hadîs-i şerîfte, (İlim ve sekîne sâhibi olunuz! Öğrenirken ve öğretirken yumuşak söyleyiniz! İlim ile tekebbür etmeyiniz!) buyuruldu. Sekîne, ağır başlı, vakar sâhibi olmaktır.

Diğer bir hadîs-i şerîfte, (İlim, öğrenmekle, hilm (yumuşaklık) da gayret ile hâsıl olur. Allahü teâlâ, hayırlı şey için çalışanı, maksadına kavuşturur. Kötülükten sakınanı, ondan korur) buyuruldu.

Başkalarına faydalı olmak, ancak yumuşaklıkla, tatlı dil ve güler yüz ile olur. Hadis-i şerîftlerde buyuruldu ki:

(Yumuşak olmak, bereket getirir. İşinde taşkınlık ve gevşeklik yapmak, gaflete sebep olur.)

(Yumuşak huylu olmıyan kimseden hayır gelmez!)

(Yumuşak huylu olmak, insana zînet verir, kusûrlarını giderir.)

(İslâmiyete uyan ve yumuşak olan kimseyi, Cehennem ateşi yakmaz.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 3 ARALIK 1995 · KAYIT 10701

Müslüman sözünün eri olur!

Zamanımızda artık, sözünde durmamak, yapılan sözleşmeye uymamak neredeyse normal hâle geldi. Hele hele sözünde duran esnafı bulmak hemen hemen imkânsız hâle geldi. İnsanların birbirlerine güveni kalmadı. Emin, güvenilir kimse, mumla aranır hâle geldi.

Hâlbuki bunlar dinimizin yasakladığı kötü huylardır. Sözüne, sözleşmesine uymak müslümanın vasıflarındandır. Çok önemli geçerli bir ma'zereti yoksa, müslüman mutlaka sözünde durur. Müslüman, yaptığı anlaşmaya sâdık olur. Hadîs-i şerîfte, (Yapılan sözleşmeyi, akti bozan kimse, kıyâmet günü kötü şekilde cezâsını görecektir) buyuruldu. Tek taraflı olarak sözleşmeye uymamak, harâmdır. Kâfirlerle yapılan anlaşmaya bile uymak şarttır.

Hadîs-i şerîfte, (Emîn olmayan kimsede îmân yoktur. Sözleşmeyi bozan kimsede din yoktur) buyuruldu. Bu hadîs-i şerîf emânete hıyânet edenin îmânı kâmil olmaz, buna önem vermezse, îmânı kalmaz, demektir.

Hıyânet de harâmdır. Münâfıklık alâmetidir. Hıyânetin zıddı emânettir, emîn olmaktır. Hıyânet, birine kendini emîn tanıttıktan sonra, o emniyeti, güveni bozacak iş yapmak demektir. Mü'min, herkesin malını, canını emniyet ettiği kimse demektir.

Emânet ve hıyânet, malda olduğu gibi, sözde de olur. Hadîs-i şerîfte, (Meşveret edilen, danışılan kimse emîndir) buyuruldu. Ya'nî onun doğruyu söyliyeceğine ve sorulanı başkalarından gizliyeceğine emânet olunur, güvenilir. Onun, doğru söylemesi şarttır. İnsan, malını, emniyet ettiği kimseye bıraktığı gibi, doğru söyliyeceğine emîn olduğu kimse ile istişâre eder, danışır.

Âl-i İmrân sûresi, yüzellidokuzuncu âyetinde meâlen, (Yapacağın işi önce meşveret et!) buyuruldu. Meşveret, ya'nî danışmak, insanı pişmân olmaktan

koruyan bir kale gibidir. Meşveret olunacak kimsenin, insanların hâlini, zamanın ve memleketin şartlarını bilmesi lâzımdır. Buna siyâset bilgisi denir.

Bundan başka, meşveret edilecek kimsenin, aklı, fikri kuvvetli, ileriyi gören, hattâ sağlığı yerinde olması lâzımdır. Danışılan kimsenin, bilmediğini veya bildiğinin aksini söylemesi günâhtır. Hatâ ile söylemesi günâh olmaz. Yukardaki şartları taşımıyan biri ile meşveret edilirse, her iki tarafa günâh olur. Din ve dünya işlerinde bilmiyerek fetvâ verene, melekler la'net eder. Bir kimse zararlı olduğunu bilerek bir emir verse, hıyânet etmiş olur.

Hadîs-i şerîfte, (Münâfıklık alâmeti üçtür: Yalan söylemek, sözünde durmamak, emânete hıyânet etmek) buyuruldu. Va'dinde durmaya gücü yetmezse, münâfıklık alâmeti olmaz. Kendisine mal veya söz yâhut sır emânet olunan kimsenin, bunlara hıyânet etmesi, münâfıklık olur.

Yine bir hadîs-i şerîfte, (Dört şey münâfıklık alâmetidir: Emânet olunana hıyânet etmek, yalan söylemek, vadini bozmak ve yapılan sözleşmeye uymamak ve mahkemede doğruyu söylememek) buyuruldu.

Îfâ etmek, yerine getirmek niyeti ile va'd yapmak câizdir, hattâ sevâbdır. Bir mazeretle yerine getiremezse, günâh olmaz. Hadîs-i şerîfte, (Bir kimse, yapmak niyeti ile verdiği sözü tutamazsa günâh olmaz) buyuruldu.

Münâfıklık, kişinin dışının içine uymaması demektir. Sözü, özüne uymaz. İ'tikâd edilecek şeylerde münâfıklık yapmak, küfürdür. İşlerinde ve sözlerinde münâfıklık yapmak, harâm olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 4 ARALIK 1995 · KAYIT 10702

Yanlış kararların sebebi!

Sû-i zan, birisi hakkında kötü düşünmek, onu kötü bilmektir. Sû-i zan harâmdır. Mü'minleri, kesin olarak görmeden, bilmeden, harâm işleyici, kötü biri zan etmek, sû-i zan olur. Harâm işlediğini öğrenerek, bilerek onu sevmemek, sû-i zan olmaz. Buğd-i fillâh olur, Allah için sevmemek olur ki, bu sevâbdır.

Din kardeşinin aybını görünce, ona hüsn-i zan etmeli, te'vîline çalışmalıdır. Kalbe gelen düşünce, sû-i zan olmaz. Zan etmek, ya'nî kalbin o tarafa kayması, sû-i

zan olur. Hucurât sûresinin onikinci âyetinde meâlen, (Ey îmân edenler! Sû-i zan etmekten kendinizi koruyunuz! Zan etmenin ba'zısı günâhdır) buyuruldu.

Hadîs-i şerîfte, (Sû-i zan etmeyiniz. Sû-i zan, yanlış karar vermeğe sebep olur. İnsanların gizli şeylerini araştırmayınız, kusûrlarını görmeyiniz, münâkaşa etmeyiniz, hased etmeyiniz, birbirinize düşmanlık etmeyiniz, birbirinizi çekiştirmeyiniz, kardeş gibi sevişiniz. Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, yardım eder. Onu, kendinden aşağı görmez) buyuruldu.

Müslüman, müslüman kardeşini gerçek ma'nâda kardeş bilirse onun hakkında kötü düşünemez. Hele ona zarar vermek aklının ucundan bile geçmez. Hadîs-i şerîfte, (Müslüman müslümanın canına, malına ve ırzına saldırmaz. Allahü teâlâ, bedenlerinizin kuvvetine, güzelliğine bakmaz. Amellerinize de bakmaz. Kalblerinize bakar) buyuruldu.

Allahü teâlâ kalblerde olan ihlâsa ve Allah korkusuna bakar. Amellerin, ibâdetlerin kabûl edilmesi için, ya'nî sevâb verilmesi için, hem şartlarına uygun olması, hem de ihlâs ile niyyet edilmesi lâzımdır. Allah rızâsı için yapılmıyan hayrât ve hasenât ve ibâdetler, kabûl edilmez. "Allahü teâlâ, kalbe bakar. İyi niyyetle yapılan herşeyi kabûl eder" demek de, câhil kimselerin sözleridir. Dinin emirlerini yerine getirmeyen, harâm işliyen kimsenin kalbinin temiz olması mümkün değildir.

Böyle kimseler, kalbimiz temizdir diyerek harâmları, çirkin ve kötü şeyleri yapıyorlar. İyi niyet ile yapılan her şey hasenât ve ibâdet olur diyorlar. Böyle açıkça günâh işliyenleri sevmemek, bunlara uymamak lâzımdır. Bunların fâsık, kötü kimse olduklarını söylemek, sû-i zan olmaz.

Hadîs-i şerîfte, (Allahü teâlâya hüsn-i zan ediniz) buyuruldu. Zümer sûresi, elliüçüncü âyetinde meâlen, (Ey günâhı çok olan kullarım! Allahın rahmetinden ümîdinizi kesmeyiniz. Allah, günâhların hepsini affeder. O, sonsuz magfiret ve nihâyetsiz merhamet sâhibidir) buyuruldu. Şartlarına uygun tevbe yapılınca, her türlü küfrü ve her türlü günâhı muhakkak affeder. Dilerse, küfürden başka günâhları tevbesiz de, affeder. Hadîs-i kudsîde, (Kulum beni nasıl zan ederse, ona zan ettiği gibi mu'âmele ederim) buyuruldu. Kabûl edeceğini zan ederek tevbe edeni affeder.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki: (Allahü teâlâya hüsn-i zan etmek, ibâdettir.)

(Kendisinden başka ilâh olmıyan Allahü teâlâya yemîn ederim ki, Allahü teâlâ kendisine hüsn-i zan ederek yapılan duâyı, elbette kabûl eder.)

(Kıyâmet günü, Allahü teâlâ bir kulunun Cehenneme atılmasını emreder. Cehenneme götürülürken arkasına dönerek, yâ Rabbî! Dünyada sana hep hüsn-i zan ettim deyince, onu Cehenneme götürmeyiniz! Kulumu, bana olan zannı gibi karşılarım buyurur.)

Sâlih veya fâsık, günahkâr olduğu bilinmiyen mü'mine hüsn-i zan etmelidir. Fâsık ve sâlih olmasının ihtimâli eşit ise "Şek" şüphe denir. Eşit değilse fazla olana "Zan", az olana "Vehm" denir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 5 ARALIK 1995 · KAYIT 10703

"Paranın kölesi olana la'net olsun!"

Mal, mülk iyi de değildir kötü de değildir. İyilik, kötülük onu kullanmadadır. Onu kullanmadaki niyettedir. Mal, âhıreti kazanmada kullanılırsa iyi, faydalı olur. Mal, âhıreti unutturursa zararlı olur. Mal, para peşinde koşmak, Allahü teâlânın emirlerini unutturursa, "Dünya muhabbeti" denir.

Malın zekâtı verilmezse, azâba sebep olur. Hadîs-i şerîfte, (Altına ve gümüşe köle olana la'net olsun!) buyuruldu. Kul, dâimâ Cenâb-ı Hakkın rızâsını kazanmayı düşünür. Dünya malı peşinde koşmak, nefsinin şehvetleri, arzûları peşinden koşmaktan daha zararlıdır. Allahü teâlânın rızâsını kazanma düşüncesi bulunmayan kalbe şeytân yerleşir. Şeytânın en büyük hîlesi, insana hayırlı işler yaptırarak kendisini sâlih, iyi zan ettirmesidir. Böyle kimse, kendisinin kulu olur. Hadîs-i şerîfte, (Geçen ümmetlerin herbirine fitneler verildi. Benim ümmetimin fitnesi, mal, para toplamak olacaktır) buyuruldu.

Dünyalık peşine düşerek, âhıreti unutacaklardır.

Yine hadîs-i şerîfte, (Allahü teâlâ, insanları yaratırken, ecellerini, ömürlerini ve rızıklarını takdîr etmiştir) buyuruldu. İnsanın rızkı değişmez, azalmaz ve çoğalmaz ve zamanından geri kalmaz. İnsan, rızkını aradığı gibi, rızık da, sâhibini arar. Çok fakîrler vardır ki, zenginlerden daha iyi, daha mes'ûd yaşar.

Allahü teâlâ kendisinden korkanlara, dînine sarılanlara, ummadıkları yerden rızık gönderir. Hadîs-i kudsîde, (Ey dünya! Bana hizmet edene hizmetçi ol! Sana hizmet edene güçlük göster!) buyuruldu. Bir hadîs-i şerîfte, (Yâ Rabbî! Beni

sevenlere, hayırlı mal ver. Bana düşmanlık edenlere, çok mal ve çok evlâd ver!) buyuruldu.

Zengin biri ölmüştü. Bir köşkü ile iki oğlu kaldı. Köşk taksîminde anlaşamadılar. Duvardan bir ses geldi: "Benim için birbirinize düşman olmayınız. Ben bir pâdişâh idim. Çok yaşadım. Mezârda yüz otuz sene kaldım. Sonra, toprağımla çanak çömlek yaptılar. Kırk sene evlerde kullandılar. Kırıldım. Sokağa atıldım. Sonra, benimle kerpiç yaptılar. Bu duvarın inşâsında kullandılar. Birbirinizle dövüşmeyiniz. Siz de, benim gibi olacaksınız" dedi.

Hazret-i Hasen ve Hazret-i Hüseyn hasta oldular. Hazret-i Alî ve hazret-i Fâtıma ve hizmetçileri kız, çocuklar iyi olursa, üç gün oruç tutacaklarını adadılar. İyi oldular. İftârda yiyecekleri yoktu. Üç ölçek arpa ödünç aldı lar. Hazret-i Fâtıma, bir ölçek arpayı un yaptı. Bununla ekmek pişirdi. Bir fakîr gelip, "Bana bir yiyecek veriniz" dedi. Ekmeği buna verip, aç yattılar. Ertesi gün, bir yetîm geldi. Bunları da ona verip, yine aç yattılar. Üçüncü gün de, bir esîr gelip yiyecek istedi. Bunları da, ona verdiler. Allahü teâlâ, Resûlullaha "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" âyet-i kerîme göndererek, bunların nezirlerini ve îsârlarını medh ve senâ buyurdu.

Parayı, malı zarûret miktarı bulundurup, fazlasını dağıtmağa "Zühd" denir. Bir kimsenin hakkını geri vermek, ona olan borcu ödemek, "Adâlet" yapmak olur. Hakkından fazlasını vermek, "İhsân" etmek olur. Rızkının, ya'nî muhtaç olduğu malın hepsini başkasına vermek, "Îsâr" olur.

Zâhid olan, dünyaya düşkün olmayan âlimin iki rek'at namazı, zâhid olmıyanın ömür boyunca kıldığı namazdan hayırlıdır. Eshâb-ı kirâmdan ba'zıları, tâbi'înden ba'zılarına, siz Resûlullahın Eshâbından daha çok amel, ibâdet yapıyorsunuz. Fakat, onların zühdleri sizden çok olduğu için, sizden daha hayırlı idiler, demişlerdir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 6 ARALIK 1995 · KAYIT 10704

Her işimiz âhırete yönelik olmalıdır!

Ölümden önce olan herşeye dünya denir. Bunlardan, ölümden sonra faydası olanlar, dünyadan sayılmaz. Âhıretten sayılırlar. Çünkü dünya, âhıret için tarladır.

Âhırete yaramıyan dünyalıklar, zararlıdır. Harâmlar, günâhlar ve mubâhların fazlası böyledir.

Dünyada olanlar dine uygun kullanılırsa, âhırete faydalı olurlar. Hem dünya lezzetine, hem de âhıret ni'metlerine kavuşulur. Mel'ûn olan, kötü olan dünya, Allahü teâlânın râzı olmadığı, âhıreti yıkıcı yerlerde kullanılan şeyler demektir.

Bir kimse, ibâdetini yapmaz ve geçiminde, kazancında Allahü teâlânın emirlerini ve yasaklarını gözetmezse, dünyaya düşkün olmuş olur. Allahü teâlâ herkesin kalbini bundan soğutur. Bunu kimse sevmez. Hadîs-i şerîfte, (Dünyalık olan şeyler, mel'ûndur. Allah için olan şeyler, Allahü teâlânın râzı olduğu şeyler, mel'ûn değildir) buyuruldu.

Dünyalık olan şeylerin, Allahü teâlâ indinde hiç kıymeti yoktur. Dine uyarak kazanılan ve kullanılan rızık, dünyalık olmaz. Dünya ni'meti olur. Dünya ni'metlerinin en kıymetlisi, sâliha olan kadındır. Îmânı olan ve dine uyan kimseye "Sâlih" denir. Sâliha kadın, kocasını harâm işlemekten korur. Hasenât ve ibâdet yapmasına yardımcı olur. Sâliha olmıyan kadın, zararlı olur. Dünyalık olur. Hadîs-i şerîfte, (Dünyalık olan şeylerin Allah indinde sivri sinek kanadı kadar kıymeti olsaydı, kâfire bir yudum su vermezdi) buyuruldu.

Allahü teâlâ kâfirlere dünyalığı çok vererek, onları felâkete sürüklemektedir. Hadîs-i şerîflerde, (Mü'minin Allah indinde kıymeti, topladığı dünyalık kadar azalır) ve (Dünya sevgisi arttıkça, âhırete olan zararı da artar. Âhıret sevgisi arttıkça, dünyanın ona zararı azalır) buyuruldu.

Hazret-i Alî diyor ki, dünya ile âhıret, doğu ile batı gibidir. Birine yaklaşan, diğerinden uzaklaşır. Hadîs-i şerîfte, (Dünyalık peşinde koşmak, su üzerinde yürümeğe benzer. Bunun ayaklarının ıslanmaması mümkün müdür? İslâmiyete uymağa mâni' olan şeylere dünya denir) buyuruldu.

Diğer bir hadîs-i şerîfte, (Dünyalığa düşkün olmak, hatâların başıdır) buyuruldu. Ya'nî her türlü hatâya, günâha sebep olur. Dünya peşinde koşan kimse, şüpheli şeylere, sonra mekrûhlara, sonra harâmlara, hattâ küfre dalar. Geçmiş ümmetlerin, Peygamberlerine "aleyhimüssalevâtü vetteslîmât" inanmamalarına sebep, dünyaya düşkün olmaları idi.

Mûsâ aleyhisselâm, Tûr dağına giderken, birinin çok ağladığını gördü. "Yâ Rabbî! Kulun, senin korkundan ağlıyor" dedi. Allahü teâlâ, "Kan ağlasa dahî, onu affetmem. Çünkü o, dünyaya düşkündür" buyurdu. Hadîs-i şerîflerde, (Dünyayı

helâldan kazanana, âhırette hesâb vardır. Harâmdan kazanana, azâb vardır) ve (Allahü teâlâ, bir kulunu sevmezse, mâlını harâmlara sarfettirir) buyuruldu.

Dünyanın geçici lezzetlerine aldanmamalıdır. Ölümü hâtırlamalı, âhıretin dehşet ve şiddetini göz önüne getirmelidir. Kısacası, yüzümüzü dünyadan âhırete çevirmelidir. Dünya işleri ile zarûret miktarı uğraşmalı, başka zamanlarda, hep âhıreti kazandıracak işleri yapmalıdır. Sözün özü, gönül Allahtan gayrisine tutulmaktan kurtulmalı, beden ve a'zâları da, dine uymakla süslemelidir.

İnsanı ölmekten, bir uzvunu yok olmaktan ve şiddetli ağrıdan kurtaracak şeye "Zarûret" denir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 7 ARALIK 1995 · KAYIT 10705

Yarın yaparım diyen zarardadır

Hayırlı işi yapmayı sonraya bırakmamalıdır. İnsan nasıl yaşarsa öyle ölür. Dün geçti, yarın ya var, ya yok. Yarına çıkıp çıkmayacağımızı bilmiyoruz. Bunun için her günü yarınsız bilmeliyiz. Yoksa "Helekel musevvifun" ya'nî yarın yaparım diyen helâk oldu, hadîs-i şerîfine dahil oluruz.

Ölüm unutulmamalıdır. Bütün kötülüklerin başı ölümü unutmaktan geçer. Ölümü unutmayan insan kızamaz. Kimseye kötülük yapamaz. Kötülük hem dünyada hem de âhırette kişinin yüz karasıdır. Falancaya rastlamaktansa veya işim düşmektense kalsın dedirten kötü huylu kimse mahvolmuştur. Bir müslüman, herhangi bir müslümanın yanına herhangi bir iş için rahat gidemiyorsa, o müslümanın sonundan korkulur.

Hadîs-i şerîfte, (Ölmeden evvel tevbe ediniz. Hayırlı işleri yapmaya mâni' çıkmadan önce acele ediniz. Allahü teâlâyı çok hatırlayınız. Zekât ve sadaka vermekte acele ediniz. Böylece Rabbinizin rızklarına ve yardımına kavuşunuz!) buyuruldu. Başka bir hadîs-i şerîfte de, (Beş şey gelmeden evvel beş şeyin kıymetini biliniz: Ölmeden önce hayâtın kıymetini, hastalıktan önce sıhhatin kıymetini, dünyada âhıreti kazanmanın kıymetini, ihtiyarlamadan gençliğin kıymetini, fakîrlikten evvel zenginliğin kıymetini) buyuruldu.

Zekâtını vermiyen ve malını âhıret yolunda sarf etmiyen kimse, fakîr olunca, çok pişmân olur. Fakat iş işten geçmiştir. Hayırlı işlerde acele etmelidir. Çünkü, hayırlı işin mânisi çok olur.

İmâm-ı Rabbânî hazretleri, helâya girdikten bir müddet sonra, kapıyı vurarak hizmetçisini çağırdı. Hizmetçi, tahâret suyunu koymadığını sanıp, koşarak geldi. Kapı arasından gömleğini uzatarak, - Al, bunu, falanca fakîre hediyye olarak götür, dedi.

Hizmetçi, gömleği alıp o kimseye götürdü. Dönüşte sordu:

- Efendim, bunu helâdan çıkınca emir etseydiniz olmaz mı idi? Kendinize niçin böyle sıkıntı verdiniz?

- Gömleğimi o fakîre hediyye etmek, helâda hatırıma geldi. Dışarı çıkıncaya kadar geciktirseydim, şeytânın vesvese ederek, bu hayırlı işi yapmaktan beni vazgeçirmesinden korktum.

Geciktirmede en zararlı şey de, tevbeyi geciktirmektir. Sonra tevbe ederim ve iyi şeyler yaparım dememelidir, ölüm daha önce gelebilir. Yarın tevbe etmeyi, bugün etmekten kolay sanan, aldanır. Çünkü tevbe, geciktikçe zorlaşır ve ölüm yaklaşınca, hayvana yokuş önünde yem vermeğe benzer ki, faydası olmaz. Bu hâl, şu talebeye benzer ki, dersine çalışmayıp, imtihan günü hepsini öğrenirim sanır ve ilim öğrenmek için, uzun zaman lâzım olduğunu bilemez. Bunun gibi, pis nefsi temizlemek için de, uzun zaman mücâhede etmek lâzımdır. Ömür, boşuna geçince, bir anda, bu nasıl yapılabilir?

Bugünün işini yarına bırakanın, kıyâmet günü utanmaktan, pişmân olmaktan başka, eline birşey geçmez. Gençlik çağı, kazanç zamanıdır. Mert olan, bu vaktin kıymetini bilip, elden kaçırmaz. İhtiyârlık herkese nasîb olmaz. Nasîb olsa da, rahat, elverişli vakit ele geçmez. Vakit de bulunsa, kuvvetsizlik, hâlsizlik zamanında, yarar iş yapılamaz. Bugün, her vaz'ıyyet elverişli iken, fırsat elde iken, güç kuvvet yerinde iken, hangi özür ile, hangi sebeple, bugünün işi yarına bırakılabilir?

Eğer dünya işlerini yarına bırakırsan ve bugün hep âhıret işlerini yaparsan güzel olur. Fakat, bunun aksini yaparsan çok çirkin olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 8 ARALIK 1995 · KAYIT 10706

İbâdet etmek için yaratıldık

Gençlik zamanında, insanı üç din düşmanı olan, nefs, şeytân ve kötü insanlar aldatmaya uğraşır. Bunlar karşısında az bir ibâdet pek kıymetli olur. İhtiyârlıkta yapılan, bundan katkat fazla ibâdetlerin bu kadar kıymeti olmaz. Düşman hücûm ettiği zaman, askerin ufak bir hareketi, çok kıymetli olur. Barış zamanında yapılan büyük tatbikatların, bu kadar kıymeti olmaz.

Şunu iyi bilmelidir ki, bütün varlıkların hülâsası, özü olan insan, eğlence için, oyun için, yiyip içmek, gezmek, yatmak, keyif sürmek için yaratılmadı. Kulluk vazîfelerini yapmak için, Rabbine itâ'at, tevâzu, kuvvetsizliğini, ihtiyâcını göstermek, O'na sığınmak ve yalvarmak için yaratıldı.

Zâriyât sûresinin ellialtıncı âyetinde meâlen, (İnsanları ve cinni, bana ibâdet etmeleri için yarattım) buyuruldu. Bu âyet-i kerîmedeki (ibâdet etmeleri için) ifâdesi, (beni tanımaları için) demektir. Ya'nî, Allahü teâlâyı tanımak, inanmak için yaratıldık.

Muhammed aleyhisselâmın bildirdiği ibâdetlerin hepsi, insanlara faydalı şeylerdir. İnsanlara yaradığı için emir edilmiştir. Yoksa, hiçbir ibâdetin Allahü teâlâya faydası yoktur. Candan teşekkür ederek, minnet ile ibâdet yapmalıdır.

Tam teslîm olarak, emirleri yapmaya ve yasaklardan kaçınmaya çalışmalıdır. Allahü teâlâ hiçbir şeye muhtaç olmadığı hâlde, kullarına emir ve yasaklar vermekle şereflendirdi. Herşeye muhtaç olan biz kulların, bu büyük ihsâna, bol bol teşekkür etmemiz, bunun için de, emirleri yapmaya, candan sarılmamız lâzımdır.

İnsan, istediğini kolayca yapabilecek bir hâlde iken, gençliği, sıhhati, gücü, kuvveti, yerinde iken, malın ve rahatlığın bir arada bulunduğu bir zamanda, dinin emirlerini yapmaktan mahrûm kalmamalıdır. Sonsuz saâdete kavuşturacak sebeplere yapışmak, yarar işleri yapmak, yarına nasıl bırakılabilir?

İnsan, ömrünün en iyi zamanı olan gençlik günlerinde, işlerin en iyisi ve fâidelisi olan, sâhibin, yaratanın emirlerini yapmaya, O'na ibâdet etmeye çalışmalı, islâmiyetin yasak ettiği harâmlardan, şüphelilerden sakınmalıdır.

Bilhassa, beş vakit namazı kılmayı elden kaçırmamalıdır. Allahü teâlâ, çok merhametli olduğu, kullarına çok acıdığı için, yirmidört saat içinde ibâdete, yalnız beş vakit ayırmış, ticâret eşyasından ancak, kırkta birini fakîrlere vermeyi emir buyurmuştur. Birkaç şeyi harâm edip, çok şeyi mubâh etmiş, izin vermiştir.

O hâlde, yirmidört saatte bir saat tutmayan bir zamanı, Allahü teâlânın emrini yapmak için ayırmamak ve zengin olup da, malın kırkta birini müslümanların fakîrlerine vermemek ve sayılamıyacak kadar çok olan, mubâhları bırakıp da, harâm ve şüpheli olana uzanmak, ne büyük inat, ne derece insafsızlık olur.

Gençlik çağı, nefsin kaynadığı, şehvetlerin oynadığı, insan ve cin şeytânlarının saldırdığı bir zamandır. Böyle bir çağda yapılan az bir amele pekçok sevâb verilir. İhtiyârlıkta dünya zevkleri azalıp, güç kuvvet gidip, arzûlara kavuşmak imkânı ve ümitleri kalmadığı zamanda, pişmânlıktan, âh etmekten başka birşey olmaz. Çok kimselere bu pişmânlık zamanı da, nasîb olmaz. Bu pişmânlık da, tevbe demektir ve yine büyük bir ni'mettir. Çokları bu günlere kavuşamaz.

BUGÜNKÜ SOHBET · 9 ARALIK 1995 · KAYIT 10707

"Benim için ne yaptın?"

Allahü teâlânın dostlarını dost, düşmanlarını düşman bilmek dinimizin emridir. "Buğd-ı fillâh" ya'nî Allah için düşmanlık farzdır. İnsanı Allahü teâlâya yaklaştıran şeylerin birincisidir. Îmânın tamamlayıcısıdır. Peygamber efendimiz, (İbâdetlerin efdali, müslümanları müslüman oldukları için sevmek, kâfirleri, kâfir oldukları için, sevmemektir) buyurdu.

Allahü teâlâ, Mûsâ aleyhisselâma sordu:

- Yâ Mûsâ! Benim için ne işledin?

Mûsâ aleyhisselâm cevap verdi:

- Yâ Rabbî! Senin için namaz kıldım, oruç tuttum, zekât verdim, ismini çok zikir ettim.

Mûsâ aleyhisselâmın bu cevabı üzerine, Cenâb-ı Hak buyurdu:

- Yâ Mûsâ, namazların sana burhândır. Oruçların Cehennemden siperdir. Zekât kıyâmet gününün sıcaklığından koruyan gölgedir. İsmimi söylemen de, kabir ve kıyâmet karanlığında seni aydınlatan nûrdur. Ya'nî bunların fâideleri hep sanadır. Benim için ne yaptın?

Mûsâ aleyhisselâm, - Yâ Rabbî! Senin için olan ameli bana bildir! diye yalvardı. Cenâb-ı Hak:

- Yâ Mûsâ! Dostlarımı benim için sevdin mi ve düşmanlarıma benim için düşmanlık ettin mi? meâlindeki âyet-i kerîme ile cevap verdi. Mûsâ aleyhisselâm da, Allah için amelin, "Hubb-i fillâh" ve "Buğd-ı fillâh" ya'nî Allah için dostluk, Allah için düşmanlık olduğunu anladı.

Ayrıca zâlimler, açıkça günâh işliyenler, Cenâb-ı Hakka âsî olanlar da sevilmez. Âl-i İmrân sûresi, elliyedinci ve yüzkırkıncı âyetlerinde meâlen, (Allahü teâlâ, zâlimleri sevmez) buyuruldu. Hadîs-i şerîfte, (Zâlimin çok yaşamasına duâ etmek, Allahü teâlâya isyân olunmasını istemektir) buyuruldu.

Süfyân-ı Sevrî hazretlerine, "Çölde bir zâlim susuzluktan helâk oluyor. Ona su verelim mi?" denildikte, "hayır vermeyin" buyurdu. Zâlime yardım eden, halkın malına, canına zarar verilmesine yardım etmiş olur. Onun yaptığı zulümlere ortak olur.

Zâlimden her zaman uzak kalmak daha iyidir. Hadîs-i şerîfte, (Münâfık ile konuşurken, efendim, demeyiniz!) buyuruldu. Zâlime, kâfire hurmet etmek, saygı ile selâm vermek, üstâdım demek, küfr olur. İnsanın dinden çıkmasına sebep olur.

Harâm işlediği bilinen günahkâr sevilmez. Bid'ati yayanları ve zâlimleri sevmek, günâhtır. Hadîs-i şerîfte, (Günâh işliyenin günâhına mâni olmağa kudreti varken, kimse mâni' olmazsa, Allahü teâlâ, bunların hepsine, dünyada ve âhırette azâb yapar) buyuruldu.

Ömer bin Abdülazîz hazretleri buyurdu ki, "Allahü teâlâ, bir kimse günâh işlediği için, başkalarına da azâb yapmaz ise de, açıkça günâh işliyenler görülüp de, görebilenler mâni' olmadığı zaman, hepsine azâb yapar." Allahü teâlâ, Yûşa' Peygambere buyurdu ki, - Kavminden kırkbin sâlih kimseye ve altmış bin fâsık, günâhkâr kimseye azâb yapacağım!

- Yâ Rabbî! Fâsıklar, azâbı hak etmiştir. Sâlihlere azâb yapmanın hikmeti nedir? diye sorunca, - Benim gadab ettiklerime, onlar gadab etmedi. Birlikte yediler, içtiler, buyurdu.

BUGÜNKÜ SOHBET · 10 ARALIK 1995 · KAYIT 10708

Kişi sevdiği ile beraber olur!

İslâm ilimleri ile ve islâm âlimleri ile alay etmek küfür olur. Bunlara hüsrmet göstermek dinimizin emridir. İslâm âlimine söven, kötüleyen kâfir olur, dinden çıkar. Bunları, işlediği günâh ve bid'at sebebi ile sevmemek, lâzım olur. Dünya işleri sebebi ile sevmemek, günâh olur. Sâlihleri sevmemek de, böyledir. Hadîs-i şerîfte, (Üç şey îmânın lezzetini arttırır: Allahü teâlâyı ve Resûlünü herşeyden çok sevmek, kendisini sevmiyen müslümanı Allah rızâsı için sevmek, Allahü teâlânın düşmanlarını sevmemek) buyurulmuştur.

İbâdeti çok olan mü'mini, az olandan daha çok sevmek lâzımdır. İsyânı daha çok olan, küfrü ve kötülüğü yayan kâfirleri daha çok sevmemek lâzımdır. Allah için düşmanlık edilmesi lâzım gelenlerin başında, insanın kendi nefsi gelir. Sevmek demek, onların yolunda bulunmak demektir.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Allahü teâlânın ba'zı kulları vardır. Bunlar, Peygamber değildir. Peygamberler ve şehîdler, kıyâmet günü bunlara imrenirler. Bunlar, birbirini tanımıyan, uzak yerlerde yaşıyan, Allah için birbirini seven mü'minlerdir.)

(İnsan, dünyada kimi seviyorsa, âhırette onun yanında olacaktır.)

Onun yolunda bulunmazsa, sevgisi samimi olmaz. İnsan, dînine ve emânetine güvendiği sâlih kimselerle arkadaşlık etmelidir. Yahûdîler ve hırıstiyanlar, Peygamberlerini sevdiklerini söylüyorlar. Fakat, onların yolunda olmadıkları için, hahamların, papazların uydurdukları yanlış yolda oldukları için, âhırette Peygamberlerinin yanında olmıyacaklardır. Hattâ, sonsuz Cehennemde kalacaklardır.

Yüksek rûhlar, sevdikleri rûhları yukarı çekerler. Alçak rûhlar da, aşağı çeker. İnsan, öldükten sonra, rûhunun nereye gideceğini, dünyada sevdiklerinin hâlinden anlamalıdır. İnsan, başkasını tabî'at îcâbı veya akıl îcâbı veya kendisine yaptığı iyilikler îcâbı veya Allahü teâlânın rızâsı için sever.

Dünyada birbirlerini seven kimselerin rûhları birbirlerini cezbettiği, çektiği gibi, kıyâmette de birbirlerini cezbederler. Enes bin Mâlik hazretleri diyor ki,

müslümanları yukardaki hadîs-i şerîfin sevindirdiği kadar, hiçbir şey sevindirmemiştir.

Kâfirleri seven onlarla birlikte Cehenneme gidecektir. Sevgilisine tâbi olmamak, insanın elinde değildir. Sevmenin en kuvvetli alâmeti, sevgilinin sevdiklerini sevmek, sevmediklerini sevmemektir.

İslâmiyetin aslı, temeli üçtür: İlim, amel, ihlâs. İslâm ilimleri ikiye ayrılır: Din bilgileri, fen bilgileri. Din bilgileri, ağaçtan armut düşer gibi, insanın kafasına bir yerden gelmez. Bir hakîkî mürşidin sözlerinden ve hâllerinden, hareketlerinden ve ilmihâl kitaplarından öğrenilir.

Kıyâmet yaklaşınca, hiçbir yerde hakîkî mürşid, rehber görülmiyecek, câhil, yalancı, sahte din adamları çoğalacaktır. Bunlar Allahü teâlânın sevgisini kazanmak için değil, para, makam ve şöhret kazanmak için çalışacaklar. Zenginlere, makam sahiplerine yanaşacaklardır.

Bu din istismarcılarına aldanmamak, saâdete kavuşmak için, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarını, ilmihâllerini alıp okumalıdır. Dini buradan öğrenmelidir. Hasta olduğumuzda rastgele alacağımız bir ilâcın nasıl zararı olursa, bedenimizin hastalığı nasıl daha da artarsa, rastgele kimseden, rastgele kitaptan dinimizi öğrenmeğe kalkışırsak, rûhumuz hasta olur, icâbında ölür ya'nî kişi îmândan çıkar. Bunun için, dinimizi Ehl-i sünnet âlimlerinin, kendi yorumlarını, fikirlerini katmadan nakli esas alarak hazırladıkları kitaplardan öğrenmeliyiz.

BUGÜNKÜ SOHBET · 11 ARALIK 1995 · KAYIT 10709

Fitne çıkarmak

İnsanları sıkıntıya, belâya düşürmek, anarşiye, teröre sebep olmak, fitne çıkarmaktır. İnsanları, isyâna teşvîk etmek, fitne olur. Fitne çıkarmak harâmdır. Haksız yere adam öldürmekten daha büyük günâhtır. İsyân etmenin zararı, günâhı, zulmün zararından ve günâhından daha çoktur. Hadîs-i şerîfte, (Fitne, uykudadır. Bunu uyandırana Allah la'net etsin!) buyuruldu.

Din adamlarının, halkın anlıyamıyacakları şeyleri söylemeleri ve yazmaları da, fitne olur. Herkese, anlıyabileceği kadar söylemelidir. Müslümanlara

yapamıyacakları ibâdetleri emir etmemelidir. Zayıf kavil olsa bile, yapabileceklerini söylemelidir.

Emr-i ma'rûf yaparken, dinin emirlerini yayarken de fitne çıkarmamaya dikkat etmek lâzımdır. Emr-i ma'rûf yaparken, kendini tehlikeye sokmak, emir olunmadı. Dîne ve başkalarına zarar vererek, dünya fitnesine de, sebep olmamalıdır.

Fitne, anarşi zamanında evinden çıkmamalı, kimse ile görüşmemelidir. Fitneye yakalanınca, sabretmelidir.

İmâm-ı Rabbânî hazretleri buyurdu ki:

Fitnelerin çoğaldığı zamanda, eve kapanıp, kimse ile görüşmemelidir. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: (Kıyâmet kopmadan evvel, her yeri fitneler kaplıyacak. Fitnelerin zulmeti, ortalığı karanlık gece gibi yapacak. O zaman, evinden mü'min olarak çıkan kimse, akşam kâfir olarak evine dönecek. Akşam mü'min olarak evine gelen, sabah kâfir olarak kalkacak. O zaman oturmak, ayakta kalmaktan hayırlıdır. Yürüyen, koşandan daha iyidir. O zaman oklarınızı kırınız! Yaylarınızı kesiniz. Kılıçlarınızı taşa çalınız! O zaman, evinize birisi gelince, Âdem nebînin iki oğlundan iyisi gibi olsun!)

Eshâb-ı kirâm, bunu işitince, o zamanda bulunacak müslümanlara ne yapmayı emir edersiniz dediler. Cevâbında, (Öyle fitne zamanında, evinizden dışarı çıkmayınız!) buyurdu.

Hadîs-i şerîfte, (Fitne çıkarmayınız! Söz ile çıkarılan fitne, kılıç ile olan fitne gibidir. Zâlimlere, fâcirlere milleti çekiştirmekten, yalan ve iftirâ söylemekten hâsıl olan fitne, kılıç ile yapılan fitneden daha zararlıdır) buyuruldu.

Âlimlerin hemen hemen hepsi, sözbirliği ile bildiriyorlar ki, malını, canını kurtarmak zorunda kalanın da, isyân etmemesi, karşı gelmemesi lâzımdır. Çünkü, zâlim olan hükûmete karşı sabır etmeği hadîs-i şerîfler emretmektedir.

Hadîs-i şerîflerde buyuruyor ki: (Fitne zamanında, müslümanlara ve onların reîslerine tâbi' olunuz. Hak yolda olan yoksa, fitneciler, isyâncılar arasına karışmayınız! Ölünceye kadar, fitneye katılmayınız!)

(Fitne zamanında, islâmiyete sarılınız. Kendinizi kurtarınız. Başkalarına akıl vermeyiniz! Evinizden dışarı çıkmayınız. Dilinizi tutunuz!)

(Fitnecilere karışmıyan, saâdete kavuşur. Fitneye yakalanıp, sabreden de, saâdete kavuşur.)

(Allahü teâlâ, Kıyâmet günü, bir kuluna soracak: Günâh işliyeni gördüğün zaman, niçin mâni' olmadın, diyecek. O kul, onun zararından, düşmanlık yapmasından korktum ve senin af ve magfiretine güvendim diyecek.)

Bu hadîs-i şerîfler, düşmanın kuvvetli olduğu zamanlarda, emr-i ma'rûfu ve nehy-i münkeri terk etmenin câiz olacağını göstermektedir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 12 ARALIK 1995 · KAYIT 10710

Kötülüklerin zararı herkesedir

Dinimizin emir ve yasaklarını ya'nî farzları, harâmları bildirmek farzdır. Fakat, farz-ı kifâyedir. Ya'nî bilenlerin bu vazîfeyi yerine getirmeleri ile diğerleri bu vazîfeyi yerine getirmeme günâhından kurtulur. Sünnetin yapılmasına, mekrûhların yapılmamasına çalışmak da sünnettir.

Harâm işlemekte olan, el ile men edilmez. Söz ile men edilir. Ya'nî, kötülüğü, zararı anlatılır. Harâm işlemeye hazırlanan, el ile men edilir. Söz ile, el ile mâni olurken, fitne, zarar çıkarmamak lâzımdır. Bunun fâideli olacağını önceden bilmek lâzımdır. Zann-ı gâlib, ya'nî çok zan etmek de, bilmek demektir.

Hubb-ı fillâh, buğd-ı fillâh olmayınca, ya'nî Allah için sevip, Allah için düşmanlık yapılmadıkça, yapılan ibâdetlerin fâidesi olmaz. Emr-i ma'rûf özürsüz terk edilirse, duâlar kabûl olmaz. Hayır ve bereket kalmaz. Yapılan işlerde zafer nasîb olmaz. Gizli işlenen günâh, bunu işleyene zarar verir. Açıkça işlenirse, herkese zararı dokunur. Bir kimsenin kötülemesi ile, bir insanı kötü bilmemelidir.

Bir kimsenin kötülemesi gıybet olur. Bunu dinlemek de harâm olur. Bir insanın günâhkâr olduğu, iki âdil şâhidin, gördüklerini bildirmeleri ile veya kendi tecrübesi ile anlaşılır. Günâh işliyeni görüp de, gücü, kudreti olduğu hâlde, mâni olmamak, "Müdâhene" olur.

Müdâhene edenlerin, kabirden maymun ve domuz şeklinde kalkacakları, hadîs-i şerîfte bildirilmiştir. Zâlim kimselere söz ile emr-i ma'rûf yapmak, cihâdın en kıymetlisidir. Nasîhat vermeğe gücü yetmezse, kalbi ile red etmek de cihâd olur.

İslâmiyet yayılmaz, dinin emir ve yasakları bildirilmezse, Allahü teâlâ verdiği ni'metleri geri alır, birçok belâlara, musîbetlere mâruz bırakır. Cenâb-ı Hak, bütün

insanlara, sayılamıyacak kadar çok ni'met, iyilik vermiştir. Sa'âdet-i ebediyye yolunu göstermiş ve İbrâhîm sûresinin yedinci âyetinde meâlen, (Ni'metlerimin kıymetini bilir, emir ettiğim gibi kullanırsanız, onları arttırırım. Kıymetlerini bilmez, bunları beğenmezseniz, elinizden alır, şiddetli azâb ederim) buyurmuştur.

Bir asırdan beri islâmiyetin garîb olması, dünyanın her yerindeki müslümanların sıkıntı içinde, perişan hâlde olmaları ve dünyanın küfür ve zulüm karanlığı ile kaplanması, hep islâm ni'metlerinin kıymetlerini bilmeyip, onlara arka çevirmenin, islâmiyeti yaymayı ve müslüman gibi yaşamayı bırakmanın netîcesidir.

Devlet adamları güç kullanarak, âlimler söz ile, diğer müslümanlar kalb ile ya'nî günâh işliyen birini gördüklerinde, kalben ona karşı kırılmaları, üzülmeleri ile emr-i ma'rûf yapar. Emr-i ma'rûfu Allah rızâsı için yapmak ve söylediğinin kitaptan vesîkasını bilmek ve fitneye sebep olmamak lâzımdır.

Sözünün fâidesi olmıyacağını ve fitne çıkmasına sebep olacağını bilen kimsenin emr-i ma'rûf yapması şart olmaz. Hattâ, ba'zan harâm olur. Böyle zamanda, fitneye sebep olmamak için, evinden çıkmamalıdır. Fitne, fesâd çıkarırsa, o şehirden, beldeden taşınmak, uygun kimselerin bulunduğu yere gitmek lâzım olur. Bu mümkün olmazsa, bir kenara çekilmeli, kimseye karışmamalıdır. Sözünün fâidesi olmıyacağını ve fitne çıkmıyacağını bilirse, emr-i ma'rûf yapmak vâcib olmaz, müstehab olur. Sözünün fâideli olacağını, fakat fitneye sebep olacağını da bilirse, yine vâcib olmaz.

Fitne büyük ve tehlikeli ise, emr-i ma'rûf yapması harâm olur. Emr-i ma'rûfu yumuşak yapmak lâzımdır. Sertlik, fitneye sebep olur. Müslümana ve gayrı müslim vatandaşa, turiste de zulüm, işkence yapmamalıdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 13 ARALIK 1995 · KAYIT 10711

Dinde gevşeklik

Kudreti olduğu, gücü yetiği hâlde, harâm işliyene, meselâ çocuğunun, maiyetinde çalışanın harâm işlemesine mâni olmamak, göz yummak dinde gevşekliği gösterir. Fitne olmadığı, ya'nî dînine veya dünyasına veya başkalarına zarar olmadığı zaman, harâm ve mekrûh işliyene mâni olmak lâzımdır. Mâni olmamak, susmak

harâm olur. İmkânı olduğu hâlde engel olmamak, harâm işlemeye râzı olmayı gösterir. Susmak çok yerde iyidir. Fakat, hakkı, hayrı söyliyecek yerde susulmaz. Peygamber efendimize, - Yâ Resûlallah! Geçmiş ümmetlerden bir kısmına zelzele ile azâb yapıldı. Toprak altında kaldılar. Bunların arasında sâlihler, iyi kimseler de vardı, dediklerinde, - Evet, sâlihler de birlikte helâk oldular. Çünkü, Allaha isyân olunurken susmuşlardı. Onlardan ayrılmamışlardı, buyurdu.

(Bir kimse, Allahü teâlânın ihsân ettiği ilmi, lâzım olduğu zaman söylemezse, kıyâmet günü boynuna ateşten tasma takılacaktır) hadîs-i şerîfi ve (Kendilerine ilim ve hidâyet verdiğimiz kimseler, ilimlerini insanlardan saklarlarsa, Allahın ve la'net edenlerin la'netleri, bunların üzerine olsun!) meâlindeki otuzaltıncı âyet-i kerîmesi, dinde gevşekliğin "Müdâhene" harâm olduğunu göstermektedir.

Mâide sûresinde ellidördüncü âyet-i kerîmesinde meâlen, (Allah yolunda cihâd ederler, kötülenmekten korkmazlar) buyuruldu. Din gayreti olanların malları ile, canları ile ve sözleri ile ve kalemleri ile, Allah rızâsı için cihâd etmeleri lâzım olduğu, bu âyet-i kerîmede bildirilmektedir. Hadîs-i şerîfte, (Çok acı olsa da, hakkı söyleyiniz) buyuruldu.

Allahın sevgili bir kulu, hükümdar Mervân'ın yanında çalgı çalanları görünce, çalgı âletlerini kırdı. Mervân, bunun, arslanların arasına bırakılmasını emir etti. Arslanların yanında, hemen namaza durdu. Arslanlar, bir zarar vermeyip bunu, yalamağa başladılar. Sabah olunca, bunu arslanların yanından alıp hükümdara getirdiler. "Arslanlardan korkmadın mı" dedi. "Hayır, onlardan korku, hâtırıma gelmedi" diye cevap verdi. Hükümdar, "Bütün geceyi düşünceli geçirmişsin. Ne düşündün" diye sordu. O da, "Arslanlar beni yalayınca, tükürükleri necis midir? Allahü teâlâ, namazımı kabûl etti mi, etmedi mi diye düşündüm" dedi.

Kendisine veya başkalarına zarar gelmek korkusundan dolayı iyiliği emir etmek ve harâmı men etmek mümkün olmazsa, böyle fitneye mâni olmak için susmağa, "Müdârâ" etmek denir. Kalbi, harâmı men etmek istediği hâlde, müdârâ yapmak câizdir. Hattâ, sadaka sevâbı hâsıl olur. Müdârâ ederken tatlı dilli ve güler yüzlü olmak lâzımdır. Evinde, hanımına müdârâ etmiyen kimsenin rahatı, huzûru kalmaz.

Resûlullaha bir misâfir geldi, (İçeri alınız! O, kötü bir insandır) buyurdu. İçeri girince, onunla tatlı ve neş'eli konuştu. Gidince, yumuşak konuşmasının sebebi soruldukta, (Kıyâmette, en kötü yerde bulunacak kimse, dünyada zararından korunmak için ikrâm olunandır) buyurdu. Hadîs-i şerîfte, (Sıkılmadan açıkça

harâm işliyen kimseyi gîybet etmek câiz olduğu gibi, şerlerinden korunmak için bunlara müdârâ etmek de câizdir. Fakat müdârâ, müdâhene şeklini almamalıdır) buyuruldu.

Müdârâ, dîni veya dünyayı zarardan kurtarmak için, dünyalık vermektir. Müdâhene, dünya ele geçirmek için, dinden vermektir.

BUGÜNKÜ SOHBET · 14 ARALIK 1995 · KAYIT 10712

Anlaşılamıyacağını anlamak!

Kâinattaki, mahlûklardaki ve kendi bedenindeki ince san'atları, düzenleri, birbirlerine olan bağlılıklarını düşünerek de, her insanın Allahü teâlânın büyüklüğünü anlaması lâzımdır.

Tıp ve fen fakültelerinde okuyup da, mahlûklardaki san'at inceliklerini, aralarındaki hesaplı bağlantıları gören ve anlıyabilen aklı başında bir kimsenin, Allahü teâlânın varlığına, birliğine, büyüklüğüne, ilmine, kudretine inanmaması mümkün değildir.

İnanmıyanın, anormal, geri kafalı, câhil olması, yâhut inatçı, şehvetlerine düşkün bir budala olması veya nefsine esîr olmuş, işkence yapmaktan zevk alan, zâlim bir sadist olması lâzım gelir. İnanmayanların hayat hikâyeleri incelenirse, bu üç kısımdan biri olduğu hemen meydana çıkar.

Hadîs-i şerîfte, (Varlıklardaki nizâmı düşünerek Allahü teâlâya îmân ediniz) buyuruldu. Astronomi okuyup da, yer küresinin, ay'ın, güneşin ve bütün yıldızların boşlukta dönmelerinde ve birbirlerinden uzaklıklarında bulunan düzeni, hesapları anlıyan kimsenin, îmânı artar. Dağların, madenlerin, nehirlerin, denizlerin, hayvanların, bitkilerin, hattâ mikropların yaratılmasında, çeşitli fâideler vardır. Hiçbiri boş yere, lüzûmsuz yaratılmamıştır.

Bulutlar, yağmurlar, şimşekler ve yıldırımlar, yer altındaki sular ve enerji maddeleri ve hava, kısaca her varlık belirli hizmetler, belli vazîfeler yapmaktadır.

İnsanlar, bu sayısız mahlûkların, sayılamıyacak hizmetlerinden bugüne kadar pek azını anlıyabilmiştir. Mahlûkları kavrıyamıyan insan aklı, bunların hâlıkını, yaratanını nasıl kavrıyabilir? Onun büyüklüğünü, sıfatlarını biraz anlıyabilen

islâm âlimleri, şaşkına dönmüşler. (Onu anlamak, anlaşılamıyacağını anlamaktır) demişlerdir.

Mûsâ aleyhisselâmın ümmetinden biri, otuz sene ibâdet etmiş. Bir bulut kendisine gölge yaparak, güneşten korumuştu. Birgün bulut gelmemiş, güneşte kalmıştı. Annesine sebebini sordu:

- Herhâlde bir günâh yapmışsın, dedi.

- Hayır, günâh işlemedim.

- Göklere, çiçeklere bakmadın mı? Onları görünce, yaratanın azametini düşünmedin mi?

- Evet, baktım. Fakat, tefekkürde kusûr ettim.

- Bundan büyük günâh olur mu? Hemen tevbe et!

Aklı başında olan kimsenin, tefekkür vazîfesini hiç ihmâl etmemesi lâzımdır. Yarın ölmiyeceğinden emîn olan kimse var mıdır? Allahü teâlâ, hiçbir şeyi bâtıl, fâidesiz yaratmamıştır. İnsanların anlıyamadıkları, göremedikleri fâideler, anlıyabildiklerinden katkat daha çoktur.

Tefekkür, dört türlü olur. Allahü teâlânın mahlûklarındaki güzel san'atları, fâideleri düşünmek, O'na inanmağa ve O'nu sevmeğe sebep olur. O'nun va'd ettiği sevâbları düşünmek, ibâdet yapmağa sebep olur. O'nun haber verdiği azâbları düşünmek, O'ndan korkmaya, kimseye kötülük yapmamaya sebep olur.

O'nun ni'metlerine, ihsânlarına karşılık, nefsine uyarak günâh işlediğini, gaflet içinde yaşadığını düşünmek, Allahtan hayâ etmeye, utanmaya sebep olur. Allahü teâlâ, yerlerde ve göklerde bulunan mahlûkları düşünerek ibret alanları sever. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Tefekkür gibi kıymetli ibâdet yoktur.)

(Bir an tefekkür, altmış sene ibâdetten daha hayırlıdır.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 15 ARALIK 1995 · KAYIT 10713

Bedduâ etmemelidir

Kimseye bedduâ etmemelidir. Hele kişi kendisine, âilesine ve çocuklarına hiç bedduâ etmemelidir. Olur ki, duâların icâbet, kabûl olma zamanına rastlar da, bedduâsı kabûl olur. O zaman pişman olur ama pişmanlık fayda vermez. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Kendinize, evlâdınıza, kötü duâ etmeyiniz. Allahın kaderine râzı olunuz. Ni'metlerini artırması için duâ ediniz.)

(Ananın, babanın çocuğuna olan ve mazlûmun, zâlime olan bedduâları, red olunmaz.)

Anne-babanın çocuklarına yaptıkları bedduâları kabûl edilir. Çünkü anne-baba çocuklarına, ancak isyân ettikleri, aşırı kötü davrandıkları, hak ve hukuklarına riâyet etmedikleri zaman bedduâ ederler.

Anne-baba, kendilerine hürmet, itâ'atte bulunan çocuklarına şefkat, merhamet ve iyilik ile duâ ederler. Babanın bedduâsı annenin bedduâsına göre daha çabuk kabûl olur. Çünkü anne çok merhametlidir. Söz ile söyler ise de kalbinden, bedduâsının tutmasını istemez. Baba öyle değildir.

Çocuğun da anne-babasına yaptığı duâ makbûldür. Kardeşine gıyâbında, arkasından yapılan duâlar da makbûldür. Buradaki kardeşten maksat, hem kendi öz kardeşi, hem de din kardeşi olan bütün mü'minlerdir.

Mü'minin, görmeden bir kardeşine yaptığı duâda riyâ ve menfaat yoktur. Fakat hazır olan kimseye yapılan duâda, gösteriş ve çıkar söz konusu olabilir. Bir arada olmayanların birbirlerine yaptıkları duâda yalnız Allah rızâsı gözetildiği için duâları makbûl olur.

Bir hadîs-i şerîfte, (Bir müslümanın, din kardeşine gıyâbında yaptığı duâ kabûl olunur. Başucunda bir melek vardır. Kardeşine duâ yaptıkça, sana da o kadar der. O meleğin görevi budur) buyurulmuştur.

Hastaların ve âdil, sâlih kimselerin, Allah dostlarının duâları, oruçlunun duâsı da kıymetlidir. İftar zamanı yapılan duâ kıymetlidir.

Misâfirin duâsı evine, gâzînin duâsı vatanına dönünceye kadar makbûldür. Çünkü âilesinden uzak olduğu ve çeşitli zorluklarla karşılaştığı için kalbi kırıktır. Allahü teâlâya bütün kalbi ile yönelir ve duâsı da Hak teâlânın lûtuf ve ihsânı ile kabûl olur.

Mazlûmun bedduâsından sakınmalıdır. Zulüm ateşi ile karşı karşıya gelen kimsenin içi yanar, bedduâ yapmak zorunda kalır. Duâsı kabûl mahallinde olur.

Ebüdderdâ hazretleri buyurdu ki: Mazlûmun bedduâsından,âhından ve yetîmin gözyaşlarından sakının. Çünkü insanlar rahat uykuda iken onlar dert, sıkıntı, üzüntü içindeler.

Bir müslümanın kâfir olması için duâ edenin kendisi kâfir olur. Zâlimden başkasına bedduâ etmek harâmdır. Zâlime, zulmü kadar bedduâ etmek câiz olur. Câiz olan birşeyin miktarı, özrün miktarı kadar olur. Zâlime de bedduâ etmemek, sabır etmek ve hattâ, affetmek daha iyidir.

Herhangi bir kâfire, Allah ömür versin demek, câiz değildir. Müslüman olması için böyle duâ etmek, câiz olur. Kâfire saygı ile selâm veren, kâfir olur. Kâfire saygı bildiren bir söz söylemek, meselâ üstâdım demek, küfür olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 16 ARALIK 1995 · KAYIT 10714

Cehenneme en önce girecek kimse

Belli bir mü'minin aybını, onu kötülemek için arkasından söylemek, gıybet olur. Gıybet, harâmdır. Dinleyen, o kimseyi tanımıyorsa, gıybet olmaz. Gıybet olunan kimse bunu işitince, üzülürse gıybet olur. Bedeninde, soyunda, ahlâkında, işinde, sözünde, dîninde, dünyasında, hattâ elbisesinde, evinde, arabasında bulunan bir kusûr, arkasından söylendiği zaman, bunu işitince üzülürse, gıybet olur.

Kapalı söylemek, işâret ile, hareket ile bildirmek, yazı ile bildirmek de, hep söylemek gibi gıybettir. Bir müslümanın günâhı ve kusûru söylendikte, elhamdülillah biz böyle değiliz demeleri, gıybetin en kötüsü olur.

Falanca kimse çok iyidir, ibâdette şu kusûru olmasa, daha iyi olurdu demek, gıybet olur. Hucûrât sûresinde, onikinci âyetinde meâlen, (Birbirinizi gıybet etmeyiniz!) buyuruldu. Gıybet, adam çekiştirmek demektir. Birisini gıybet etmek,

ölmüş insanın etini yimek gibi olur buyuruldu. Hadîs-i şerîfte, (Kıyâmet günü, bir kimsenin sevâb defteri açılır. Yâ Rabbî! Dünyada iken, şu ibâdetleri yapmıştım. Bunlar yazılı değil, der. Onlar, defterinden silindi, gıybet ettiklerinin defterlerine yazıldı denir) buyuruldu.

Gıybet eden, başkasının günâhını kendi üzerine almış olur. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: (Kıyâmet günü bir kimsenin hasenât defteri açılır. Yapmamış olduğu ibâdetleri orada görür. Bunlar seni gıybet edenlerin sevâblarıdır, denir.) Allahü teâlâ, Mûsâ aleyhisselâma vahy eyledi ki, (Gıybet edip tevbe eden kimse, Cennete en son gidecektir. Gıybet edip, tevbe etmiyen kimse, Cehenneme en önce girecektir.)

İbrâhîm Edhem hazretleri, bir yemeğe da'vet edilmişti. Sofrada, çağrılanlardan birinin bulunmadığı söylenince, o ağır kimsedir, hep geç gelir denildi. İbrâhîm bin Edhem, gıybet edildi, buyurdu ve çıkıp gitti. Hadîs-i şerîfte, (Bir kimse için söylenen kusûr, onda varsa, bu söz gıybet olur. Yoksa bühtân, ya'nî iftirâ olur) buyuruldu. Dindeki kusûrları söylemek, meselâ namaz kılmaz veya içki içer veya hırsızlık eder veya söz taşıyıcıdır demek ve dünyadaki kusûrlarını söylemek, meselâ sağırdır, şaşıdır demek, gıybet olur.

Dindeki kusûrları, onu kötülemek için söylenirse, gıybet olur. Onun ıslâhını, düzelmesini düşünerek söylerse, gıybet olmaz. Acıyarak söylemek de, gıybet olmaz denildi. Bu köyde, namaz kılmıyan var, hırsız var demek, gıybet olmaz. Çünkü, belli bir şahıs söylenmemiştir.

Bir kimse, namaz kılar, oruç tutar, hem de insanlara eli ile zarar verir. Meselâ döver, mallarını gasb eder, çalar. Yâhut dili ile zarar verir. Meselâ söver, iftirâ eder, gıybet eder, söz taşır. Böyle âşikâre yapılan kötülükleri ve harâmları ve bid'atları söylemek, gıybet olmaz.

Birinin zararlarını, ona acıdığı için veya başkalarının ondan sakınması için söylerse, gıybet olmaz. Onu kötülemek için söylerse, gıybet olur. Altı kişinin kusûrlarını, ayıplarını arkasından söylemek, gıybet olmaz: Acıdığı için söylemek, engel olunması için söylemek, fetvâ almak için söylemek, müslümanları onun şerrinden korumak için söylemek. O kusûr, ona isim olmuş ise, onu bu isim ile tanıtmak mecbûriyyetinde olmak. Âşikâre, herkesçe bilinen günâhını, bid'ati ve zulmü söylemek. Kızarak, onu kötülemek niyyeti ile söylenen gıybet olur. Satılmakta olan malın kusûrunu müşteriye söylemek, satıcıyı gıybet etmek olmaz.

Evlenecek erkeğe, nikâh edeceği kızın aybını, kusûrunu haber vermek, gıybet olmaz, nasîhat olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 17 ARALIK 1995 · KAYIT 10715

Gıybete sürükliyen sebepler

İnsanı gıybet etmeğe sürükliyen sebepler çoktur. Bunlardan ba'zıları şunlar:

Düşmanlık, yanında olanların fikirlerine uymak düşüncesi, sevilmiyen bir kimseyi kötülemek, kendisinin o günâhta bulunmadığını bildirmek, kendinin ondan üstün olduğunu bildirmek, hased etmek, yanında bulunanları güldürmek, şakalaşmak, onunla alay etmek, ummadığı kimsenin harâm işlemesine hayretini bildirmek, buna üzüldüğünü, ona acıdığını bildirmek, harâm işlediği için onu sevmediğini bildirmek.

Gıybet, insanın sevâblarının azalmasına, başkasının günâhlarının kendisine verilmesine sebep olur. Bunları, her zaman düşünmek, insanın gıybet etmesine mâni' olur.

Gıybet, üç türlüdür: Birincisinde, ben gıybet etmedim, onda bulunan şeyi söyledim, der. Bu çok tehlikelidir. Böyle söylemek, küfür olur. Çünkü, harâma, helâl demiş olur.

İkincisinde, gıybet olunana duyurmaktır. Büyük harâm olur. Tevbe etmekle affedilmez. Onunla helâllaşmak da lâzım olur.

Üçüncüsünde, gıybet olunanın bundan haberi olmaz. Tevbe ve istigfâr etmekle ve ona hayır duâ etmekle affolur.

Yanında gıybet yapıldığını işiten kimse, buna hemen mâni' olmalıdır. Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Din kardeşine, onun haberi olmadan yardım eden kimseye, Allahü teâlâ dünyada ve âhırette yardım eder.)

(Yanında, din kardeşine gıybet edilince, gücü yettiği hâlde ona yardım etmiyen kimsenin günâhı, dünyada ve âhırette kendisine yetişir.)

(Bir kimse, dünyada din kardeşinin ırzını korursa, Allahü teâlâ, bir melek göndererek, onu Cehennem azâbından korur.)

(Bir kimse, din kardeşinin ırzından bir şeyi korursa, Allahü teâlâ, onu Cehennem azâbından korur.)

Gıybet yapılırken, orada bulunan kimse, korkmazsa, söz ile, korkunca, kalbi ile red etmezse, gıybet günâhına ortak olur. Sözünü kesmesi veyâhud kalkıp gitmesi mümkün ise, bunları yapmalı. Eliyle, başıyle, gözüyle men' etmesi kâfî gelmez. Açıkça, sus demesi lâzımdır.

Gıybet etmenin keffâreti, üzülmek, tevbe etmek ve onunla helâllaşmaktır. Pişman olmadan helâllaşmak, riyâ olur, ayrı bir günâh olur. Ölüyü gıybet de harâmdır.

Müslümana kötü isim takmak veya başkasının taktığı kötü ismi söylemek, üzmek de câiz değildir. Müslümana hoşlanacağı güzel isim takmak câizdir.

Çocuğa konulacak isimler arasında en efdal olanı, Abdüllah, sonra, Abdürrahmân, sonra Ahmed, daha sonra İbrâhim'dir. Allahü teâlânın isimlerinden olan Alî, Reşîd, Azîz gibi isimleri de koymak câizdir. Fakat, bu isimleri söylerken hurmet etmek lâzımdır. Bilerek hurmetsizlik eden kâfir olur. Meselâ, ismi Abdülkâdir olana, Abdülkoydur demek, Hasan yerine Hasso, İbrâhim yerine İbo demek, bu isimlerle alay etmek olur.

Bu isimlerle alay etmek niyyet edilmezse, küfür olmaz ise de, küfre benziyen şeyi söylemekten sakınmak lâzımdır.

Seyyid Abdülhakîm Arvâsî hazretleri buyurdu ki, "Çocuğun, ana- babası üzerinde üç hakkı vardır: Doğdukta müslüman ismi koymak. İlim ve san'at öğretmek. Bâlig olunca, evlendirmektir."

BUGÜNKÜ SOHBET · 18 ARALIK 1995 · KAYIT 10716

Dünyaya yeni gelmiş gibi olur

Tevbe, harâm işledikten sonra, pişmân olup, Allahü teâlâdan korkmak, bir daha yapmamaya azmetmek, karar vermektir. Dünyada zarar hâsıl olmasından

korkarak pişmân olmak, tevbe olmaz. Çeşitli günâh işliyenin bunlardan ba'zısında ısrâr ederken, ba'zısına tevbe etmesi, sahîh olur.

Tevbeden sonra, günâhı tekrar işliyenin, tekrar tevbe etmesi sahîh olur. Böylece, çok defa tevbe etmesi, sahîh olur. Büyük günâhın affolması için, tevbe etmek şarttır. Beş vakit namaz, Ramazân-ı şerîf orucu, hac etmek, istigfâr etmek, büyük günâh işlemekten sakınmak gibi ibâdetler, küçük günâhların affedilmesine sebep olur.

Şartlarına uygun olarak tevbe edince, küfür ve günâhlar muhakkak affolunur. Şartlarına uygun olarak ve ihlâs ile yapılan hacca, "Hacc-ı mebrûr" denir. Hacc-ı mebrûr, kazâya kalmış olan farzlardan ve kul haklarından başka günâhların affına sebep olur.

Bu ikisinin affolması için, kazâların ve kul haklarının ödenmesi de lâzımdır. Hac ile, farzı yapmamanın günâhı affedilmez ise de, vaktinde yapmamanın, vaktinden sonraya bırakmanın günâhı affedilir.

Hacdan sonra, farzları kazâ etmeye hemen başlamazsa, geciktirme günâhı tekrar başlar ve zamanla katkat artar. Geciktirmek, büyük günâhtır. Bunu iyi anlamak lâzımdır. (Haccı mebrûr yapanın günâhları affolur. Dünyaya yeni gelmiş gibi olur) hadîs-i şerîfi, kazâ ve kul hakkından başka günâhların affolacağını göstermektedir.

Resûlullah efendimiz, arefe gecesi ve Müzdelifede, hacıların günâhlarının affedilmesi için yaptığı duâların da, böyle olduğunu bildirmiştir. Kazâ ve kul haklarının da, affa dâhil olduğunu bildiren âlimler var ise de, bunlar, tevbe edip de kazâdan ve ödemekten âciz olanlar içindir.

Hûd sûresinin yüzonbeşinci âyet-i kerîmesinde meâlen, (Hasenât, günâhları yok eder) buyuruldu. Bu âyet-i kerîmeye, kazâsı yapılınca, affolurlar ma'nâsı verilmiştir.

Gıybet olunan kimsenin işitmesinden sonra üzülmesi de, bu gıybeti yapan için, ayrıca büyük günâh olur. Bu günâhın affına sebep olacak hasene, onunla helâllaşmaktır.

Günâhtan sonra hemen tevbe etmek farzdır. Tevbeyi geciktirmek de, büyük günâhtır. Bunun için de, ayrıca tevbe etmek lâzımdır. Farzı yapmamanın günâhı ancak kazâ etmekle affolur. Her günâhın affı için, kalb ile tevbe etmek ve dil ile istigfâr etmek ve beden ile kazâ etmek lâzımdır. Yüz kere tesbîh etmek, ya'nî

(Sübhânallah-il-azîm ve bihamdihi) demek ve sadaka vermek ve bir gün oruç tutmak, çok iyi olur.

Nûr sûresinin otuzbirinci âyetinde meâlen, (Ey mü'minler! Allaha tevbe ediniz!) buyuruldu. Tahrîm sûresinde, sekizinci âyet-i kerîmesinde meâlen, (Allaha tevbe-i nasûh yapınız!) buyuruldu.

Nasûh kelimesine yirmiüç ma'nâ verilmiştir. Bunlardan en meşhûru, pişmân olup, dili ile istigfâr etmek ve bir daha işlememeye karar vermektir. Bekara sûresi ikiyüzyirmiikinci âyetinde meâlen, (Allahü teâlâ, tevbe edenleri sever) buyuruldu.

Hadîs-i şerîfte, (En iyiniz, günâhtan sonra hemen tevbe edeninizdir) buyuruldu. Günâhların en büyüğü, küfürdür ve münâfıklıktır ve dinden çıkmaktır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 19 ARALIK 1995 · KAYIT 10717

Mi'râc kandili

Mi'râc, Receb ayının yirmiyedinci gecesidir. Mi'râc, merdiven demektir. Resûlullahın göklere çıkarıldığı, bilinmeyen yerlere götürüldüğü gecedir.

Mekke halkı îmân etmiyor, müslümanlara çok sıkıntı veriyordu. İşkenceye başlamış, işi azdırmışlardı. Resûlullah çok üzüldü. Hicretten bir yıl önce, elliiki yaşında idi. Zeyd bin Hârise'yi alarak Tâif'e gitti. Tâif halkına bir ay nasîhat eyledi. Hiç kimse îmân etmedi.

Ümîdsiz, üzüntülü, yorgun geri dönerken, mübârek bacakları yaralandı. Hazret-i Zeyd'in başı kan içinde kaldı. Çok sıcak bir saatte, yol kenarında, bitkin hâlde oturdular. Orada bulunan bağ sâhibi, Rebî'a oğulları zengin Utbe ve Şeybe adındaki iki kardeş, köleleri Addâs ile, birer salkım üzüm gönderdi.

Resûlullah üzümü yerken Besmele okudu. Addâs, o zaman hıristiyan idi. Bunu işitince şaşırdı:

- Yıllarca buralardayım. Kimseden böyle söz duymadım. Bu nasıl sözdür? dedi.
Resûlullah ona sordu:

- Sen neredensin?

- Nineveliyim.

- Yûnus aleyhisselâmın memleketinden imişsin.

- Siz Yûnüs'ü nereden tanıyorsunuz? Onu, buralarda kimse bilmez.

- O benim kardeşimdir. O da, benim gibi Peygamber idi.

- Bu güzel yüzün, bu tatlı sözlerin sâhibi yalancı olmaz. Ben inandım ki, sen Allahın Resûlüsün. Yâ Resûlallah, yıllarca bu zâlimlere, bu yalancılara kulluk ediyorum. Herkesin hakkını yiyorlar. Herkesi aldatıyorlar. Hiç iyi tarafları yok. Dünyalık toplamak, şehvetlerini yapmak için her alçaklığı göze alıyorlar. Onlardan nefret ediyorum. Sizinle birlikte gelmek istiyorum.

Resûlullah, tebessüm ederek:

- Şimdi efendilerinin yanında kal! Az zaman sonra, adımı her yerde işitirsin. O zaman bana gel! buyurdu.

Bir, müddet istirahat edip, yaralarını, kanlarını sildiler. Mekke'ye yürüdüler. Karanlıkta şehre girdiler. Birkaç ay, Mekke'de çok sıkıntılı geçti. Her taraf düşman idi. Gidecek bir yer yoktu. Doğruca amcası Ebû Talib'in kızı Ümm-i Hânî'nin Ebû Tâlib mahallesinde bulunan evine geldi. Ümm-i Hânî, o zaman îmân etmemişti.

Kapı çalınınca sordu:

- Kimsiniz?

- Amcan oğlu Muhammed'im. Kabûl edersen, misâfir geldim.

- Senin gibi doğru sözlü, emîn, asîl, şerefli misâfire can fedâ olsun. Yalnız teşrîf edeceğinizi önceden bildirseydiniz, birşeyler hazırlardım. Şimdi yedirecek birşeyim yok.

- Yiyecek, içecek istemem. Hiçbiri gözümde yok. Rabbime ibâdet etmek, yalvarmak için bir yer bana yetişir.

Ümm-i Hânî, Resûlullahı içeri alıp, bir hasır, leğen, ibrik verdi.

Resûlullah o gün çok incinmişti. Abdest alıp, Rabbine yalvarmaya, af dilemeye, kulların îmâna gelmesi, saâdete kavuşmaları için duâya başladı. Çok yorgun, aç, üzüntülü idi. Hasır üzerine uzanıp uyuyuverdi.

O ânda, Allahü teâlâ, Cebrâil aleyhisselâma:

- Sevgili Peygamberimi çok üzdüm. Mübârek bedenini, nâzik kalbini çok incittim. Bu hâlde, yine bana yalvarıyor. Benden başka, hiçbir şey düşünmüyor. Git! Habîbimi getir! Cennetimi, Cehennemimi göster. O'na ve O'nu sevenlere

hazırladığım ni'metleri görsün. O'na inanmıyanlara, sözleri, yazıları ve hareketleri ile O'nu incitenlere hazırladığım azâbları görsün. O'nu ben teselli edeceğim. O'nun nâzik kalbinin yaralarını ben gidereceğim, buyurdu. (Devamı yarın)

BUGÜNKÜ SOHBET · 20 ARALIK 1995 · KAYIT 10718

Mi'râc Bedenen Olmuştur

Cebrâil aleyhisselâm peygamber efendimize hitâben dedi ki:

- Ey bütün yaratılmışların en üstünü! Ey Yaratanın sevgilisi! Ey Peygamberlerin efendisi, iyilikler menba'ı, üstünlükler kaynağı olan şerefli Peygamber! Rabbin sana selâm ediyor. Hiçbir peygambere, hiçbir mahlûkuna vermediği ni'meti sana ihsân ediyor. Seni kendine da'vet ediyor. Lütfen kalk. Buyur, gidelim.

Burak adındaki beyaz hayvana binip, bir anda Kudüs'te, Mescid-i Aksâ'ya geldiler. Cebrâil aleyhisselâm kayayı parmağı ile deldi. Burak'ı oraya bağladı. Geçmiş peygamberlerden ba'zısının rûhları insan şeklinde orada idi. Cemâ'at ile namaz için Âdem, Nûh, İbrâhîm peygamberlere, imâm olmalarını sıra ile söyledi. Hiçbiri kabûl etmedi. Özür dilediler.

Cebrâil aleyhisselâm, Habîbullahı ileri sürdü:

- Sen varken, başkası imâm olamaz, dedi.

Namazdan sonra, mescidden çıkıp bilinmeyen bir mi'râc ile, bir ânda, yedi kat gökleri geçtiler. Her gökte bir büyük peygamberi gördü. Cebrâil aleyhisselâm Sidre'de kaldı.

- Kıl kadar ilerlersem, yanar, yok olurum, dedi.

Sidret-ül müntehâ, altıncı gökte bulunan büyük bir ağaçtır. Resûlullah efendimiz Cenneti, Cehennemi, sayısız şeyleri görüp, Refref adındaki bir Cennet yaygısı üstünde olarak Kürsî, Arş ve Rûh âlemlerini geçip, bilinmeyen, anlaşılamıyan, anlatılamıyan şekilde Allahü teâlânın dilediği yüksekliklere ulaştı. Mekânsız, zamansız, cihetsiz, sıfatsız olarak Allahü teâlâyı gördü.

Gözsüz, kulaksız, vâsıtasız, ortamsız olarak Rabbi ile konuştu. Hiçbir mahlûkun bilemiyeceği, anlıyamıyacağı ni'metlere kavuşup, bir anda, Kudüs'e ve oradan

Mekke-i mükerremeye, Ümm-i Hânî'nin evine geldi. Yattığı yer henüz soğumamış, leğendeki abdest suyunun hareketi durmamış idi. Sabah olunca, Kâ'be yanına gidip mi'râcını anlattı. İşiten kâfirler alay etti. " Muhammed aklını kaçırmış, iyice sapıtmış" dediler.

Müslüman olmağa niyyeti olanlar da vaz geçti. Birkaçı sevinerek Ebû Bekr'in evine geldi. Çünkü, onun akıllı, tecrübeli, hesâplı bir tüccâr olduğunu biliyorlardı. Kapıya çıkınca hemen sordular:

- Ey Ebâ Bekr! Sen çok defa Kudüs'e gittin geldin. İyi bilirsin. Mekke'den Kudüs'e gidip gelmek, ne kadar zaman sürer? dediler.

- İyi biliyorum. Bir aydan fazla, dedi.

Kâfirler bu söze sevindi. "Akıllı, tecrübeli adamın sözü böyle olur" dediler. Gülerek, alay ederek ve hazret-i Ebû Bekr'in de kendi kafalarında olduğuna sevinerek:

- Senin efendin, Kudüs'e bir gecede gidip geldiğini söylüyor. Artık iyice sapıttı, diyerek, Ebû Bekr'e sevgi, saygı gösterdiler.

Hazret-i Ebû Bekr, Resûlullahın mübârek adını işitince:

- Eğer O söyledi ise, inandım. Bir anda gidip gelmiştir, deyip içeri girdi.

Kâfirler neye uğradıklarını anlıyamadı. Önlerine bakıp gidiyor: "Vay canına, Muhammed ne yaman büyücü imiş. Ebû Bekr'e sihir yapmış" diyorlardı.

Hazret-i Ebû Bekr hemen giyinip, Resûlullahın yanına geldi. Büyük kalabalık arasında, yüksek sesle:

- Yâ Resûlallah! Mi'râcınız mübârek olsun! dedi.

Resûlullah, bu gün Ebû Bekr'e "Sıddîk" dedi. Bu adı almakla, bir kat daha yükseldi.

Resûlullahın bedenen Mekke'den Beytül-mukaddes'e götürüldüğüne inanmıyan kâfir olur. Göklere ve bilinmiyen yerlere götürüldüğüne inanmıyan ise, Ehl-i sünnetten ayrılmış olur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 21 ARALIK 1995 · KAYIT 10719

En büyük günâh!

Küfürden, bozuk i'tikâddan sonra en büyük günâh namaz kılmamaktır. Farzlara önem verip, tembellikle yapmıyan kimse, mürted olmaz. Îmânı gitmez. Fakat, bir farzı yapmıyan müslüman, iki büyük günâha girer.

Birincisi, o farzın vaktini ibâdetsiz geçirmek ya'nî farzı geciktirmek günâhıdır. Bunun affolması için tevbe etmek, ya'nî pişmân olmak, üzülmek, bir daha geciktirmiyeceğine karar vermek lâzımdır.

İkincisi, bu farzı terk etmek, yapmamak günâhıdır. Bu büyük günâhın affolması için, bu farzı hemen kazâ etmek, ya'nî vaktinden sonra hemen yapmak lâzımdır. Kazâyı geciktirmek de, ayrıca büyük günâh olur.

Senelerce kılınmamış namazları kazâ etmek, imkânsız gibi olmuştur. İnsanlar, dinin emirlerini terk ettikleri için, ya'nî Allahü teâlânın emirlerine ve yasaklarına uymadıkları için ve islâm dîninin gösterdiği rahat ve huzûr yolundan ayrıldıkları için, dünyada bereket kalmadı.

Rızıklar azaldı. Tâhâ sûresinde yüzyirmidördüncü âyet-i kerîmesinde meâlen, (Beni unutursanız rızıklarınızı kısarım) buyuruldu. Bunun için, îmân rızkı, sıhhat rızkı, gıda rızkı, insanlık ve merhamet rızkı ve daha nice rızıklar azaldı. (Hâşâ, zulmetmez kuluna hüdâsı, herkesin çektiği kendi cezâsı) sözü, Nahl sûresinin otuzüçüncü âyetinden alınmıştır. Bugünkü küfür karanlıkları ve Allahü teâlâyı, Peygamberi, islâmiyeti unutmanın bereketsizlikleri ve sıkıntıları içinde, insan, gece gündüz, kadınlı erkekli çalışıp, bir âilenin nafakasını, rahat yaşamasını te'mîn edemez hâle gelmiştir.

Allahü teâlâya inanmadıkça, O'nun bildirdiği islâm dînine uymadıkça, O'nun Peygamberinin güzel ahlâkı ile bezenilmedikçe, dalâlet, felâket akıntısını durdurmak imkânsızdır.

Özürsüz terk edilen farzları, hemen kazâ etmek farzdır. Kazâ borcu olanların kıldıkları nâfileler kabûl olmaz. İmâm-ı Rabbânî hazretleri buyuruyor ki, (Nâfile ibâdet, bir farzı terk etmeye sebep olursa, ibâdet olmaz. Mâ-lâ-ya'nî, zararlı olur.)

Allahü teâlâ ile kul arasında olan, ya'nî kul hakkı bulunmıyan günâhların affolması için, gizlice tevbe etmek kâfîdir. Başkalarına haber vermek, bildirmek lâzım değildir. Para vererek, papaza günâh affettirmek, hıristiyanlıkta yapılıyor. İslâmiyette böyle şey yoktur.

Hayvan hakkı bulunan günâhları affettirmek, çok güçtür. Hayvanı haksız olarak öldürmek, dövmek, yüzüne vurmak, tâkatından fazla yürütmek, ağır yük vurmak, otunu, suyunu zamanında vermemek, günâhtır. Bu günâha hem tevbe etmek, hem de, istigfâr ederek yalvarmak lâzımdır.

Hadîs-i şerîflerde, (Tevbe eden günâh işlememiş gibi olur) ve (Günâhına pişmân olmayıp, dili ile istigfâr eden, günâhında devam edicidir. Rabbi ile alay etmektedir) buyuruldu. İstigfâr etmek, "Estagfirullah" demektir.

Tevbe ve istigfâr ya'nî, Estagfirullahel'azîm ve etûbü ileyh demek çok faydalıdır. Bütün dertlere, sıkıntılara karşı fâidelidir. Hûd sûresinde elliikinci âyetinde meâlen, (İstigfâr okuyunuz! İmdâdınıza yetişirim) buyuruldu. İstigfâr, insanı her murâda, âfiyete kavuşturur.

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ, günâh işleyip sonra pişmân olan kulunu, istigfâr etmeden önce affeder.)

(Günâhınız çok olup göklere kadar ulaşsa, tevbe edince, Allahü teâlâ, tevbenizi kabûl eder.)

BUGÜNKÜ SOHBET · 22 ARALIK 1995 · KAYIT 10720

İbâdet, Cenâb-ı Hakkın emri olduğu için yapılır

İslâmiyete uymaya, ibâdet etmek denir. Müslüman, Allahü teâlâ emrettiği için, vazîfeleri olduğu için ibâdet eder. İslâmiyetin emirlerinde ve yasaklarında, insanların dünya ve âhıretleri için nice faydalar bulunmakla beraber, ibâdet ederken, Allahü teâlânın emri olduğunu, kulluk vazîfesi olduğunu niyet etmek, düşünmek lâzımdır.

Böyle düşünmeden yapılan iş, ibâdet olmaz. Din ile ilişiği olmayan bayağı bir iş olur. Meselâ, namaz kılan adam, Allahü teâlânın emrini yerine getirmeyi ve kulluk vazîfesini yapmayı niyet etmeyip, namazın bir jimnastik, beden terbiyesi olduğunu düşünerek kılarsa, namazı sahîh olmaz. İbâdet yapmış olmaz. Spor yapmış olur.

Oruç tutanın da, yalnız mideyi dinlendirmeyi, perhîz yapmayı düşünmesi, orucun sahîh ve makbûl olmamasına sebep olur.

Savaşta, canını tehlikeye koyan bir müslüman da, Allahın dînini kuvvetlendirmek, islâmiyeti yeryüzüne yaymak ve islâm düşmanlarını zararsız hâle getirmek için değil de, şân ve şeref, mal ve rütbe için dövüşürse, ibâdet yapmış olmaz. Cihâd sevâbı kazanmaz. Ölürse şehîd olmaz.

Bedenine zarar verdiği için alkollü içkileri bırakan adam sarhoşluk günâhından kurtulamaz. Frengi, belsoğukluğu gibi korkunç hastalıklara yakalanmamak için, zinâdan, genelevlere gitmekten sakınan kimse de, islâmiyette, temiz sayılmaz. Çünkü o kimse, o harâmı terketmiş sayılmaz.

İslâmiyette ibâdet yapmak için, niyetin büyük önemi vardır. Yapılan her işin islâmiyete uygun olup olmadığı, niyet ile anlaşılır. İbâdetleri âdetten ayırmak için, dünya menfaatlerini düşünmemek şart olmuştur. Allah için ve âhıret menfaati için yapılan şeyler, ibâdet olmuştur. Dünya menfaati için yapılan şeyler, âdet sayılmıştır.

İslâmiyette niyyet o kadar mühimdir ki, islâmiyetin emrettiği bir şey, dünya menfaati için yapılınca geçerli ve makbûl olmuyor. Dünya işi sayılıyor. Herhangi bir dünya işi de, âhıret menfaati için yapılınca, ibâdet hâlini alıyor.

Düşüncesini temizleyen ve niyetini düzelten bir kimse, yemekte, içmekte ve her türlü dünya işlerinde âhıret faydasını gözeterek, sevâb kazanmak fırsatını elden kaçırmaz.

İnsanlar bütün işlerinde, hattâ ibâdetlerinde, dünya menfaati, maddî kazanç aramaya çalışırlarsa, menfaatperestlik, egoistlik hâsıl olur. Hâlbuki islâmiyet, nefslerin böyle kötü isteklerini yatıştırmayı, maddîcilikten fedâkârlık etmeyi, menfaati hakîr görmeği, ahlâkın ve rûhun temizlenmesini, yükselmesini istemektedir.

İslâmiyete uymanın, ibâdet etmenin, dünya menfaatleri üzerine kurulmayacağı, akıl sahipleri için pek meydanda olan bir hakîkattir. Şûrâ sûresinin yirminci âyet-i kerîmesinde meâlen, (Âhıreti kazanmak için çalışanların kazançlarını artırırız.

Dünya menfaati için çalışanlara da, ondan veririz. Fakat, âhırette bunların eline birşey geçmiyecektir) buyuruldu.

Hûd sûresinin onaltıncı âyetinde meâlen, (Dünyada yaşamayı ve eğlenmeyi isteyenlerin çalışmalarının karşılığını bol bol veririz. Birşeyi esirgemeyiz. Bunlara âhırette yalnız Cehennem ateşi verilecektir. Emekleri âhırette boşa gider. Yalnız dünya için yaptıkları işlerine, âhırette bir karşılık hâsıl olmaz) buyuruldu.

Buhârî şerîf kitabında, birinci olarak yazılan, (Her iyilik, niyyetine göre değerlendirilir) hadîs-i şerîfi de pek meşhûrdur.

BUGÜNKÜ SOHBET · 23 ARALIK 1995 · KAYIT 10721

Yolculukta hazırlık şarttır!

Ölüme inanan ve bir gün onun mutlaka kendisine de geleceğini bilen kimsenin, ona hazırlanması gerekir. Birkaç saatlik yolculuğa çıkan bile az çok hazırlık yapar. Sonsuz yolculuğa çıkmak hiç hazırlıksız olur mu? Bu hazırlık, hayatta iken sâlih ameller işlemek ve kötü amellerden, işlerden uzak durmakla olur.

Gerçek bir müslüman, hayatının her ânında, sâlih ameller içinde bulunmalıdır. Zîrâ, ölümün ne zaman ve nerede geleceği hiç bir sûretle belli olmaz. Resûlullah efendimiz, ölümün sıkıntısını ve acılığını açıkça belirtmiştir.

Dünya hayatının sıkıntılarına sabredip, tahammül göstermek, ölüm sıkıntısına tahammül etmekten daha kolaydır. Çünkü ölüm sıkıntısı âhıret azâbı cinsindendir. Âhıret azâbı ise dünya azâbından daha sıkıntılı ve daha şiddetlidir. Dünya sıkıntısı ile mukayese bile edilemez.

Resûlullah efendimiz bir nasîhatında şöyle buyurdu:

Beş şeyden önce beş şeyi ganîmet bil:

1 - İhtiyarlığından önce gençliğini, 2 - Hastalığından önce sıhhatini, 3 - Meşgalelerinden önce boş vakitlerini, 4 - Fakirlikten önce zenginliğini, 5 - Ölümünden önce ömrünü.

Resûlullah efendimiz bu beş şeyde bir çok ilimleri toplamıştır. Zîrâ insan, ihtiyarlığında yapamadığı amelleri gençliğinde yapabilir. Yine, gençliğinde bir

günâhı işlemeğe alışan insan, ihtiyarlığında onu terketmeğe kolay kolay muktedir olamaz.

O hâlde, bir gencin, gençliğinde sâlih ve hayırlı amelleri âdet edinmesi gerekir. Tâ ki, ihtiyarlığında onları kolaylıkla yapabilsin.

Sağlıklı insan, malında ve kendi irâdesinde hükmünü daha çok ve daha kuvvetle yürütebilir. O hâlde, sıhhatli insanın, bu sıhhati ganîmet bilmesi ve gerek mâlî ve gerekse bedenî ibâdetler husûsunda sâlih amellerde bulunması lâzımdır.

Çünkü hastalanınca beden zayıflar, kuvvetten düşer ve ibâdetleri hakkıyla yapamaz olur.

İnsanlar umûmiyetle geceleri boştur. Gündüzleri de meşguldürler. O hâlde, ahlâkî yönden kemâle ermek ve Allaha yaklaşmak maksat ve gâyesiyle geceleri boş saatlerde namaz kılmak, gündüzleri de, bilhassa kış günlerinde oruç tutmak gerekir.

Nitekim Resûlullah efendimiz şöyle buyururlar:

- Kış günleri mü'minin ganîmetidir. Geceleri uzundur, onları namazla geçirir. Gündüzleri de kısadır, onları da oruçla geçirir.

Bu husûsta diğer bir rivâyet de şu meâldedir:

- Kış gecesi uzundur, onu uyku ile kısaltma. Gündüz de aydınlıktır, onu günâhlarınla karartma.

İnsan, Allahın helâlinden verdiği azığa kanâat etmeli, ona râzı olmalı, onu ganîmet bilmeli ve diğer insanların elindekine tamah eylememelidir.

Kişi, hayatta oldukça iyi ameller işlemeğe muktedir olabilir. Ölünce amel kesilir. Bunun için bir mü'mine yaraşan, bu fânî, geçici hayatı boşa geçirmemek ve sonsuz hayata hazırlanmaktır.

Hikmet ehli bir zât şöyle der:

- Ey insan! Çocukluğun oyunla geçer, gençliğin gafletle. İhtiyarlayınca da zayıf düşersin. Acaba sen, şanı yüce olan Allah için ne zaman sâlih ameller işleyeceksin?..

BUGÜNKÜ SOHBET · 24 ARALIK 1995 · KAYIT 10722

Tohum ekmeden mahsûl beklemek

Ekin ekme, tohum atma yeri dünyadır. Ekin ekmeden mahsûl beklemek, akıllı kimsenin yapacağı iş değildir. İnsanın, öldükten sonra Allahü teâlâya ibâdet etmesi mümkün olmaz. Ne yapılırsa hayatta iken bu dünyada yapılır. Ölüme ve ölüm meleğinin gelişine ancak bu dünya hayatında hazırlanılabilir. Öyleyse onu dâima hatırlamaktan hiç bir an geri kalmamalı. Çünkü o, bizden gâfil değildir.

Resûlullah efendimiz, Ensâr'dan bir kimsenin başı ucunda ölüm meleğini gördü. Ona hitâben dedi ki:

- Ey ölüm meleği! Dostuma rıfk ve iyilikle muâmele et. Zîrâ o bir mü'mindir.

Ölüm meleği cevâben dedi:

- Müjdeler olsun yâ Resûlallah! Ben her bir mü'mine rıfk ve yumuşaklıkla muâmele ederim. Ben insanoğlunun rûhunu kabzederim. Rûhunu aldığım şahsın âile efrâdından birisi, yüksek sesle bağırır, çağırır ağlarsa, vâh ederse, derim ki:

- Bu feryâd niye? Allaha yeminle söylerim ki, biz ona zulmetmedik. Ecelini geriye bırakmadığımız gibi öne de almadık. Onun rûhunu almakta bizim bir günâhımız yoktur. Sizler, ey bu ölünün yakınları! Eğer Allahın hükmüne rızâ gösterirseniz, ecrini alırsınız. Yok, O'nun hükmüne râzı olmaz, âhu figân ederseniz günâha girersiniz. Sizin bize bir kapınız, bir merdiveniniz yoktur. Fakat biz size mutlak yine geleceğiz. Sakının, sakının. İster karada olsun, ister denizde, ister kalın duvarlı evlerde bulunsun, isterse çadırlarda. Hiç bir âile efrâdı yoktur ki, mutlaka onların yüzüne dikkatle bakmış olmıyayım. Hattâ öyle ki, onların küçüklerini de büyüklerini de tanırım. Her birini şahsen tanırım. Allaha yeminle söylerim yâ Muhammed, ben şânı yüce olan Allahın emri olmadan bir sivrisineğin rûhunu bile kabzedemem!...

Bir defasında Peygamberimiz, gülüp oynamakta olan bir topluluğu gördü. Onlara hitâben buyurdu ki:

- Eğer sizler, zevk ve eğlenceyi yok eden şeyi çok çok anmış olsaydınız, bu gördüğüm durumda olmazdınız. O, sizi meşgul ederdi. Böyle gülüşüp durmazdınız.

Sonra buyurdular:

- Zevk ve eğlenceleri yok eden şeyi, ya'nî ölümü çok anınız. Daha sonra da buyurdular ki:

- Kabir, ya Cennet bahçelerinden bir bahçe veya Cehennem çukurlarından bir çukurdur.

Süfyân-ı Sevrî hazretleri, yanında ölümden bahsedildiği zaman, bunu tâkîb eden günlerde uzun müddet kendisine gelemez ve bir şey sorulduğunda:

- Bilmiyorum, bilmiyorum... derdi.

Bir hikmet ehli zât şöyle der:

Akıllı olan üç şeyi hatırından çıkarmaz:

1- Dünyanın fâniliğini, zevklerinin geçici olduğunu, 2- Ölümü, 3- Mârûz kalmaktan emin olmadığı felâketleri.

Ömrüm boş şeylerle geçti, âh yazık!

Yarını hiç düşünmedim, âh yazık!

Hep hevâya binâ kurdum, şaşkınca, Din temeli çürük oldu, âh yazık!

Daldım günâha, yapmadım hiç hayır Mal için, makâm için hep uğraştım, Sonsuz ni'metlerden oldum, âh yazık!

Yol bozuk ve karanlık, önde şeytân, Günâh ağır, ağlarım hep, âh yazık!

BUGÜNKÜ SOHBET · 25 ARALIK 1995 · KAYIT 10723

Sanki omuzumda iki dağ var!

Abdullah ibni Ömer hazretleri anlatır:

Babam sık sık şöyle derdi:

- Ölmek üzere olan, fakat aklı başında bulunan birisi, yanındakilere ölümü niçin anlatmaz, şaşarım!..

Nihâyet gün oldu. Babama da ölüm geldi. Aklı başındaydı. Konuşabiliyordu da. Kendisine dedim ki:

- Babacığım, ecel gelmeden önce sen, "Ölmek üzere olan, fakat aklı başında bulunan birisi, yanındakilere ölümü niçin anlatmaz şaşarım!" derdin.

Benim bu hatırlatmama cevâben dedi ki:

- Ey oğulcuğum! Ölüm, anlatılmayacak kadar büyük. Bununla berâber sana ondan bir nebze bahsedeyim. Allaha yeminle söylerim, şu ân, iki omzumda sanki birer dağ var. Sanki rûhum iğnenin deliğinden çıkarılıyor. Sanki vucûdumda bir diken ağacı var. Sanki gökler çökmüş de ben, yerle bu ikisi arasında sıkışmışım...

Daha sonra da şunları söyledi:

- Ey oğulcuğum! Benim hayatım üç devreye ayrılır. Önceleri ben, Muhammed aleyhisselamı öldürmek isteyenlerin en önde gelenlerinden idim. Eğer bu sıralarda ölmüş olsaydım, hâlim nice olurdu? Sonra, şânı yüce olan Allah beni islâm olma şerefi ile şereflendirdi, bana doğru ve hak yolu gösterdi. Hayatımın bu devresinde, Muhammed aleyhisselâm benim için insanlarını en sevimlisi oldu. Aynı zamanda, Allah Resûlü bana iltifâtlarda bulundu. Keşke bu devrede ölseydim. Resûlullahın vefâtından sonra, dünya işleriyle meşgul olduk. Bu devre, benim hayatımın üçüncü devresidir. Bilmiyorum, şânı yüce olan Allahın katında hâlim nice olur?

Şakîk bin İbrâhim buyurdu ki:

İnsanlar, dört şeyde sözle muvâfakat ettiler, fakat fiilen muhâlefet ettiler.

1- "Biz Allahın kullarıyız!" dediler. Fakat bir kul, köle gibi değil, bir hür kişi gibi davrandılar.

2- "Allah bizim rızkımıza kefildir" dediler. Fakat kalbleri dünyalıktan başka hiçbir şeyle tatmin olmadı.

3- "Âhıret dünyadan hayırlıdır!" dediler. Fakat devamlı dünyalık toplamakla meşgûl oldular.

4- "Bizler mutlaka öleceğiz!" dediler. Fakat hiç ölmeyecek insanlar gibi davrandılar.

Ebû Zer hazretleri de buyurdu ki:

Üç şey beni şaşırttı. Hattâ öyle ki güldürdü. Üç şey de hüzünlendirdi. Hattâ öyle ki ağlattı.

Beni güldüren üç şey:

1- Günden güne ölüm kendisine yaklaştığı hâlde, uzun emellerle dünyaya bağlanan kimsenin hâli. Bu kimse, dâima uzun emeller peşinde koşar. Ölümü hiç

hatırına getirmez.

2- Gâfil kimsenin hâli. Bu kimse ölümden ve kıyâmetten gâfildir. Fakat ne ölüm ne de kıyâmet ondan gâfil değildir. Günden güne kendisine yaklaşmaktadırlar.

3- Kahkahalarla gülen kimsenin hâli. Kahkahalarla gülen bu kimse, Allahın, kendisinden râzı mı yoksa değil mi olduğunu bilmez.

Beni ağlatan üç şey de şunlardır:

1- Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellemin ve eshâbın ölümü.

2- Ölümün gelmesi.

3- Kıyâmet günü Allahın huzûrunda duruş. Bilmem, Rabbim bana nereyi emreder. Cenneti mi, yoksa Cehennemi mi?

BUGÜNKÜ SOHBET · 26 ARALIK 1995 · KAYIT 10724

Ölüme hazır olanlara müjdeler

Ölüme her zaman hazır olan kimse için, ölüm korkulacak bir şey değildir. Hattâ sevinilecek bir şeydir. Çünkü, ölüm sevgiliyi sevgiliye kavuşturan köprü gibidir. Ehl-i sünnet üzere Îmân edip salih amel işliyen kimselere, ölüm ânında melekler gelerek, korkmamalarını, üzülmemelerini söylerler; onlara, karşılaşacakları mes'ut hayâtı müjdelerler. Derler ki:

- Dünyada korkuya düşmeyiniz. Allahü teâlânın, sizlere va'd ettiği Cennetle sevininiz... Ölüm ânında verilen bu müjde beş türlüdür:

1- Müminlerin avâm tabakasından olanlara verilen müjde. Bunlara denir ki:

- Azâbın ebedî olmasından korkmayınız. Ya'nî ebediyyen azâbda kalmıyacaksınız. Peygamberler, sâlihler... Size şefâ'at edecek. Dünyada, ilk anda Cennete gidecek kadar sevâba mâlik olamadığınız için kederlenmeyin. Cennetle sevinin. Ya'nî sonunda varacağınız yer yine Cennettir.

2- İhlâs sâhibi mü'minlere verilen müjde. Onlara denilir ki:

- Amellerinizin kabûl olunmamasından korkmayınız. Sizin amelleriniz makbûldür. Sevâbı kaçırdığınıza üzülmeyiniz. Zîrâ sizin için kat kat sevâb vardır.

3- İşledikleri günâhlara tevbe eden mü'minlere verilen müjde. Onlara denir ki:

- İşlemiş olduğunuz günâhlardan dolayı korkmayınız! Zîrâ onlar affedildi.

4- Zâhid mü'minlere verilen müjde. Onlara denir ki:

- Sevâblarınızın noksan oluşundan dolayı hüzünlenmeyiniz. Hesap vermeden ve azâb görmeden gireceğiniz Cennetle sevininiz.

5- İnsanlara dinlerini öğreten, ilimleriyle âmil olan âlimlere verilen müjde. Onlara denir ki:

- Kıyâmet gününün korkularından endişelenmeyiniz, hüzünlenmeyiniz. Şüphesiz ki Allah sizi amellerinizle mükâfatlandıracaktır. Size ve size uyanlara âit olan Cennetle sevininiz.

Ömrünün son demleri böyle müjdelerle dolu olanlara ne mutlu! Zîrâ böyle müjdeler, ancak mü'min olanlar ve amellerini güzel yapanlar içindir. Böyle mü'minlere melekler gelir. Onlar meleklere derler ki:

- Sizler kimlersiniz? Biz, sizden daha güzel yüzlü ve daha güzel kokulu varlıklar görmedik.

Melekler de onlara cevâben derler ki:

- Biz, sizin âhırette de dostlarınınız...

O hâlde, aklı başında olana yaraşan, gaflet uykusundan uyanmaktır. Gaflet uykusundan uyanmış olmanın alâmeti dört şeydir:

Gaflet uykusundan uyanmış olan kimse:

1- Dünyevî meselelerle alâkalı husûslarda kanâatkâr olur, acele etmez.

2- Âhiretle alâkalı meseleler husûsunda kanâatkâr olmaz, yapmada acele eder.

3- Dînî, uhrevî konularda istişare eder, âlimlere danışır. Kendiliğinden bir iş yapmaz.

4- Halka nasîhat eder, onlara iyi davranır, çevresindeki insanları iyi bir şekilde idâre eder. İnsanların en fazîletlisi, kendisinde beş haslet bulunan kişidir. Bu insan:

1- Her zaman, Rabbine kulluğa yönelir, 2- Herkese faydalı olduğu açık ve kesindir. Herkes bilir.

3- Halk onun şerrinden emindir, kimse ondan zarar görmez 4- İnsanların elindekine hiç bir sûretle güvenmez.

5- Ölüme her an için hazırdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 27 ARALIK 1995 · KAYIT 10725

Beyaz bulut sıcaktan koruyordu

Resûlullah efendimiz üç yaşındalar. Halîme anne, O'nu bir gözü gibi koruyor. Yabanın kurdu, uğursuzu var. Büyüklüğüne bunca iz, işâret bulunurken, emsâlsiz emânetin kılına ziyân gelmemeli. O'nu korumak, zamana karşı, insanlığa karşı ve ebedî nizâma karşı kabûllenilmiş şerefli bir borç.

Bu sebeple uyanık kalbli kadın, gözünü efendimizin üzerinden ayırmıyor. Öz çocukları sadece akşamları evdeler. Gündüz çobanlık yapıyorlar..

Bu durum kâinatın baş tâcının dikkatinden kaçmaz.

Onlar, gündüzleri koyun gütmeye gidiyorlar. Çobanlık yapmak... Renk renk çiçeklerin açtığı; kelebeklerin, mutluluğu arılarla paylaştığı, hür rüzgârlı, hür ufuklu kırlarda yumuşak adımlarla yayılan koyunların peşi sıra gitmek; bir yamaşta güneşin ılık sıcaklığında eldeki çubukla toprağı çiziştirmek ve uçsuz, bucaksız fezâya bakıp öteleri düşünmek!

Bu hayâlle süt annesine teklifte bulunur:

- Anneciğim, beni de kardeşlerimle yolla. Ben de koyun güdeceğim...

Süt anne bin dereden su getiriyor. Ama ne söylüyor, ne anlatıyorsa mümkün değil. O'nda bir kere bu arzû doğmuştur. Annecik nasıl dayanır artık.

- Ey gözümün nuru, demek sen de koyun gütmeye gitmek istiyorsun öyle mi?

- Evet.

Ertesi gün güneş, sanki daha bir aceleyle tepeleri aşarak yükseliyor. Güneş, güneş olmaktan çıkmış; duru duru gülümseyen bir yüz gibi. O'na kırların ıtırlı ikliminde bûseler konduracağına mı seviniyor acaba?

Güneş doğup, her taraf ışıl ışıl olduğunda Halîme anne, yavrucuğu uyandırıyor. Ve giydirip taradıktan sonra, evvelâ Allaha sonra kardeşlerine emânet!.. Elinde sopası ile efendimiz de aralarında olduğu hâlde çocuklar, neş'e içinde hayvanları alarak evden ayrılıyorlar; fakat fazla uzağa değil. Anne evden açılmayı yasaklamıştır. Zîrâ şimdi O var aralarında; en üstün ve en kıymetli olan.

Zaman, böylece akıyor. Havanın sıcak olduğu bir gün, kuşluk vaktinde Halîme, tam peygamberimizi düşünüp güneş çarpmasından korkarken süt kardeşlerden Şeyma, koyunların yanından çıka geldi.

- Şeyma'cığım! Göz bebeğim Muhammed nerede?

- Sahrâda anneciğim.

- Aman yavrum! O ciğerim bu sıcakta sahrâda nasıl kalır?

Anne, kızgın güneşin, nûr çocuğa ziyân vermesinden endişeli...

Şeyma, bir mu'cizenin şahidi. Görüp işitilmedik bir olayı anlatıyor:

- Anneciğim, güneşten kardeşime hiç bir zarar yok. Çünkü başının üstünde bir bulut, kendisini takip ediyor. Nereye gitse bulut üstümüzde. Duruyoruz duruyor, yürüyoruz yürüyor.

İlâhî fermanla emir almış bir beyaz bulut, peygamberlerin efendisini kavurucu sıcakta serin gölgesine alarak O'nu ve yanındakileri muhafaza ediyor.

Halîme'nin içi yine rahat değil.

- Dediğin doğru mu? Allah için söyle kızım!

- Vallâhi sahi söylüyorum.

Bunun üzerine süt anne rahatlıyor ve Peygamberimizi, korktuklarından Allaha ısmarlıyor.

BUGÜNKÜ SOHBET · 28 ARALIK 1995 · KAYIT 10726

Gökten inen üç beyaz elbiseli

Bir gün öğle üzeri Resûlullah efendimiz akranı olan çocuk ve süt kardeşleri ile bir vadideler. Çocuklar oynuyor, Habibullah da onları seyrediyor. Tam bu sırada öyle bir şey oldu ki küçükler akıllarını yitirecekler. Çığlık çığlığa bağrışıp oradan kaçıyorlar:

Sicim gibi göz yaşı döküp evine koşanlardan biri de Damra:

- Anneciğim kardeşime bir şeyler oldu. Çabuk koşun!

Halîme, feryâdlar içinde Damra'ya soruyor.

- N'oldu oğlum durma söyle!!!

Damra boğularak anlatıyor:

- Koyunların yanında idik. Birdenbire gökten beyaz kıyâfetli üç kişi indi. Kardeşimi aramızdan aldıkları gibi tepeye çıkardılar ve sırt üstü yatırarak bıçakla karnını yardılar. Öldü mü, yaşıyor mu bilmiyorum!!!

Bundan daha kötü haber olamazdı. Halîme ve Hâris'in kan beyinlerine sıçradı. Bir nefeste söylenen yere vardılar.

Devamını Halîme'den dinleyelim:

Koşa koşa vâdiye geldik. Yüksek bir yere oturmuş, göğe doğru bakıyordu. Tebessüm eden güzel çocuğumun yüzü al al olmuştu. Alnını ve gözlerini öperken sordum:

- Ey gözümün ışığı, ey âlemlere rahmet oğlum. Ne oldu, seni kim rahatsız etti?

İki cihân güneşinin kendi ifâdelerinden anlıyoruz ki; gonca gül, kuzuları güderken beyaz elbiseli üç şahıs görmüştür. Birinin elinde gümüş bir ibrik, birinde içi kardan daha beyaz bir madde ile dolu zümrüt bir leğen vardır. O muhteremlerin en muhteremi Sallallahü aleyhi ve sellem'i vâdiden zirveye iletince beyaz giyimli bu kimselerden biri, fahr-i kâinâtı usulcacık sırt üstü yere uzatır. Ve göğsünü göbeğine kadar yarar. Mübârek efendimiz hiç bir acı ve elem hissetmeden ameliyatı sürmeli gözleri ile takip ederler. Bu melek, elini sokarak iç organlarını çıkarıp kar gibi olan o sıvı ile yıkadıktan sonra tekrar yerlerine kor. Birinci meleğin işi bitince ikinci melek, birinciye; Kalk, der, ben de hizmetimi edâ edeyim. İlk meleğin kenara çekilmesi ile ikinci melek, elini uzatarak peygamberimizin kalbini yerinden çıkarır ve iki parçaya ayırdıktan sonra içinden pıhtılaşmış siyah bir kan parçasını alıp atar. Kalb üzerinde yapılan bu çalışmanın ardından ikinci melek, sırtüstü yatan azizler azizine:

- Vücudunda şeytanın nasibi bu idi. O'nu atmakla seni şeytanın vesvese ve hîlesinden emin ettik, anlamında bilgi arz eder.

Aynı melek, daha sonra sevgili efendimizin sağ ve sol taraflarından bir şey alır gibi hareket yapar. Bu sırada elinde nûrdan bir mühür vardır. O kadar güzel bir mühür ki gören hayranlıktan kendini alamazdı.

Allahın Resûlünü dinleyelim:

- Bu nûrdan mühürle kalbimi mühürledi. Ondan sonra kalbim nübüvvet ve hikmet nûru ile dopdolu oldu.

Rahmet yuvası kalbi, nûrdan mühürle mühürlendikten sonra yerine iade ettiler. Halîme ve Hâris yanına vardıklarında, mübârek yavru mührün soğukluğunu hâlâ vücudunda hissediyor.

İkinci meleğin işi bitince üçüncü melek, elini yarılan yere kor ve o ân yara iyileşir...

Beyaz elbiseli bu üç kişi, daha sonra nazlı yavrunun elini ve yüzünü öperek O'na güzel şeyler hazırlandığını müjdeler ve mavi gökte kaybolup giderler. Yaranın izi hâlâ farkedilebiliyor.

BUGÜNKÜ SOHBET · 29 ARALIK 1995 · KAYIT 10727

Ya, O'na bir zarar gelirse!

Sevgili Peygamberimiz ile ilgili fevkalâde hâller çoğalınca, süt anne Halîme Hâtun endişeye kapıldı. Çocuklarına:

- Kardeşinizi bundan böyle dışarı götürmeyin! Tenbihini yaptıktan sonra beyine:

- Bu saâdetli çocuğu annesine götürelim. Kendisine bir ziyân gelmesinden korkuyorum. Ne dersin, yol hazırlığı yapalım mı?..

Ardarda gelen mu'cize ve hârikalar, artık Halîme'nin gözünü iyice korkutmaya başlamıştır. Olayların kendilerini aşmasından çekiniyor. Bu yüzden rahat değil...

Hâris; - Bundan daha mübârek bir çocuk doğmamıştır. O'na ne bir ziyân gelir ne de bir şey, müsterih ol! Elde ettiğimiz saâdet bunun bereketiyle. Ne var ki, bizi hased edenler olabilir. Zîrâ kabîlemiz, önceki hâlimizi gâyet iyi biliyor. Fakir iken, üçyüz baş koyunu olan hatırlı bir aile hâline geldik. Mümkündür ki dar gözlüler bir fenâlık düşünebilirler...

- Öyleyse O'nu alarak kâhine danışayım.

Bunu duyan Sevgili Peygamberimiz, rahat olmalarını, gâyet sıhhatli ve zannedilen kusûrlardan uzak olduğunu, her ne kadar söyledi ise de, olanları işiten eş dost, Halîme'yi kâhine giderek, bir cin etkisi olup olmadığını tahkik etmesi için zorladılar.

Kâhin, efendimizi konuşturarak, vakaları kendisinden dinliyor. Ama dinledikçe karanlık gözleri dışarı fırlayacak gibi. Kulaklarına inanamıyor. Mübârek yavru, daha sözünü bitirmeden çirkin sesli büyücü, O'nu kaptığı gibi kucağına alarak meydana fırlıyor ve bas bas bağırıyor:

- Ey Araboğulları! Başınıza bir belâ gelmek üzere. Bu çocuğu öldürmezseniz; büyüdüğünde dininize bozuk diyecek, sizi yeni bir dini kabûle çağıracaktır. Bunu şimdiden ortadan kaldırın! Hem O'nu, hem beni öldürün!!!...

Saf ve temiz Halîme anne, bu beklenmedik çıkış karşısında afallamıştı. Çocuğu adamın kirli ellerinden çektiği gibi sesleniyor:

- Delinin tekiymişsin. Bilseydim semtine uğramazdım. O'nu değil, seni katletsinler!..

Süt anne o dakikaları şöyle anlatıyor:

- Allah için söylüyorum; nereye uğrasak, nereden geçsek, hangi sokağa girsek ve hangi meydana gelsek, mübâreğin güzel kokusu, burcu burcu yükselerek dört bin yanı tutuyor ve buralardan günlerce silinmiyordu.

- Aman Halîme! Dikkatli ol. Çocuğun başına bir şey gelebilir. Daha doğrusu sen O'nu ailesine teslim et. Şu kâhinin kinine baksana!

Halîme'nin akrabâları bunları söylüyor ve bereket vesîlesi efendimizi, dedesine teslim etmesi için telkinde bulunuyorlar. Çünkü Halîme, müjde yüklü harikulâde olaylardan bahsettikçe, bunların aklı başından gidiyordu.

Halîme Hâtun:

- Söylenenler aslında fikrimi destekleyen sözler olduğu için bana câzib geldi. Üstelik bu sırada gaibden bir ses de işitiyordum:

"Ey Mekke'liler size müjdeler olsun. Hayır ve saâdet, Beni Sa'd'den size geliyor. Ey hayrul beşer, Sen Mekke'de olunca, bura halkı belâlardan korunacaktır." Halîme anne için yapılacak tek bir şey kalıyordu, Mekke'ye gidip teslim etmek...

BUGÜNKÜ SOHBET · 30 ARALIK 1995 · KAYIT 10728

İslâm büyüklerinin yolu

İslâm büyüklerinin yolu, Ehl-i sünnet yoludur. Ehl-i sünnet i'tikâdını ortaya koyan Resûlullah efendimizdir. Îmân bilgilerini Eshâb-ı kirâm bu kaynaktan aldılar. Eshâb-ı kirâmdan sonra gelenler de bu bilgilerini, Eshâb-ı kirâmdan öğrendiler. Daha sonra gelenler, bunlardan öğrendiler.

Böylece, Ehl-i sünnet bilgileri bizlere nakil ve tevâtür yoluyla geldi. Bu bilgiler akıl ile bulunamaz. Akıl bunları değiştiremez. Akıl, bunları anlamaya yardımcı olur. Ya'nî, bunları anlamak, doğruluklarını, kıymetlerini kavramak için akıl lâzımdır.

Hadîs âlimlerinin hepsi, Ehl-i sünnet i'tikâdında idiler. Amelde dört mezhebin imâmları da bu mezhebde idi. İ'tikâdda mezhebimizin iki imâmı olan Mâtürîdî ve Eş'arî de Ehl-i sünnet mezhebinde idi. Bu her iki imâm, hep bu mezhebi yaydılar.

Sapıklara karşı ve eski Yunan felsefesinin bataklıklarına saplanmış olan maddecilere karşı bu tek mezhebi savundular. Bu iki büyük Ehl-i sünnet âliminin zamanları aynı ise de, bulundukları yerler birbirinden ayrı ve karşılarındaki saldırganların düşünüş ve davranışları başka olduğundan, savunma metodları ve tenkidleri birbirinden farklı olmuş ise de, bu hâl, mezheblerinin ayrı olduğunu göstermez.

Bunlardan sonra gelen yüzbinlerle derin âlim ve velîler, bu iki yüce imâmın kitâblarını inceliyerek ikisinin de, Ehl-i sünnet mezhebinde olduklarını söz birliği ile bildirmişlerdir.

Sapık fırkalardan olanlar ve mezhebsizler ise, Yunan felsefecilerinden ve din düşmanı olan fen taklîdcilerinden işittiklerine uyarak, îmân bilgilerinde ve ibâdetlerde değişiklik yapmaktan çekinmemişlerdir.

Misyonerlerin asırlar boyu devam eden çalışmaları ile ve ingiliz imparatorluğunun siyâseti ve her türlü maddî güçlerini kullanması ile, islâm dîninin bekçisi, Ehl-i sünnet âlimlerinin hizmetçisi olan Osmanlı devleti parçalanınca, mezhebsizler meydanı boş buldular.

Bilhassa, Ehl-i sünnet âlimlerine söz hakkı tanınmayan memleketlerde, şeytânî yalan ve hîlelerle, Ehl-i sünnete saldırmaya, islâmiyeti içerden yıkmağa başladılar. İngilizlerin güdümündeki ülkelerden dağıtılan sayısız altınlar, bu saldırganlığın dünyanın her yerine yayılmasını sağladı.

İslâm ülkelerindeki, din bilgisi ve Allah korkusu olmıyan ba'zı din adamları, bu saldırganlara destek olarak mevkilere ve apartmanlara kavuşmuşlardır. Bilhassa gençleri aldatarak, Ehl-i sünnet mezhebinden ayırmak için yaptıkları hıyânetleri, bu habîs kazançlarına sebep olmaktadır.

Selef-i sâlihîn zamanında ve bunların halefleri olan müctehid âlimlerin zamanında, ya'nî dörtyüz senesinin sonuna kadar, yaşama şartlarında değişmeler olunca, yeni hâdiseler ortaya çıkınca, müctehid olan âlimler, gece gündüz çalışarak, bu işin nasıl yapılması lâzım geldiğini, (Edille-i şer'ıyye) ismindeki dört kaynaktan bulup çıkarmışlar, bütün müslümanlar da, bu işi, kendi mezheb imâmlarının bulup anladığına uyarak yapmışlardı.

Dörtyüz senesinden sonra da, bu müctehidlerin bulduklarına uyuldu. Bu uzun zamanda, hiçbir müslüman, hiçbir işinde çâresiz kalmadı, sıkıntıya düşmedi. Daha sonra müctehidlerin yedinci derecesinde de bir âlim, bir müftî yetişemediği için, şimdi dört mezhebden birinin âlimlerinin kitâblarını okuyup anlıyabilen bir müslümandan ve onun tercüme ettiği kitâblardan öğrenip, ibâdetlerimizi buna göre yapmamız ve bunlara uygun yaşamamız lâzımdır.

BUGÜNKÜ SOHBET · 31 ARALIK 1995 · KAYIT 10729

Yılbaşı ve Noel

Hıristiyan âleminin, noeli kutlamaları, Roma İmparatorlarının birincisi olan Kostantin ile başlar. Kostantin, Eflâtun'un ortaya koyduğu teslis (Trinite) ya'nî üç tanrı inancını, papazlara yazdırdığı yeni İncile koydurdu ve noel gecesini bayram ilân etti. Böylece yeni bir hıristiyanlık dini doğmuş oldu.

Îsâ aleyhisselâmın İncilinde ve Havârilerinden Barnabas'ın yazdığı İncilde, Allahın bir olduğu bildirilmişti.

Fakat bu İncil elde bulunmadığı için, filozof diyerek kıymet verdikleri Eflatun'un teslis fikri, daha sonra yazılan dört İncilde [Matta, Markus, Luka ve Yuhanna] yer almıştır. Kostantin, dört İncildeki bu teslis fikrini de yeni İncile koydurdu.

Hazret-i Îsâ'nın doğumu hakkında, o zamanın edib ve münevverlerinin eserlerinde hiçbir bilgiye rastlanmamaktadır.

Çünkü, Îsevîler, az ve asırlarca gizli yaşadıklarından, mîlâd doğru anlaşılmamıştır.

Aralık ayının yirmibirinde, yirmibeşinde veya ocak ayının altıncı veya başka gün olduğu sanıldığı gibi, bugünkü mîlâdî senenin beş sene fazla olduğu, çeşitli dillerdeki kitaplarda yazılıdır.

O hâlde, mîlâdî sene, müslümanların senesi olan hicrî sene gibi doğru ve kat'î olmayıp, günü de, senesi de şüpheli ve yanlıştır.

İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin bildirdiğine göre, üçyüz seneden fazla olarak noksandır ve Îsâ "aleyhisselâm" ile Muhammed "aleyhisselâm" arasındaki zaman, bin seneden az değildir.

Bir kurtarıcı tanrıya inanan kavimlerin âyînlerinin en mühimi, kişinin tanrı ile birleştiğine, bütünleştiğine inandıkları, sembolik et yiyip, içki içme âyînleridir. Kurtarıcı tanrı inancı, bir müddet sonra güneş tanrısı inancı ile birleştirildi.

Her bir kurtarıcı tanrının, kış başlangıcında doğduğuna inanıldı. Kış başlangıcı ise, Julian takvîmine göre 25 Aralıktır.

Hıristiyanlar da, Îsâ aleyhisselâmı kurtarıcı bir tanrı yaparak, bu tarihte doğduğunu kabûl ettiler ve bu geceyi (Noel) olarak her sene kutlamağa başladılar.

En küçük vak'aları bile yazan Roma tarihçilerinin, Îsâ aleyhisselâm gibi büyük bir peygamber hakkında derin bir sukût göstermeleri ayrıca dikkate şâyandır.

Yunanca ve İbrânice eserler yazanlar da aynı lâkayıtlık içindedirler.

İslâmiyette, güneş yılının ayları içinde sayılı bir mübârek gün yoktur.

Meselâ mart ayının yirminci nevruz denilen günü, mayıs ayının altıncı hıdrellez günü ve eylül ayının yirminci mihrican günü de mübârek sanılmamalıdır.

Hıristiyanların kutladığı noel bir uydurmadan ibârettir. Hattâ ba'zı hıristiyan teşkilâtlarının da artık noeli bir hurâfe kabûl ettikleri, dünya basınında çıkan haberler arasındadır.

İmâm-ı Rabbânî hazretleri buyurdu ki:

(Hindûların bayram günlerine, ateşe tapanların nevruz günlerine ve hıristiyanların noel gecelerine ve diğer paskalyalarına hürmet etmek, o zamanlarda onların âdetlerini onlar gibi yapmak, insanı îmândan çıkarır.)

Dinimize göre, milâdî yılbaşının diğer günlerden farklı bir tarafı yoktur. Bu gecede, diğerlerinin yaptığının tersini yapmış olmak için mevlid okumak, sohbet toplantıları düzenlemek de uygun değildir.

Onların, bayram günlerini kutlamak, onların ibâdet olarak yaptığı şeyleri yapmak ise zaten bir müslümanın yapacağı iş değildir.